

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๗

พ.ศ. ๒๔๖๕

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก

ราคา ๑๐ บาท

11/10/2566

๑๖ ก.ค. ๘๐/กษ๙

สารบัญ

กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ	แก้ไขความแห่งพระราชบัญญัติ	
	การออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗	หน้า ๑๒๓
พระราชบัญญัติ	ฎีกาอุดุทธธณ์แก้ไขเพิ่มเติม	หน้า ๒๒๒
พระราชบัญญัติ	แก้ไขพระราชบัญญัติรถยนต์	หน้า ๒๔๔
พระราชบัญญัติ	แก้ไขพระราชบัญญัติล้อเลื่อน	หน้า ๒๔๕
พระราชบัญญัติ	แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ	
	รถลาก รถจ้าง รถยนต์ ขนาด	
	เกวียนและล้อเลื่อน	หน้า ๒๔๖
พระราชบัญญัติ	พระราชบัญญัติศุลกากร	หน้า ๒๕๗
พระราชบัญญัติ	รถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม	หน้า ๔๐๓
ประมวลกฎหมายอาญาทหาร	แก้ไขเพิ่มเติม	หน้า ๔๗๖
พระราชบัญญัติ	เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๗	หน้า ๔๗๘
พระราชบัญญัติ	ราชองครักษ์	หน้า ๔๘๒
พระราชบัญญัติ	ป้องกันการค้าเรียกขานชื่อเหล่านี้ว่า	
	ปอร์ต และ มะเดรา	หน้า ๕๐๔

พระราชบัญญัติ การจัดบำรุงสถานที่ขายเหล
 ฬิศวันตก หน้า ๕๐๗

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการส่งโบราณแลศิลปวัตถุ
 ออกนอกประเทศ หน้า ๕๑๒

พระราชบัญญัติ ธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว หน้า ๕๗๗

พระราชบัญญัติ ตั้งพิพิธภัณฑสถาน หน้า ๖๗๗

พระราชบัญญัติ พิทักษ์อัตรภษาศุลกากร หน้า ๖๘๘

พระราชบัญญัติ ภาษชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม หน้า ๗๐๘

พระราชบัญญัติ งบประมาณ ๒๔๗๐ หน้า ๗๑๓

พระราชกำหนด

พระราชกำหนด เครื่องแต่งกายทหารเรือ หน้า ๓๔

พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวผู้มีตำแหน่งเฝ้า หน้า ๒๐๓

พระราชกำหนด เครื่องแต่งกายข้าราชการใน
 พระราชสำนัก หน้า ๔๕๑

พระราชกำหนด เครื่องแต่งกายทหารเรือ
 แก้ไขเพิ่มเติม หน้า ๖๐๘

พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งกาย
 ผู้มีตำแหน่งเฝ้า หน้า ๖๑๐

ก

กฎเสนาบดี

กฎเสนาบดี กำหนดวิธีการสำรวจเก็บเงิน

รัชชูปการ

หน้า ๒๕๐

กฎเสนาบดี กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียน

ออกใบอนุญาตค่าเช่ารถจ้าง

ในมณฑลพายัพ

หน้า ๔๕๒

กฎเสนาบดี กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียน

ล้อเลื่อน ในมณฑลพายัพ

หน้า ๔๕๖

กฎเสนาบดี เพิ่มเติมว่าด้วยระเบียบการเก็บ

เงินค่าภาคหลวงแร่ต่าง ๆ ที่มี

ตั้งสะตึกแอซิด

หน้า ๖๖๕

กฎเสนาบดี เรื่องคำข่วยการผู้นำประกาศไปปิด

ในที่ดินฉบับที่ ๓๒/๖๕๕๖

หน้า ๖๗๖

กฎเสนาบดี กำหนดและให้ออนุัติทำ ที่ และเขตร

สุลกากร

หน้า ๗๑๐

สัญญา

สัญญาระวางกรุงสยามกับต้นมาร์ก

หน้า ๔

สัญญาระวางกรุงสยามกับอังกฤษ

หน้า ๗๕

สัญญาระวางกรุงสยามกับสเปน

หน้า ๓๔๒

๗

สัญญาะวางกรุงสยามกับโปรตุเกส	หน้า ๓๖๘
สัญญาะวางกรุงสยามกับเนเตรลันด์	หน้า ๔๑๕
สัญญาะวางกรุงสยามกับสเวเดน	หน้า ๕๒๑
สัญญาะวางกรุงสยามกับนอร์เวย์	หน้า ๖๒๐
สัญญาะวางกรุงสยามกับอิตาเลีย	หน้า ๗๒๑
สัญญาะวางกรุงสยามกับสหปาลีเศรษฐกิจ เบลเยี่ยม และลุกซัมบวร์ค	หน้า ๗๕๕

ประกาศต่าง ๆ

ประกาศ ใช้สัญญาะวางกรุงสยามกับดินมารุก	หน้า ๑
ประกาศ ใช้สัญญาะวางกรุงสยามและอังกฤษ	หน้า ๗๓
ประกาศ รวมศาลอุทธรณ์	หน้า ๑๒๕
ประกาศ ขุนเล็กคลังมณฑล	หน้า ๑๓๐
ประกาศ ขุนและรวมศาล	หน้า ๑๓๒
ประกาศ ขุนเล็กกรมศิลปากร	หน้า ๑๓๖
ประกาศ ตั้งราชบัณฑิตยสภา	หน้า ๑๓๗
ประกาศ เปลี่ยนสังกัดสมุหเทศาภิบาล	หน้า ๑๔๓
ประกาศ เปลี่ยนนามกรมและตำแหน่งอธิบดี ตำรวจ	หน้า ๑๔๔

ประกาศ แก่พระราชกำหนดเครื่องแต่งกาย ทหารเรือ	หน้า ๑๔๘
ประกาศ ยุบและรวมการกองเกษตรประจำมณฑล และจังหวัดต่าง ๆ	หน้า ๑๔๙
ประกาศ ตั้งระเบียบการเบิกจ่ายเงินในพระราช สำนัก	หน้า ๑๕๑
ประกาศ วางรูปการและพระราชทานนามโรงเรียน มหาดเล็กหลวง	หน้า ๑๕๓
ประกาศ ตั้งสภากรรณการจัดการโรงเรียนวชิราวุธ วิทยาลัย	หน้า ๑๕๕
ประกาศ ตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภา	หน้า ๑๕๗
ประกาศ ตั้งตำแหน่งเหรียญกิตติมศักดิ์โรงเรียน วชิราวุธวิทยาลัย	หน้า ๑๕๘
ประกาศ ระเบียบการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย	หน้า ๑๕๙
ประกาศ ตั้งสมุหราชองครักษ์และผู้บังคับการ ทหารมหาดเล็ก	หน้า ๑๖๗
ประกาศ ตั้งผู้รังเสนาบดียุติธรรมและผู้รังอธิบดี ศาลฎีกา	หน้า ๑๗๘
ประกาศ เปลี่ยนกรรมการจัดซื้อที่ดินรถไฟราษฎร์	หน้า ๑๗๙

จ

ประกาศ ตั้งเสนาบดีมหาดไทยกับเสนาบดีพาดิษย์ และกมนามคม	หน้า ๑๘๐
ประกาศ ตั้งอัครราชทูตพิเศษ	หน้า ๑๘๓
ประกาศ เปลี่ยนกรรมการจัดซื้อที่ดินสร้างทาง รถไฟหลวง	หน้า ๑๘๓ หน้า ๑๘๔ หน้า ๑๘๖
ประกาศ ยกเลิกอำนาจศาลทหารรักษาวังไปรวม กับศาลทหารบก	หน้า ๑๘๘
ประกาศ แก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว ข้าราชการฝ่ายอำมาตย์	หน้า ๑๘๘
ประกาศ ขุนเลิกกรมพระนิติศาสตร์	หน้า ๒๐๐
ประกาศ แก้ความแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม	หน้า ๒๐๑
ประกาศ แก้ไขข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ	หน้า ๒๐๘
ประกาศ ตั้งนายกกรรมการกรมร่างกฎหมายและ นายกสถานนิติศึกษา และอุปนายก	หน้า ๒๑๔
ประกาศ ตั้งศิลปากรสถาน	หน้า ๒๑๖
ประกาศ รัชพระราชบัญญัติจัดตั้งสุทรพลศึกษาใน จังหวัดนนทบุรี มีนบุรี พระ ประแดง และสมุทรปราการ	หน้า ๒๒๑
ประกาศ ระเบียบการของสภาเผยแผ่พาดิษย์	หน้า ๒๒๔
ประกาศ ตั้งผู้ช่วยราชเลขาธิการ ๆ ล ๆ	หน้า ๒๒๘

ประกาศ ให้ตั้งมีศาลจังหวัดกระบี่วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๕	หน้า ๒๒๕
ประกาศ เปลี่ยนเสนาบดีและรวมกรมขนาดเล็ก เข้าในกระทรวงวัง	หน้า ๒๓๔
ประกาศ ยุบตำแหน่งอธิบดีกรมราชพัสดุ กระทรวงวัง	หน้า ๓๓๖
ประกาศ ให้อธิบดีกรมราชพัสดุ	หน้า ๓๔๐
ประกาศ ให้อธิบดีกรมราชพัสดุ	หน้า ๓๖๗
ประกาศ ตั้งสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธ	หน้า ๓๕๕
ประกาศ ตั้งอุปนายกเสือป่า	หน้า ๓๕๗
ประกาศ เข้มเครื่องหมายนางสนองพระโอษฐ์ และ นางพระกำนัล	หน้า ๔๐๐
ประกาศ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถจ้าง รถยนต์และ ล้อเลื่อน เฉพาะจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ และแพร่	หน้า ๔๐๕
ประกาศ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ใน มณฑลอุดร	หน้า ๔๐๗
ประกาศ ให้อธิบดีกรมราชพัสดุ	หน้า ๔๑๓
ประกาศ ตั้งกรรมการศาลฎีกา	หน้า ๔๔๐
ประกาศ ตั้งกรมรักษาสัตว์น้ำ	หน้า ๔๖๗
ประกาศ ตั้งอธิบดีกรม	หน้า ๔๖๕

ช

ประกาศ	ตั้งกรรมการและที่ปรึกษาสภาจัดบำรุง สถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก	หน้า	๕๑๑
ประกาศ	ใช้หนังสือสัญญาระวางสยามกับสวีเดน	หน้า	๕๑๕
ประกาศ	ยกการเรือนจำไปขึ้นมหาดไทย	หน้า	๕๔๕
ประกาศ	ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ใน บางมณฑล	หน้า	๕๔๖
ประกาศ	ขยายเวลาหวงห้ามและจัดซื้อที่ดิน สำหรับการท่อน้ำไชน้ำ	หน้า	๕๕๐
ประกาศ	แก้ไขว่าด้วยสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน ระวางสยามกับอังกฤษ	หน้า	๕๖๕
ประกาศ	ใช้หนังสือสัญญาระวางสยามกับนอร์เวย์	หน้า	๖๑๘
ประกาศ	ให้ใช้ความในโปรโตคอลแก้ไขความข้อ ๕ และข้อ ๓๔ แห่งสัญญานานาประเทศ ว่าด้วยการเดินในอากาศ	หน้า	๖๕๕
ประกาศ	สมทบกรมตรวจเงินแผ่นดินและกรม พระคลังมหาสมบัติเข้ากับกรมบัญชาชึ่งกลาง และตั้งกรมรักษาที่หลวงแลกลปนา	หน้า	๖๗๐
ประกาศ	ตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภาเพิ่มเติม	หน้า	๖๗๔
ประกาศ	ตั้งผู้แทนเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ	หน้า	๖๘๕
ประกาศ	ตั้งเสนาบดียุติธรรมกับอธิบดีศาลฎีกา	หน้า	๖๘๖

๗

ประกาศ พระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษแก่ บริษัทไฟฟ้าสยามคอปอเรชั่นจำกัด	หน้า ๖๕๒
ประกาศ ใช้หนังสือสัญญาสยามกับอิตาลี	หน้า ๗๑๕
ประกาศ ใช้หนังสือสัญญาสยามกับสหภาพคีเตรฐกิจ เบลเยียม และลุกซิมบวร์ค	หน้า ๗๕๓

ข้อบังคับต่าง ๆ

ข้อบังคับสภาทนายความแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖)	หน้า ๒๓๖
ข้อบังคับเงินค่าเช่าบ้านเพิ่มเติม	หน้า ๖๑๖

ทหารบก

ประกาศยกเลิกอำนาจศาลทหารรักษาวังไปรวมกับ ศาลทหารบก	หน้า ๑๕๘
ประมวลกฎหมายอาญาทหารแก้ไขเพิ่มเติม	หน้า ๔๗๖

ทหารเรือ

พระราชกำหนดเครื่องแต่งกาย	หน้า ๓๕
ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งกาย	หน้า ๑๔๘
พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายแก้ไขเพิ่มเติม	หน้า ๖๐๘

ญ

สัญญาระวางสยามกับนอร์เวย์	หน้า	๖๒๐
สัญญาระวางสยามกับอิตาลี	หน้า	๗๒๑
สัญญาระวางสยามกับสหพาลีเศรณุกิจ เบลเยี่ยม แลลุกซัมบวร์ค	หน้า	๗๕๕

กระทรวงเกษตรราธิการ

ประกาศ ขุนและรวมการกองเกษตรประจําณฑล และจังหวัดต่าง ๆ	หน้า	๑๔๕
ประกาศ ให้รื้อนหาแร่	หน้า ๒๓๐	หน้า ๔๖๒
ประกาศ ตั้งเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดินสร้างการทดน้ำ	หน้า	๔๐๕
ประกาศ ตั้งกรมรักษาสัตว์น้ำ	หน้า	๔๖๗
ประกาศ เปลี่ยนแปลงขนาดอัตราค่าภาคหลวง และเพิ่มเติมชนิดไม้หวงห้าม	หน้า	๕๖๕
กฎเสนาบดีเพิ่มเติมว่าด้วยระเบียบการเก็บเงิน ค่าภาคหลวงแร่ต่าง ๆ ที่มีตั้งสะตึกแอสซิด	หน้า	๖๖๕
ประกาศ เปลี่ยนแปลงอัตราค่าภาคหลวงไม้พุง ในมณฑลนครราชสีมา	หน้า	๖๖๘
กฎเสนาบดีเรื่องค่าบ่วยการผู้นำประกาศไปปิด ในที่ดินฉบับที่ ๓๒/๖๕๕๖	หน้า	๖๗๖

กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศ ขุดเล็กคลังมณฑล	หน้า ๑๓๐
ประกาศ เรื่องลดรายจ่ายเงินรัฐบาลให้เข้าสู่ คุณภาพ	หน้า ๑๖๘
ประกาศ ว่าด้วยเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สิน	หน้า ๑๘๘
ประกาศ ว่าด้วยการออกให้ธนบัตรอย่างใหม่ ราคา ๑ บาท	หน้า ๑๕๐
ประกาศ แก่กฎเสนาบดีว่าด้วยเจ้าพนักงาน สำหรับทำการเก็บภาษีขึ้นใน	หน้า ๒๓๓
กฎเสนาบดี กำหนดวิธีการสำรวจเก็บเงินรัชชูปการ	หน้า ๒๕๐
ประกาศ แก่ข้อบังคับว่าด้วยการส่งจ่ายเงิน พระคลังให้แก่เจ้าหนัรัฐบาล	หน้า ๔๖๑
ประกาศ ผ่อนผันการเก็บเงินรัชชูปการในท้องที่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์	หน้า ๕๑๗
ประกาศ เลื่อนชั้นที่นาตำบลบ้านสวน จังหวัด พัทลุง	หน้า ๕๖๐
ประกาศ ผ่อนผันการเก็บเงินรัชชูปการในท้องที่ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์	หน้า ๕๖๒
ประกาศ ผ่อนผันการเก็บเงินรัชชูปการแก่ราษฎร ซึ่งอยู่บนดอยบนเขาในมณฑลพายัพ	หน้า ๕๗๑

ฎ

ประกาศ ตั้งเจ้าพนักงานเก็บเงินรัชชูปการแก่กุลี และคนงานของกรมรถไฟหลวง	หน้า ๕๗๕
ประกาศ ผ่อนผันการเก็บเงินรัชชูปการที่เพชรบุรี	หน้า ๕๕๖
ประกาศ ขยายเวลาจ่ายเงินตรารับแลกธนบัตร	หน้า ๖๐๐
ข้อบังคับ เงินค่าเช่าบ้านเพิ่มเติม	หน้า ๖๑๖
ประกาศ เก็บเงินรัชชูปการตำบลท่ากุ่ม จังหวัดตราด	หน้า ๖๖๒
ประกาศ สมทบกรมตรวจเงินแผ่นดินและกรม พระคลังมหาสมบัติเข้ากับกรมบัญชี กลางและตั้งกรมรักษาที่หลวงและ กัลปนา	หน้า ๖๗๐
ประกาศ ผ่อนผันขยายเวลาการเก็บเงินรัชชูปการ บางตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี	หน้า ๖๗๒
ประกาศ เรื่องหน้าที่ราชการคลังในมณฑลพายัพ กฎเสนาบดี กำหนดและให้อนุมัติทำ ที่ และ เขตรสุดการ	หน้า ๗๑๐
ประกาศ ผ่อนผันงดการเงินรัชชูปการที่สกลนคร แก่ราษฎรซึ่งถูกเพลิงไหม้	หน้า ๗๑๗

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ประกาศ	กำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการ	หน้า	๑๔๒
ประกาศ	ตั้งปลัดทูลฉลอง	หน้า	๑๗๖
ประกาศ	ตั้งกรรมการแห่งสภากรรมการรถไฟ	หน้า	๑๗๗
ประกาศ	ลดอัตราค่าไปรษณีย์	หน้า	๒๑๒
ประกาศ	เปลี่ยนอัตราค่าโทรเลข	หน้า	๓๓๕
ประกาศ	ตั้งผู้รับตำแหน่งปลัดทูลฉลองและ นายทะเบียนสหกรณ์	หน้า	๔๔๑
ประกาศ	ตั้งเจ้าพนักงานจดทะเบียนยานพาหนะ และล้อเลื่อน	หน้า	๔๔๒
ประกาศ	ตั้งเจ้าพนักงานจดทะเบียนรถจ้าง รถยนต์ และล้อเลื่อนในมณฑลพายัพ	หน้า	๔๕๐
กฎเสนาบดี	กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียน ออกใบอนุญาตค่าเช่ารถจ้างที่ลำพูน ลำปาง เชียงรายและแพร่	หน้า	๔๕๒
กฎเสนาบดี	กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียน ล้อเลื่อนในมณฑลพายัพ	หน้า	๔๕๖
ประกาศ	ตั้งเจ้าพนักงานจดทะเบียนรถยนต์ที่อุดร	หน้า	๔๕๕
ประกาศ	ตั้งเจ้าพนักงานจดทะเบียนรถในบาง มณฑล และจังหวัด	หน้า	๔๕๓

กระทรวงมหาดไทย

ประกาศ ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๑๔๑
ประกาศ เปลี่ยนสังกัดสมุหเทศาภิบาล	หน้า	๑๔๓
ประกาศ พแนกป้องกันโรคภัย	หน้า ๑๔๕	หน้า ๔๐๒
ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติด	หน้า	๑๔๖
ประกาศ ตั้งข้าหลวงตรวจการหัวเมือง	หน้า	๑๙๔
ประกาศ เรื่องเปลี่ยนเจ้าพนักงานจดทะเบียน อาวฐป็น ๑ ล ๑	หน้า	๒๔๕
ประกาศ ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๓๕๘
ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติด	หน้า	๔๗๐
ประกาศ กำหนดที่ฝากศพ ผังศพ เผาศพ	หน้า	๔๗๓
ประกาศ กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๖๐๑
ประกาศ บอกระเบียบตัดหางหลวงตำบลวัดแค	หน้า	๖๘๘
ประกาศ ตั้งอธิบดีกรมนคราทรและผู้รั้งสมุหเทศา นครศรีธรรมราช	หน้า	๖๕๐

กระทรวงวัง

ประกาศ เปลี่ยนเสนาบดีและรวมกรมมหาดเล็ก เข้าในอระทรวงวัง	หน้า	๒๓๔
ประกาศ ยุบเลิกตำแหน่งอธิบดีกรมราชพัสดุ	หน้า	๓๓๖

๓

ประกาศ ปลดและยุบเลิกหน้าที่อธิบดี

กรมราชพัสดุ

หน้า ๒๓๗

ประกาศ ห้ามข้าราชการในพระราชสำนักทำการเรียไร

หน้า ๕๓๔

ประกาศ เปลี่ยนแปลงและยุบตำแหน่งราชการ

หน้า ๕๓๕

ประกาศ แก้ระเบียบการแต่งกายนายทหารรักษาวัง

หน้า ๖๐๗

กระทรวงธรรมการ

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่นคร

พนมและสกลนคร

หน้า ๑๒๗

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่

นครราชสีมา

หน้า ๑๒๘

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในท้องที่

ซึ่งรวมการปกครอง

หน้า ๑๓๔

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่อุดร

หน้า ๑๘๒

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่

หนองคาย

หน้า ๑๘๑

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่นครปฐม

หน้า ๑๘๒

ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในท้องที่

ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง

หน้า ๒๑๘

ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ สมุทสาคร	หน้า ๒๒๐
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเพิ่มเติม ในท้องที่มณฑลปราจีน นครชัยศรี และพายัพ	หน้า ๒๓๘
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ ขอนแก่น	หน้า ๒๔๒
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ตราข	หน้า ๒๔๓
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่อุดร	หน้า ๓๓๘
ประกาศ	ระเบียบการโรงเรียนนาขิราษฎร์	หน้า ๔๖๓
ประกาศ	พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ราชบุรี	หน้า ๕๖๑
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่จันทบุรี	หน้า ๕๖๔
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่พัทลุง	หน้า ๕๗๓
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่เลย	หน้า ๕๕๘
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่อุบล	หน้า ๕๕๕
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่สกลนคร	หน้า ๖๖๔
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเพิ่มเติม ในท้องที่กรุงเทพฯ ฯ	หน้า ๗๑๕

กระทรวงยุติธรรม

ประกาศ รวมศาลอุทธรณ์	หน้า ๑๒๕
ประกาศ ขบและรวมศาล	หน้า ๑๓๒
ประกาศ ตั้งผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีและผู้รั้งอธิบดี ศาลเสนาบดี	หน้า ๑๗๕
ประกาศ แก้อความแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม	หน้า ๒๐๑
ประกาศ ตั้งนายกรรมาการกรมร่างกฎหมายและ นายกสถานนิติศึกษากับเดิมตำแหน่ง อุปนายก	หน้า ๒๑๔
ประกาศ ตั้งอุปนาชกรกรมร่างกฎหมายและสภา นิติศึกษา	หน้า ๒๑๗
ประกาศ ให้คงมีศาลจังหวัดกระบี่ขึ้นไว้ตามเดิม	หน้า ๒๒๕

ประกาศใช้หนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี
และการค้าขาย และการเดินเรือ
ระวางกรุงสยาม กับกรุงตันमारก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการ
ค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งได้แก่ ไซบรดาหนังสือสัญญา

แต่ก่อน ๆ ระวังกรุงสยามกับกรุงดินมารุก ฉบับ ๑ และ
 โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล ที่จะพึงใช้แก่คนในบังคับดินมารุก
 ในกรุงสยาม ฉบับ ๑ กับโปรโตคอลสุดท้ายว่าด้วยอิสลันต์
 ฉบับ ๑ ซึ่งลงนามวันเดียวกัน อันหม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิวงศ์
 อัครราชทูตสยามประจำกรุงโคเปนฮาเกน ผู้มีอำนาจเต็มฝ่าย
 สยาม และเคานต์ คาร์ล โมลตูกู เสนาบดีกระทรวงการ
 ต่างประเทศดินมารุก ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายดินมารุก ได้ลงนาม
 กัน ณ กรุงโคเปนฮาเกน เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๖๘ หรือปีศักราช ๑๙๒๕ นั้น มีข้อสัญญากันว่า
 จะได้ใช้หนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ ตั้งแต่
 วันที่ ๑๕ ต่อจากวันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป
 และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระ
 ราชสัตยาบัน และสมเด็จพระเจ้ากรุงดินมารุก ได้พระราช
 ทานพระราชสัตยาบัน หนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับ
 ที่ว่านี้แล้ว และพระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูต
 สยามประจำกรุงโคเปนฮาเกน และเสนาบดีกระทรวงการ
 ต่างประเทศดินมารุก ผู้มีอำนาจเต็มในการนี้ ได้แลกเปลี่ยน
 ต่อกัน ณ กรุงโคเปนฮาเกน เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๖๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ก่อนเที่ยงนั้นแล้ว ฉะนั้น

หนังสือสัญญา กับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ จึงเป็นอันใช้ได้
ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวง
ทบวงการ และบัณฑิตยสถานมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่
กล่าวไว้ในหนังสือสัญญา กับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ ว่าให้
ถือตามกระทำตาม ความใน หนังสือสัญญา กับ ทั้งโปรโตคอลสอง
ฉบับที่ว่านี้ ทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขายและการเดินเรือระหว่างสยามกับต้นมาร์ก

คำปรารภ

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงต้นมาร์ก และอิสตันบูล มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยผลสุกในระวางรัฐทั้งสองนี้ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทางที่จะบันดาลความมุ่งหมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบิดาหาหนังสือสัญญาที่ได้มีต่อกันในระวางประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึงได้ทรงตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้นให้เป็อันสำเร็จ โดยอาศัยหลักแห่งความสมธรรม และความอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกันเป็นมูลฐาน และเพราะฉนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งผู้อำนาจอัครมหาดไทยฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิวงศ์ อัครราชทูตพิเศษผู้อำนาจอัครมหาดไทยองค์ ๑ ณ กรุงโคเปนฮาเกน

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงต้นมาร์ก และอิสตันบูลนั้น คาร์ล ปอล ออสคาธ ๖๖๖ เคนต์ โมลตเก เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ของพระองค์

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากันตกลงกันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ในระวางพระราชอาณาจักรสยามกับพระราชอาณาจักรต้นมาร์จะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกันเป็นนรันดร

ข้อ ๒

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย เมื่อได้ยอมตนอยู่ใต้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งไว้ช้อยู่ในอาณาเขตนั้นแล้ว จะต้องมิเสีภาพในอันจะกระทำการเหล่านี้ได้คือ เข้าไปและเดิรทาง และอาศัยอยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง และนอกจากนี้จะต้องมีสิทธิในนั้นที่จะประกอบกิจการในทางศาสนา, ทางศึกษา, และทางทานการกุศล, ใช้ผู้นับพระเป็นตัวแทนตามที่ตนจะเลือกตั้ง, และเช่าที่ดิน ฤๅสถานที่อันสร้างขึ้นสำหรับใช้เป็นที่อยู่, ฤๅสำหรับพาณิชย์ การ, อุตสาหกรรม, การศาสนา และทานการกุศล และการอย่างอื่น^{๐๕๕๓}ชอบด้วยกฎหมายโดยมิกำหนดอย่างเดียวกัน

กับคนในบังคับอาณานิคมของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
ยิ่ง แต่ต้องยอมตนอยู่ใต้ อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
ซึ่งตั้งขึ้นไว้ ในอาณาเขตนั้นด้วย

ในการที่ปวงที่เกี่ยวข้องแก่ทางประกอบพาณิชย์การ, การเรือ,
อุตสาหกรรม, เกษตรกรรม, และทางทำมาหากิน และ
วิชาชีพทั้งหลาย กับทั้งการลู่ท่อเอา, การเป็นเจ้าของและ
จำหน่ายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินสัมบัติทุกประเภทด้วยนั้น คน
ในบังคับของจักรวรรดิแห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่าย ตลอดทั่ว
ไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตั้งอยู่ในฐานะ
อย่างเดียวกันกับคนในบังคับ อาณานิคมของชาติที่โปรดให้
ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้นทุกประการ

คนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอ้างเหตุใด ๆ เป็นอันขาด
เพื่อให้เสียค่าการระงับอากรภายในอย่างใด ๆ นอกจากอา
ยักรกว่า ที่เรียกเก็บ อยู่อาจะ^๖ได้ เรียก เก็บ ต่^๗ไป จากคนในบังคับ
พื้นเมือง จากคนในบังคับ อาณานิคมของชาติที่โปรดให้
ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของจักรวรรดิแห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่าย จะต้อง
ได้รับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความคุ้มครองมั่นคง เป็น
เนื่องจำเป็นสำหรับตัวและทรัพย์สินของตน และในกระ

บวมนั้นจะต้องได้เสวยบันดาลัทธิตี และเอกสิทธิ อย่างเดียวกับที่
ได้ให้ที่อยู่แล้วฤาจะได้อำนาจต่อไปแก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤา
แก่คนในบังคับ ฤา พลเมือง ของชาติที่ โปรดให้ ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง แต่ต้องยอมตนอยู่ใต้ อำนาจบันดาลัทธิตี และข้อ
บังคับซึ่งให้อยู่สำหรับท้องถิ่นด้วย

แต่คนเหล่านี้จะต้องได้รับความยกเว้นในอาณาเขตของอีก
ฝ่ายหนึ่งจากการเกณฑ์ทหาร ไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ ฤา
ทางอากาศ และไม่ว่าในกองทหารประจำการสามัญ ฤาใน
กองทหารรักษาการประจำชาติ ฤาในเหล่าทหารมิลิเชีย และ
จากการต้องส่งเสียเงินพลีโดยประการที่ปวง อันบังคับให้
เสียต่างการเกณฑ์ตัวเป็นทหาร และจากบันดาลัทธิตีทุกอย่าง
ที่เป็นการบังคับ นอกจากนั้นคนเหล่านี้จะต้องได้รับความยก
เว้นจากบันดาลัทธิตีบังคับให้ออกเงิน ฤาให้ส่งเงินพลีเพื่อการ
ทหาร เว้นไว้แต่ที่จะบังคับให้ กระทำโดยกำหนดอย่างเดีย
วกันกับที่บังคับแก่คนในบังคับพื้นเมืองฐานที่เป็นเจ้าของ, ฤา
ผู้เช่าฤาผู้ปกครองอสังหาริมทรัพย์ ฉะนั้นแต่หากในการนี้ คน
เหล่านี้จะต้องได้รับผล ประโยชน์ อย่างเดียวกันกับคนใน บังคับพื้น
เมือง ฤาคคนในบังคับ ฤาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้
ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่ายจะต้อง
ได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการ
ถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนัตตามกฎหมาย
และกฎและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่สำหรับที่นั้นแล้ว จะต้องมีส่วน
ที่จะปฏิบัติพิธีกรรมในทางนัมัสการตามลัทธิที่ตนนับถือได้ จะ
เป็นการกระทำเฉพาะบุคคล ฤ็เป็นการสาธารณะก็ตาม

ข้อ ๓

บ้านดาเคหะสถาน, คลังสินค้า, โรงงานหัตถกรรม, ร้าน
และสถานที่อื่นสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ของคนในบังคับของอัครภาคี
แห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งใช้เกี่ยวเนื่องกันสำหรับการต่าง ๆ ที่
ชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นจากการตรวจ
และค้น และจากการสอดดู ฤ็ตรวจสมุดฤ็เอกสาร ฤ็
บัญชี ซึ่งมีอยู่ในนั้น เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อไขและตามรูป
ระเบียบการที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมาย และกฎและข้อบังคับ
อันจะพึงใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤ็แก่คนในบังคับ ฤ็
พลเมืองของชาติที่โปรดให้^๕ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๔

ในระหว่างอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ ทั้งสองฝ่าย จะ

ต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการ ในการค้าขายและการเดิน
เรือไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย พร้อม
ทั้ง เรือและสินค้าบนทุกเรือของตน จะต้องมีเสรีภาพไปได้
โดยสะดวกและปราศจากกีดกันตรายยังทำเล่งที่ และท่า และ
ทางน้ำทุกแห่งในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดฤจะ
ได้เปิด ต่อไปให้มี การค้าขาย และ การ เดินเรือได้กับ เมือง ต่าง
ประเทศ

ข้อ ๕

อัครราชที่แห่งสัญญา ตกลงกันว่า จะไม่ให้ มี การห้ามฤ
การจำกัดการส่งสินค้าชนิดใด ๆ เข้าไปในเมือง, ออกจากเมือง
ฤ ผ่านเมืองใน ะวางสองประเทศนี้ หากว่าการห้ามฤการ
จำกัดนั้น ๆ จะไม่เป็นอันพึงใช้ แก่บ้านดาประเทศทั้งหลายทั่วทุก
ประเทศ ฤ จะไม่เป็นอันพึงใช้ แก่บ้านดาประเทศที่ตกอยู่ใน
ลักษณะกร อย่างเดียวกัน ข้อความข้างบนนี้จะไม่เป็นอันพึง
ใช้สำหรับ

๑ การห้ามฤจำกัดเครื่องอาวุธยุทธรักัดแก่

๒ การห้าม ฎาจำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัยของชาติฎา
ของมหาชน ฎาเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข

๓ การห้ามฎาจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของรัฐบาล
อยู่แล้วในเวลานี้ ฎาจะได้เป็นเช่นนั้นต่อไปในภายหน้า

๔ การห้ามฎาจำกัด เพื่อป้องกันปศุสัตว์ ฎาพฤษยาชาติ
ไว้ปราศจากโรคฎาแมลงร้าย ฎาภาษาต่าง ๆ

ข้อ ๖

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะ
ต้องมีเสรีภาพที่จะเข้าไป ยับันดาศาลยุติธรรม ของ อีกฝ่ายหนึ่ง
เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตน และจะต้องมีเสรีภาพ
เท่าเทียมกันกับคนในบังคับของอัครภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ฎากับ
คนในบังคับฎาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง
ในอันที่จะเลือกและใช้ ผู้รู้กฎหมายและทนายความและผู้แทน
ให้ทำการเรียกร้อง และป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ
และคนในบังคับ ของ อัครภาคนี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นโจทฎา
เป็นผู้ สอดฟ้องร้องในศาลของอีกฝ่ายหนึ่ง จะต้องไม่ถูกบังคับ
ให้ม่คำประกัน ฎาให้วางประกันอย่างใด ๆ ที่ไม่เรียกแก่
คนในบังคับพื้นเมืองในพฤติการณ์อย่างเดียวกัน และบันทัด
ฐานอันเดียวกันนี้ จะต้องใช้ สำหรับการวางเงินที่ผู้ เป็นโจท

ถ้าผู้สอดฟ้องร้องจะพึงถูกเรียกให้วาง เพื่อเป็นประกันใน
อันที่จะใช้ค่าฤชาธรรมเนียมนั้นด้วย

ข้อ ๗

บริษัทที่ทำการค้าขาย การอุตสาหกรรม การเงิน และ
การรับประกันภัย และบริษัทอื่น ๆ ทั้งปวงอันมีลักษณะประ
กอบการเศรษฐกิจ ซึ่งตั้งขึ้นถูกต้องตามกฎหมายของอัครภาค
แห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และมีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขต
ของฝ่ายนั้น เป็นอันได้รับอำนาจในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
เพื่อ ดำเนินสิทธิของตน และเป็นโจท ฎาเป็นจำเลยในศาล
ของฝ่ายนั้นได้ หากว่าอนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับของ
ฝ่ายนั้นด้วย

บริษัทเช่นนี้ถ้าหากว่าอนุวัตตามข้อไขที่วางไว้ในบทกฎหมาย
ของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง และได้รับอำนาจอันจำเป็นในกรณี
ซึ่งกฎหมายของประเทศนั้นบัญญัติไว้ว่าต้องได้รับก่อนแล้ว จะ
ต้องมีเสรีภาพ ที่จะตั้งสำนักหลักแหล่ง ฎาตั้งสาขา ฎาตั้ง
สำนักตัวแทน และดำเนินกิจการต่าง ๆ ของตนในประเทศ
นั้นได้

ในส่วนการดำเนินกิจการ และการมีสิทธิที่จะลู่ถือเอา ฎา
เป็นเจ้าของ ฎาเช่าถือสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์นั้น

บริษัทเช่นนี้ เมื่อได้ให้เข้าไปอยู่ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างเดียวกันกับที่ได้ยอมให้ ฤาจะได้อยอมให้ แก่บริษัทเช่นเดียวกันของชาติที่โปรดให้ ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในส่วนกิจการททรัพย์สินของบริษัท บริษัทเหล่านี้จะไม่ ต้องถูกบังคับให้เสียค่าส่วยสาอากร ฤาภาษีอากร ฤาค่าภาระสรรพากรประเภทใด ๆ นอกจากที่ ใช้เก็บอยู่ ฤาจะได้อใช้เก็บต่อไปจากบริษัทของชาติที่โปรดให้ ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง และ การที่จะต้องถูกเรียกเก็บค่าส่วยสาอากร ฤาภาษีอากร ฤาค่าภาระสรรพากรเช่นนี้ จะต้องถูกเรียกเก็บเฉพาะแต่ส่วน ราชการของบริษัทเหล่านี้ ที่ ดำเนิรอยู่ในอาณาเขต ของจักรภพ อีกฝ่ายหนึ่ง และแต่ส่วนทรัพย์สินของบริษัทนั้น ๆ อันมีอยู่ ในอาณาเขตนั้นโดยแท้เท่านั้น

ข้อ ๘

จักรภพที่แห่งสัญญา นี้ ให้คำมั่นสัญญาต่อกันและกันว่า ใน บันดาการทั้งปวงที่ เกี่ยวแก่การผ่านแดนนั้น ต่างฝ่ายต่างจะ ให้ ผลปฏิบัติแก่กันและกัน อย่างชาติที่โปรดให้ ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง

แต่ทว่าสัญญาข้อนี้จะไม่เป็นเครื่องผูกมัดให้อักรภาค์แห่ง
 สัญญานฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจำต้องยอมให้สินค้าผ่านแดนหากว่าสิน
 คำนั้นเป็นอันต้องห้ามมิให้นำเอาเข้ามาในเมือง เพื่อเป็นการ
 ป้องกันรักษาความปลอดภัยของมหาชน ฤ็ความมั่นคงแห่งรัฐ
 ฤ็เพื่อเป็นการสุขุมบาล ฤ็เพื่อป้องกันโรคร้ายแก่สัตว์ฤ็
 พฤษภษาชาติ

สินค้าที่ส่งผ่านแดนนั้น จะไม่ต้องถูกเรียกค่าภาระสรรพากร
 พิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดในส่วนที่ผ่านแดนนั้น (รวมทั้งขาเข้า
 มาและขาออกไป) เว้นไว้แต่ค่าภาระสรรพากรที่มีเจตนาจะเก็บ
 เฉพาะสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุม และการปกครองที่
 จะต้องกระทำเนื่องในการส่งสินค้าผ่านแดนนั้น และค่าภาระ
 สรรพากรที่เก็บสำหรับธุรการที่เกี่ยวกับสินค้านั้นในตอนที่พัก
 อยู่ในคลังสินค้า ฤ็กำลังบันทุกไป

สำหรับประโยชน์แห่งสัญญาข้อนี้ คำว่า “ผ่านแดน” และ
 คำว่า “สินค้าที่ส่งผ่านแดน” นั้น ให้ตีความตามบทวิเคราะห์
 ที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ แห่งกฎ ว่าด้วยเสรีภาพแห่งการส่งสินค้า
 ผ่านแดน ซึ่งที่ชุมนุมเมือง บาร์เซโลนา ได้ตกลงกันเมื่อ
 วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๑๙๒๑

ข้อ ๕

อัครภาคีแห่งสัญญาอัน แต่ละฝ่าย ยินยอมตกลงจะให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่คนพื้นเมือง ฤาอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การขน บุคคลและหีบห่อเข้าของและสินค้า ในอาณาเขตฤาผ่านอาณาเขตของตน

ข้อ ๑๐

สินค้าทุกประเภท ที่มีกำเนิดในอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายหนึ่ง และนำเข้าไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องไม่ถูกเสียภาษีภายใน ฤากษีผ่านด่านภายใน ฤากษีเครื่องบริโภคนะทีนั้นสูงยิ่งกว่าที่เรียกเก็บฤาจะได้เรียกเก็บต่อไปแก่สินค้าอย่างเดียวกันของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๑

พระราชอาณาจักรต้นมารักยอมรับนับถือว่า หลักนิยมแห่งความอิศราภาพประจำชาตินั้นจักต้องได้แก่พระราชอาณาจักรสยาม ในการทิ้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับพิกัตอัครภาคีสำหรับสินค้าขาเข้าและขาออก. การคืนภาษีสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน การภาษีผ่านแดน และการภาษีอากร และการช่วยสาอากรอย่างอื่น ๆ ทั้งปวง ¹¹¹¹⁰²⁵⁶ และโดยมีข้อไขอยู่ว่า จะต้องได้รับผลปฏิบัติเสมอ

เหมือนกับชาติอื่น ๆ ในการเหล่านีไซร์ กรุงดันทมาร์กยินยอมที่จะให้กรุงสยามเพิ่มพิภคภษาศุลกากรให้สูงขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานี้ แต่ทว่ามิมีข้อไขต่อไปด้วยว่า บันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่จะเรียกร้องเอาผลปฏิบัติพิเศษในส่วนพิภคภษาศุลกากรในกรุงสยามได้นั้น จักยินยอมให้เพิ่มได้เช่นนี้ด้วยความเสรีและโดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์ใดๆ เอกสิทธิเป็นการทดแทนอย่างใดเลย

ข้อ ๑๒

สิ่งของอันได้เกิดขึ้น ฤๅได้ทำขึ้นในกรุงสยาม และสิ่งของอันได้เกิดขึ้น ฤๅได้ทำขึ้นในกรุงดันทมาร์ก (รวมทั้งประเทศกรีนลันด์ด้วย) นั้น เมื่อนำเข้าไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ในการทิ้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษีขาเข้า, ภาษีอากรฤๅค่าการะสรรพากรทุกอย่างนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็เป็นประโยชน์ดีเท่ากับที่ได้ให้ ฤๅจะได้อีกต่อไป สำหรับสิ่งของของชาติที่โปรดให้ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง

สิ่งของต่าง ๆ ที่ส่งจากกรุงสยามไปยังกรุงดันทมาร์ก และที่ส่งจากกรุงดันทมาร์กไปยังกรุงสยามนั้น ในการทิ้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษีขาออก ฤๅภาษีอากรฤๅค่าการะสรรพากรทุกอย่างนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็เป็นประโยชน์ดีเท่ากับ

ที่ได้ให้ ฤาจะได้อีกต่อไปสำหรับสิ่งของซึ่งส่งออกไปยังชาติ
ที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง
ตั้งที่วามานี้ ต้องกินความครอบคลุมถึงระเบียบ การศุลกากร,
แบบวิธีศุลกากรทั้งปวงการคืนภาษีสินค้าซึ่งส่งกลับออกไปนอก
แดน, การใช้คลังสินค้าซึ่งเจ้าของจะต้องให้ ใบประกันว่าจะ
เสียค่าภาษีศุลกากรและใบสำคัญบอกถิ่นเดิมของสิ่งของต่าง ๆ
นั้นด้วย

ข้อ ๑๓

บันดาสั่งทั้งปวงอันเป็นของซึ่งนำเข้าไปได้ ฤาจะนำเข้าไป
ได้ต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ยังทำเรือในอาณาเขตของ
พระราชอาณาจักร์ตันมาร์กโดยเรือตันมาร์ก ฤาเรือของประเทศ
อื่นนั้น พึงนำเข้าไปโดยเรือสยามยังทำเรือเหล่านั้นได้ตู่จ
กันโดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร ฤาคำการะสรรพากรไม่ว่า
โดยนามใด ๆ อย่างอื่น ฤายิ่งกว่าที่เก็บจากของอย่างเดียวกัน
อันนำเข้าไปโดยเรือตันมาร์ก ฤาเรือของประเทศอื่น และ
โดยถ้อยที่ถ้อยให้ประโยชน์เสมอกัน บันดาสั่งทั้งปวงอันเป็น
ของซึ่งนำเข้าไปได้ฤาจะนำเข้าไปได้ต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมาย
ยังทำเรือในอาณาเขตของพระราชอาณาจักร์สยาม โดยเรือ

สยามถูกรื้อของประเทศอื่นนั้น ก็พึงนำเข้าไปโดยเรือต้นมาร์ก
ยังทำเรือเหล่านั้นได้ดุกกัน โดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรมูลค่า
ภาระสรรพากรไม่ว่าโดยนามใด ๆ อย่างอื่นดูยิ่งกว่าที่เก็บจาก
ของที่นำเข้าไปโดยเรือสยามถูกรื้อของประเทศอื่น การที่
ถ้อยที่ถ้อยให้ประโยชน์เสมอกันเช่นนี้ จะต้องเป็นอันใช้ได้
โดยไม่เลือกว่า สิ่งของ เหล่านั้น ตรงมาจากถิ่นเดิมของสิ่งของ
นั้น ๆ ฤมาจากแห่งใด ๆ อื่น

โดยนัยอย่างเดียวกันนี้ ในการเกี่ยวข้องกับราชการนำของ
ออกไปนอกประเทศก็ต้องปฏิบัติให้เสมอภาคบริบูรณ์ เพื่อ
ว่าภาษีขึ้นในและภาษีขาออกก็ดี การผ่อนภาษีและ การคืนภาษี
สินค้าอันส่งกลับออกไปนอกแดนก็ดี นี้จะต้องเสียและได้รับ
ในอาณาเขตของอัครภาคแห่งสัญญาณฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเนื่องด้วย
การนำสิ่งของใด ๆ อันจะพึงนำออกไปได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
ในเวลาที่ถูกต่อไปภายหน้านั้น จะได้เป็นอันให้เสียและให้
รับเป็นอัตราสม่าเสมออย่างเดียวกัน ไม่ว่าจะการที่นำออกไปนั้น
จะได้นำออกไปโดยเรือสยามถูกรื้อต้นมาร์กถูกรื้อของประเทศ
อื่น และไม่ว่าจะนำออกไปสู่ท่าเรือแห่งใด จะเป็นท่าเรือของ

อัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ฤๅจะเป็นท่าเรือของ
ประเทศอื่นก็ตาม

ข้อ ๑๔

เรือค้าขายของอัครภาคแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย ที่บนทุก
อับเฉาก็ดี ฤๅสินค้าก็ดี ซึ่งมาถึงฤๅออกไปจากท่าเรือของอีก
ฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับสิทธิ เอกสิทธิ, เสรีภาพ, ประ
โยชน์ที่โปรดให้. ความคุ้มกันและความยกเว้นต่างๆ ในการที่
เกี่ยวข้องการเดินทางเรือเช่นเดียวกันกับที่เรือของชาติพื้นเมือง ฤๅ
เรือของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งได้รับอยู่ในเวลานี้
ฤๅจะได้รับต่อไปในภายหน้า ไม่ว่าเรือนั้นจะมาจากแห่งใด
ฤๅจะไปยังแห่งใด

ไม่ให้เก็บภาษีค่าระวางเรือ, ค่าท่า, ค่านร่อง, ค่าประภา
การ, ค่าด่านป้องกันโรค, ฤๅภาษีอื่นๆ ที่คล้ายๆ ทำนองเดียว
กันไม่ว่าประเภทใดฤๅโดยนามใด ๆ ซึ่งจะเรียกเก็บในนามฤๅ
เพื่อประโยชน์ของรัฐบาล, ฤๅข้าราชการ, ฤๅบุคคลเอกชน,
ฤๅองค์สมาคม ฤๅสถานใด ๆ ณท่าเรือในอาณาเขตของฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งจากเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าแม้การที่เก็บนั้นในกรณี
อย่างเดียวกันไม่เรียกเก็บให้เท่าเทียมกัน ฤๅไม่เรียกเก็บโดย

ลักษณะอย่างเดียวกันจากเรือของชาติพื้นเมือง ฤๅเรือของ
ประเทศอื่น

ข้อ ๑๕

ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับเรือเข้าและเรือออก, การจัดเรือ
ให้อยู่เป็นที่และการขนสินค้าลงเรือและขึ้นจากเรือ ที่เมือง
ท่า, ที่ห้องท่า, อู่, ที่ทอดสมอ, ที่อ่าวกำบัง ฤๅที่ทางน้ำของ
ประเทศทั้งสองนี้ จะต้องไม่ให้เอกสิทธิแก่เรือของชาติพื้น
เมือง ฤๅเรือของประเทศอื่นนอกจากที่จะได้ให้แก่เรือของ
ประเทศอีกฝ่ายหนึ่งเหมือนกัน ความเจตนาของอัครภาคี
แห่งสัญญาเมื่ออยู่ว่า ในกระบวนที่วางต้นตั้งใจจะให้เรือแต่ละฝ่าย
ได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้ประสาทให้แก่เรือของชาติพื้นเมือง
ฤๅแก่เรือของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๖

การค้าขายตามชายทะเล และการจับสัตว์น้ำประจำชาติ
ของอัครภาคีแห่งสัญญาแต่ละฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจาก
บทบัญญัติแห่งหนังสือ สัญญาฉบับนี้ และจะต้อง กำหนด เป็น
ระเบียบตามกฎหมายและกฎและข้อบังคับต่างๆ ของกรุงสยาม
ฤๅกรุงต้นมาร์กแต่ละฝ่าย

ข้อ ๑๗

เรือค้าขายลำโต ของอัครภาคีแห่งสัญญานแต่ละฝ่าย ซึ่ง
ถูกกำลังพายุหรือมีเหตุทุกขภัยอย่างใดอัน บังคับให้เข้ากำบัง
อาศัยในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งไซ้ จะต้องมีเสรีภาพที่จะ
แต่งเรือใหม่ทดแทน และหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทุกอย่าง
และออกเรือเดิรทะเลต่อไปอีกได้ โดยไม่ต้องใช้ค่าภาษีสุ
กการอันใด ยิ่งกว่าที่เรือของชาติพื้นเมืองเรือของชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งจักต้องให้ แต่ทว่า ในกรณีที่นาย
เรือค้าขายจักมีความจำเป็น จะต้องจำหน่ายสินค้าเสียส่วนหนึ่ง
เพื่อที่จะได้เงินมาใช้เป็นค่าไต่ภัยแล้ว นายเรือจะต้องอนุวัต
ตามข้อบังคับและพิกัตภาษีในท่าเลที่นายเรือจักได้เข้ามาอยู่นั้น

ถ้าเรือค้าขายลำโต ของอัครภาคีแห่งสัญญานแต่ละฝ่าย
ได้เกยติดต่นทุ้อับปางลงตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้า
พนักงานฝ่ายหนึ่งที่จะต้องรีบบอกเหตุที่เกิดขึ้นแก่พนักงาน
กงสุลของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ในตำบลนั้น ทุ้อที่อยู่ใกล้
เคียงที่สุด

ถ้าเป็นทุ้อเรือที่เกยติดต่นทุ้อับปางเช่นนี้ และส่วนใด ๆ
ของลำนั้นทุ้อเรือเก็บ ก็ทั้งเครื่องตกแต่งใช้สอยทั้งปวงและ
เครื่องเรือทุกอย่าง ซึ่งเป็นของประจำกำนันทุ้อเรือนั้น ก็

บันดาสั่งของและสินค้าที่กู้มาได้จากกำปั่นเรือ่นั้น ทั้งสิ่งของ
 ใด ๆ ซึ่งหากได้ทั้งหมด ฤๅเงินที่ได้จากการขายของนั้น ๆ ถ้า
 หากได้ขายกับทั้งเอกสารทั้งปวงที่ค้นพบบนกำปั่นเรือซึ่งได้
 เกยติดตั้นฤๅอับปางเช่นว่านี้ จะต้องส่งคืนให้แก่เจ้าของกำปั่น
 ฤๅเรือนั้น ฤๅตัวแทนเจ้าของนั้น ๆ ในเวลาที่มาเรียกร้องเอา
 หนี้ ภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายและกฎและข้อ
 บังคับของประเทศที่เรือมาอับปางฤๅเกยติดตั้นอยู่นั้น และ
 เจ้าของฤๅตัวแทนเช่นว่านี้จะต้องใช้เงินแต่เพียงเป็นค่าใช้จ่าย
 ในการรักษาทรัพย์สินทั้งค่ากู้เรือและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เท่าที่จัก
 ต้องใช้ ถ้าหากว่าเรือแห่งประเทศพื้นเมืองนั้น จักอับปางลง

สิ่งของและสินค้าที่กู้มาได้จากการอับปางนั้น จะต้องงด
 เว้นไม่เก็บภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ เว้นไว้แต่ที่ได้เบ็ดด่านเอา
 ออกจำหน่ายบริโภคจึงจะต้องเสียภาษีตามธรรมดา

ในกรณีที่กำปั่นเรือ ของ คนในบังคับของ อัครภาคีแห่ง
 สัญญาฝ่ายหนึ่ง ได้ถูกพายุพัดเข้าไปเกยติดตั้นฤๅอับปางลง
 ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของฤๅตัวแทนเจ้าของไม่
 ใต้อยู่ณที่นั้น ฤๅอยู่แต่เรียกร้องให้ทำเช่นนั้น พนักงานกงสุล
 ผู้ทรงอำนาจของอัครภาคีที่เป็นเจ้าสังกัดของเรือนั้น จะต้อง

ได้รับอำนาจที่จะเข้าช่วยเป็น พระเพื่อ จะได้ อำนาจ ความ ช่วย
เหลือที่จำเป็นให้แก่คนในบังคับแห่งรัฐของตน

ข้อ ๑๘

ในการที่เกี่ยวข้องแก่ เปตนต์ เครื่องหมายการค้า ยี่ห้อ
การค้า แบบอย่างต่าง ๆ และสิทธิในสำเนาสิ่งปวงนั้น คน
ในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญาในแต่ละฝ่าย เมื่อได้กระทำ
ตามแบบวิธีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับความ
คุ้มครองในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง เสมอเหมือนกับ คนใน
บังคับพื้นเมือง ถ้าคนในบังคับ ฤพลเมืองของชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการนั้น ๆ

ข้อ ๑๙

เป็นที่เข้าใจและยินยอมตกลงกันว่า บทสัญญาในหนังสือ
สัญญานี้ฉบับนี้ไม่ว่าข้อใด อันเป็นข้อความซึ่งทรงสยามให้ผล
ปฏิบัติอย่างชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น ไม่พึงตี
ความไปโดยนัยว่าเป็นการให้สิทธิ อำนาจ เอกสิทธิ ฤ
ความคุ้มครองต่าง ๆ ซึ่งจะพึงเกิดขึ้นเฉพาะโดยเหตุที่ต่างประเทศ
อื่น ๆ ยังคงมีสิทธิได้รับความยกเว้นจากอำนาจศาลสยามอยู่นั้น

ข้อ ๒๐

อัครภาคีแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย พึงตั้งกงสุลเชนอวาล

กงสุล, ไวศกงสุล, และเจ้าพนักงานฤพนักงนกงสุลอย่างอื่น ๆ ให้ไปอยู่ณบ้านการเมือง และเมืองท่าในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเปนอันยอมให้เจ้าพนักงานอย่างเดียวกันของประเทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

แต่ทว่าเจ้าพนักงาน และพนักงานกงสุลเหล่านั้น จะเข้าทำการตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติของรัฐบาลซึ่งตนจะไปประจำอยู่นั้น

เจ้าพนักงานทั้งหลายนี้ จะต้องมึลสิทธิที่จะปฏิบัติกรตามอำนาจได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศและเอกสิทธิ และความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่าง ซึ่งประสาทให้ฤจะได้อะไรประสาทให้ด้อไป แก่เจ้าพนักงานกงสุลของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๑

ถ้าคนในบังคับคนใดของอัครภาค์แห่งสัญญานฝ่ายใด ถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดในประเทศที่ตนถึงแก่ความตายนั้น ปรากฏทราบกันว่าเป็นทายาทฤเป็นผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายท้องถิ่นผู้ทรงอำนาจจะต้องแจ้งความแก่เจ้าพนักงานกงสุล แห่งชาติของผู้ถึงแก่ความตายซึ่งอยู่ใกล้เคียงที่สุดให้

ทราบโดยพลัน เพื่อจะได้แจ้งความที่จะต้องแจ้งให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับคนใจของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใดถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดคนที่ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตามกฎหมายของบ้านเมืองของผู้ถึงแก่ความตายที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก ฉะนั้นให้เจ้าพนักงานรังสฤษฏ์ผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐของผู้ถึงแก่ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามแบบพิธีการที่จำเป็นทุกอย่างแล้ว ได้รับอำนาจเข้าพิทักษ์และจัดการทรัพย์สินมรดกนั้น ตามวิธีการและข้อขาดขนซึ่งกฎหมายของบ้านเมืองที่ทรัพย์สินของผู้ถึงแก่ความตายตกอยู่นั้นบัญญัติไว้

บทบัญญัติข้างบนนี้ จะต้องใช้บังคับเหมือนกันในกรณีเมื่อมีคนในบังคับคนใจของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใดได้ถึงแก่ความตายลงภายนอกอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ภายในอาณาเขตนั้น และมีได้มีผู้ใดในอาณาเขตนั้นมีสิทธิที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวข้องแก่การจัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ที่ได้ถึงแก่ความตายนั้น บันดาสิทธิ, เอกสิทธิ, ประโยชน์ที่โปรดให้ ฤ ความคุ้มกันอย่างใด ๆ ซึ่ง

อัครภาคีแห่งสัญญา^๕ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้ไว้แล้ว ฤๅจะได้อีกให้ต่อไป แก่เจ้าพนักงานกงสุลของต่างประเทศใดๆ อันนั้นจะต้องได้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของอัครภาคีอีกฝ่ายหนึ่งด้วยกัน โดยทันที และโดยไม่มีข้อไขแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๒๒

กรุงสยามจะไม่มีสิทธิ^๕อย่างใด โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญา^๕นี้ ที่จะเรียกร้องเอาประโยชน์ต่างๆ ซึ่งกรุงต้นมารักได้ประสาทให้แล้ว ฤๅจะได้อีกต่อไปภายนอก แก่กรุงนอร์เวย์ ฤๅกรุงสวีเดน ฤๅแก่ทั้งสองประเทศนั้นได้ ตราบเท่าที่ประโยชน์เหล่านั้นยังมีได้^๕ประสาทให้แก่ประเทศอื่น นอกจากสองประเทศที่ออกข้อข้างบนนี้

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญา^๕นี้ จะใช้ภายในอาณาเขตกรีนแลนด์ไม่ได้

อัครภาคีแห่งสัญญา^๕แต่ละฝ่าย ไม่มีสิทธิ^๕อย่างใดโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญา^๕นี้ ที่จะเรียกร้องเอาประโยชน์ที่ได้^๕ประสาทให้แล้ว ฤๅจะได้อีกต่อไปในภายนอกแก่ประเทศที่ใกล้เคียงกัน เพื่อความสะดวกแห่งการไปมาค้าขายตามชายแดนโดยอนุโลมตามความต้องการของท้องถิ่น

ข้อ ๒๓

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นในระหว่างอัครภาคีแห่งสัญญา ในเรื่องข้อความ. การตีความในสัญญา การใช้สัญญา การบังคับโปรโตคอลต่อต้าน ซึ่งไม่สามารถจะระงับให้แล้วเสร็จกันได้ทางทูตไชร์ เมื่อมิได้มีความยินยอมพร้อมกันให้เป็นอย่างอื่น และเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอขึ้นแล้ว จะต้องเสนอข้อพิพาทนั้นต่อศาล ประจัญติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก และทั้งสองฝ่ายรับรองในทันทีว่าจะยอมรับเอาคำพิพากษาของศาลนี้เป็นเครื่องผูกมัดทุกประการ ศาลจะต้องออกคำตัดสินตามวิธีพิจารณาอย่างรวบรัดซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งกฎของศาลนั้น เว้นไว้แต่ถ้าอัครภาคีแห่งสัญญาจะยินยอมให้ใช้วิธีพิจารณาอย่างธรรมดา

ข้อ ๒๔

ตั้งแต่วันที่ลงมือใช้เป็นต้นไป จะต้องให้หนังสือสัญญาฉบับนี้ แทนหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเคเรือระหว่างดินมาร์กกับสยาม ซึ่งลงนามกันที่กรุงเทพฯ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ. ศ. ๑๘๕๘ และตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป หนังสือสัญญา พ. ศ. ๑๘๕๘ ที่ว่ามาแล้ว และหนังสือสัญญา, อนุสัญญา, และความตกลงต่อนั้นมาทั้งหมดที่ได้

ตกลงกันทำไว้ ฎาที่มีอยู่ในระวางอัครภาคีแห่งสัญญานี้ รวม
ทั้งอนุสัญญาลงนามกันที่กรุงเทพฯ ฯ ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ศ.พ.
๑๙๐๕ และหนังสือสัญญาลงนามกันที่กรุงโคเปนฮาเกนในวันที่
๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๑๙๑๓ นั้นต้องเป็นอันเลิกเป็นเครื่องผูกมัด
ต่อกัน เว้นไว้แต่ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๕ แห่งอนุสัญญา
ลงนามกันที่กรุงเทพฯ ฯ ในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๑๙๐๕ นั้น
เป็นอันคงไว้ช้อยู่ต่อไป

ข้อ ๒๕

หนังสือสัญญานี้ จะต้องเป็นอันใช้ได้ชั่วกำหนด
เวลาสิบปีนับตั้งแต่วันที่ให้มีผลเป็นอันใช้ได้

ถ้าและอัครภาคีแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้ง
เจตนาที่จะเลิกสัญญานี้ ล่วงหน้าสิบสองเดือน ก่อนวันสิ้นกำหนด
สิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น สัญญานี้จะต้องคงเป็นที่บังคับต่อไป
จนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัครภาคีฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยบังชัด ว่าการบอกเลิก
สัญญานี้หน่วนั้น จะมีผลพ้นหนังสือสัญญา, อนุสัญญา, ฎา
ข้อความตกลง ฎาข้อความยินยอมซึ่งได้ยกเลิกเสียแล้วโดย
หนังสือสัญญานี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้ อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๒๖

หนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงโคเปนเฮเกน ภายในเวลาหกเดือนนับตั้งแต่วันที่ทำหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญานี้จะมีผลเป็นอันใช้ได้ ในวันที่สิบห้าถัดจากวันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันนั้น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ฝ่ายที่มิอาจข้างท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ เมื่อวันที่หนึ่งเดือนกันยายน พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบแปด ตรงกับวันที่หนึ่งเดือนสепเตंबर ๑๙๐๕ คริสตศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า.

(ประทับตราและลงพระนาม) วิบูลย์สวัสดิวงศ์
(ประทับตราและลงนาม) ซี. โมลตเก

ไปรโตตควาด้วยอำนาจศาล สำหรับใช้แก่คนในบังคับ
ต้นมาร์กในกรุงสยาม

ในขณะที่เมื่อจะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือซึ่ง

ทำกันในระหว่าง พระราชาอาณาจักรต้นมาร์ก กับพระราชาอาณาจักรสยามนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ยินยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

วิธอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ใน กรุงสยาม แต่ก่อนมาจนบัดนี้ สำหรับใช้แก่คนในบังคับต้นมาร์ก กับทั้งเอกสิทธิ ความยกเว้น และความคุ้มกันต่างๆ ซึ่งคนในบังคับต้นมาร์กในกรุงสยามเคยได้มีอยู่บัดนี้ เป็นส่วนฤาเป็นของสำหรับกับวิธอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้นสุดในวันที่เริ่มใช้หนังสือสัญญาที่เข้ามาแล้วข้างต้น และตั้งแต่นั้นสืบไปบ้านดาคนในบังคับต้นมาร์ก และองค์สมาคม และบริษัทและสมาคมต้นมาร์กในกรุงสยามจะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจศาลฝ่ายสยาม

ข้อ ๒

จนกระทั่งถึงวันที่ประกาศ และใช้ประมวลกฎหมายฝ่ายสยามแล้วทั้งหมด กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายแพ่งกับพาณิชย์, ประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณา, กับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น กับมีกำหนดต่อไปอีกห้าปี แต่ไม่เกินกว่าห้าปี ฝ่ายพระราชาอาณาจักรต้นมาร์ก 11/10 มีมติเห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์ในทาง

ยุติธรรมเมื่อใด จะให้พนักงานทูตฯ กงสุลเขียนคำขอเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษาแห่งศาล ซึ่งพิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้ว ในคดีที่คนในบังคับดินมาร์ก ฤๅองค์สมาคม ฤๅบริษัทฯ สมาคมดินมาร์ก เป็นจำเลยฯ ผู้ต้องหานั้น ตอนคดีที่ชำระค้างอยู่ในศาลฝ่ายสยามใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุดคือศาลฎีกาถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้วจะได้โอนไปให้พนักงานทูตฯ กงสุลพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่นนี้จะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใดๆ ที่ได้ถอนแล้วดังนี้ พนักงานทูตฯ กงสุลจะได้ว่ากล่าวให้สำเร็จไปตามกฎหมายของพระราชอาณาจักรดินมาร์ก เว้นไว้แต่ว่าถ้าคดีความใดตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมายฤๅกฎหมายของสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้ว และบทกฎหมายนั้นได้แจ้งให้สถานทูตดินมาร์กณกรุงเทพฯ ทราบแล้วแต่ไม่ได้ตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมายอาญาของดินมาร์กไซ้ อำนาจฤๅกรรมสิทธิที่คู่ความจะได้ฤๅจะเสียนั้น จะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายไทย เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นนั้น กับทั้งที่จะบังคับตามคำพิพากษาซึ่งได้มีในคดีเช่นนั้น อำนาจศาลของทูตฯ กงสุลดินมาร์กในกรุงเทพฯ จะคงมีอยู่ต่อไป!

จนกระทั่งถึงวันที่บันดาประมวลกฎหมายฝ่ายสยามซึ่งจรรย์ไว้ข้างบนนี้จะได้อันเริ่มใช้แล้วทั้งหมด รัฐบาลสยามจะคงแจ้งข้อความในบันดาบทกฎหมาย และข้อบังคับใหม่ ซึ่งได้ประกาศแล้วนั้นให้ สถานทูตต้นมาร์กเดกรุงเทพ ฯ ทราบต่อไป และรัฐบาลสยามจะพยายามพิจารณาข้อรังเกียจในข้อความนั้น ๆ ซึ่งสถานทูตที่วันนี้ได้เสนอมาภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๓

การอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลที่พิจารณาชั้นแรกในคดีที่คนในบังคับอังกฤษคดีสมาคม ฤาบริษัทฤาสมาคมต้นมาร์กเป็นคู่ความนั้น ศาลอุทธรณ์ในกรุงเทพ ฯ จะต้องพิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ ในบัญญัติกฎหมายนั้น จะต้องร้องอุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ ต่อศาลฎีกา

คนในบังคับ อังกฤษคดีสมาคมฤาบริษัทฤาสมาคมต้นมาร์กที่เป็นจำเลยผู้ต้องหา ในคดีที่เกิดขึ้นในหัวเมืองทั้งหลายนั้น จะร้องขอย้ายศาลก็ได้ถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การพิจารณาคดีนั้นต้องพิจารณาณกรุงเทพ ฯ ฤาต่อหน้าผู้พิพากษาแห่งศาลในกรุงเทพ ฯ ซึ่งสมควรจะพิจารณาคดีนั้น

ข้อความในข้อนี้จะต้องยังคงใช้อยู่เสมอเมื่อสิทธิของคนคดีตามความข้อ ๒ ยังคงมีอยู่ตราบใด

ข้อ ๔

เพื่อสำหรับป้องกันความยากลำบาก อันจะเกิดขึ้นได้ใน การเปลี่ยนแปลงย้ายอำนาจศาล ตามความคิดไว้ในสัญญาโปรโตคอลจึงได้ ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคดีทั้งหลายที่ฟ้องหากันตั้งแต่วันที่เราเริ่มใช้สัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะต้องยื่นฟ้องและพิพากษาในศาลไทย ไม่เร็วกว่าเหตุที่เกิดขึ้นนั้นจะมีขึ้นก่อนฤภายหลังวันเริ่มใช้หนังสือสัญญาที่เข้ามาแล้วนั้น

(ข) บันดาคดีทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าพนักงานทูตฤกงสุลต้นมารักเมื่อณวันที่เราแล้วนั้น จะคงชำระต่อหน้าพนักงานอื่นอีกต่อไปจนคดีเหล่านั้นจะได้ ว่ากล่าวไว้ แล้วกันถึงที่สุด และอำนาจของพนักงานทูตและกงสุลต้นมารักต้องมีอยู่เต็มที เพื่อเป็นประโยชน์

ในการที่เกี่ยวข้องกับคดีใด ๆ ที่พนักงานทูต ฤกงสุลต้นมารักต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นี้ก็ดี ฤในคดีใด ๆ ที่พนักงานต้นมารักที่วันนั้นพึงได้ ถอนมาตามที่เราไว้ในข้อ ๒ นี้ก็ดี ถ้าพนักงานทูตฤกงสุลเช่นว่านี้จะขอแล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยในการทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้อำนาจเต็มทั้ง ๒ ฝ่ายที่นาม
ท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็น
สำคัญ ณ วันที่ ๑ เดือนกันยายน พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อย
หกสิบแปด ตรงกับวันที่หนึ่งเดือนเสปเต็มเบอร์ หนึ่งพันเก้าร้อย
ยี่สิบห้า

(ประทับตราและลงพระนาม) วิบูลสวัสดิวงศ์

(ประทับตราและลงนาม) ซี. โมลตเก

โปรโตคอล ฉบับสุดท้าย

ผู้อำนาจเต็มที่ได้อ่านข้างท้ายนี้ เมื่อได้มาพร้อมกัน
เพื่อลงนามในหนังสือสัญญาฉบับนี้ ได้ยินยอมตกลงกันดัง
ต่อไปนี้

เมื่อได้ดำริถึงความสำคัญอันอยู่ในระวางกรุงรัตนบุรี
กับประเทศอิสตันบูล ตามกฎหมายว่าด้วยการรวมประเทศทั้ง
สองนี้ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๑๙๑๘ แล้วเป็นอันเข้าใจ
กันว่ากรุงสยามจะต้องไม่มีสิทธิอย่างใดโดยอาศัยข้อความแห่ง
หนังสือสัญญาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เพื่อจะเรียกร้องเอา

ผลประโยชน์พิเศษ ซึ่งกรุงรัตนาร์ก็ได้ประสาทให้ อยู่แล้ว
 ฤาจะให้ต่อไปในภายหน้าแก่อิสลันด์

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย ได้ลง
 นามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็นสำคัญ ณ วัน
 ที่หนึ่งเดือนกันยายน พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด
 ตรงกับวันที่หนึ่ง เดือนเสเปเต็มเบอร์ จริสติกกราช พันเก้าร้อย
 ี่สิบห้า.

(ประทับตราและลงพระนาม) วิบูลสวัสดิวงศ์

(ประทับตราและลงนาม) จี. โมลตูก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ เมษายน มา ๑๒)

พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือ

พ. ศ. ๒๔๖๘

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 พระชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า
 พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือที่ได้ตราขึ้นไว้เมื่อปีพระ
 พุทธศักราช ๒๔๕๘ นั้น ได้แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงเฉพาะ
 การบางสิ่งบางอย่างหลายคราวมาแล้ว บัดนี้มีการบางอย่างที่
 ควรจักแก้ไขให้เป็นที่สมสมัยนิยม สมควรรวบรวมแสดตรา
 พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือขึ้นเสียใหม่ จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชกำหนดฉบับนี้ไว้ มีข้อ
 ความดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนดมาตรา ๑

พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า “พระราชกำหนดเครื่องแต่ง
 กายทหารเรือ พ. ศ. ๒๔๖๘”

มาตรา ๒

ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓

เมื่อใช้พระราชกำหนดนี้แล้ว ให้ยกเลิกพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ. ศ. ๒๔๕๘ กับบันดาข้อกำหนดที่ได้ประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลง ฎาเพิ่มเติมต่อเนื่องกับพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ. ศ. ๒๔๕๘ นั้นเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๔

เครื่องแต่งกายทหารเรือบางอย่าง ซึ่งมีได้มีข้อความกล่าวไว้ในพระราชกำหนดนี้ ตลอดจนถึงซึ่งเป็นเครื่องประกอบกับเครื่องแต่งกายอันเป็นเครื่องประดับหมายวิชาความรู้ หมายพรรค, จำพวกแลเหล่า ฎาหน้าที่วุฒิ ฎาตำแหน่งบางอย่างก็ตาม ฎาเป็นเครื่องใช้ในการสงคราม, การเดินทางเรือ, แลการสนามก็ตาม เหล่านี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือมีอำนาจกำหนดไว้ได้ เป็นกฎฎาข้อบังคับตามสมควรแก่ราชการ แต่กฎฎาข้อ บังคับนั้นต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวดที่ ๒

วัตถุเครื่องแต่งกาย

มาตรา ๕

เครื่องแต่งกายพลทหาร

ข้อ ๑ มีหมวด ๒ อย่าง คือ:-

อย่างที่ ๑ หมวดสักราดสีน้ำเงินดำ รูปหมวกกลาสี ที่เชิงหมวกมีสายแถบดำพันรอบ ที่สายแถบด้านหน้ามีอักษรทองแจ้งนามเรือ หรือนามกรมกอง ชิงสังกัต และมีอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ เป็นตัวทองกำกับข้างหน้า แถบข้างท้ายวรรคอักษรนั้น มีปลอกผ้าขาวแลผ้ากาگی สำหรับสวมทับแปลงเป็นหมวกผ้าขาว หรือผ้ากาگیได้ด้วย

อย่างที่ ๒ หมวกสาน แบบทหารเรือมีสายแถบเช่นว่าไว้
ในอย่างที่ ๑ พันรอบ

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๔ อย่าง คือ:-

อย่างที่ ๑ เสื้อสักราดสีน้ำเงินดำ รูปเสื้อมกลาสีแขนยาว รวบที่ข้อมือ

อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าขาว รูปเสื้อมกลาสี แขนยาวลงไปใต้ศอกประมาณ ๗ เซนติเมตร

อย่างที่ ๓ เสื้อผ้ากาگی รูปเหมือนอย่างที่ ๒

อย่างที ๔ เสื้อสวมกันหนาว เป็นเสื้อสักลาดสีเงินดำ
รูปโคเวอร์โค้ดแหวกคอ มีคุมตราสมอพระมงกุฎ ๒ แถว ๆ ละ
๔ คม ยาวชายเสื้อจดเหนือเข่าเพียงกึ่งขา สำหรับสวมซ้อน
เสื้อทั้ง ๓ อย่าง ที่ว่ามาแล้วเพื่อกันหนาว (เสื้ออย่างนี้ไม่มี
เครื่องหมายยศ)

ข้อ ๓ เสื้ออย่างที ๑ ถึงที ๓ ที่ว่ามาในข้อ ๒ นั้น มีผ้า
พันคอสีด้าสอดใต้ชายเสื้อปกหลังผูกรวบไว้ที่อก เป็นเครื่อง
ประกอบทั้ง ๓ อย่าง

ข้อ ๔ เสื้ออย่างที ๑ และที ๒ ที่ได้ว่ามาในข้อ ๒ นั้น มีผ้าปก
หลังสีเงินขอบขาวซ้อนชายเสื้อปกหลังอีกใต้ชั้นหนึ่ง แปลง
เป็นเสื้อเต็มยศ

ข้อ ๕ มีกางเกง ๓ อย่าง คือ :-

อย่างที ๑ กางเกงสักลาดสีขาบ รูปกางเกงกลาสี

อย่างที ๒ กางเกงผ้าขาว รูปเหมือนกันกับอย่างที ๑

อย่างที ๓ กางเกงผ้าดำ รูปเหมือนกันกับอย่างที ๑

ข้อ ๖ มีรองเท้ามืดผูกหนังดำ อนึ่งนอกเวลาเข้าแถว
พระราชทานพระบรมราชานุญาติให้ใช้รองเท้าขาวรูปมุตผูกหรือ
ชูผูกได้

มาตรา ๖

เครื่องแต่งกายนายทหารชั้นจ่า

เหมือนกันกับเครื่องแต่งกายพลทหาร ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ทุกประการ เพิ่มแต่เครื่องหมายยศ ดังจะได้อำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ ต่อไป

มาตรา ๗

เครื่องแต่งกายนายทหารชั้นพันจ่า

ข้อ ๑ มีหมวกเก็บสักลาดสีเงินดำทรงหม้อตาล กระจับปี่หนึ่งตัวมีแถบผ้าดำทอเป็นริ้วพันเชิงหมวกโดยรอบ ที่กลางแถบผ้าตรงศูนย์กลาง วนหมวกมีตราพระมงกุฎกับสมอแลใบไชยพฤกษ์ ๒ ข้าง ๆ ละ ๔ ใบ ทำด้วยทองแดงชุบทองเป็นเครื่องประดับ มีสายรัดคางหนึ่งดำพาดไว้ที่เชิงหมวกหน้ากระจับปี่ โยงด้วยคุดมของตราพระมงกุฎกับสมอขนาดย่อม ติดที่เชิงหมวกชายกระจับปี่ข้างละ ๑ คุดม

ข้อ ๒ หมวกที่ว่ามาในข้อ ๑ นี้ มีปลอกผ้าหุ้มได้ ๒ อย่าง คือ:— ปลอกผ้าขาวอย่างหนึ่ง ปลอกผ้ากาเก้ออย่างหนึ่ง

ข้อ ๓ มีเสื่อ ๔ อย่าง คือ:—

อย่างที่ ๑ เสื่อสักลาดสีขาบ รูปตุนึก มีคุดมของตราพระมงกุฎกับสมอ ๒ แถว ๆ ละ ๗ คุดม คอเสื่อตั้งสูงเพียงสามส่วน

สี่แห่งคือ ที่ชายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง มีดุมทองตราพระมงกุฏ กับสมอขนาดย่อมประดับตามแนวขนข้างละ ๓ ดุม มีลวดไหมดำถักประดับเป็นรังคัม โดยแนวตั้งภายใต้ดุม แถวแถว ดุมให้สูงจากปลายแขนเสื้อ โดยระยะ ๘ เซนติเมตร สำหรับใช้เป็นเสื้อหนาว

อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าขาวแบบราชการ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ เปิดชายที่ตะเข็บข้างทั้ง ๒ มีดุมทองตราพระมงกุฏกับสมอ ๑ แถว ๕ ดุม

อย่างที่ ๓ เสื้อผ้ากากี แบบเดียวกันกับอย่างที่ ๒

อย่างที่ ๔ เสื้อสวมกันหนาว เป็นเสื้อสักกาดสี่ขาบริรูป ไคเวอร์โค้ด ชายเสื้อเบื้องล่างเพียงกึ่งน่อง มีดุมทองตราพระมงกุฏกับสมอ ๒ แถว ๆ ละ ๕ ดุม มีแถบสักกาดรัดหลัง ขัดดุมทองตราพระมงกุฏกับสมอที่ปลายแถบข้างละ ๑ ดุม เสื้อนี้สำหรับสวมซ้อนเสื้อทั้ง ๓ อย่าง ที่ว่ามาแล้ว เพื่อกันหนาว (เสื้ออย่างนี้ไม่มีอินทรีธนู)

ข้อ ๔ มีอินทรีธนูทำด้วยแผ่นสักกาดสีดำ รูปสี่เหลี่ยม ยาวปลายรวม โดยกว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวตามควรแก่ส่วนบ่าบุคคล ที่มูรวรมมีดุมทองตราพระมงกุฏกับสมอขนาดย่อม ๑ ดุม

มีเครื่องประดับหมายยศ หมายเหล่า ตั้งจะบรรยายต่อไปใน
มาตรา ๑๒ แล ๑๖

ข้อ ๕ มีกางเกง ๓ อย่าง คือ:—

อย่างที ๑ กางเกงสักลาดสี่ขาบ ขาว

อย่างที ๒ กางเกงผ้าขาว รูปเหมือนกันกับอย่างที ๑

อย่างที ๓ กางเกงผ้าก่าที รูปเหมือนกันกับอย่างที ๑

ข้อ ๖ มีรองเท้าบูตผูกหนังดำ หนึ่งถ้าแต่งปกติ แลนอก

เวลาเข้าแถว พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ใช้รองเท้า
บูตผูกหรือชูผูกขาวแลเหลืองได้

มาตรา ๘

เครื่องแต่งกายนักเรียนนายเรือ นักเรียนนายช่างกล

ข้อ ๑ มีหมวกเหมือนที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๑ แล

ข้อ ๒ เว้นแต่ตราพระมงกุฎกับสมอหน้าหมวกเป็นแผ่นกำมหยี่

ปักดิน คือ:— พระมงกุฎปักด้วยดินทอง สมอปักด้วยดินเงิน

กรอบใบไชยพฤษปัก ๒ ข้าง ๆ ละ ๒ ใบ ปักด้วยดินทอง

นักเรียนทำการนายทหารเรือ ใช้ตราหน้าหมวกอย่างนายทหาร

ชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๒ มีเสื่อ ๒ อย่าง คือ—

อย่างที่ ๑ เหมือนอย่างที่ ๒ ในมาตรา ๗ ข้อ ๓

อย่างที่ ๒ เหมือนอย่างที่ ๓ ในมาตรา ๗ ข้อ ๓

เสื่อ ๒ อย่างนี้ มีคัมทองหมายชนิดที่คือเสื่อข้างละ ๑ คม

ข้อ ๓ มีอินทรรูปทำด้วยสักลาดสีดำ รูปสี่เหลี่ยมยาว

ปลายรวบโดยกว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวตามควรแก่ส่วนหน้าบุคคล

ที่มีรวมมีคัมทองตราพระมงกุฎกับสมอขนาดย่อม ๑ คม มี

แถบทองขนาด ๘ มิลลิเมตร พาดที่ศูนย์กลางอินทรรูปตลอด

ตามยาว แลนักเรียนนายช่างกล มีแถบผ้าสีเลือดหมูกว้าง ๑

เซนติเมตรพาดตามยาวแกงอินทรรูป ภายใต้แถบทองนั้น

ข้อ ๔ มีกางเกง ๒ อย่าง คือ—

อย่างที่ ๑ เหมือนอย่างที่ ๒ ในมาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๒ เหมือนอย่างที่ ๓ ในมาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๕ มีรองเท้าเหมือนอย่างที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๗

ข้อ ๖

มาตรา ๕

เครื่องแต่งกายนายทหารชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑ มีหมวก ๓ อย่าง คือ—

อย่างที่ ๑ หมวกเต็มยศ เป็นหมวกแพรขนสีดำ รูปก๊อก

แหวนแข็งขลิบแพรดำ เว้นแต่แหวนเพชรชั้นนายพลเรือขลิบทอง
 หนึ่งมีเครื่องประดับข้างหมวกเบี่ยงขวา ตรงกลางเป็นเบาะ
 ผูกด้วยแถบแพรดำ มีเครื่องทองตรงเหนือเบาะนี้จัดในคุมตรา
 พระมงกุฎกับสมอ ๑ คู่ม ต่างกัน คือ:— ชั้นนายพลเรือตรี
 ขึ้นไป เกี้ยวทองใหญ่ ๑ เกี้ยว ไขว้กันอยู่กลางแลเกี้ยว
 ทองเล็ก ๒ ข้าง เกี้ยวทองใหญ่ในอีกข้างละ ๒ เกี้ยว นาย
 ทหารชั้นนายพลเรือจัตวา, นายนาวาเอก, โท, มีเกี้ยวทอง
 ใหญ่อยู่กลาง ๑ เกี้ยว แลเกี้ยวทองเล็กข้างละ ๑ เกี้ยว
 ตั้งแต่ชั้นนายนาวาตรีลงไป มีแต่เกี้ยวทองใหญ่ ๑ เกี้ยว

อย่างที ๒ หมวกเก็บ เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๗
 ข้อ ๑ แลข้อ ๒ เว้นแต่ตราพระมงกุฎกับสมอหน้าหมวกเป็น
 แผ่นกำหยับปักคั่น คือ:— พระมงกุฎปักด้วยคั่นทอง สมอ
 ปักด้วยคั่นเงิน กรอบใบไชยพฤกษ ๒ ข้าง สมอข้างละ ๔ ใบ
 ปักด้วยคั่นทอง กับเพิ่มปักลายสร้อยไชยพฤกษด้วยคั่นทอง
 ที่ขอบนอกแห่งกระบี่หมวก ๑ ชั้น สำหรับผู้ซึ่งมียศชั้นนาย
 นาวาโท ถึงนายพลเรือจัตวา, ๒ ชั้นตั้งแต่นายพลเรือตรีขึ้นไป

อย่างที ๓ หมวกกันแดด รูปแฮลเม็ตสีขาวแบบทหารเรือ
 มีผ้าขาวจับพันรอบ แลมีชายผ้าสีขาบแฉลบจากผ้าจับนั้น ที่
 เบื้องบนโดยรอบ

ข้อ ๒ มีเสื่อ ๑๑ อย่าง

อย่างที่ ๑ "เสื่อใหญ่ประเทศหนาว" เป็นเสื่อสักลาดสีน้ำเงินดำ ชั้นนายพลเรือชั้นในเป็นสีขาว รูปเสื่อหาง, ออกปัด. เอวรัด มีคุมตราพระมงกุฎกับสมอ ๒ แถว ๆ ละ ๘ คุม ชายเสื่อคั่นหน้าเพียงเอว ชายเสื่อด้านหลังยาวเป็นหางเสื่อ รูปเสื่อแต่งเวลาเย็น คือเสื่อรูปคอตัง หนึ่งสักลาดขาว ขอบล่างขลิบแถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ขอบบนขลิบแถบทองต่างกันเป็น ๒ ขนาด คือ เสื่อนายทหารชั้นนายพลเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๓๒ มิลลิเมตร เสื่อนายทหารชั้นนายนาวาเด็กลนายเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๒๕ มิลลิเมตร ที่ชายแขนเสื่อทั้ง ๒ ข้าง มีเครื่องหมายพรรคหรือจำพวก แลหมายยศ ดังจะได้บรรยายต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๓ กับที่ชายแขนเสื่อด้านนอกของข้างหนึ่งมีแผ่นผ้าเป็นชายแถบรองคุมแขนเสื่อทำด้วยสักลาดสีขาว ขลิบแถบทองต่างกันเป็น ๒ ขนาด คือ เสื่อนายทหารชั้นนายพลเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๒๕ มิลลิเมตร เสื่อนายทหารชั้นนายนาวาเด็กลนายเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร บนแผ่นผ้าชายแถบนี้ มีคุมตราพระมงกุฎกับสมอขนาดย่อมประดับตามแนวตั้งข้างละ ๓ คุมที่ด้านหลังคั่นพาดเสื่อเพียงเอวเสื่อทั้ง ๒ ข้าง มีปกเป่าสีน้ำเงินดำ

ขลิบแถบทองต่างกันเป็น ๒ ขนาด คือ ชั้นนายพลเรือแถบทอง
ขนาด ๒๕ มิลลิเมตร ชั้นนายนาวา แถบนายเรือ แถบทอง
ขนาด ๑๖ มิลลิเมตร แต่มีคุมทองตราพระมงกุฎกับสมอ ขนาด
ย่อมตรงที่เสื่อรับชายปกนี้ เป็นแนวนอนข้างละ ๓ คุม นอก
จากนี้ มีคุมตราพระมงกุฎกับสมอ ประดับที่เอวเสื่อด้านหลัง
เพื่อรับเข็มขัด ๒ คุม แถบชายหางเสื่อเบื้องล่างอีกข้างละ ๑ คุม

อย่างที่ ๒ “เสื่อใหญ่ประเทศร่อน” ซึ่งตามปกติให้เรียกว่า
“เสื่อใหญ่” เฉย ๆ เป็นเสื่อผ้าขาว ชนิดกอธิดแบบราชการ
เหมือนอย่างที่ได้ว่าไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๓ อย่างที่ ๒ ที่คอเสื่อมี
ปลอกคอพื้นสีกลาดขาว ขอบล่างขลิบแถบทองขนาด ๑๖
มิลลิเมตร ขอบบนขลิบแถบทองต่างกันเป็น ๒ ขนาด คือ
เสื่อนายทหารชั้นนายพลเรือขลิบแถบทองขนาด ๓๒ มิลลิเมตร
เสื่อนายทหารชั้นนายนาวาแถบนายเรือ ขลิบแถบทองขนาด
๒๕ มิลลิเมตร กับที่ชายแขนเสื่อทั้งสองข้างมีปลอกแขนพื้น
ก้ำมะเข็ญสีตามพวกแสดงเครื่องหมายพรรคฯ จำพวกแลหมาย
ยศ ดังจะได้บรรยายต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๗

อย่างที่ ๓ “เสื่อกลาง” เป็นเสื่อสีกลาดสีขาบริ้วอกไม้คด
ชายเสื่อเบื้องล่างเพียงหน้า มีคุมทองตราพระมงกุฎกับสมอ
๒ แถว ๆ ละ ๔ คุม คอเปิดพับชายแหวกที่อก ๒ ชาย ที่แขน

เสื่อมีเครื่องหมายพรรคฤาจำพวกแลหมายชส ตั้งจะได้กล่าว
ต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๗

อย่างที ๔ “เสื่อน้อย” เป็นเสื่อสักลาดสี่ขาบริบูรณ์ มีคุม
ของตราพระมงกุฎกับสมอ ๒ แถว ๆ ละ ๔ คุม คอเปิดพับชาย
แนวท่อนอก ๒ ชาย ที่แขนเสื่อมีเครื่องหมายพรรคฤาจำพวก
แลหมายชส ตั้งจะได้กล่าวต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๗

อย่างที ๕ “เสื่อผ้าขาวชนิดคอปดแบบราชการ” เหมือนอย่าง
ที่ได้ว่าไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๓ อย่างที ๒

อย่างที ๖ “เสื่อผ้าขาวชนิดคอเบะ” มีคุมของตราพระมงกุฎ
กับสมอ ๑ แถว ๔ คุม

อย่างที ๗ “เสื่อผ้าก่า” เหมือนที่ได้ว่าไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๓
อย่างที ๓

อย่างที ๘ “เสื่อสโมสรดำ” เป็นเสื่อสักลาดสี่ขาเงินดำเปิด
อกรูปเมสส์แย็กเก้ต มีคุมของตราพระมงกุฎกับสมอ ๒ แถว
แถวละ ๒ คุม ก็มีคุมคู่อย่างเดียวกันขัดหว่างรังคุมบน ๑ คู่
ที่แขนเสื่อมีเครื่องหมายพรรคฤาจำพวกแลหมายชส ตั้งจะได้
กล่าวต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๗ มีเสื่ออีกสักลาดสี่ขาเงินดำ
ฤาผ้าขาวสวมภายในเสื่อนั้น มีเสื่ออีกมีคุมของตราพระมงกุฎ
กับสมอขนาดซอม ๑ แถว ๓ หรือ ๔ คุมตามความพอใจ

อย่าง^{ที่} ๕ “เสื่อ^{สี่}สโม^{สร}ชาว” เป็นเสื่อ^{ผ้า}ชาว^{มี}รูป^{แล}ลักษณะ^{เหมือน}กัน^{กับ}อย่าง^{ที่} ๗ ทุก^{ประ}การ^{เว้น}แต่^{ไม่}มี^{เครื่อง}หมาย^{พระ}รศ^{ฎา}จำ^{พวก}แล^หมา^ยย^สที่^แชน^{เสื่อ} มี^{เสื่อ}อีก^กอย่าง^{เด}ียว^{กัน}กับ^{อย่าง}ที่ ๗ แต่^{ไม่}มี^{เสื่อ}อีก^{สัก}กลา^ด

อย่าง^{ที่} ๑๐ “เสื่อ^สวม^{กั}ถ^นาว” เหมือน^{ที่}ได้^{ว่า}ไว้^{ใน}มาตรา^๗ ข้อ^๓ อย่าง^{ที่} ๔ ถ้า^{เป็น}เสื่อ^{นาย}ทหาร^{ชั้น}นาย^{พล}เรือ^{ให้}มี^ซับ^{ใน}เป็น^{สัก}กลา^ดสี^{ขาว}

อย่าง^{ที่} ๑๑ “เสื่อ^คลุม^{กั}ถ^นาว” รูป^{แค}บ^{ยาว}เพ^งกั^งน่อง^คอ^พับ^ห้อย^{ชาย}ก^ว้าง^{๑๕} เซ^นติ^{เม}ตร^{ที่}ชาย^{เสื่อ}ร^{าง}สอง^{ข้าง}เพ^งย^อด^อก^{มี}แผ่น^{ทอง}เหล^{ือง}วง^{กลม}รูป^{หัว}ข้าง^{ลาย}น^นข้าง^{ละ}๑ แผ่น^{มี}ห^{่วง}กล^{้อง}สาย^{สร}้อย^{ทอง}เหล^{ือง}สำ^หรับ^{ยึด}เสื่อ^{ให้}เม^{ิด}ไว้^ทอก^{ถ้า}เป็น^{เสื่อ}นาย^{ทหาร}ชั้น^{นาย}พล^{เรือ}ให้^{มี}ซ^{ับ}ใน^{เป็น}สัก^{กลา}ด^{สี}ขาว

ข้อ^๓ เสื่อ^{อย่าง}ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๖ ที่ ๘ แล^{ที่} ๙ ที่^{ว่า}มา^{ใน}มาตรา^{นี้} ต้อง^สวม^{ประ}กอบ^{กับ}เสื่อ^{เช}็ด^คอ^{เช}็ด^{แล}ผ้า^{ผูก}ค^อ คือ—
ก. เสื่อ^{กล}าง^{เช}็ด^{ขา}ว^{อก}แจ^งหรือ^ออน^คอ^{เช}็ด^{แจ}ง^{ผ้า}ผูก^คอ^{แพ}ร^ดำ^{เง}อน^กลา^{สี} แต่^{ถ้า}ประ^ดับ^{เครื่อง}ราช^{อิ}ศ^{ริ}ยา^ภร^{ณ์}อย่าง^สวม^รอบ^คด^{้วย} ให้^{ใช้}ผ้า^{ผูก}ค^อเง^{อน}ห[ู]กระ^ดำ^ย

ข. เสื้อน้อย เสื้อเชิ้ตขาวอกแข็งหรืออ่อนคอเชิ้ตขาว ๒ ชั้น
อ่อนหรือแข็งก็ได้ ผ้าผูกคอใหม่ดำเงนกลาส์

ค. เสื้อผ้าขาวชนิดคอแบะ เสื้อเชิ้ตขาวอกแข็งหรืออก
อ่อนคอเชิ้ตขาวแข็งหรืออ่อน ๒ ชั้น ผ้าผูกคอดำเงนกลาส์

ง. เสื้อสโมสอร์ทกอบ้าง ต้องใช้เสื้อเชิ้ตอกแข็งสีขาวคอ
เชิ้ตแข็งสีขาวชั้นเดียว ผ้าผูกคอใหม่ดำเงนหุกระต่าย

ข้อ ๔ เสื้ออย่างที ๑๐ ที ๑๑ นั้น สำหรับใช้สวมซ้อนเสื้อ
อย่างอื่นทีได้กล่าวมาแล้ว เพื่อกันหนาว

ข้อ ๕ มีอินทร์ธนู ๒ อย่าง คือ :-

อย่างที ๑ อินทร์ธนูใหญ่รูปเอโปลेटต์ หลังอินทร์ธนูชั้น
นายพลเรือเป็นพื้นใหม่ทอง ขั้วนายเรือแลนายเรือเป็นพื้น
สักลาดสีน้ำเงินดำ ท้องอินทร์ธนูสามสักลาดสีน้ำเงินดำทุกชั้น
ที่ยอดอินทร์ธนูมีตุ้มตราพระมงกุฎกับสมอขนาดย่อม ๑ ตุ้ม ขอบ
อินทร์ธนูถักด้วยด้ายแดงแลมีรุษทองแขวเประดับในส่วนทีเป็น
วงกลมทีกลางอินทร์ธนูตอนยาว มีรูปสมอทำด้วยเงินเป็นเครื่อง
ประดับ ก็มีเครื่องหมายศตต่าง ๆ กัน ดังจะได้บรรยาย
ต่อไปในมาตรา ๑๗

อย่างที ๒ อินทร์ธนูน้อย มีรูปแลส่วนเหมือนทีว่าไว้ใน
มาตรา ๗ ข้อ ๕^{๖๖} ทีปลายรวบมีตุ้มตราพระมงกุฎกับสมอขนาด

ข้อม ๑ ตุ่ม หลังแลห้องอินทร์ชุมนุมสักกลาดสีน้ำเงินดำ เว้นไว้แต่อินทร์ธนูนายทหารชั้นนายพลเรือ หลังอินทร์ธนูเป็นไหมทองมีขอบสักกลาดสีน้ำเงินดำ ที่กลางอินทร์ธนูมีรูปสมอทำด้วยเงินเป็นเครื่องประดับ และมีเครื่องหมายพรรค ฤๅ จำพวกแลหมายยศประกอบ ดังจะได้บรรยายต่อไปในมาตรา ๑๒ แล ๑๓

ข้อ ๖ มีกางเกง ๔ อย่าง คือ :-

อย่าง ๑ กางเกงสักกลาดสีน้ำเงินดำขาขาวมีแถบทองกว้าง ๓๒ มิลลิเมตร เว้นแต่ชั้นนายพลเรือ ใช้แถบทองขนาด ๕๐ มิลลิเมตร

อย่าง ๒ เหมือนอย่าง ๑ ในมาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่าง ๓ เหมือนอย่าง ๒ ในมาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่าง ๔ เหมือนอย่าง ๓ ในมาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๗ รองเท้าบูตหรือชู ใช้ได้ทุกชนิดที่ทำด้วยหนังสีดำหรือสເລ່องหรือผ้าขาวตามควรแก่กาล ซึ่งจะได้กำหนดต่อไปในมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๐

ศาสตราวุธ

นักเรียนนายเรือแก่นักเรียนนายช่างกล นายทหารชั้นพันจ่า
แลนายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้มีศาสตราวุธสำหรับประกอบ
กับเครื่องแต่งกายดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นักเรียนนายเรือแลนักเรียนนายช่างกล มีมุดเหน็บ
ฝักดำเครื่องทอง ห้อยกับสายแลเข็มขัดหนังดำ ที่หัวเข็มขัด
มีตราพระมงกุฎกับสมอ. นักเรียนทำการนายเรือแลทำการ
นายช่างกลให้มีอาวุธเหมือนนายทหารชั้นสัญญาบัตร แต่คง
ใช้ได้แต่เข็มขัดปกกลี

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่ามีกระบี่ฝักหนังดำเครื่องทองห้อย
กับสายแล เข็มขัดหนังดำ ที่หัวเข็มขัดมีตราพระมงกุฎกับสมอ

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีกระบี่อย่างเดียวกันใน
ข้อ ๒ แต่เพิ่มผู้ใหม่ทองถักใหม่ดำผูกไว้ที่ตามอาวุธ ส่วน
เข็มขัดสายกระบี่นั้นใหม่เป็น ๒ อย่าง คือ :-

ก. " เข็มขัดเต็มยศ " เข็มขัดสายกระบี่หนึ่งดำเครื่องทองมี
แถบทองตรงกับสายเข็มขัดต่างขนาดกันเป็น ๒ ขนาด คือ ชั้น
นายพลเรือใช้แถบทองขนาด ๑.๒ มิลลิเมตร นายนาวาแล
นายเรือใช้แถบทองขนาด ๑.๖ มิลลิเมตร ตรงที่ศูนย์กลางแล

ที่สายทั้งแขนกระบี่กับสายปลอกกรุดั้น ให้มีแถบทองขนาด ๘ มิลลิเมตรตั้งกับตลอดตรงศูนย์กลางเป็นขนาดเดียวกันทุกชิ้น สายกระบี่อย่างนี้สำหรับใช้กับการแต่งเต็มยศ

ข. "เข็มขัดปกติ" คือเข็มขัดสายกระบี่อย่างเดียวกันกับที่ ไว้ไว้ในข้อ ๒ นี้ทุกประการ สำหรับใช้กับการแต่งกายอย่างอื่น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องหมายต่าง ๆ

มาตรา ๑๑

เครื่องหมายนำทัพเสียม

เจ้าเลพลทหาร ซึ่งทำการเป็นนำทัพเสียมนอกจากพลรบสามัญให้มีเครื่องหมาย ประกอบ กับเครื่องแต่งกายให้ปรากฏ คือ เครื่องหมายทำด้วยแผ่นทองเหลืองรูปต่าง ๆ กัน ติดบน เบาะผ้าสีขาบ ประดับ หางเขนเสื่อ ซึ่งขวตรง ศูนย์กลาง รวงม่วง ใหญ่ถัดมสอก เครื่องหมายที่ว่านี้ หน้าให้อย่างใดควรเป็นรูป พรรณอย่างใด ให้เสียบแต่กระหวงทหารเรือมีหน้าที่กำหนด ไว้เป็นเครื่องตรวจตามควรแก่ราชการ .

มาตรา ๑๒

เครื่องหมายพรรคแก่ข้าพวก

นายทหารชั้นพันเจ้าแลชั้นสัญญาบัตร ให้มีเครื่องหมาย

ประกอบกับเครื่องแต่งกาย ให้ปรากฏตามหน้าที่แลวิชาความรู้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายทหารพรรคคนวิสามัญพรรคกลืนแลเจ้าพวกแพทย์ ให้มีเครื่องหมายพรรคจำพวก คือ :- แถบทองหมายยศ ประดับที่แขนเสื้อท่อนั้น ให้เดินแถบข้างสูงสุดเป็น ขมวดวงกลม

ข้อ ๒ นายทหารจำพวกอื่น นอกจากพรรคนาวินให้มี แถบสักกลาดสีต่าง ๆ เป็นเครื่องหมายจำพวก แขนในช่องไฟ ระหว่างข้อมือแถบทองหมายยศทุกแห่ง ที่มีเครื่องหมายยศ เป็น แถบทองประดับ ถ้าเป็นนายทหารชั้นที่มีแถบทองหมายยศ เป็นข้อมือเดียว ให้ติดแถบสักกลาดสีหมายจำพวกไว้ภายใต้แถบ ทอง โดยกว้างไม่เกินกว่า ๑ เซนติเมตร นายทหารชั้นนายพล เรือ ให้ใช้ผ้าท่อนี่สามอินทรี ๓ นิ้วน้อยเป็นสีเครื่องหมายจำพวก แลสอดสีหมายจำพวกระหว่างข้อมือ ที่แขนเสื้อด้วย

ข้อ ๓ เครื่องหมายพรรคแลเจ้าพวก ที่ได้กล่าวมาในข้อ ๒ แห่งมาตฐานนั้น พรรคแลเจ้าพวกใดควรใช้สีใดเป็นเครื่องหมาย ให้เส้นแถบสีกระทรวงทหารเรือมีอำนาจกำหนดไว้ให้ได้ เป้าเครื่องครวตามควรแก่ราชการ

มาตรา ๑๓
เครื่องหมายสังกัด

ข้อ ๑ จำแลพเครื่องหมายมีเครื่องหมายสังกัดเป็นอักษรของที่
 แถบพื้นหมวก ดังได้กล่าวมาแล้ว ในมาตรา ๕ ข้อ ๑ นั้น

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า ให้มีเครื่องหมายสังกัดทำด้วย
 ทองเหลืองเป็นอักษรย่อนามกรมกอง คั้นสังกัดติดที่คอเสื้อทุก
 ชนิดข้างละ ๑ อักษร

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ มีเครื่องหมาย
 สังกัดทำด้วยเงินเป็นอักษรย่อนามกรมกองคั้นสังกัด ควบติด
 กันอยู่กับเครื่องหมายประเภทราชการ ซึ่งจะได้บรรยายต่อไป
 ในมาตรา ๑๔ นั้น ติดที่คอเสื้อทุกชนิดทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๑ อักษร

ข้อ ๔ นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำกองหนุน มีเครื่อง
 หมายสังกัดอย่างเดียวกันกับที่ได้บรรยายไว้ในข้อ ๓ นี้ แต่
 เฉพาะตัวอักษรไม่ผูกติดกับเครื่องหมายประเภทราชการ

ข้อ ๕ เครื่องหมายสังกัดนั้นควรจะมีอย่างใดบ้าง ให้เสนาบดี
 กระทรวงทหารเรือ มีอำนาจ กำหนดไว้ใช้ได้เป็น ครั้งคราวตาม
 ควรแก่ราชการ

มาตรา ๑๔

เครื่องหมายประเภทราชการ

ข้อ ๑ นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งอยู่ระหว่างประจำการให้มีเครื่องหมายทำด้วยเงินให้ปรากฏประเภทราชการ คือ :-

ก. รูปพระมงกุฎ หมายความว่า นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการแผนกพลรบ แลเครื่องหมายผู้ประกอบกับเครื่องหมายสังกัด ซึ่งเป็นอักษรอยู่ภายใต้พระมงกุฎนั้น

ข. รูปตอกจันทน์ หมายความว่า นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการแผนกผู้ช่วยพลรบ มีอักษรเครื่องหมายสังกัดอยู่ในวงศูนย์กลางตอกจันทน์นั้น

ข้อ ๒ เครื่องหมายที่ว่ามาในข้อ ๑ นี้ ให้ตัดที่คอเสื้อทุกชนิดทั้ง ๒ ข้าง ถ้าเปื้อนเสื้อคอเปิดให้ตัดที่ชายแฉกของคอเสื้อตำแหน่งสูงเพียงแนวยอดคอทั้ง ๒ ข้าง

ข้อ ๓ ส่วนนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนทั้งดี นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการแผนกเบย์บ้านาญก็ดี นายทหารสัญญาบัตรพิเศษนอกกองประจำการก็ดี ไม่มีเครื่องหมายประเภทราชการ

มาตรา ๑๔

เครื่องหมายศานาทหารชั้นจ่าแลจ่าสำรวจ

ข้อ ๑ นายทหารชั้นจ่า มีบั้งรูปหางนกแขวงแซวเป็นแถบกว้าง ๑๕ มิลลิเมตร คือ :-

ก. แถบไหมทอง ตรึงบนแถบสักลาดแดงให้เหลือชายเป็นขอบจากแถบกว้าง ๓ มิลลิเมตร สำหรับใช้กับเสื้อเต็มยศ

ข. แถบสักลาดสีน้ำเงิน ตรึงบนผ้าขาวให้เหลือชายเป็นขอบจากแถบกว้าง ๓ มิลลิเมตร สำหรับใช้กับเสื้อขาวธรรมดาแลเสื้อกั๊ก

ค. แถบสักลาดสีแดง ตรึงบนผ้าขาวให้เหลือชายเป็นขอบกว้าง ๓ มิลลิเมตร สำหรับใช้กับเสื้อสักลาด

บั้งหน้าให้ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายราวศูนย์ กลางระหว่างไหล่กับศอก มุมบั้งอยู่เบื้องล่างโดยกำหนด คือ :-

จ่าเอก ๓ บั้ง

จ่าโท ๒ บั้ง

จ่าตรี ๑ บั้ง

ข้อ ๒ จ่าสำรวจมีบั้งรูปหางนกแขวงแซว แถบสักลาดสีแดงกว้าง ๑๐ มิลลิเมตร ตรึงบนผ้าขาวให้เหลือชาย ๓ มิลลิเมตร สำหรับติดกับเสื้อทุกชนิด

บ่งที่ว่ามานี้ ให้ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายราวศูนย์กลางระหว่าง
ไหล่กับสอก แต่ให้ติดเอามุมบึงกลมขึ้นข้างบน

มาตรา ๑๖

เครื่องหมายสนายทหารชั้นพันจ่า

มีบึงทองเล็กกว้าง ๘ มิลลิเมตร ติดพาดขวางอินทร์ธนู
ตามความในมาตรา ๙ ข้อ ๔ ตั้งแต่ฐานอินทร์ธนูขึ้นไป โดย
กำหนด คือ :-

พันจ่าเอก	๓	บึง
พันจ่าโท	๒	บึง
พันจ่าตรี	๑	บึง

มาตรา ๑๗

เครื่องหมายสนายทหารชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้มีเครื่องหมายสประดับ
ไว้ที่อินทร์ธนูแห่งหนึ่ง กับที่แขนเสื้อใหญ่, เสื้อกลาง, เสื้อ
น้อย, เสื้อสโมสรวัด, อีกแห่งหนึ่ง

ข้อ ๒ เครื่องหมายสนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่อินทร์ธนู
นั้น คือ :-

ก. อินทร์ธนูใหญ่

๑๑/10/25๕๖
ชนนายพลเรือ

อินทร์ธนูพันทองมีเครื่องหมายทำด้วยเงิน

ระดับในวงกลมแห่งอินทร์ธนู คือ :-

จอมพลเรือ เครื่องหมายรูปกล้องส่องไคว้ มีพวงใบ
ไชยพฤกษารอบ

นายพลเรือเอก จักร ๓ จักร

นายพลเรือโท จักร ๒ จักร

นายพลเรือตรี จักร ๑ จักร

นายพลเรือจัตวา เลื่อนสมอเงินกลางอินทร์ธนู (ซึ่งได้
บรรยายไว้ในมาตรา ๕ ข้อ ๕ นั้น) ลง
มาประดับไว้ในวงกลมแห่งอินทร์ธนู

ชั้นนายนาวา อินทร์ธนูพื้นสีกลดสีน้ำเงินดำ มีแถบทอง
ขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ขลิบโดยรอบ และมีจักรเงินประดับ
ที่วงกลมแห่งอินทร์ธนู คือ :-

นายนาวาเอก จักร ๓ จักร

นายนาวาโท จักร ๒ จักร

นายนาวาตรี จักร ๑ จักร

ชั้นนายเรือ อินทร์ธนูพื้นสีกลดสีน้ำเงินดำเกลี้ยง มีจักร
เงินประดับที่วงกลมแห่งอินทร์ธนู คือ :-

นายเรือเอก	จักร์ ๓	จักร์
นายเรือโท	จักร์ ๒	จักร์
นายเรือตรี	จักร์ ๑	จักร์

ข. อินทร์ชั้นน้อย

ชั้นนายพลเรือ มีเครื่องหมายเงินประดับที่ถ่านอินทร์ชั้น
พื้นทองโดยระเบียบเดียวกันกับอินทร์ชั้นใหญ่ คือ ให้ประดับ
ไว้ภายใต้สมอเงินกลางอินทร์ชั้นใกล้ข้างถ่านอินทร์ชั้น ถ้ามี
๒ จักร์ ให้ประดับเคียงกันเป็นคู่ตามแนวขวางอินทร์ชั้น ถ้ามี
๓ จักร์ ให้แยกไปประดับไว้เหนือสมอเงินใกล้ข้างยอดอินทร์
ชั้น ๑ จักร์

ชั้นนายนาวาแลนายเรือ มีแถบทองประดับอินทร์ชั้นตาม
ขวาง เริ่มต้นตั้งแต่ขอบเบื้องล่างแห่งอินทร์ชั้น มีจำนวนบั้ง
ต่างกันตามชั้นยศ ระยะช่องไฟในระหว่างบั้งตามสมควรแก่
ส่วนอินทร์ชั้น แต่ไม่เกินกว่า ๖ มิลลิเมตร คือ :-

นายนาวเอก	แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร	๔ บั้ง
นายนาวโท	แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร	๓ บั้ง
นายนาวตรี	แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร	๒ บั้ง
	ก็มีแถบทองขนาด ๘ มิลลิเมตรแซก	
	อยู่หว่างกลาง	๑ บั้ง

นายเรือเอก แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ๒ บั้ง

นายเรือโท แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ๑ บั้ง

แลแถบทองขนาด ๘ มิลลิเมตร อยู่ใต้
ชั้น ๑ บั้ง

นายเรือตรี แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ๑ บั้ง

ข้อ ๓ เครื่องหมายยศที่แขนเสื้อ ดังได้กำหนดไว้ใน
ข้อ ๑ แห่งมาตรา ๕๕ ให้มีระเบียบตามขนบยศดังนี้

ชั้นนายพลเรือ มีแถบทองขนาด ๕๐ มิลลิเมตร ๑ บั้ง แลมี
แถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ประดับเป็นบั้งเหนือชั้นขึ้นไป
โดยจำนวนต่างกัน คือ —

จอมพลเรือ ๔ บั้ง

นายพลเรือเอก ๓ บั้ง

นายพลเรือโท ๒ บั้ง

นายพลเรือตรี ๑ บั้ง

นายพลเรือจัตวา มีแถบขมวดเป็นวงกลมไม่
เป็นบั้ง

ชั้นนายนาว แลนายเรือ มีแถบทองเป็นขนาดแลจำนวน
บั้งโดยระเบียบอันเดียวกันกับอินทรีชั้นน้อย

การประดับแถบทองบังหมายศกัณฑ์เส้นสีทั้ง ๒ ข้างนั้น
 บังล่งที่สุดให้ห่างจากปลายแขนเสื้อเป็นระยะ ๖ เซ็นติเมตร
 แลระหว่างบังทุกชั้นไว้ระยะช่องไฟตามสมควร แต่ไม่ห่างเกิน
 กว่า ๘ มิลลิเมตร

มาตรา ๑๘

เครื่องหมายราชวงศ์

นายทหารซึ่งเป็นราชวงศ์ให้มีเครื่องหมายให้ปรากฏ
 ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ มีแผ่นเงินรูปอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ กับพระ
 มงกุฎติดที่กลางอินทรีขนข้างขวาดังต่อไปนี้

๑. ผู้ซึ่งได้เป็นราชวงศ์ชั้นในรัชกาลที่ ๕ ตลอดมาให้
 ใช้อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 รัชกาลนั้นตามเดิมเป็นพิเศษ

๒. ผู้ซึ่งได้เป็นราชวงศ์ชั้นใหม่ในรัชกาลอื่น ถ้าเป็น
 ราชวงศ์พิเศษในรัชกาลใด ให้ใช้อักษรพระบรมนามา
 ภิไธยย่อในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลนั้น ถ้าเป็น
 ราชวงศ์เฝ้า ให้ใช้อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อในพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

ข้อ ๒ มีสายโยงยศัก ๒ เส้น เกลี้ยง ๒ เส้น ต้นสาย
รวมติดที่อินทรธนูข้างขวา ให้สายกลิ้งของสายลักอยู่ข้างหน้า
๒ สาย ข้างหลัง ๒ สาย สอดแขนเข้าในวงสายเกลี้ยงข้างหลัง
แล้วสอดสายลักข้างหลังลอดใต้แขนมาพร้อมกับสายลักสายเกลี้ยง
ข้างหน้า รวมห่วงคล้องที่คอเสื้อที่ ๑ เมืองบน

สายโยงยศักที่เว้นมี ๒ ชนิด คือ :-

ก. สายไหมทอง

ข. สายทอง

สายโยงยศักอย่างใด ใช้กับเครื่องแต่งกายอย่าง
ใดหรือไม่เห็น แจกอยู่ในตารางการแต่งกาย ต่อท้ายพระราช
กำหนดนี้

ข้อ ๓ ตามที่ได้ความในข้อ ๒ ว่าต้นสายโยงยศักให้รวมติดที่
อินทรธนูข้างขวานั้น ให้สวมเสื้อชนิดซึ่งไม่มีอินทรีธนู ให้
มีแผ่นผ้าสี่คำรูปตามแบบของกระบวนทหารเรือ ติดที่บนเสื้อ
ข้างขวาข้างเดียวสำหรับโยงสายโยงยศักแทนอินทรธนู

อนึ่งบนแผ่นผ้าที่ว่านี้ ให้ติดแผ่นเงินรูปอักษรพระบรม
นามาภีรยย่อกับพระมงกุฎไว้ด้วย

ข้อ ๔ ราชองค์รักษ์เวลาเข้าเวรประจำการหรือกระทำกิจใด ๆ
ในหน้าที่ราชองค์รักษ์โดยละเพาะ ให้ใช้ไปลอกแขนสักลาด

สีน้ำเงินแกว้ง ๘ เซ็นติเมตร ขลิบสวดทอง กลางปลอก
 ด้านนอกมีอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อภายใต้พระมหามงกุฎ
 ด้วยดีนทอง สำหรับสวมติดที่ต้นแขนซ้ายเรียกว่าเครื่องหมาย
 ราชองครักษ์ประจำราชการ ถ้าต้องสวมผ้าพันแขนอย่างอื่น
 ที่เกี่ยวพร้อมกัน ให้สวมเครื่องหมายราชองครักษ์ประจำ
 ราชการที่ผ้าพันแขนอย่างอื่น

มาตรา ๑๘

เครื่องหมายทหารกองเรือพระที่นั่งรักษาพระองค์

ข้อ ๑ เจ้าแลพลทหาร มีแผ่นทองเหลืองรูปอักษรพระบรม
 นามาภิไธยย่อกับพระมงกุฎ ติดที่แขนซ้ายข้างซ้ายราวแนวศูนย์
 กลางระหว่างไหล่กับศอก ถ้าเป็นจ่าให้ติดเหนือบังหมายศ

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า มีเครื่องหมายอย่างเดียวกัน
 กับในข้อ ๑ ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายสูงเพียงแนวรักแร้

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องหมายอย่างเดียว
 กันกับที่ว่ามีมาในข้อ ๑ แต่ทำด้วยแผ่นเงินติดที่อกเสื้อข้างซ้าย
 โดยระเบียบเดียวกันกับข้อ ๒

มาตรา ๒๐

เครื่องหมายชั้นวิชานักเรียน

นักเรียนนายเรือและนักเรียนนายช่างกล มีคุดทองเหลือง

เป็นรูปพรรณต่าง ๆ กันติดที่คอเสื้อข้างละ ๑ ตุ่ม (ดูมาตรา ๘
ข้อ ๒) เป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ผู้ใดอยู่ในระหว่างเรียน
วิชาชั้นใดตามหลักสูตร เครื่องหมายนั้นจะมีก้อย่าง แลเป็น
รูปอย่างใดบ้าง ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย กำหนดเป็น
ข้อบังคับตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๒๑

เครื่องหมายนักเรียนนายตอน

นักเรียนนายเรือแลนายช่างกลที่เป็นนายตอน มีสมอเงิน
ที่กลางอินทรีขนูข้างละ ๑ ตัว

มาตรา ๒๒

เครื่องหมายราชการสงคราม

ทหารที่ได้ไปราชการสงครามให้มีเครื่องหมายแสดงดังต่อไปนี้

๑. บั้งทอง เป็นเครื่องหมายแสดงว่า เป็นผู้ที่ได้ไป
ราชการสงคราม ทำด้วยแถบทองกว้าง ๕ ม.ม. เมื่อทำเป็นบั้ง
แล้วกว้าง ๕ ซม. พื้นของบั้งเหมือนกับสีเสื้อที่สวม สำหรับ
ประดับที่แขนเสื้อยศทุกชนิด ที่ศูนย์กลางข้อมือเสื้อข้างซ้าย
ด้านหน้ามีตะเข็บข้อมือที่นวมแหลมขนข้างบน ถ้าสวมเสื้อ
สีก็ากบั้งทองต้องเปลี่ยนเป็นบั้งสีก็ากเกมเขียว

ผู้ที่ได้รับราชการในครั้งแรกครบ ๓ เดือน คิดได้ ๑ บัง
เข็มนี่ ๒ แก่นี่ต่อไป คิดบั้งห่อนได้ตามจำนวนปี

๒. บั้งเสวต เป็นเครื่องหมายแสดงว่า เป็นผู้ถูก
อาวูรบาดเจ็บในราชการสงคราม มีขนาดเท่ากับของดังกล่าว
แล้วในข้อ ๑ พันขอบั้งเหมือนเสวตของเสวตดูกัน ใช้ประดับ
ที่แขนเสื้อซ้ายของชาวภูษิต เหมือนอย่างบั้งทอง

๑) บั้งแสดงว่าถูกอาวูรในภาวะสงคราม ๑ ครั้ง ถ้าถูก
หลายครั้ง คิดบั้งห่อนได้ตามจำนวนครั้ง

๓. ผู้ที่ไปราชการสงครามตามดังกล่าวแล้วในข้อ ๑ แต่ได้
ถูกอาวูรบาดเจ็บตามข้อ ๒ ให้ประดับบั้งเครื่องหมายพิเศษได้
ทั้ง ๒ อย่าง

๔. ผู้ที่ได้ไปราชการสงครามนอกพระราชอาณาจักรไม่ว่า
ที่ใด ๆ เป็นผู้สมควรประดับเครื่องหมายตามดังกล่าวแล้วได้ แต่
ถ้าราชการสงครามนั้น ได้กระทำในดินแดนอันต่อเนื่องกับ
พระราชอาณาจักรแล้วจะประดับเครื่องหมายนี้ได้แต่เฉพาะผู้ที่
ได้เข้าไปกระทำการในเขตภูษิตบริเวณกองทัพสนามเท่านั้น

๕. การประดับบั้งเครื่องหมายในราชการสงคราม หรือ
บาดเจ็บดังกล่าวแล้วข้างต้น ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับ
บัญชาเสียก่อน

๖. เสื้อชนิดใดซึ่งมีเครื่องหมายยอู่ที่ปลายแขนเสื้อ
ทั้ง ๒ แล้ว ให้ระดับบั้งเครื่องหมายตามกล่าวในข้อ ๑ ข้อ ๒
หรือ ๓ เหนือเครื่องหมายสขนไปตามควร

หมวด ๔

ว่าด้วยการแต่งกาย

มาตรา ๒๓

เจ้าเลพลทหารมีกำหนดการแต่งกายเวลาใดแลในราชการ
ใดอย่างใด ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือตราข้อบังคับกำหนด
ไว้เป็นครั้งคราวตามควรแก่ราชการ

มาตรา ๒๔

นายทหารชั้นพันจ่า มีกำหนดการแต่งกายดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องเต็มยศแลครึ่งยศทุกชนิด

หมวกหุ้มปลอกผ้าขาว เสื้อผ้าขาว มีอินทรีขนู กางเกงขาว
รองเท้าบูตหนังดำ คಾದกระบี่ในเสื้อ

ข้อ ๒ เครื่องฝึกหัด

ก. หมวกปลอกผ้าก่า เสื้อผ้าก่า มีอินทรีขนู กางเกง
ก่า รองเท้าบูตดำ คาดกระบี่ในเสื้อหรือไม่คาดแล้วแต่ประเภท
ของการฝึกหัด

ข. หมวกไม่มีปลอก เสื้อสักลาดมีอินทรีขนู กางเกงสักลาด รองเท้าแลกระบีเหมือนใน ก. (สำหรับใช้ในฤดูหนาวประเทศหนาว)

ข้อ ๓ เครื่องสนาม

ก. เหมือนข้อ ๒ ก แต่คาดกระบีนอกเสื้อ สอดของเข็มขัดหนังเหลืองพร้อมทั้งเครื่องประกอบสำหรับราชการสนาม แลสวมรองเท้าบูตพื้นผ้าพื้นแข็งสีน้ำตาล

ข. เหมือนข้อ ๒ ข แต่คาดกระบีนอกเสื้อสอดของเข็มขัดหนังเหลืองพร้อมทั้งเครื่องประกอบสำหรับราชการสนาม แลสวมรองเท้าบูตแลสนับแข็งสีดำ (สำหรับใช้ในฤดูหนาวแลประเทศหนาว)

ข้อ ๔ เครื่องปกติ

หมวกมีปลอกหรือไม่มีปลอก เสื้อสักลาดหรือเสื้อขาวเสือกากี มีอินทรีขนู กางเกงสักลาดหรือขาวหรือกากี รองเท้าใช้ได้ทุกอย่าง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๖ ข้อ ๖ กระบี่จะคาดหรือไม่คาดก็ได้ตามควรแก่ระเบียบราชการแลกาละเทศะ

มาตรา ๒๕

นักเรียนนายเรือแลนักเรียนนายช่างกลมีกำหนดการแต่งกายดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องเต็มยศแลเครื่องยศทุกชนิด

หมวกหุ้มปลอกผ้าขาว เสื้อผ้าขาว มีอินทรีชั้น กางเกง
ขาว รองเท้าปิดตาเกลี้ยง กาดเข็มขัดห้อยมิดเหน็บในเสื้อ

ข้อ ๒ เครื่องฝึกหัด

เช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาในมาตรา ๒๔ ข้อ ๒ ก ทุกประการ
เว้นแต่ศาสตราวุธแลแต่ประเภทของการฝึกหัด ถ้าถือปืน
ฝึกหัดปืนเล็กกาดเข็มขัดคั่นขาพับเสื้อ ถ้านักเรียนเป็นผู้บังคับ
แถวตั้งแต่ชั้นนายหมวดขึ้นไปให้กาดมิดเหน็บไม่ต้องถือปืน

ข้อ ๓ เครื่องสนาม

เหมือนอย่างมาตรา ๒๔ ข้อ ๒ ก มีเครื่องประกอบสำหรับ
ราชการสนามแลอาวุธอย่างพลทหาร ถ้านักเรียนเป็นผู้คุมแถว
ตั้งแต่ชั้นนายหมวดขึ้นไป ให้ใช้เครื่องประกอบราชการสนาม
เหมือนนายทหาร ใช้กระบี่ พันจ่า

ข้อ ๔ เครื่องปกติ

หมวกหุ้มปลอกเสือกางเกงขาวเรือกาก มีอินทรีชั้น รองเท้า
ใช้ได้ทุกอย่าง ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๔ ข้อ ๕

มาตรา ๒๖

นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีกำหนดการแต่งกายดังแจ้งใน
ตารางต่อท้ายพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๒๗

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แลเหรียญประกอบ
กับเครื่องแต่งกายทหารเรือ ให้เป็นไปโดยกำหนดที่จะกล่าว
ต่อไปนี้

ข้อ ๑ จำแลพลทหารที่ได้รับพระราชทานเหรียญราชอิส
ริยาภรณ์ ให้ประดับเหรียญนั้นในเวลาสวมเสื้อเต็มยศเสมอไป

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่าแก่นักเรียนนายเรือนักเรียนนาย
ช่างกล ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญ ให้ประดับเหรียญนั้นใน
เวลาแต่งเต็มยศหรือครึ่งยศทุกคราว ส่วนเวลาแต่งเครื่อง
ทหารเรืออย่างอื่นนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ให้ใช้แพรแถบ
สีของเหรียญทำเป็นแผ่นผ้ากว้าง ๒ เซ็นติเมตร ติดที่อกเสื้อ
เบื้องซ้าย สูงเพียงประมาณยอดอก

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งได้รับพระราชทานเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ แลเหรียญ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
แลเหรียญ

ก. ในเวลาแต่งเต็มยศ

ข. ในเวลาแต่งครึ่งยศ (ไม่มีสายสพาย)

ก. ในเวลาเขี่ยมค้ำนับ จะประดับด้วยกัณฑ์ หรือไม่ประดับกัณฑ์ ตามควรแก่กาลเทศะ

ง. ในเวลาแต่งราตรีสโมสร (ไม่มีสายสพายนอกจากมีกำหนดสำหรับบารวให้สวมสายสพายด้วย) แต่ในการนี้จะใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญจำลองก็ได้

จ. เวลาแต่งทหารเรืออย่างอื่น นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ให้ใช้แพรแถบสีของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แลเหรียญ ทำเป็นแผ่นผ้ากว้าง ๒ เซ็นติเมตร ติดทอกเสื้อเบื้องซ้ายสูงเพียงประมาณยอดอก

ข้อ ๔ การแต่งกายซึ่งกำหนดไว้ในข้อ ๓ จ. ว่าให้ใช้แพรแถบทำเป็นแผ่นผ้าติดทอกเสื้อนั้น ถ้าแต่งธรรมดาไปในงานพระราชพิธีจะประดับเหรียญหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์แลเหรียญจำลองแทนแถบแพรนั้นก็ได้ ตามควรแก่งาน

ข้อ ๕ ห้ามมิให้ทหารใช้เหรียญตราเครื่องประดับทับเสื้ออย่างหนึ่งอย่างใดนอกจากที่พระบรมราชานุญาตให้ประดับได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยการเบิกจ่ายเครื่องแต่งกาย

มาตรา ๒๘

ทหารซึ่งอยู่ระหว่งประจำการทหารเรือ ให้ได้รับพระราช

ทานเครื่องแต่งกายของหลวงบางสิ่งบางอย่าง ตามที่กระทรวง
ทหารเรือจะได้กำหนดให้เบิกได้ ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ
มีอำนาจระเบียบไว้เป็นข้อบังคับว่า เครื่องแต่งกายอย่างใด
เบิกจ่ายของหลวงได้ โดยกำหนดนานเพียงใดต่อครั้ง

มาตรา ๒๘

ทหารที่อยู่นอกราชการประจำ ถ้ามีความประสงค์จะแต่ง
เครื่องแต่งกายตามพระราชกำหนด^๕ ต้องจัดหาซื้อด้วยตนเอง
หากจะได้รับพระราชทานของหลวงก็เป็นไปโดยพระบรมราชานุญาตพิเศษ

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการรักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๓๐

เพื่อป้องกันมิให้มีความเข้าใจผิดไปจากพระราชกำหนด^๕
ให้กระทรวงทหารเรือทำเครื่องแต่งกายทุกสิ่งตามพระราชกำหนด^{๕๕}
นั้นไว้เป็นตัวอย่างสำหรับเป็นแบบในการสร้างเครื่องแต่งกาย
สืบไป

๗๑

มาตรา ๓๑

ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ เป็นผู้รักษาการให้ไป
ตามพระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช
๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน.

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ ตอนพิเศษ หน้า ๕๒)

๑๒
สำหรับประเทศไทย

หมายเลข	การ	เสื้อ	หมวก	อินทรี	กางเกง	อาวุธ	รองเท้า	สายราช องครักษ์	เครื่องราช อิสริยาภรณ์	หมายเหตุ
๑	เต็มยศใหญ่	ใหญ่	แพรจน	ใหญ่	แถบทอง	กระบี่สายทองคำในเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	ทอง	มี	ถ้าสวมเสื้อครุยให้ใช้อินทรี ชนุน้อยได้
๒	เต็มยศ	ขาวคอปัด	..	น้อย	
๓	ครึ่งยศ	..	แถบปลอกขาว	กระบี่สายดำคาดในเสื้อ	
๔	ครึ่งยศขาว	ขาว	
๕		สีโมสรดำกักขาว	..	—	แถบทอง	—	บูตหรือชุดำ	—	มีหรือจำลอง ตามกาละ	
๖	ราตรีสีโมสร	สีโมสรขาวกักขาว	..	น้อย	..	—	..	—	..	
๗		ขาว	—	..	—	จำลอง	
๘		กลาง	..	—	..	กระบี่สายดำคาดนอกเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	ทอง	ไม่มี	ใช้เฉพาะราชองครักษ์ เวลาอยู่เวรประจำการ
๙		น้อย	..	—	..	กระบี่สายดำคาดในเสื้อ	
๑๐		—	..	—	บูตหรือชุดำหรือขาว	
๑๑	ปกติ	ขาวคอปัด	แถบปลอกขาว	น้อย	..	กระบี่สายดำคาดในเสื้อ	บูตดำหรือขาว	ใหม่ทอง	..	
๑๒		ขาวคอเบะ	กันแดดหรือแถบ ปลอกขาว	—	บูตหรือชุดำหรือขาว	ใช้ในโอกาสจำลอง
๑๓		—	บูตหรือชุดำหรือขาว	ใช้ในโอกาสจำลอง
๑๔		กัก	แถบปลอกกัก หรือกันแดด	..	กัก	—	บูตหรือชุดำหรือสี น้ำตาล	—	..	ใช้รายงานตนเองในทะเล หรือในสนามได้
๑๕	เข็มค้ำับ	ขาวคอปัด	กันแดด	..	ขาว	กระบี่สายดำคาดในเสื้อ	บูตดำหรือขาว	ทอง	มีหรือไม่มี ก็ได้	
๑๖	ฝึกหัด	กัก	แถบปลอกกัก	..	กัก	—	บูตดำหรือสีน้ำตาล	—	ไม่มี	ใช้ฝึกหัดปกติภายในบริเวณ ที่ฝึกหัดปกติของทหาร ใช้เข็มขัดเครื่องฝึกหัดคาด นอกเสื้อ
๑๗		—	(ดูหมายเหตุ)	—	..	
๑๘	เครื่องสนาม	กระบี่สอดของเข็มขัด หนึ่งเหลืองคาดนอกเสื้อ	(ดูหมายเหตุ)	—	..	
๑๙	เป็นนายยาม ประจำเรือ	ขาว	แถบปลอกขาว	..	ขาว	กระบี่สายดำคาดในเสื้อ	บูตหรือชุดำหรือขาว	ใหม่ทอง	..	
๒๐	ในอ่าว	น้อย	..	—	ทอง	..	
๒๑		กัก	แถบปลอกกัก	น้อย	กัก	..	บูตหรือชุดำหรือสี น้ำตาล	—	..	ใช้ได้ตามกาละแก่สะ
๒๒	เป็นผู้บังคับกอง	ขาว	แถบปลอกขาว	..	ขาว	..	บูตหรือชุดำ	ใหม่ทอง	..	
๒๓	หรือนายหมวด รักษาการ	น้อย	..	—	ทอง	..	

หมายเหตุทั่วไป

๑. ราชองครักษ์ระหว่างอยู่เวรประจำการหรือหน้าหน้าแห่งเสด็จในหน้าที่ราชองครักษ์ ต้องแต่งอย่างเข็มค้ำับ (๑๕) เว้นไว้แต่จะมีกำหนดให้แต่งเครื่องสนาม ถ้าเป็นฤดูหนาวแต่งปกติหมายเลข ๘ แทนเครื่องเข็มค้ำับได้
๒. ราชองครักษ์ระหว่างอยู่เวรประจำการหรือหน้าหน้าแห่งเสด็จในหน้าที่ราชองครักษ์ แต่งเครื่องราตรีสีโมสรไม่ได้
๓. การแต่งกายในหมายเลข ๑๕, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, นั้น ถ้ามีหมายกำหนดการให้แต่งเต็มยศหรือครึ่งยศเฉพาะการเป็นครั้งเป็นคราวก็ให้แต่งตามหมายนั้น ๆ
๔. การแต่งกายตามหมายเลข ๑๔ นั้น สำหรับใช้ทั้งการหรือเดินทางไกล หรือไปมาโดยกิจธุระของคนที่นั้น
๕. การงารต่อไปนี้ต้องคาดกระบี่ คือ—
 - ก. งารศพหรืออัฐิ
 - ข. การรายงานตนต่อผู้บังคับบัญชาทุกชั้น
 - ค. เวลาคุมแถวทหารนอกจากการฝึกหัดแลการงารโดยปกติ (ถ้าเป็นฝ่ายเรือให้ผ่อนผันได้ตามกาละอันควร)
๖. เวลาไม่มีอาวุธจะใช้ไม้เท้าก็ได้
 ๑. การแต่งกายในงารพระราชพิธี, การเผ่าทูลฉลองรูปพระบาท, ถ้าเป็นฤดูหนาวแลแต่งปกติจะได้สั่งให้แต่งกายหมายเลข ๘ มีฉนั้นให้แต่งตามหมายเลข ๑๒
 ๒. เครื่องฝึกหัดที่ใช้เข็มขัดเครื่องฝึกหัดคาดนอกเสื้อ (๑๑) กับเครื่องสนาม (๑๘) นั้น ให้ใช้รองเท้าดังต่อไปนี้ในอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - ก. ใช้บูตสูงสีดำหรือสีน้ำตาล
 - ข. ใช้บูตดำประกอบด้วยสนับแข้งสีดำ
 - ค. ใช้บูตสีน้ำตาลประกอบด้วยสนับแข้งสีน้ำตาล
 - ง. ใช้บูตดำหรือสีน้ำตาล มีฉัพนั้นแข้งสีน้ำตาล
๕. เครื่องฝึกหัดหมายเลข ๑๑ ใช้ได้เฉพาะนายทหารที่กำลังศึกษาหรือประจำอยู่ในกรมอากาศยาน กับนายทหารทั้งหลายที่ไม่ในการประลองยุทธทหารบกโดยอนุโลมตามวิธีใช้ของทหารบก

สำหรับประเทศหนาว

หมายเลข	การ	เสื้อ	หมวก	อินทร์ธนู	กางเกง	อาวุธ	รองเท้า	สายราช องครักษ์	เครื่องราช อิสริยาภรณ์	หมายเหตุ
๑	เต็มยศใหญ่	ใหญ่ประเทศ	แพรชน	ใหญ่	แถบทอง	กระบี่สายทอง คาดนอกเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	ทอง	มี	ไม่มีสายสพาย
๒	ครึ่งยศใหญ่	กลาง	"	"	"	กระบี่สายดำคาด นอกเสื้อ	"	"	"	
๓	ครึ่งยศ ปกติ	กลาง	เก็บไม่มีปลอก	—	ดำไม่มีแถบ	"	"	"	"	
๔		กลาง	เก็บไม่มีปลอก หรือเก็บปลอก	—	"	"	"	"	ไม่มี	
๕		น้อย	"	"	—	ดำไม่มีแถบ หรือขาว	ไม่มี	บูตหรือชุดำหรือ ขาว	"	
๖	เยี่ยมค่านับ	กลาง	แพรชน	ใหญ่	ดำไม่มีแถบ	กระบี่สายดำคาด นอกเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	"	มีหรือไม่มี ก็ได้	
๗	ฝึกหัด	น้อย	เก็บไม่มีปลอก	—	"	—	บูตดำเกลี้ยงหรือ อย่างหมายเหตุ๓	"	ไม่มี	
๘	เครื่องสนาม	"	"	—	"	กระบี่สอดของ เข็มขัดหนังเหลือง คาดนอกเสื้อ	ดูหมายเหตุ	—	—	
๙	เปนนายยาม ประจำเรือใน อ่าว	กลาง	เก็บไม่มีปลอก หรือเก็บปลอก ขาว	—	ดำไม่มีแถบ หรือขาว	กระบี่สายดำคาด นอกเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	ทอง	—	เว้นไว้แต่เมื่อมีกำหนด ให้แต่งเต็มยศหรือครึ่งยศ เฉพาะงารเป็นครั้งคราว

หมายเหตุทั่วไป

๑. นายทหารที่ไปราชการต่างประเทศแลไปในวงารใด ๆ ในประเทศนั้นนอกจากเต็มยศหรือเมื่อมีการนัดหมายให้แต่งกายอย่างใดอันผิดเพี้ยนไปจากกำหนดในตารางนี้บ้างก็พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้อนุโลมตามได้ตามสมควร
๒. การแต่งกายในหมายเลข ๓,๔,๘, นั้น ถ้าเป็นฤดูร้อนแลสวมกางเกงขาวก็ให้ ใ้ใช้ปลอกหมวกขาว
๓. เครื่องสนามนั้นให้ ใ้รองเท้าดังต่อไปนี้ในอย่างใดอย่างหนึ่ง
 - ก. ใ้บูตสูงสีดำ
 - ข. ใ้บูตดำประกอบด้วยสนับแข้งสีดำ

ประกาศ

ใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
และสัญญาการค้าขาย

ระหว่าง

กรุงสยาม และ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี ระหว่างสยามกับอังกฤษ ฉบับ ๑ และโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลอันจะพึงใช้แก่คนในบังคับอังกฤษในกรุงสยาม ฉบับ ๑ กับหนังสือสัญญาว่าด้วยการค้าขายระหว่างประเทศทั้งสองนั้นอีกฉบับ ๑ ซึ่งลงนามวันเดียวกัน อันพระยาประกาศรวงศ์ อัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอน ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และ เซอร์ ออสเตนเชมเบอร์เลน เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายอังกฤษ ได้ลงนามกันณะกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ นั้น มีข้อ

สัญญาบัญญัติไว้ว่า จะได้ใจหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับกับโปรโตคอลนั้น ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน เป็นต้นไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษก็ได้พระราชทานพระราชสัตยาบันหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับกับโปรโตคอลที่วานแล้ว และพระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอน และเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ ผู้มีอำนาจเต็มเพื่อการนี้ ได้แลกเปลี่ยนต่อกันเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ แล้ว หนังสือสัญญาทั้งสองฉบับกับโปรโตคอล จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันนั้น เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวง ทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับกับโปรโตคอลนี้ ว่าจะให้ถือตามกระทำตามความในหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับ กับโปรโตคอลที่ว่ามานั้นทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

๗๕

(คำแปล)

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี ระหว่าง กรุงสยาม

กับกรุงอังกฤษ

ลงนามกันณะกรุงลอนดอน วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันณะกรุงลอนดอน

วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรต
บริเตนและไอร์แลนด์อันรวมกัน และประเทศราชอังกฤษที่อยู่
พื้นทะเลและเป็นพระเจ้าราชาธิราชแห่งประเทศอินเดีย มี
พระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรี ซึ่งมีต่อกัน
อยู่โดยผาสุกในระวางทั้งสองฝ่ายให้คงอยู่และมั่นคงยิ่งขึ้นจึงได้
ทรงตกลงจะกระทำการแก้ไขมั่นคงความสัญญาต่าง ๆ ที่ได้มี
ต่อกันอยู่แล้วมาแต่ก่อน และเพราะฉะนั้น จึงได้ทรงแต่งตั้ง
ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระยาประภากรวงศ์ อัคร
ราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ ผนราชสำนักของสมเด็จพระ
เจ้ากรุงสยาม

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนและไอร์แลนด์ อันรวม
กันและประเทศราชอังกฤษที่อยู่พื้นทะเลและเป็นพระเจ้าราชา
ธิราชแห่งประเทศอินเดียขึ้น ไรต์อเนอระเบอล โยเซฟ
ออสเต็น เขมเบอร์เลน สมาชิกแห่งสภาปาละเมนต์ เสนาบดี
กระทรวงการต่างประเทศของพระองค์

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
และเห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากลกลงกัน
ทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

สมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษยอมรับนับถือว่า หลักนิยมแห่ง
อิสรภาพประจำชาตินั้น จะต้องได้แก่พระราชอาณาจักรสยาม
ในการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวแก่การเรียกเก็บภาษีศุลกากรสำหรับสินค้า
ขาเข้าและขาออก การค่าน้ำในสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอก
แดน และการภาษีผ่านแดนและการภาษีอากรและการส่วยสา
อากรอย่างอื่น ๆ และโดยมีข้อไขอยู่ว่าจะต้องได้รับผลปฏิบัติ
เสมอเหมือนกันกับชาติอื่น ๆ ในการเหล่านี้ไซ้ สมเด็จพระ
เจ้ากรุงอังกฤษยินยอมที่จะให้มีการเรียกเก็บภาษีศุลกากร
ในกรุงสยามได้สูงกว่าที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่

ในเวลานี้ แต่ทว่ามิใช่ข้อใจต่อไปว่า บันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมี
 หลักฐานที่จะเรียกร้องเอาประโยชน์แห่งพิภคภาษีสกุลการอย่าง
 พิเศษในกรุงสยามได้นั้น จักได้ยินยอมในการที่เพิ่มภาษีให้สูง
 ขึ้นเช่นนั้น โดยเสรีภาพและโดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์
 ฤๅเอกสิทธิเป็นการทดแทนอย่างใดเลย

ข้อ ๒

คนในบังคับของอัครภาค์แห่งสัญญานแต่ละฝ่าย จะต้อง
 มีเสรีภาพที่จะเข้าไปยังบันดาศาลยุติธรรมของประเทศอีกฝ่าย
 หนึ่งเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนและจะต้องมีเสรีภาพ
 เท่าเทียมกันกับคนในบังคับพื้นเมืองนั้น และกับคนในบังคับ
 ฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในอันจะ
 เลือกและใช้ผู้รุกรูกฎหมาย และทนายความ และผู้แทนให้ทำ
 การเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ และ
 เนื่องในการที่เข้าไปยังศาลยุติธรรมในกรุงสยามดังเช่นว่านั้น
 คนในบังคับ อังกฤษ จะไม่ต้องถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อใจฤๅ
 ความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤๅ
 แก่คนในบังคับฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
 ยิ่ง

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย หากว่า
อนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่นั้น จะต้อง
มีสิทธิเพื่อจะประกอบกิจการในทางศาสนา และทางทานการกุศล
และเปิดสถานการศึกษาและอำนาจการในสถานการศึกษานั้น ๆ
และทำการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องอุปจำเป็นสำหรับกิจเหล่านี้ได้
ตามข้อกำหนดอย่างเดียวกับที่ได้แก่คนในบังคับพื้นเมือง

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้อง
ได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งในการถือ
ศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตามกฎหมายและ
ข้อบังคับที่ใช้อยู่นั้น จะต้องไม่มีสิทธิที่จะปฏิบัติพิธีกรรมในทาง
นมัสการตามศาสนลัทธิที่ตนนับถือได้ จะเป็นการกระทำเฉพาะ
บุคคล อุปเป็นการสาธารณก็ตาม

ข้อ ๔

เรือรบของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย พึงเข้าไปและ
พักอยู่ และกระทำการซ่อมแซมได้ ในบ้านดาเมืองท่าและ
ท่าเลขของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งยอมให้เรือรบของชาติอื่นเข้าไปได้
และในทันทีนั้น เรือรบเหล่านี้จะต้องอยู่ใต้อำนาจข้อบังคับ และ
ได้ผลแห่งเกียรติยศและประโยชน์และเอกลักษณ์ และความ

ยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ได้ประสาทให้ฤจะพึงประสาทให้ต่อไป แก่เรื่อบของประเทศใด ๆ อื่น

ข้อ ๕

ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญา^๕ และหนังสือสัญญาว่าด้วยการค้าขายและการเดินเรือระหว่างกรุงอังฤษกับสยามซึ่งได้ทำกันที่กรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๑๘๒๕ นั้น บันดาหนังสือสัญญา อนุสัญญา และความตกลงระวางอัครภาคีแห่งสัญญาดังที่ออกชื่อต่อไปนี้ จะต้องเลิกเป็นเครื่องผูกมัดต่อกันต่อไป คือ

หนังสือสัญญาลงนามกันเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๑๘๒๖
พร้อมทั้งข้อเพิ่มเติม สัตยาบันวันที่ ๑๗ มกราคม

พ.ศ. ๑๘๒๗

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าขายลงนามกันที่
กรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๑๘๕๕ พร้อมทั้ง
ความตกลงเพิ่มเติม ลงนามกันที่กรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่ ๑๓
พฤษภาคม พ.ศ. ๑๘๕๖

ความตกลงสำหรับวางระเบียบการค้าสุรา ลงนามกันที่
กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๑๘๘๓

หนังสือสัญญาสำหรับป้องกันการค้าผิดทางอาญา และ
สำหรับบำรุงการค้าขาย ลงนามกันที่กรุงเทพฯ ๑๑ ธันวาคม ๓
กันยายน พ.ศ. ๑๘๘๓ พร้อมทั้งหนังสือแลกเปลี่ยนกัน
ใน พ.ศ. ๑๘๘๖ ขยายเขตสำหรับใช้สัญญานั้นในกรุง
สยาม

หนังสือสัญญาว่าด้วยแนวแดนบางแห่งและอำนาจศาลฝ่าย
สยามลงนามกันที่กรุงเทพฯ ๑๑ ธันวาคม ๑๐ มีนาคม พ.ศ.
๑๘๐๕ พร้อมทั้งบันดาเอกสารที่ต่อท้ายนั้นด้วย

แต่ทว่า ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และเอกสารต่อท้าย
หมาย ๑ และ ๓ แห่งหนังสือสัญญาลงนามกันที่กรุงเทพฯ ๑
ธันวาคม ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๑๘๐๕ กับทั้งบันดาบทบัญญัติ
ในหนังสือสัญญาใด ๆ ที่ใช้อยู่ในขณะทีกลงนามกันใน
หนังสือสัญญานั้น ซึ่งกำหนดฉบับเขตแดนระวาง
กรุงสยามกับดินแดนของอังกฤษฤๅอาณาเขตในอารักขา
ของอังกฤษนั้นเหล่านี้จะต้องคงไว้ช้อยู่ต่อไป

ข้อ ๖

บทบัญญัติในความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนคนในบังคับ
อังกฤษในกรุงสยามอันลงนามกันที่กรุงเทพฯ ๑๑ ธันวาคม ๑๘๕๖

พฤศจิกายน พ.ศ. ๑๘๕๕ ดังที่ได้ขยายตามความในหนังสือลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๘๑๐ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ฯ เสด็จนามว่าการต่างประเทศ ของกรุงสยาม ได้ทรงมีไปยัง อัครราชทูตอังกฤษณกรุงเทพฯ นั้น เป็นอันคงใจอยู่ และจะต้องเป็นอันพึงใช้เพื่อประโยชน์แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้และหนังสือสัญญาทางการค้าขายที่ได้ลงนามกันวันนั้น เว้นเสียแต่ข้อความในข้อ ๔ และข้อ ๕ ของความตกลงที่วันนั้น ซึ่งเป็นที่แย้งกันกับข้อความในหนังสือสัญญาสองฉบับที่ลงนามกันวันนั้น ฤกักับข้อความในโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล ซึ่งคิดท้ายหนังสือสัญญาฉบับนี้

บทบัญญัติในความตกลงที่วันนั้น ส่วนที่ว่าด้วยบุคคลเชื้อชาติอาเซียซึ่งเกิดในประเศราชของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ และบุตรของคนที่เหล่านั้นซึ่งเกิดในกรุงสยามนั้น จะต้องขยายใช้ตลอดถึงบุคคลที่ความตกลงนั้นมีได้ครอบถึงและซึ่งเป็นคนที่ได้รับประโยชน์ความบ่งกันของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ เพราะเหตุที่เป็นพลเมืองฤกัเกิดในดินแดนในอารักขาของอังกฤษ ฤกัในประเทศที่อังกฤษบ่งกันฤกัใน อาณาเขตซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษได้รับอาณัติแทนสันนิบาตชาติ และถึงบุตรของบุคคลเช่นวันด้วย

๘๒

ข้อ ๓

บทบัญญัติในหนังสือสัญญาฉบับนี้ ซึ่งใช้สำหรับคนใน
บังคับของอัครราชที่แห่งสัญญานั้น ต้องเป็นอันใช้ได้สำหรับ
บริษัทจำกัดสินใจและบริษัทอย่างอื่น และหุ้นส่วนและสมาคม
ซึ่งได้ตั้งขึ้นโดยถูกต้องตามกฎหมายของอัครราชที่แห่งสัญญานั้น
ด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๔

บทบัญญัติในหนังสือสัญญาฉบับนี้ ซึ่งใช้สำหรับคนใน
บังคับอังกฤษนั้น จะต้องถือว่าเป็นอันใช้สำหรับบุคคลทั้งปวง
ซึ่งรับประโยชน์ความป้องกันของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษกับ
ทั้งมีสิทธิที่จะขึ้นทะเบียนในกรุงสยามตามความในข้อ ๖ แห่ง
หนังสือสัญญาฉบับนี้โดยนั้นด้วย

ข้อ ๕

บทสัญญาในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งหนังสือสัญญา
ฉบับนี้นั้น จะต้องไม่เป็นอันพึงใช้สำหรับประเทศอินเดียฤ
สำหรับประเทศราชซึ่งปกครองตนเอง ฤเมืองขึ้น ฤดินแดน
ฤอาณาเขตในอารักขาของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษใดๆ เว้น
ไว้แต่ผู้แทนของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษณกรุงเทพฯ จะได้
แจ้งความให้ทรงพระประสงค์ของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ

ว่าจะให้ ไซ้บทสัญญาที่ว่านั้น สำหรับอาณาเขตใดอาณาเขตหนึ่ง
ในจำพวกที่กล่าวมานั้น

ข้อ ๑๐

ข้อความในข้อสัญญาก่อนนี้ ซึ่งว่าด้วยประเทศอินเดีย
และประเทศราชที่ปกครองตนเอง และเมืองขึ้น และดินแดน
และอาณาเขตในอารักขาของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษนั้น จะ
ต้องใช้สำหรับอาณาเขตใด ๆ ซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษได้
รับอาณัติแทนสันนิบาตชาตินั้นด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๑๑

หนังสือสัญญาลับนั้นจะต้องมีผลเป็นอันใช้ใ้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่วกำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป

ถ้าอัครราชทูตแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แจ้งเจตนา
ที่จะเลิกสัญญานี้ ให้ อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าสิบสองเดือน
ก่อนสิ้นกำหนดสิบปีที่ผ่านมาแล้วนั้น สัญญานี้จะต้องเป็นอันคง
ใช้ใ้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับ ตั้งแต่วันที่อัครราชทูต
แห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันโดยแน่ชัด ว่าการบอกเลิกสัญญา เช่นว่า^๕ จะมีผลพ้นหนังสือสัญญาถอนสัญญา ฤ็ความตกลง ฤ็ความยินยอมอย่างใด ๆ ที่ได้ยกเลิกเสียแล้วโดยหนังสือ สัญญา ฤ็ความตกลงแต่ก่อน ฤ็โดยข้อ ๕ แห่งหนังสือสัญญา ฉบับนี้ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้น ไม่ได้เลย

ส่วนประเทศอินเดียฤ็ประเทศราชที่ปกครองตนเอง ฤ็ เมืองขึ้น ฤ็ดินแดน ฤ็อาณาเขตในอารักขาของสมเด็จพระเจ้า กรุงอังกฤษ ฤ็อาณาเขตใด ๆ ที่สมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษได้ รับอาณัติแทนสันนิบาตชาติ บันดาที่จะต้องใช้บทสัญญาใน ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งหนังสือสัญญานี้บังคับตามความ ในข้อ ๕ ฤ็ข้อ ๑๐ นั้น อัครภาคแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มี สิทธิที่จะบอกเลิกได้ต่างหากเฉพาะประเทศโดยแจ้งความให้ ทราบล่วงหน้าสิบสองเดือน แต่ทว่า การบอกล่วงหน้านั้น จะบอก ให้มีผลเป็นอันเลิกก่อนสิ้นกำหนดเวลาสิบปีทีกล่าวแล้วใน วรรคต้นแห่งข้อนี้ไม่ได้ เว้นไว้แต่สำหรับประเทศราชที่ ปกครองตนเองของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ (รวมทั้งอาณา เขตที่ประเทศราชนั้น ๆ ปกครองอยู่โดยได้รับอาณัติ) และ เมืองขึ้นอันชื่อว่าโรดิเซียภาคใต้นั้น อัครภาคแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง^๖ จะแจ้งความล่วงหน้าบอกเลิกเมื่อไรก็ได้

หนังสือสัญญาจะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงลอนดอน ภายในระยะเวลาสั้นที่สุดที่พึงจะเป็นไปได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญาเป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ณ กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๑๙๒๕ ตรงกับ วันที่ ๑๔ ของเดือนที่ ๔ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

(ประทับตราและลงนาม) ประภากรวงศ์

(ประทับตราและลงนาม) ออสเต็น เชมเบอร์เลน

(คำแปล)

ข้อความคดีท้าย

โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล

สำหรับใช้แก่คนในบังคับอังกฤษและคนอื่น ๆ
ที่สมควรอยู่ในอารักขาอังกฤษในกรุงสยาม

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาการทั่วไป
ซึ่งทำกันในระหว่างสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามกับสมเด็จพระเจ้ากรุง
อังกฤษนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของอิครากะแห่งสัญญาณทั้งสองฝ่าย
ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

วิธีอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมาจนบัดนี้
สำหรับใช้ต่อคนในบังคับอังกฤษกับทั้งเอกราชและคนยกเว้น
และความคุ้มครองต่าง ๆ ซึ่งคนในบังคับอังกฤษในกรุงสยามมีอยู่
บัดนี้เป็นส่วนฎาเปนของสำหรับกับวิธีอำนาจศาลที่กล่าวมานั้น
ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้นสุดลงในวันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยา
บันของสัญญาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และตั้งแต่นั้นสืบไป
บัดนี้คนในบังคับอังกฤษ และองค์คณะ และบริพัตร และ

สมาคมอังกฤษ และบุคคลทั้งหลายในอารักขาของอังกฤษ
ในกรุงสยามนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจศาลฝ่ายสยาม

ข้อ ๒

จนกระทั่งถึงเวลาที่จะได้ประกาศและเป้นอันเริ่มใช้ประมวล
กฎหมายสยามทั้งหมด คือ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณา
กับพระธรรมนูญศาล ก็มีกำหนดก่อนนั้นไปอีกห้าปี แต่ไม่เกิน
กว่าห้าปี ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ถ้าเห็นสมควรที่จะ
กระทำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเมื่อใด จะให้พนักงาน
ทูต และ กงสุลของพระองค์ในกรุงสยามทำคำขอเป็นหนังสือ
ถึงผู้พิพากษาแห่งศาลซึ่งพิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้วในคดีที่
คนในบังคับอังกฤษ ฤของค์คณะ ฤบริษัท ฤสมาคมอังกฤษ
ฤบุคคลในอารักขาอังกฤษ เป็นจำเลยฤผู้ต้องหานั้น เพื่อ
ถอนคดีที่ชำระค้างอยู่ในศาลสยามใดๆ ก็ได้ เว้นแต่ศาลสูงสุด
ฤศาลฎีกาถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้น เมื่อถอนแล้วจะต้องโอนมาให้พนักงานทูตฤ
กงสุลนั้นพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลสยามในคดีเช่นนั้น
จะไม่มีแต่ขณะนั้นไป คดีใดๆ ที่ได้ถอนแล้วดังนี้ พนักงาน
ทูตฤกงสุลนั้น จะได้ว่ากล่าวให้สำเร็จไปตามกฎหมายอังกฤษ

ยกไว้แต่คดีความนั้นจะมีข้อบังคับไว้ในประมวลกฎหมายอาญา
กฎหมายทั้งหลายของกรุงสยามซึ่งได้ประกาศและใช้แล้วตาม
ระเบียบ และเนื้อความในบทกฎหมายนั้น ๆ ได้แจ้งความให้
สถานทูตอังกฤษกรุงเทพฯ ทราบแล้ว ฉะนั้นอำนาจตุลาการ
สิทธิที่คู่ความจะได้ฤจะเสียนั้น จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย
สยาม

เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นว่านี้ กับทั้งที่จะบังคับตาม
คำพิพากษาซึ่งได้มีในคดีเช่นนี้ อำนาจศาลของพนักงานทูต
อังกฤษในกรุงสยามที่ว่ามีมาแล้วนั้น เป็นอันคงมีอยู่ต่อไป

ถ้าสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษทรงเห็น ภายในเวลาอันสมควร
ตั้งแต่วันประกาศประมวลกฎหมายทั้งหลายที่กล่าวแล้ว ว่ามี
ข้อรังเกียจอยู่ในประมวลกฎหมายนั้น ๆ คือ ประมวลกฎหมาย
อาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมาย
กระบวนพิจารณา และพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนี้แล้ว รัฐบาล
สยามจะพยายามที่จะเอาข้อรังเกียจนั้นไว้เป็นข้อค้ำนึ่ง

ข้อ ๓

คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในชั้นคดีที่คนใน
บังคับอังกฤษ ฤาองค์คณะ ฤาบริษัท ฤาสมาคมอังกฤษ ฤา

บุคคลในอารักขาอังกฤษเป็นคู่ความนั้น ศาลอุทธรณ์ใน
กรุงเทพฯ ฯ จะต้องพิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ ในปัญหากฎหมายนั้น จะต้องอุทธรณ์คำพิพากษา
ของศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ฯ ได้ต่อศาลสูงสุด ฎีกาฎีกา

คนในบังคับอังกฤษ ฎีกาคณะ ฎีกาบริษัท ฎีกาสมาคม
อังกฤษ ฎีกาบุคคลในอารักขาอังกฤษ ที่เป็นจำเลยฎีกาผู้ต้องหา
ในคดีใด ๆ ที่เกิดขึ้นในมณฑลชนบทนั้น จะร้องขอย้ายศาล
ก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การพิจารณาคดีนั้น ต้อง
พิจารณาณกรุงเทพฯ ฯ ฎีกาต่อหน้าผู้พิพากษาแห่งศาลซึ่งหากจัก
พิจารณาคดีนั้นในกรุงเทพฯ ฯ

บทบัญญัติในข้อนี้ จะต้องเป็นอันใช้ ได้ตลอดเวลาที่
สิทธิสำหรับถอนคดีจะยังคงมีอยู่ตามความในข้อ ๒

ข้อ ๔

เพื่อป้องกันความยากลำบากอันจะพึงเกิดขึ้นได้ในการ
เปลี่ยนแปลงย้ายอำนาจศาล ตามความที่หมายไว้ในโปรโตคอล
ฉบับนี้ จึงได้ขียนยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

- (ก) บันดาคดีทั้งหลายที่ยื่นภายหลังวันแรกเปลี่ยนสัตยา
บันแห่งหนังสือสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะ

ต้องยื่นฟ้องและพิพากษาในศาลสยามไม่เลือกว่า
เหตุที่เกิดขึ้นคดีนั้นจะมีขึ้นก่อนฤกษ์ภายหลังวันที่
แลกเปลี่ยนสัตยาบันที่วันนั้น

- (ข) บันดาคติทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าพนักงานทูต
ฤกษ์สุลของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษในกรุงสยาม
เมื่อวันดังกล่าวแล้วนั้น เป็นอันให้คงชำระต่อหน้า
พนักงานนั้น ๆ ต่อไป จนคดีเหล่านั้นจะได้ว่ากล่าว
ให้แล้วเสร็จถึงที่สุด และอำนาจของพนักงานทูต
ฤกษ์สุลที่วันนั้น จะต้องมีอยู่เต็มที่เพื่อประโยชน์นั้น

ในการที่เกี่ยวกับคดีใดๆ ที่พนักงานทูตฤกษ์สุลที่ว่ามาแล้ว
ต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อนี้คดี ฤกษ์ในคดี
ใดๆ ที่พนักงานที่วันนั้นจะฟังถอนไปตามความที่กล่าวไว้ ในข้อ ๒
กิต ถ้าพนักงานทูตฤกษ์สุลเช่นว่าร้องขอแล้ว เจ้าพนักงาน
ฝ่ายสยามจะต้องช่วยเหลือในการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องแก่คดีนั้น ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่มีนามข้างล่างนี้
ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็นสำคัญ

(ลงนามและประทับตรา) ประภากรวงศ์

(ลงนามและประทับตรา) ออสเต็น เซมเบอร์เลน

(คำแปล)

หนังสือสัญญาระหว่างกรุงสยามกับกรุงอังกฤษ

ลงนามกันณะกรุงลอนดอน

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันณะกรุงลอนดอน

วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนและไอร์แลนด์อันรวมกัน และประเทศราชอังกฤษที่อยู่พื้นทะเล และเป็นพระเจ้าราชาธิราชแห่งประเทศอินเดีย มีพระราชประสงค์จะให้ความดีต่อกันในทางพาณิชย์ ซึ่งมีอยู่แล้วในระหว่างประเทศของพระองค์ทั้งสองฝ่าย มีความสะดวกและเผยแผ่ยิ่งขึ้น จึงได้ทรงตกลงจะทำหนังสือสัญญาว่าด้วยการค้าขายและการเดินเรือตามพระราชประสงค์นั้น และได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น

พระยาประภากรวงศ์ อัครราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ ฦราชสำนักของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนและไอร์แลนด์อันรวมกัน และประเทศราชอังกฤษที่อยู่บนทะเล และเป็นพระเจ้าราชาธิราชแห่งประเทศอินเดียขึ้น

ไรต์ออสเตรเบอล โจเซฟ ออสเต็น เขมเบอร์เลนสมาชิกแห่งสภาปาละเมนต์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศของพระองค์

ผู้ซึ่งเมื่อใดส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกัน และกัน และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาคกลงกันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ในระวางอาณาเขตของภาคแห่งสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายจะต้องถอยทีถอยมีเสรีภาพในการค้าขายและการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับของภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายหากว่าอนุญาตตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งไร้ทั่วไปแก่คนในบังคับพื้นเมืองแล้วจะต้องมีเสรีภาพไปได้โดยสะดวกและปราศจากกีดกันตราขาย พร้อมทั้งเรือและสินค้านทุกเรือของตน ยังทำเลดินที่และท่าทุกแห่งในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้อนุญาตที่จะได้อนุญาตให้คนในบังคับของฝ่ายนั้นมาได้ และ

จะต้องได้รับสิทธิและเอกสิทธิ และเสรีภาพ และประโยชน์
ที่โปรดให้ และความคุ้มกัน และความยกเว้นต่าง ๆ ในการ
ค้าขาย และการเดินเรือ เหมือนกันกับที่คนในบังคับของภาคี
ฝ่ายนั้นได้รับอยู่บัดนี้ ฤๅจะได้รับต่อไปในภายหน้า

ข้อ ๒

คนในบังคับของภาคีแห่งสัญญาี้ แต่ละฝ่ายจะต้องมีสิทธิ
ที่จะเข้าไปและเดินทางและอาศัย อยู่ใน อาณาเขต ของ อีกฝ่าย
หนึ่งได้ชั่วตลอดเวลาที่ตนประพฤติตามและถือตามข้อไข และ
ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้สำหรับการที่ชาวต่างประเทศทั้งหลายเข้า
ไปและเดินทางและอาศัยอยู่ในอาณาเขตนั้น

ข้อ ๓

บันดาเคหะสถาน คลังสินค้า โรงงานหัตถกรรม ร้านและ
ทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ ทุกอย่าง ของคนในบังคับของภาคีแห่ง
สัญญาี้แต่ละฝ่ายที่อยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้ง
สถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่อง และซึ่งใช้สำหรับเป็นที่อาศัย
ฤๅสำหรับการค้าขายนั้น จะต้องเป็นที่ยำเกรงและเว้นไว้แต่
จะกระทำตามข้อไขและตามรูประเบียบการที่มีบัญญัติไว้ในกฎ
หมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ อันพึงใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง
ฤๅแก่คนในบังคับฤๅพลเมือง ของ ต่าง ประเทศ ที่โปรดให้ไว้ได้

ประโยชน์อย่างยิ่งแล้ว จะต้องเข้าตรวจทุกสถานอันปลูก
สร้างฤๅสถานที่ใด ๆ เช่นว่านี้ ฤๅสอบดู ฤๅตรวจสมุด ฤๅ
เอกสาร ฤๅบัญชีซึ่งมีอยู่ในนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๔

ในการที่เกี่ยวกับภาษีอากร เงินพลี ภาษีศุลกากร ส่วยสา
อากรต่าง ๆ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งประหนึ่งว่าภาษีอากร และ
ค่าภาระอย่างอื่น ๆ ที่คล้ายกันนั้น คนในบังคับของภาคี่แห่ง
สัญญาฯ แต่ละฝ่าย ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องได้
รับผลประโยชน์สำหรับตนและทรัพย์สิน สิทธิและประโยชน์ของ
ตนและสำหรับการค้าขาย การอุตสาหกรรม การใช้วิชาชีพ
การอาชีพฤๅการอย่างอื่น ๆ ของตนอย่างเดียวกันทุกประการ
กับคนในบังคับของฝ่ายนั้น ฤๅคนในบังคับฤๅพลเมืองของ
ต่างประเทศที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๕

ส่วนที่เกี่ยวกับบันดาการทำป่าไม้และการตรวจหาแร่ (รวม
ทั้งน้ำมัน) และการทำบ่อแร่ (รวมทั้งบ่อน้ำมัน) ในกรุงสยาม
นั้น คนในบังคับอังกฤษและบริษัทและหุ้นส่วน และสมาคม
อังกฤษซึ่งได้ตั้งอยู่ในอาณาเขตของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ
จะต้องมีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์ที่ให้ประโยชน์ไม่比别人กว่า

ผลปฏิบัติอย่างทีประสาทให้ ๆาจะไต้ประสาทให้ในภายหน้า
แก่คนในบั้งคัษยาม ๆาแก่คนในบั้งคัษฤพลเมืองของต่าง
ประเทศไต้อื่น

ข้อ ๖

ภาคัแห่งสัณฺญานทั้งสองฝ่าย ตกกลงันว่าในเร่องทั้งหลาย
ที่เก็ยวแก่การประกอบพาคัษยั ๆาอุตสาหะกรรม ๆาแก่การ
ปฏิบัติตามทวงวิชาขัพฤททางทำมาหากันทั้งหลายนั้น เอกสัทธิ
ประโยชนัที่โปรดให้ ๆาความคั้มกันอยั่างใด ๆา ซึ่งฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายไต้ไต้ให้อยัแล้วฤจะไต้ให้ในภายหน้า แก่คนในบั้งคัษ
ฤพลเมืองของต่างประเทศไต้อื่นนั้น จะไต้ให้แก่คนใน
บั้งคัษของอีกฝ่ายหนึ่งในขณะเด็ยวกัน โดยไม่มีข้อไขอยั่างใด
และโดยไต้ต้องมีคำขอร้องและไม่มีการตอบแทนอยั่างใด ด้วย
ความเจตนาของภาคัแห่งสัณฺญานมีอยู่ ว่าการ ประกอบ พาคัษยั
และอุตสาหะกรรม ในอาณาเขตของแต่ละฝ่ายจะไต้ตั้งอยู่
ในฐานะแห่งชาติที่โปรดให้ไต้ประโยชนัอยั่างยังทุกประการ

ข้อ ๗

คนในบั้งคัษของภาคัทั้งสองแห่งสัณฺญานั แต่ละฝ่ายใน
อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะไต้มีเสร์ภาพเด็มที่ ที่จะ
ลุดัเอาและเปนเจ้าของข้งทรัพย์สินทุกอยั่าง จะเปนสังหา

ริมทรัพย์ ฤๅอสังหาริมทรัพย์ก็ตาม ซึ่งกฎหมายของภาคีแห่ง
 สัญญาฝ่ายนั้นอนุญาต ฤๅจะได้อนุญาตให้คนใน บังคับ ฤๅพล
 เมืองของต่างประเทศใดๆ อัน ลักเอาและเป็นเจ้าของได้นั้น
 และคนเหล่านั้นจะจำหน่ายทรัพย์ สิ้นนั้นโดยทางขาย ทางแลก
 เปลี่ยน ทางให้ ทางสมรส ทางพินัยกรรม ฤๅทางใด ๆ อัน
 ก็ได้ ฤๅจะลักเอาทรัพย์ สิ้นเช่นนั้นโดยทางสืบสมบัติก็ได้
 ตามข้อไขอย่างเดียวกันกับที่ได้ตั้งไว้ ฤๅจะได้ ตั้งไว้สำหรับคน
 ในบังคับของภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายนั้น ฤๅคนในบังคับ ฤๅพล
 เมืองของต่างประเทศที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในกรณีใด ๆ ที่กล่าวแล้วในวรรคข้างบนนั้นนั้น คนเหล่านั้น
 จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียค่าภาษีอากร ฤๅส่วนเสียดอก ฤๅค่า
 ภาระไม่ว่าโดยนามใด ๆ นอกจาก ฤๅยิ่งกว่าที่เป็นอันพึงใช้ ฤๅจะ
 ได้ เป็นอันพึงใช้เรียกเก็บแก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤๅแก่
 คนในบังคับ ฤๅพลเมืองของต่างประเทศที่โปรดให้ ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่ง

คนเหล่านั้นจะต้องได้รับอนุญาตสำหรับที่จะส่งทรัพย์ สิ้นและ
 สรรพสิ่งของทั้งปวงของตนออกไปนอกเมืองได้ และในการ
 เหล่านี้ จะไม่ต้องถูกบังคับให้อยู่ในความจำกัดอย่างใด ๆ ฤๅให้
 เสียภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ นอกจาก ฤๅยิ่งกว่า ที่คนในบังคับ

พื้นเมือง ทุกคนในบังคับอาณานิคมเมืองของต่างประเทศใด ๆ อื่น จะต้องถูกบังคับในพฤติการณ์เช่นเดียวกัน

ในการตั้งปวงนี้ คนในบังคับอังกฤษจะต้องคงได้รับประโยชน์ในกรุงสยามแห่งสิทธิต่าง ๆ และภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในข้อ ๔ และข้อ ๘ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้องอยู่ในบังคับแห่งพันธกรณีต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในข้อ ๖ แห่งหนังสือสัญญาระหว่างอังกฤษกับสยามอันได้ลงนามกันณกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๑๙๐๕ นั้น

ข้อ ๘

ในการตั้งปวงที่เนื่องด้วยการเกณฑ์ทหาร และการปฏิบัติหน้าที่ในทางตุลาการ ในทางปกครอง และในทางราชการ ซึ่งเป็นการเกณฑ์นั้น คนในบังคับของภาคแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องไม่ได้รับผลปฏิบัติใน อาณาเขต ของ อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นอันให้ประโยชน์ที่น้อยกว่า ที่ประสาทให้ผู้ที่พึงประสาทให้แก่คนใน บังคับ อาณานิคม เมือง ของต่าง ประเทศ ที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับอังกฤษในอาณาเขตสยาม จะต้องได้รับความยกเว้นจากการเกณฑ์ทหารทุกประการ ไม่ว่าในกองทัพบก

ฤกษ์องทัพเรือ ฤกษ์องอากาศยาน ฤกษ์ในกองทหารรักษาการ
ประจำชาติ ฤกษ์ในเหล่ามิลิเชียประจำชาติ และจะต้องได้รับความ
ยกเว้นจากการเกณฑ์ให้ออกแรงทำางกรรมกรทุกรูป (เว้นไว้แต่
ในกรณีที่มีเหตุปัจจุบัน และที่คาดหมายล่วงหน้าไม่ได้เกิดขึ้น
ซึ่งจะพึงเป็นสาธารณภัยอันใหญ่หลวง ฤกษ์เมื่อบทกฎหมาย
สยามยอมให้เลือกทำางกรรมกรเช่นนั้นได้แทนที่จะเสียค่าภ
ษากร) และจะต้องได้รับความยกเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่
ต่างๆในทางตุลาการ ในทางปกครองและในทางประชาบาล
ซึ่งเป็นการเกณฑ์ และจากการต้องเสียพลที่ปวงจะเป็นพลเงิน
ฤกษ์พลทรัพย์ก็ อันเรียกเก็บเอาเป็นการเท่าแทนที่จะเอาตัวใช้
แรงทำางเช่นว่านั้น และยกเว้นจากการต้องออกเงินฤกษ์ทรัพย์
ให้กู้ยืมชนิดที่เป็นการบังคับทุกอย่าง และจากการเรียกเกณฑ์
ฤกษ์การเสียพลเพื่อการทหารทุกอย่าง

แต่หว่าเปนที่เข้าใจกันว่า คนในบังคับอังกฤษจะยังคง
ต้องเสียรัชชูปการต่อไปเหมือนดังแต่ก่อน

ข้อ ๘

สิ่งของต่าง ๆ อันบังเกิดขึ้น ฤกษ์ทำขึ้นในอาณาเขตของ
ภาคนี้แห่งสัญญา นี้ แต่ละฝ่ายและนำเข้ามาในอาณาเขตของ
อีกฝ่ายหนึ่ง ~~ไม่ว่า~~ จะมาแต่แห่งใด ๆ นั้น จะไม่ต้องถูกบังคับ

ให้เสียบางผู้ศุลกากร ฤๅค่าภาระสรรพากรนอกจาก ฤๅยังกว่า
ที่เก็บจากสิ่งของเช่นเดียวกันอันบังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นในต่าง
ประเทศใด ๆ อื่น และบันดาการห้าม ฤๅการจำกัดในอันจะ
นำสิ่งของใด ๆ อื่นบังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นในอาณาเขตของภาค
แห่งสัญญา ฤๅ แต่ฝ่ายเข้ามาในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
ไม่ว่าจะมาแต่แห่งใด ๆ นั้น จะเป็นอันคงไว้ ฤๅตั้งขึ้นใหม่
ไม่ได้ ถ้าหากว่าการห้าม ฤๅการจำกัดนั้น ๆ มิได้ใช้บังคับ
ตลอดถึงการนำสิ่งของเช่นเดียวกันอันบังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นใน
ต่างประเทศใด ๆ อื่น เข้ามาในอาณาเขตนั้นเหมือนกัน

ที่เป็นอันยกเว้นจากบันทัดฐานทั่วไปนี้ ก็คือ ละเพาะแต่
ในการห้าม เพื่อเหตุแห่งการสุขาภิบาลและการห้ามอย่างอื่น ๆ
ซึ่งพึงต้องมีขึ้นเพราะความจำเป็น เพื่อยังความปลอดภัยของ
บุคคลใหม่ันคง ฤๅเพื่อป้องกันสัตว์ ฤๅพฤกษาชาติ ให้ปราศ
จากโรคและเหตุร้ายและในวิธีการอันพึงบังคับใช้ ในอาณาเขต
ของภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องด้วยสิ่งของที่ได้รับความ
ความเกอกูลโดยตรง ฤๅโดยอ้อมในอาณาเขตของอีกฝ่าย
หนึ่งนั้น

ข้อ ๑๐

อันว่าสิ่งของที่ระบุต่อไปนี้จะทำขึ้นในอาณาเขตใด ๆ ของ
สมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ที่เป็นอันให้หนังสือสัญญานับกับ

กล่าวคือ ตายตียบและตายเขมผา และผา และสรรพสิ่งอื่น ๆ ที่ทำด้วยผา และเหล็ก และเหล็กกล้า และสิ่งต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยเหล็กกล้า และเครื่องจักรและส่วนของเครื่องจักรนั้น เมื่อนำเข้ามาในกรุงเทพฯ จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ ยิ่งกว่าร้อยละ ๕ ของราคาแห่งสิ่งของนั้น ๆ ในระวางเวลาสิบปีแรกตั้งแต่วันที่เริ่มใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้เป็นต้นไป

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าสินค้าสิ่งของที่ต้อง ด้วยบทบัญญัตินี้ นั้นจะต้องเป็นสิ่งของที่รวมอยู่ในหมู่ที่ ๓ (ไอ) ที่ ๓ (ซี) และที่ ๓ (จี) ในเล่ม ๑ แห่งรายงานประจำปีว่าด้วยการค้าของประเทศไทยปี พ.ศ. ๑๙๒๓ ซึ่งได้เรียบเรียงขึ้นในสำนักงานสถิติพยากรณ์แห่งกรมศุลกากรและภาษีภายในของอังกฤษ

และเป็นที่เข้าใจกันต่อไปอีกด้วยว่า ในส่วนสิ่งของที่เข้ามาแล้วข้างต้นเฉพาะชนหนึ่ง ๆ นั้นจะเรียกเก็บภาษีศุลกากรตามเกณฑ์ปริมาณก็ได้ แต่หากว่าภาษีศุลกากรที่จะเรียกเก็บตามเกณฑ์ปริมาณ เช่นนี้ไม่ว่า รายใด จะต้องไม่เกิน กว่า จำนวน ซึ่งเทียบเท่าร้อยละ ๕ แห่งราคาของสิ่งของนั้น ๆ

บันดาสินค้าที่นำเข้ามาในกรุงสยามจากอาณาเขตของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ซึ่งแม้งว่าชนชั้นบกก็หาได้เอาไปจำหน่ายสำหรับบริโภคในกรุงสยาม ฤหาได้ถูกเอาไปกระทำอย่างใด ๆ ไม่นั้น เมื่อนำส่งกลับออกไปจากกรุงสยาม จะต้องยอมให้ได้รับคืนค่าภาษีศุลกากรที่ได้เสียไว้นั้นจนเต็มจำนวน

แต่อย่างไรก็ดี สมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษจะไม่เรียกร้องเอาประโยชน์ตามความในสัญญาข้อนี้ เท่าที่เกี่ยวแก่การนำกระสอบบ้านอันบันจุเต็มส่งออกไปนอกประเทศ ทั้งนี้ครบเท่าที่ค่าภาษีศุลกากรอันจะพึงเก็บในการนำกระสอบบ้านเข้ามาในกรุงสยามจากอาณาเขตของ สมเด็จพระเจ้ากรุง อังกฤษนั้น ไม่เกินกว่าร้อยละ ๑ แห่งราคา

โดยเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ และอย่างไรก็ดีภายใน ๖ เดือนตั้งแต่เวลาเริ่มใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้องทำอนุสัญญาเพิ่มเติมฉบับหนึ่ง ในระวางภาคี่แห่ง สัญญาทั้งสองฝ่ายสำหรับกำหนดบันดาสินค้าที่เนื่องด้วยการตั้งภาษีศุลกากร ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๑ และข้อ ๑๑ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้

การห้ามการจำกัดอย่างใด ๆ อันเนื่องจากการผูกขาดที่
ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยจากอย่างอื่น ๆ ซึ่งบังคับใช้กฎจะได้บังคับใช้
ต่อไปภายหน้าในกรุงสยาม แก่การนำอาวุธปืนและกระสุน
ปืนเข้ามาในบ้านเมือง และแก่การซื้อขายอาวุธปืนและเครื่อง
กระสุนปืนนั้น จะต้องไม่เรียบเรียงขึ้นฎาไว้ วัตถุประสงค์เป็น
อย่างที่จะพึงเป็นเครื่องขัดขวางมิให้คนในบังคับฎาห่าง ฎา
บริษัทอังกฤษแสวงหา วัตถุประสงค์สำหรับ อุตสาหกรรม มาไว้
ให้เพียงพอ เพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของตนได้
แต่พึงเป็นที่เข้าใจกันว่า ความในข้อนี้ไม่มีอย่างใดเลยที่จะ
เป็นเครื่องกันมิให้รัฐบาลสยามบังคับใช้กฎข้อบังคับอันสมควร
ที่จะต้องมีเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของมหาชน

ภาคแห่งสัญญา แต่ละฝ่ายรับว่าเมื่อมีความเจตนาที่จะตั้ง
การผูกขาดอย่างใด ๆ ขึ้น จะแจ้งความนั้นให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ
เพื่อจะได้ คิดอ่านกันให้การผูกขาดนั้นเป็นเครื่องกีดอย่างน้อย
ที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ต่อการ ค้าขายใน ราชอาณาจักร ของภาค
แห่งสัญญานางสองฝ่าย

เมื่อได้ตั้งการผูกขาดอย่างใด ๆ เช่นนั้นแล้ว ปัญหาเรื่อง
การใช้ค่าทดแทน และเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทน ถ้าหากมี
ซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่คนในบังคับ ทุนบริษัท ทุนหุ้นส่วน ทุน
สมาคมของภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใด ที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตของ
อีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตกลงโดยความปรองดองกันในระหว่าง
ภาคีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย ทุนโดยทางอนุญาโตตุลาการ

อนึ่งไม่มีความอย่างใดเลยในข้อนี้จะบังคับให้มีการเสียค่า
ทดแทนถ้าหากมีการผูกขาดใดตั้งขึ้นซึ่งเกี่ยวแก่ฝิ่นยาเสพติด
อย่างอื่น ๆ ซึ่งเวลานั้นรวมอยู่แล้วที่จะได้รวมอยู่ต่อไปในภาย
หน้า ในข้อนี้แห่งความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยฝิ่นและ
อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยฝิ่นที่ได้ลงนามกันณะเมืองเจเน
วา ฉบับแรกเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ และฉบับ
ท้ายเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้น

ข้อ ๑๕

สิ่งของที่บังเกิดขึ้นจากทำขึ้นในอาณาเขตของภาคีแห่งสัญญา
ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และส่งออกไปยังอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
นั้น จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียภาษีศุลกากรมูลค่าภาระที่นอก
จากภาษีที่เกี่ยวกัน สำหรับสิ่งของเช่นเดียวกัน ที่นำส่งออกไป
ไปยังต่างประเทศใด ๆ อื่น และจะต้องไม่บังคับใช้การห้าม

ฤๅการจำกัดอย่างใด ๆ แก่การนำส่งสิ่งของอย่างใด ๆ ออกจากอาณาเขตของภาคหนึ่งสัญญานฝ่ายใดไป ยัง อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะไม่พึงบังคับใช้เหมือนกันแก่การส่งสิ่งของเช่นเดียวกันออกไปยังต่างประเทศใด ๆ อื่น

ความในข้อนี้ทั้งหมดไม่ว่าอย่างใดจะต้องไม่ใช่สำหรับการห้ามฤๅการจำกัดในการนำส่งฝิ่นฤๅยาเสพติดให้โทษอย่างอื่น ๆ ซึ่งรวมอยู่ในข่ายแห่งอนุสัญญาระวางประเทศว่าด้วยฝิ่น ซึ่งได้ลงนามกันณะเมืองเจเนวา เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ นี้่นออกไปนอกอาณาเขต

ข้อ ๑๖

สิ่งของที่นำส่งออกจากกรุงสยามไปยังอาณาเขตของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษนั้น ตั้งแต่เวลาที่ส่งของนั้นได้ประกอบเป็นผลขนจนกระทั่งวันนั้นทุกออกไป จะไม่ต้องเสียค่าภาษีอากรมากกว่าครั้งเดียว ไม่ว่าจะเปนภาษีภายใน ฤๅภาษีผ่านแดน ฤๅภาษีสินค้าขาออก

แม้ว่ารัฐบาลสยามได้ยอมให้ความอนุญาตไว้อย่างใด ๆ อันมีบทบัญญัติว่าจะต้องมีการเสียเงินให้แก่รัฐบาลสำหรับผลอันเกิดขึ้นซึ่งกล่าวไว้ในความอนุญาตนั้น โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า

จักเลิกถอนภายในที่เคยเรียกเก็บอยู่แต่ก่อนนั้นไซ้ การ
เสียเงินให้แก่รัฐบาลเช่นนั้น จะต้องถือว่าเป็นอันรวมค่าภา
วการสำหรับการอันบัญญัติไว้ในสัญญาขอขึ้นอยู่กับแล้ว

ข้อ ๑๓

เนื่องแต่บทบัญญัติในข้อ ๓ แห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศ
เรื่องจัดพิชการศุลกากรให้ย้ายขึ้น ซึ่งได้ลงนามกันณะเมือง
เจเนวา เมื่อวันที่ ๓ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๑๙๒๓ นั้น ภาค
แห่งสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายยินยอมตกลงกันว่า จะต่างจัดให้มี
วิธีการที่เป็นอย่างเหมาะสมที่สุดโดยทางนิติบัญญัติ และทาง
รฐะการแห่งชาติ เพื่อป้องกันมิให้มีการบังคับใช้บันดากฎหมาย
และข้อบังคับซึ่งว่าด้วยการศุลกากรและการอย่างอื่น ๆ ที่คล้าย
คลึงกันนั้น ด้วยความกระทำตามอำเภอใจ ฤๅด้วยความอะยติ
ธรรม กับทั้งเพื่อให้เป็นที่แน่ได้ว่า บันดาผู้พึงได้ทุกข์เพราะ
ประพตติการอันผิดธรรมเหล่านี้ จักต้องได้รับความแก้ไข
โดยวิธีรฐะการ ฤๅทางวิธีตุลาการ ฤๅทางวิธีอนุญาโตตุลาการ
ด้วย

ข้อ ๑๔

ภายในต่าง ๆ ซึ่งเรียกเก็บภายในอาณาเขตของ
ภาคแห่งสัญญานี้ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพื่อประโยชน์ของรฐฤๅ

ของเจ้าพนักงานฝ่ายท้องถิ่น จากสินค้าซึ่งได้บังเกิดขึ้นฤๅได้
ทำขึ้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องไม่นอกจากฤๅ
ยิ่งกว่า คำภาษีที่เรียกเก็บในพฤติการณ์เช่นเดียวกันจากสินค้า
เช่นเดียวกันซึ่งมีกำเนิดในพื้นที่เมือง แต่ในกรณีใด ๆ ก็ดี คำ
ภาษีอากรเช่นนั้นจะต้องไม่หนักหนาไปกว่า ภาษีอากร ที่เก็บใน
พฤติการณ์เช่นเดียวกันจากสินค้าเช่นเดียวกันของต่างประเทศ
ใด ๆ อัน

ข้อ ๑๕

ภาคแห่งสัญญาทั้งสองฝ่ายยินยอมตกลงกันว่า ในเรื่อง
การปฏิบัติแก่คนเค็รทางเพื่อการค้าขาย และแก่ตัวอย่างสิน
ค่านัน แต่ละฝ่ายถ้อยที่ถ้อยจะให้ความสะดวกและเอกสิทธิซึ่ง
กันและกัน ทุกอย่างตามที่ระบุไว้ใน อนสัญญา ระวัง ประเทศ
เรื่องจัดพิธีการศุลกากรให้่ง่ายขึ้น ซึ่งได้ลงนามกันณะเมือง
เจนเนวา เมื่อวันที่ ๓ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๑๙๒๓

เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ความสะดวกฤๅเอกสิทธิอีกต่อไปแก่
เมืองต่างประเทศใด ๆ อันในเรื่องคนเค็รทางเพื่อการค้าขายฤๅ
ตัวอย่างสินค่านัน จะต้องให้ความสะดวกฤๅเอกสิทธินั้น ๆ แก่
อีกฝ่ายหนึ่งด้วยเหมือนกันโดยไม่มีข้อไขอย่างใดเลย

บริษัทจำกัดสินใจและบริษัทอื่น ๆ และหุ้นส่วน และ
สมาคมที่ประกอบขึ้นเพื่อการพาณิชย์ ฤๅการประกันภัย ฤๅ
การเงิน ฤๅการอุตสาหกรรม ฤๅการขนส่ง ฤๅกิจการอื่น ๆ
และตั้งอยู่ในอาณาเขตของภาคนี้แห่งสัญญาที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น
ถ้าหากว่าใดตรงนั้นถูกต้องตามกฎหมายที่ใช้ในอาณาเขตนั้น
แล้ว ต้องมีสิทธิภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่จะดำเนิน
สิทธิของตนและเงินศาลเพื่อเป็นโจท ฤๅเป็นจำเลยได้ แต่
ต้องอยู่ใต้อำนาจกฎหมายของฝ่ายนั้น

ภาคนี้แห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย ต่างรับว่าจะไม่ตั้งการขัดขวาง
อย่างใดแก่ บริษัทฤๅหุ้นส่วน ฤๅสมาคมเช่นว่านี้ ที่พึงประ
สงค์โดยทางตั้งสาขาฤๅโดยทางอื่น ที่จะดำเนินกิจการอย่าง
ใด ๆ ภายในอาณาเขตของตนซึ่งเป็นกิจการที่บริษัทฤๅหุ้นส่วน
ฤๅสมาคมของต่างประเทศใด ๆ อื่น ได้รับ ฤๅจะได้รับอนุญาต
ให้ดำเนินได้

บริษัทจำกัดสินใจ ฤๅบริษัทอื่น ๆ ฤๅหุ้นส่วนฤๅสมาคม
ของภาคนี้แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้องได้รับในอาณาเขต
ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความปฏิบัติในส่วนการเสียภาษีอากร

เป็นอย่างที่ได้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่บริษัทจำกัดสินไช้
 ฤๅบริษัทอื่น ๆ ฤๅหุ้นส่วน ฤๅสมาคมของฝ่ายนั้น

ไม่ว่ากรณีจะเป็น อย่างไรก็ดี ความปฏิบัติที่ภาคีแห่งสัญญาใน
 ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้แก่บริษัท ฤๅหุ้นส่วน ฤๅสมาคมของอีกฝ่าย
 หนึ่ง ไม่ว่าในเรื่องใด ๆ นั้น จะต้องเป็นอย่างที่ได้ประโยชน์
 ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่บริษัท ฤๅหุ้นส่วน ฤๅสมาคมของต่างประเทศ
 ที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๑

ภาคีแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้องอนุญาตให้นำสินค้า
 หนึ่งหลายที่นำเข้ามา ฤๅออกไปได้ โดยชอบด้วยกฎหมายนั้น เข้า
 มา ฤๅออกไปได้กับทั้งให้ขนคนโดยสารไปมาได้ ในระหว่าง
 อาณาเขตของทั้งสองฝ่าย โดยเรือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และ
 เรือเช่นนี้พร้อมทั้งสินค้าและคนโดยสารในเรือนั้น จะต้องได้
 รับเอกสิทธิอย่างเดียวกัน และจะต้องไม่ถูกบังคับให้เสีย
 ภาษีศุลกากร ฤๅค่าการระฤๅถูกความจำกัดอย่างใด ที่นอกจาก
 ฤๅยิ่งกว่าที่ใช้บังคับแก่เรือของชาติพื้นเมืองกับสินค้า และ
 คนโดยสารในเรืออื่น ๆ ฤๅแก่เรือของต่างประเทศใด ๆ อื่น
 กับสินค้าและคนโดยสารในเรืออื่น ๆ

ในส่วนทั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การจัดให้เรืออยู่เป็นที่ และการ
ขนส่งค่าลงเรือและการขนสินค้าขึ้นจากเรือในเมืองท่าฤดูฤดู
ที่ทอดสมอ ฤๅท่าในอาณาเขตของภาคีสัญญานี้ ทั้งสอง
ฝ่ายนั้นแต่ละฝ่าย จะต้องไม่ให้เอกสิทธิ ฤๅความสะดวกอย่าง
ใดๆ แก่เรือของต่างประเทศใดๆ อื่น ฤๅแก่เรือของชาติพื้น
เมืองซึ่งมิได้ให้เหมือนกันแก่เรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าเรือนั้น
จะมาจากที่ใดๆ ฤๅจะไปยังที่ใดๆ

ในส่วนอากรค่าระวางเรือ ค่าท่า, ค่านำร่อง, ค่าประภาคาร,
ค่าด่านป้องกันโรค ฤๅค่าภาษี ฤๅค่าภาระอย่างอื่น ทำนอง
เดียวกัน ไม่ว่าในนามใดๆ ซึ่งเรียกเก็บในนามฤๅเพื่อเป็นผล
ประโยชน์ของรัฐบาล, เจ้าพนักงานของรัฐบาล, บุคคลเอกชน,
องค์คณะ, ฤๅสถานอย่างใดๆ นั้น เรือของภาคีสัญญานี้
แต่ละฝ่าย จะต้องได้รับในเมืองท่าแห่งอาณาเขตของอีกฝ่าย
หนึ่งซึ่งความปฏิบัติอันน้อยที่สุด ก็จะต้องได้ประโยชน์
เท่าเทียมกันกับที่ได้ให้แก่เรือของชาติพื้นเมือง ฤๅแก่เรือ
ของต่างประเทศใดๆ อื่น

บทบัญญัติในหนังสือสัญญาฉบับนี้ บันดาที่ว่าด้วยการยอมให้ความปฏิบัติซึ่งกันและกันอย่างเดียวกับที่ได้แก่ชาติพื้นเมืองในเรื่องการเคิร์เรอเนั้น เป็นอันไม่ใช่สำหรับการค้าขายตามชายทะเล แต่หะว่าในส่วนที่เกี่ยวแก่การค้าขายตามชายทะเลกับทั้งกรอย่างอื่น ๆ แห่งสนแห่งการเคิร์เรอเนั้น คนในบังคับและเรือของภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย จะต้องได้รับความปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการเพิ่มเติมประโยชน์อย่างอื่น ๆ ซึ่งจะพึงได้รับตามหนังสือสัญญาฉบับนี้

แต่อย่างไรก็ดี เรือของภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย จักพึงไปได้จากเมืองท่าแห่งหนึ่ง ยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งในอาณาเขตของภาคีแห่งสัญญานี้ อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเอาสินค้าจากคนโดยสารที่บนทุกมาในเรือจากต่างประเทศนั้นทั้งหมด ๆ แต่ส่วนหนึ่งซึ่ง ๆ ภาเพื่อรับบนทุกสินค้า ภารับคนโดยสารให้เต็มระวางภาแต่ส่วนหนึ่ง ไปยังต่างประเทศแห่งใดแห่งหนึ่ง อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ถ้าหากการค้าขายตามชายทะเลของภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการสงวนไว้สำหรับเรือของชาติพื้นเมืองฝ่ายเดียว ฉะนั้นเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าหาก

ทำการค้าขายไปมาในระวางตำบลซึ่งมิได้อยู่ภายในเขตการค้าขายตามชายทะเลที่สงวนไว้แล้วไซ้ จะต้องไม่ถูกห้ามมิให้ขนค่านโดยสารที่ถือตัวสำหรับตรงไปยังภูตรตรงมาจากตำบลซึ่งไม่อยู่ภายในเขตสงวนที่ว่ามาข้างต้นนั้น ฤๅมิให้ขนสินค้าที่มัตตัวนั้นทุกก้ากับสำหรับตราส่งตรงไปยังภูตรตรงมาจากตำบลนั้น ๆ ไปฤๅมาในระวางเมืองท่าสองแห่งใด ๆ ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นได้ และในเมื่อทำการขนไปฤๅมาเช่นนั้น เรือและคนโดยสารและสินค้าที่บนทุกในเรือเหล่านั้น จะต้องได้รับเอกสิทธิตามหนังสือสัญญาฉบับนี้โตเต็ม

ข้อ ๒๕

บันดาเรือของภาคนี้แห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังพายุ ฤๅด้วยอุบัติเหตุให้ต้องเข้าหาท่าก้าบังอาศัยในเมืองท่าแห่งใดแห่งหนึ่งในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมิเสีรภาพในที่นั้น ท้จะให้ซ่อมแซมเรือและหาเครื่องพัสดุก้าจำเป็นทุกอย่างมาในเรือและกลับออกทะเลไปอีก โดยไม่ต้องเสียค่าก้าอย่างใด ๆ นอกกว่าที่เรือพื้นเมืองจักต้องเสียในกรณีเช่นเดียวกัน แต่ทะว่าในกรณีที่น่ายเรือของเรือค้าขายลำใด ๆ จักมีความจำเป็นจะต้องจำหน่ายสินค้าที่บนทุกในเรือนั้นเสีรส่วนหนึ่ง เพื่อจะได้ใช้ค่าใส่หุ้ยใน

เหตุนี้ไซ้ นายเรือนั้นจำเป็นจะต้องอนุวัตตามข้อบังคับและ
 พักติกาของท่าเลที่ใดเข้ามาอยู่นั้น

ถ้าเรือลำใดของภาคแห่งสัญญาณฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จักเกยติด
 ตัน ฤ้อับปางลงตามฝั่งทะเลในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
 เรือเช่นนั้นและบันดาส่วนของเรือและบันดาเครื่องตกแต่งและ
 เครื่องประกอบสำหรับเรือและเจ้าของและสินค้าทุกอย่างที่กุม
 ใตจากเรือ รวมทั้งสิ่งใด ๆ ในจำพวกนี้ที่ใด โยนลงทะเล ฤ
 เงินที่ได้จากการขายวัตถุนั้น ๆ ถ้าหากได้ขาย กับทั้งสรรพเอกสาร
 ทรัพย์บนเรือที่เกยติดตัน ฤ้อับปางนั้น จะต้องมอบให้แก่
 เจ้าของ ฤผู้แทนเจ้าของเรือและเจ้าของและสินค้า ๆ ล ๆ นั้น
 ในเมื่อมาเรียกร้องขอรับไป ถ้าและไม่มีเจ้าของ ฤผู้แทนเจ้า
 ของที่วาน้อยุณั้นแล้ว ตัวเรือและเจ้าของและสินค้า ๆ ล ๆ
 ที่ว่ามาแล้ว ชั่วแต่ส่วนที่เป็นทรัพย์สินของคนในบังคับของ
 ภาคแห่งสัญญาณอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมอบให้แก่เจ้าพนักงาน
 กงสุลของฝ่ายนั้น ซึ่งมีหน้าที่ประจำแคว้นแคว้นที่ใดเกิดเหตุ
 อับปาง ฤเกยติดตัน ในเมื่อเจ้าพนักงานกงสุลนั้นจะได้
 ร้องขอมายภายในระยะเวลาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายของภาค
 แห่งสัญญาณฝ่ายนั้นและเจ้าพนักงานกงสุล ฤเจ้าของ ฤผู้
 แทน เช่นว่านี้ จะต้องใช้เงินก็จะเพาะแต่เพียงค่าไส้หุย

ในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้กับทั้งค่าใช้จ่ายในการกู้เรือให้
ปลอดภัย ฤ็ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งจ้กต้องใช้ในการกรณีที่เรือพ้น
เมืองจ้กได้อับปาง ฤ็เคยติดดินเช่นเดียวกันนั้น

แต่หะว่าภาคีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่ายยินยอมตกลงกันว้
สินค้าที่ก้มาได้นั้นจะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียภาษีศุลกากรอย่าง
ใด ๆ เว้นไว้แต่จะได้อเบ้กดันส่งไปจำหน่ายบริโกลภายในแดน

ในกรณีที่เรือต้องเข้ามาอาศัยโดยถูกกำลังพายุก้บังคับก้ดี
ฤ็เคยติดดิน ฤ็อับปางก้ดี ฤ็เจ้าของเรือ ฤ็นายเรือ ฤ็
คนอื่นที่เป้นตัวแทนเจ้าของเรือไม่อยู่ ฤ็อยู่ แต่ขอร้องให้
ทำเช่นนั้น เจ้าพนักงานกงสุลที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องได้รับ
อำนาจที่จะเข้าเป้นธุระเกี่ยวของ เพื่อให้ความช่วยเหลือที่จ้
เป้นแก่ผู้ที่เป็นชาวประเทศเดียวกัน

ข้อ ๒๖

บันดาเรือทั้งปวง ซึ่งตามกฎหมายอังกฤษนับว้เป้นเรือ
อังกฤษและบันดาเรือทั้งปวง ซึ่งตามกฎหมายสยาม นับว้
เป้นเรือสยามนั้นสำหรับการใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้อง
นับว้เป้นเรืออังกฤษฤ็เรือสยาม สดแล้วแต่กรณี

ภาคีแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้องมีเสรีภาพที่จะแต่งตั้ง
กงสุลเชเนอราล, กงสุล, ไวศกงสุลและพนักงานกงสุล ให้
ประจำอยู่ในเมืองและเมืองท่า ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
ซึ่งรัฐบาลของฝ่ายนั้น ได้ยอมให้ผู้แทนเช่นนั้นของรัฐบาล
ใดๆ อื่น เข้าอยู่ได้ แต่ทว่ากงสุลเชเนอราล, กงสุล, ไวศ
กงสุลและพนักงานกงสุลเช่นนั้น จะเข้าทำการตามตำแหน่ง
ไม่ได้จนกว่ารัฐบาลแห่งประเทศที่ตนรับตำแหน่งไปประจำอยู่
นั้นจะได้เห็นชอบด้วย และได้ให้อนุมัติตามแบบอย่างที่เคย
ใช้กันเสียก่อนแล้ว

เจ้าพนักงานกงสุลของภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ใน
อาณาเขตของของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องรับผลแห่งสิทธิ
และเอกสิทธิ์และความยกเว้นทางราชการซึ่งได้ประสาทให้ ฤ
จะได้ประสาทให้แก่เจ้าพนักงาน เช่นเดียวกัน ของต่างประเทศ
ใดๆ อื่น

ถ้ามีคนในบังคับของภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดถึงแก่ความตาย
ลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นคนมีญาติแต่ไม่มีผู้ใดจะ
ถึงที่ๆ ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตามกฎหมายของบ้าน

เมืองของผู้ตายที่จะเขารักษาและจัดการมรดก เจ้าพนักงาน
 กงสุลผู้ทรงอำนาจที่อันสมควรของประเทศที่ผู้ตายสังกัดนั้น
 เมื่อได้ปฏิบัติตามพิธีการที่จำเป็นแล้ว จะต้องได้รับอำนาจ
 ที่จะเข้าพิทักษ์รักษาและจัดการมรดกนั้น ตามพิธีการและตาม
 ความขัดค้นอันกฎหมายของประเทศที่ทรัพย์สินของผู้ตายตก
 อยู่นับบัญญัติไว้

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการ
 จัดการทรัพย์สินมรดกของบุคคลที่ตายนั้น สิทธิและเอกสิทธิ์
 และประโยชน์ที่โปรดให้ ฤ็ความคุ้มครองกันอย่างใด ๆ ซึ่งภาค
 แห่งสัญฐานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้ให้ไว้แล้ว ฤ็จะได้ให้ต่อไป
 ในภายหน้าแก่เจ้าพนักงานกงสุลของต่างประเทศใด ๆ อนัน
 จะต้องให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของภาคแห่งสัญฐานอีกฝ่ายหนึ่ง
 ด้วยเหมือนกันโดยพลันและโดยไม่มีข้อไขอย่างใดเลย

ข้อ ๒๕

เจ้าพนักงานกงสุลของภาคแห่งสัญฐานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง
 สำนักอาศัยอยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับความ
 ช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานฝ่ายท้องถิ่น ตามที่จะพึงรับได้
 ตามกฎหมายในอันที่จะให้ ใดต่อบุคคลที่หลบหนีหนีจากเรือ
 ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นกลับคืน แต่หากว่าบทบัญญัติข้อนี้จะต้อง

ไม่เป็นอันให้บังคับแก่คนในบังคับของภาคแห่งสัญญาขึ้น ซึ่ง
เจ้าพนักงานรพ่ายท้องที่ ๆ ถูกขอความช่วยเหลือขออนุญาตขึ้น

ข้อ ๓๐

คนในบังคับของภาคแห่งสัญญาขึ้นแต่ละฝ่าย หากได้
ปฏิบัติตามแบบพิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะต้องมิสิทธิ
ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับคนในบังคับของ
ภาคแห่งสัญญาขึ้นฝ่ายนั้น ในเรื่องเหล่านี้คือ เปเตนต์สำหรับ
สิ่งของที่ประดิษฐ์คิดขึ้น, เครื่องหมายการค้า, ญัตติการค้า, แบบ
ที่คิดทำขึ้น และสิทธิในสำเนาวรรณคดีและศิลปปะคดี

ข้อ ๓๑

โดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ภายหลังเวลาที่ปรากฏว่าส่วนที่มาก
ยิ่งของสินค้าที่นำเข้ามาในกรุงสยามเปนของได้มาจากบันดาประ
เทศซึ่งคนในบังคับอาณานิคมของประเทศเหล่านั้นจะได้อยู่ได้
บังคับกฎหมายและอำนาจศาลสยาม แม้ถึงว่ายังคงได้รับ
เอกสิทธิ์ตามสิทธิสำหรับลอนดอนอันได้ขึ้นนั้น รัฐบาลสยามจะ
ได้ประกาศและจัดการเริ่มใช้กฎหมายสำหรับวางระเบียบบังคับ
อันสมควรในสรรพการที่กล่าวแล้วในข้อ ๓๐ และจะได้จัดวิธี
การที่จำเป็นสำหรับวางระเบียบบังคับในเรื่องเครื่องหมายสินค้า

เพื่อให้สิ่งต่าง ๆ หนึ่งเข้ามานานได้รับความบ่งกันจากความ
 แข่งขันซึ่งอาศัยเครื่องหมายเท็จ. การแสดงกำเนิดที่เป็น
 ความเท็จ. การเข้าเขตด้วยคืบสั้นกว่าขนาด และการพับผ
 ม้วนโดยน้อยกว่าขนาด

ข้อ ๓๒

เป็นที่เข้าใจและตกลงกันในที่ว่า บทสัญญาใดๆ ใน
 หนังสือสัญญานี้ ซึ่งเป็นบทที่กรุงสยามประสาทให้ผล
 ปฏิบัติ อย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น
 จะดีความโดยนัยที่จะประสาทให้สิทธิ. อำนาจ, เอกสิทธิ์
 ฤๅความคุ้มครองต่าง ๆ ซึ่งพึงเกิดมีขึ้นโดยละเพาะ เพราะ
 เหตุที่ต่างประเทศอื่น ๆ ยังคงมีสิทธิที่จะได้รับความยกเว้นจาก
 อำนาจอาณาของฝ่ายสยาม ในทางตุลาการ ทางปกครอง ฤๅ
 ทางสรรพากรนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๓๓

ภาคแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า เมื่อมีข้อพิพาท
 ใดๆ เกิดขึ้นในระหว่างกันและกัน ในเรื่องดีความ ฤๅ
 การไต่บทบัญญัติใดๆ แห่งหนังสือสัญญานี้ให้ถูกต้องนั้น
 เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอขึ้นแล้ว จะต้องนำข้อพิพาทนั้น

เสนออนุญาตตุลาการ และทั้งสองฝ่ายรับในทันทีว่าจะยอมรับเอาคำตัดสินทางอนุญาตตุลาการนั้น เป็นเครื่องผูกมัดต่อกัน

ศาลอนุญาตตุลาการซึ่งจะได้รับการเสนอข้อพิพาทนั้น คือ ศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศนครเซี่ยงไฮ้ เว้นไว้แต่ในกรณีเฉพาะคดี ภาคว่าแห่งสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้ตกลงกันให้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๔

บทสัญญาแห่งหนังสือสัญญานี้ จะไม่เป็นอันบังคับใช้แก่ประเทศอินเดีย ภูประเทศราชที่ปกครองตัวเอง ภูเมืองขึ้นภูดินแดน ภูประเทศที่อยู่ในอารักขาของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษประเทศหนึ่งประเทศใด เว้นไว้แต่ผู้แทนของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษนครเซี่ยงไฮ้ จะได้แจ้งพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ที่จะให้บทสัญญานี้ว่านั้นเป็นอันบังคับใช้แก่อาณาเขตนั้น ๆ

แต่อย่างไรก็ดี สินค้าที่ได้บังเกิดขึ้น ภูได้ทำขึ้นในประเทศอินเดีย ภูประเทศราชที่ปกครองตัวเอง ภูเมืองขึ้นภูดินแดน¹⁰ ภูประเทศที่อยู่ในอารักขาของสมเด็จพระเจ้ากรุง

อังกฤษประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น จะต้องได้รับในกรุงสยาม
ซึ่งความปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
ยี่งั้น โดยบริบูรณ์และโดยไม่มีข้อไขอย่างใดตรางเท่าที่
สินค้าอันได้บังเกิดขึ้น ฤๅได้ทำขึ้นในกรุงสยามได้รับความ
ปฏิบัติในประเทศอินเดีย ฤๅประเทศราชที่ปกครองตัวเอง
ฤๅเมืองขึ้น ฤๅดินแดน ฤๅประเทศที่อยู่ในอารักขาเช่นว่านั้น
เป็นอย่างที่ได้ประโยชน์เสมอเหมือน กันกับ ความปฏิบัติที่ประ
สาทให้แก่สินค้าที่ได้บังเกิดขึ้น ฤๅได้ทำขึ้นในต่างประเทศ
ใด ๆ อื่น

ข้อ ๓๕

บทบัญญัติในสัญญาข้อก่อนนี้ ที่เกี่ยวแก่ประเทศอินเดีย
ฤๅประเทศราชที่ปกครองตัวเอง ฤๅเมืองขึ้น ฤๅดินแดน ฤๅ
ประเทศที่อยู่ในอารักขาของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษนั้น จะ
ต้องเป็น อันบังคับใช้แก่บันดาอาณาเขตซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุง
อังกฤษได้ทรงรับอาณัติ แทนสันนิบาตชาตินั้นด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๓๖

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ อันใช้บังคับแก่คนใน
บังคับอังกฤษนั้น จะต้องนับว่าเป็นอันใช้บังคับแลบุคคล

ทั้งหลาย ซึ่งได้รับความบ่งกันของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ กับทั้งมีสิทธิที่จะจดทะเบียนในกรุงสยามได้ตามความในข้อ ๖ แห่งหนังสือสัญญาฉบับทั่วไป ซึ่งได้ลงนามกันในวันนั้น ด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๓๓

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบัน ทั้งสองฝ่ายนั้นจะต้องแลกเปลี่ยนกัน ณกรุงลอนดอนโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ในวันเดียวกันกับหนังสือสัญญาฉบับทั่วไปที่ได้ลงนามกันในระวางภาคแห่งสัญญานทั้งสองฝ่ายในวันนั้น และจะต้องเป็นที่ผูกมัดซึ่งกันและกันอยู่ชั่วเวลาสิบปี นับตั้งแต่วันที่ที่มีผลเป็นอันใช้ได้นั้นสืบไป ถ้าภาคแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกสัญญานให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดสิบปีที่ผ่านมาแล้วนั้น สัญญานี้จะต้องคงเป็นที่บังคับใช้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ภาคแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญาน

แต่เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่าการบอกเลิกสัญญานอย่าง
 11/10/2566

ความยินยอมใดๆ ที่ได้ยกเลิกเสียแล้วโดยหนังสือสัญญา ฤ
ความตกลงแต่ก่อนๆ ฤโดยข้อ ๕ แห่งสัญญาฉบับทั่วไปซึ่ง
ลงนามกันวันนี้ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้น ไม่ได้เลย

ส่วนประเทศอินเดีย ฤประเทศราชที่ปกครองตัวเอง ฤ
เมืองขึ้น ฤดินแดน ฤประเทศที่อยู่ในอารักขาของสมเด็จพระ
เจ้ากรุงอังกฤษประเทศหนึ่งประเทศใด ฤอาณาเขตใดๆ
ซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ได้ทรงรับอาณัติแทนสันนิบาต
ชาติ ซึ่งบทสัญญาแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้จะได้เป็นอันพึงใช้
บังคับตามความในข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ นั้น ภาคี้แห่งสัญญานี้
ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งจะต้องมีสิทธิที่จะเลิก สัญญา สำหรับเป็นราย ๆ
ต่างหากได้ โดยแจ้งความเช่นนั้นให้ทราบล่วงหน้าสิบสอง
เดือน แต่การแจ้งความเช่นนั้นจะแจ้งเป็นอย่างที่จะให้มีผลเป็น
อันใช้ได้ก่อนสิ้นกำหนดเวลาสิบปีที่ว่าไว้ในวรรคต้นแห่งข้อ
นั้น ไม่ได้ เว้นไว้แต่สำหรับประเทศราชของสมเด็จพระเจ้า
กรุงอังกฤษที่ปกครองตัวเอง (รวมทั้งอาณาเขตที่ประเทศราช
เหล่านั้นปกครองโดยได้รับอาณัติ) และสำหรับเมืองขึ้นเฉพาะ
โรดีเซียภาคใต้ นั้น ภาคี้แห่งสัญญานี้แต่ละฝ่ายจะแจ้งความ
ให้เลิกสัญญากันเมื่อใดก็ได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้
ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษนครลอนดอน
เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนกรกฎาคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า
ตรงกับวันที่ ๑๔ ของเดือนที่ ๔ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

(ลงนามและประทับตรา) ประภากรวงศ์

(ลงนามและประทับตรา) ออสเต็น เชมเบอร์เลน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม หน้า ๑๓๖)

๑๒๓

พระราชบัญญัติแก้ไข ไซยความ

ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน

ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑)

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ ที่ว่า “ส่วนที่ผู้โอนกับผู้รับโอนจะต้องทำหนังสือสัญญาต่อกันนั้น ให้ไปทำต่อหน้านายอำเภอตามท้องที่ตามธรรมเนียม” นั้น เป็นบทบัญญัติที่ได้ตราขึ้นในเวลาแรกจัดการออกโฉนดที่ดิน ซึ่งยังไม่มีหออทะเบียนทุกแห่งในที่ๆ เจ้าพนักงานจัดการออกโฉนด

ทรงพระราชดำริเห็นว่า บัดนี้ได้จัดการตั้งหออทะเบียนขึ้นแล้ว ในจังหวัดที่เจ้าพนักงานได้เดินสำรวจแล้วฤก่ากำลังเดินสำรวจอยู่ การที่ต้องไปโอนใบไต่สวนและทำสัญญาต่อกันเช่นนั้นย่อมเป็นการลำบากแก่ผู้โอนและผู้รับโอน เพราะอำเภอกับหออทะเบียนที่ดินไม่ได้อยู่แห่งเดียวกัน

๑๒๔

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ นั้นเสีย และใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๕ การโอนที่ดินตั้งว่ามาในมาตราก่อน ซึ่งผู้โอนกับผู้รับโอนจะต้องทำหนังสือสัญญาต่อกันนั้น ให้ไปทำต่อหน้าเจ้าพนักงานทะเบียน ฌหอทะเบียนที่ดินในจังหวัดซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่

ประกาศมาณวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๑ เมษายน หน้า ๔๖)

ประกาศรวมศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ
กับศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ศาลอุทธรณ์ในกระทรวงยุติธรรมเวลานี้มีอยู่ ๒ ศาล คือ ศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์จากศาลต่าง ๆ ในมณฑลกรุงเทพ ฯ และคดีต่างประเทศที่อุทธรณ์จากศาลหัวเมืองทั่วพระราชอาณาจักร ศาล ๑ ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์จากศาลจังหวัดและศาลมณฑลต่าง ๆ นอกจากมณฑลกรุงเทพ ฯ อีกศาล ๑ ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะรวมศาลอุทธรณ์ทั้ง ๒ ศาลนี้เป็นศาลเดียวกัน เพื่อราชการได้ดำเนินเจริญยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รวมศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ กับศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษเป็นศาลเดียวกัน เรียกว่า ศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์ทั่วพระราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

๑๒๖

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์ตรี พระยามโนปกรณ
นิติธาดา กรรมการศาลฎีกา เป็นเนติบัณฑิตสยามและอังกฤษ
มีวุฒิสามารถสมควรจะรับราชการในตำแหน่งอธิบดีศาลนี้ได้ จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระยามโนปกรณนิติธาดา
เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ รับราชการสนอง
พระเดชพระคุณสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๑ เมษายน หน้า ๔๘)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔

สำหรับกิ่งอากาศอำเภอย ท้องที่จังหวัดนครพนม

และกิ่งวาริชภูมิ ท้องที่จังหวัดสกลนคร ซึ่งรวมตั้งขึ้นใหม่

ด้วยตำบลนาหว้า ตำบลบ้านข่า ตำบลบ้านเสี้ยว ตำบลสามผง ตำบลบ้านแก่ง ตำบลนาทม และตำบลบ้านแพง รวม ๗ ตำบลซึ่งทางราชการฝ่ายปกครองได้แยกจากท้องที่อำเภอท่าอุเทน ด้านตะวันตก ตั้งขึ้นเป็นกิ่ง เรียกว่ากิ่งอากาศอำเภอยขึ้นกับอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม และตำบลวาริชภูมิ ตำบลปลาไหล ในท้องที่อำเภอพรรณานิคม กับตำบลคำบ่อ ตำบลหนองราก ในท้องที่อำเภอบ้านหิน รวม ๔ ตำบล ซึ่งทางราชการฝ่ายปกครองได้รวมตั้งขึ้นเป็นกิ่งเรียกว่ากิ่งวาริชภูมิขึ้นอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้ว

ตำบลทั้งนี้ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เหตุฉะนั้นก็เป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ในตำบลนาหว้าบ้านข่า บ้านเสี้ยว สามผง บ้านแก่ง นาทม

๑๒๘

บ้านแพง ทั้ง ๗ ตำบลนี้ไปรวมอยู่ในกิ่งอากาศอำนวยการ ขึ้นกับ
อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม และตำบลวาริชภูมิ ปลาไหล
คำบ่อ หนองราก รวม ๔ ตำบลไปรวมอยู่ในกิ่งวาริชภูมิ ขึ้น
อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ตรงกับทำเนียบท้องที่
ของทางราชการฝ่ายปกครองด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๑ เมษายน หน้า ๔๕)

๑๒๕

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔

สำหรับตำบลลูกม่วง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ซึ่งยุบไปรวมกับตำบลโคกรักษ์ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลนครราชสีมาแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบ
ตำบลลูกม่วง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ไปรวม
กับตำบลโคกรักษ์ ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ตำบลทั้งสองนี้
ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่
๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้น
เป็นอันว่า การใช้พระราชบัญญัติ ประถมศึกษาใน ตำบลลูกม่วง
เดิมก็ได้ ไปรวมอยู่กับตำบลโคกรักษ์ ตรงกับทำเนียบท้องที่
ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๑ เมษายน หน้า ๕๑)

ประกาศยุบเลิกคลังมณฑล

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า การกำกับตรวจตราและรักษาพระราชทรัพย์ตามหัวเมืองต่าง ๆ ในพระราชอาณาจักรที่ได้วางวิธีการใช้มาช้านานแล้วนั้น สมควรจะจัดการแก้ไขเสียใหม่ให้เป็นการสะดวกแก่การงานที่จะได้ตัดรอนการจับจ่ายพระราชทรัพย์ให้น้อยลง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดวางรูปการตรวจตราและควบคุมพระคลังในหัวเมือง ดังต่อไปนี้

๑ ให้ยุบเลิกคลังมณฑลมหาษฎร์ คลังมณฑลสุราษฎร์ คลังมณฑลร้อยเอ็จ คลังมณฑลอุบลราชธานี รวม ๔ มณฑล ตามประกาศพระบรมราชโองการยุบและรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ กับยุบเลิกคลังจังหวัดกระบี่บุรี ตามประกาศพระบรมราชโองการยุบจังหวัดกระบี่บุรี ลงเป็นอำเภอ ขึ้นจังหวัดปราจีนบุรี ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

๒ ให้ยุบเลิกคลังมณฑลทั้ง ๑๓ มณฑล

๓ ให้ตั้งคลังจังหวัดประจำจังหวัดที่ตั้งมณฑลอยู่เดิมขึ้น

๑๗ คลัง ^{11/4/26}มีฐานะเสมอด้วยคลังจังหวัดต่าง ๆ

๔ ให้ตั้งกองตรวจการคลังภาคเป็นสาขาของกรมบัญชีกลาง
 ขึ้น ๔ ภาคกระทำการตรวจตราและควบคุมการงานคลังจังหวัด
 ต่าง ๆ ท้าวพระราชอาณาจักร

๕ กองตรวจคลังภาคให้แบ่งเป็น ๔ ภาค มีกำหนดเขตร์
 คือ ภาค ๑ ในเขตต์มณฑลอยุธยา มณฑลปรัวจินบุรี มณฑล
 จันทบุรี มณฑลนครชัยศรี มณฑลราชบุรี รวม ๕ มณฑล
 ภาค ๒ ในเขตต์มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก มณฑล
 พายัพ รวม ๓ มณฑล ภาค ๓ ในเขตต์มณฑลนครราชสีมา
 มณฑลอุดร รวม ๒ มณฑล ภาค ๔ ในเขตต์มณฑลนครศรี
 ธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลภูเก็ต รวม ๓ มณฑล

๖ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดการให้เป็น
 ไปตามประกาศนี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๕๐)

ประกาศ
เรื่องยุบและรวมศาล

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยุบและรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ ดังแจ้งในประกาศกระแสพระบรมราชโองการลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ แล้วนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เมื่อการปกครองได้ยุบและรวมกันตั้งนั้นแล้ว ฝ่ายศาลยุติธรรมก็ควรจะยุบและรวมอนุโลมตาม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

๑ ยุบศาลมณฑลมหาสารคาม เป็นศาลจังหวัดลำปาง ยกศาลจังหวัดลำปาง แพร่ น่าน มารวมขึ้นอยู่ในศาลมณฑลพายัพ ส่วนศาลต่างประเทศลำปางให้คงมีฐานะอยู่ตามเดิม

๒ ยุบศาลมณฑลสุราษฎร์ธานี เป็นศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยกศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังสวน ชุมพร ไชยา กับศาลจังหวัดสตูลในมณฑลภูเก็ตมารวมขึ้นอยู่ในศาลมณฑลนครศรีธรรมราช

๓ ยุบศาลมณฑลร้อยเอ็จ เป็นศาลจังหวัดร้อยเอ็จ และศาลมณฑลอุบล เป็นศาลจังหวัดอุบลราชธานี ยกศาลจังหวัดร้อยเอ็จ มหาสารคาม กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ขุขันธ์ สุรินทร์ มารวมขึ้นอยู่ในศาลมณฑลนครราชสีมา ส่วนศาลต่างประเทศอุบลให้คงมีฐานะอยู่ตามเดิม

๔ ยุบศาลจังหวัดกระบี่นบุรีมารวมกับศาลจังหวัดปراجินบุรี คดีความที่มีอยู่ในศาลจังหวัดกระบี่นบุรีให้โอนมาอยู่ในอำนาจศาลจังหวัดปراجินบุรีพิจารณาพิพากษาต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๘ เมษายน หน้า ๕๓)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับท้องที่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามประกาศเรื่องยุบ
และรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ ลงวันที่ ๓๑

มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

ด้วยตามประกาศเรื่องให้ยุบ และรวมการปกครองมณฑล
ต่าง ๆ ตามราชกิจจานุเบกษา ๙ เล่ม ๔๒ ตอนพิเศษ วันที่ ๓๑ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

(๑) เลิกมณฑลมหาสารบุรี ยกจังหวัดแพร่ ลำปาง น่าน
มารวมกับจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย แม่ฮ่องสอน
เป็น ๗ จังหวัดด้วยกัน เรียก “มณฑลพายัพ”

(๒) เลิกมณฑลสุราษฎร์ ยกจังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังสวน
ชุมพร และจังหวัดสตูลในมณฑลภูเก็ต มารวมกับจังหวัด
สงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง เป็น ๗ จังหวัด เรียก “มณฑล
นครศรีธรรมราช”

(๓) เลิกมณฑลร้อยเอ็ดและมณฑลอุบลราชธานี ยก
จังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ขุขันธ์

สุรินทร์ มารวมกับจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรรัมย์ เป็น
๕ จังหวัด เรียก “มณฑลนครราชสีมา”

(๔) ยุบจังหวัดคันทบุรี ยกอำเภอเมืองกบินทร์ และ
อำเภออรัญประเทศ มาขึ้นจังหวัดปราจีนบุรี

ท้องที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ ดำบลที่ได้ประกาศใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เป็นอันว่าการใช้พระ
ราชบัญญัติประถมศึกษาในท้องที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง ได้โอน
สังกัดขึ้นมณฑลและจังหวัดตามลำดับตรงกับทำเนียบท้องที่ของ
ทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๕๕)

ประกาศยุบเลิกกรมศิลปากร

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ว่า เนื่องจากที่เงินรายได้ของแผ่นดินไม่พอกับรายจ่ายนั้น ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า เป็นการจำเป็นที่ควรจะยุบเลิกกรมศิลปากรเสีย เพื่อตัดรายจ่ายเงินแผ่นดินให้เข้าสู่ดุลยภาพ แต่ พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป ส่วนข้าราชการในกรมศิลปากรที่ต้องปลดในคราวนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ได้รับพระราชทานบำเหน็จบำนาญสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๑๐๑)

ประกาศตั้งราชบัณฑิตยสภา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า เดิมกรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนครมีหน้าที่แต่จัดการหอพระสมุดฯ อย่างเดียว ครั้นการหอพระสมุดสำหรับพระนครเจริญรุ่งเรืองขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลก่อนจึงทรงเพิ่มเติมการต่างๆ ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการหอพระสมุดฯ มากขึ้นโดยลำดับมา คือหน้าที่อำนาจการวรรณคดีสโมสร และหน้าที่การตรวจรักษาของโบราณในพระราชอาณาเขตเป็นต้น ครั้นมาถึงรัชกาลปัจจุบันนี้ได้โปรดฯ เพิ่มหน้าที่ให้จัดการพิพิธภัณฑสถาน และการบำรุงวิชาช่าง ซึ่งยกมาแต่กรมศิลปากร และยังมีกรอย่างอื่น ๆ อันเนื่องด้วยบำรุงวิชาความรู้ ซึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า ควรจะให้กรรมการนี้เป็นพนักงานจัดทำยังมีอีกหลายอย่าง ทำเนียบระเบียบการที่ได้กำหนดไว้แต่เดิมมา และนามที่เรียกว่ากรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร ไม่สมกับหน้าที่ซึ่งเป็นพนักงานอยู่ในบัดนี้ ชอบที่จะแก้ไขให้เป็นระเบียบเรียบร้อยตามสมควรแก่การ ก็ในทำเนียบกระทรวง

ราชการฝ่ายพลเรือนแต่โบราณ มีกรมราชบัณฑิตย้อยู่กรมหนึ่ง ซึ่งเป็นตำแหน่งสำหรับทรงตั้งผู้มีความรู้ศาสตราคมไว้รับราชการ แต่หากราชการในหน้าที่ได้เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับ จนกลายเป็นกรมน้อยขน้อยอยู่ในกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่แต่สำหรับรักษาพระไตรปิฎก และบริกรรมทำการพิธีบางอย่าง ทรงพระราชดำริเห็นว่าควรจะฟื้นฟูหน้าที่กรมราชบัณฑิตยให้ทำการสำคัญขึ้นตามศักดิ์แต่โบราณ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งราชบัณฑิตยสถาน ดังกล่าวต่อไปนี้

๑ ตั้งแต่วันที่ประกาศนี้ ให้เปลี่ยนนามกรมการหอพระสมุดสำหรับพระนครให้ว่า ราชบัณฑิตยสภา ต่อไป และบันดาการซึ่งกรมการหอพระสมุด สำหรับพระนครได้ทำอยู่แต่ก่อนก็ดี อำนาจหน้าที่ของกรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร อันมีอยู่ในพระราชกำหนดกฎหมยแก้ไขได้ตั้งไว้ก็ดี และหน้าที่ของกรมราชบัณฑิตยซึ่งยังคงมีอยู่ก็ดี ให้รวมมาเป็นอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสภาทั้งสิ้น

๒ บันดาสถานและวัดลูกที่กรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร เป็นพนักงานพิทักษ์รักษาอยู่แต่ก่อนก็ดี ที่กรมศิลปากรพิทักษ์รักษาอยู่แต่ก่อนก็ดี ให้โอนมาอยู่ในอำนาจหน้าที่ราชบัณฑิตยสภาทั้งสิ้น

๓ ให้ราชบัณฑิตยสถานจัดหน้าที่เป็น ๓ แผนก คือ

- ๑) แผนกวรรณคดี เป็นพนักงานจัดการหอพระสมุดสำหรับพระนคร และสอบสวนพิจารณาวิชาอักษรศาสตร์
- ๒) แผนกโบราณคดี เป็นพนักงานจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน ตรวจรักษาโบราณวัตถุสถาน
- ๓) แผนกศิลปากร เป็นพนักงานจัดการบำรุงรักษาวิชาช่าง

๔ พนักงานการอำนวยความสะดวกราชบัณฑิตยสถานนั้น ให้กรรมการคณะ ๑ มีตำแหน่งสกลนายกเป็นผู้บัญชาการสภาทั่วไป ๑ มีอุปนายกเป็นผู้จัดการประจำแผนกละคน รวม ๓ กับมีกรรมการเป็นผู้ช่วยและเป็นที่ปรึกษาการสภาอีก ๓ คน รวมทั้งสิ้นเป็นคณะกรรมการราชบัณฑิตยสภา ๗ คน เป็นตำแหน่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งทรงนิพนธ์ นอกจากนั้นให้มีสภาเลขานุการ ๒ คน สมุหบาญชีคน ๑ เป็นพนักงานกลาง และมีพนักงานประจำการตามแผนกอีกพอสมควร

๕ ให้ราชบัณฑิตยสถานมีหน้าที่ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- ๑) ที่จะจัดการและรักษาวัตถุสถานต่างๆ อันได้โปรดให้อยู่ในหน้าที่เป็นพนักงานปกครองรักษา เป็นต้นว่าหอพระสมุดฯ กวี^{๑๐}พิพิธภัณฑ์สถานก็ดี โบราณสถานที่มีชื่อจัด

รักษาแล้วก็ดี ศิลปากรสถานก็ดี ให้เรียบร้อยถาวรอย่าให้เสื่อมทราม

๒) ที่จะคิดอ่านทำนุบำรุงการต่างๆ อันอยู่ในหน้าที่ให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นทุกแผนก ถ้าเห็นสมควรจะมีพระราชกำหนดกฎหมาย หรือจัดการอันใดเพิ่มเติม หรือเพิกถอนการอันใดให้เป็นคุณและเกิดประโยชน์แห่งการอันเป็นหน้าที่ของสภา ก็ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูล ฯ

๓) ที่จะวินิจฉัยคดีต่างๆ อันอยู่ในความสามารถของราชบัณฑิตยสถาน เมื่อมีรับสั่งส่งไปให้ปรึกษาเป็นครั้งเป็นคราวแล้วนำมาตัดสินขึ้นกราบบังคมทูล ฯ

๖ ให้ราชบัณฑิตยสถานมีการประชุมเนื่องๆ อย่างต่ำไม่น้อยกว่าปีละ ๔ ครั้ง และปรึกษาหารือช่วยกันจัดการต่างๆ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นหน้าที่ให้เจริญถาวรต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๑๐๒)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

โดยอาศัยอำนาจที่ได้มอบหมายไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ขอประกาศยกเว้นยาที่ปรุงด้วยยาเสพติดให้โทษ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ อีก ๒ ขนาน อยู่ในประเภทจำกัด ตามความข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ มีลำดับเลขที่และชื่อยาดังต่อไปนี้

๔๓ เขาวราชฆาฏอหิวาต์
(ห้างขายยาเขาวราช)

๔๔ รักษารอคติผี
(ห้างขายยาเขาวราช)

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลโท ยศล

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๑๐๗)

๑๔๒

ประกาศ

กำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการในกระทรวงพาณิชย์
และคมนาคม

นายพลเอก พระเจ้าพญาเชอ กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ประกาศว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้รวมกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมเป็นกระทรวงเดียวกันแล้ว แต่ข้าราชการในกระทรวงนั้นยังมีระเบียบเครื่องแต่งตัวไม่เป็นระเบียบเดียวกันอยู่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมใช้เครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ให้ใช้สีเครื่องหมายเป็นสีเลือดหมู และให้รูปวิสุกรรมเป็นเครื่องหมาย

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บรรณัต ไซยาการ

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

ประกาศเปลี่ยนสังกัดสมุหเทศาภิบาล
ขึ้นกระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ได้ทรงพระอนุสรณ์ถึงหน้าที่ที่สมุหเทศาภิบาลขึ้นตรงต่อพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ตามประกาศลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๘ นั้น การเป็นไปไม่สมคาคที่ได้ประกาศไว้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าจักเป็นการสะดวกกว่าถ้าจะกลับไปใช้ระเบียบเดิมที่ให้สมุหเทศาภิบาลทั้งปวงขึ้นสังกัดอยู่ในกระทรวงมหาดไทย ๆ รับผิดชอบเหนือสมุหเทศาภิบาลทุกประการ ตลอดจนควบคุมไปปฏิบัติงานทุก ๆ กระทรวง อันเป็นนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้สำเร็จผลในทางประสานงาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกประกาศอันกล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ให้สมุหเทศาภิบาลขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย แต่งเครื่องแบบสังกัดกระทรวงนั้น แต่มิได้ลบล้างสิทธิที่สมุหเทศาภิบาลบางคนจะพึงมีพึงได้ตามกฎหมายในเรื่องแต่งเครื่องแบบอื่น ๆ ที่พระราชทานเฉพาะบุคคล

ประกาศมาณวันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศ

เปลี่ยนนามกรมและตำแหน่งอธิบดี
กรมตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาล

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ราชการกรมตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาล ซึ่งได้มารวมขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทยแล้วนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าเป็นการสมควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงนามกรมและนามตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาลใหม่ ให้เรียกสวดกและสั้นเข้าให้ตรงกับความประสงค์ของราชการที่ได้รวมกระทรวงนครบาลเข้าอยู่ในกระทรวงมหาดไทยนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกกรมตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาลว่า “กรมตำรวจภูธร” อธิบดีกรมตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาล ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมตำรวจภูธร” แต่ราชการในกรมตำรวจนั้นแบ่งตำรวจออกเป็น ๒ ประเภท คือ ตำรวจที่ทำการจับกุมโจรผู้ร้ายได้สวนทำสำนวนฟ้องศาลโบริสภาโดยตรง (ตำบลที่ตั้งศาลโบริสภา) ให้เรียกว่า “ตำรวจนครบาล” ตำรวจที่ทำการจับกุมโจรผู้ร้ายได้แล้ว ส่งให้อำเภอได้สวนทำสำนวนให้อัยการฟ้องศาลอาญาประจำจังหวัดนั้น ให้เรียกว่า “ตำรวจภูธร” ตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ พฤษภาคม น้ ๑๒๕)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
พแนกป้องกันโรคร้าย ที่ ๑/๒๔๖๕

ด้วยได้ทราบว่ามีโรคร้ายที่ติดต่อกันได้ คือ อหิวาตกะโรค ได้เกิดขึ้นในเมืองไซ่ง่อนกับเมืองไซหลง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า ขอประกาศตามข้อความในมาตรา ๒๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่า ด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า เมืองไซ่ง่อนกับเมืองไซหลง เป็นเมืองท่าที่มีโรคร้ายติดต่อกัน ได้เกิดขึ้น

ให้เรือทุก ๆ ลำซึ่งออกจากเมืองไซ่ง่อนและเมืองไซหลง ซึ่งเข้ามาถึงในน่านน้ำสยามในวันหรือภายหลังวันประกาศนี้ ถ้า จะเข้ามาในเขตท่ากรุงเทพพระมหานคร ต้องแวะจอดที่ด่าน ตรวจป้องกันโรคร้าย ซึ่งเจ้าพนักงานแพทยจะได้ตั้งกองตรวจ อยู่ณจังหวัดสมุทรปราการ และให้อยู่ณที่นั้นจนกว่าเจ้าพนักงาน แพทย์จะอนุญาตให้เข้ามา จึงจะเข้ามาได้ ถ้ามีคนในเรือเป็น อหิวาตกะโรค เจ้าพนักงานแพทยมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เรือ ปฏิบัติหรือจัดการได้ตามซึ่งเห็นจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้โรคร้ายแพร่หลายลุกลามเข้ามาในกรุงเทพพระมหานคร

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาอำมาตย์โท พระยาศรีธรรมราช

ปลัดทูลฉลองลงนามแทนเสนาบดี

๑๑ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ พฤษภาคม น้ ๑๒๕)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

กำหนดจำนวนยา ไดโอนีน Dionine กับ
ปาปาเวรีน Papaverine และ กัญชา Cannabis Indica

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
อาศัยอำนาจที่ได้ให้ไว้ในมาตราแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้เพิ่มชื่อยา ไดโอนีน
Dionine กับ ปาปาเวรีน Papaverine และ กัญชา Cannabis
Indica เข้าในบัญชีประเภท ก. ท้ายกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ และให้ผู้ถือใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ
มียานี้ได้ในปี่หนึ่ง มีกำหนดจำนวนดังต่อไปนี้

๑ กัญชา Cannabis Indica Cannabis Sativa

- ก. นักปรุงยาประกาศนียบัตร ๑๐๐ กรัม
- ข. นักปรุงยาไม่มีประกาศนียบัตร ๑๐ กรัม
- ค. แพทย์ประกาศนียบัตร ๕ กรัม
- ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร ๓ กรัม

๒ ไดโอนีน Dionine

- ก. นักปรุงยาประกาศนียบัตร ๕๐ กรัม
- ข. นักปรุงยาไม่มีประกาศนียบัตร ๕ กรัม

๑๔๗

- ค. แพทย์ประกาศนียบัตร ๕ กรัม
- ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร ๒ กรัม
- ๓ ปาปาเวอรีน Papaverine
- ก. นักปรังยาประกาศนียบัตร ๕๐ กรัม
- ข. นักปรังยาไม่มีประกาศนียบัตร ๕ กรัม
- ค. แพทย์ประกาศนียบัตร ๕ กรัม
- ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร ๒ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลโท ยุคล
ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ พฤษภาคม น้ ๑๒๕)

๑๔๘

ประกาศ

แก้พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือ

พ. ศ. ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๖๕ มาตรา ๒๖ ท้ายตราวางเครื่องแต่งกายประเทศรื้ออื่น ที่หมายเหตุทั่วไปเฉพาะใน ๑ นั้น ให้เปลี่ยนความใหม่ดังต่อไปนี้

“ราชองครักษ์ระหว่างอยู่เวรประจำการหรือเท่านั้นเชิงเสด็จ ในหน้าที่ราชองครักษ์ นอกจากที่มีหมายกำหนดการให้แต่งกายอย่างอื่น ต้องแต่งปกติหมายเลข ๑๑ แลถ้ามีการไปแทนพระองค์ เช่นไปสถานทูตในวันประสูติพระเจ้าแผ่นดินต่างประเทศ หรือสมุหราชองครักษ์สั่งให้ไป ต้องแต่งกายหมายเลข ๑๕ ถ้ามีการตามเสด็จ รับเสด็จ ในการซ้อมรบหรือหอดพระเนตรการฝึกหัดในพระนคร ให้แต่งกายหมายเลข ๑๖ คาคกระบี่ในเสื้อ ถ้าตามเสด็จประพาสหัวเมืองให้แต่งกายหมายเลข ๑๘ ลดส่วนประกอบบางอย่างลง คงเหลือเข็มขัดคาคนอกเสื้อ มีสายหนึ่งสพายเฉียงบ่า ของปิ่นมีปิ่นพลแกลกระสุนพร้อม”

ประกาศมาลงวันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๘ พฤษภาคม หน้า ๑๓๑)

ประกาศ

เรื่องยุบและรวมการกองเกษตรประจำ
มณฑลและจังหวัดต่าง ๆ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยุบและรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ ดังแจ้งในประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ แล้วนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เมื่อการปกครองได้ยุบและรวมกันตั้งนั้นแล้ว ทางราชการกระทรวงเกษตรธิการพแนกกองเกษตรประจำมณฑลและจังหวัดต่าง ๆ ก็ควรระยุบและรวมอนุโลมตาม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้

๑ ยุบกองเกษตรมณฑลมหาสารบุรี ลงเป็นกองเกษตรประจำจังหวัดแพร่ และให้รวมกองเกษตรจังหวัดแพร่ และกองเกษตรจังหวัดลำปาง ไปขึ้นอยู่ในกองเกษตรมณฑลพายัพ

๒ ยุบกองเกษตรมณฑลสุราษฎร์ ลงเป็นกองเกษตรประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี และให้รวมกองเกษตรจังหวัด

สุราษฎร์ธานี และกองเกษตรจังหวัดหลังสวน ไปขึ้นอยู่ใน
กองเกษตรมณฑลนครศรีธรรมราช

๓ ยกกองเกษตรมณฑลอุบลราชธานี ลงเป็นกองเกษตร
ประจำจังหวัดอุบลราชธานี และให้ไปรวมขึ้นอยู่ในกองเกษตร
มณฑลนครราชสีมา

ประกาศมาณวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ พฤษภาคม น้ ๓๓๒)

ประกาศตั้งระเบียบการเบิกจ่ายเงินในพระราชสำนัก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภถึงวิธีการเบิกจ่ายเงินในพระราชสำนักที่เป็นอยู่เวลานี้ ว่ายังไม่ยุติลงเป็นระเบียบอันดี เช่น การเบิกรับเงินจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กรมพระคลังข้างที่เป็นหน้าที่เบิกเงินการประจำและการจรรบงรายมาจ่ายให้กระทรวงวังและกรมมหาดเล็ก ฝ่าฝืนเงินบำรุงพระราชฐาน และเงินการจรพระราชพิธีพิเศษ ยังเป็นหน้าที่กระทรวงวังเบิกตรงจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมาจ่าย เสียเอง และจ่ายให้แก่กรมมหาดเล็กเป็นกองบัญชีขึ้นอีกพแนกหนึ่งและไม่มีหน้าที่กรมตรวจสอบสวนรับผิดชอบยังเป็นการสับสนอยู่ดังนี้

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้วางระเบียบการเบิกจ่ายเงินไว้สืบไปดังนี้

๑ การเงินทั้งหลายทั้งปวงทุกรายที่เป็นส่วนพระราชทรัพย์ในพระองค์หรือส่วนที่รัฐบาลกำหนดจ่ายถวายเป็นพแนกการประจำการบำรุงพระราชฐาน และการพระราชพิธีการจรพิเศษก็ดี ที่ได้ตกลงให้การเบิกจ่ายมาปฏิบัติการณ์ในพระราชสำนัก ให้เป็นหน้าที่กรมพระคลังข้างที่เบิกรับมาโดยตรงจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแต่แห่งเดียว

๒ การเงินของกระทรวงและกรมกองต่าง ๆ ในพระราชสำนักนั้น ให้เบิกและรับตรงจากกรมพระคลังข้างที่ กรมกองใดจะต้องใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณที่กำหนดจ่ายไว้เป็นการจรพิเศษ ก็ต้องพูดตรงต่อกรมพระคลังข้างที่ เพื่อกรมพระคลังข้างที่ และกรมตรวจจะได้ สอบสวนในความครบถ้วนสมบูรณ์ของพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นครั้งคราว

๓ ให้เป็นหน้าที่อธิบดีกรมพระคลังข้างที่วางระเบียบและควบคุมการเบิกจ่ายของเจ้าหน้าที่ทุกแผนกทุกกรมกองในพระราชสำนักให้เคร่งครัด ตามระเบียบ ของ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ เว้นไว้แต่ในบางข้อบางอย่างซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขไว้แล้วเป็นอีกระเบียบหนึ่ง

๔ ให้ยกหน้าที่กิจการของกรมตรวจมหาดเล็กไปรวมในกรมพระคลังข้างที่ มีหน้าที่ประจำกำกับการเบิกจ่ายและการบัญชีพระราชทรัพย์พระราชพัสดุทุกแผนกทุกกรมกอง ในพระราชสำนัก ตามที่อธิบดีกรมพระคลังข้างที่จะได้กำหนดวางระเบียบการลงไว้

ประกาศมาณวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๒)

ประกาศ

วางรูปการและพระราชทานนามโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 ประชาธิปักษ์ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
 โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระ
 บาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๖ ได้ทรงสถาปนาขึ้น เพื่อให้เป็น
 อนุสาวรีย์ คุงพระอารามหลวงประจักษ์กาลของพระองค์ โดย
 พระราชประสงค์ให้เป็นศึกษาสถานอันดีของกุลบุตร และ
 ดำรงอยู่ได้มั่นคงสืบไปภายหน้า จึงได้ทรงวางรูปการอันเป็น
 หลักสำคัญไว้แล้ว ๒ ประการ คือ ได้พระราชทานทุนทรัพย์
 ไว้เป็นกำลัง เพื่อให้โรงเรียนมีผลประโยชน์เลี้ยงตัวเองได้
 ในภายหน้า ประการ ๑ ได้ทรงตั้งหลักวิธีการปกครองด้วยสภา
 กรรมการไว้สำหรับดูแลจัดการให้เป็นไปในทางที่ควร ประ
 การ ๑

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นการสมควรที่จะส่งเสริมฐานะ
 ของโรงเรียนนี้ให้สถาพรพัฒนาการยิ่งขึ้น เพื่อเป็นที่เชิดชูพระ
 เกียรติยศแห่งสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถิติของโรงเรียน
ดังต่อไปนี้ คือ

๑ ให้โรงเรียนอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์

๒ ให้ขึ้นแก่สภากรรณการจัดการ

ส่วนนามของโรงเรียนนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า บัดนี้ได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนนี้กับโรงเรียนราชวิทยา
ลัยรวมเป็นโรงเรียนเดียวกันแล้ว สมควรจะมีนามอันทรงไว้
ซึ่งความเป็นอนุสาวรีย์ของสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช และ
โรงเรียนราชวิทยาลัยด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทานนามโรงเรียนว่า โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๘ เมษายน หน้า ๘๕)

๑๕๕ .

ประกาศ

ตั้งสภากรรมการจัดการ

โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

ด้วยตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และขึ้นอยู่กับสภากรรมการจัดการนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า กรรมการนั้นควรจะมีเป็น ๒ ประเภท คือ ๑ กรรมการกิตติมศักดิ์ ๒ กรรมการจัดการ กรรมการกิตติมศักดิ์นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า

จอมพล สมเด็จพระพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต

นายพลโท สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

นายพันเอก สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์

นายพลตรี พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ทรงไว้ซึ่งพระเกียรติยศ และวุฒิสามารถ สมควรที่จะมีส่วนอุปถัมภ์โรงเรียนนี้ เพื่อให้สถาพรพัฒนายิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ และพระเจ้าพี่ยาเธอ ๑๐/๒๙๖๓ กล่าวพระนามแล้วทรงเป็นกรรมการกิตติมศักดิ์

ส่วนกรรมการจัดการนั้น ทรงพระราชดำริหว่า
 มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม
 มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไทรทศ
 ประพันธ์

มหาเสวกโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีวัต
 นายพลโท หม่อมเจ้าบวรเดช
 มหาอำมาตย์โท พระยาจินดาภิรมย์ราชสภามดี
 มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุพรรณสมบัติ
 มหาเสวกตรี พระยามโนปกรณนิติธาดา

สมควรเป็นกรรมการจัดการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ผู้ทูลเกล้าฯ พระนามและนามแล้วนี้ เป็นกรรมการจัดการ
 ส่วนตำแหน่งนายกและอุปนายก ผู้จะดำเนินการนั้น ทรง
 พระราชดำริหว่า กระทรวงธรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการศึกษา
 แห่งชาติทั่วไปอยู่แล้ว สมควรให้มีการเกี่ยวข้องอยู่ด้วย
 เพื่อความสะดวกในวิธีการของโรงเรียนต่อไปข้างหน้า จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เป็น
 นายก ปลัดทูลฉลอง เป็นอุปนายกในสภากรรมการจัดการ
 และให้สภากรรมการจัดการ ดำริหว่าวงรูปและดำเนินการ
 โรงเรียนนวิชาวุฒวิทยาขึ้นต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ได้โปรดฯ ให้ประกาศตั้งราชบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภา คือ

สภานายก นายพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ

อุปนายก แพนกศิลป์ปากร นายพลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วดีดิวงศ

อุปนายก แพนกวรรณคดี มหาอำมาตย์โท พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

อุปนายก แพนกโบราณคดี มหาอำมาตย์โท พระยาโบราณราชธานินทร์

กรรมการ มหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าปิยะภักดีนารถ

กรรมการ มหาเสวกโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต

กรรมการ มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ให้มีตำแหน่งหน้าที่ในราชบัณฑิตยสภาตามความที่ได้กล่าวในประกาศนั้นทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๑๕๘

ประกาศ

ตั้งตำแหน่งเหรียญกิตติมศักดิ์
แห่งสภากรรมการจัดการโรงเรียน
วชิราวุธวิทยาลัย

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์และขึ้นแก่สภากรรมการจัดการตามที่ได้ทรงแต่งตั้งแล้วนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนซึ่งสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชได้พระราชทานไว้เป็นทุน รวมทั้งส่วนที่เจ้านายข้าราชการและพสกนิกรทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จในการพระราชกุศลทั้งสิ้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระคลังข้างที่เป็นผู้จัดการอยู่แล้ว

เพื่อความสะดวกแก่กิจการของโรงเรียนต่อไปข้างหน้า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อธิบดีกรมพระคลังข้างที่เป็นกรรมการ มีตำแหน่งเป็นเหรียญกิตติมศักดิ์แห่งสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๑๕๕

ประกาศ
ระเบียบการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
(สังเขป)

เนื่องด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ กับโรงเรียนราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนเดียวกัน ยกมาตั้งณสถานที่ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ พระราชทานนามว่า โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย เป็นพระราชอนุสาวรีย์เชิดชูพระเกียรติยศในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมดังที่ได้ตั้งพระราชหฤทัยไว้ว่าให้เสมือนหนึ่งพระอารามหลวงประจำรัชกาลตามโบราณราชประเพณี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดเป็นโรงเรียนนักเรียนอยู่ประจำจัดการสอนสามัญศึกษาขึ้นไปจนถึงชั้นสูง และทำการอบรมกุลบุตร กล่าวคือให้ประกอบด้วยมโนหยาธรรมอย่างดีที่สุดที่จะได้ ทำนองพิบัติสกุลของอังกฤษ และโปรดเกล้าฯ ให้มีกรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการให้สำเร็จตามพระราชประสงค์

เพื่อให้ผู้ปกครองทราบวิธีการแห่งโรงเรียนนี้ก่อนเวลาเปิดโรงเรียนภาคต้น กรรมการจึงพร้อมกันวางระเบียบการสังเขปไว้ดังต่อไปนี้

๑ การสอน อนุโลมตามหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวง
 ธรรมการ แต่ให้จัดเป็นพิเศษขึ้นกว่าโรงเรียนของกระทรวง
 ธรรมการที่ปฏิบัติอยู่โดยปรกติ คือเมื่อนักเรียนได้เรียนจบ
 ชั้นมัธยมปีที่ ๖ ซึ่งเป็นวิชาสามัญกลาง ๆ แล้ว ผู้ใดมีนิสัยหนัก
 ไปในทางอักษรศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ก็ให้มีโอกาสเรียน
 หนักไปในทางนั้นได้ ในการสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์
 (มัธยมปีที่ ๘) กระทรวงธรรมการก็จะเปิดโอกาสให้เลือก
 วิชาตามที่จะได้กำหนดให้ทดแทนกันได้ต่อไป

อาจารย์ผู้สอนตั้งแต่ชั้นต่ำขึ้นไป เป็นอาจารย์ชาวต่าง
 ประเทศ และอาจารย์ไทยที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ มี
 ผู้บังคับการเป็นหัวหน้า

๒ การอยู่กิน จัดเป็น ๔ คณะ มีอาจารย์ไทยที่สำเร็จการ
 ศึกษาจากต่างประเทศเป็นเจ้าของคณะ มีอาจารย์ชาวต่างประเทศ
 เป็นอนุสาสทกคณะละคน

ใน ๔ คณะนี้ จัดเป็นคณะเด็กเล็กคณะหนึ่ง และด้วย
 เหตุที่โรงเรียนนี้มีความประสงค์ที่จะทำการอบรมให้ได้ผลเต็มที่
 จึงกำหนดไว้เป็นระเบียบว่า ให้นักเรียนอยู่ประจำโรงเรียน
 ตลอดภาค แต่ถ้าผู้ปกครองมีกิจจำเป็นที่จะขอร้องให้กลับ
 จะยอมผ่อนผันให้กลับได้ไม่เกินกว่าภาคละ ๒ ครั้ง

๓ เกณฑ์ที่จะรับนักเรียนชั้น ดังนี้

- (ก) เด็กที่มีอายุพ้น ๖ ปี แต่ไม่เกิน ๘ ปีบริบูรณ์ ยัง
ไม่รู้หนังสือก็รับ
- (ข) เด็กที่มีอายุพ้น ๘ ปี แต่ไม่เกิน ๑๒ ปีบริบูรณ์
จำพวกนี้ต้องมีพื้นฐานความรู้มาบ้างแล้วพอสมควร
แก่อายุ
- (ค) เด็กที่มีอายุเกิน ๑๒ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน ๑๔
ปี ให้ผู้บังคับการวินิจฉัยการรับเป็นรายตัว ถ้า
เห็นว่ามีความรู้และความประพฤติดีพอ ก็ให้
ผู้บังคับการรับเข้าได้ตามแต่เห็นสมควร
- (ง) นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
และโรงเรียนราชวิทยาลัย เมื่อศกก่อน ทุกคน
ถ้าอายุและความรู้เหมือนกัน ตามกำหนดหลักสูตร
คือ อายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ สอบไล่ชั้น ๖ ได้แล้ว
อายุ ๑๖ ปีบริบูรณ์ สอบไล่ชั้น ๗ ได้แล้ว

เขตอายุนับเพียงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม

๔ เวลาเรียน ปีหนึ่งแบ่งเป็น ๓ ภาค

ภาคต้น เรียกว่าภาควิชาชุมชน เปิดวันที่ ๑๗ พฤษภาคม
ปิดวันที่ ๒๕ สิงหาคม รวมเวลาเรียน ๑๕ สัปดาห์ แล้วหยุด
๒ สัปดาห์

ภาคกลาง เรียกว่าภาคปวารณา เปิดวันที่ ๑๓ กันยายน
ปิดวันที่ ๒๖ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๑๕ สัปดาห์ แล้วหยุด
๒ สัปดาห์

ภาคปลาย เรียกว่าภาคมาฆะบูชา เปิดวันที่ ๑๐ มกราคม
ปิดวันที่ ๒๖ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๑๑ สัปดาห์ แล้วหยุด
๗ สัปดาห์

๕ ค่าธรรมเนียมของโรงเรียน กำหนดดังนี้

- (ก) ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา เดือนละ ๒๐ บาท
- (ข) ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ เดือนละ
๒๕ บาท
- (ค) สูงกว่าชั้นมัธยมปีที่ ๖ เดือนละ ๓๐ บาท

ค่าธรรมเนียมเก็บเป็นรายภาคโดยอัตราดังนี้

ภาคต้น สำหรับตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา ๗๕ บาท ชั้น
มัธยมปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ เก็บ ๕๓ บาท ๗๕ สตางค์ สูง
กว่าชั้นมัธยมปีที่ ๖ เก็บ ๑๑๒ บาท ๕๐ สตางค์

ภาคกลาง อัตราเดียวกับภาคต้น

ภาคปลาย สำหรับตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา ๕๕ บาท ชั้น
มัธยมปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ เก็บ ๖๘ บาท ๗๕ สตางค์ สูง
กว่าชั้นมัธยมปีที่ ๖ เก็บ ๘๒ บาท ๕๐ สตางค์

พี่น้องร่วมบิดา ถ้าเข้าเรียนตั้งแต่แผนกรุ่นเล็ก (คือภายใน อายุที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ก. และ ข.) ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ลดค่าเล่าเรียนคนหนึ่งร้อยละ ๑๐

โดยเหตุที่โรงเรียนนี้หวังค่าธรรมเนียมสำหรับใช้จ่ายเป็นค่า อยู่กินของนักเรียนเอง จึงจำต้องกำหนดให้ส่งล่วงหน้าเป็น รายภาคก่อนนักเรียนเข้าเรียน เงินค่าธรรมเนียมนี้ แม้นักเรียน คนใดไม่มาในวันเปิดภาค หรือเรียนไม่เต็มภาคโดยเหตุใดๆ ก็ดี เป็นอันต้องเสียค่าธรรมเนียมเต็มภาค

๖ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด นอกจากค่าธรรมเนียมดังกล่าว แล้วในข้อ ๕ ยังมีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเล็กน้อยดังต่อไปนี้

- (ก) ค่าบำรุงห้องสมุดและการกีฬา ปีละ ๖ บาท ส่ง เป็นรายภาค ๆ ละ ๒ บาท
- (ข) ค่าใช้จ่ายส่วนตัว (Pocket Money) สำหรับ นักเรียนรุ่นเล็ก สัปดาห์ละ ๕๐ สตางค์ สูงกว่า นั้น สัปดาห์ละ ๗๕ สตางค์ ครูผู้กำกับคณะเป็นผู้ ใช้จ่ายให้
- (ค) ค่าซั๊กฟอก ตามซั๊กมากและน้อย
- (ง) ค่าเล่าเรียนพิเศษเฉพาะตัวนอกเวลาเรียน (Private Tuition) ในวิชาที่อ่อน หรือวิชาที่ต้องการ เรียนเป็นพิเศษ แล้วแต่จะตกลงกับผู้บังคับการ

(จ) ค่าสมุดหนังสือ ตามที่จะใช้มากหรือน้อย

(ฉ) ค่าเครื่องนุ่งห่ม เพื่อขาดเหลือตามที่จำเป็น

ด้วยเหตุที่ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดดังนี้ เพื่อความสะดวก จึงกำหนดให้ผู้ปกครองมอบเงินไว้แก่โรงเรียนพร้อมกับค่าธรรมเนียมดังนี้

สำหรับนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา ภาคต้น ๓๐ บาท
ภาคกลาง ๓๐ บาท ภาคปลาย ๒๕ บาท

สำหรับนักเรียนสูงกว่าชั้นมัธยมปีที่ ๓ ขึ้นไป ภาคต้น ๔๐ บาท
ภาคกลาง ๔๐ บาท ภาคปลาย ๓๐ บาท

การใช้จ่ายในเงินจำนวนนี้ เมื่อสิ้นภาคหนึ่ง ๆ โรงเรียนจะได้แสดงบัญชีใช้จ่าย ถ้าเหลือก็จะคืนให้ ถ้าไม่พอ โรงเรียนต้องทอรอไปก่อนเท่าไร ผู้ปกครองต้องส่งให้เร็วที่สุดอย่างช้าพร้อมกับเวลาส่งค่าธรรมเนียมภาคใหม่

๓ ทุนเล่าเรียน ในสัปดาห์ต้นของเดือนพฤษภาคม จะจัดให้มีการแข่งขันสำหรับทุนเล่าเรียนของโรงเรียนทุกปี หลักสูตรวิชาสูงกว่าชั้นมัธยมปีที่ ๖ ของกระทรวงธรรมการเล็กน้อย นักเรียนที่สมัครเข้าสอบ ต้องมีอายุนับถึงวันเข้าสอบในศกนั้นไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ และสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ ของ

กระทรวงธรรมการมาแล้ว กับต้องยื่นใบสมัครต่อผู้บังคับการ ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ทุกปีไป แบบใบสมัครของผู้บังคับการ ผู้ที่สอบไล่ได้ที่ ๑ และที่ ๒ เป็นอย่างเยี่ยม จะได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมของโรงเรียน ผู้ที่ได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมของโรงเรียนเช่นนี้ ถ้าปรากฏว่าเรียนไม่ดี กล่าวคือสอบเลื่อนชั้นไม่ได้ในปีหนึ่ง ๆ หรือประพฤติไม่ดี โรงเรียนจะงดการยกเว้นทุนเล่าเรียนของโรงเรียนเสีย

นอกจากนี้ จะมีการสอบไล่แข่งขันสำหรับผู้ที่อยู่ในโรงเรียนแล้ว ผู้ที่สอบไล่ได้ที่ ๑ เป็นอย่างเยี่ยมในชั้นหนึ่ง ๆ จะได้ลดค่าธรรมเนียมโรงเรียนเดือนละ ๕ บาท เฉพาะปีหนึ่ง

๘ เครื่องแต่งตัวของนักเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ดังนี้

- (ก) หมวกหนีบสักหลาดสีน้ำเงิน ติดอุณาโลมพระมหามงกุฎเงินทองขาว และติดดุมพระมหามงกุฎเงินขนาดเล็กที่หน้าหมวก ๒ ดุม
 - (ข) แผ่นคอกำมะหยี่สีน้ำเงิน มีแถบเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร พาดตามยาวของแผ่นคอ ๑ เส้น และติดอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร. มีพระมหา
- 11/1023 ๑๖๕
เงินกลางแผ่นคอ ทั้แถบเงินทั้ง ๒ ข้าง

- (ค) เสอซันนอกขาวแบบราชการ ใช้ตุ้มพระมหา
มงกุฎเงิน
- (ง) กางเกงสีน้ำเงินขาสั้นเพียวกึ่งกลางเข้า
- (จ) ถุงเท้าดำยาว
- (ฉ) รองเท้าหุ้มส้นหนังดำ

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

นายก

สภากรรณการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ เมษายน หน้า ๑๑๕)

ประกาศตั้งสมุหราชองครักษ์
และผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จ. ป. ร.

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า นายพลเอก
เจ้าพระยารามราชนพ สมุหราชองครักษ์ และผู้บังคับการกรม
ทหารมหาดเล็ก รักษาพระองค์ จะกราบถวายบังคมลาไป
ศึกษาวิชาณประเทศยุโรป จึงโปรดเกล้าฯ ให้นายพลเอก
เจ้าพระยารามราชนพ พ้นจากตำแหน่งทั้ง ๒ นี้ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้นายพลตรี หม่อมเจ้าอมรทัต ผู้ช่วยสมุห
ราชองครักษ์ เป็นสมุหราชองครักษ์ และจอมพล สมเด็จพระเจ้า
เพี้ยาเชอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงดำรง
ตำแหน่งผู้บังคับการทหารมหาดเล็ก รักษาพระองค์ จ. ป. ร.
สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๑)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุภโยกเกษม เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้
ประกาศให้ทราบทั่วกันดังต่อไปนี้

มหาชนย่อมทราบอยู่ทั่วกันแล้วว่าฐานะแห่งการเงินของ
ประเทศสยามในเวลา ๓-๔ ปีที่ล่วงไปนี้ ได้กระทำให้รัฐบาลของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความวิตกเป็นอันมาก ข้อนั้น
พยานที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราช
ดำรัสอ้างถึงความยากลำบากใน การเงินในที่ชุมนุมพระราชวัง
เสนาบดีทูลสนองธุลีพระบาทในวันเฉลิมพระชนม์พรรษา เมื่อ
วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ นั้นแล้ว

เงินรายได้เสารายจ่ายของแผ่นดินนั้น ถ้ารายจ่ายสูงกว่า
รายได้บ้างเป็นครั้งเป็นคราว เป็นต้นว่าในปีที่ราษฎรทำนาไม่ได้
หรือเมื่อมีรายจ่ายที่จรมาเป็นจำนวนมากผิดปกติาน ๆ ครั้ง
นั้น ถ้าเงินสำรองท้องพระคลังยังมีพอที่จะชักไปจ่ายได้ ก็ไม่
จำเป็นจะต้องร้อนใจทุกคราวที่เงินขาด แต่ถ้ายรายได้น้อยกว่า
รายจ่ายติด ๆ กันหลาย ๆ สกดังเช่น ๔ ปีที่แล้วมา ก็เป็นเครื่อง
ทำให้ร้อนใจเป็นอันมาก ถ้ายิ่งรำลึกว่าจำนวนปี ๔ ปีที่กล่าว

นี้ล้วนแต่เป็นปีที่ราษฎรทำนาได้ดี แลค่าขายได้มาก ความ
 วิตกกังวลทั้งนั้น ข้อที่การเงินของรัฐบาลคับแคบลง ถึงตกอยู่ใน
 ในฐานะประกอบด้วยอันตราบนั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวใคร่ครวญถ้วนแล้วเห็นว่า เป็นเพราะเหตุที่จะ
 กล่าวต่อไป

(๑) เมื่อเงินรายได้ยังต่ำกว่ารายจ่ายอยู่ตราบใด รัฐบาล
 จะจัดขยายกิจการเพื่อยังความจำเป็นให้ทั่วกัน หรือเผยแผ่
 ทางเกิดประโยชน์ของบ้านเมืองให้กว้างยาวออกไป ก็ทำไม่ได้
 อยู่ตราบนั้น

(๒) ในกาลก่อนเคยมีเงินสำรองท้องพระคลังอยู่เป็นจำนวน
 มากมาบัดนี้เงินสำรองท้องพระคลังหมดสิ้นไป เพราะในระหว่าง
 ๔ ปีที่รายจ่ายสูงกว่ารายได้ติด ๆ กันนั้น เมื่อเงินอื่นขาดลง
 ก็ต้องชักเงินสำรองออกไปจ่ายหนี้ข้อหนึ่ง ก็ยังต้องขาดทุน
 ทางพิกัดแลกเปลี่ยนตราเพราะการแลกเปลี่ยนเงินระหว่างประเทศ
 เกิดปั่นป่วนไปตลอดโลกในเวลาสงครามนั้นอีกเล่า ในเวลาที่
 เงินสำรองท้องพระคลังไม่มี แต่ต้องจ่ายเงินมากกว่าที่หาได้นั้น
 รัฐบาลก็ต้องเอาเงินที่กู้มาจากต่างประเทศใน พ.ศ. ๒๔๖๗ มา
 จ่ายเพื่อมิให้ราชการต้องหยุดชงักไป

(๓) การก้าวไปข้างหน้าของประเทศสยาม ในส่วนที่เจริญขึ้นด้วยทรัพย์สินในระหว่าง ๓๐ ปีที่ล่วงมานั้น ได้เป็นไปได้เพราะได้ลงทุนบำรุงบ้านเมืองโดยวิธีเผยแพร่ช่องทางที่เกิดประโยชน์พอแก่ทุกคน มีตัวอย่างคือการสร้างรถไฟ ทำถนน แลการทดน้ำ เป็นต้น เงินที่จ่ายเป็นการลงทุนเช่นนั้น โดยมากเป็นเงินที่มาจากต่างประเทศ รวมจำนวนเงินที่เข้ามาแล้วเพียงเวลานี้ก็กว่า ๑๕๐ ล้านบาท การที่รัฐบาลอาจกู้เงินต่างประเทศได้มากถึงเพียงนี้ ก็เพราะได้ซื้อความรู้จัดการเงินดี แลได้เคยมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายทุกๆ ปีมาด้วย แต่มาบัดนี้เมื่อรายจ่ายของแผ่นดินมากกว่ารายได้หลายๆ ปีติดๆ กันมา ข้อดีของประเทศสยามที่แผ่ไปในนานาประเทศนั้น ก็เสื่อมซามลงถ้าไม่คิดแก้ไขเสียปล่อยไว้ให้เสียหายจนแก้ไขไม่ไหวแล้ว เมื่อจำเป็นจะต้องกู้เงินต่างประเทศอีก สำหรับบำรุงตนโดยวิธีเผยแพร่ทางเกิดผลประโยชน์ให้ออกเงยออกไปเมื่อใด ก็จะไม่หาที่กู้ไม่ได้ เว้นแต่จะยอมกู้ยืมอย่างแพงที่สุด ไซ้แต่เท่านั้น เมื่อหาได้ไม่พอจ่ายอยู่ทุกๆ ปีแล้ว จะมีเงินมาส่งดอกเบียดเงินกู้ใหม่อย่างไรได้

(๔) ภัยที่กล่าวมาแล้ว ๓ ประการนี้ยังไม่เป็นที่สุดแห่งภัยถ้าเงินรายจ่ายยังเกินกว่ารายได้ดังนี้ต่อไป ก็ยังมีภัยใหญ่ยิ่งขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง คือว่าการจ่ายเงินมากกว่าหาได้นั้น ไม่ช้าก็เร็ว

เมืองไทยคงจะแบกหนี้ไม่ไหว กล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือหมุดกำลังที่จะส่งดอกเบี้ยแลผ่อนส่งต้นเงินหนี้เก่าตามกำหนดที่สัญญาไว้กับเจ้าหนี้ เมื่อการเป็นไปถึงขั้นนั้นเมื่อใด เจ้าหนี้ก็คงจะดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งไม่เป็นผลดีแก่อิสรภาพของบ้านเมือง

ภัยประการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างบนนี้ รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้คาดรูถ่วงนำมาแล้ว แต่ใน พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีกรรมการองคมนตรี ๓ พระองค์เป็นผู้พิจารณาฐานะแห่งงบประมาณเงินรายได้แลรายจ่ายของแผ่นดินทั้งหมดใน พ.ศ. ๒๔๖๖ แล ๒๔๖๗ ได้ทรงจำกัดรายจ่ายลงหลายทาง เป็นผลสำเร็จที่มิได้ขยายตัวออกไปได้ แต่ที่ทำเพียงเท่านั้นก็ยังไม่พอ เมื่อถึงต้นปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ความปรากฏขึ้นว่าการประหยัดรายจ่าย กล่าวคือปิดทางไม่ให้ประกอบรายการใหม่อันต้องจ่ายพระราชทรัพย์นั้น ไม่อาจปลดเปลื้องความลำบากได้ จำเป็นจะต้องใช้วิธีที่เข้มงวดยิ่งกว่านั้นเสียแล้ว

ข้อที่ว่าจะต้องใช้วิธีที่เข้มงวดยิ่งขึ้นนั้น รัฐบาลได้ใคร่ครวญด้วยความวิตกว่าจะใช้วิธีใดจึงจะควรแก่การ ทางที่อาจทำได้ทางหนึ่งก็คือการขึ้นภาษี แต่การขึ้นภาษีนั้นมีเหตุสำคัญ

ที่รัฐบาลไม่ควรจัดในขณะนี้คือ ในข้อต้นตอต้องคำนึงว่ารายจ่ายเงินแผ่นดินได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีและเพิ่มเร็วยิ่งนัก ใน ๑๒ ปีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๖ ถึง ๒๔๖๗ นั้น รายได้เงินแผ่นดินขึ้นเพียงปีละ ๒๓ เปอร์เซ็นต์เศษ ๖ แต่รายจ่ายขึ้นปีละกว่า ๕๒ เปอร์เซ็นต์เศษ ๖ เห็นได้ถนัดว่าขึ้นเร็วกว่ากันมากนัก อนึ่งเมื่อพิจารณารายการที่จ่ายก็ปรากฏว่า ส่วนใหญ่แห่งรายจ่ายนั้นหาได้จ่ายในทางที่เป็นประโยชน์โดยตรงแก่ราษฎรผู้เสียภาษีไม่ เหตุนี้รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงเห็นว่า ถ้าจะเกณฑ์ให้ราษฎรเสียภาษีเพิ่มขึ้นอีกเพื่อให้รัฐบาลมีเงินจ่ายมากขึ้น ก็ไม่เป็นทางยุติธรรมเลย เว้นแต่จะพิจารณาโดยละเอียด แล้วแต่ได้วางรูป รายจ่าย เสียให้สมควร แก่การเสียก่อน การพิจารณาจัดรายจ่ายใหม่นั้น ถ้าไม่ทำไซ้ร้ ถึงหากจะจัดให้งบประมาณรายได้ท่วมรายจ่ายสำเร็จด้วยวิธีอื่น ก็จะเป็นไปได้ชั่วคราว ไม่กี่ปีความลำบากก็จะเกิดขึ้นอีกเหมือนอย่างเดิม อีกประการหนึ่งรัฐบาลจำเป็นจะต้องคำนึงถึงกาลภายหน้า เพราะความสามารถของราษฎรที่จะเสียภาษีได้ั้นย่อมมีเขตอันเป็นที่สุด ถ้าจะบังคับให้เสียมากไปกว่านั้นก็ไม่มีการตั้งจะเสีย แต่ถ้าจะสมมุติว่าในขณะนี้อาจเก็บภาษีเพิ่มขึ้นได้พอเท่ากับจำนวนเงินที่ขาดอยู่ในงบประมาณรายจ่ายไซ้ร้ การที่

เก็บภาษีเพิ่มได้สำเร็จนั้น ก็อาจเป็นการเก็บถึงที่สุดแห่งความสาม
 ามารถของราษฎรเสียแล้ว ต่อไปภายหน้าถ้ามีเหตุจะต้องจ่ายเงิน
 เพิ่มขึ้นอีกในทางบำรุงบ้านเมืองหรือในราชการอื่นก็ดี รัฐบาล
 ก็จะหมดทางที่จะเก็บภาษีเพิ่มเติมได้ เพราะได้เก็บถึงเขต
 ความสามารถที่ราษฎรจะเสียภาษีได้เสียแล้ว อนึ่งเงินรายได้
 จากการจำหน่ายฝิ่นนั้นย่อมจะลดน้อยลงทุกปี ไม่ช้าจะทำให้
 รายได้ของแผ่นดินขาดไปเป็นรายใหญ่อีกทางหนึ่ง ข้อนี้ก็เป็
 นปัจจัยให้รัฐบาลต้องมีทางได้ทางอื่นมาแทนอยู่ด้วย

เพราะเหตุต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ รัฐบาลจึงเห็นชัดว่าทางที่
 จะปิดป้องอันตรายมีอยู่ทางเดียวแต่ที่จะตัดรายจ่ายลง แม้ใน
 ราชการที่จ่ายอยู่แล้วบัดนี้ กรมการรองคมนตรีจึงได้รับพระราช
 ทาน พระบรมราชานุมัติให้ดำเนิน การใน ทางตัดรายจ่าย ลงนั้น
 การที่จัด เช่นนี้ รัฐบาลย่อมทราบอยู่ดีว่าจะเป็เหตุให้ต้องเสีย
 สละกันมาก ไม่แต่กระทรวงและกรมต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเสีย
 หรือลดงานบางพแนกกลง ถึงแม้บุคคลบางพวกบางเหล่าก็จะ
 ต้องพลอยเสียสละด้วย ใน ๑๐ ปีที่ล่วงมานี้ ถ้าคิดรายจ่าย
 ในราชการพลเรือนที่ขึ้นไปตามลำดับปี เงินที่ขึ้นนั้นโดยมาก
 ก็ขึ้นในประเภทเงินเดือน เพราะฉะนั้นในการตัดรายจ่ายพล
 เรือนลงนั้น 11/10 กรมหมื่นกษัตริย์มนตรีจะตกแก่ข้าราชการที่รับพระราช

ทานเงินเดือนมากกว่าก่อน เพราะตำแหน่งของข้าราชการ เหล่านั้นจะต้องเลิกถอนไปเป็นจำนวนหาน้อยไม่

เมื่อความจำเป็นบังคับอย่างรุนแรงดังกล่าวมาแล้ว ประกอบกับข้อสำคัญที่ว่าสวัสดิภาพของบ้านเมือง ต้องอาศัยการ หลบหลีกภัยอันจะเกิดแต่ฐานะแห่งการเงินนั้น รัฐบาลของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงเห็นเป็นการสมควรแล้ว ที่จะ ต้อง เรียกร้อง ขอให้ข้าราชการทุก กระทรวง เสียสละ บ้างโดย ความจำเป็น การเสียสละนี้ อย่าวว่าแต่ใครเลย แม้พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ได้ แสดง พระราช หฤทัย แต่ แรก เถลิง ถวัลยราชสมบัติ ว่าจะทรงตัดรายจ่ายส่วนพระองค์ลงไปให้ เป็นตัวอย่าง และในบัดนี้ก็ได้ตัดพระราชทานแล้วกว่า ๔ ล้าน บาท ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ โปรดเกล้าฯ ให้ตัด รายจ่ายส่วนพระองค์ลงไปมากถึงเช่นนี้ รัฐบาลก็คงไม่สามารถ ลดรายจ่ายของบ้านเมืองลงไปจนงบประมาณลดสภาพได้ ส่วน ราชการทหารนั้น หัวหน้าทหารบกแลทหารเรือได้รวมมือกันตัด รายจ่ายพแนกบ้องกันศัตรูภายนอกลงถึง ๑ ล้าน ๘ แสนบาท ยังเงินซึ่งเคยอนุญาตให้เพิ่มในงบประมาณกองอากาศยานปีละ ๖๐๐,๐๐๐ บาททุกปีนั้น ก็ยังงดเพิ่มอีกเล่า ส่วนราชการพล เรือในกระทรวงต่าง ๆ ได้ตัดเงินลงประมาณ ๒ ล้าน ๕ แสน บาทอีกส่วนหนึ่ง

ข้าราชการที่ต้องออกจากราชการก่อนกำหนดปกตินั้น ย่อม
จะได้รับความยากแค้นมากบ้างน้อยบ้าง แต่เพื่อให้บันเทา
ความเดือดร้อนลงไป รัฐบาลจึงกำหนดจะให้ได้รับพระ
ราชทานเบี้ยบำนาญแลบำเหน็จตามควรแก่รูป แต่ได้ตั้งบ
ประมาณเตรียมจ่ายไว้ส่วนหนึ่งแล้ว

เมื่อได้ขึ้นรอนงบประมาณรายจ่ายลงตั้งพรรณนามานี้ รัฐบาลจึงได้สามารถกระทำงบประมาณเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๖๕
ให้ลุล่วงไปได้ และมีเงินรายได้สูงกว่ารายจ่ายเล็กน้อย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๔)

ประกาศ

ตั้งปลัดทูลฉลองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ด้วยตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ร่วมกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเป็นกระทรวงเดียวกันนั้น ตำแหน่งปลัดทูลฉลองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมยังว่างอยู่ ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าฉลาดชลบเลอสรร ผู้ช่วยผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงสมควรจะรับราชการในตำแหน่งปลัดทูลฉลองได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าฉลาดชลบเลอสรรรับราชการในตำแหน่งปลัดทูลฉลองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม กับทำการในหน้าที่นายทะเบียนสหกรณ์ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง และให้ขาดจากตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงฯลฯ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุนนาคไชยากร

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ พฤษภาคม หน้า ๑๒๗)

๑๗๗

ประกาศ

ตั้งกรรมการแห่งสภากรรมการรถไฟ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งมหาอำมาตย์ตรี พระยา
อนรุักษ์โกษา อธิบดีกรมบาญชีกลางกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติ เป็นกรรมการแห่งสภากรรมการรถไฟ ปฏิบัติการตามนำ
ที่ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นต้นไป

ที่ว่าการกรมรถไฟหลวง

ประกาศมาณวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุนนาคไชยเกร

ผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๑๓๕)

ประกาศ

ตั้งผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม
และผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชามหาหุติธรรมธรมเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ชราภาพแล้ว สมควรจะผ่อนผันให้ได้พ้นจากราชการประจำเสียบ้าง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา ขาดจากตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมตั้งแต่วันที่

ส่วนตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมซึ่งว่างลงนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาพิชัยญาติ อธิบดีศาลฎีกามีคุณวุฒิสามารถสมควรจะฉลองพระเดชพระคุณได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาพิชัยญาติ เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม และให้มหาอำมาตย์โท พระยาจินดาภิรมย์ราชสภาพดี กรรมการศาลฎีกา เป็นผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกา รับราชการสนองพระเดชพระคุณตั้งแต่วันที่สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ วันที่ ๘ พฤษภาคม หน้า ๓๔)

ประกาศ

เปลี่ยนกรรมการจัดซื้อที่ดินรถไฟราษฎร
สายบางบัวทอง ซึ่งทำการฉะเพาะในเขตจังหวัดนนทบุรี

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดซื้อที่ดินและ อสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อประโยชน์รถไฟราษฎรสายบางบัวทอง ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อำมาตย์โท พระยานนทบุรีศรีเกษตรากรม นครบาล จังหวัดนนทบุรี เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดิน ทำการฉะเพาะในเขตจังหวัดนนทบุรี ตั้งความพิสดารอยู่ในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกานั้นแล้ว

บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปลด อำมาตย์โท พระยานนทบุรีศรีเกษตรากรม นครบาลจังหวัดนนทบุรี ออกจากประจำการ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อำมาตย์โท พระยาสิริชัยบริหาร เป็นนครบาลจังหวัดนนทบุรี ต่อไปแล้ว

เพราะฉะนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อำมาตย์โท พระยาสิริชัยบริหาร เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินทำการฉะเพาะในเขตจังหวัดนนทบุรี แทน อำมาตย์โท พระยานนทบุรีศรีเกษตรากรม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปด้วย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม น้ ๑๘๓)

ประกาศ

ตั้งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
กับเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
และนายกสภาเผยแผ่พาณิชย์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการตั้งสมเด็จพระเจ้าฟ้าเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ กับประกาศกระแสพระบรมราชโองการตั้งพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ประกาศตั้งผู้รั้งตำแหน่งนายกสภาเผยแผ่พาณิชย์ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ เพื่อวางระเบียบโครงการพาณิชย์และคมนาคมที่จะรวมกันใหม่ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ทั้ง ๒ พระองค์ทรงปฏิบัติราชการมาเป็นที่ยี่สิบร้อยต้องตามพระราชประสงค์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

๑๘๑

ให้นายพลโท สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวง
ถนอมบริรักษ์ ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
ให้นายพลเอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงกำแพงเพชร
อัครโยธิน ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และ
คมนาคม กับเป็นนายกสภาเผยแผ่พาณิชย์ และคงทำ
การในตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟหลวง แห่งกรุงสยามด้วยอีก
ตำแหน่งหนึ่งจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้
บัญชาการรถไฟหลวงขึ้นใหม่

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม หน้า ๑๘๘)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลกุดจับ อำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี
ซึ่งโอนไปรวมขึ้นอำเภอหมากแข้งจังหวัดเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้โอนตำบล
กุดจับ อำเภอบ้านฝ่อ ไปรวมขึ้นอำเภอหมากแข้งจังหวัด
เดียวกันแล้ว ตำบลนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถม
ศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว
เหตุฉนั้นเป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบล
กุดจับ ก็ได้ไปรวมขึ้นอยู่ในอำเภอหมากแข้ง ตรงกับทำเนียบ
ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ปี ๑๕๐)

๑๘๓

ประกาศตั้งอัครราชทูตพิเศษ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า บัดนี้มหา
เสวกโท พระยาบุรีนวรราชฐ์ ถึงอนิจกรรมมลง ตำแหน่งอัคร
ราชทูตผู้มีอำนาจเต็มประจำสหปาลีรัฐอเมริกายังว่างอยู่ ทรง
พระราชดำริเห็นว่า นายพลโท พระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกร ร. ว.,
ป.ช. ป.ม., ท.จ.ว. องคมนตรี ราชองครักษ์ เป็นผู้สมควร
จะสนองพระเดชพระคุณในหน้าที่นี้ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ๆ ให้นายพลโท พระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกร เป็นอัครราชทูต
สยามประจำสหปาลีรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม
พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม หน้า ๑๕๑)

ประกาศตั้งข้าหลวงตรวจการหัวเมือง

ด้วยมีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้นายพลโท สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย มีสาตรารับพระบรมราชโองการออกไปยังหัวเมืองมณฑลต่าง ๆ ตามที่จะเห็นสมควร ว่าตั้งแต่ได้เถลิงถวัลยราชสมบัติผ่านพิภพเป็นพระมหากษัตริย์ปกครองไพร่ฟ้าประชาชนในสยามประเทศ ก็ได้ทรงพระอนุสรณ์คำนึงถึงทุกข์สุขของข้าทูลลอองธุลีพระบาท ตลอดจนผู้ปกครองท้องที่ แขวงอำเภอ กำนันนายตำบล ผู้ใหญ่บ้าน สมณพราหมณาจารย์ อาณาประชาราษฎร์ทั่วทุกชาติทุกภาษา ว่าผู้ใดจะได้รับความเดือดร้อนในการทำมาหาเลี้ยงชีพในทางกสิกรรม แลพาณิชย์กรรม ผู้ใดจะถูกกดขี่ แลถูกโจรกรรมเป็นที่เดือดร้อนบ้าง ถ้ามีเหตุสมควรที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าทูลลอองธุลีพระบาท ช่วยกันบันเทาทุกข์เหล่านั้นเสียได้ เมื่อทรงทราบความโดยตระหนักแน่แล้ว ก็จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ/๗ ให้แก้ไขตามสมควร

ส่วนประเพณีไต่พนัสมัชฌิการวรงค์เล็ก ก็จะได้ทรงพระราชดำริห์หาวิธีใหม่ ส่วนการหาเลี้ยงชีพนั้น เมื่อทรงพระราชดำริห์เห็นสมควร ก็จะได้ทรงพระกรุณาจัดการส่งเสริมให้ราษฎรได้ทำมาหาเลี้ยงชีพเจริญขึ้นทุกเมื่อ

เพราะเหตุฉะนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งข้าราชการตั้งมีนามต่อไปนี้ คือ

๑ มหาอำมาตย์โท พระยาศรีธรรมมาชิราช ปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย องคมนตรี ๑

๒ มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรสีห์เทพ อธิบดีกรมปลำ้กัณฑ์ องคมนตรี ๑

๓ มหาอำมาตย์ตรี พระยาญาณประกาศ ข้าราชการกระทรวงยุติธรรม องคมนตรี ๑

๔ มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตร์ โสภณ อธิบดีกรมทะเบียนที่ดินกระทรวงเกษตรราชการ ๑

๕ อำมาตย์เอก หม่อมเจ้าจิตรโกศทวิ ผู้ช่วยอธิบดีกรมสรรพากร ๑

๖ สมุหเทศาภิบาลประจำห้องที่ ๑

รวม ๖ นายเป็นข้าหลวง

วิธีข้าหลวงจะเดินตรวจตราราชการนั้น

๑ ให้ฟังเสียงถึงความสดวกแห่งราชการแลพาหนะเป็น
ประมาณ จะเดินพร้อมกันทั้งกอง หรือเพื่อให้เร็วเข้า จะแยก
ย้ายกันบ้างในที่ใกล้เคียง แล้วจึงมารวมพิจารณาถึงความเห็น
ณที่ใดที่หนึ่งพร้อมกันก็ได้

๒ ให้ข้าหลวงมีอำนาจรับเรื่องราวของราษฎรได้ ไม่ว่าชั้นใด
แล้วให้พิจารณาให้ถี่ถ้วน ถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องราวที่ไม่มีสาระก็ให้
อำนาจสละทิ้งเสียก็ได้ ถ้ามีสาระแต่เป็นเรื่องเกินกว่า
หน้าที่ข้าหลวงจะแก้ไขให้ตลอดไปได้ ก็ให้พร้อมกันสอบ
สวนลงความเห็น แล้วบอกส่งเข้ามายังเสนาบดีให้นำความ
ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ส่วนเรื่องราวซึ่งกล่าวหาเจ้าพนักงาน
ถ้าเป็นเรื่องไม่ฉกรรจ์ คณะกรรมการจัดการแก้ไขใกล้
เกลี้ยพ้อผ่อนผันไปก็ได้ ถ้าเป็นความฉกรรจ์ ให้ส่งเรื่องให้
อัยการประจำท้องที่ไต่สวนเพื่อฟ้องร้องตามระเบียบการ แต่
ถ้าเห็นว่ามีข้อสำคัญ ก็ให้ส่งเข้ามายังเสนาบดีกระทรวงมหาด
ไทย เพื่อจะได้ปรึกษาราชการกับอธิบดีกรมอัยการ แล้วจัดการ
ต่อไป

๓ ถึงว่าจะได้บ่งไว้ในประกาศนี้ว่า ให้ตรวจตราการ
หัวเมืองเฉพาะฝ่ายราชการและการเป็นไปของประชาราษฎร
ก็ดี แต่ตามพระบรมราชประสงค์ในการตั้งข้าหลวงตรวจการ

๑๘๗

นี้มต่อไปว่า ถ้าข้อความใดแม่จะพาดพิงไปถึงราชการแพนกอ
อื่น ๆ ก็ให้ข้าราชการผู้เป็นเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งการนั้น ๆ ช่วย
เหลือคณาะข้าหลวงให้ไต่กระทำการด้วยความสดวกทุกประการ
ประกาศมาณวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลโท บุกล
เสนาบดี

(มาถึงจหมบจหม เฒ่า ๕๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม น้า ๑๕๒)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วยเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์ศัตรู

โดยที่พระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติเป็นศัตรู พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ มาตรา ๖ ได้กำหนดให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่ตั้งเจ้าพนักงานเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์ศัตรู

โดยที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ตั้งให้อธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ เป็นเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์ศัตรู ตามประกาศลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ นั้นแล้ว

และโดยที่พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งได้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์อยู่ในขณะนั้น (ตำแหน่งนั้นต่อมาได้ยกขึ้นเป็นรองเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์) และได้รับตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์ศัตรูนั้น บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายจากตำแหน่งรองเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์มาเป็นอุปนายกแผนกวรรณคดีในราชบัณฑิตยสถานเสียแล้ว แต่หากเป็นการสมควรที่จะให้พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์ศัตรูต่อไปตามเดิม

๑๘๕

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จึงประกาศตาม
พระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติเป็นศัตรู พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ มาตรา ๖ ว่า พระราชวรรังษีเชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จะคงดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินต่อไปตามเดิม

หอรหมฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม น้ ๑๕๕)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วยการออกใช้ธนบัตรอย่างใหม่ ราคา ๑ บาท

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัติธนบัตร ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทานอำนาจไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตร
รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ตามที่ได้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติ
ธนบัตรเพิ่มเติมรัตนโกสินทรศก ๑๒๕ และพระราชบัญญัติ
ธนบัตรแก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า กรมธนบัตรจะได้จำหน่าย
ธนบัตร ราคา ๑ บาทอย่างใหม่ หมวด ข ขึ้นต้นตั้งแต่
หมวด ๗ ถึง ๗ และมีเลขหมายหมวดหนึ่ง ๆ ตั้งแต่
๐๐๐๐๑ ถึง ๑๐๐๐๐๐ ธนบัตรหมวด ข ราคา ๑ บาทนี้ มี
ลักษณะ สดคล้าย ขนาด สี และข้อความอื่นเหมือนธนบัตร
ราคา ๑ บาท หมวด ก ซึ่งได้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้นทุกประการ

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม หน้า ๑๕๖)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 ในตำบลทุ่งธาตุ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
 ซึ่งยุบไปพร้อมกับตำบลหมูซ่าง ตำบลจุมพล และตำบล
 วัดหลวง ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
 ทุ่งธาตุ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ไปรวมกับตำบล
 หมูซ่าง ตำบลจุมพล และตำบลวัดหลวง ท้องที่อำเภอ
 เดียวกัน ตำบลทั้งนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
 พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียว
 กันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถม
 ศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ สำหรับตำบลทุ่งธาตุ อำเภอโพนพิสัย ได้
 ไปรวมอยู่ในตำบลหมูซ่าง ตำบลจุมพล และตำบลวัดหลวง
 ท้องที่อำเภอเดียวกัน ตรงกับทำเนียบท้องที่ทางราชการฝ่าย
 ปกครองแล้วด้วย

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

ประกาศเปลี่ยนกรรมการ
จัดซื้อที่ดิน เพื่อสร้างทางรถไฟสายตัวนอก
ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวง
แห่งกรุงสยามจัดสร้าง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าธำรงศิริ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลปราจีนบุรี กับข้าราชการในกรมรถไฟหลวง และกระทรวงเกษตรธิการ รวม ๓ นายเป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างทางรถไฟสายตัวนอกนั้น

บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายมหาเสวกโท หม่อมเจ้าธำรงศิริ ไปเป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครชัยศรีแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าธำรงศิริ พ้นจากตำแหน่งกรรมการจัดซื้อที่ดิน และให้ นายพลเรือโท หม่อมเจ้าอุปพัทธ์พงษ์ ผู้รั้งตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลปราจีน เป็นกรรมการในตำแหน่งที่ว่างอยู่นั้นต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๒๐๐)

ประกาศเปลี่ยนกรรมการ

จัดซื้อที่ดิน เพื่อสร้างทางรถไฟสายต่อจากจังหวัดนครราชสีมาไปยังจังหวัดขอนแก่น ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยามจัดสร้าง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรงสเหเนอเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามประกาศพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาเสวกโท พระยาราชนกุลวิบูลย์ภักดี อุปราชภาคอีสาน มหาเสวกตรี พระยาเพชรบูรณ์ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา และมหาอำมาตย์ตรี พระยารำไพพงษ์บริพัตร นายช่างก่อสร้างเอก กรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินและอสังหริมทรัพย์อย่างอื่น ๆ เพื่อสร้างทางรถไฟจากจังหวัดนครราชสีมาไปจังหวัดขอนแก่นนั้น

บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายมหาเสวกโท พระยาราชนกุลวิบูลย์ภักดี และมหาเสวกตรี พระยาเพชรบูรณ์ ไปเป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลพายัพ และ

มณฑลพิณุโลกโดยลำดับแล้ว ย่อมจะปฏิบัติกรณในตำแหน่ง
 กรรมการจัดซื้อที่ดินไม่ได้สะดวก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ มหาเสวกโท พระยาราชนกุลวิบูลย์ภักดี และมหาเสวกตรี
 พระยาเพชรปาดิ์ พ้นจากตำแหน่งกรรมการ และให้มหา
 อำมาตย์ตรี พระยาพนมนครานุรักษ์ ผู้รั้งตำแหน่งสมุหเทศา
 ภิบาลสำเร็จราชการมณฑลอุดรเป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินใน
 ตำแหน่งที่ว่างอยู่นั้นต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม มา ๒๐๑)

ประกาศเปลี่ยนกรมการ

จัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น เพื่อสร้างทาง
รถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้กรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยามจัดสร้าง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาจักรีปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ลง
วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๗ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้มหาเสวกตรี พระยาเพชรบูรณ์ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จ
ราชการมณฑลนครราชสีมาเป็น กรรมการจัดซื้อที่ดินและอสัง
หาริมทรัพย์อย่างอื่น ตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมาถึงจังหวัดสุรินทร์
ตอนหนึ่ง และตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๒๗ กันยายน
พุทธศักราช ๒๔๖๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหา
เสวกโท พระยาศรีธรรมศกราช สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ
มณฑลอุบลราชธานี เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินและอสัง
หาริมทรัพย์อย่างอื่น ตั้งแต่จังหวัดสุรินทร์จนถึงจังหวัดอุบลราชธานี
อีกตอนหนึ่งนั้น บัดนี้เนื่องจากการยุบมณฑลอุบลและร้อยเอ็ด
และสับเปลี่ยนสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา

สีมา จักรพรรดิพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาเสวกตรี พระยาเพชรบูรณ์ และมหาเสวกโท พระยาศรีธรรมศกราช พ้นจากตำแหน่งกรรมการ และให้มหาเสวกโท พระยาเพชรดา สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา เป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อื่นในมณฑลนั้นต่อไป

ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๗ นั้นเสีย

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม น้ ๒๐๑)

๑๕๘

ประกาศ

ยกเลิกอำนาจศาลทหารรักษาวังไปรวมกับศาลทหารบก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ประกาศกำหนดอำนาจศาลทหารรักษาวังของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ประกาศลงวันที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่าควรจัดระเบียบเรื่องศาลเช่นเดียวกับกรมทหารบกทั่วไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกศาลทหารรักษาวังเสียแต่บัดนี้ ถ้ามีคดีก็ให้ไปรวมในศาลทหารบก

ส่วนประกาศกำหนดอำนาจศาลทหารรักษาวังนั้น ข้อใดที่มีได้เกี่ยวข้องกับอำนาจศาลรับสั่งกระทรวงวังแล้ว ให้ยกเลิกเสียให้ดำเนินการไปตามพระธรรมนูญศาลทหารบกทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ปี ๒๐๐๕)

ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว
ข้าราชการพลเรือนฝ่ายอำมาตย์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน และประกาศแก้ไขเพิ่มเติมแห่งพระราชกำหนดนั้น ทว่าด้วยให้ใช้หมวกชนิดำโบพับ (ค็อกเสต) ขลิบขนนกดำและขนนกขาวในเมื่อแต่งเครื่องเต็มยศและครึ่งยศ และให้ใช้หมวกเฮลเมตหุ้มแพรสีไฟเวลาแต่งเครื่องปรกตินั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่ายังไม่เหมาะสมสำหรับประเทศอื่น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกข้อความนั้นเสีย ให้ใช้ข้อความที่แทนตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป คือ

๑ เวลาแต่งเครื่องเต็มยศหรือครึ่งยศ ให้ใช้หมวกกันแดดสีขาว พื้นผ้าขาว สอดแพรสีตามกระทรวงใต้ผ้าพื้นข้างล่าง มียอดรูปบัวตุมกาไหล่ทอง สายรัดคางแถบทอง ติดพระครุฑพ่าห์หน้าหมวก ตามแบบตัวอย่างที่กระทรวงวัง

๒ เวลาแต่งเครื่องปรกติหรือเดินทาง ให้ใช้หมวกตั้งข้อ ๑ เว้นแต่เปลี่ยนยอดรูปบัวตุมกาไหล่ทองเป็นจุกขาว และสายรัดคางแถบทองเป็นหนังเหลือง

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๒๐๐

ประกาศ

ขุบเลิกกรมพระนิติศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามประกาศตั้งกรมพระนิติศาสตร์ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น บัดนี้ไม่มีความจำเป็นในวิธีการตั้งนั้นต่อไปแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ขุบเลิกกรมพระนิติศาสตร์เสียตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ และให้นำที่ราชการคืบไปยังกระทรวงวังและกรมราชเลขาธิการตามกระทรวงการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๒๐๖)

ประกาศแก้ความในมาตรา ๓๔
แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามความในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓๔ ตามที่ได้เปลี่ยนแปลงโดยประกาศรวมพนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๔๕๕ ซึ่งมีความว่า การตั้งพนักงานอัยการถ้าเป็นตำแหน่ง อธิบดี เจ้ากรม ปลัดกรม อัยการจังหวัด แลอัยการมณฑล ให้เสนาบดีเป็นผู้จัดสรรตั้งโดยพระบรมราชโอง ถ้าเป็นพนักงานอัยการอื่นๆ ให้อธิบดีฯ เจ้ากรมอัยการเป็นผู้จัดสรรตั้งโดยอนุมัติของเสนาบดีนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า เพื่อประโยชน์ที่จะให้ราชการในแผนกนี้เป็นไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น การตั้งพนักงานอัยการนอกจากอธิบดีและอัยการมณฑล ควรให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงเป็นผู้สั่งตั้งได้ โดยไม่ต้องขอรับพระราชนุญาต

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงความในมาตรา ๓๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ เสียใหม่ให้เป็นดังนี้

๒๐๒

มาตรา ๓๔ การตั้งพนักงานอัยการนั้น ถ้าเป็นตำแหน่ง
อธิบดีฎอัยการมณฑลแล้ว ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงเป็นผู้
จัดสรรตั้งโดยพระบรมราชโองการ นอกนั้นให้อธิบดีกรมอัยการ
เป็นผู้จัดสรรตั้งโดยอนุมัติของเสนาบดี
ประกาศมาณวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ปี ๒๐๑)

พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายผู้มีตำแหน่งเจ้า

พุทธศักราช ๒๔๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภว่า แต่เดิมนั้นตามผู้มีตำแหน่งเจ้าจะเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสใด ๆ ก็ข้อมแต่งกายตามแบบอย่างอันเป็นพระราชนิยมในราชการตามยุคตามสมัย ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีเครื่องแบบสำหรับข้าราชการทุกกระทรวงทบวงกรม และข้าราชการที่เข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทก็ข้อมเป็นผู้มีตำแหน่งประจำในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เป็นส่วนมาก เครื่องแต่งกายอย่างเก๋จึงตกเป็นอันล่วงสมัย บัดนี้ผู้มีตำแหน่งเจ้าแต่หากมิได้มีตำแหน่งประจำการในกระทรวงทบวงกรมใด แม้ปรากฏว่าจะเข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วยน้ำใจจงรักภักดีก็บังเกิดข้อขัดข้องในเรื่องเครื่องแต่งกาย มิอาจเข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทได้ ทรงพระราชดำริให้เห็นเหตุดังนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายสำหรับผู้มีตำแหน่งเจ้าชนิดอื่นแบบหนึ่ง มีข้อความดังต่อไปนี้

๒๐๔

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยนามและกำหนดชื่อ

มาตรา ๑ พระราชกำหนดคนให้เรียกว่า พระราชกำหนด
เครื่องแต่งกายผู้มีตำแหน่งเฝ้า

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดตั้งแต่วันที่ได้ประกาศ
เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยสิทธิแต่งเครื่องแบบ

มาตรา ๓ บันดาผู้ที่อยู่ในฐานะมีตำแหน่งเฝ้าให้มีสิทธิแต่ง
เครื่องแบบตามพระราชกำหนดคนได้ กล่าวคือ

- (๑) พระบรมวงศานุวงศ์
- (๒) ข้าราชการที่ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบันดา
ศักดิ์ ฤๅมีตำแหน่งยศเทียบชั้นสัญญาบัตร
- (๓) ข้าราชการประจำการที่ไม่มียศตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบภูษานันดรศักดิ์ แต่โดยตำแหน่งมีหน้าที่เฝ้าทูลละออง
ธุลีพระบาทมีสิทธิแต่งได้ชั่วเวลาที่ยังคงประจำการตำแหน่งเช่น
นั้น

(๔) ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตั้ง
แต่ชั้นที่ ๑ ขึ้นไป

มาตรา ๔ บุคคลใด ๆ นอกจากที่กล่าวมาในมาตรา ๓ เช่น พ่อค้า ฤๅกฤๅหบดี ภูมิจานาณะอันสมควร จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งเครื่องแบบขึ้น และเข้าสู่ฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งเผ่าก็ได้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ได้ให้แต่งตั้งได้

มาตรา ๕ โดยนัยที่กล่าวมาในมาตรา ๓ ข้าราชการในประจำการแม้ถึงว่าเป็นผู้แต่งเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัดอยู่แล้ว ก็มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ได้ แต่เมื่อเขาเผ่าหลุดออกจากราชการตามตำแหน่ง มีพระราชนิยมให้แต่งเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัด

ส่วนข้าราชการนอกประจำการเมื่อเขาเผ่าหลุดออกจากราชการก็พึงแต่งเครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ เว้นแต่ถ้าเป็นผู้ที่ใคร่รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัดเดิมสืบต่อไปได้ จะแต่งเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัดเดิม ถ้าจะแต่งเครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ก็ทำได้ตามใจสมัคร

มาตรา ๖ ผู้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบนี้ได้ตามความในมาตรา ๓ อนุมาตรา (๒) และ (๔) นั้น ถ้าผู้ใดถูกถอดยศบันดาศักดิ์ ถูกถูกกั้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นเกียรติให้ ได้สิทธิแต่ง

เครื่องแบบนี้ไซ้ร ผู้มันเปอนันชาตจากสิทธิที่จะแต่งเครื่องแบบ
นี้ไคสไป

มาตรา ๓ ผู้ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่ง
เครื่องแบบนี้ตามความในมาตรา ๔ นั้น ถ้าผู้ใดประพฤติดน
ไม่สมควรแก่ฐานะที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จะทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถอนสิทธิ
แต่งเครื่องแบบนี้เสียก็ได้

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยลักษณะ และประเภทเครื่องแบบ

มาตรา ๔ เครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้มีลักษณะและ
แต่งได้เป็น ๓ ประเภท ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ก. เครื่องปรกติ

(๑) หมวกกันแดดผู้ชาย ผู้หญิง มีตรา
พระครุฑพ่าห์ติดหน้าหมวกตามตัวอย่าง

(๒) เสื้อผ้าขาวแบบราชการ มีคอและข้อมือเสื้อ
ติดแถบขาวขนาด ๒ เซนติเมตร มีลวดขาวขนานกับแถบ
ตามตัวอย่าง

(๓) ชุดทองเหลือง

(๔) ชุดม่วงสีเงิน ฤททังเกงขาวแบบราชการ

(๕) ผู้ทรงพาสรวมรองเท่าหุ้มสนขาพฤก้า ถ้าสรวมรองเท่าขาวิชาใช้ได้แต่ถึงเท่าขาวิชาอย่างเดียว ผู้ที่สรวมกางเกงสรวมรองเท่าบูตหนังดำ

ข. เครื่องครึ่งยศและเต็มยศขาว

(๑) หมวก เหมือนเครื่องปรกติแต่เพิ่มยอดทรงบัวตุมกาไว้ทอง

(๒) เสื้อ ตุม เหมือนเครื่องปรกติ

(๓) กางเกงสักหลาดดำขายาวแบบราชการ มีแถบดำ

(๔) รองเท้าบูตหนังดำ

ค. เครื่องเต็มยศ

(๑) หมวก เหมือนเครื่องครึ่งยศ

(๒) เสื้อขาวแบบราชการ ติดแผ่นทับคอและข้อมือ พนัก้ามหยัดดำ มีแถบและลวดทองขนาดเดียวกับเครื่องปรกติ

(๓) ตุม กางเกง รองเท้า เหมือนเครื่องครึ่งยศ

มาตรา ๕ เครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนดนี้ให้พแนกทเป็นนกระทรงวังจัดทำตัวอย่างขึ้นไว้เป็นแบบ เมื่อมีกรณีสงสัย ให้ถือเอาตามตัวอย่างนั้นเป็นแบบอันถูกต้อง

๒๐๘

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยหน้าที่รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๑๐ ให้เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวงวังรักษาและ
ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกำหนดนั้นจึงทุกประการ
ประกาศมาณวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๖๕)

๒๓๕

ประกาศแก้ไขข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ

พระพุทธศักราช ๒๕๖๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก
สภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย ทรงพระราชปรารภ
ว่าระเบียบการพระราชทานเหรียญตระกูลสำหรับลูกเสือ ตามที่
ตราไว้ในข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด
ที่ ๑๓ ข้อ ๘๔, ๘๕, ๘๖ และ ๘๗ ก็ด้วยพระราชประสงค์
จะให้กุลบุตรผู้เคยเป็นลูกเสือ คงประพฤตินตมด้วยลักษณ
ลูกเสือต่อไป เพื่อส่งเสริมให้ได้ผลยิ่งขึ้นอีก ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกหมวดที่ ๑๓ แห่งข้อบังคับลักษณะปกครอง
ลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งหมด เปลี่ยนเป็นดังนี้

หมวดที่ ๑๓

เหรียญตระกูลสำหรับลูกเสือ

ข้อ ๘๔ เหรียญจะพระราชทานแก่ผู้ทำความดีความชอบ
จะเป็นเวลาที่ประจำการอยู่ในกองลูกเสือ หรือออกจากประจำ
การแล้วก็ได้ ตามทางการที่อุปนายกสภากรรมการกลางจัดการ
ลูกเสือแห่งประเทศไทยได้บรรยายไว้โดยละเอียด แต่ผู้ที่จะได้

๒๗

รับพระราชทานนั้นต้องเป็นลูกเสือเอก หรือเคยเป็นลูกเสือเอกมาแล้วและออกจากประจำการโดยเรียบร้อย กับต้องเป็นผู้ที่ปราศจากข้อรังเกียจคัดค้านเพราะมีชื่อเสียงอื้อฉาวเป็นมลทินล้างศีลสมาจาร

ข้อ ๘๕ ผู้ที่สมควรจะได้รับพระราชทานเหรียญตามข้อ ๘๔ ให้สภามณฑลมีบอกเข้ามายังอุปนายกสภากรรมการกลาง เพื่อนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทาน เมื่อได้รับพระราชทานมาแล้วจะได้จัดส่งให้สภากรรมการจัดการลูกเสือมณฑล เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่จะได้รับพระราชทานต่อไป

ข้อ ๘๖ เหรียญที่ระลึกมีสถานรูปไข่ ขนาดกว้างวัดผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ๓ มิลลิเมตร ยาว ๓ เซนติเมตร ๒ มิลลิเมตร ด้านหน้ามีหน้าเสือพิมพ์นูน ด้านหลังเกลี้ยงสำหรับจารึกนาม อักษรย่อนามมณฑล เลขกอง และวันที่พระราชทาน เช่น ลูกเสือเอก แดง นำชม กองกรุงเทพฯ ที่ ๘ ได้รับพระราชทานวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ก็ให้จารึกด้านหลังเหรียญนั้นว่า ล. อ. แดง นำชม ก. ก. ๘ ๘ เม. ๖๕ ดังนี้

เหรียญนี้มี ๓ ชนิด คือ เหรียญโลหะขาว เหรียญเงิน และเหรียญทอง สำหรับพระราชทานแก่ผู้ทำความดีความชอบ

๒๑๑

ยิ่งหย่อนกว่ากัน ตามทางการที่อุปนายกสภากรรมการกลาง
จัดการลูกเสือแห่งชาติจะได้บรรยายให้ทราบโดยละเอียด

ข้อ ๘๗ เกรียณให้ไชร่อยสายสรอยเรือเส้นต่ายคล้องคอ
ได้ทุกเมื่อ ถ้าสวมเสื้อขนนอกก็ควรให้เกรียณไพล่ออกมา
ข้างนอก เพราะเกรียณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระ
ราชทาน ควรนับถือเหมือนเครื่องราชอันสำคัญอย่างหนึ่ง

ประกาศแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๖ มิถุนายน ปี ๒๔๕)

สำนักหอสมุด

ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
พแนกไปรษณีย์

ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่า การส่งหนังสือที่เกี่ยวกับตำรา
ฤาวิทยาศาสตร์ของหอสมุดฤาสภาต่าง ๆ ที่ได้จดทะเบียนเป็น
นิติบุคคลแล้วนั้น ไปยังหอสมุดฤาสภาต่าง ๆ ของอีกประเทศ
หนึ่งสมควรจะลดอัตราค่าไปรษณีย์ลง เพื่อที่จะเผยแพร่
วิทยาศาสตร์แลตำราให้แพร่หลายยิ่งขึ้น แม้ว่าประเทศที่จะ
ส่งหนังสือที่เกี่ยวกับตำราฤาวิทยาศาสตร์นั้นยอมลดค่าไปรษณีย์
ให้เช่นเดียวกัน

เพราะฉะนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดอัตราค่า
ไปรษณีย์ลงได้เป็นดังนี้ คือ เก็บค่าไปรษณีย์ ๑ สตางค์ครึ่งต่อ
น้ำหนัก ๕๐ กรัม ฤา เศษของน้ำหนัก ๕๐ กรัม ให้คิดเพิ่ม
ขึ้นอีก ๑ สตางค์

การส่งหนังสือที่เกี่ยวกับการนี้ บนที่บ่ห่อฤาซองต้องมีนาม
ของหอสมุดฤาสภาให้ชัดเจน เพื่อที่กรมไปรษณีย์จะทราบและ
ยอมลดอัตราค่าไปรษณีย์ให้ ส่วนประเทศใด ๆ ที่ยอมลด
อัตราค่าไปรษณีย์ให้เช่นเดียวกันนั้น ก็จะได้ประกาศใน

๒๑๓

ไปรษณีย์ในเทศทุกคราวที่มีชื่อของประเทศนั้น ที่กรมไปรษณีย์
จะได้พิมพ์ขึ้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บวรฉัตรไชยากร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๖ มิถุนายน หน้า ๒๑๗)

สำนักหอสมุด

๒๑๔

ประกาศตั้งนายกรัฐมนตรีกรมร่างกฎหมาย

และนายกสภานิติศึกษา

กับเติมตำแหน่งอุปนายกกรรมการกรมร่างกฎหมาย

อีกตำแหน่งหนึ่ง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การตั้งนายกรัฐมนตรีกรมร่างกฎหมายและนายกสภานิติศึกษาแต่เดิมมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งเป็นคณะเฉพาะตัวบุคคล บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรจะวางระเบียบการตั้งตำแหน่งทั้ง ๒ นั้นเสียใหม่เพื่อให้สะดวกแก่ทางราชการต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเป็นนายกรัฐมนตรีกรมร่างกฎหมาย และนายกสภานิติศึกษาโดยตำแหน่งเสมอไป

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเป็นนายกรัฐมนตรีกรมร่างกฎหมายโดยตำแหน่งนั้นย่อมมีราชการประจำตัวอยู่มาก ควรจะให้มียุโรปนายกเพื่อช่วยเหลือการงาน

11/10/2566

๒๑๕

ในหน้าที่นั้นอีกตำแหน่งหนึ่งได้ ตั้งเช่นมีอยู่แล้วในคณะกรรมการสถานศึกษา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เติมตำแหน่งอุปนายกอีกตำแหน่งหนึ่งในกรมร่างกฎหมาย ที่ได้ประกาศตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๖๕)

สำนักหอสมุด

๒๑๖

ประกาศตั้งคีตปากรสถาน

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งราชบัณฑิตยสภาขึ้นแล้ว และกำหนดให้มีหน้าที่ทำการเป็น ๓ แผนก คือวรรณคดี โบราณคดี กับคีตปากรนั้น บัดนี้พระราชทานที่ทำการกรมคีตปากรเก่า ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนหน้าพระธาตุต่อกับถนนหน้าพระลาน ทรงประสูติพิเศษไซยศรีนั้น ให้ตั้งเป็นคีตปากรสถาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสวกเอก หม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์ เป็นผู้อำนวยการคีตปากรสถานขึ้นอยู่ในราชบัณฑิตยสภาตั้งไป

ประกาศมาณวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๓ มิถุนายน หน้า ๒๒๑)

๒๑๗

ประกาศตั้งอุปนายกกรรมการกรมร่างกฎหมาย
และอุปนายกสภานิติศึกษา

ด้วยตามประกาศตั้งนายกกรรมการกรมร่างกฎหมายและ
นายกสภานิติศึกษา กับเติมตำแหน่งอุปนายกกรรมการกรมร่าง
กฎหมายอีกตำแหน่งหนึ่งลงวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๕
กับตำแหน่งอุปนายกสภานิติศึกษา วางลงอีกตำแหน่งหนึ่งนั้น
ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์โท พระยาจินดาภิรมย์
ราชสภาบดี ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกา กรรมการกรมร่าง
กฎหมายและกรรมการสภานิติศึกษาสมควรจะรับราชการใน ๒
ตำแหน่งนี้ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์โท
พระยาจินดาภิรมย์ราชสภาบดี เป็นอุปนายกกรรมการกรมร่าง
กฎหมายและอุปนายกสภานิติศึกษา รับราชการสนองพระเดช
พระคุณสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาพิชัยญาติ
นายกกรรมการกรมร่างกฎหมาย
และสภานิติศึกษา

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๓ มิถุนายน หน้า ๒๒๒)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลในท้องที่อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
 กิ่งอากาศอำนวย อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
 และอำเภอมัญชัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้มีการเปลี่ยนแปลงท้องที่ คือ

๑ ยุบตำบลหนองขามกับตำบลเมืองเก่า อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น เป็นตำบลเดียวกัน รวมเรียกว่าตำบลใน
 เมืองขึ้นท้องที่อำเภอภูเวียง

๒ ยุบตำบลนางัว ท้องที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนคร
 พนมไปรวมขึ้นตำบลนาหว้า ท้องที่กิ่งอากาศอำนวย จังหวัด
 เดียวกัน ยุบตำบลคำแม่ นาง ท้องที่อำเภอท่าอุเทน ไปรวม
 ขึ้นตำบลบ้านแพง ท้องที่กิ่งอากาศอำนวยและยุบตำบลขาม
 เตี้ยไปรวมขึ้นตำบลนาขมิ้น ท้องที่อำเภอท่าอุเทน

๓ ยุบตำบลเมืองบาง อำเภอมัญชัย จังหวัดหนองคาย
 แบ่งหมู่บ้านไปรวมขึ้นกับตำบลวัดธาตุ และตำบลนาฮี ท้องที่
 อำเภอเดียวกัน

๒๑๕

คำบ^ลท^งนี้[้]ได้[้]ประกาศ[้]ให้[้]พระราช[้]บัญญัติ[้]ประ[้]ถม[้]ศีก[้]ษา พ.ศ.
๒๔๖๔ ตั้ง[้]แต่[้]วัน[้]ที่ ๑ มี[้]นา[้]คม พ.ศ. ๒๔๖๔ ใน[้]คราว[้]เดีย[้]ว[้]กัน
แล้ว เหตุ[้]ฉ[้]นั้น[้]เป็น[้]อัน[้]ว่า[้]การ[้]ใช้[้]พระราช[้]บัญญัติ[้]ประ[้]ถม[้]ศีก[้]ษา
ใน[้]คำ[้]บ^ลท^งนี้ ได้[้]เปลี่[้]น[้]เปลี่[้]ง[้]สัง[้]กั[้]ต[้]ห[้]อง[้]ที่[้]ตร[้]ง[้]กับ[้]ทำ[้]เน[้]ียบ
ห[้]อง[้]ที่[้]ของ[้]ทาง[้]ราช[้]การ[้]ฝ[้]าย[้]ปก[้]คร[้]อง[้]แล้ว[้]ด้วย

ประกาศ[้]แต่[้]วัน[้]ที่ ๔ มิ[้]ถ[้]ุน[้]าย[้]น พระ[้]พุ[้]ท[้]ศ[้]ก[้]ราช ๒๔๖๕
มหา[้]เส[้]วก[้]เอ[้]ก เจ[้]้า[้]พระ[้]ย[้]า[้]ช[้]ร[้]ร[้]ม[้]ศ[้]ก[้]ก[้]ติ
เส[้]นา[้]บ[้]ดี

(ราช[้]ก[้]ิจ[้]จา[้]น[้]เบ[้]ก[้]ษา เล[้]่ม ๔๓ วัน[้]ที่ ๑๓ มิ[้]ถ[้]ุน[้]าย[้]น น[้]า ๒๒๓)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
ในตำบลบางยางและตำบลท่าไม้ อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม ซึ่งโอนไปขึ้นอำเภอกระทู้มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร

มณฑลนครชัยศรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้โอน
ตำบลบางยางและตำบลท่าไม้ ท้องที่อำเภอสามพราน จังหวัด
นครปฐม ไปขึ้นท้องที่อำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
แล้ว ตำบลทั้งสองนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราว
เดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่า การใช้พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ สำหรับในตำบลบางยางและตำบล
ท่าไม้ ท้องที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้โอนไป
รวมอยู่ในท้องที่อำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ตรงกับ
ทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๔ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
มหาเสวกเอก เจ้าพระยากรมศักดิ์

เสนาบดี

ประกาศใช้พระราชบัญญัติชั้นสุตรพิลึกศพ พ.ศ. ๒๔๕๗
 ในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดมโนบุรี จังหวัดพระประแดง
 และจังหวัดสมุทรปราการ

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติชั้นสุตรพิลึกศพ พ.ศ. ๒๔๕๗
 มาตรา ๒ ว่าถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราช
 บัญญัตินี้ ในหัวเมืองมณฑลใด จะประกาศในหนังสือราช
 กิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า จังหวัด
 นนทบุรี จังหวัดมโนบุรี จังหวัดพระประแดง จังหวัดสมุทร
 ปราการ ได้จัดวิธีการปกครองท้องถิ่นอย่างเดียวกับจังหวัด
 มณฑลอื่น ๆ ในพระราชอาณาจักรแล้ว จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัติชั้นสุตรพิลึกศพ พ.ศ. ๒๔๕๗
 ใน ๔ จังหวัดที่กล่าวนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๕
 เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ปี ๒๔๖๖)

พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์ที่ยังคงใช้อยู่ฉบับนี้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะพิจารณาฎีกาอุทธรณ์ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งยังคงใช้อยู่ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติฎีกาอุทธรณ์ พุทธศักราช ๒๔๖๑ นั้น ให้แก้ไขใหม่และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในคดีซึ่งตามหนังสือสัญญาทาง พระราชไมตรี กับชาติต่างประเทศ มีข้อจำกัดว่า ให้คู่ความถวายฎีกาได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายนั้น ข้อจำกัดนี้ให้ใช้บังคับแก่คู่กรณีและบัณฑิตผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย”

มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์ พุทธศักราช ๒๔๖๑ ให้แก้ไขใหม่และใช้ความต่อไปน้แทน

“ในคดีซึ่งได้จำกัดห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินั้น ถ้าผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งซึ่งได้พิจารณาคดีในชั้นศาลเดิมก็ดี ศาลอุทธรณ์ก็ดี พิจารณาเห็นว่าข้อความที่ได้ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรยกขึ้นสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ถวายฎีกา ฎีกาอธิบดีกรมอัยการได้ลงชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันสมควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ฉะนั้นให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาและบังคับบัญชาได้”

ประกาศมาณวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ กรกฎาคม ปี ๒๒๗)

ประกาศ

ระเบียบการของสภาเผยแผ่พาณิชย์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ว่า ที่ประชุมสภาเผยแผ่พาณิชย์ ได้ประชุมปรึกษาเห็นพ้องกันว่า ถึงเวลาอันสมควรที่จะรวบรวมระเบียบการของสภานี้ตราขึ้นไว้เป็นหลักสำหรับปฏิบัติการต่อไป และได้้นำความเห็นนั้นขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทรงพระราชดำริเห็นพ้องกับความเห็นของสภาเผยแผ่พาณิชย์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้ระเบียบที่กำหนดไว้ต่อไปนี้เป็นระเบียบการของสภาเผยแผ่พาณิชย์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ข้อความใดในประกาศตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ แลประกาศเพิ่มเติมว่าด้วยสภาเผยแผ่พาณิชย์ หรือกระทรวงพาณิชย์ ฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๔ ถ้าขัดกับความในระเบียบการนี้แล้ว ให้ยกเลิกความในประกาศนั้นเสีย

๑ สภาเผยแผ่พาณิชย์เป็นสภาปรึกษาราชการ มุ่งวางลำดับกิจการในทางนี้จะแสวงความจำเริญยิ่งขึ้นแห่งพาณิชย์ และ

ปฏิบัติการให้เป็นไปในทางช่วยเหลือกันและกันในการที่จะเผยแพร่ทรัพย์ของบ้านเมือง และเกื้อหนุนให้กัมมันตผลแห่งการเพาะปลูกสร้างสมของประชากรราษฎรที่ปริมาณทวียิ่งขึ้นกว่าเก่า

๒ สภามีหน้าที่ดูแลทั่ว ๆ ทั่วความเห็นต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และให้ความเห็นแก่กระทรวงและกรมต่าง ๆ ในปัญหาอันเกี่ยวกับพาณิชย์ของบ้านเมือง แล้วแต่จะพระราชทานให้ปรึกษา หรือที่กระทรวงและกรมต่าง ๆ ส่งไปปรึกษา

๓ สภามีอำนาจที่จะเชิญเสนาบดีหรืออธิบดี หรือข้าราชการในตำแหน่งอื่นในกระทรวงและกรมใด ๆ หรือผู้หนึ่งผู้ใดที่ไม่ได้เป็นกรรมการให้มาเข้าประชุม เพื่อช่วยชี้แจง หรือให้ความรู้แก่สภาตามคราวที่กรรมการสภาต้องการ

๔ บรรดากระทรวงและกรมที่มีหัวหน้าในที่ประชุมสภามีเรื่องกิจการใด ๆ ในกระทรวงและกรมของตนอันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในทางพาณิชย์ของบ้านเมืองแล้วให้นำเรื่องนั้นเข้าปรึกษาในที่ประชุมสภา เพื่อร่วมคิดและร่วมกันกระทำกิจการนั้น ๆ

๕ สภานำให้ประกอบด้วยกรรมการและที่ปรึกษาดังนี้

กรรมการ

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

ปลัดทูลฉลองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ผู้อำนวยการรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม

อธิบดีกรมสรรพากร

อธิบดีกรมศุลกากร

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

อธิบดีกรมทะเบียนการค้า

หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งนั้น ๆ

ที่ปรึกษา

ที่ปรึกษากองกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ที่ปรึกษากองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ที่ปรึกษากฎหมายของสภาเผยแผ่พาณิชย์

๖ กรรมการและที่ปรึกษาของสภานี้ไม่มีจำนวนจำกัด เมื่อสภาเห็นว่าหัวหน้ากระทรวงหรือกรมใด ๆ ควรจะเป็นผู้ช่วยดำรงที่การได้อีก ก็จะได้กราบบังคมทูลขอให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ประกาศตั้งเพิ่มขึ้นอีกเป็นคราว ๆ

๗ การประชุมนั้น ต้องมีกรรมการมาประชุม ครึ่ง จำนวน กรรมการทั้งหมดเป็นอย่างน้อยจึงจะเป็นองค์ประชุม

๘ ที่ปรึกษามีหน้าที่ แต่แสดง ความเห็น ส่วน ตัวแนะนำที่ประชุม ไม่มีสิทธิที่จะออกเสียงในการนับคะแนน

๙ บัญหาใดเป็นเรื่องพิเศษ อันต้องการการพิจารณาโดยละเอียด ให้สภาตั้งอนุกรรมการขึ้นพิจารณาปัญหานั้น แล้วรายงานความเห็นต่อสภาเพื่อพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง

๑๐ ในเวลาที่สภานายกมีกิจไปนอกกรุงเทพมหานคร ไม่สามารถจะมาประชุมได้ ให้กรรมการที่เป็นเสนบดีผู้มีอาวุโสทำการในหน้าที่สภานายกและนั่งเป็นประธานในที่ประชุม ประกาศมา ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ กรกฎาคม หน้า ๒๓๖)

ประกาศกรมราชเลขาธิการ

ด้วยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ มหาเสวกโท พระวร
วงศ์เชอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต ไปราชการพิเศษในนานา
ประเทศเป็นการชั่วคราว ส่วนราชการในหน้าที่ทางกรุงเทพฯ
นั้น โปรดเกล้าฯ ให้

มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าดำรงสดำรง อัครราชทูตกรุง
เบอร์ลินรักษาราชการแทนในหน้าที่ผู้ช่วยราชเลขาธิการ ราช
เลขาธิการฝ่ายต่างประเทศ เลขาธิการองคมนตรีสภา และ
เลขานุการเสนาบดีสภา

ทั้งนี้เกินกว่าพระองค์เจ้าธานีนิวัตจะได้กลับเข้าสู่กรุงเทพฯ
รับตำแหน่งตามเดิมต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยามหิธร

ราชเลขาธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ กรกฎาคม หน้า ๒๓๔)

ประกาศ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบศาลจังหวัดกระบี่นครบุรีร่วมกับศาลจังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแจ้งในประกาศลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เพื่อเป็นความสะดวกแก่ผู้มั่งรรดคดีให้ยิ่งขึ้น สมควรจะให้คงมีศาลจังหวัดกระบี่บุรีไว้ตามเดิม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกข้อความในประกาศฉบับลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ในข้อ ๔ ที่ว่าด้วยการยุบศาลจังหวัดกระบี่นครบุรีนั้นเสีย

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๔ กรกฎาคม หน้า ๒๓๕)

ประกาศให้ร่อนหาแร่

ตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๑ หมวดที่ ๓

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดการร่อนหาแร่ตาม
ความในพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๑ หมวดที่ ๓
ในมณฑล จังหวัด และตำบลต่างๆ ตามบัญญัติที่ท้ายประกาศ
นี้แล้ว เพราะนับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พระพุทธศั
กราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป ถ้าผู้ใดมีความประสงค์จะร่อนหาแร่
โดยกำลังคนในท้องที่ดังกล่าวแล้ว ให้ไปขอใบอนุญาตต่อ
ราชโลหกิจประจำท้องที่

กระทรวงเกษตรราธิการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ลงนาม) เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๖๕)

บัญชีรายชื่อท้องที่ซึ่งเปิดให้ร่อนหาแร่ตามประกาศ
กระทรวงเกษตรราธิการลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๕

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมายเหตุ
ภูเก็ต	ภูเก็ต	ทุ่งคา	ฉลอง	
	"	"	ระแงง	
	"	"	สามกอง	
	"	"	บางเหนือ	
	"	"	สะบ้า	
	"	กะทู้	กะทู้	
	"	เมืองกลาง	บางเทา	
	"	"	บ้านดอน	
	พังงา	ท้ายเหมือง	ทุกตำบล	
	"	ตะกั่วทุ่ง	กระโสม	
	"	"	ธา	
	"	"	กะไหล	
	"	"	โคกกลอย	
	"	ท้ายช้าง	สองแพรก	
	"	"	ทุ่งคาโงก	
	"	"	นบปรัง	
	ตรัง	เขาขาว	หนองปรือ	
		"	เขาปูน	

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมายเหตุ
ภูเก็ต	ตรัง	เขาขาว	ทางวัง	
	”	”	นาพราย	
	ตะกั่วป่า	เกาะคอเขา	ทุกตำบล	
	”	ตลาดใหญ่	ย่านยาว	
	”	”	บางม่วง	
	”	”	บางสัก	
	”	”	คูกคัก	
	”	”	บางไซ	
	”	”	ตำตัว	
	”	”	ตลาดใต้	
	”	กะปง	หลังพม่า	
	”	”	เหล	
	”	”	ปง	
	”	”	ทานา	
	”	”	เหมาะ	
	ระนอง	เขานิเวศ	ท่าเมือง	
	”	”	หาดส้มแป้น	
	”	”	ราชตรุษ	

ประกาศแก้กฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วยเจ้าพนักงานสำหรับทำการเก็บภาษีชั้นใน

ด้วยตามกฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ลงวันที่ ๑๒
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจที่มอบ
หมายไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีชั้นในเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๕๗ แจ่งตำแหน่งและหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ทำการ
เก็บภาษีชั้นในไว้เช่น บัดนี้สมควรจะแก้ไขข้อความบางแห่ง
เพื่อให้เหมาะแก่การงานที่ได้เปลี่ยนแปลงมา

จึงให้แก้ความในตอนที่ห้าแห่งกฎนั้นดังต่อไปนี้

“ บันดาข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน
สรรพากรและเจ้าพนักงานสุรยาฝิ่นนั้น จะได้ตั้งขึ้นโดย
เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติก็ดี ฤฯโดยสมุหเทศา
ภิบาลก็ดี ใหนักว่าเจ้าพนักงานนั้น ๆ เป็นผู้ทำการเก็บภาษี
ชั้นใน ตามความในพระราชบัญญัติภาษีชั้นใน จุลศักราช ๑๒๕๘
และพระราชบัญญัติเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๗ ”

หอรทัยกรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ปี ๒๓๕)

ประกาศเปลี่ยนเสนาบดีกระทรวงวัง
และรวมกรมมหาดเล็กเข้าในกระทรวงวัง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมมาชิกรักษาธิบดี เสนาบดีกระทรวงวัง ขอพระราชทานกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมมาชิกรักษาธิบดี ออกจากหน้าที่เสนาบดีกระทรวงวังตั้งแต่วันนี้ไป

ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาเสวกเอก พระยาวรพงษ์พิพัฒน์ ผู้บัญชาการกรมมหาดเล็ก สมควรจะฉลองพระเดชพระคุณได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้มหาเสวกเอก พระยาวรพงษ์พิพัฒน์ เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง และให้จัดรวมกรมมหาดเล็กเข้าในกระทรวงวัง เพื่อความสะดวกแก่ราชการ และเพื่อประหยัดพระราชทรัพย์ด้วย

ในระหว่างที่มหาเสวกเอก พระยาวรพงษ์พิพัฒน์ เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีอยู่นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้สมเด็จพระ

๒๓๕

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็น
ผู้กำกับราชการกระทรวงวังชั่วคราว จนกว่าจะได้ตั้ง มหาเสวก
เอก พระยารพวงพิพัฒน์ เป็นตัวเสนาบดี

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๒๔๐)

สำนักหอสมุด

ข้อบังคับสภาภาษาตสยามแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจโดยพระราชบัญญัติสภาภาษาตเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๓ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสา มาตุจฉาเจ้า องค์สภานายิกาสภาภาษาตสยาม ทรงพระราชดำริเห็นว่า ฅบัดนี้สมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับบางข้อเพื่อยังประโยชน์ให้ดียิ่งขึ้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุมัติ และความยินยอม แห่งคณะกรรมการสภาภาษาตสยาม ดังต่อไปนี้ คือ-

๑. ให้เพิ่มเติมความเข้าในข้อ ๑๒ แห่งข้อบังคับสภาภาษาตสยาม พ.ศ. ๒๔๖๓ อีก ๒ อนุมาตรา ดังนี้ คือ-

(๔) จัดตั้งกองแพทย์และนางพยาบาลสมัครสำรองขึ้นเพื่อเตรียมไว้ทำการบันเทาทุกข์ในยามสาธารณภัย และเพื่อจัดการให้เป็นไปดังว่านี้ ให้สภานายก (ฤๅ สภานายิกา) มีอำนาจออกข้อบังคับวางระเบียบการและให้เรียกแพทย์กับนางพยาบาลเหล่านั้นเข้าทำการบันเทาทุกข์ ในยามสาธารณภัยเวลาหนึ่งเวลาใดได้ ภายในกำหนดตามที่จะกล่าวไว้ในสัญญา และจะให้ประโยชน์ตอบแทนแก่บุคคลเหล่านั้นตามสมควรแก่การณกัใด

(๕) จัดทำเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่งไว้สมนาคุณผู้ที่ได้อุทิศทรัพย์ทำประโยชน์ให้แก่สภาอุปัชฌาย์ เพื่อให้เป็นที่ระลึกเชิดชูคุณความดีแก่ผู้ที่ได้ช่วยเหลืออื่น ๆ

ให้สภานายก (อุปัชฌาย์) มีอำนาจออกข้อบังคับวางระเบียบการในเรื่องที่กล่าวนี้ได้ตามสมควร

๒. ให้ยกเลิกอนุมาตรา (๔) ก. และ ข. ในข้อ ๑๖ แห่งข้อบังคับสภาอุปัชฌาย์ พ.ศ. ๒๔๖๓ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“ข้อ ๑๖ (๔) สมาชิกสามัญได้แก่บุคคลซึ่งออกเงินบำรุงทุนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐ บาท”

ประกาศณวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๒๔๑)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
เพิ่มเติมในท้องที่มณฑลปราจีน มณฑลนครชัยศรี
และมณฑลพายัพ

โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
ซึ่งว่า “เสนาบดีกระทรวงธรรมการมีอำนาจที่จะทำบัญชีเพิ่ม
เติมเพื่อขยายการใช้ในอำเภอและตำบลอื่น ๆ ได้อีกรำไป
เมื่อเห็นว่าเป็นกาลสมควรที่จะทำดั่งนั้น” นั้น บัดนี้สมควร
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ เพิ่มขึ้นอีกใน
มณฑลปราจีน ๑๘ ตำบล มณฑลนครชัยศรี ๑๔ ตำบล และ
มณฑลพายัพ ๘ ตำบล รวม ๔๐ ตำบล จึงทำบัญชีเพิ่มเติม
ขยายการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตาม
ท้ายประกาศนี้ และกำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

บัญชีเพิ่มเติมท้องที่ที่ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
ปราจีนบุรี	ฉะเชิงเทรา	เมืองฉะเชิงเทรา	หน้าเมือง ท่าไข่ บางต้นเปิด บางบริบูรณ์ ท่างาม ดงขเหล็ก โนนหอม เกาะเค็ด บ้านพระ ไผ่ชะเล็ด หนองแก้ว บึงฝาย คำโตนด หนองแสง เกาะลอย บ้านหอย เกาะหวาย เกาะโพธิ์
	ปราจีนบุรี	เมืองปราจีนบุรี	
	นครนายก	ศรีมหาโพธิ์ ประจันตคาม ปากพลี	

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	
ปราจีนบุรี นครชัยศรี	นครนายก นครปฐม	ปากพลี	หินตั้ง	
		เมืองนครปฐม	ทับหลวง	
พายัพ	สมุทรสาคร	นครชัยศรี	หนองปากโลง	
			บางแก้ว	
		สามพราน	ดอนแฝด	
			บ้านแพ้ว	
		สุพรรณบุรี	บ้านแพ้ว	สำปะทวน
			ศรีประจันต์	บางเตย
		เชียงใหม่	สองพี่น้อง	บ้านแพ้ว
			บางปลาร้า	หลักสาม
		ลำปาง	เมืองลำปาง	เจ็ดริ้ว
				วังยางใหญ่
แม่ทะ	แม่ทะ	มดแดง		
		บ้านหัวโพ		
แม่ทะ	แม่ทะ	มะขามส้ม		
		บ้านช้าง		
แม่ทะ	แม่ทะ	เมืองกุด		
		ปงแสนทอง		
แม่ทะ	แม่ทะ	บ้านเป้า		
		บ้านกิ้ว		

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
พัยัพ	ลำปาง	แม่ทะ เมืองลอง	บ้านบอม นาพูน ป่ากกาง

๒๔๒

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลบ้านหว้า ท้องที่อำเภอพระลับ จังหวัด
ขอนแก่น ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลบ้านโต้น
ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบลบ้าน
หว้า อำเภอพระลับ จังหวัดขอนแก่น ไปรวมขึ้นตำบลบ้าน
โต้น ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ตำบลทั้งสองนี้ได้ประกาศใช้
พระราชบัญญัติประถมศึกษาตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔
ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าการใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษาในตำบลบ้านหว้าเดิม ได้ไปรวมอยู่ใน
ตำบลบ้านโต้น ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่าย
ปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์
เสนาบดี

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลเกาะกันเกรา ท้องที่อำเภอบางพระ
 จังหวัดตราด ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลบางพระ
 และตำบลหนองโสน ในท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลจันทบุรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบ
 ตำบลเกาะกันเกรา อำเภอบางพระ จังหวัดตราด แบ่งหมู่บ้าน
 ไปรวมขึ้นกับตำบลบางพระและตำบลหนองโสน ท้องที่อำเภอ
 เดียวกันแล้ว ตำบลเกาะกันเกราและตำบลหนองโสน ได้
 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่
 วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ส่วนตำบลบางพระได้ประกาศ
 ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ เหตุฉะนั้นเป็นอันว่า
 การใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบลเกาะกันเกราเดิมได้
 ไปรวมอยู่ในตำบลบางพระและตำบลหนองโสน ตรงกับทำ
 เนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
 มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติ
พุทธศักราช ๒๕๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ตามความในข้อ ๑ แห่งประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่าการจดทะเบียนออกใบอนุญาตสำหรับรถยนต์และคนขับรถยนต์ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาล

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรที่จะยกการจดทะเบียนออกใบอนุญาต สำหรับรถยนต์ และคนขับรถยนต์ ในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นหน้าที่ของกรมตำรวจนครบาล เพื่อสะดวกแก่การตรวจตราและบังคับบัญชา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่า “เจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาล” ในข้อ ๑ แห่งประกาศที่กล่าวแล้วเป็น “เจ้าพนักงานทะเบียนกรมตำรวจนครบาล” ตั้งแต่วันที่ ๑ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๒๕๕

พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติลื้อเลื่อน

พุทธศักราช ๒๕๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ตามความในมาตรา ๓ และ ๗ แห่งพระราชบัญญัติลื้อเลื่อน พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า การจดทะเบียนออกใบอนุญาตสำหรับลื้อเลื่อนทุกชนิดตลอดทั้งคนขับหรือลากเข็น ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาล

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรที่จะยกการจดทะเบียนออกใบอนุญาตสำหรับลื้อเลื่อน คนขับ หรือลากเข็น ในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นหน้าที่ของกรมตำรวจนครบาล เพื่อสะดวกแก่การตรวจตราและบังคับบัญชา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเปลี่ยนความว่า “เจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาล” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติลื้อเลื่อน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็น “เจ้าพนักงานทะเบียนกรมตำรวจนครบาล” ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๒๕๒)
11/10/2566

๒๔๖

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติรถลาก รถจ้าง รถยนต์
ขนาดเกวียนและล้อเลื่อน
พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่เวลานี้ความเจริญแห่งการใช้นยานพาหนะล้อเลื่อนตามหัวเมืองมณฑลในพระราชอาณาจักรทวียิ่งขึ้น และความเจริญนี้เนื่องมาแต่เหตุที่ถนนหนทางดีขึ้นกว่าเดิม

และโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ ขึ้นไว้ กำหนดให้กรมทางเป็นเจ้าหน้าที่ดำริห์จัดการก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงตามหัวเมืองมณฑลทั่วไป และให้มีอำนาจออกกฎข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการที่ประชาชนพึงใช้ทางหลวงและการไปมา สมควรจะวางระเบียบการในเรื่องควบคุมยานพาหนะล้อเลื่อนนี้ อนุโลมตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ และให้การ

บังคับบัญชาได้มารวมอยู่แพ่งเดียวกัน เพื่อเป็นที่เรียบร้อย
ยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้โอนหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัติรตลากร.ศ. ๑๒๐ และประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติรตลากรในหัวเมืองนอกจากกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ พระราชบัญญัติรตลากร.ศ. ๑๒๔ และประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติรตลากรในหัวเมืองนอกจากกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ พระราชบัญญัติรถยนต์.ศ. ๑๒๘ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๖๐ พระราชบัญญัติขนาดเกวียน พุทธศักราช ๒๔๕๘ พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๖๐ และประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติล้อเลื่อนในหัวเมืองนอกจากกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เหล่านี้จากเสนาบดีผู้บัญชาการปกครองท้องที่มาเป็นหน้าที่ของเสนาบดีผู้บัญชาการกรมทาง เฉพาะในหัวเมืองมณฑลนอกจากกรุงเทพมหานครเท่านั้น ส่วนในกรุงเทพมหานครคงให้

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้น ๆ ตามเดิม

มาตรา ๒ เงินค่าธรรมเนียมอันพึงได้จากการจดทะเบียนตามหัวเมือง ซึ่งได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้เป็นรายได้ของสุขาภิบาลนั้น ตั้งแต่วันโอนหน้าที่รักษาพระราชบัญญัติเหล่านั้นสืบไป ให้นำส่งยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นเงินรายได้ของแผ่นดิน สุขาภิบาลจังหวัดทุกตำบลได้ทำการก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนในเขตของตน ให้ตั้งเบ็กรายจ่ายค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษาจากกรมทางได้ตามควร แต่ต้องไม่เกินจำนวนที่กรมทางเก็บได้จากการจดทะเบียนในท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีผู้บัญชาการกรมทางมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานสำหรับจดทะเบียนและการอื่น ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นและพระราชบัญญัตินี้จนทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

๒๕๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง เปลี่ยนเจ้าพนักงานจดทะเบียนอาวุธปืน ฯลฯ

ด้วยตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้สมุหพระนครบาลเป็นเจ้าพนักงานจดทะเบียน ออกใบอนุญาตอาวุธปืน และออกใบพยานทำและขายดอกไม้เพลิงในเขตกรุงเทพมหานคร ๒๕ อำเภอ และรวมชั้นนอก ๘ อำเภอ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีด้วยนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นควรให้กรมตำรวจนครบาลเป็น เจ้าหน้าทีในเรื่องนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นเจ้าพนักงานจดทะเบียนออกใบอนุญาต อาวุธปืน และออกใบพยานทำและขายดอกไม้เพลิงในกรุงเทพมหานคร ในเขตอำเภอที่กล่าวข้างต้นตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุคล

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๒๕๗)

๒๕๐

กฎเสนาบดี

กำหนดวิธีการสำรวจเก็บเงินรัชชูปการ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะออกกฎ เพื่อดำเนิรการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้น

บัดนี้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้ตั้งกฎเสนาบดีขึ้นสำหรับเป็นทางปฏิบัติการดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ ซึ่งให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจที่จะตั้งเจ้าพนักงานสำหรับสำรวจและเก็บเงินรัชชูปการเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งนั้น จึงกำหนดว่า

(๑) ในท้องที่ซึ่งได้จัดตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่สำรวจชายฉกรรจ์ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านของตน แต่ถ้าสถานที่ใดมีชายฉกรรจ์รวมกันอยู่มาก เมื่อได้รับความยินยอมของผู้เป็นหัวหน้า กรมการอำเภออาจจัดให้ผู้เป็นหัวหน้าทำการสำรวจเฉพาะชายฉกรรจ์ในที่นั้น ๆ ก็ได้

(๒) ในท้องที่ใดซึ่งไม่ได้ตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เจ้าบ้าน
เปรมผู้จดทะเบียนสำรวจชายฉกรรจ์ที่อยู่ในบ้าน ยื่นต่อ อำเภอ
ตามความในมาตรา ๘ (๑)

(๓) ในสถานที่ทำราชการทั้งปวง ให้เจ้าพนักงานผู้เป็น
หัวหน้ารับผิดชอบราชการเป็น เจ้าหน้า ผู้จดทะเบียนสำรวจ ชาย
ฉกรรจ์ซึ่งกินอยู่หลับนอนอยู่ในสถานที่นั้น เว้นแต่ชายฉกรรจ์
ซึ่งได้รับราชการประจำ อยู่ตาม พระราช บัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์
ทหาร พ.ศ. ๒๔๖๐

ข้อ ๒ ชายฉกรรจ์ที่มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ฤกษ์อายุ
๑๗ ปีขึ้นไปแต่ได้ทำการสมรสแล้ว นับว่าเริ่มบรรลุลักษณะ
เป็นผู้ใหญ่ ตามความในพระราชบัญญัติมาตรา ๔ ซึ่งต้องเสีย
เงินรัชชูปการในปีถัดจากนี้ไป

ข้อ ๓ ในท้องที่ซึ่งมีกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้กรมการอำเภอ
มอบทะเบียนสำรวจให้ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสำรวจและนำส่งคืน
ต่อกรมการอำเภอตามวันกำหนด ส่วนท้องที่ซึ่งกำหนดให้
เจ้าบ้านเป็นผู้สำรวจนั้น ให้กรมการอำเภอแจกแบบรายงาน
สำรวจให้แก่เจ้าบ้าน และให้เจ้าบ้านสำรวจชายฉกรรจ์บันดา
ที่อยู่ในบ้านของตนทุกคน ต่อกชื่อและรายการต่าง ๆ ที่เป็น

จริงลงให้ครบบริบูรณ์ ตามช่องรายงาน และ คำอธิบายใน แบบ
แล้วให้กรรมการอำเภอไปปรับแบบรายงานนี้จากเจ้าบ้าน

ให้เริ่มการสำรวจแต่เดือนกุมภาพันธ์ และให้แล้วเสร็จ
ภายในเดือนมีนาคมทุกปี

ข้อ ๔ ให้กรรมการอำเภอประกาศวันที่จะรับเงินรัชชูปการ
เป็นรายท้องที่ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนทุก ๆ ปีไป

ข้อ ๕ บุคคลที่ควรได้รับความยกเว้นตามความในพระราช
บัญญัติมาตรา ๕ ที่เข้าอยู่ในข้อ ๔. คือ นายและภรรยาเรือ
ต่างประเทศเป็นน่าน้ำที่บริษัทนายเรือ ขึ้นมาบัญชี ขอ ยกเว้น ต่อก
กรรมการอำเภอ ส่วนผู้ที่อยู่ในข้อ ๔. คือผู้ที่เข้ามาในพระ
ราชอาณาเขตร้อยหลังสิ้นเดือนมกราคม ๒๕๐๖ ผู้ที่ร่างกาย
ทุพพลภาพและไม่มีรายได้ เป็นน่าน้ำของผู้นั้นจะต้องนำหลัก
ฐานแสดงฤทธิศุนย์ ให้เห็นว่าเป็นความจริง เมื่อกรรมการ
อำเภอสอบสวนเห็นเป็นการถูกต้องสมควร ก็จะได้ออกไป
ยกเว้นให้

ข้อ ๖ ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคมไปทุก ๆ ปี ชายฉกรรจ์คน
ใดซึ่งมาจากต่างประเทศเข้ามาในพระราชอาณาเขตร ต้องการ
หนังสือสำคัญสำหรับนำไปแสดง ต่อกกรรมการ อำเภอ เป็น หลัก
ฐานประกอบกับการสอบสวนว่าผู้ถือใบสำคัญนั้น เป็นผู้เข้ามา

ในพระราชอาณาเขตรัชทายหลังวันที่ ๒ สิงหาคมปีนั้น ๆ เพื่อที่จะได้รับประโยชน์การเสียเงินรัชชูปการภายหลังเดือนกันยายน โดยไม่ต้องเสียในอัตราทั่วคุณ ตามความในอนุมาตรา ๕ แห่งมาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติ ก็ให้เจ้าพนักงานออกไปสำคัญให้ แต่การที่จะผ่อนผันดังกล่าวแล้ว กรมการอำเภอต้องสอบสวนหาหลักฐานอย่างอื่นเห็นเป็นการถูกต้องตามหลักในพระราชบัญญัติโดยแท้จริงแล้ว จึงยอมให้เสียเงินในอัตราปกติได้ มิให้ถือว่าผู้ได้รับใบสำคัญนั้นเป็นผู้ควรได้รับประโยชน์การผ่อนผันทุกคน

ข้อ ๗ สำหรับผู้ที่พ้นจากความยกเว้นฤๅความผ่อนผันตามความในอนุมาตรา ๖ แห่งมาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินั้น เป็นหน้าที่ชายฉกรรจ์ผู้นั้นจะต้องแสดงหลักฐาน พิสูจน์ต่อ กรมการอำเภอเพื่อขอรับความผ่อนผัน

ข้อ ๘ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการตำรวจภูธร ตำรวจพระนครบาล และที่ทำการด่านภาษีทุกแห่ง ให้ถือว่าเป็นสถานที่ตรวจสอบการเสียเงินรัชชูปการตามความในอนุมาตรา ๑ แห่งมาตรา ๕ นอกจากนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นว่า ที่ใดซึ่งเป็นที่ประชาชนสัญจรไปมามาก สมควรจะจัดสถานที่ตรวจสอบขึ้นได้ในที่ใด ก็ให้จัดขึ้นตามสมควร และให้มีเครื่อง

หมายบอกไว้ให้เห็นว่า สถาน ท่นั้นเป็น ที่ จัดขึ้น สำหรับตรวจ
สอบการเสียเงินรัชชูปการ

ข้อ ๘ อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติมาตรา ๖
ให้ถือว่าเจ้าพนักงานในตำแหน่งเหล่านี้ คือ (๑) คณะกรม
การอำเภอ (๒) เจ้าพนักงานสรรพากร มีสรรพากรมณฑล
สรรพากรจังหวัด ศุภมาตราผู้ตรวจภาษีอากร และสมุห์บัญชี
อำเภอ (๓) นายด่าน ศุลกากร และ นายด่าน ภาษี ภายใน
เป็นเจ้าพนักงานซึ่งเสนาบดีได้กำหนดให้ มีหน้าที่ตรวจสอบผู้เสีย
เงินรัชชูปการได้ เช่นเดียวกับ เจ้าพนักงาน ที่ได้ กำหนดไว้ใน
มาตรา ๘

ข้อ ๑๐ ขายฉกรรจ์คนใดที่จะต้องส่งให้ ใ้ชำระโยธาตาม
ความในมาตรา ๑๐ ให้ นายอำเภอจรรยาชื่อผู้นั้นลงไว้ในบัญชี
แล้วมีคำสั่งให้ไปทำการโยธา ให้ขายฉกรรจ์ลงชื่อรับรู้อำนาจสั่ง
นั้นไว้เป็นสำคัญ แล้วส่งตัวขายฉกรรจ์ผู้นั้นไปยังเจ้าพนักงาน
ซึ่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้จัดให้ มีหน้าที่ควบคุม และใช้
คนเหล่านี้ทำการโยธา และเมื่อผู้ใดได้ทำการโยธาครบตาม
กำหนด ให้เจ้าพนักงานผู้ปกครองควบคุมออกหนังสือสำคัญ
ให้แก่ผู้นั้น^{10/256}แสดงว่าได้ทำการโยธาครบกำหนดแล้ว เพื่อ

นำไปยังอำเภอท้องที่ของตนให้ออกหนังสือสำคัญแทนใบเสร็จรับเงินรัฐชูปการให้

ข้อ ๑๑ ให้จ่ายส่วนลดร้อยละ ๕ ตามจำนวนเงินรัฐชูปการที่เก็บได้ ให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการเก็บเงินรัฐชูปการดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในการสำรวจ ตามจำนวนเงินที่เก็บได้จากชาวยุทธกรรจ์ ในหมู่บ้านนั้น

(๒) ห้าง บริษัท สมาคม ฤห่มุคณะชนอย่างอื่น (นอกจากสถานที่ทำราชการ) ซึ่งผู้เป็นหัวหน้ายินยอมเสียเงินรัฐชูปการแทนชาวยุทธกรรจ์ที่ทำการอยู่ในที่นั้น ตามความในอนุมาตรา ๓ แห่งมาตรา ๔ ฤช่วยรวบรวมเงินของคนเหล่านั้นมาส่งต่ออำเภอเป็นจำนวนคนไม่ต่ำกว่า ๑๐ คน ก็ให้จ่ายส่วนลดให้ได้ตามจำนวนเงินที่นำมาชำระนั้น

(๓) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าพนักงานตำรวจภูธร และตำรวจนครบาล ที่มียศต่ำกว่านายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ถ้าตรวจพบผู้ควรต้องเสียเงินรัฐชูปการได้ตัวมาส่งอำเภอ เมื่อนายอำเภอสอบสวนบังคับให้เสียเงินฤส่งไปชำระโยธาแล้ว ก็ให้จ่ายส่วนลดให้ตามจำนวนเงินรัฐชูปการที่เก็บได้ ฤควรจะได้จากบุคคลนั้น ๆ

๒๕๖

ข้อ ๑๒ ให้กรมการอำเภอในท้องที่ซึ่งได้ออกใบรับเงินฤ
ใบยกเว้นเงินรัชชูปการไปแต่เดิมแล้วนั้นเป็นเจ้าของ นำที่ออกใบ
แทนใบสำคัญเหล่านั้นให้แก่ผู้ที่พิสูจน์ความสุจริตให้เห็นว่าใบ
สำคัญนั้นได้สูญหายไปจริง และให้เรียกค่าธรรมเนียมใบแทน
ดังนี้ คือ

ถ้าเป็นอันตราয়สูญหายไปด้วยความเลินเล่อของผู้ถือ ให้
เรียกค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑ บาท

ถ้าเป็นอันตราয়สูญหายไปโดยประการอย่างอื่น ให้เรียก
ค่าธรรมเนียมฉบับละ ๒๕ สตางค์

หอรัษฎากรพิพัฒน์

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ สิงหาคม ปี ๒๕๖)

๒๕๗

พระราชบัญญัติศาลการ
พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า วิธีจัด แล ปฏิบัติการของกรมศาลการนั้น สมควรจะกำหนดลงไว้ให้เป็นระเบียบสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ โดยบทมาตราดังต่อไปนี้

หมวด ๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติศาลการ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ และให้ใช้เป็นกฎหมายเมื่อพ้นวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปแล้ว ๓ เดือน

บทวิเคราะห์

มาตรา ๒ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ฎาบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวแก่สกุลการ แลในการแปลความแห่งพระราชบัญญัติฎาบทกฎหมายนั้น ๆ ถ้อยคำต่อไปนี้ ถ้าไม่แย้งกับความในบทฎาเนื้อเรื่องไซ้ ให้มีความหมายแลกินความรวมไปถึงวัตถุแลสิ่งทั้งหลายดังกำหนดไว้ต่อไปนี้ คือ

คำว่า “เสนาบดี” หมายความว่า เสนาบดีผู้มีหน้าที่รักษาการให้เปนไปตามพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสกุลการ

คำว่า “พนักงานสกุลการ” และ “พนักงาน” หมายความว่า แลกินความรวมไปถึงบุคคลใด ๆ ซึ่งมีตำแหน่งรับราชการในกรมสกุลการ ฎานายอำเภอ ฎาผู้ช่วยนายอำเภอซึ่งได้ตั้งแต่งเป็นพิเศษ ให้กระทำการแทนกรมสกุลการ

คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า แลกินความรวมไปถึงพนักงานใด ๆ ซึ่งได้ตั้งแต่งให้ทำหน้าที่เฉพาะการ ฎาพนักงานใดซึ่งกระทำหน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ

คำว่า “ต่างประเทศ” “ภาคต่างประเทศ” “ฎา”

เมืองต่างประเทศ “ หมายความว่า ที่ใด ๆ นอกพระราชอาณา
จักรสยาม

คำว่า “ เรือกำปั่น ” ฤ “ เรือ ” ให้รวมทั้งสิ่งใด ๆ ที่ได้
ทำขึ้นหรือใช้ในการนำส่งคนฤทรัพย์สินโดยทางน้ำ

คำว่า “ นายเรือ ” หมายความว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นผู้
บังคับบัญชาหรือควบคุมเรือ

คำว่า “ คำภาษี ” หมายความว่า คำภาษี คำอากร คำ
ธรรมเนียม ฤ คำภาวะติดพันในทางศุลกากร ฤ อากรชั้นใน

คำว่า “ ศุลกากรได้ตรวจมอบไปถูกต้องแล้ว ” หมายความว่า
แลเกินความรวมว่าได้ปฏิบัติครบถ้วนตามกฎหมาย ได้ทำใบขน
สินค้าถูกต้องแล้วได้เสียคำภาษีและคำภาวะติดพันครบถ้วนแล้ว

คำว่า “ ผู้นำของเข้า ” หมายความว่ารวมทั้งแลใช้ตลอดถึง
เจ้าของฤบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ครอบครองฤมีส่วนได้เสียชั่วขณะ
หนึ่งในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำของนั้นเข้ามาจนถึงเวลาที่ได้อ
ส่งมอบให้ไปโดยถูกต้องพ้นจากรักษาของพนักงานศุลกา
กร และคำว่า “ ผู้ส่งของออก ” ให้มีความหมายเป็นทำนอง
เดียวกัน โดยอนุโลม

หมวด ๒

วิธีจัดการและกำหนดค่า ๆ ล ๆ

มาตรา ๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้ทรงตั้งฎาทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสนาบดีตั้งบุคคลผู้สมควรขึ้นเป็นหัวหน้าจัดการารในกรมสุตการ และกำกับตรวจตรากิจการอันเป็นหน้าที่ของกรมนั้น บุคคลผู้นั้นซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “อธิบดี” ให้มีหน้าที่บังคับบัญชาควบคุมบังคับพนักงานทั้งหลายในกรมสุตการ มีอำนาจให้เงินเดือนและเงินรางวัล เรียกประกันสำหรับความประพฤติดี และออกข้อบังคับสำหรับกรมตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และบังคับการให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา ๔ เสนาบดีจะกำหนดและให้อนุมัติเขตสุตการลงณฑใด ฎาที่ใด ๆ ก็ได้ในพระราชอาณาจักร สำหรับการนำของเข้าฎาส่งของออก

มาตรา ๕ อธิบดีจะตั้งด่านตรวจเรือกำปั่นเข้าแลออก แลจะวางพนักงานไว้ในเรือกำปั่นลำใด ๆ ในเวลาที่เรือนั้นอยู่ในเขตน่านน้ำสยามก็ได้

มาตรา ๖ (๑) อธิบดีจะกำหนดที่อันสมควรมาน้อยแห่ง ให้ไปเนทำเนียบทำเรือ ตามกฎหมายสำหรับบันทุกของลง แล ขนของขึ้น แลกำหนดแสดงเขตแห่งทำเนียบทำเรือนั้น ๆ ไว้ก็ได้ ห้ามมิให้เรือลำใดบนทุกสินค้าลง ฤฯขนสินค้าขึ้น ณที่อื่น นอกจากณที่ซึ่งได้ให้อนุมัติตั้งไว้แล้ว ฤฯภายในเขต ที่อธิบดีได้อนุมัติ แลอธิบดีจะเรียกประกันจากเจ้าของฤฯผู้ ปกครองที่นั้น โดยให้ทำค้ำประกันฤฯอย่างอื่นจนเป็นที่พอใจ ก็ได้

(๒) อธิบดีอาจดำริให้สั่งได้ว่า การตรวจสินค้าเข้าแลออก นั้นจะพึงกระทำณที่ใดและโดยวิธีใด และจะบังคับให้สร้าง แลอนุมัติการสร้างโรงพักสินค้า ฤฯที่มั่นคงสำหรับเป็นที่ตรวจ แลเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้ตรวจมอบก็ได้ บันดาโรงพักสินค้าแล ที่มั่นคงเหล่านั้น ต้องจัดให้มีที่อันสมควรไว้เป็นที่ทำการ ทั้ง ต้องมีรั้วและประตูให้สมควรจนเป็นที่พอใจของอธิบดี บันดา ประตูนอกแลในทั้งปวงต้องกันด้วยกุญแจของรัฐบาล ส่วนลูก กุญแจนั้นให้เก็บรักษาไว้ที่ศุลกสถาน ผู้ใดเอากุญแจนั้นออก โดยมีขอด้วยกฎหมาย ฤฯบังอาจลอบเข้าไปในโรงพักสินค้า ฤฯที่มั่นคงเช่นนั้น ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่ เกินพันบาท ฤฯจำไม่เกิน ๖ เดือน

(๓) ถ้าผู้ค้าฤๅเจ้าของฤๅผู้ปกครองทำเนียบท่าเรือ โรงพักสินค้า ฤๅที่มันคงต้องรับความเสียหาย เพราะเหตุมิได้ไขกุญแจของรัฐบาล ในเวลาอันควรเพื่อเริ่มทำการ (คือเวลาเริ่มทำการราชการประจำวัน ฤๅเวลาเริ่มทำการล่วงเวลาตามซึ่งมีใบอนุญาตทางราชการ) ท่านว่ากรมศุลกากรต้องรับผิดชอบค่าทดแทนให้แก่ผู้ค้าเจ้าของฤๅผู้ปกครองที่นั้นไม่เกินที่ได้เสียหายไป

(๔) ของที่ยังไม่ได้ตรวจมอบนั้น ห้ามมิให้เคลื่อนย้ายที่ฤๅเอาเข้าร่วม ฤๅเลือกคัด ฤๅแบ่งแยกกอง ฤๅบันจุ ฤๅกลับบันจุใหม่จนทำเนียบท่าเรือฤๅโรงพักสินค้าใด ๆ นอกจากจะได้รับการอนุญาตและมีพนักงานกำกับตรวจตราอยู่ด้วย

(๕) พนักงาน กำกับทำเนียบ ท่าเรือ ฤๅโรงพัก สินค้าใด ๆ จะสั่งให้เอาของที่ยังไม่ได้ตรวจมอบเข้าเก็บไว้ในโรงพักสินค้า ฤๅที่ล้อมอันมันคงก็ได้ ในเมื่อเป็นวิสัยจะทำได้และเมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์รายได้ของแผ่นดิน และของที่ยังไม่ได้ตรวจมอบนั้นห้ามมิให้ปล่อยทิ้งไว้ในที่ส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งทำเนียบท่าเรืออันเป็นที่โล่ง ซึ่งอธิบายเห็นว่าศุลกากรจะไม่สามารถระวังรักษาให้เพียงพอได้

มาตรา ๗ (๑) บันดาทำเนียบทำเรือ โรงพักสินค้าแล
ที่มันคงทั้งหลายในท่ากรุงเทพ ฯ ซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่ประกาศใช้
พระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเปนทำเนียบทำเรือ โรงพักสินค้า
และที่มันคงซึ่งได้อนุมัติแล้วตามความในมาตราก่อน แต่หาก
ต้องเป็นที่ซึ่งไม่มีทางจะเข้าไปในโรงพักสินค้าและที่มันคงนั้น ๆ
ได้ เมื่อได้ลั่นกฤษฎาของรัฐบาลแล้ว

(๒) เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว ถ้าผู้
ร้องขออนุมัติทำเนียบทำเรือ โรงพักสินค้าฤที่มันคงแห่งหนึ่ง
แห่งใด และอธิบดีไม่เต็มใจจะให้อนุมัติไซ้ ให้อธิบดีแจ้ง
ข้อขัดข้องเปนลายลักษณอักษรไปยังผู้ร้องภายในสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับคำร้อง ในเมื่อที่นั้น ๆ ตั้งอยู่ภายในเขตท่ากรุงเทพ ฯ
ฤภายในสองเดือนถ้าตั้งอยู่ท่อน ถ้าและคำแจ้งข้อขัดข้องนั้น
มิได้ส่งไปภายในกำหนดเวลาดังระบุไว้ไซ้ ให้พึงถือว่าที่นั้น ๆ
เปนอันได้อนุมัติแล้ว ถ้าอธิบดีแลผู้ร้องไม่สามารถจะตกลง
กันได้ ก็ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละสองคนเป็นผู้ตัดสินข้อ
โต้เถียง ถ้าอนุญาโตตุลาการทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้ ให้
อนุญาโตตุลาการนั้น ๆ ตั้งผู้ชขาด และให้เป็นอันยุติถึงที่สุด
ตามคำตัดสินของผู้ชขาดนั้น

(๓) การให้ออนุมัติชั่วคราวสำหรับที่ต่าง ๆ ซึ่งคิดจะตั้งขึ้นนั้น เมื่อผู้ร้องได้ทำแผนผังส่งแล้ว ก็ให้ออนุมัติชั่วคราวได้

(๔) เจ้าของฎาผู้ปกครองทำเนียบทำเรือ โรงพักสินค้า ฎาที่มั่นคงทุกแห่ง ซึ่งได้ออนุมัติตามพระราชบัญญัตินี้ จะได้รับคำแจ้งความแถลงการให้ออนุมัตินั้นเป็นลายลักษณ์อักษร ในคำแจ้งความนั้นให้แสดงเขตและระเบียบการแห่งที่นั้นลงไว้ให้ชัดเจน แลถ้าเจ้าของฎาผู้ปกครองที่ได้ยื่นแผนผังอันแท้จริงแห่งที่นั้นด้วย ก็ให้อธิบดีเขียนคำรับรองแผนผังนั้น อนึ่งการให้ออนุมัติที่ใด ๆ ดังได้ระบุและกำหนดเขตไว้แล้ว ให้เป็นอันสมบูรณ์อยู่ตราบเท่าเวลาซึ่งที่นั้น ๆ คงรูปอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงในทางก่อสร้างและระเบียบการ และตราบเท่าเวลาที่ประกันซึ่งได้ให้ไว้ยังคงเป็นที่พอใจของอธิบดี

มาตรา ๘ อธิบดีจะให้ออนุมัติและกำหนดคลังสินค้า ฎาที่มั่นคงอันมิใช่เป็นคลังสินค้า ฎาที่มั่นคงชนิดที่อยู่ในความหมายแห่งมาตรา ๖ และ ๗ นั้นก็ได้ และอาจสั่งว่าส่วนใดฎาภาคใดแห่งคลังสินค้าฎาที่เช่นนั้น จะพึงใช้เป็นที่เก็บของได้ และโดยวิธีใด อธิบดีอาจดำริห์สั่งว่าของอย่างใด ฎามีปริมาณเท่าใดที่จะพึงเก็บในที่นั้น ๆ ได้ และอาจออกข้อบังคับเพื่อดำเนินการแลกำกับตรวจตราที่นั้น ๆ ให้เป็นไปโดยชอบ อธิบดี

อาจเรียกประกันจากเจ้าของฎาผู้ปกครองคลังสินค้าฎาที่มั่นคง โดยให้ทำหัตถ์บน ฎาทำประการอื่นจนเป็นที่พอใจ เพื่อจัดการคลังสินค้า ฎาที่มั่นคงเช่นนั้นให้เป็นไปได้โดยชอบ และเพื่อเป็นประกันให้ใช้ค่าภาษีเงินเต็มจำนวน อันจะพึงเรียกเก็บในเวลาใดๆ สำหรับของที่เก็บไว้นั้น อนึ่งคลังสินค้าฎาที่มั่นคงซึ่งได้อนุมัติตามมาตรานี้ ต้องบังคับตามบทบัญญัติที่กล่าวไว้โดยพิสดารในมาตรา ๘๗ ถึงมาตรา ๘๗

มาตรา ๘ บันดาคลังสินค้า โรงเก็บสินค้า ฎาที่มั่นคงอย่างอื่นจะเป็นที่สำหรับตรวจฎาเก็บของก็ดี ให้พ่อค้าฎาบุคคลอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับสร้างขึ้น และบำรุงรักษาโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

หมวด ๓

การเสียค่าภาษี

มาตรา ๑๐ บันดาค่าภาษีนั้น ท่านให้เก็บตามบทพระราชบัญญัติและตามพิกัตอัตราที่ใช้อยู่ในเวลานั้น การเสียค่าภาษีนี้นท่านบังคับให้เสียแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเงินตราในเวลาที้ออกใบขนสินค้าให้

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ราคาอันแท้จริงในท้องตลาดสำหรับของอย่างใดนั้น ท่านให้ถือตามราคาขายส่งเงินสด (ในสวนสินค้าขาเข้า ไม่รวมค่าภาษี) ซึ่งจะพึงขายของประเภทและชนิดเดียวกันได้ โดยไม่ขาดทุนณเวลาและที่ที่นำของเข้าๆ ส่งของออกแล้วแต่กรณี โดยไม่มีหักทอนฤลดหย่อนราคาอย่างใด

มาตรา ๑๒ ถ้าไม่ตกลงในเรื่องราคาอันแท้จริงในท้องตลาดสำหรับของอย่างใด ๆ ให้อธิบดีมีอำนาจที่จะรับของนั้นไว้เป็นค่าภาษี ฤจะซื้อของนั้นไว้ทั้งหมด ฤแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ฤยกองหนึ่งกองใดในของชนิดหนึ่งฤประเภทหนึ่ง เต็มทั้งส่วนฤทั้งกองตามราคาที่แสดงไว้ เพิ่มขึ้นอีกร้อยละสองกึ่ง ฤถ้าไม่รับของไว้เป็นค่าภาษี ฤรับซื้อไว้ตั้งวัน อธิบดีแลเจ้าของต่างมีอำนาจตั้งอนุญาโตตุลาการมีจำนวนเท่ากัน แต่ไม่เกินฝ่ายละสองคน เพื่อช่วยให้ตกลงกันในข้อโต้เถียง แต่หากเป็นบุคคลที่อยู่ใต้อำนาจศาลกงสุลต่างประเทศ ให้กงสุลแลอธิบดีเป็นผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการ

ถ้าอนุญาโตตุลาการทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงกันได้ ให้อนุญาโตตุลาการนั้น ๆ ตั้งผู้ชขาด และให้เป็นอันยุติถึงที่สุดตามคำตัดสินของผู้ชขาดนั้น

มาตรา ๑๓ บันดาการซึ่งของ การสอบ การตีราคาของ ฯลฯ เพื่อประเมินค่าภาษี ฤๅเพื่อประโยชน์อย่างอื่นในราชการนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในกรมศุลกากรเป็นผู้ทำ

หมวด ๔

การตรวจของแลบ้องกันลักลอบหนีศุลกากร

มาตรา ๑๔ เมื่อของผ่านศุลกากร ฤๅอยู่ในความกำกับ ตรวจตราของศุลกากรด้วยประการใดๆ ก็ดี พนักงานเจ้าหน้าที่ ศุลกากรคนหนึ่งคนใดจะให้ เปิดหีบห่อ แลตรวจของนั้นในเวลา ใดๆ ก็ได้ พนักงานนั้นจะเอาตัวอย่างของใดๆ ไปเพื่อตรวจ สอบ ฤๅตีราคา ฤๅเพื่อประโยชน์อย่างอื่นก็ได้แล้วแต่จะเห็น ว่าจำเป็น ตัวอย่างของนี้ต้องส่งให้ โดยไม่คิดราคา แลพนักงาน นั้นจะเลือกเอาออกจากหีบห่อฤๅส่วนใดแห่งของนั้นก็ ได้ แต่ ว่าตัวอย่างของเช่นนี้จะต้องเอาไปแต่เพียงขนาดฤๅปริมาณพอ สมควร แลจะต้องเอาออกโดยวิธีอันจะทำให้เจ้าของเสียหาย ฤๅลำบากอย่างน้อยที่สุดที่จะเป็นไปได้ และเมื่อไรสามารถจะ ค้นได้ ก็ให้คืนแก่เจ้าของไปโดยเร็ว

มาตรา ๑๕ พนักงานศุลกากรอาจขึ้นไปบนเรือลำใด ๆ ก็ได้ ภายในพระราชอาณาเขต แลอาจอยู่ในเรือนั้นได้ตลอดเวลา ที่ทำการบันทุกสินค้าลงจากสินค้าขึ้น ฤจนกว่าเรือนั้นออกไป ไม่ว่าในที่ส่วนใด ๆ ของเรือ และไม่ว่าในเวลาใด ๆ ให้พนักงานศุลกากรเข้าถึงและตรวจค้นได้ และอาจตรวจดูสมุด หนังสือฉบับที่เครื่องรว ฤจเอกสารไม่ว่าอย่างใด ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้าในเรือได้ อาจสั่งให้เปิดห้องส่วนใด ๆ ของเรือ ฤให้เปิดหีบห่อ ฤที่บันจุของอย่างใด ๆ ได้ ฤถ้าจำเป็นจะให้หักเปิดสิ่งนั้น ๆ ก็ได้ อาจประจำเครื่องหมายฤประทับตรา ฤต้นฤญแจ ฤผูกมัดของใด ๆ ที่อยู่ในเรือ ฤที่ใด ฤหีบห่อใด ๆ ก็ได้ และถ้าเครื่องหมาย ดวงตรา ฤญแจ ฤเครื่องหมายมัดนั้นได้มีผู้ถอนไป ฤเปิดออก ฤหักค้อย ฤเปลี่ยนแปลงไปโดยจงใจไซ้ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๑๖ ของใดที่ศุลกากรยังมีได้ตรวจมอบไปโดยชอบ พนักงานศุลกากรอาจถอนไป ขนขึ้นแลเก็บไว้ในที่มั่นคงก็ได้

มาตรา ๑๗ พนักงานศุลกากรอาจตรวจค้นหีบห่อของท่าน โดยสารแล้วปล่อยผ่านภาษีได้ และถ้าในหีบห่อนั้นมีของที่

ยังมีได้เสียค่าภาษี ของสิ่งจำกัดคดี ของต้องห้ามคดี
พนักงานจะกักหีบห่อนไว้ก็ได้

มาตรา ๑๘ พนักงานศุลกากรอาจตรวจค้นบุคคลใด ๆ ใน
เรือกำปั่นลำใด ๆ ในเขตท่า ฎาบุคคลที่ขึ้นจากเรือกำปั่นใด ๆ
ก็ได้ แต่จะต้องมีเหตุอันพนักงานนั้นควรสงสัยว่าบุคคลนั้น ๆ
มีฎาพาไปกักตุนซึ่งของอันยังมีได้เสียค่าภาษี ฎาของต้อง
จำกัด ฎาของต้องห้ามจึงให้ตรวจค้นได้ อนึ่งก่อนที่จะตรวจ
ค้นบุคคลผู้ใด ผู้นั้นอาจร้องขอให้นำตนอย่างรวดเร็วตามควรแก่
เหตุ ไปยังพนักงานศุลกากรผู้ใหญ่ มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
สารวัต ฎานายด่าน ฎาไปยังอำเภอที่ใกล้ที่สุด ฎาผู้บังคับการ
สถานีตำรวจ ฎาถ้าเป็นผู้อยู่ใต้อำนาจศาลกงสุลต่างประเทศ
ให้นำไปยังกงสุลของตน ส่วนพนักงานที่มีผู้นำบุคคลเช่นนั้น
มาส่งนั้น จะต้องวินิจฉัยว่ามีเหตุอันควรสงสัยเพียงพอฎาไม่
และจะควรให้ตรวจค้นหรือไม่ ถ้าบุคคลนั้นเป็นหญิงก็ให้ใช้
หญิงเป็นผู้ตรวจค้น

ถ้าพนักงานผู้ใดตรวจค้นบุคคลใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ทำว่าพนักงานผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๙ พนักงานศุลกากรอาจสั่งให้หยุดรถ เกวียน
ฎายานพาหนะอย่างอื่น ๆ และตรวจค้นเพื่อให้ทราบว่ามีของที่

ลักลอบหนีศุลกากรฤาไม่ แต่ต้องมีเหตุอันควรสงสัยว่ารถ
เกวียน ฤายานพาหนะนั้นได้ไซ้ ฤากำลังไซ้เนื่องกับเรือ
กำปั่น ฤาคลึงสินค้ำ ฤาโรงเก็บสินค้ำ ฤาที่ขนของขึ้น ฤา
ทำเนียบท่าเรือ ฤาทางน้ำ ฤาทางผ่านพรมแดน ฤาทางรถไฟ
ผู้ใดไม่ยอมหรือขัดขวาง ฤาพยายามจะขัดขวางต่อการตรวจ
เช่นนั้น ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๒๐ ถ้าพบผู้ใดกำลังกระทำผิด ฤาพยายามจะ
กระทำผิด ฤาไซ้ ฤาช่วย ฤายูงให้ผู้อื่นกระทำผิดต่อบท
พระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจับผู้นั้นได้ โดยไม่ต้องอา
มีหมายจับ แล้วนำส่งยังสถานีตำรวจพร้อมด้วยของกลางที่
เกี่ยวกับการกระทำผิด ฤาพยายามจะกระทำผิด เพื่อจัดการ
ตามกฎหมาย แต่ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดได้กระทำ
ผิดพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ฤามีสิ่งของไปกับตัวอันเป็นของที่
เกี่ยวกับการกระทำผิดมาแล้ว ฤาอาจได้ กระทำผิดขึ้นก็ดี
พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจจับ ผู้นั้น ส่งไปจัดการโดยท่านเองเดียวกัน
แต่ถ้าบุคคลที่ถูกจับนั้นอยู่ได้อำนาจศาลกงสุลต่างประเทศ ให้
ส่งตัวไปยังกงสุลของผู้นั้นโดยไม่เห็นช้า

มาตรา ๒๑ เรือทุกลำเมื่อมาถึงเขตท่าต้องหยุดลอยถ้
ณะด่านตรวจที่กำหนดไว้ และต้องให้ความสะดวกทุกอย่าง

แก่พนักงานสุลตากร ในการที่จะเข้าไปแลเห็นบนเรือ ถ้าพนักงาน
 งานสุลตากรสั่งให้เรื่อนั้นทอดสมอก็คต้องกระทำตาม นายเรือ
 ต้องตอบคำถามใดๆ ของพนักงานอื่นเกี่ยวแก่เรือ คนประจำ
 เรือ คนโดยสาร การเดินทางแลลักษณะของสินค้าในเรือ ให้
 นายเรือรายงานถึงอาวุธปืน กระสุนปืน ดินปืน ฤๅวัตถุระเบิด
 อันมีอยู่ในเรือ แลเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สั่ง นายเรือต้องส่ง
 มอบ อาวุธปืน แล กระสุนปืน ทั้ง หมาดให้อยู่ในความรักษาของ
 พนักงานกำกับด่านตรวจ แลให้ส่งวัตถุระเบิดทั้งหมดไปใน
 ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้ตั้งแต่งขึ้นเพื่อการนี้ นายเรือ
 ต้องปฏิบัติตามคำสั่งอันควร ของพนักงานสุลตากรทุกประการ
 ให้วางพนักงานสุลตากรลงประจำเรือ เพื่อกำกับไปจนถึงที่
 จอดในท่าอันจะได้กำหนดให้สำหรับลำเรื่อนั้น ให้ประพฤติ
 ต่อพนักงานสุลตากรโดยสุภาพ แลให้พนักงานนั้นๆ มีที่พัก
 บนเรือโดยสมควร ห้ามมิให้เรือลำใดล่วงด่านตรวจไปโดยไม่มี
 มีพนักงานสุลตากรลงประจำบนเรือ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
 พิเศษจากพนักงานกำกับด่าน ถ้าและนายเรือถูกบุคคลผู้ใด
 ซึ่งเป็นผู้ควบคุมเรือ ไม่ยอมฤๅละเลยไม่กระทำตามตั้งว่า
 ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๒๒ เรือลำใดออกไปจากท่าจะให้หุ้มพนักงานสุล
 กากรกำกับไปจนถึงท่านตรวจก็ได้ เมื่อไปถึงนั้นให้เรือหยุด
 ลอยลำ เพื่อส่งพนักงานขึ้น และเพื่อให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่
 ตรวจ ส่วนอาวุธปืน กระสุนปืน ดินปืน ฤๅวัตถุระเบิดใดๆ
 ที่ได้ส่งมอบไว้ในความรักษาของสุลกากรเมื่อเรือมาถึงนั้น ให้
 คืนแก่เรือไป ถ้าเรือลำใดมีพนักงานสุลกากร หรือพนักงาน
 อื่นของรัฐบาลอยู่บนเรือ และออกจากท่าไป โดยพนักงาน
 นั้นๆ ไม่ยินยอมก็ดี ฤๅไม่ให้ความสะดวกอันควรแก่พนักงาน
 เพื่อทำการตามหน้าที่ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้องระวางโทษ
 ปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๒๓ ถ้าเรือลำใด ที่จะพึง ต้องถูกยึด ฤๅตรวจตาม
 พระราชบัญญัตินี้ ไม่หยุดลอยลำเมื่อได้สั่งให้หยุด แลมี
 เรือในราชการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฤๅของกรม
 สุลกากร ชักธงหมายตำแหน่ง ชงหมายราชการไว้ติดตามไป
 เมื่อได้ ให้ขยับเป็นอาณัติสัญญาณหนึ่งก่อนแล้ว ท่านว่า
 พนักงานควบคุมเรือที่ไว้ติดตามนั้น มีอำนาจตามกฎหมายที่
 จะยิงเรือซึ่งกำลังหนั้นนั้นได้

มาตรา ๒๔ สิ่งใดๆ อันจะพึง ต้องริบตามพระราชบัญญัติ
 นี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจยึดในเวลาใดๆ และณที่ใดๆ ก็ได้

มาตรา ๒๕ บันดาของฎาสั่งที่ยึดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้
 ต้องส่งมอบให้อยู่ใน ความรักษา ของพนักงานเจ้าหน้าที่สุลการ
 ฎาถ้าไม่มีพนักงานเช่นว่านภายในระยะใกล้พอควร ก็ให้ส่ง
 มอบให้อยู่ในความรักษาของอำเภอที่ใกล้ที่สุด ซึ่งจะได้รักษา
 ไว้แทนสุลการ สิ่งของที่ยึดแลรับไว้ตามพระราชบัญญัตินี้
 ฎาบทกฏหมายอื่นอันเกี่ยวแก่สุลการนั้น ให้จำหน่ายตาม
 แต่อธิบดีจะสั่ง

มาตรา ๒๖ สิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องยึดตามพระราชบัญญัตินี้
 จะนำไปแสดงที่สถานีตำรวจฎาศาลก็ได้ ในเมื่อเปนของ
 ต้องการในคดีที่ตำรวจฟ้อง ในการนี้ให้พนักงานตำรวจแจ้ง
 ความเปนลายลักษณอักษรไปยังพนักงานสุลการว่า ของนั้น
 ได้ยึดไว้ แล้วให้จัดการนำของนั้นไปยังสุลการสถานโดยเร็ว
 ตามแต่จะทำได้ และส่งมอบให้อยู่ในความรักษาของสุลการ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำฎาพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี ฎา
 ของต้องจำกัด ฎาของต้องห้าม ฎาที่ยังมิได้ผ่านสุลการโดย
 ถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรสยามก็ดี ฎาส่ง ฎาพาของ
 เช่นว่านออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี ฎาช่วยเหลือด้วย
 ประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านเข้ามา ฎาส่งออกไปก็ดี

ฤๅย้ายถอนไป ฤๅช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวใน
 จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่นั่น
 คง ฤๅโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี ฤๅให้ที่อาศัยเก็บ
 ฤๅเก็บ ฤๅซ่อนของเช่นว่านี้ ฤๅยอม ฤๅจัดให้ผู้อื่นทำการ
 เช่นว่านั้นก็ดี ฤๅเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนย้าย
 ถอน ฤๅกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้นก็ดี ฤๅเกี่ยวข้อง
 ด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง ฤๅพยายามหลีกเลี่ยงการ
 เสียค่าภาษีศุลกากร ฤๅในการหลีกเลี่ยง ฤๅพยายามหลีกเลี่ยง
 เสียค่าภาษีศุลกากร และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า
 ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่ง
 มอบของโดยเจตนาจะลดค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี ฤๅ
 หลีกเลี่ยงข้อห้าม ฤๅข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับ
 ความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ท่านว่าผู้กระทำผิดต้องระวางโทษปรับไม่
 เกินห้าพันบาท ฤๅปรับเป็นเงินสามเท่าราคาของซึ่งได้เสียค่า
 ภาษีแล้ว ฤๅจำคุกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๒๘ ถ้าปรากฏว่าเรือลำใดอยู่ในเขตท่ามีสินค้าใน
 เรือ แต่ภายหลังมาปรากฏว่าเรือลำนั้นเบาลอยตัวขึ้น ฤๅ
 มีแต่อัฒนาแลนยาเรือไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ว่า ได้ขนสินค้า

ซึ่งโดยชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่านายเรื่อนั้นมีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหมื่นบาท ฤจะให้รับตัวเรื่อนั้น
ไว้ก็ได้

มาตรา ๒๕ ถ้าปรากฏว่าเรือลำใดมีที่ปิดบังงาที่พราง ฤ
เครื่องกลอุบายอย่างใด ๆ ทำขึ้นไว้เพื่อลักลอบหนีศุลกากร ท่าน
ว่า นายเรื่อนั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
แต่ นายเรื่อไม่พึงต้องรับโทษ นอกจากจะมีเหตุอันควรเชื่อว่า
ได้ละเลยไม่ระวังให้เข้มงวดตามควรที่จะป้องกัน ฤว่าได้
เกี่ยวข้อง ฤรู้เห็นด้วยในการสร้าง ฤทำ ฤวาง ฤไซ้ที่
ฤเครื่องกลอุบายนั้น ๆ อันที่ฤเครื่องกลอุบายนี้ให้ทำลาย
เสีย ฤทำให้เสียให้เป็นของไร้โทษทุจริตจนเป็นที่พอใจของ
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๐ ถ้าปรากฏว่าเรือลำใดมีของเป็นหีบห่อซึ่งมี
ขนาด ฤลักษณะขัดต่อบทพระราชบัญญัตินี้ ฤบทกฎหมาย
ฤประกาศอื่น ท่านว่านายเรื่อมีความผิดต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินห้าพันบาท และของนั้นให้รับเสีย

มาตรา ๓๑ ของที่ต้องเสียค่าภาษี ฤที่ต้องจำกัด ฤต้อง
ห้ามนั้น ผู้ใดนำ ฤยอมให้ผู้อื่นนำ ฤเกี่ยวข้องในการนำลงใน
ฤออกจากเรือลำใดในทะเล ฤในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งอาจ

เป็นทางแก่การนอประโยชน์รายได้ของแผ่นดินก็ดี การหลีก
 เลี่ยงข้อจำกัด ฤๅข้อห้ามก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวาง
 โทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓

มาตรา ๓๒ เรือชนิดใด ๆ อันมีระวางบันทุกไม่เกินสอง
 ร้อยห้าสิบตันก็ดี รถ เกรียน ยานพาหนะ หีบ ฤๅภาชนะ
 อื่นใดก็ดี หากใช้ในการย้ายถอนซ่อนเร้น ฤๅขนของที่ยังมีได้
 เสียค่าภาษี ฤๅที่ต้องจำกัดฤๅต้องห้าม ท่านว่าให้รับเสียสิน
 และค่ามีของอันรวมอยู่ในหีบห่อ ฤๅภาชนะอื่น ฤๅในรถ
 เกรียน ยานพาหนะ อันปรากฏว่ามีของที่ยังมีได้เสียค่าภาษี
 ฤๅที่ต้องจำกัด ฤๅต้องห้ามนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าให้รับของนั้น ๆ
 เสียด้วยดุษฎีกัน

มาตรา ๓๓ ถ้ามีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากรเกิดขึ้น
 เกี่ยวกับเรือซึ่งมีระวางบันทุกเกินสองร้อยห้าสิบตัน แลนาย
 เรือนั้นไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ว่าตนได้จัดการเต็มตามวิสัยที่จะ
 จัดได้ เพื่อที่จะสืบค้นให้พบแลบ้องกันเสียซึ่งการกระทำผิด
 นั้นแล้วไซ้ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่
 เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๔ ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดฐานหลีกเลี่ยง
 ฤๅพยายามหลีกเลี่ยงไม่เสียค่าภาษี ฤๅหลีกเลี่ยงการที่ต้อง

จำกัด ฤๅต้องห้ามนั้น ท่านให้รับเสียสิ้นโดยมีพักต้องคำนึง
ว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือไม่

มาตรา ๓๕ บันดาของที่นำเข้ามา ฤๅส่งออกโดยทาง
ไปรษณีย์นั้น ต้องสำแดง แลลงบาณูชีโดยถูกต้อง และมี
ระวางโทษเป็นทำนองเดียวกันกับของที่นำเข้ามา ฤๅส่งออก
โดยทางเรือ เว้นไว้แต่ความรับผิดชอบ แลโทษนั้นจะตกแก่ผู้ส่ง
ที่จะรับของอันนำเข้ามา และผู้ส่งของอันจะส่งออกไป ฤๅ
ตกแก่ผู้รับ ฤๅผู้นำของส่งและที่ทำการไปรษณีย์แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๖ บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๗ ให้ใช้บังคับแก่
ของที่นำเข้ามา ฤๅส่งออกไปโดยทางไปรษณีย์ด้วย

มาตรา ๓๗ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจตรวจห่อพัสดุไปรษณีย์
ที่เข้ามาฤๅออกไปจากพระราชอาณาจักรได้ แลถ้ามีความสงสัย
อาจก็กรห่อจดหมายใดๆ ไว้ณะสุลกสถานได้ จนกว่าผู้ส่ง ฤๅ
ผู้รับจะได้อะกระทำให้เป็นที่น่าพอใจว่า ไม่มีของที่ยังมิได้
เสียภาษีฤๅที่ต้องจำกัด ฤๅต้องห้ามในห่อนั้น การที่สุลกากร
จะตรวจห่อไปรษณีย์นั้น จะกระทำณะที่ทำการไปรษณีย์ ฤๅ
ที่สุลกสถานก็ได้

หมวด ๕
การนำของเข้า

มาตรา ๓๘ นายเรือทุกลำที่มิใช่ทุกสินค้า ฤกษ์มีแต่อัปเนา ซึ่งมาแต่ภายนอกพระราชอาณาเขต ต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดไว้ (ใบแนบ ๑) ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เมื่อเรือมาถึงท่า เมื่อยื่นรายงานนี้ให้นายเรือแสดงใบทะเบียนเรือเพื่อตรวจด้วย แลรายงานนี้ต้องทำขึ้นก่อนเปิดระวางเรือ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตพิเศษ และถ้าเรือลำใดมาถึงท่า มีสินค้าต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออกก็ดี ฤกษ์ขณะขณะที่อยู่ในพระราชอาณาจักรก็ดี นายเรือจะต้องแถลงข้อความว่าด้วยสินค้านั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย ถ้าและเรือลำนั้นจะเดินต่อไปยังทำอันภายในพระราชอาณาจักร นายเรือจะต้องมีสำเนาเดินทาง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่รับรองแล้วไปด้วย และจะต้องแสดงสำเนาในเมื่อทำรายงานขาเข้าขึ้นขณะทำอัน และจะต้องทำดังนี้ต่อไปทุก ๆ ทำจนกว่าเรือนั้นจะได้ออกพ้นไป ฤกษ์จนกว่าจะได้ถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือหมด แล้วแต่กรณี ถ้ามีการทำผิดต่อบทมาตรานี้ด้วย ประการใด ๆ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้อง

ร.วางโทษปรับไม่เกินพันบาท และบันดาของที่มีได้ทำรายงาน
ขึ้นไว้ โดยถูกต้องนั้น ให้หักไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง
ฤจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำให้การขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่
พอใจของอธิบดี

มาตรา ๓๘ ถ้านายเรือรายงานว่า ไม่รู้ว่าในหีบห่อที่
ประสงค์จะส่งออกไปกับเรือนั้นมีสิ่งใดบ้าง พนักงานศุลกากร
จะสั่งให้เปิดหีบห่อนั้นออกเพื่อตรวจดูก็ได้ แต่ถ้าปรากฏว่า
ในหีบห่อนั้นมีของซึ่งต้องห้ามมิให้นำเข้ามา ท่านให้รับของ
นั้นไว้ เว้นแต่อธิบดีจะอนุญาตให้ส่งออกไปได้

มาตรา ๔๐ ของใด ๆ ซึ่งในขณะเวลาที่นำเข้ามานั้น ไม่
เป็นของต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ ฎาบตามกฎหมาย ฎา
ประการอื่น จะนำเข้ามาในพระราชอาณาจักรก็เป็นการชอบ
ธรรม แต่ก่อนจะปล่อยของนี้ไปพ้นจากความรักษาของศุลกากร
จะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมาย กับยื่นใบขนสินค้า
โดยถูกต้อง และเสียค่าภาษีศุลกากรจนครบ ฎาให้เงินสด
ไว้เป็นประกัน

มาตรา ๔๑ ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวด้วย
การศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่า การนำของใด ๆ
เข้ามา จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไรไซ้ ท่านให้ถือว่า

การนำของเข้ามาเป็นอัน สำเร็จแต่ขณะ ที่เรือซึ่งนำของ เช่นนั้น ได้เข้ามาในเขตท่าที่จะถ่ายของจากเรือ ฤท่าที่มีชื่อสงฆ์ของดัง

มาตรา ๔๒ ก่อนจะขนของใด ๆ ออกจากเรือลำใด ให้ทำ ใบขนบริบูรณ์ ฤใบขนไม่บริบูรณ์เป็นสองฉบับ มีข้อความ ต้องกันตามแบบที่กำหนดไว้ (ใบแบบ ๒) ยื่นต่อพนักงาน เจ้าท่าที่รับไว้ เมื่อได้ทำใบขนไม่บริบูรณ์ก็ให้ขนของขึ้นได้ แต่จะส่งมอบของไปยังไม่ได้ นอกจากจะได้ อนุญาตพิเศษ และตราใบพนักงานเจ้าท่าที่ยังไม่รับใบขน บริบูรณ์ ก็มีให้ถือ ว่าของนั้น ๆ ได้มีใบขนสินค้าขึ้นโดยถูกต้อง

เมื่อผู้นำของเข้าไม่มีรายละเอียดสำหรับของ จะทำใบขน ไม่บริบูรณ์ชนิด ใบขอเปิดตรวจ (ใบแบบ ๓) ขึ้นก่อน ก็ได้ และในกรณีเช่นนั้น ผู้นำของเข้าต้องไปขอให้ตรวจ ของนั้นภายในสิบวันนับแต่เมื่อได้ยื่นใบขนไม่บริบูรณ์ แล้ว ทำใบขนบริบูรณ์ขึ้นโดยพลัน

นายเรือฤตัวแทนจะทำใบขนไม่บริบูรณ์ โดยยื่นใบคู่ บัญชีสินค้าสำหรับเรือ หมายเหตุไว้ว่า เฉพาะเพื่อขนขึ้น และมีคำขออนุญาตถ่ายออกและขนขึ้นบก ซึ่งของอันแจ้ง อยู่ในบัญชึ้นั้นก็ได้

มาตรา ๔๓ ถ้าพ้นเวลาสิบวันนับแต่วันที่เรือมาถึง ยังมี
 ของเหลืออยู่ในเรือก็ดี ฤฯยังมีของที่ขนขึ้นบกแล้วแต่ยังมีได้
 ยืนใบขน ฤฯยังมีได้ตรวจ ฤฯยังมีได้ส่งมอบไปโดยถูกต้อง
 กก็ดี ศุลกากรอาจนำของนั้นมารักษาไว้ได้โดยพลัน และจะ
 เก็บไว้ในที่มั่นคงโดยให้เจ้าของต้องออกค่าใช้จ่ายก็ได้ บันดา
 ค่าใช้จ่ายซึ่งอาจรวมทั้งค่าเช่าตาม อัตราที่กำหนดไว้ใน แแนบ ๔
 (ก) นั้น ต้องชำระให้เสร็จก่อนส่งมอบของนั้นไปจากรักษา

มาตรา ๔๔ ฤฯยังมีของเหลืออยู่ในเรือหน้าของเข้า เมื่อ
 พ้นเวลาเกินกว่าสิบเอ็ดวันนับแต่วันที่เรือมาถึงไซ้ พนักงาน
 เจ้านาที่อาจกักเรือนี้ไว้ได้จนกว่าจะได้ใช้ค่าใช้จ่ายในการเฝ้า
 รักษา (ตามใบแนบ ๔ (ข)) แลค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งจะพึงมีขึ้น
 ด้วย แต่อธิบดีอาจยกเว้นการเรียกค่าใช้จ่ายนี้ได้ เมื่อได้
 ยื่นหลักฐานอันสมควรแสดงให้เห็นว่าการเนิ่นช้านั้น มีอาจที่จะ
 หลีกเลี้ยงเสียได้

หมวด ๖

การส่งของออก

มาตรา ๔๕ ของใด ๆ ซึ่งในขณะเวลาที่ส่งออกนั้น ไม่

เป็นของต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ ฎาบทุกกฎหมาย ฎ่าประกาศอื่น จะส่งออกนอกพระราชอาณาจักรก็เป็นการชอเบธรรม แต่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมาย กับยื่นใบขนสินค้าโดยถูกต้องและเสียค่าภาษีศุลกากรจนครบ ฎ่าให้เงินสดไว้เป็นประกัน

มาตรา ๔๖ ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวด้วยการศุลกากรที่ จะกำหนด เวลาเป็น แน่นอน ว่าการ ส่งของใด ๆ ออก จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไร ไซ้รทำนให้ ถือว่าการส่งของออกเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือซึ่งส่งของออก ได้ออกจาก เขต ทำ ซึ่ง ให้ ออก เรือ เป็น ชั้น ที่ สุด เพื่อ ไป จาก พระราชอาณาจักรนั้น

มาตรา ๔๗ ก่อนจะขนของใด ๆ ลงเรือ ฎ่าย้ายขนไปเพื่อบันทุกลงเรือส่งออกไปนอกพระราชอาณาจักร ให้ทำใบขนสินค้าเป็นสองฉบับ มีข้อความต้องกันตามแบบที่ กำหนดไว้ (ใบแนบ ๕) ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้รับไว้

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ขนสินค้าขาออกลงบันทุกในเรือลำใด จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ออกใบปล่อกขเรือขาเข้าให้แก่เรือ นั้น เว้นแต่จะได้อนุญาตพิเศษ

มาตรา ๔๘ ก่อนจะปล่อยเรือลำใดที่ขึ้นทุกสินค้า ฤามี
 แก้อับเฉาออกไปนอกพระราชอาณาจักร ให้นายเรือ ฤาถ้า
 นายเรือไม่อยู่ โดยเหตุจำเป็นอันจะหลีกเลี่ยงมิได้ ก็ให้
 บุคคลผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งได้รับอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรจากนายเรือ
 ไปรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ศุลกสถาน และต้องตอบ
 คำถามใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเกี่ยวแก่เรือสินค้าแลการ
 เติรทาง และต้องยื่นหนังสือราชการสินค้าในเรือต่อพนักงาน
 นั้น ๆ ตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๖ ฤาแบบอย่างอื่นแล้ว
 แต่อธิบดีจะได้กำหนด ให้นายเรือแสดงใบทะเบียนเรือ ใบ
 ปล่อยเรือขาเข้าต่อพนักงานเพื่อตรวจสอบ กับทั้งหลักฐาน
 อื่นตามแต่จะต้องการ เพื่อแสดงว่าได้ใช้ค่าภาระติดพัน
 สำหรับเรือ ฤาสินค้านั้นเสร็จแล้ว

เมื่อเป็นที่พอใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว พนักงาน
 เจ้าหน้าที่จะได้ออกใบปล่อยเรือตามแบบที่กำหนดไว้ในแนบ ๗
 ให้ไป

ถ้าเรือลำใดออกจากท่าในพระราชอาณาจักร ไปภาคต่างประ
 เทศโดยมิได้มีใบปล่อยเรือ ฤามีได้ปฏิบัติตามบทมาตราต่อ
 ไปนี้ ท่านว่านายเรือฤาตัวแทนในเมื่อนายเรือไม่อยู่ มีความ
 ผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท แต่ส่วนตัวแทนนั้นต่อ

พิศุจน์ได้ว่าได้ทำการสมคบกันกับนายเรือด้วย จึงมีความผิด
 มาตรา ๕๐ ถ้าเรือลำใดได้รับใบปล่อยเรือ แล้วออกจาก
 ท่าหนึ่งไปยังท่าอื่นใดในพระราชอาณาจักรเพื่อรับของส่งออกไป
 ไป เมื่อได้ขนของลงบนทุกระเบียงท่าอันนั้นแล้ว ให้นายเรือ
 ส่งมอบหนังสือรายการสินค้าที่ได้ขึ้นทุกระเบียงเพิ่มลง แก่พนักงาน
 เจ้าหน้าที่นั้น กับทั้งให้แสดงใบปล่อยเรือที่เจ้าพนักงาน
 ได้ออกให้ณะท่าแรกที่ออกเรือมานั้นด้วย และจะต้องทำเช่นนี้
 ต่อไปทุกท่า ๆ จนกว่าจะได้รับใบปล่อยเรือขั้นที่สุด ออกนอก
 พระราชอาณาจักร และทุกครั้ง ๆ ที่ทำเช่นนี้ ให้เอาใบ
 ปล่อยเรือเพิ่มเติมติดแนบเข้ากับใบปล่อยเรือที่ได้ออกให้ณะ
 ท่าแรกที่ออกเรือขึ้นด้วย

มาตรา ๕๑ ให้นายเรือทุกลำซึ่งขึ้นทุกระเบียงสินค้าขาออก ยื่น
 ฤๅจัตให้ตัวแทนขึ้นบัญชีสินค้าสำหรับเรือ ซึ่งต้องมีราย
 ละเอียดแห่งสินค้าตามที่ระบุไว้ในบัญชีรายชื่อสินค้าขาออก
 ของศุลกากรนั้น ต่อศุลกสถานภายในหกวันเต็มนับแต่วันที่
 ได้ออกใบปล่อยเรือขาออกให้ บัญชีสินค้าสำหรับเรือนี้ให้
 ทำเป็นสองฉบับมีข้อความต้องกัน และต้องมีใบรับรอง
 สินค้าตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้
 ติดไปด้วย

มาตรา ๕๒ ให้นายเรือทุกลำที่ได้รับใบปล่อยเรือขาออก
ขัณฑ์ใบอนุญาตโดยสารในเรือต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน เวลา ที่จะ
ออกนอกเขตท่า ใบอนุญาตต้องแสดงจำนวน เพศแลสัญชาติ
ของคนโดยสาร และต้องทำตามแบบซึ่งอธิบดีจะได้กำหนด

มาตรา ๕๓ นายเรือทุกลำชนิดที่มีระวางจดทะเบียนต่ำกว่า
สองร้อยตันซึ่งออกจากท่ากรุงเทพฯ ฯ ต้องได้รับใบเบิกร่องผ่าน
ปากน้ำก่อนจึงออกเรือได้ และต้องส่งมอบใบเบิกร่องนี้แก่
พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปากน้ำ นายเรือชนิดอื่น ที่ออกจากท่า
กรุงเทพฯ ฯ เมื่อผ่านด่านศุลกากรที่ปากน้ำต้องเดินเบาลง และ
เมื่อพนักงานศุลกากรเรียกถาม ก็ต้องตอบโดยบอกชื่อเรือ
และที่ที่จะไป นายเรือคนใดกระทำความผิดต่อบทมาตรานี้ ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสี่ร้อยบาท

มาตรา ๕๔ ถ้าการบันทุกสินค้าลงในเรือขาออกได้ทำอยู่
เกินห้ากว่ายี่สิบเอ็ดวัน นับแต่วันเริ่มบันทุกก็ดี ฤๅเรือขาออก
เมื่อได้บันทุกสินค้าลงแล้ว ยังอยู่ในท่าเกินกำหนดนั้นก็ดี อาจ
เรียกค่าธรรมเนียมตามอัตราในใบแนบ ๔ (ข) แห่งพระราช
บัญญัตินี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่อาจกักเรือนั้นไว้ได้จนกว่าจะ
ได้ใช้ค่าธรรมเนียมนั้น และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นซึ่งหากจะพึง
มีขึ้นในการเพ่าเรือนั้นด้วย แต่อธิบดีอาจยกเว้นการเรียกค่า

กรรมเนียบมันได้ เมื่อได้ยินหลักถาดอันสมควรแสดงให้เห็นว่า
การเนียบมันนั้น มีอาชวาทที่หลักเถียงเสียได้

มาตรา ๕๕ ถ้าของใดซึ่งได้ทำทัณฑ์บนฤฯ ให้ ประกันไว้ว่า
จะส่งออกโดยเรือลำใด มิได้นำลงบันทุกให้เสร็จก่อนเรือลำ
นั้นออก ท่านให้รับของนั้นไว้ เว้นแต่จะโต้แย้งเหตุที่มีได้
นำลงบันทุก นั้นแก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ในทันที ภายหลัง ที่เรือ นั้น
ออก เพื่อพนักงานจะได้รับการบันทุกขาด ถ้าและของ
นั้นมีได้นำไปเก็บในคลังสินค้าฤฯ ทำใบขนใหม่ เพื่อส่งออก
ไปกับเรือลำอื่น โดยทำทัณฑ์บนหรือให้ ประกันไว้ภายใน
สิบสี่วัน นับแต่วันได้รับใบปล่อยเรือชั้นที่สุดไซ้ ท่านว่า
บุคคลผู้ยื่นใบขนสินค้าเพื่อส่งออกนั้นมีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๕๖ ข้าราชการนครรวมทั้งรัด้วย ที่ยื่นใบขนเพื่อ
ส่งออกนั้นต้องบันจุกระสอบมีน้ำหนักเท่า ๆ กันในคราวหนึ่ง ๆ
ที่นำลงเรือ และเมื่อได้ซึ่งน้ำหนักกระสอบโดยจำนวนอันเป็น
ที่พอใจแก่เจ้าพนักงานว่ามีน้ำหนักถูกต้อง ดังได้แสดงไว้ใน
ใบขนสินค้าขาออกนั้นแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่อาจอนุญาตให้
นำลงบันทุกได้

มาตรา ๕๗ เรือทุกลำที่เตรียมจะออกจากท่าต้องชักธงลา
ขนที่เสนาห์ ธงนี้ต้องชักไว้จนกว่าเรือจะออกเดิน ถ้าเรือจะ
ออกเวลาบ่าย ให้ชักธงขึ้นไว้แต่เช้า ถ้าเรือจะออกเวลาเช้า
ให้ชักธงขึ้นไว้แต่บ่ายวันก่อน นายเรือคนใดละเลยไม่ปฏิบัติ
ตามบทมาตรานี้ ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สี่ร้อยบาท

มาตรา ๕๘ การถ่ายเถียงถ่ายของจากเรือลำหนึ่งลงเรืออีกลำ
หนึ่งนั้น จะพึงอนุญาตให้ทำได้ต่อเมื่อบุคคลผู้ได้รับอำนาจทำ
การถ่ายของเช่นนั้น ได้ยื่นใบขอสินค้าทำเป็นสองฉบับมี
ข้อความต้องกันตามแบบที่กำหนดไว้ (ใบแนบ ๕) แต่ห้าม
มิให้ทำการถ่ายเถียงถ่ายของเช่นนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
และมีพนักงานเจ้าหน้าที่สุภาพกรกำกับอยู่ด้วย

มาตรา ๕๙ ถ้าจะส่งของซึ่งได้เสียค่าภาษีขาเข้าแล้วกลับ
ออกไป ท่านให้คืนค่าภาษีขาเข้าให้ แต่ต้องปฏิบัติตามบท
บังคับดังต่อไปนี้ และยื่นหลักฐานแสดงว่าของนั้นยังมิได้ขาย
มิได้ใช้ ฤๅมิได้จัดทำด้วยประการใด ๆ เพื่อหากำไรในเวลา
ที่ของอยู่ในเมืองนี้

บทบังคับที่กล่าวมาข้างต้นนั้นคือ

ก) ของนั้นต้องมีราคาไม่ต่ำกว่าร้อยละ และต้องอยู่ในหีบห่ออันคงบริบูรณ์ มีเครื่องหมายและเลขหมายเดิม ฤๅมิฉะนั้นต้องสามารถพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจของอธิบดีว่าเป็นของรายได้อันได้เสียค่าภาษีขาเข้าแล้ว

ข) ต้องเขียนคำขอคืนค่าภาษีลงในใบขนสินค้าขาออก

ค) ต้องทำคำขอคืนค่าภาษีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับรองใบขนสินค้าขาเข้า

ง) ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจแลรับรองการบันทุกของนั้น (ถ้าของนั้นส่งออกโดยทางไปรษณีย์ การที่พนักงานผู้รับได้ประทับตราประจำวันลงไว้ นั้น พึงถือว่าเป็นการรับรองแต่ในกรณีเช่นนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ สุลกากร ต้องเป็นที่พอใจว่าของที่ขอคืนค่าภาษีนั้นอยู่ในหีบห่อซึ่งได้ส่งยังที่ทำการไปรษณีย์เพื่อส่งออกไปนั้นแท้จริง)

ถ้ามีข้อสงสัยใน การส่ง ของที่ ร้องขอ คืนค่าภาษีนั้น ออก อธิบดีอาจเรียกเอาใบรับรองการขนของขึ้นจากท่า ฤๅที่ที่ของนั้นส่งถึง ฤๅที่ที่ถ่ายของไปต่างประเทศ อันกงสุลสยามได้ สลักหลังให้ด้วยนั้นได้

มาตรา ๖๐ ถ้าของใดที่ขอคืนฤๅได้อนุญาตคืนค่าภาษีแล้ว
 11/10/2566
 ได้บันทึกลงเรือ ฤๅนำไปยังท่าเทียบท่าเรือ ท่าเทียบเรือ ฤๅ

ก่อนเพื่อส่งออกไป และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าของนั้น
ไม่ตรงตามใบอนุญาตสินค้า ภาษีขึ้นทุกสินค้า คำร้องขอฎีกาเอก
สารอื่นก็ดี ถ้าคำร้องขออันเกี่ยวแก่ของนั้นปรากฏว่าเป็น
การทุจริตด้วยประการใดก็ดี ท่านให้รับของนั้นเสียสิ้น กับ
ทั้งหีบห่อและของสิ่งอื่นที่อยู่ในหีบห่อนั้นด้วย และบุคคล
ผู้ขออนุญาตส่งและขอคืนค่าภาษีสำหรับของนั้น มีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ฤ็สามเท่าจำนวนค่าภาษี
ที่ขอคืน ฤ็จำไม่เกินหกเดือน

หมวด ๗
ของตักค้าง

มาตรา ๖๑ ถ้าของใดยังอยู่ในความรักษาฤ็กำกับตรวจ
ตราของศุลกากรถึงหกเดือน โดยไม่มีใบอนุญาตอื่นใด
รับรอง และเมื่อได้ให้คำบอกกล่าวไปยังตัวแทนของเรือที่
นำเข้ามาแล้ว ท่านว่าจะจำหน่ายของนั้น ด้วยให้
ตัวแทนของเรือส่งของนั้นออกไปก็ได้ ฤ็พนักงานเจ้าหน้าที่
ฤ็บุคคลผู้ได้รับอำนาจจะนำออกขายทอดตลาดเสียก็ได้ ฤ็

พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำลายเสียเอง ฤๅให้บุคคลผู้ได้รับอำนาจ
ทำลายเสียต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้

มาตรา ๖๒ ของสดของเสียซึ่งยังมีได้รับมอบไปโดยยื่น
ใบขนบริบูรณ์ แล้วอาการแสดงชัดว่าของนั้นบูดเน่าแล้ว จะ
ทำลายเสียในเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังที่ของนั้นมาถึงสามวันก็ได้

มาตรา ๖๓ เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามบทมาตรา
๖๑ นั้น ให้หักใช้ค่าภาษี ค่าเก็บรักษา ค่าย้ายขน ฤๅค่าภาระ
ติดพันอย่างอื่นอันค้างชำระแก่ศุลกากรเสียก่อน เหลือเท่าใด
ให้ใช้ค่าภาระติดพันต่าง ๆ อันสมควรจะได้ และค้างชำระ
แก่ตัวแทนของเรือที่นำของเข้ามา เมื่อได้หักใช้เช่นนั้นแล้ว
ยังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใด ให้ตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่
เจ้าของจะได้เรียกร้องภายในหกเดือนนับแต่วันขายทอดตลาด

หมวดที่ ๘

การค้าชายฝั่ง

มาตรา ๖๔ การค้าทางทะเลจากภาคหนึ่งไปยังอีกภาคหนึ่ง
แห่งพระราชอาณาจักรนั้น ท่านให้ถือว่าเป็นการค้าชายฝั่ง

และบันดาเรือทั้งหลายที่ใช้ในการค้าเช่นนี้ ได้ชื่อว่าเป็นเรือ
ค้าขายชายฝั่ง

มาตรา ๖๕ เรือลำใดมาจากภาคต่างประเทศ และแวะ
แวะท่าเรือที่แห่งใดในพระราชอาณาจักรในระหว่างทางไปยังท่า
เรืออื่นในพระราชอาณาจักรก็ดี และเรือลำใดออกจากท่า
เรือที่แห่งหนึ่งในพระราชอาณาจักรไปยังท่าเรือที่แห่งอื่นในระหว่าง
ทางขาออกไปยังภาคต่างประเทศก็ดี ในส่วนที่เกี่ยวกับการ
ไปมาค้าขายในเขตชายฝั่ง ท่านให้บังคับด้วยบทกฎหมายแล
ข้อบังคับว่าด้วยการค้าชายฝั่ง แต่ในส่วนการไปมาค้าขายฤ
รับส่งสินค้าอันเกี่ยวกับภาคต่างประเทศ ให้บังคับด้วยบท
กฎหมายและข้อบังคับว่าด้วยการค้าต่างประเทศ

มาตรา ๖๖ อันเรือค้าชายฝั่งนั้น ถ้าทำการบันทึกของ
ใด ๆ ลง ฤฯ ขนของใด ๆ ขึ้นจากเรือในท้องทะเลนอกเขต
ท่า ฤฯ นอกพระราชอาณาเขตก็ดี ฤฯ ถ้าเรือค้าชายฝั่งลำใด
แวะแวะที่ใดนอกพระราชอาณาเขต ฤฯ เปลี่ยนทางเค็ดร โดย
มิได้มีพฤติการณ์อันมิอาจกล่าวล่วงเสียได้ มาบังคับให้ต้อง
กระทำเช่นนั้นก็ดี ฤฯ ถ้านายเรือค้าชายฝั่งลำใดซึ่งได้แวะแวะที่
ใดนอกพระราชอาณาเขต มิได้แจ้งเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นลาย

ลักษณะอักษรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และท่าแรกที่มาถึงในพระราช
อาณาจักรในทันใดที่เรือนั้นมาถึงก็ดี ท่านว่านายเรือนั้นมี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๖๗ ก่อนที่จะบันทุกของใดซึ่งตั้งใจจะส่งไปตาม
ชายฝั่งลงในเรือลำใดที่จะไปฤาอาจจะไปตามชายฝั่งก่อน แล้ว
จึงเลยไปยังภาคต่างประเทศนั้น ให้ยื่นใบอนุญาตสินค้าตามแบบ
ที่กำหนดไว้ (ใบแนบ ๑๐) และถ้ามีค่าภาษีจะพึงต้องเสีย
ในการส่งของนั้น ๆ ออกท่าใด ก็ต้องวางเงินค่าภาษีไว้จนเต็ม
จำนวน ขณะที่ได้รับใบ ปล่อยเรือ เงินที่วางไว้นี้อาจคืน
ให้เมื่อใด ยื่นใบ รับรอง อันถูกต้อง ของ เจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่
(ใบแนบ ๑๐ (ก)) ภายในสองเดือนนับแต่วันที่ได้รับใบปล่อย
เรือ อันแสดงว่าของนั้นได้ขนขึ้นภายในพระราชอาณาเขต

มาตรา ๖๘ ก่อนเรือค้าชายฝั่งลำใดจะออกจากท่า ฤ
ที่ขนสินค้าลง ฤถ่ายสินค้าออก ให้ทำใบอนุญาตเป็นสองฉบับ
มีข้อความต้องกันตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๑๑ ลงชื่อ
นายเรือ แสดงรายละเอียดของเรือ และสินค้าในเรือตามที่
กำหนดไว้ และส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งจะได้ยึดใบ
คู่มือไว้ และลงวัน เดือน ปี และลงชื่อในต้นฉบับคืนให้
ไป ใบอนุญาตนี้ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตปล่อยสินค้าแม่ปล่อยเรือ

ให้เดินทางได้ด้วย ถ้าเรือค้าขายฝั่งลำไตออกจากที่แห่งใด โดยมีใต้วีไบอนุญาตเช่นนี้ก็ได้ ฤถ้าไม่แสดงใบบอนุญาตนี้ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เมื่อเรือถึงท่า และก่อนเริ่มขนสินค้าขึ้นก็ได้ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๖๕ เมื่ออธิบดีเห็นสมควรจะออกใบบอนุญาตปล่อยสินค้าอย่างคุ้มได้ทั่วไปให้แก่เรือลำใด ๆ ที่ไปมาค้าอยู่เสมอเป็นปรกติระวางท่าต่าง ๆ ในพระราชอาณาเขตก็ได้ โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องยื่นบัญชีอันถูกต้องแห่งสินค้าที่บรรทุกไปนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ตรงต่อระเบียบการทุก ๆ เที้ยว และต้องส่งใบแจ้งความตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๑๒ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณะท่าที่เรือออกก่อนเวลาที่จะออกเรือ และให้ยื่นคำแจ้งความตามที่กำหนดไว้ในใบแนบ อันเดียว กันนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณะท่าที่เรือไปถึงภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เมื่อเรือไปถึงและก่อนเริ่มขนสินค้าขึ้น ใบบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไปนี้อาจถอนเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ โดยแจ้งความให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้าผู้ทรงใบบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไป ละเลยไม่ยื่นบัญชีสินค้าและคำ

แจ้งความดังกล่าวไว้ในมาตรานี้ ท่านว่านายเรือมีความผิด
ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘

มาตรา ๗๐ ของอันพึงต้องเสียค่าอากรชั้นใน ฎาของ
ต้องจำกัดบันทุกไปในเรือค้าขายฝั่งลำใด ถ้าชนออกจากเรือ
โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ท่านว่านายเรือมี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๗๑ นายเรือค้าขายฝั่งทุกลำจะต้องมี ฎาจัดให้
มีสมุดบัญชีสินค้าไว้ประจำเรือ เพื่อบันทึกข้อความราย
ละเอียดในการเดินเรือทุกเที่ยว คือประเภทและปริมาณสินค้า
วัน เดือน ปี และทำที่ออกเรือ วัน เดือน ปี และทำที่ไป
ถึง และที่ถ่ายสินค้าออก ชื่อนายเรือ และข้อความพิศดาร
อย่างอื่นที่จำเป็นแก่กรณี และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เรียก
ร้อง นายเรือ ต้องแสดง สมุดบัญชีสินค้าให้ตรวจ และ
พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะจดบันทึกรายละเอียดเหตุอย่างใด ๆ
ลงในสมุดบัญชีนั้นได้

หมวด ๘

ที่ทอดเรือภายนอก

มาตรา ๗๒ อธิบคืออาจกำหนดที่ทอดเรือภายนอกสำหรับ
11/10/2566

ทำกรุงเทพฯ ฯ ฎำทำอื่น เพื่อให้เรือถ่ายสินค้าออก ฎำันทุก
 สินค้าล้งท้งหมด ฎำแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง และอาจกำหนดเวลา
 ที่จะให้ไซ้ ททอดเรือภายนอกนั้น และออกข้อบังคับสำหรับ
 กรมเพื่อเจำนำที่สุตถากรกำกับตรวจตรา และควบคุมที่ทอด
 เรือภายนอกนั้นได้ด้วย ถ้าผู้ใดทำผิด ฎำเกี่ยวข้องในการ
 กระทำผิดต่อข้อบังคับนี้ ฎำพยายาม ฎำเกี่ยวข้องในการ
 พยายามกระทำผิดต่อข้อบังคับนี้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด
 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท แต่การที่ต้องรับผิดตาม
 มาตรการนี้ หากกระทำใ้ผู้นั้นหลุดพ้นไปจากควมรับผิดตามบท
 อื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ ฎำกฎหมายอื่นได้ไม

มาตรา ๗๓ บันดาเรือที่จอดอยู่ ฎำกำลังันทุกสินค้าล้ง
 ฎำกำลังถ่ายสินค้าออกขณะที่ทอดเรือภายนอก และบุคคลท้ง
 หลายที่เกี่ยวข้องกับการนั้นจะต้องรับผิด และต้องโทษตาม
 พระราชบัญญัตินี้ ฎำบทกฎหมายอื่น เหมือนหนึ่งว่าอยู่ในเขต
 ธรรมดาของท่า

มาตรา ๗๔ ถ้าเรือลำใดันทุกสินค้าล้ง ฎำถ่ายสินค้า
 ออกขณะที่ทอดเรือภายนอกใด ๆ ก็ดี ฎำณะที่แห่งใด ๆ อันมิ
 ได้อนันต์ก็ดี โดยมีได้รับความยินยอมของอธิบดี ท่านว่า
 นายเรือและบุคคลท้งหลายที่เกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการ

บันทุกสินค้าลง ฤถ้ายสินค้าออกนั้นมีความผิดต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าพันบาท และสินค้าที่ได้บันทุกลงฤถาฯนั้นฤ
วาง ฤที่เหลืออยู่ในเรือนั้นให้รับเสีย

มาตรา ๗๕ บันดาอาวรุฐป็น กระสุนดินปืน วัดฤระเบ็ด
ใฝน สุรฤ ฤฯของอย่างใดฤที่ต้งจ้งกัค ฤหีบห่อซึ่งยังมีใค้
ตรวจ ท้งนห้มีให้ถ้ยเป็ล้ยนล้าเรื่อ ฤรับมอจกเรื่อ
ที่นำของเข้าณะที่ทอคเรื่อภยนอก เว้นแต่จะใค้อนุญาตพิเศษ
จกอธิบดีฤพนักงนซึ่งใค้รับอ้งนจโดยชอบ

มาตรา ๗๖ อธิบดีอาจออกใบอนุญาตโดยให้อ้งนจท้งไป
แก่เรื่อล้าใดฤ เพื่อถ้ยสินค้าออก ฤบันทุกสินค้าลงณะที่
ทอคเรื่อภยนอกใค้ และห้มีให้เรื่อซึ่งไมใค้รับอ้งนจท้งไป
เช่นเนันบันทุกสินค้าลงฤถ้ยสินค้าออกณะที่นั้น เว้นแต่จะ
ใค้อนุญาตพิเศษจกอธิบดี ฤพนักงนซึ่งใค้รับอ้งนจโดยชอบ

มาตรา ๗๗ บันดาเรื่อที่อยูณะที่ทอคเรื่อภยนอก จะ
ต้งจอคภยในเขตแห่งที่ทอคเรื่อนั้นตามที่ได้ก้งนคไว้ และ
ห้มีให้เรื่อย้ยไปจกที่จอค เว้นแต่จะใค้อนุญาตจกพนัก
งนเจ้าน้าที่

มาตรา ๗๘ นายเรื่อที่ไปมาค้าอยู่เสมอเปนปรกติในทง
ค้าต่างประเทศ และใค้รับอ้งนจท้งไปให้ถ้ยสินค้าออกณะ

ที่ทอดเรือภายนอกซึ่งได้อนุมัติแล้วนั้น ต้องขออนุญาตจากพนักงานผู้กำกับที่ทอดเรือนั้นก่อนเริ่มถ่ายสินค้าออก

มาตรา ๗๘ นายเรือซึ่งได้รับอำนาจพิเศษเพื่อถ่ายสินค้าออก ณะที่ทอดเรือภายนอกนั้น ต้อง แสดงใบอนุญาตต่อพนักงานผู้กำกับก่อนเริ่มถ่ายสินค้าออก

มาตรา ๗๙ ราษฎรรายละเอียดอันถูกต้องแสดงสินค้าของที่ได้ถ่ายออกณะที่ทอดเรือภายนอกนั้น พึงทำขึ้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรองรายการถ่ายของออกนั้นให้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๑๓ เรือลำใดจะบันทึกสินค้าอันถ่ายล้าจากที่ทอดเรือภายนอก เข้าไปยังท่าหนึ่งท่าใด เมื่อมีใบอนุญาตที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับรองถูกต้องแล้วก็ให้ไปได้ ใบบัญชานั้นให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตให้อำนาจนำสินค้าไป ภายในบังคับแห่งบันทึกถานสำหรับเรือ มีสินค้าขาเข้าในเวลาเมื่อเข้ามาถึงในพระราชอาณาจักรนั้น เมื่อมาถึงท่าผู้ควบคุมเรือต้องส่งมอบใบอนุญาตนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละศุลกสถาน แล้วจึงจัดการถ่ายของออก และตรวจมอบตามข้อบังคับธรรมดา ถ้าเรือลำใดบันทึกสินค้าถ่ายล้าจากที่ทอดเรือภายนอก โดยไม่มีใบอนุญาตที่รับรองเช่นนั้น ห้ามมิให้เรือลำนั้นเปิดระวางจนกว่าจะได้ยื่นใบอนุญาตสินค้าบริบูรณ์ของเรือที่ได้ถ่ายล้าสินค้าให้มานั้นต่อศุลกสถานแห่งที่นั้น

มาตรา ๘๑ นายเรือที่^๕ได้รับมอบอำนาจ^๕ทั่วไป ฤๅอำนาจพิเศษให้ทำการ^๕บันทุกสินค้าให้เสร็จ^๕ขณะที่ทอดเรือภายนอกนั้น ต้องไปรับเอาใบปล่อยเรือจาก^๕ศุลกสถานแห่ง^๕ที่นั้นตามระเบียบ และใช้^๕ค่าการระคิด^๕พื้นที่^๕ต้องเสีย^๕จนครบ ใบปล่อยเรือ^๕นี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่^๕สลัก^๕หลังว่า “เพื่อทำการ^๕บันทุกให้^๕เสร็จที่

.....” และเมื่อถึงที่ทอดเรือภายนอก นายเรือต้องส่งมอบใบปล่อยเรือ^๕ให้แก่พนักงานกำกับด่าน ให้พนักงานยึดใบปล่อยเรือ^๕นั้นไว้ จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าค่าภาษีทั้งหมด และค่าธรรมเนียม ฤๅเงินรายอื่น^๕ซึ่งเรือจะพึงต้องเสียภายหลังที่ได้^๕ออกจากที่นั้นได้^๕ใช้^๕เสร็จ ฤๅได้^๕วงเงินประจำไว้ แล้วให้พนักงานสลัก^๕หลังลงวัน เดือน ปี และลงนามในใบปล่อยเรือ^๕คืนให้แก่^๕นายเรือ แล้วจึงให้^๕ออกเรือเดินทางต่อไปได้

มาตรา ๘๒ สินค้า^๕ขาออกจะย้ายจากท่า^๕แห่งหนึ่งไปยังที่ทอดเรือภายนอก เพื่อ^๕บันทุกลงในเรือลำใดที่ได้^๕อนุญาตให้^๕บันทุกสินค้า^๕ขณะที่ทอดเรือภายนอกนั้นก็ได้ แต่ก่อนที่จะย้ายสินค้า^๕เช่นว่านี้ไป จะต้องยื่นใบขนสินค้า^๕อย่างเดียวกับสินค้าที่^๕บันทุกในท่า และต้องเสีย^๕ค่าภาษีและค่าการระคิด^๕พื้นที่^๕ครบถ้วนเช่นเดียวกับ^๕นั้น ให้ผู้ส่งของออก^๕ทำบัญชีสินค้า^๕เรือลำ^๕นี้ลงสำหรับของเหล่านี้^๕ทั้งสิ้น และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่^๕กระทำ^๕ได้

สอบกับใบขนสินค้า และลงชื่อให้ไว้เป็นสำคัญแล้ว ให้ส่ง
 ใบอนุญาตสินค้าเรือลำเลียงนี้ไปกับสินค้าไปยังที่ทอดเรือภายนอก
 แล้วส่งมอบให้แก่พนักงานผู้กำกับฉันทัน ถ้ารายการละเอียด
 ใน ใบอนุญาตสินค้าเรือ ลำเลียงไม่ตรงกับ สินค้า พนักงาน ผู้กำกับ
 ฉันทันนี้อาจกักสินค้าไว้ได้

มาตรา ๘๓ ถ้าสินค้า ขาออก ระบายไม่ได้บนทุกลงเรือ
 ทุบบันทุกลงไม่หมดฉันทันทอดเรือภายนอก จะนับทุกสินค้า
 ราชันลงในเรือลำอื่นซึ่งอยู่ในที่ทอดเรือฉันทัน และซึ่งจะไป
 ยังท่าเดียวกันก็ได้ ให้นายเรือลำที่กล่าวหลังนี้ ฤ็ผู้ส่งของ
 ออกทำเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษรยื่นต่อพนักงานกำกับด่าน
 เพื่อขออนุญาตบนทุกสินค้านั้น

มาตรา ๘๔ ถ้าจะส่งสินค้าที่ไม่ได้บนทุกลงเรือกลับมายัง
 ท่าที่ส่งออกไป บุคคลซึ่งจะต้องรับผิดชอบไปรับใบรับรอง
 จากพนักงานกำกับด่าน มีข้อความแสดงปริมาณและบอก
 ลักษณะแห่งสินค้านั้น ๆ และใบรับรอง นี้จะต้อง ส่งกำกับ มากับ
 สินค้ายังท่า และส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ฉันทันสถาน

มาตรา ๘๕ ภายในหกวันนับแต่วันที่ได้รับใบปล่อยเรือ
 ชั้นที่สุดจากที่ทอดเรือภายนอก ให้ นายเรือฤ็ตัวแทนอื่น

ใบอนุญาตสำหรับเรือแก่พนักงานผู้กำกับขณะนั้น แสดง
 สิ้นค่าทั้งหมดที่ได้บนทุกลงขณะที่ทอดเรือภายนอก

มาตรา ๔๖ เรือทุกลำที่อยู่ขณะที่ทอดเรือภายนอก ต้อง
 ชักตรงลาตามบทบัญญัติและต้องระวางโทษตามมาตรา ๕๗

หมวด ๑๐

เก็บของในคลังสินค้า

มาตรา ๔๗ เมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าและได้ขนของขึ้นเพื่อ
 เก็บในคลังสินค้า ที่ได้อนุมัติแล้วตามมาตรา ๔ แห่งพระ
 ราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จตุรราชการละเอียดแห่งของ
 นั้นไว้ และจัดให้นายคลังสินค้า ญานุกุลอนผู้มาสำหรับ
 ผิดชอบเขียนเครื่องหมายและชนิดของไว้ที่หีบห่อทุก ๆ ห่อ
 และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พอใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย
 แล้ว ก็ให้เขียนคำรับรองให้ ว่าของนั้นได้เก็บในคลังสินค้า
 ถูกต้องแล้ว

มาตรา ๔๘ ราชการของซึ่งได้จัดไว้ดังกล่าวมาก่อนนั้น จะ
 ได้เป็นรายการสำหรับคิดค่าภาษีอันจะต้อง เสียสำหรับ ของนั้น
 ในเวลาที่จะได้ส่งมอบของไปในขั้นที่สุดเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้า

อันถูกต้อง และของนั้นจะได้ลงบาปuzzi และเรียกค่าภาษี
เต็มตามปริมาณที่จดไว้ในรายการนั้น โดยไม่มีการลดหย่อน
ให้เพราะเหตุที่ขาดจำนวนแต่อย่างหนึ่งอย่างใด เว้นแต่ใน
กรณีดังจะกล่าวสืบไปข้างหน้า

มาตรา ๘๘ บันดาของที่เก็บในคลังสินค้านั้น ต้องเก็บ
ไว้ในหีบห่อเต็มตามที่ได้นำเข้ามา เว้นแต่ของซึ่งเมื่อได้ขน
ขึ้นแล้ว ได้รับอนุญาตให้ย้ายหีบห่อได้จะดำเนินการทำเรือ ฤ
อนุญาตให้เอาเข้าร่วมให้เลิกคิด ให้แบ่งแยกกองให้บันจุ
ฤกลับบันจุใหม่ในคลังสินค้า ในกรณีเช่นนั้นให้เก็บของนั้น
ไว้ในหีบห่อตามที่เป็นอย่าง เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จตรวจรายการนั้น
และถ้าของนั้นมีได้เก็บไว้ดังกล่าวนักดี ฤถ้าในภายหลังได้มี
การเปลี่ยนแปลงทำลงแก่ของฤหีบห่อที่เก็บไว้เช่นนั้นนักดี เปลี่ยน
แปลงในการบันจุเข้าหีบห่อในคลังสินค้า ฤเปลี่ยนแปลง
เครื่องหมายและเลขหมายหีบห่อนักดี ฤถ้าได้ขยับย้ายออกไป
จากห้องในคลังสินค้าซึ่งได้เก็บไว้เช่นนั้นนักดี หากมิได้ทำต่อหน้า
และได้อนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ไซริ์ ท่านว่าของและหีบ
ห่อนั้นให้ริบเสีย เว้นแต่จะเป็นไปเพื่อส่งมอบตามใบอนุญาต
ฤคำสั่ง ฤอำนาจอันถูกต้องสำหรับการนั้น

มาตรา ๕๐ ถ้าผู้ปกครองคลังสินค้าเงินเล่าไม่เก็บของในคลังสินค้าให้มีทางเข้าถึงหีบห่อของทุกห่อได้โดยสะดวกไซ้เมื่อได้ทำการเงินเล่าเช่นนี้เป็นครั้งแรก จะได้รับคำตักเตือนตามทางการ และต่อนั้นไปเมื่อได้กระทำการเงินเล่าอีก ท่านว่ามีควมผิดต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๕๑ ของใดปรากฏว่าได้เก็บไว้ในคลังสินค้า และเป็นของยังมีได้ตรวจและส่งมอบถูกต้อง ถ้าผู้ปกครองคลังสินค้าไม่แสดงของนั้นในเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สุตกากร้องขอไซ้ ท่านว่าผู้ปกครองคลังสินค้านั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกินร้อยบาทสำหรับหีบห่อหนึ่ง ๆ ที่ไม่ได้แสดงนอกจากคำภาที่ต้งเสียสำหรับของนั้น

มาตรา ๕๒ ถ้าของใดที่ได้ขมไปจนเพื่อเก็บในคลังสินค้ามิได้เก็บให้ถูกต้องตามใบอนุญาตดี ๆ ฤเมื่อได้เก็บไว้ในคลังสินค้าแล้ว ได้ซ่อนเร้นย้ายขนไปจากคลังสินค้าด้วยประการใด ๆ ฤได้ร้อออกจากหีบห่อ ย้ายจากหีบห่ออันหนึ่งไปบันจุในหีบห่ออีกอันหนึ่ง ฤทำด้วยประการอื่นใดก็ดี เพื่อที่จะปน ย้าย ฤซ่อนเร้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านให้รับของนั้นเสีย

มาตรา ๕๓ ผู้ใดบังอาจลอบเปิดคลังสินค้า ฤถ่วงเข้าไป
ถึงของที่อยู่ในคลังสินค้านั้น เว้นแต่จะได้นำเข้าไปต่อหน้า
พนักงานเจ้าหน้าที่สุจริตในเวลากระทำการตามหน้าที่ ท่านว่า
ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ ปรับ ครึ่งหนึ่ง ๆ ไม่เกินพันบาท
จำคุกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๕๔ อธิบดีไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้
ของเข้า ฤเจ้าของ ฤผู้รับตราสั่ง ในเหตุที่เกิดความเสียหาย
ขึ้นแก่ของระวางที่เก็บอยู่ในคลังสินค้า เพราะเกิดเพลิงไหม้
ฤเพราะอุบัติเหตุอย่างอื่นอันมีอาจหลีกเลี่ยงเสียได้ ฤเพราะ
เหตุเสียหายไม่ว่าอย่างใด ๆ เว้นแต่การเสียหายนั้นจะเกิดจาก
ความจงใจละเลย ฤการกระทำ ฤละเว้นกระทำ ของ
พนักงานในเวลากระทำการตามหน้าที่

มาตรา ๕๕ ถ้าของใดที่เก็บในคลังสินค้า ฤที่ยื่นใบขน
เพื่อเก็บในคลังสินค้า ฤที่ยื่นใบขนเพื่อรับมอบไปจากคลัง
สินค้านั้น สูญหาย ฤถูกทำลายโดยอุบัติเหตุอันมีอาจ
หลีกเลี่ยงเสียได้ ในขณะที่อยู่บนเรือก็ดี ฤในเวลาย้ายถอน
ขนขึ้นก็ดี ในเวลารับเข้าเก็บในคลังสินค้า ฤเวลาที่อยู่
ในคลังสินค้าก็ดี ท่านว่าอธิบดีอาจยกเว้นค่าภาษีที่จะต้องเสีย
ฤคืนค่าภาษีที่ได้เสียแล้วสำหรับของนั้นได้

มาตรา ๕๖ ถ้าในเวลาใดเวลาหนึ่ง ปรากฏว่าของในคลังสินค้า มีปริมาณ น้อยลงกว่า ที่จดไว้ในใบขนสินค้าเดิม เมื่อนำของนั้นเข้าเก็บ และปริมาณที่ต่างกันนี้ไม่มีเหตุผลปรากฏในบันทึกของพนักงานก็ดี ฤๅไม่ปรากฏในเหตุที่อธิบดีหากได้เห็นสมควรอนุญาตมิให้ต้องคิดค่าภาระติดพันนั้นก็ดี ท่านให้ถือว่าของตามปริมาณที่ต่างกันอันแสดงเหตุมิได้นั้น เป็นของที่ได้อพยพไปโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงาน และให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๗ บังคับแก่กรณีเช่นกล่าวนี้

มาตรา ๕๗ ของใดที่เก็บในคลังสินค้าแห่งหนึ่งนั้น จะย้ายไปเก็บใน คลังสินค้า แห่งอื่นใดใน พระราช อาณาจักร ก็ได้ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับสำหรับกรมอันทอธิบดีจะได้ออกขึ้นไว้

หมวด ๑๑

ประกันและทัณฑ์บน

มาตรา ๕๘ อธิบดีอาจเรียกประกันจากบุคคลคนเดียวฤๅหลายคนซึ่งเกี่ยวเป็นผู้ได้ประโยชน์ในกิจการใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่อำนาจการกำกับบัญชาของกรมศุลกากร โดยให้ทำทัณฑ์บนฤๅให้ประกันอย่างอื่นจนเป็นที่พอใจเพื่อปฏิบัติให้เป็น

ไปตามเงื่อนไข คำสั่ง ฤทธิกิจการอันเกี่ยวแก่กรมสกุลการ
 ฤทธิเนื่องจากกิจการที่กล่าวมานั้นได้ บันดาทัณฑ์บนฤทธิประกัน
 อย่างอื่นเช่นว่ามานี้ให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย และถ้า
 กระทำผิดเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งแห่งทัณฑ์บนฤทธิประกัน ก็อาจ
 ยกขึ้นฟ้องร้องและว่ากล่าวต่อไปได้เหมือนเช่นประกันทัณฑ์บน
 อย่างใด ๆ กันระบุงฤทธิอนุญาตไว้ให้ทำได้ เรียกได้ตามพระ
 ราชบัญญัติขึ้นฤทธิบทกฎหมายอื่น ๆ ฉะนั้น บันดาทัณฑ์บนเช่น
 ว่ามานี้ให้ ทำให้ แก่ และเพื่อได้ แก่รัฐบาล ของ พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว และอธิบดีพึงเพิกถอนเสียได้เมื่อพ้นกำหนด
 สองปีนับแต่วันในทัณฑ์บน ฤทธิถ้ามีกำหนดเวลาไว้ให้ปฏิบัติ
 ตามเงื่อนไขในทัณฑ์บนเป็นประการใด ก็นับแต่กำหนด
 เวลานั้น

หมวด ๑๒

สำแดงเท็จ

มาตรา ๕๕ ผู้ใดกระทำฤทธิจัดฤทธิยอมให้ผู้อื่นกระทำ ฤทธิขึ้น
 ฤทธิจัดให้ผู้อื่นขึ้นซึ่งใบขนสินค้า คำสำแดง ใบรับรอง บันตก

เรื่องราว ฤๅตราสารอย่างอื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ๆ
 อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ ฤๅอันพระราชบัญญัตินี้บังคับ
 ให้กระทำนั้นเป็นความเท็จก็ดี เป็นความไม่บริบูรณ์ก็ดี ฤๅ
 เป็นความชักพาให้ผิดหลงในรายการใด ๆ ก็ดี ฤๅถ้าผู้ใดซึ่ง
 พระราชบัญญัตินี้บังคับให้ตอบคำถามอันใดของพนักงานเจ้าหน้าที่
 มิได้ตอบคำถามอันนั้นโดยสัตย์จริงก็ดี ฤๅถ้าผู้ใดไม่ยอม ฤๅ
 ละเลยไม่ทำไม่รักษาไว้ซึ่งบันทึกเรื่องราว ฤๅทะเบียน ฤๅสมุด
 บัญชี ฤๅเอกสาร ฤๅตราสารอย่างอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้
 บังคับไว้ก็ดี ฤๅถ้าผู้ใดปลอมแปลงฤๅใช้เมื่อปลอมแปลงแล้ว
 ซึ่งเอกสารบันทึกเรื่องราว ฤๅตราสารอย่างอื่นที่พระราช
 บัญญัตินี้บังคับไว้ให้ทำ ฤๅที่ใช้ในกิจการใด ๆ เกี่ยวกับ
 พระราชบัญญัตินี้ก็ดี ฤๅแก้ไขเอกสารบันทึกเรื่องราว ฤๅตรา
 สารอย่างอื่นภายหลังที่ได้ออกไปแล้วในทางราชการก็ดี ฤๅ
 ปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือชื่อย่อ ฤๅเครื่องหมาย
 อย่างอื่นของพนักงานกรมศุลกากร ฤๅซึ่งพนักงานศุลกากรใช้
 เพื่อการอย่างใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ท่านว่าผู้
 นี้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาท ฤๅจำ
 ไม่เกินหกเดือน

หมวด ๑๓
การฟ้องร้อง

มาตรา ๑๐๐ ในการฟ้องร้องคดีอันเกี่ยวข้องกับของซึ่งต้องยึด เพราะไม่เสียภาษี ฤ็เพราะเหตุพึงรับโดยประการอื่นก็ดี ฤ็ยึดเพื่อเอาค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ถ้ามีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นว่าค่าภาษีสำหรับของนั้น ๆ ได้ส่งชำระถูกต้องแล้วฤ็หาไม่ฤ็ว่าของนั้น ๆ ได้นำเข้ามา ได้ขนขึ้นจากเรือ ได้ส่งออก ได้บันทึกลงเรือ ได้ย้ายขนไป ได้เก็บ ได้ขาย ฤ็ได้จัดการอย่างอื่นโดยชอบด้วยกฎหมายฤ็หาไม่ไซ้ร้ ท่านว่านำที่พิสูจน์ตกอยู่แก่จำเลยทุกคดีไป

มาตรา ๑๐๑ ในคดีใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการศุลกากรนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่คนใด ๆ ซึ่งกระทำการโดยอาศัยอำนาจของอธิบดี อาจยื่นฟ้องและทำการฟ้องหาฤ็แก้คดี ฤ็ดำเนินคดีได้ ไม่ว่าในศาลหนึ่งศาลใด

มาตรา ๑๐๒ ถ้าบุคคลใดจะต้องถูกฟ้องตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมและใช้ค่าปรับ ฤ็ได้ทำความตกลง ฤ็ทำทัณฑ์บน ฤ็ให้ประกันตามที่อธิบดีจะเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะงดการฟ้องร้องเสียก็ได้ และการที่อธิบดีงดการฟ้อง

ร้องเช่นนั้นให้ถือว่าเป็นอันคุ้มครองผู้กระทำผิดนั้น ในการที่จะถูกฟ้องร้องทางราชการต่อไปในกรณีแห่งความผิดอันนั้น

มาตรา ๑๐๓ ถ้ามีความจำเป็นที่จะประเมินราคาของใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดเบี้ยปรับ ท่านว่าราคานั้นให้พึงถือเอาตามราคาของชนิดเดียวกัน ซึ่งได้เสียค่าภาษีศุลกากร ฤๅอากรชั้นในครบถ้วนแล้วตามที่ซื้อขายในเวลา ฤๅใกล้เวลาที่กระทำผิดนั้น แต่ผู้กระทำผิดจะเลือกถือเอาตามราคาที่ยกขึ้นที่กำหนดให้ก็ได้

มาตรา ๑๐๔ ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้ประการใดก็ตาม ศาลอาจใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำผิดให้ไว้เบี้ยปรับ นอกจากโทษจำคุกก็ได้ แต่ว่าเบี้ยปรับและกำหนดโทษจำคุกทั้งสองอย่างต้องไม่เกิน อัตราโทษ อย่างสูง ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๑๐๕ เจ้าของเรือจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งในการใช้เบี้ยปรับ ซึ่งได้ลงโทษปรับนายเรือสำหรับความผิดใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ และโดยทำนองเดียวกันเจ้าของ ฤๅเจ้าสำนักใด ๆ จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าปรับซึ่งได้ลงโทษปรับตัวแทน ฤๅผู้ปกกลองท่านั้น ๆ ซึ่งกระทำการแทนตน ฤๅควบคุมดูแลผลประโยชน์ของตนนั้น

มาตรา ๑๐๖ บุคคลใดได้รับอำนาจจากเจ้าของสินค้าโดยแสดงออกชัด ๆ ฤๅโดยปริยาย ให้เป็นตัวแทนในเรื่องสินค้านั้น ๆ เพื่อกิจการอย่างใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ และการให้อำนาจนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุมัติแล้วไซ้ร้ ท่านให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของสินค้าในกิจการนั้น ๆ

มาตรา ๑๐๗ ถ้านายเรือดำไตให้ อำนาจแก่บุคคลใดให้กระทำกิจการเป็นตัวแทนของตน โดยได้รับอนุมัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ และบุคคลนั้นยอมรับเป็นตัวแทนโดยแสดงออกชัด ๆ ฤๅโดยปริยาย เพื่อกระทำหน้าที่ใด ๆ ตามบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ไซ้ร้ ในเมื่อไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ท่านว่าตัวแทนนั้นต้องระวางโทษเป็นอย่างเดียวกันกับนายเรือ

มาตรา ๑๐๘ ถ้าบุคคลใดร้องขออนุญาตต่อพนักงาน เพื่อกระทำกิจการเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างแทนบุคคลอื่น พนักงานอาจเรียกให้ ผู้ที่ร้องขอเช่นนั้น แสดงใบมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคล ซึ่ง คนร้องขอจะ กระทำ การ แทน นั้น ได้

ถ้าและไม่มีใบมอบอำนาจเช่นนั้นมาแสดง พนักงานจะไม่ยอม
กระทำการกับผู้นั้นก็ได้

มาตรา ๑๐๘ เสมียนฤคนใช้ของบุคคลใด ฤห้างใดอาจ
จะมาทำกิจการทั้งหลายทั้งปวงแทนตัวบุคคล ฤห้างนั้นที่สุก
สถานได้ แต่ว่าพนักงานเจ้าน้ำที่จะไม่ยอมรับรองเสมียนฤคน
ใช้นั้นเสียก็ได้ เว้นแต่บุคคลฤห้างนั้นจะได้ยื่นใบมอบอำนาจ
ทั่วไปไว้ที่สุกสถาน ให้อำนาจเสมียนฤคนใช้นั้นทำการแทน
ตน และได้วางประกันโดยทำค้ำประกันฤประการอื่นให้ไว้ตาม
แต่ที่พนักงานเจ้าน้ำที่จะเห็นสมควรและพอใจ เพื่อให้เสมียน
ฤคนใช้นั้นปฏิบัติการโดยถูกต้องสมควร

หมวด ๑๕

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑๑๐ ถ้าเรือลำใดบนทุกลงฤถ่ายออก ซึ่งของ
ฤสินค้าอย่างใด ๆ ก็ดี ฤกระทำการงานอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี
ในวันอาทิตย์ ฤวันหยุด ฤก่อน ฤภายหลังเวลาราชการ
ดังกล่าวไว้ในใบแนบ ๔ (ค) แห่งพระราชบัญญัตินี้ นอกจาก
จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีฤพนักงานเจ้าน้ำที่ก่อน และได้เสีย

ค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ ในใบแนบ ๔ (ค) นั้นแล้ว ท่านว่านายเรือฤๅตว์ แทนฤๅ ทั้งสอง คนร่วมนั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท แต่การที่ต้องรับผิดชอบตามมาตรานี้ ไม่กระทำให้พ้นหลุดพ้นจากโทษที่จะพึงต้องรับผิดชอบอันแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์รายได้ของแผ่นดิน จะต้องวางพนักงานประจำเรือณะที่ใด และจะไปยังที่นั้น จากด่าน สุลกากร อันใกล้ที่สุดไม่ได้ โดยง่ายก็ดี ฤๅเมื่อนายเรือฤๅตว์บุคคลอื่นซึ่งมีประโยชน์ได้ เสียประสงค์จะให้พนักงานไปทำการณะที่เช่นนั้นก็ดี ท่านว่าบัณฑิตาค่าเดินทางและค่าธรรมเนียมประจำวันอัตราในใบแนบ ๔ (ง) นั้น ให้คิดเอาแก่เรือฤๅตว์หรือขอ

มาตรา ๑๑๒ ถ้าเกิดมีข้อโต้เถียงขึ้นในระวางกรมสุลกากร กับผู้นำของเข้า ผู้ส่งขอรอออก พ่อค้า ผู้จำหน่าย ฤๅผู้ที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวของด้วยเรื่องขอดีที่กำลังผ่านสุลกากร ให้นำของนั้นไปยังศาลสถาน ฤๅไปเก็บไว้ในที่มั่นคงแห่งใดแห่งหนึ่งในระวางวินิจฉัยข้อโต้เถียงนั้น เว้นไว้แต่พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของฤๅตว์แทนจะตกลงกัน ยอมให้เอาแต่ตัวอย่างของไว้ วินิจฉัยข้อโต้เถียง และเพื่อรักษาประโยชน์

รายได้ของแผ่นดิน ให้วางเงินเป็นจำนวนอันพอเพียงคุ้มค่า
 ภาษีตามอัตราสูงสุดที่จะต้องเสียสำหรับของนั้นไว้ณะศุลกสถาน
 มาตรา ๑๑๓ บันดาใบขนสินค้า ภาษี สมุดบัญชี
 บันทึกเรื่องราว เอกสารไม่ว่า ประเภทใด ๆ ให้ทำ และถือไว้
 เป็นภาษาไทยฤๅภาษาอังกฤษ ใบขนสินค้า ภาษี ฤๅบันทึก
 เรื่องราว อย่างอื่น ที่ต้อง ทำขึ้น ตามบังคับแห่งพระราชบัญญัติ
 ท่านมิให้ถือว่าสมบูรณ์ นอกจากจะได้ทำให้ถูกต้องเคร่งครัด
 ตรงตามที่บัญญัติไว้ เมื่อจะต้องจัดและแยกประเภทปริมาณ
 สินค้า ก็ต้องกระทำการนั้นให้ถูกต้องเคร่งครัดตรงตามบัญชี
 รายชื่อสินค้าขาเข้าและขาออกแบบราชการ ราคาแยกประเภท
 หนึ่ง ๆ และราคารวมยอดในใบขนสินค้านั้นให้ลงไว้เป็นเงินสยาม
 จำนวนหีบห่อในต้นใบขนสินค้าทุกฉบับให้ลงเป็นตัวอักษร ส่วน
 สำเนาจะลงเป็นตัวเลขก็ได้ ห้ามมิให้รับใบขนสินค้าฉบับใด
 นอกจากจะมีรายการละเอียดบริบูรณ์ดังที่กำหนดไว้ในแบบตาม
 ที่กฎหมายบัญญัติ พร้อมทั้งค่าแสดงของผู้นำของเข้าฤๅตัว
 แทนดังที่กำหนดไว้ด้วย

มาตรา ๑๑๔ พนักงานเจ้าหน้าที่ใด ๆ อาจเรียกให้ยื่นบัญชี
 ราคาสินค้า ภาษีสินค้าสำหรับเรือ ใบตราส่งสินค้า ใบรับ
 สมุดบัญชี บันทึกเรื่องราว เอกสารอย่างอื่นอันเกี่ยวข้องด้วย

ของใดๆ ที่กำลังผ่าน ญาได้ผ่านศุลกากรนั้นได้ เพื่อตรวจสอบ ญาเทียบคู่ให้ถูกต้องกับใบขนสินค้า ใบรับรอง ใบแสดงการ ญารายละเอียดที่ได้ยื่นไว้ต่อกรมศุลกากร และถ้าไม่ยอมยื่น ไซร์ ท่านว่าบุคคลผู้จงใจไม่ยอมปฏิบัติตามคำเรียกของพนักงาน นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๑๑๕ ถ้าผู้ใดไม่ยอมยื่นแบบใบรับรอง ใบแสดง การ คำสำแดงบันทึกเรื่องราว ญาไม่ยอมให้คำแสดงข้อความ อื่นแก่พนักงานคนใดซึ่งบังคับให้ยื่นญาแสดง ญาที่เรียกให้ ยื่นญาแสดงโดยชอบตามพระราชบัญญัตินี้ ญาบทกฏหมายอื่น อันเกี่ยวแก่ศุลกากรก็ดี ญาละเลยไม่ยื่นแบบใบรับรอง ใบ แสดงการ คำสำแดง บันทึกเรื่องราว ญาไม่ให้คำแสดงข้อ ความอื่น เช่นว่านั้น ภายใน เวลาอันควร ญาเวลาอันระบุไว้ และตามแบบที่กฏหมายบัญญัติไว้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๑๑๖ สำเนาใบรับรอง ใบขนสินค้า ญาเอกสาร แลใบอาณัติ ญาข้อความแถลงสิ่งซึ่งไม่ใช่เป็นความลับนั้น เมื่อ อดิบดีเห็นสมควรก็ออกให้ได้ โดยให้เสียค่าธรรมเนียมตามอัตรา ในใบแนบ ๔ (จ)

มาตรา ๑๑๗ การบันทึกลงเรือ ฎาขึ้นจากเรือ การพาเอาของไป และการขนของขึ้นบกก็ดี การนำของไป ยิงให้สำหรับตรวจกิติ การชั่งของ การนำของขึ้นชั่ง เปิด กลีบบันจุ เอาเข้ารวม คัดเลือก แบ่งแยกกอง ทำเครื่องหมาย และลงเลขหมาย ซึ่งเป็นการจำเป็น ฎาอนุญาตให้ กระทำนั้นก็ดี การขนย้ายของไปเก็บในท้องสำหรับเก็บจนกว่า จะได้รับมอบไปก็ดี ท่านว่าให้เป็นที่สำหรับเก็บจนกว่า ผู้ส่งของออกจะพึงกระทำโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง และ ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นแก่ของในระหว่างที่อยู่ในความรักษา ฎา ตรวจตราดูแลของกรมศุลกากรอันมิได้ เกิดแต่การจงใจกระทำ ฎาเกิดแต่ความบกพร่องไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ไซ้ ท่านว่ากรม ศุลกากรหาต้องรับผิดชอบในการเสียหายนั้นไม่

มาตรา ๑๑๘ บันดาหีบห่อซึ่งมีของอยู่ข้างใน ต้องมี เครื่องหมายและเลขหมาย และต้องแสดงเครื่องหมาย และ เลขหมาย เช่นว่านั้น ลงไว้ใน เอกสารทุกฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับ ของนั้น

มาตรา ๑๑๙ ถ้าผู้ใดกระทำผิดพระราชบัญญัตินี้ และ ความผิดนั้นมิได้ มีบัญญัติโทษไว้เป็นอย่างอื่นใน พระราชบัญญัติ

นี้ ฎาบทกฏหมายอื่นไซ้ ท่านว่าผู้ันต้องระวางโทษปรับไม่
เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๒๐ เมื่อใดบทพระราชบัญญัตินี้แตกต่างกับบท
กฏหมายพระราชบัญญัติ ฎาประกาศอื่นที่ใช้อยู่ขณะบัดนี้ ท่าน
ว่าในเรื่องอันเกี่ยวแก่ศุลกากรนั้น ให้ยกเอาบทพระราชบัญญัติ
นี้ขึ้นบังคับ และกฏหมายพระราชบัญญัติ ฎาประกาศใดซึ่งจะ
ได้ให้ใช้ในภายหน้านั้น มิให้ถือว่าเพิกถอนจำกัดเปลี่ยนแปลง
ฎาถอนไปเสียซึ่งอำนาจและบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นไว้
แต่ในกฏหมายพระราชบัญญัติ ฎาประกาศใหม่นั้น จะแสดง
ไว้โดยชัดแจ้งว่า มีประสงค์จะให้เป็นอย่างนั้น

มาตรา ๑๒๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การนำของ
เข้า และส่งของออก ฎาการค้าอย่างใดๆ ข้ามแดนแห่งพระ
ราชอาณาจักร ทางบกเสมอขึ้นกับการค้าทางทะเล และบท
บัญญัติการบังคับ และโทษานุโทษทั้งปวงในพระราชบัญญัตินี้
ให้ใช้บังคับแก่การค้าข้ามแดนทางบกตามที่จะพึงใช้ได้ โดยมี
พัก ต้อง คำหนึ่ง ถึงถ้อยคำ สำนวนซึ่งใช้ ตามปรกติในทางการเรือ
และเมื่อใดมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้อยคำ
สำนวนที่ใช้นั้นให้หมายความและกินความรวมไปถึงรถไฟ ล้อ
เลื่อน คนหาบหาม สัตว์วันทุกอากาศยาน ด้านศุลกากร

พรมแดน สนามบินที่กำหนดเป็นด้านภาษี การบินทุกของสง
การถ่ายของออก แล้วแต่กรณี ฤกษ์ยอคำสำนวนอื่นทำนองนี้
อันใช้อยู่ในการค้าทางบกทางอากาศนั้น

มาตรา ๑๒๒ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ให้มีอำนาจออกกฎเสนาบดีเพื่อปฏิบัติและดำเนินการตาม
พระราชบัญญัตินี้ กฎเสนาบดีนี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
และเป็นอันใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศเป็นต้นไป

อธิบดีอาจออกข้อบังคับสำหรับกรมใด ตามอำนาจที่ได้ให้
ไว้แก่ชัดโดยบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และอาจเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับนั้น ๆ ได้ตามยุคตามกาล แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็น
เพื่อให้เหมาะแก่กิจการของกรมสกุลการ

ประกาศมาณะวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้.

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๔๖๕)

ใบแนบ ๑

มาตรา ๓๘ รายงาน
ทำ เลขที่

ต้นฉบับ
ใบคู่

ทะเบียนเรือเลขที่
เรือกลไฟ
เรือใบ

ชื่อเรือ	รวางต้น	สัญชาติ	จำนวนลูกเรือ		ชื่อนายเรือ	ชื่อท่าเรือที่ท่ามา
			ชาวยุโรป	ชาวเอเชีย		

เครื่องใช้สำหรับเรือที่คงเหลืออยู่

อาวุธปืน จำนวน ฝืน จำนวนด้าม
.....
.....

กระสุนปืน จำนวน ยาเสพติดให้โทษ จำนวนเป็นแกรม
.....
.....

น้ำสุรา	สุรายุโรป	สุราเอเชีย	ไวน์	เบียร์

จำนวนคนโดยสาร
สถานีซึ่งเรือจอด
ชื่อตัวแทน

ข้าพเจ้าขอแสดงว่ารายการข้างบนนี้ เป็นรายงานสำหรับเรืออันครบถ้วนและแท้จริง และ
บาญชีสินค้าสำหรับเรือ * ที่แนบมาและซึ่งข้าพเจ้าได้ลงชื่อไว้เป็นรายการสินค้าของเรือที่กล่าวแล้ว
อันครบถ้วนและแท้จริง ข้าพเจ้ามิได้มีประวางเรือ หรือส่งมอบของอย่างหนึ่งอย่างใดออกจากเรือ
ตั้งแต่ออกจาก อันเป็นที่ต่างประเทศซึ่งได้รับ
บันทุกสินค้าเป็นครั้งสุดท้าย เว้นไว้แต่
ลงชื่อและแสดงไว้แต่แต่วันที่
ต่อน่า

พนักงาน นายเรือ

* หมายเหตุ - บาญชีสินค้าสำหรับเรือต้องทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความเหมือนกันและต้องแสดงรายการต่อไปนี้

ที่ตั้งได้บันทึกของ ลงตามลำดับเวลา	เครื่องหมาย	จำนวน หีบห่อ	ชนิดของ	รายละเอียดสำหรับ ของที่ระวางขึ้นท่า อื่นในพระราช อาณาจักร	รายละเอียดสำหรับ ของบันทุกถ่าย ถ้าเรือส่งออก	หมายเหตุ

ทำ

ใบขนสินค้าขาเข้า *

คันฉบับ

พนักงานศุลกากรเป็นผู้เขียนในช่องนี้

ใบคู่

ใบขน
ล่วงหน้า

บาท

ส.ค.

บาท

ส.ค.

ชื่อเรือนำของเข้า	วันเรือเข้า	มาจาก	ชื่อผู้นำของเข้า				

ข้าพเจ้าขอทำใบขนเพื่อนำของเข้า และข้าพเจ้าขอแสดงว่า
รายการที่ยื่นนั้นครบถ้วนและแท้จริง

ถ้าจะร้องขอยกเว้นค่าภาษี ให้เขียนเติมว่า
“เป็นของใช้สำหรับตัว ไม่ใช่สำหรับขาย”

การตรวจของ พนักงาน	เครื่องหมาย ตัวเลขหมาย	จำนวนและ ลักษณะหีบห่อ	ปริมาณ	น้ำหนัก	ชนิดของ	เมืองที่ส่งของมา	ราคา		หมายเหตุ
							บาท	ส.ค.	

วันที่

ลายมือชื่อผู้นำของเข้าหรือตัวแทน

ต้องแยกแสดงปริมาณและราคาของชนิดหนึ่ง ๆ ไม่เฉพาะแต่สำหรับหีบห่อเท่านั้น

หมายเหตุ ต้องบอกยี่ห้อของทุกอย่าง กับทั้งรายละเอียดตามบัญชีสินค้าขาเข้า

* ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความต้องกัน

ใบแนบ ๒ (มาตรา ๕๒)

๓๑๗

ใบแนบ ๓

ต้นฉบับ

ใบขอเปิดตรวจ

(มาตรา ๔๒)

ใบคู่

ทำ.....

ด้านฎาทำเทียบเรือ.....

ชื่อผู้นำของเขา.....

ชื่อเรือ	วันรายงาน	รายงานเลขที่	ทำฎาที่ ๆ มา

เครื่องหมาย	จำนวนหีบห่อ	ชนิดสินค้าตามที่ผู้นำของเข้ามาจะแสดงได้

ข้าพเจ้า
11/10/2566

{ ผู้นำของ*
ตัวแทนผู้นำของ* }

ตั้งกล่าวไว้ข้างบนนี้เข้ามาขอทำฎาแสดงไว้ว่า

ให้มา
* คำซึ่ง
ไม่ใช้

{ ข้าพเจ้ายังมีได้* }

{ ตามที่ข้าพเจ้าทราบผู้นำของเจ้ายังมีได้* }

รับใบอนุญาตราคาสินค้า ใบตราส่งมีรายการ
ละเอียด ฤ็แจ้งความอย่างอื่นอันจะทราบ
ลักษณะของจำนวนปริมาณ ฤ็ราคาสินค้า
นั้นโดยแน่นอน

วันที่.....,.....

ผู้นำของเข้าฤ็ตัวแทน

.....
พนักงาน

ชำนาญหอสมุด

ใบแนบ ๔

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าภาระตีพิมพ์

(มาตรา ๔๓)

(ก) อัตราค่าเช่าสำหรับของที่ฝากในคลังสินค้าของศุลกากร

หีบห่อของแห้งกินเนื้อ ที่ไม่เกิน ๑ ฟุตเหลี่ยม ลูกบาศก์	ของเหลวไม่เกิน ๗ แกลลอน	สัปดาห์ ไม่คิดค่าเช่า
กินเนื้อที่เก็บเกิน ๑ ฟุต เหลี่ยมลูกบาศก์ แต่ ไม่เกิน ๒ ฟุตเหลี่ยม ลูกบาศก์	เกิน ๒ แกลลอน แต่ไม่เกิน ๖ แกลลอน	๑๐ สตางค์
กินเนื้อที่เก็บเกิน ๒ ฟุตเหลี่ยมลูกบาศก์	เกิน ๖ แกลลอน	๒๐ สตางค์

ถ้าบุคคลคนเดียวฝากหีบห่อของแห้งหลายห่อรวมกินเนื้อที่
เกิน ๒ ฟุตเหลี่ยมลูกบาศก์ ๗ หีบห่อของเหลวรวมกันเกิน
๖ แกลลอน ให้คิดค่าเช่าตามจำนวนเนื้อที่ที่เก็บตามจำนวน
ของแล้วแต่เรื่อง แม้หีบห่อหนึ่งจะกินที่น้อยกว่า ๑ ฟุตเหลี่ยม
ลูกบาศก์ ๗ มีจำนวนน้อยกว่า ๒ แกลลอน

ถ้าของนั้นได้ย้ายขนไปภายในหนึ่งสัปดาห์นับแต่วันที่ได้อรับ
จะไม่คิดค่าเช่า แต่ถ้าไม่ย้ายขนไป ให้คิดค่าเช่าตั้งแต่วันที่ได้อรับ
11/10/2566
เศษของสัปดาห์ให้คิดเป็นสัปดาห์หนึ่ง

(ข) ค่าธรรมเนียมในการที่พนักงานไปประจำเรือซึ่งทำการบันทุกสินค้าลง ฤฯขนสินค้าขึ้นเนิ่นช้ากว่า ๒๑ วัน (มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๔)

ทุก ๆ วันที่พนักงานต้องไปควบคุมเพื่อรักษาประโยชน์รายได้ของแผ่นดิน เมื่อพ้น ๒๑ วันไปแล้ว ให้เรียกค่าธรรมเนียมวันละ	บาท
	๕

(ค) วันหยุดและเวลาราชการ (มาตรา ๑๑๐)
ราชการของศุลกากรจะงดทำและปิดศุลกสถานในวันต่อไปนี้

วันอาทิตย์ทุกสัปดาห์	วันเฉลิมพระชนมพรรษา
ตรุษจีน (๒ วัน)	วันกุดไฟเรด
วันที่ ๑ เมษายน	วันพระราชพิธีฉัตรมงคล
วันคริสมาส	

และในวันหยุดทั่วไปซึ่งได้ประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า ๗ วัน เวลาราชการระหว่างที่เปิดศุลกสถานเพื่อทำการตั้งแต่ ๘ ก. ท. ถึง ๔ ล. ท.

เวลาราชการระหว่างทำการในเรือตรวจแลปล่อยสินค้าบนท่าเรือ ท่าเทียบเรือ ฤฯในคลังสินค้า ยอมให้ตั้งแต่ ๖ ก. ท. ถึง ๖ ล. ท.

อัตราธรรมเนียมสำหรับพนักงานไปประจำการในวันอาทิตย์
วันหยุด ฤฯก่อน ฤฯภายหลังเวลาราชการ เพื่อความสะดวกแก่พ่อค้า ให้คิดดังต่อไปนี้

ประเภทการงาน	ค่าธรรมเนียม	
	กรุงเทพฯ ฯ	ที่นอกรวมกรุงเทพฯ ฯ
ประจำการเป็นพิเศษ	บาท	บาท
ศลกสถาน	๑๖	๓
ทำการในเรือลำละ		
วันอาทิตย์ทุกวันหยุด	๒๕	
เวลากลางคืนระหว่าง ๖ ล. ท.		
กับเที่ยงคืน	๑๗	
,, เที่ยงคืนกับ ๖ ก. ท.	๓๓	
ทำการณะโรงสีไฟ โรงละ		
ขนสินค้าลงเรือในวันอาทิตย์		
ทุกวันหยุด	๒๕	
เวลากลางคืนระหว่าง ๖ ล. ท.		
กับเที่ยงคืน	๑๗	
,, เที่ยงคืนกับ ๖ ก. ท.	๓๓	
ขนสินค้าลงเรือลำเลียง ๓		
เรือไต้ในวันอาทิตย์ทุกวัน		
หยุด ๓	๑๗	
เวลากลางคืน		
ลำเรือลำเลียง ๓		
เรือไต้ตั้ง		
แต่ ๒ ลำขึ้นไป ทำการขน		
สินค้าลงณะโรงสีเดียวในวัน		
เดียวกัน แต่ไม่ทำการพร้อม		
กัน ให้คิดค่าธรรมเนียมแก่		
โรงสี ๑ วันเต็มในวันอาทิตย์		
ทุกวันหยุด	๒๕	

เรื่องราวขออนุญาตทำการในวันอาทิตย์ฤกษ์วันหยุด ต้องยื่นต่อสกุลสถานก่อน ๔ ล.ท. ในวันก่อนวันที่ประสงค์จะทำการวันหนึ่ง คำร้องขอทำการภายหลังเวลาราชการต้องยื่นก่อน ๔ ล.ท. ถ้ามิได้ทำการตามใบอนุญาต ให้คืนค่าธรรมเนียมที่ได้เสียแล้วให้กึ่งหนึ่ง

(ง) ค่าเดินทางและค่าธรรมเนียมประจำวัน (มาตรา ๑๑๑) สำหรับพนักงานประจำเรือนอกเขตด่าน ฤกษ์ทำการพิเศษอย่างอื่น

ค่าเดินทาง	จำนวนบาท
ถ้าไม่ได้ไปในเรืออุทยานพาหนะของหลวง	ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปจริงในการเดินทาง
ถ้าไปในเรืออุทยานพาหนะของหลวง ระยะทางไกลกว่า ๑ ไมล์ และไม่เกิน ๕ ไมล์	๒
ระยะทางไกลกว่า ๕ ไมล์ และไม่เกิน ๑๐ ไมล์	๕
ทุกระยะ ๕ ไมล์ ฤกษ์พิเศษของ ๕ ไมล์ที่เพิ่มขึ้น	๕

ค่าธรรมเนียมประจำวัน

ประจำการระหว่าง ๖ ก. ท. กับ ๖ ล. ท.

ศุลกากรกึ่งฤๅพนักงานมีตำแหน่งต่ำ

กว่านายตรวจ

๒

นายตรวจ

๘

ถ้าต้องการให้พนักงานออกจากด่านก่อน

๖ ก. ท. ฤๅพนักงานไม่สามารถจะกลับได้ก่อน

๖ ล. ท. ฤๅต้องการให้ประจำการก่อน ๖ ก. ท.

ฤๅภายหลัง ๖ ล. ท. ให้เรียกค่าธรรมเนียมพิเศษ

เพิ่ม^๕ขึ้นจากอัตราข้างบนนี้ด้วย

สำหรับพนักงานผู้ใหญ่ประจำการณะสถาน
ของผู้นำของเข้า

สำหรับชั่วโมงแรกที่ไปประจำการ (รวม
ทั้งเวลาระหว่างเดินทางด้วย)

ระหว่าง ๖ ก. ท. กับ ๖ ล. ท.

๑๕

สำหรับชั่วโมงต่อ ๆ ไปชั่วโมงละ

๕

สำหรับชั่วโมงแรกระหว่าง ๖ ล. ท. กับ ๖ ก. ท.

๑๕

สำหรับชั่วโมงต่อ ๆ ไปชั่วโมงละ

๗. ๕๐

(จ) อัตราค่าธรรมเนียมสำหรับรายงาน ฯ ล ฯ

(มาตรา ๑๑๖)

ประเภทแห่งเอกสาร	ค่าธรรมเนียม
รายงานสถิติพยากรณ์สินค้าประจำปี รายการสถิติพยากรณ์สินค้าข้าว ไม้สัก ฯ ล ฯ รายเดือน	บาท ฉบับละ ๕ ปีละ } รายงานละ } ๑๒
รายงานสถิติพยากรณ์ธรรมดาชนิดอื่น รายงานสถิติพยากรณ์ พิเศษซึ่งต้องกินเวลา ตรวจสอบรายการพิเศษ	แผ่นละ ๓ รายงานละ ๑๐ เพิ่มค่าธรรมเนียม เข้าอีกด้วย ตาม เวลาที่เสมือน พนักงานต้องจัด ทำรายงานนั้น
รายงานเรือเข้าออกรายสัปดาห์ รายงานอย่างอื่นทั้งสิ้น	ปีละ ๑๕ ปีละ ๕ ๓ แผ่นละ ๒ (แล้วแต่จำนวน ใดจะสูงกว่า)
ใบรับรองบ่อเกิดของสินค้า นำหนัก การบรรทุก ๑๑ การขนขึ้น สำเนาใบเสร็จ สำเนาเอกสาร (เมื่อเห็นว่าจะเปิดเผยให้ ได้ โดยไม่เป็นที่เสียหายในทางราชการ)	๒ ๑ ฉบับละ ๕ ไม่เกิน ๑ แผ่นสำหรับแผ่น ต่อไปแผ่นละ ๕

ใบขนสินค้าขาออก *

ต้นฉบับ

พนักงานศุลกากรเป็นผู้เขียนในช่องนี้

สำหรับ

ใบคู่

บาท

สตางค์

ทำ

สินค้าอื่นนอกจากข้าว

ชื่อเรือส่งของออก	วันเรือออก	ไปยัง	ชื่อผู้ส่งของออก

ข้าพเจ้าขอทำใบขนเพื่อส่งของออก และข้าพเจ้าขอแสดงว่ารายการที่ยื่นนี้ครบถ้วนและแท้จริง

เครื่องหมาย เลขหมาย	จำนวนและ ชนิดหีบห่อ	ปริมาณ	น้ำหนัก	ชนิดของ	เมืองที่ส่งของถึง	ราคา		หมายเหตุ
						บาท	สต.	

วันที่

ลายมือชื่อผู้ส่งของออกหรือผู้แทน

ต้องแยกปริมาณและราคาของชนิดหนึ่ง ๆ ไม่เฉพาะแต่สำหรับหีบห่อเท่านั้น

หมายเหตุ ต้องบอกยี่ห้อของทุกอย่าง กับทั้งรายละเอียดตามบัญชีสินค้าขาออก

* ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน

๓๒๔ ข.

ใบสินค้าขาออก *
สำหรับข้าว

ต้นฉบับ
ใบคู่

พนักงานศุลกากรเป็นผู้เขียนในช่องนี้

บาท สตางค์

ทำ				
ชื่อเรือส่งของออก	วันเรือออก	ไปยัง	ชื่อผู้ส่งของออก	

ข้าพเจ้าขอทำใบขนเพื่อส่งของออก และข้าพเจ้าขอแสดงว่ารายการที่ยื่นเป็นอันครบถ้วนและแท้จริง

เครื่องหมาย และเลขหมาย	จำนวนกระสอบ	น้ำหนัก	เกวียน	ชนิดของ	เมืองที่ส่งของถึง	ราคา		หมายเหตุ
						บาท	สต.	

วันที่

ลงชื่อผู้ส่งของออกหรือผู้แทน

ต้องแยกปริมาณและราคาของชนิดหนึ่ง ๆ ไม่เฉพาะแต่สำหรับกระสอบเท่านั้น

หมายเหตุ ต้องบอกชื่อยี่ห้อของทุกอย่าง กับทั้งรายละเอียดตามบัญชีสินค้าขาออก

* ทำให้เป็นสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน

๓๒๕

ใบแนบ ๖

(มาตรา ๔๘ และ ๕๐)

ทำ.....

ชื่อเรือ	ระวางตัน	สัญชาติ	วันเรือออก

ข้าพเจ้า..... นายเรือขงมีชื่อข้างบนนี้

ขอแสดงว่าเรือทกล่าวน

จะออกไป.....

แะทำ.....

ให้มูลค่า มีสินค้าอันต้องเสียค่าภาษี และไม่ต้องเสียค่า
ซึ่งไม่ใช่ ภาษี* และสินค้าอันได้แสดงไว้ข้างล่างนี้ด้วย

สินค้านี้ทั้งหมด* สินค้าเปลี่ยนลำ สินค้าขอคืนเงินค่า
ภาษี และสินค้าที่ต้องจำกัด คือ

ที่ ๆ จะไป	เครื่องหมายและ เลขหมายทับห่อ	จำนวนและชนิดสินค้า

11/10/2566

ข้าพเจ้าขอแสดงว่าบัญชีสินค้าในเรือทกล่าวนข้างบนนี้เป็น

ใบอนุญาตแท้จริง และเรือที่กล่าวนั้น ได้รับใบปล่อยเรือเข้า
และได้ปฏิบัติครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว บันทาคำภาษีอากร
ค่าภาระติดพัน และค่าธรรมเนียมได้เสียเสร็จแล้ว จึงขอ
อนุญาตใบปล่อยเรือสำหรับเที่ยวเรือที่กล่าวข้างบนนี้

ข้าพเจ้าขอแสดงว่า..... เป็นตัวแทนของ
ข้าพเจ้า และภายใน ๖ วันนับแต่เรือนี้ได้รับใบปล่อยเรือแล้ว
ข้าพเจ้าจะขยันจัดหาให้ตัวแทนยื่นใบอนุญาตสินค้าสำหรับเรือ อัน
เป็นใบอนุญาตสินค้าที่บันทึกลงใน เรือที่กล่าวแล้ว อันถูกต้องและ
แท้จริง

ลงชื่อและแสดงไว้.....

นายเรือ

วันที่.....

.....

.....

พนักงานศุลกากร

ตัวแทนนายเรือ

ใบแนบ ๗

(มาตรา ๔๕)

ใบปล่อยเรือออก

ทำ.....

ได้ออกใบปล่อยเรือให้แก่.....

สำหรับเดินทางจากท่านไป.....

และ.....

มีสินค้าอันต้องเสียค่าภาษีและมีต้องเสียค่าภาษี ดังแจ้งต่อไปนี้

สินค้าที่ทอนขึ้น สินค้าเปลี่ยนลำ สินค้าที่ขอคืนเงินค่าภาษี
และสินค้าที่ต้องจำกัด คือ

ที่จะไป	เครื่องหมายและ เลขหมายหีบห่อ	จำนวนและชนิดสินค้า

เรือลำนั้นทุกสินค้าชายฝั่งไป.....

และควรแสดงใบอนุญาตปล่อยสินค้าตามควรแก่พนักงาน
ประจำท่านั้น

.....

11/10/2666 (ตวงตรา)

พนักงานปล่อยเรือ

วันที่.....

๒๒๘

ใบแนบ ๘

(มาตรา ๕๑)

คำแสดงเทียบพร้อมทั้งบัญชีสินค้าสำหรับเรือ

ทำ

ชื่อเรือ	วันปล่อยเรือ	วันเรือออก	ไป

*ให้หม่าคำ
ไม่ต้องกราร

ข้าพเจ้า

* ตัวแทนนายเรือ

* นายเรือ

ที่กล่าวข้างบนนี้ขอแสดงว่าบัญชีสินค้าสำหรับเรือ+ที่ทำเป็นสองฉบับ มีข้อความต้องกันที่แนบมาและข้าพเจ้าได้ลงชื่อนี้ เป็นบัญชีสินค้าที่บันทุกลงในเรือที่กล่าวแล้วอันถูกต้องแท้จริง วันที่

นายเรือฤๅตัวแทน

พนักงาน

+ หมายเหตุ

11/10/2566

บัญชีสินค้าสำหรับเรือต้องมีรายการต่อไปนี้

เครื่องหมาย และเลขหมาย	จำนวน หีบห่อ	ชนิด สินค้า	สินค้าส่ง ไปไหน	ชื่อผู้ส่ง ของออก

ใบแนบ ๕

(มาตรา ๕๘)

ต้นฉบับ
ใบคู่

ทัศนบัตรที่

ทำ

มัดจำที่

ใบขนสินค้าถ่ายสำเนา

ชื่อ ของเรือ ของเข้า	วัน มาถึง	มา จากไหน	ตัวแทน	รายงานที่
				รายละเอียด ของพนักงาน
การตรวจ ของพนักงาน	เครื่องหมาย และเลขหมาย	จำนวน หีบห่อ	ชนิด สินค้า	หมายเหตุ

นายเรือ
ข้าพเจ้า } ๓๓ ทัศนบัตรข้างบนนี้
ตัวแทนนายเรือ

ขอแสดงว่า รายการที่ได้ยื่นตั้งข้างบนนี้เป็นรายการอันครบถ้วน
และแท้จริง ข้าพเจ้าขอยนรายการสินค้านี้เพื่อเปลี่ยนลำไปขึ้น
เรือ ไป

อีกประการหนึ่งข้าพเจ้ารับรองว่าจะจัดหาประกันโดยทำทัณฑ์
บนฎอย่างอื่นเพื่อการขึ้นทุกสินค้าที่กล่าวนั้นลงเรือที่กล่าวนั้น
หากมิได้กระทำการบรรทุกดังกล่าวแล้วก็ให้รับประกันนั้นเสีย.

.....
อนุญาตให้ถ่ายสำ

นายเรือฤๅศวาน

.....วันที่.....

พนักงาน

สินค้าที่กล่าวข้างบนนี้ ได้ตรวจและถ่ายสำ
เป็นที่พอใจแล้ว

.....วันที่.....

นายตรวจ

ใบขนสำหรับสินค้าส่งไปตามชายฝั่งโดยเรือไปต่างประเทศ ต้นฉบับ
ใบคู่

พนักงานศุลกากรเป็นผู้เขียน

บาท ส.ต.

ท่า

เรือ	วันออก	จะไปต่างประเทศ ท่าเมืองไหน	ชื่อผู้บันทึก

ใบแนบ ๑๐

สำหรับ พนักงานตรวจ	เครื่องหมาย และเลขหมาย	จำนวนและ ชนิดหีบห่อ	ปริมาณ	น้ำหนัก	ชนิดสินค้า	สินค้าไปขึ้น ท่าเมืองไหน	ราคา		หมายเหตุ
							บาท	ส.ต.	

(มาตรา ๖๗)

ข้าพเจ้าขอทำใบขนเพื่อบรรทุกสินค้าดังมีแจ้งอยู่ข้างบนนี้ และข้าพเจ้าได้วางประจำไว้เป็นประกันค่าภาษีที่จะต้องเสียสำหรับสินค้านี้
เมื่อได้ส่งออกไปต่างประเทศ ข้าพเจ้ารับรองว่าภายในสองเดือนนับแต่วันเรือออก ข้าพเจ้าจะนำใบสำคัญของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรับรองว่าสินค้านี้
ขายได้ขึ้นขึ้นในพระราชอาณาจักรมาแสดง มิฉะนั้นข้าพเจ้ายอมให้รับเงินที่ข้าพเจ้าได้วางมัดจำไว้

วันที่

ผู้บรรทุก

หมายเหตุ ถ้าสินค้าไปขึ้นหลายท่า ให้ทำใบขนสินค้าแยกเป็นท่าละฉบับ

ทำ..... ต้นฉบับ ไบแนบ ๑๐ (ก) หมายเหตุ—ให้ผู้อนุบัตรรับรองรายการโดยละเอียด และต้องยื่นใบ
 ไบคู (มาตรา ๖๗) รับรองนี้ต่อพนักงานศุลกากร ในกำหนดเวลาพอที่พนักงาน
 (ให้เก็บใบคูไว้ที่ท่าออกให้) ไบรับรองขนของขึ้น จะตรวจ ก่อนที่จะปล่อยไปพ้นจากรักษาของเจ้าหน้าที่
 (สินค้าส่งไปตามชายฝั่ง โดยเรือไปต่างประเทศ)

ข้าพเจ้ารับรองว่าเรือ มาจาก ถึงเมื่อ และ
 ได้ขนสินค้าดังกล่าวต่อไปยังชนแดนท่านี้ คือ

เครื่องหมาย และเลขหมาย	จำนวนและ ชนิดหีบห่อ	ปริมาณ	น้ำหนัก	สินค้า	ท่าที่มา	ราคา		หมายเหตุ
						บาท	สต.	

ได้ตรวจรายการถูกต้องเป็นที่พอใจแล้ว

.....
 พนักงานตรวจ

.....
 นายด่านประจำท่า

วันที่

วันที่

ใบแบบ ๑๑

(มาตรา ๖๘)

ใบอนุญาตปล่อยสินค้า

ต้นฉบับ

ใบคู่

ทำ.....

เรือ	ระวางตัน	สัญชาติ	วันเรือออก

ข้าพเจ้า..... นายเรืออินมโชค ขางบนน

ขอแสดงว่าเรือที่กล่าวนี้ จะได้ออกไป.....

มี..... สินค้า* กับมีสินค้า

อันต้องจำกัด ฤๅต้องเสียค่าอากรชั้นใน ตั้งแจ้งต่อไปนี้ คือ

ที่จะไป	เครื่องหมายและ เลขหมายหีบห่อ	จำนวนและ ชนิดสินค้า

ข้าพเจ้ารับรองว่าจะยื่นใบอนุญาตปล่อยสินค้าต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่
ณะท่าซึ่งจะขนสินค้าขึ้นก่อนเปิดตาราง

.....
(นายเรือ)

วันที่

.....
(พนักงานศุลกากร)

* ถ้าสินค้าปนกันหลายชนิดให้เพิ่มว่าสินค้า “ต่าง ๆ” เข้าอีก

ใบแนบ ๑๒

(มาตรา ๖๕)

คำแจ้งความในเรื่องใบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไป
ขาเข้า

ทำ.....

ขอแจ้งความว่าเรือ.....

.....มีระวาง.....ตัน

ทำการค้าขายตามชายฝั่งมีใบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไป

ซึ่งได้ออก ให้กระทำ.....

เมื่อวันที่.....มาจาก.....

จะขนถ่ายสินค้าขึ้นที่ท่าเรือฤๅท่าเทียบเรือ.....

.....

นายเรือฤๅตัวแทน

วันที่.....

ชำนาญหอสมุด

(มาตรา ๖๕)

คำแจ้งความในเรื่องใบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไป

ขาออก

ทำ.....

ขอแจ้งความว่า.....

เรือ..... มีระวาง..... ตัน

ทำการค้าขายตามชายฝั่งมีใบอนุญาตปล่อยสินค้าอันคุ้มได้ทั่วไป
ซึ่งได้ออก ให้ณะทำ.....

เมื่อวันที่..... จะเริ่มบรรทุกสินค้า

ลงที่ท่าเรือฤๅท่าเทียบเรือ.....

ไป.....และจะออกเรือไปวันที่.....

.....

.....

นายเรือฤๅตัวแทน

วันที่.....

(มาตรา ๘๐)

ที่จอดเรือภายนอก

บัญชีรายละเอียดของสินค้าที่ขนขึ้น

ท่า.....

เรือ	ระวางตัน	สัญชาติ	มาจาก	วันมาถึง

หมายเหตุ ของพนักงาน	เครื่องหมายและ เลขหมายหีบห่อ	จำนวนหีบห่อ	สินค้า

ข้าพเจ้าขอแสดงว่าสินค้าอันแจ้งอยู่ข้างบนนี้ได้ขณะวันลง
เรือลำเลียง
เรือฉลอม เพื่อขนขึ้นที่ท่าเรือท่าเทียบเรือ.....
เรือโป๊ะ

นายเรือ

รับรองถูกต้อง

11/10/2566.....

วันที่.....

พนักงาน

๓๓๖

ประกาศ

ยุบเลิกตำแหน่งอธิบดีกรมราชพัสดุ
กระทรวงวัง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ว่า ตามที่ได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้งตำแหน่งอธิบดีกรมราช
พัสดุ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ แล้วนั้น ราช
การที่ดำเนินไปก็มิได้ผิดแปลกกว่าแต่เดิม จึงโปรดเกล้าฯ
ให้ยุบตำแหน่งอธิบดีกรมราชพัสดุแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๒๖๕)

ประกาศกระทรวงวัง

ให้มหาเสวกโท พระยาเสถียรสุรประเพณีออกจากราชการ

ด้วยมหาเสวกโท พระยาเสถียรสุรประเพณีเมื่อเป็นปลัด
บัญชีกระทรวงวัง ปฏิบัติราชการบกพร่องมีความผิด จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ มหาเสวกโท พระยาเสถียรสุร
ประเพณีออกเสียจากหน้าที่ราชการตั้งแต่นั้นไป ทั้งให้ขุบ
เลิกหน้าที่อธิบดีกรมราชพัสดุเสียด้วย ตั้งแจ้งอยู่ในประกาศ
พระบรมราชโองการนั้นแล้ว

กระทรวงวัง

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

พระยาวรพงษ์พิพัฒน์

ผู้รั้งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๖๕)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
 เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลเชียงแหว ท้องที่อำเภอภูมวปี
 จังหวัดอุดรธานี ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลอุ่มजार
 ในท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
 เชียงแหว อำเภอภูมวปี จังหวัดอุดรธานี ไปรวมขึ้นใน
 ตำบลอุ่มजार ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ตำบลเชียงแหวและ
 ตำบลอุ่มजार ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
 ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุ
 ฉะนั้น เป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบล
 เชียงแหวเดิม ได้ไปรวมอยู่ในตำบลอุ่มजार ตรงกับทำเนียบ
 ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

เสนาบดี

ประกาศเปลี่ยนอัตราค่าคำโทรเลข
ภายในพระราชอาณาจักรสยาม

ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่า อัตราค่าคำโทรเลขที่ใช้อยู่ภายใน
พระราชอาณาจักรสยามเวลานี้ คือเรียกค่าธรรมเนียม ๑๐ คำ
แรกเป็นเงิน ๑ บาท เกินกว่า ๑๐ คำคิดคำละ ๑๐ สตางค์
ส่งด่วนคิด ๓ เท่านี้ยังไม่เหมาะแก่สมัยสมควรที่จะเกื้อกูลการ
สื่อสารและการคมนาคมให้เจริญยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเปลี่ยนอัตราค่า
คำโทรเลขที่จะมีไปมาภายในพระราชอาณาจักรสยามเสียใหม่
คือเรียกค่าธรรมเนียม ๑๐ คำแรก หรือ ต่ำกว่า ๑๐ คำ ๘๐ สตางค์
เกินกว่า ๑๐ คำคิดคำละ ๕ สตางค์ ค่าใบเสร็จออกให้ผู้ฝาก
โดยไม่คิดค่าป่วยการ ส่วนโทรเลขด่วนให้ลดลงเรียกเพียง
๒ เท่า ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ศกนี้ เป็นต้นไป

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร

เสนาบดี

ประกาศใช้หนังสือสัญญาระวางสยามกับสเปน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ ซึ่งได้แก้ไข บันดาหนังสือสัญญาแต่ก่อน ๆ ระวางกรุงสยามกับกรุงสเปนฉบับ ๑ กับโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลที่จะพึงใช้แก่กันในบังคับสเปนในกรุงสยามอีกฉบับ ๑ ซึ่งลงนามวันเดียวกันอันพระยาสรรพกิจปรีชา อัครราชทูตสยามประจำกรุงมาดริด ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และท่าน ด. แฟร์นันโด เอสปีโนซา เด โกลสมอนเตโรสุ อีย์แบร์ เมฆิลโย ปลัดทูตฉลองผู้รักษาราชการกระทรวงการต่างประเทศสเปน ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสเปน ได้ลงนามกัน ณกรุงมาดริด เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้น มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญากับโปรโตคอลนี้ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และสมเด็จพระเจ้ากรุงสเปน ได้พระราชทาน

สัตยาบันหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานด้วยแล้ว และ
 พระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุง
 มาดริด กับผู้อำนาจเต็มฝ่ายสเปนได้แลกเปลี่ยนต่อกันที่
 กรุงมาดริด เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
 แล้ว ฉะนั้นหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานจึงเป็นอันใช้ได้
 ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระ
 ทรวงทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่
 กล่าวไว้ในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลนี้ ให้ออกตามกระทำ
 ตามความในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานนี้ ทุกข้อทุกประ
 การ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ต้นสืบไป

ประกาศมาลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
 เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ สิงหาคม ปี ๒๕๕)

๓๔๒

(คำแปล)

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขาย และการเดินเรือ ระหว่างพระราชอาณาจักร
สยามกับพระราชอาณาจักรสเปน

ลงนามกันที่กรุงมาดริด

ณวันที่ ๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงสเปน
มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความ
เข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยผลในระหว่างรัฐทั้งสอง
นี้ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทางที่มั่นคงความมุ่ง
หมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบัดดาหนังสือสัญญา
ที่ได้มีต่อกันในระหว่างประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึงได้
ทรงตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้นให้เป็นอันสำเร็จ โดยอาศัย
หลักแห่งความสมธรรมและความอำนวยความสะดวกให้แก่กัน
และกันเป็นมูลฐาน และเพราะฉะนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งผู้
อำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระยาสรรพกิจปริชา
อัครราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ ณกรุงมาดริด

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสเปนนั้น ท่าน ด. แฟร์นันโด เอส
ปีโนซา เค โดส มอนเตโรส อี เบร์ เมฆิลอญ ปลัดทูต
ฉลองผู้รักษาราชการกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาตกลง
กันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ในระหว่างพระราชอาณาจักรสเปนกับพระราชอาณาจักร
สยามจะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกันเป็น
นิจนิต

ข้อ ๒

อัครราชทูตแห่งสัญญานี้ ตกลงกันว่า ถ้ามีข้อพิพาทอย่างไร
เกิดขึ้นในระหว่างสองฝ่ายซึ่งไม่สามารถจะระงับได้ด้วยทำความ
ตกลงปรองดองกันอย่างธรรมดา ฤๅโดยทางทูตไซร์ ทั้งสอง
ฝ่ายจะต้องเสนอข้อพิพาทนั้นให้อนุญาโตตุลาการจะเป็นคน
เดี่ยวฤๅหลายคนก็ตามซึ่งทั้งสองฝ่ายจักได้เลือกสรรขึ้น ฤๅให้

ศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศนครกรุงเฮกคนนั้นคัดสิน ศาล
ประจำยุติธรรมระวางประเทศนี้จะฟังมีอำนาจเหนือคดีนั้น โดย
ความยินยอมพร้อมกันระวางทั้งสองฝ่าย ถ้าเมื่อทั้งสองฝ่าย
ตกลงพร้อมกันไม่ได้ ก็ให้ศาลมีอำนาจเช่นนั้นได้ โดยฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งทำคำร้องขอถ่ายเดี่ยว

ข้อ ๓

คนในบังคับของอัครภาคนี้แห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายเมื่อได้
ยอมตนอยู่ใต้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้อยู่ในอาณาเขต
นั้นแล้วจะต้องมีเสรีภาพในอันจะกระทำการเหล่านั้นได้คือ เข้าไป
และเดินทางและอาศัยอยู่ในอาณาเขต และดินแดนของอีก
ฝ่ายหนึ่ง และมีเสรีภาพภายในอาณาเขตและดินแดนนั้นที่จะ
กระทำการค้า การพาณิชย์ และการหัตถกรรม และประกอบ
การในทางศาสนา ทางศึกษา และทางทานการกุศล และใช้
ผู้นับรับฐานะเป็นตัวแทน และเช่าที่ดินฤๅสถานที่อันสร้างขึ้น
นั้นได้ โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับคนในบังคับของชาติ
ที่โปรดให้ไว้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การลู่ถือเอา และการครอบครอง
และการจำหน่ายซึ่งกรรมสิทธิในทรัพย์สินทุกประเภทนั้น คนใน

บังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย ตลอดทั่วไปใน
อาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตั้งอยู่ใน
ฐานะอย่างเดียวกันกับคนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้นทุกประการ

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะไม่
ต้องถูกบังคับให้เสียค่าการระงับการอากรภายในอย่างใดๆ นอก
จากอย่างยิ่งกว่าที่เรียกเก็บอยู่ ฤจะได้อีกเรียกเก็บในภายหลังจาก
คนในบังคับของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้อง
ได้รับในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความ
คุ้มครองมั่นคงเป็นเงื่อนไขสำหรับกายตัวและทรัพย์สินของตน
และเมื่อยอมตนอยู่ใต้อำนาจบังคับดาข้อไขที่บังคับใช้แก่คนใน
บังคับพื้นเมืองแล้ว จะต้องได้เสวยสันตาสีทธิ และ เอกสิทธิ
ในกระบวนน้อยอย่างเดียวกับที่ได้ให้อยู่แล้ว ฤจะได้อีกให้ใน
ภายหลังแก่คนในบังคับพื้นเมืองนั้น

แต่ทว่าคนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ จะต้อง
ได้รับความยกเว้นใน อาณาเขตและดินแดน ของอีกฝ่ายหนึ่ง
จากการเกณฑ์ทหารไม่ว่าทางบกฤทางน้ำ ไม่ว่าในกอง

ทหารประจำการสามัญ ฤๅในกองทหารรักษาการประจำชาติ ฤๅในเหล่าทหารมิลิเชีย กับทั้ง จากการต้องส่งเสียเงินพลีโดย ประการทั้งปวงอันบังคับให้เสียแทนการเกณฑ์ตัวเป็นทหาร และ จากบันดาการกัณฑ์เป็นการบังคับ ฤๅการบังคับให้ออกทรัพย์สิน ฤๅให้ส่งพลีเพื่อการทหารทุกอย่าง

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัตตญานี แต่ละฝ่าย จะต้อง เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตาม กฎหมายและกฎและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่สำหรับที่นั้นแล้ว จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติพิธีกรรม ในทางนัมัสการตามลัทธิที่ตน นับถือได้

ข้อ ๔

บันดาเคหะสถาน คลังสินค้า โรงงานหัตถกรรม ร้าน และสถานที่อันสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ทั้งปวง ของคนในบังคับ ของอัครภาคีแห่งสัตตญานี แต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขตของ อีกฝ่ายหนึ่งรวมทั้งสถานที่ทั้งหลาย ซึ่งใช้เกี่ยวเนื่องกันสำหรับ เป็นที่อาศัย ฤๅสำหรับที่ค้าขายนั้นจะต้องได้รับความยกเว้น จากการตรวจและค้น และจากการสอดดูฤๅตรวจสอด ฤๅ

เอกสารสัญญาซึ่งมีอยู่ในที่ เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อไข
และตามรูประเบียบการที่มีบัญญัติไว้ใน กฎหมายและกฎและ
ข้อบังคับอันจะพึงใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง

ข้อ ๕

ในระวาง อาณาเขตและดินแดนของ อัครราชที่แห่งสัญญา
ทั้งสองฝ่าย จะต้องถือยึดถือมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการ
ในการค้าขายและการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญา แต่ละฝ่าย พร้อม
ทั้งกำนันและสินค้านักของตน จะต้องมีเสรีภาพไปได้โดย
ปราศจากอุปสรรคและกีดกันตราบยังทำเลที่ตั้ง และเมืองท่า
และลำน้ำทุกแห่งในอาณาเขต และดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง
ซึ่งได้เปิดจะเปิดต่อไปในภายหน้าให้กับการค้าขายและการ
เดินเรือได้กับเมืองต่างประเทศ

ข้อ ๖

อัครราชที่แห่งสัญญา ตกลงกันว่า จะไม่กระทำการขัดขวาง
ต่อการค้าขายไปมาระวาง ประเทศทั้งสองโดยห้ามกฎวงการ
จำกัดการส่งสินค้าชนิดใด ๆ เข้าไปในเมืองท่าออกจากเมือง

ฎผ่านเมือง แต่หากว่ามีข้อยกเว้นดังต่อไปนี้ ซึ่งถ้าแม่จะห้ามฎจำกัดตามข้อยกเว้นนั้น ๆ แล้ว จะต้องเป็นอันให้ข้อห้ามฎข้อจำกัดนั้น บังคับบังคับาประเทศทั้งหลายทั่วไปทุก ๆ ประเทศ ฎทั่วไปจะเพาะบังคับาประเทศที่ตกอยู่ในลักษณะการอย่างเดียวกัน คือ

๑. การห้ามฎจำกัดเครื่องอาวุธยุทธรภัณฑ์
๒. การห้ามฎจำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัยของมหาชน ฎเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข
๓. การห้ามฎจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของรัฐบาล อยู่แล้วในเวลานี้ ฎจะได้เป็นเช่นนั้นต่อไปในภายหน้า
๔. การห้ามฎจำกัดเพื่อป้องกันปศุสัตว์ ฎพฤษชาติให้ปราศจากโรคฎแมลงร้าย ฎกาฝากร้าย
๕. การห้ามฎจำกัดสิ่งของต่าง ๆ อันคล้ายคลึงกับสิ่งของภายในเมือง ซึ่งตามกฎหมายบ้านเมืองห้ามมิให้ทำขึ้น ฎขาย ฎขนส่งในบ้านเมืองนั้น ฎต้องจำกัดโดยทำนองคล้ายคลึงกันนั้น
๖. การห้ามฎจำกัดสิ่งของที่กระทบกระทั่งแก่ระเบียบเศรษฐกิจของชาติ แต่หากว่าการห้ามฎจำกัดนั้น ๆ ต้องมีลักษณะเป็นการห้ามฎจำกัดทั่วไป

ข้อ ๗

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่าย จะต้อง มีเสรีภาพที่จะเข้าไปยังบ้านศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้ และจะต้องมีเสรีภาพ เท่าเทียมกับคนในบังคับพื้นเมือง และกับคนในบังคับฤ ๕ พลเมืองของชาติที่โปรดให้^๕ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในอันที่จะ เลือกลงและใช้^{๕๖๖} ผู้รุกรานหมายและหนายความ และผู้แทน และทำ การ เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ ได้ และในการที่คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่าย จะเข้าไปยังศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งด้ว่ามานี้^๕ จะต้อง ไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อใด ๆ ฤ ความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่ง มิได้ให้แก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤ แก่คนในบังคับฤพลเมือง ของชาติที่โปรดให้^๕ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๘

บริษัทจำกัด และบริษัทอย่างอื่น ๆ และสมาคม^๕ ๕ ๕ ๕ ตามกฎหมาย และมีสำนักใหญ่ใน อาณาเขต ของ อัครราชที่แห่ง สัญญา^๕ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น เปนอันได้รับอำนาจในอาณาเขต ของอีกฝ่ายหนึ่ง^๕ เพื่อดำเนิน^๕ สิทธิและกิจธุระของตน และเป็น

โจทก์เป็นจำเลย ในศาลของฝ่ายนั้นได้ หากว่าอนุวัตตาม
กฎหมายของฝ่ายนั้นด้วย

ในการที่องค์คณะฎาบริษัท ฎาสมาคมซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย
หมายของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเข้าไปยังศาล
ยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งตั้งว่ามานจะต้องไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติ
ตามข้อไขฎาความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ใช้แก่องค์คณะฎา
บริษัท ฎาสมาคมพื้นเมือง ฎาแก่องค์คณะฎาบริษัท ฎาสมา
คมของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๕

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้อง
ได้รับผลปฏิบัติ ในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง
เสมอเหมือนกันทุกอย่างกับคนในบังคับ ฎาพลเมืองของชาติ
ที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับ
ภาษีผ่านแดน และคลังสินค้าและการผ่านภาษี และการ
ให้มีความสะดวกต่าง ๆ และการตรวจและตราสินค้า และ
การคืนภาษีสินค้าอันส่งกลับออกไปนอกแดน

พระราชอาณาจักรสเปน ยอมรับนับถือว่า หลักนิยมแห่ง
อิสรภาพประจำชาตินั้นจักต้องได้แก่พระราช อาณาจักร สยาม
ในการที่ปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับ พักตร์ อัครราชสำหรับ สิ้นค้า ขาเข้า
และขาออก การค้ำภาษีสินค้าอันส่งกลับออกไปนอกแดน
การภาษีผ่านแดน และการภาษีอากรและการช่วยสาอากร
อย่างอื่น ๆ ทั้งปวง และโดยมีข้อไขอยู่ว่า จะต้องได้รับผล
ปฏิบัติเสมอเหมือนชาติอื่น ๆ ทั้งมวลในการเหล่านี้ไซ้ กรุง
สเปนยอมที่จะให้กรุงสยามเพิ่มพักตร์ภาษีศุลกากรให้สูงขึ้นกว่า
ที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานี้ แต่ทว่าข้อ
ไขต่อไปด้วยว่า บันดาชาติอื่น ๆ ทั้งมวลซึ่งมีหลักฐานที่จะ
เรียกร่องเอาผลปฏิบัติพิเศษใน ส่วน พักตร์ภาษี ศุลกากรใน กรุง
สยามได้นั้น จักได้ยื่นยอมให้เพิ่มได้เช่นนี้ด้วยเสรีภาพ และ
โดยไม่เรียกร่องเอาประโยชน์ฤๅเอกสิทธิเป็นการทดแทนอย่าง
ใดเลย

ในส่วนภาษีขาเข้าสำหรับสิ่งของที่ไต่บังเกิดขึ้น และมา
จากอาณาเขตของอัครราชที่แห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น
กรุงสยามตกลงจะประสาผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติ ที่โปรด

ให้ได้ประโยชน์อย่างยี่งั้นให้แก่กรุงสเปญ และกรุงสเปญตกลงจะประสาทผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยี่งั้นให้แก่กรุงสยาม สำหรับข้าวและแร่ดีบุกแต่สำหรับสิ่งของอื่น ๆ นั้น จะใช้พิกัตตามลำดับในช่องที่ ๒ แห่งพิกัตภาษีของกรุงสเปญ ฤตามลำดับในช่องที่เหมือนกันในระเบียบพิกัตภาษีเช่นนั้นที่จะได้ออกใช้ในภายหน้า

อันว่าภาษีศุลกากรฤภาษีอากรฤค่าภาระประเภทใด ๆ อันจะพึง เรียก เก็บใน อาณาเขต และ ดินแดน ของ อัครภากี แห่ง สัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องแต่สิ่งของใด ๆ อันนำออกไปยังอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ห้ามมิให้เรียกเก็บอย่างใด ๆ นอกจากฤยังกว่าที่ต้องเสียอยู่แล้ว ฤจะต้องเสียต่อไป สำหรับ สิ่งของ เช่นกัน อันนำออกไป ยังต่างประเทศใด ๆ อันนั้น

ข้อ ๑๒

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเรือเข้าและเรือออก การจัดเรือให้อยู่เป็นที่ และการขนสินค้าลงเรือและขึ้นจากเรือ ที่เมืองท่า ที่ห้องนำ ที่อู่ ที่อ่าวทอดสมอ ที่อ่าวจอดเรือ ฤที่ลำนํ้าของประเทศทั้งสองนั้น อัครภากีแห่งสัญญานฝ่ายใด

จะต้องไม่ให้เอกสิทธิแก่เรือของประเทศอื่น นอกจากที่จะได้
 ให้แก่เรือของอัครภาคีแห่งสัญญานี้^{๕๔} ฝายหนึ่ง^{๕๕} เหมือนกัน
 ความเจตนาของอัครภาคีแห่งสัญญานี้^{๕๖} มีอยู่ว่า ในกระบวนที่ว่า
 มา^{๕๗} นี้ เรือแต่ละฝายจะต้องได้รับผลปฏิบัติ^{๕๘} อย่างเป็นที่ประสาธ
 ให้แก่เรือของของชาติที่โปรดให้^{๕๙} ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๓๓

การค้าขายตามชายทะเลของอัครภาคีแห่งสัญญานี้^{๖๐} ทั้งสอง
 ฝาย^{๖๑} นั้นเป็นอันยกเว้นจากบทบัญญัติใน หนังสือ สัญญา ฉบับ^{๖๒}
 และ ต้อง กำหนด เป็น ระเบียบ ตาม กฎหมาย และกฎ และข้อ
 บังคับต่าง ๆ ของกรุงสเปนและของดินแดน ของกรุง สเปน
 และของกรุงสยามตามแต่กรณี

แต่ที่ว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า คนใน บังคับและเรือ สยามใน
 อาณาเขตและดินแดนของกรุงสเปนและคนในบังคับและเรือ
 สเปนในอาณาเขตและดินแดนของกรุงสยาม จะต้องมีสิทธิ
 ในการอันนี้เหมือนกันกับที่คนในบังคับ ฤพลเมือง ฤเรือ
 ของชาติอื่น ๆ ได้รับฤจะ^{๖๓} ได้รับต่อไปตามกฎหมาย และกฎ
 และข้อบังคับเหล่านั้น

ข้อ ๑๔

ถ้ากำนันรบฎเรือค้าขายลำใดของอัครภาคแห่งสัญญาแต่
 ละฝ่าย ได้เคยติดตั้น ฎอับปางลงในน้ำ ฎอ่าวจอด
 เรือของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง กำนันฎเรือนนพร้อมทั้งคนโดยสาร
 และสินค้าที่บนทุจะต้องได้รับผลประโยชน์และความคุ้มกัน
 ต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่กฎหมาย และข้อบังคับ ของรัฐนั้น
 ประสาทให้ฎจะพึงประสาทให้ ในกรณี เช่นเดียวกันแก่ กำนัน
 ของชาติพื้นเมือง ฎของชาติ ที่โปรดให้ ได้ประโยชน์ อย่างยิ่ง
 และนายเรือและลูกเรือจะต้องได้รับความ อุปการะช่วยเหลือ
 เสมอเหมือนกันกับคนในบังคับฎพลเมืองของชาติที่โปรดให้
 ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง อนึ่งสินค้าที่มาได้จากกำนันฎเรือค้า
 ขายของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ซึ่งได้เคยติดตั้นฎ
 อับปางนั้นจะไม่ต้องถูกบังคับให้ เสียภาษี ศุลกากร อย่างไร ๆ
 ในอาณาเขตของอัครภาคอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นไว้แต่ที่ได้เบิกด้าน
 เอาออกจำหน่ายบริโภคนภายในรัฐฝ่ายนั้น

ข้อ ๑๕

เรือรบของอัครภาคแห่งสัญญา แต่ละฝ่าย พึงเข้าไป
 และพักอยู่และทำการซ่อมแซมได้ในเมืองท่า และท่าเล็ดที่

ต่าง ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอนุญาตให้เรือบของชาติอื่น ๆ
 เข้าไปได้ และในทำนองนั้น ๆ เรือบเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามข้อ
 บังคับและได้รับผลแห่งเกียรติยศ และประโยชน์ และเอก
 สิทธิ และความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ยอมให้อยู่
 แล้ว ภาวะได้ยอมให้ต่อไปแก่บันดาเรือบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๑๖

ในการที่เกี่ยวแก่เปเตนที่ เครื่องหมายการค้า ฎีห้ฮการค้า
 แบบอย่างต่าง ๆ และสิทธิในสำเนาทั้งปวงนั้น คนในบังคับ
 ของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย เมื่อได้กระทำตามแบบ
 พิธีการซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับใน
 อาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความคุ้มครอง อย่าง
 เดียวกันกับคนในบังคับพื้นเมือง ฤคนในบังคับฤพลเมือง
 ของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการนั้น ๆ

ข้อ ๑๗

อัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย พึงตั้งกงสุลเยเนอรอล
 และกงสุล และไวสกงสุล และเจ้าพนักงานรฤกษณ์กรงสุล
 อย่างอื่น ๆ ให้ไปอยู่ ณ บันดาเมือง และเมืองท่าใน อาณาเขต

และดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นอันยอมให้เจ้าพนักงาน
อย่างเดียวกันของประเทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและพนักงานกงสุลเหล่านั้นจะเข้าทำ
การตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติ
ของรัฐบาลที่ตนจะไปประจำอยู่นั้น

เจ้าพนักงานทั้งหลายนี้จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติการเต็มตาม
อำนาจได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศ
และเอกสิทธิ และความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่าง
ซึ่งประสาทให้ฤจะไล่ประสาทให้ต่อไป แก่เจ้าพนักงานกงสุล
ของชาติที่โปรดให้ไว้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๘

ถ้าคนในบังคับของอัครราชทูตแห่งสัญญานนี้ ฝ่ายใดถึงแก่
ความตายลงในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง โดย
ไม่มีผู้ใดในประเทศที่ตนถึงแก่ความตายนั้นปรากฏรวมกันว่า
เป็นทายาท ฤ็เป็นผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้ง
ไว้แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายที่องที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องแจ้งความ
ให้เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติของผู้ถึงแก่ความตายซึ่งอยู่ใกล้

เคียงที่สดนั้นทราบโดยพลัน เพื่อจะได้แจ้งความที่จำเป็นให้
ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับของ อัครภาคแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดถึงแก่
ความตายลงในอาณาเขต ฤๅดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง โดย
ไม่มีผู้ใดเห็น ๆ ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตามกฎหมายของ
บ้านเมืองของผู้ที่ถึงแก่ความตาย ที่จะเข้ารักษา และ จัดการ
ทรัพย์สินมรดก ฉะนั้นให้เจ้าพนักงานรังสลุผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐ
ของผู้ถึงแก่ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้อง ตาม แบบพิธี
การทำจำเป็นทุกอย่างแล้ว ได้รับอำนาจเข้าพิทักษ์และจัดการ
ทรัพย์สินมรดกนั้นตามวิธีการและข้อชี้แจง ซึ่งกฎหมายของบ้าน
เมืองที่ทรัพย์สินของผู้ถึงแก่ความตายตกอยู่นับบัญญัติไว้

บทบัญญัติข้างบนนี้ จะต้องใช้บังคับเหมือนกันในกรณี
เมื่อมีคนในบังคับของ อัครภาค แห่ง สัญญานี้ ฝ่ายใดได้ถึง แก่
ความตาย ลงกาย นอกอาณาเขต และดินแดน ของอีกฝ่ายหนึ่ง
แต่มีทรัพย์สินอยู่ภายในอาณาเขตฤๅดินแดนนั้น และมิได้มี
ผู้ใดในอาณาเขตฤๅดินแดนนั้นมีสิทธิที่จะเข้ารักษาและจัดการ
ทรัพย์สินมรดกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวแก่การจัดการ
ทรัพย์สินมรดกของผู้ที่ได้ถึงแก่ความตายนั้น บันดาสิทธิ เอก
สิทธิ ประโยชน์ที่โปรดให้ ฤ็ความคุ้มกันอย่างใด ๆ ซึ่งอัคร
ภาคีแห่งสัญญาฯ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้ไว้แล้ว ฤ็จะได้ให้
ต่อไปแก่เจ้าพนักงานรังสูลของต่างประเทศใด ๆ อันนั้น จะ
ต้องได้แก่เจ้าพนักงานรังสูลของอัครภาคีแห่ง สัญญาฯ อีกฝ่าย
หนึ่งคู่กันโดยทันที และโดยไม่มีข้อไขแต่อย่างหนึ่งอย่าง
ใดเลย

ข้อ ๑๕

บทสัญญาต่าง ๆ ในหนังสือสัญญาฉบับนี้ ไม่กระทบกระทั่ง
ฤ็แทนที่ฤ็เปลี่ยนแปลง กฎหมายฤ็กฎฤ็ข้อบังคับอย่าง
ใด ๆ ของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ ซึ่งใช้อยู่ในเวลานี้ ฤ็จะได้
บัญญัติขึ้นต่อไป อันว่าด้วยการอพยพเข้ามาในบ้านเมือง
การตำรวจ ฤ็การรักษาความปลอดภัยของมหาชน

อนึ่งบทบัญญัติไม่ว่าบทใดในหนังสือสัญญาฉบับนี้ จะตี
ความให้เป็นไปโดยนัยที่จะลดหย่อนผลอันจะพึงได้รับแต่อัสร
ภาอันหนังสือสัญญาฉบับนี้ประสาทให้แก่กรุงสยามในเรื่อง
การอำนาจศาล ฤ็การสรรพากรนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๒๐

ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้ แทนบันดาหนังสือสัญญา และอนุสัญญา และความตกลงที่ได้ทำไว้แต่ก่อนในระวางอัครภาคีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย และตั้งแต่วันนั้นสืบไปบันดาหนังสือสัญญา และอนุสัญญา และความตกลงแต่ก่อนในระวางอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย รวมทั้งหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการค้าขาย และการเดินเรือในระวางกรุงสยามกับกรุงสเปนซึ่งลงนามกันที่กรุงเทพฯ ฯ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๘๓๐ และข้อเพิ่มเติม ว่าด้วยการนำสุราเข้ามา และการจำหน่ายสุราลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๘๘๔ นั้น ต้องเป็นอันเลิกเป็นเครื่องผูกมัดต่อกัน

ในส่วนการนำสุราที่ทำด้วยน้ำองุ่น, เบียร์, และบันดาเครื่องดื่มอื่น ๆ อันมีเชื้ออัลกอฮอล์เข้ามาในกรุงสยามนั้น เอกสิทธิอย่างใด ๆ ซึ่งกรุงสยามประสาทให้ฤาจะได้ประสาทให้ต่อไปโดยฐานเป็นภาษีศุลกากร ฤาเป็นประโยชน์ที่โปรดให้เป็นพิเศษเฉพาะแก่บางชาตินั้น จะต้องเป็นอันได้แก่กรุงสเปน โดยเป็นไปเองและโดยไม่ต้องพิจารณาว่าอัลกอฮอล์

ฮอลที่เป็นเชอในของต้มเหล่านั้จะมีส่วนผิดแปลกกว่ากัน
อย่างไร

ข้อ ๒๑

บทบัญญัติไม่ว่าบทใดในหนังสือสัญญาฉบับนี้ อันเป็นบท
ที่กรุงสเปนตกลงจะประสาทให้แก่กรุงสยามซึ่งผลปฏิบัติอย่าง
ที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น กรุงสยาม
จะอ้างเอาขึ้นปรับใช้ โดยนัยที่เกี่ยวข้องเนื่องถึงประโยชน์พิเศษซึ่ง
กรุงสเปนได้ให้ ถ้าจะได้อีกต่อไปแก่ประเทศโปรตุเกส ถ้า
แก่ปริมณฑลฝ่ายสเปนในโมรอกโค ถ้าแก่บันดาร์บีบลิค
ในทวีปอเมริกา ที่เป็นเชอชาติสเปนนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๒๒

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันแรก
เปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นเครื่องผูกมัดต่อกัน
อยู่จนกว่าจะสิ้นกำหนดหกเดือน ตั้งแต่วันที่อัครราชทูตแห่ง
สัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้ แต่ทว่าเป
นที่เข้าใจกันโดยบังฉัดว่าการบอกเลิกเช่นว่านี้จะมีผลพ้นหนังสือ
สัญญา อนุสัญญา ถ้าความตกลงและความยินยอมซึ่งได้ยกเลิก
เสียแล้วโดยหนังสือสัญญาฉบับนี้ให้กลับใช้ได้ อีกนั้นไม่ได้เลย

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ในกรุงเทพฯ
และในกรุงสเปน และในดินแดนของกรุงสเปน

ข้อ ๒๓

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบัน
ทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณกรุงมาดริดโดยเร็ว
ที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแก่แต่ละฝ่าย ได้
ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญานี้ เป็นสำคัญ
ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษและกรุงมาดริดเมื่อ
วันที่สามของเดือนที่ห้า พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อย
หกสิบแปด ตรงกับวันที่ ๓ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช
พันเก้าร้อยยี่สิบห้า

(ประทับตราและลงนาม) พระยาสุรพกิจปรีชา

(ประทับตราและลงนาม) เฟร์นันโด เอสปีโนซา เด
โลส มอนติโรส อีโย แบร์
เมฆิลโย

ข้อความที่ท้ายสัญญา

โปรดเกล้าด้วยอำนาจศาล สำหรับใช้ในพระราชอาณา
จักรสยามแก่คนในบังคับสเปน และผู้อื่น ๆ ซึ่งมีสิทธิที่จะ
ได้รับความอารักขาของกรุงสเปน

ในขณะที่จะลงชื่อกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเคเรือ
ระหว่างพระราชอาณาจักรสยาม กับพระราชอาณาจักรสเปน
ซึ่งอำนาจเต็มของจักรภพแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย ได้ยื่น
ยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ระเบียบอำนาจศาล ซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมา
จนบัดนี้ สำหรับใช้ในบังคับสเปน กับทั้งเอกสิทธิ,
ความยกเว้น, และความคุ้มกันต่างๆ ซึ่งคนในบังคับสเปนใน
กรุงสยามมีอยู่ขณะบัดนี้เป็นส่วนหนึ่ง ๆ เป็นของสำหรับกับ
ระเบียบอำนาจศาลที่กล่าวนั้นต้องเป็นอันเลิกขาด และสิ้น
สุดลงในวันถัดจากเปลี่ยนสัปดาห์หนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้ว
ข้างต้น และตั้งแต่วันนั้นสืบไปบ้านตาคอนในบังคับสเปนและ
บุคคลและองค์คณะ และบริษัท และสมาคมสเปนจะต้องอยู่
ในบังคับอำนาจศาลสยาม

ข้อ ๒

จนกว่าจะได้ประกาศและใช้ประมวลกฎหมายสยามกล่าวคือ
ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมายแพ่งกับพาณิชย์
ประมวลกระบวนพิจารณา. กับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น
หมดแล้วก็มีกำหนดต่อไปอีกห้าปี แต่ไม่เกินกว่าห้าปี กรุง
สเปญด้เห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์แก่ความยุติธรรม
เมื่อใด จะให้เจ้าพนักงานทูตฤกษ์สูงสุดในกรุงสยามทำคำขอ
เป็นหนังสือถึงผู้พิพากษาแห่งศาล ซึ่งพิจารณาความค้างอยู่
ยังไม่แล้วในคดีที่คนในบังคับสเปญ ฤกษ์กุล ฤกษ์กัณะ
ฤกษ์บริษัท ฤกษ์สมาคมสเปญเป็นจำเลย ฤกษ์ผู้ต้องหาอันถอนคดี
ที่ชำระค้างอยู่ในศาลสยามใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุด
ฤกษ์ศาลฎีกาก่อนไม่ได้

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้วจะได้โอนไปให้เจ้าพนักงานทูต ฤกษ์
กงสุลซึ่งว่ามาแล้วพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยาม
ในคดีเช่นนั้นจะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใด ๆ ที่ได้ถอน
แล้วดังนี้ เจ้าพนักงานทูตฤกษ์กงสุลซึ่งว่ามาแล้ว จะได้พิจารณา
ให้เสร็จไปตามกฎหมายสเปญซึ่งสมควรใช้สำหรับคดีนั้น เว้น
ไว้แต่ว่าถ้าคดีความใดตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมาย
ฤกษ์กฎหมายของพระราชอาณาจักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้

คนในบังคับญาคูคณาจารย์ กุศล ก่อตั้งคณะญาติบรรณสมาคมสเปญ
 ที่เปนจําเลยญาคูคณาจารย์ในคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลชนบทนั้นจะ
 ร้องขอให้ย้ายศาลก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การ
 พิจารณาคดีนั้น จะต้องพิจารณาคณะกรุงเทพฯ ฯ ญาติพี่น้อง
 ผู้พิพากษาแห่งศาลกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งหากจะได้ พิจารณาคดีนั้น
 สิทธิถอนคดีตามความในข้อ ๒ ยังคงมีอยู่ตราบโอบหับบัญญัติ
 แห่งข้อ ๕๘ จะต้องยังคงใช้อยู่ตราบนั้น

ข้อ ๔

เพื่อสำหรับป้องกันความขัดแย้งกัน จะพึงเกิดขึ้นได้
 ในการโอนอำนาจศาลตามความที่หมายไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้
 จึงได้ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคดีทั้งหลายที่ฟ้องหากันภายหลังวันแลกเปลี่ยน
 สัตยาบันหนังสือสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะต้องยื่น
 ฟ้องและพิจารณาพิพากษาในศาลไทยไม่เลือกว่าเหตุที่เกิดขึ้น
 คดีนั้นนั้น ได้เกิดขึ้นก่อนฤภายหลังวันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน
 ที่ว่ามาแล้วนั้น

(ข) บันดาคดีทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงาน
 ทูตอังกฤษสุลสเปญในกรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันดังกล่าวแล้วนั้นจะ
 คงชำระต่อเจ้าพนักงานนั้นอีกต่อไปจนคดีเหล่านั้นจะได้พิจารณา

ให้แล้วเสร็จถึงที่สุด และอำนาจศาลของเจ้าพนักงานทูต และกงสุลสเปญจะต้องคงมีอยู่เต็มทีเพื่อประโยชน์แก่การนี้

ในการที่เกี่ยวข้องกับคดีใด ๆ ที่เจ้าพนักงานทูตกงสุลสเปญ ต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นี้ ก็คือ ฎาในคดีใด ๆ ที่เจ้าพนักงานสเปญ ที่วันนั้นจะพึงถอน มาตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๒ ก็คือ ถ้าเจ้าพนักงานทูตกงสุล เช่นวัน ๕ ขอร้องแล้วเจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยในการ ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกัน ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ๕ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายที่มี นามท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้ เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ ณกรุงมาดริดเมื่อวันที่สามของเดือน ๗ ที่ห้า พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด ตรงกับ วันที่สามเดือนสิงหาคม ๗๖๖๖ คริสต์ศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า

(ลงนามและประทับตรา) พระยาสรรพลิจปัจฉิมา

(ลงนามและประทับตรา) แฟรนนิสโต เอสปิโนซา เด

โตส มอนเตโรส อี เบเร

เมฆิลิญา

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขาย และการเดินเรือ ระหว่างสยาม กับโปรตุเกส

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งได้แก้ไขขึ้นตามหนังสือสัญญาแต่ก่อนระหว่างกรุงสยามกับเรูปulikโปรตุเกสฉบับ ๑ กับโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล อันจะพึงใช้แก่คนในบังคับและในอารักขาของโปรตุเกสในกรุงสยาม ฉบับ ๑ ลงนามวันเดียวกัน อันพระยาสรรพกิจปรีชา อัครราชทูตสยามประจำกรุงลิสบอน ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม กับดอกเตอร์ วาสโค บอรุเกส เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศโปรตุเกส ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายโปรตุเกส ได้ลงนามกันที่กรุงลิสบอน เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้น มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญาและโปรโตคอลนี้ เมื่อครบ ๓๐ วันภายหลังจากวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันแล้วเป็นต้นไป

และโดยที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราช
 สัตยาบัน และประธานาธิบดีแห่งเรpublicโปรตุเกสได้ให้
 สัตยาบันหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้แล้ว และสัตยาบัน
 ทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุงลิสบอน กับผู้มี
 อำนาจเต็มฝ่ายโปรตุเกสได้แลกเปลี่ยนต่อกันที่กรุงลิสบอน
 เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว ฉะนั้น
 หนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้ จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่
 วันที่ ๓๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระ
 หลวงทพวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับหนังสือสัญญา
 และโปรโตคอลนี้ว่า ให้ถือตามกระทำตามข้อความที่กล่าวไว้
 ในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้ จงทุกข้อทุกประการ
 ตั้งแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ แห่งรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ สิงหาคม หน้า ๓๘๖)

หนังสือสัญญา

ทางพระราชไมตรี การค้าขาย และการเดินเรือ
ระหว่างสยาม กับ โปรตุเกส

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และประธานาธิบดีแห่งเรpublic โปรตุเกส มีมโนรตที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยผาสุกในระวางรัฐทั้งสองนี้ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และเชื่อมั่นว่าทางที่จะบันลึความมุ่งหมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบันดาหนังสือสัญญาที่ได้มีต่อกันในระวางประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึงได้ตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้นให้เป็นอันสำเร็จ โดยอาศัยหลักแห่งความสมธรรมและความอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกันเป็นมูลฐาน และเพราะฉนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งและแต่งตั้งผู้อำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น

พระยาสรรพกิจปริชา อัครราชทูตพิเศษผู้อำนาจเต็มของ
พระองค์ ประจำเรpublic โปรตุเกส

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งเรpublic โปรตุเกสนั้น

ท่าน ดร. วาสโก บอร์เกส เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาคกลงกัน ทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ในระวางเรปูบลิกโปรตุเกสกับพระราชอาณาจักรสยาม จะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกันเป็นนิจ

ข้อ ๒

อิครภาคีแห่งสัญญานี้ได้ยินยอมตกลงกันว่า ถ้ามีความแตกต่างกันเกิดขึ้นในระวางสองฝ่าย ซึ่งไม่สามารถจะระงับให้แล้วเสร็จกันได้ด้วยทำความตกลงปรองดองกันตามธรรมดา ญาโดยทางทูตไซร้ ทั้งสองฝ่ายจะเสนอความแตกต่างกันนั้น ต่ออนุญาโตตุลาการ จะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม ซึ่งทั้งสองฝ่ายจักได้เลือกสรรขึ้นนั้น ญาต่อศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศละกรุงเฮก ศาลนี้จะมีอำนาจเหนือคดีนั้น โดยความยินยอมพร้อมกันทั้งสองฝ่าย ญาถ้าทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงพร้อมใจกันได้ ศาลก็จะต้องมีอำนาจเช่นนั้น โดยฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่งทำคำขอแต่ฝ่ายเดียว แต่ทว่า ตามที่วามาล้วน
 เป็นอันใช้ไม่ได้สำหรับปัญหาซึ่งกระทบ กระทบทั้งแก่สภาพเอก
 ราช ฎีกาเกียรติยศของอัครภาคีแห่งสัตตัญญา^๗นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
 ฎีกาซึ่งเกี่ยวแก่ผลประโยชน์ของประเทศอันมิใช่^๘อัครภาคี

ข้อ ๓

คนในบังคับฎีกาพลเมืองของอัครภาคีแห่งสัตตัญญา^๗ แต่ละ
 ฝ่าย เมื่อได้ยอมตนอยู่ใต้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ
 ซึ่งใช้อยู่ในเขตนั้นแล้ว จะต้องมีเสรีภาพในอันจะกระทำการ
 เหล่านี้ได้ คือ เข้าไป และเคจรทาง และอาศัยอยู่ในอาณาเขต
 และดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งและจะต้องมีเสรีภาพในอาณาเขต
 และดินแดนนั้น ๆ ที่จะดำเนินการค้า พาณิชย^๙ และหัตถกรรม
 และประกอบการในทางศาสนา ทางศึกษา และทางทานการ
 กุศล และใช้^{๑๐}ผู้นับพระเป็นตัวแทน และเจ้าที่ดินฤาสถาน
 ที่อันสร้างขึ้นได้ โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับคนในบังคับ ฎีกา
 พลเมืองพื้นเมือง ฎีกาคนในบังคับฎีกาพลเมืองของชาติที่โปรด
 ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การลู่เอา การครอบครองและ
 การจำหน่ายซึ่งกรรมสิทธิในทรัพย์สินทุกประเภทนั้น คนใน

บังคับฉาพลเมืองของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ตลอด
ทั่วไปในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้อง
ตั้งอยู่ในฐานะอย่างเดียวกันทุกประการกับคนในบังคับ ฉาพล
เมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับฉาพลเมืองของอัครภาคแห่งสัญญา แต่ละ
ฝ่าย จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียค่าการระงับการอภัยภายใน
อย่างใด ๆ นอกจากหญิงกว่าที่เรียกเก็บอยู่ ฉาจะได้เรียกเก็บ
ต่อไปจากคนในบังคับฉาพลเมืองพื้นเมือง ฉาจากคนในบังคับ
ฉาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับฉาพลเมืองของอัครภาคแห่งสัญญา แต่ละ
ฝ่าย จะต้องได้รับในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง
ซึ่งความคุ้มครองมั่นคงเป็นเนืองนิจสำหรับ กายตัวและทรัพย์สิน
สินของตน และเมื่อได้ยอมตนอยู่ใต้อ่านาจบังคับดาข้อใจซึ่ง
บังคับใช้แก่คนในบังคับ ฉาพลเมืองพื้นเมือง ฉาแก่คนใน
บังคับ ฉาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น
แล้ว ในกระบวนนี้จะต้องได้เสวยบันดาสิทธิและเอกสิทธิ
อย่างเดียวกับที่ได้ให้อยู่แล้วฉาจะได้ ให้ต่อไปแก่คนในบังคับ
ฉาพลเมืองพื้นเมือง ฉาแก่คนในบังคับฉาพลเมืองของชาติที่
โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

แต่ทว่าคนในบังคับฤพลเมืองของอัครภาคีแห่งสัตยภูษา ทั้งสองฝ่ายจะต้องได้รับความยกเว้นในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งจากการเกณฑ์ทหาร ไม่ว่าทางบกทางน้ำ และไม่ว่าในกองทหารประจำการสามัญ ฤพลในกองทหารรักษาการประจำชาติ ฤพลในเหล่าทหารมิลิเซีย กับทั้งจากการต้องเสียพลีโดยประการทั้งปวง อันบังคับให้เสียแทนการเกณฑ์ทหาร และจากบันดาการกู่ข่มที่เป็นการบังคับ และจากบันดาการบังคับเรียกเก็บเพื่อการทหาร ฤพลการส่งพลีเพื่อการทหารทุกประการ

คนในบังคับฤพลเมืองของอัครภาคีแห่งสัตยภูษา แต่ละฝ่าย จะต้องได้แสวงเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตามกฎหมาย และกฎ และข้อบังคับ ซึ่งใช้อยู่สำหรับที่นั้นแล้ว จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติพิธีกรรมในทางนัมัสการตามลัทธิที่ตนนับถือได้ จะเป็นการกระทำเฉพาะบุคคลฤพลเป็นการสาธารณะก็ตาม

ข้อ ๔

บันดาเคหะสถาน คลังสินค้า โรงงานหัตถกรรม ร้าน และสถานอื่นสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ทั้งปวงของคนในบังคับฤพล

เมืองของอัครภาคีแห่งสัตตภูษาแต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขต
ของอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งใช้เกี่ยวเนื่องกัน
สำหรับเป็นที่อาศัยอยู่ ฤ็าเป็นที่ค้าขายนั้น จะต้องได้รับความ
ยกเว้นจากการตรวจและค้น และจากการสอบดู ฤ็าตรวจ
สมุค ฤ็าเอกสาร ฤ็าบัญชี ซึ่งมีอยู่ในนั้น เว้นไว้แต่จะกระทำ
ตามข้อไข และตามระเบียบการที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมาย
และกฎและข้อบังคับอื่น จะพึงใช้แก่คนในบังคับฤ็าพลเมือง
พนเมือง

ข้อ ๕

ในระวางอัครภาคีแห่งสัตตภูษาทั้งสองฝ่ายนี้ จะต้องถือที่
ถือมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการในการค้าขายและการเดินเรือ
ไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับฤ็าพลเมืองของอัครภาคีแห่งสัตตภูษา แต่ละ
ฝ่าย พร้อมทั้งเรือและสินค้าบนทุกระเรือของตน จะต้องมีเสรี
ภาพที่จะไปได้ โดยปราศจากอุปสรรคและภยันตรายยังท่าเล
ต้นที่ และเมืองท่า และลำน้ำทุกแห่งในบันดาอาณาเขตของ
อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดฤ็าจะได้เปิดต่อไปให้มีการค้าขายและ
การเดินเรือได้กับเมืองต่างประเทศ

ข้อ ๖

ในการนำสิ่งของอันบังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นในอาณาเขตของ
 อัครภาคีแห่งสัญญาหนึ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เข้าไปในอาณาเขต
 ของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าสิ่งของนั้นจะมาจากที่ใดก็ตาม ห้าม
 มิให้ใช้การห้ามฤๅการจำกัดอย่างใด ๆ ซึ่งไม่ได้บังคับใช้เหมือน
 กันแก่การนำสิ่งของเช่นเดียวกันอันบังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นใน
 เมืองต่างประเทศใด ๆ อันนั้นเข้ามา อันว่าบันทึกฐานทั่วไปนี้
 ถ้าจะมีการยกเว้นได้ ก็แต่จะเพาะการห้ามเนื่องในการสุขา
 ภีบาล ฤๅการห้ามอย่างอื่น ๆ ซึ่งต้องมีขึ้นเพราะความจำเป็น
 แห่งการรักษาความปลอดภัยของบุคคล ฤๅของปศุสัตว์ ฤๅ
 ของพฤษชาติ ซึ่งมีประโยชน์ในทางเกษตรกรรม และ
 จะเพาะวิธีการอันพึงใช้ในประเทศทั้งสองนี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
 สำหรับสิ่งของที่ได้รับผลแห่งการผ่อนภาษีโดยตรงฤๅโดยอ้อม
 ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น

และในการนำสิ่งของ ออกจากอาณาเขตของ อัครภาคีแห่ง
 สัญญาหนึ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไปยังอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งก็
 เหมือนกัน ห้ามมิให้บังคับใช้การห้ามฤๅการจำกัดอย่างใด ๆ
 ซึ่งไม่ได้บังคับใช้เหมือนกันแก่การนำสิ่งของเช่นเดียวกันออก
 ไปยังเมืองต่างประเทศใด ๆ อื่น

แต่ที่ว่า เป็นที่เข้าใจกันว่า บทบัญญัติในข้อนี้จะต้องไม่
เป็นอันพึงใช้สำหรับอาวุธ ฤๅยุทธภัณฑ์ ฤๅสิ่งของใดๆ อัน
เป็นของผูกขาดของรัฐบาลอยู่ในเวลานี้ ฤๅจะพึงเป็นต่อไป
ในภายหน้า

ข้อ ๗

คนในบังคับฤๅพลเมืองของอัครภาคแห่งสัญญาฯ แต่ละ
ฝ่าย จะต้องมิแสร์ภาพที่จะเข้าไปยังบันดาศาลยุติธรรมของอีก
ฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องและบ้องกันสิทธิของตน และจะต้อง
มิแสร์ภาพทำเทียมกันกับคนในบังคับ ฤๅพลเมืองพื้นเมือง
ฤๅกับคนในบังคับ ฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง ในอันที่จะเลือกและใช้ผู้รู้กฎหมายและทนายความ
และผู้แทนให้ทำการเรียกร้องและบ้องกันสิทธิของตน ต่อหน้า
ศาลนั้น ๆ และในการที่คนในบังคับฤๅพลเมืองของอัครภาค
แห่งสัญญาฯ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะเข้าไปยังศาลยุติธรรมของอีก
ฝ่ายหนึ่งดังที่ว่านั้น จะต้องไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อไข
ฤๅความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ไว้แก่คนในบังคับฤๅพลเมือง
พื้นเมือง ฤๅแก่คนในบังคับ ฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้
ประโยชน์อย่างยิ่ง

บริษัทจำกัด และบริษัทอื่น ๆ และสมาคมทั้งหลายซึ่งได้
จัดวางระเบียบการตามกฎหมาย และมีสำนักใหญ่อยู่ในอาณา
เขตของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น เป็นอันได้
รับอำนาจในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อดำเนินสิทธิ และ
ดำเนินกิจการของตน และเป็นโจทฎาเป็นจำเลยในศาลของ
ฝ่ายนั้นได้ หากว่าอนุวัตตามกฎหมายของฝ่ายนั้น

อนึ่งห้ามมิให้บังคับใช้ข้อไขจากความบังคับอย่างใด ๆ แก่
บันดาองค์คณะฎาบริษัทฎาสมาคมซึ่งได้จัดวางระเบียบการตาม
กฎหมายของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในการที่
จะเข้าไปยังศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งตั้งแต่วันที่มาแล้วนั้น ซึ่ง
มิได้เป็นอันพึงใช้แก่องค์คณะ ฎาบริษัท ฎาสมาคม ของ
ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในการที่^๕ปวงที่เกี่ยวข้องกับภาษีผ่านแดน การคลังสินค้า การ
ผ่านภาษี การให้มีความสะดวกต่าง ๆ การตรวจและตีราคา
สินค้า และการคืนภาษีสินค้าซึ่งส่งกลับออกไปนอกแดนนั้น
คนใน บังคับฎา พลเมือง ของ อัครภาคีแห่ง สัญญา^๕ แต่ละฝ่าย

จะต้องได้รับผลประโยชน์ใน อาณาเขต และดินแดน ของอีกฝ่าย
หนึ่งเสมอภาค บริบูรณ์ กับคนใน บังคับฯ พลเมือง ของ ชาติที่
โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๐

ประเทศโปรตุเกสยอมรับนับถือว่า หลักนิยมแห่งความ
อิสรภาพประจำชาตินั้น จักต้องได้แก่พระราชอาณาจักรสยาม
ในการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับพิกัด อัตรากำสำหรับ สินค้า ขาเข้า
และขาออก การคืนภาษีสินค้า ที่ส่งกลับออกไปนอกแดน
การภาษีผ่านแดน และการภาษีอากรและการช่วยสาอากร
อย่างอื่น ๆ ทั้งปวง และโดยมีข้อไขอยู่ว่าจะต้องได้รับผล
ปฏิบัติเสมอเหมือนกับชาติอื่น ๆ ในการเหล่านี้ไซ้ ประเทศ
โปรตุเกสยินยอมที่จะให้กรุงสยามเพิ่มพิกัดภาษีศุลกากรให้สูง
ขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานี้ได้ แต่
ทว่า มีข้อไขต่อไปด้วยว่า บันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่
จะเรียก ร้องเอาผล ปฏิบัติ พิเศษใน ส่วน พิกัดภาษี ศุลกากรใน
กรุงสยามได้นั้น จักยินยอมให้เพิ่มได้เช่นนี้ด้วยความเสรีและ
โดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์ ฎาเอกสิทธิเป็นการทดแทน
อย่างใดเลย

๓๗๕

ข้อ ๑๑

ส่วนการพิกัตอัตรภาษีศุลกากรนั้น จนกว่าจะได้ทำและให้สัตยาบันความตกลงว่าด้วยการค้าขายกันใหม่ไซ้ ฝ่ายประเทศโปรตุเกสจะต้องได้รับผลปฏิบัติในกรุงสยาม อย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง และฝ่ายกรุงสยามจะต้องได้รับผลปฏิบัติในประเทศโปรตุเกสในอันที่จะเสียภาษีศุลกากรได้ตามพิกัตอัตรอย่างต่ำที่สุด แต่หากมีข้อไขต่อไปอีกว่ากรุงสยามจะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งอีก ด้วยเหมือนกัน สำหรับการนำข้าว (คือ เลขที่ ๔๗๐ และ ๔๗๑ แห่งพิกัตภาษีศุลกากรของโปรตุเกสบัดนี้) และการนำดิบุก (คือ เลขที่ ๑๓๖, ๑๓๗, ๑๓๘, ๔๔๕ และ ๖๕๗ แห่งพิกัตอันเดียวกัน) อันได้บังเกิดขึ้น ฤทำขึ้นในกรุงสยามและนำเข้าไปในประเทศโปรตุเกสนั้น

ข้อ ๑๒

เพื่อป้องกันมิให้ไซ้หรือการก้าที่เท็จ ฤใช้การแสดงถิ่นกำเนิดสินค้าที่เท็จนั้น รัฐบาลสยามยอมรับนับถือว่า การที่เรียกชื่อสุราน้ำองุ่นว่า "เหล้าปอร์ต" และ "เหล้ามะเดรา" นั้น ได้ละเพาะแก่สุราน้ำองุ่นซึ่งบังเกิดขึ้นในแวันแคว้นแห่ง

แม่น้ำคูโรที่เป็นเขตของประเทศโปรตุเกสและในเกาะมะเดรา
เท่านั้น และยินยอมว่าถ้ามีการใช้เรียกชื่อเช่นว่าผลิตสำหรับ
สุรนา อองุ่น ซึ่ง มิได้ มี กำเนิด บังเกิดขึ้นใน ประเทศโปรตุเกส
ฤๅในเกาะมะเดรานั้นเมื่อใด กรุงสยามจะต้องจัดการให้ความ
ผลิตนั้น ๆ เป็นอัน ต้อง พ้องร้องใน อาณาเขต ของตน ตามข้อ
บังคับและกฎหมายที่ใช้อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ การพ้องร้องเช่น
นี้ เจ้าพนักงานกรมศุลกากรฤๅเจ้าพนักงานร้อยการ ฤๅเอกชน
ฤๅสมาคมที่เกี่ยวข้อง จะเป็นผู้ฟ้องก็ได้ สุดแล้วแต่บทฎ
หมายที่พึงใช้สำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ

การห้ามทว่ามาข้างบน นี้ใน เรื่องใช้ ชื่อ ภูมิศาสตร์ สำหรับ
เรียกชื่อสุรนา อองุ่น ซึ่งไม่มีสิทธิอันแท้จริงที่จะใช้ชื่อนั้นได้
นั้น เป็นการห้ามที่พึงใช้ตลอดถึงบันตาสุรนา อองุ่นที่มีนาม
ถิ่นกำเนิดอันแท้จริงบอกไว้ด้วย ฤๅที่ใช้ชื่อนั้น แต่มีคำเติม
ว่า “ชนิด” ฤๅ “ทำนอง” ฤๅ “แบบ” ฤๅคำเช่นเดียว
กันนั้นอันอาจจะทำให้กำเนิดอันแท้จริงของสินค้านั้น เป็นที่
สงสัยได้

ข้อ ๑๓

ในการที่ปวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรือให้จอดอยู่เป็นที่ การ
ขนสินค้าลงเรือ และการขนสินค้าขึ้นจากเรือที่เมืองท่า ที่

ท้องถิ่น ที่อยู่ ที่ทอดสมอ ฤๅที่อ่าวจอดเรือของประเทศทั้งสองนั้น อัครราชทูตแห่งสัญญาบัตรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะต้องไม่ให้เอกสิทธิ์แก่เรือของประเทศอื่น นอกจากที่จะได้ให้แก่เรือของอัครราชทูตแห่งสัญญาบัตรอีกฝ่ายหนึ่งเหมือนกัน ความเจตนาของอัครราชทูตแห่งสัญญาบัตรมีอยู่ว่า ในกระบวนเรือแต่ละฝ่าย จะต้องได้รับผลปฏิบัติ อย่างที่ ประสาทให้ แก่ เรือ ของ ชาตินี้โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๔

การค้าขายตามชายทะเลของอัครราชทูตแห่งสัญญาบัตรทั้งสองฝ่าย กับทั้งการเดินเรือใน ระวางประเทศโปรตุเกสกับเมืองขึ้นของประเทศโปรตุเกสและระวางเมืองขึ้น เหล่านั้น เองนั้น เป็นอันยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ และจะต้องกำหนดเป็นระเบียบตามกฎหมาย และกฎ และข้อบังคับต่าง ๆ ของกรุงสยาม ฤๅของประเทศโปรตุเกส และดินแดนของประเทศโปรตุเกสแล้วแต่กรณี

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกัน ในกระบวนนี้คนในบังคับและเรือสยามในอาณาเขตและดินแดนของประเทศโปรตุเกสและพลเมืองและเรือโปรตุเกสในอาณาเขตและดินแดนแห่ง พระ

ราชอาณาจักรสยาม จะต้องได้เสวยสิทธิซึ่งได้ประสาท ฤๅ
จะได้ประสาท โดยกฎหมาย ฤากฎ ฤาข้อบังคับต่าง ๆ ให้
แก่คนในบังคับ ฤาพลเมือง ฤาเรือของชาติอื่น ๆ

ข้อ ๑๕

ถ้ากัปันรบฤาเรือค้าขายลำใดของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่ง เกยติดตันตามฝั่งทะเล ฤาอัปปางลงในน้ำ
ฤาอ่าวจอดเรือของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง ตัวกัปันฤาเรือนั้นและ
คนโดยสาร และสินค้าที่บนทุกในนั้น จะต้องได้รับประ
โยชน์ที่โปรดให้และความคุ้มกัน อย่างเดียวกันกับ ที่กฎหมาย
และข้อบังคับของรัฐฝ่ายนั้นประสาทให้ ฤาจะได้ประสาท
ให้ในกรณีเช่นเดียวกันแก่เรือของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง นายเรือและลูกเรือจะต้องได้รับความอุปการะและ
ช่วยเหลือโดยประมาณอย่างเดียวกับที่ได้แก่คนในบังคับ ฤา
พลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง และสินค้า
ที่กัปันได้จากกัปันฤาเรือค้าขายของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เกยติดตัน ฤาอัปปางนั้น จะต้องไม่ถูก
บังคับให้เสียหายสุดกาลกร อย่างใดใน อาณาเขต ของ อัครภาค
แห่งสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นไว้แต่ที่ได้เบียด่านเอาออก
จำหน่ายบริโภคภายในรัฐฝ่ายนั้น

๓๘๓

ข้อ ๑๖

เรือรบของอัครราชทูตแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย พึงเข้าไปและพักอยู่และทำการซ่อมแซมได้ณะบ้านตามเมืองท่าและท่าเรืออื่น ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งยอมให้เรือรบของชาติอื่น ๆ เข้าไปได้ และณะอื่น ๆ เรือรบนั้น ๆ จะต้องยอมอยู่ใต้อำนาจข้อบังคับ และได้รับผลแห่งเกียรติยศ ประโยชน์ เอกสิทธิ และความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ใต้อำนาจเวลานี้ กฎจะใต้อำนาจต่อไปในภายหน้าแก่บ้านตามเรือรบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๑๗

ในการที่เกี่ยวแก่เปเตนต์ เครื่องหมายการค้า ชื่อกิจการค้า แบบอย่างต่าง ๆ และสิทธิในสำเนาทั้งปวงนั้น คนในบังคับกฎหมายเมืองของอัครราชทูตแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย เมื่อได้กระทำตามแบบวิธี ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายนั้นแล้ว จะต้องได้รับความคุ้มครองในอาณาเขต และดินแดน ของ อีก ฝ่ายหนึ่ง เสมอเหมือนกับคนใน บังคับกฎหมายเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ ประโยชน์อย่างยิ่งในการนั้น ๆ

ข้อ ๑๘

อัครราชทูตแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย พึงตั้งกงสุลเชเนอราล กงสุล รองกงสุล และเจ้าพนักงานร ฎพนักงารกงสุลอย่าง

อื่น ๆ ให้ไปอยู่ณบ้านตมเมืองและเมืองท่าใน อาณาเขตและ
ดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นอันยอมให้เจ้าพนักงานอย่าง
เดียวกันของประเทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและพนักงานกงสุลเช่นว่านี้จะเข้าทำ
การตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติ
ของรัฐบาลซึ่งตนจะไปประจำอยู่นั้น

เจ้าพนักงานทั้งหลายนี้ จะต้องม้สิทธิที่จะปฏิบัติการตาม
อำนาจได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศและ
เอกสิทธิ และความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งประ
สาทให้อยู่แล้ว ๆ จะได้ประสพให้ต่อไป แก่เจ้าพนักงาน
กงสุลของชาติที่โปรดให้ไว้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๕

ถ้าคนในบังคับฤพลเมืองคนใดของจักรภาคแห่งสัญญา
ฝ่ายใด ถึงแก่ความตายลงใน อาณาเขต ฤดินแดน ของอีก
ฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดในประเทศที่ตนถึงแก่ความตายนั้น
ปรากฏทราบกันว่าเป็นทายาท ฤเป็นผู้จัดการ พันิชกรรม ซึ่ง ผู้
ตายได้แต่งตั้งไว้แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายที่องที่ผู้ทรงอำนาจจะ
ต้องแจ้งความแก่ เจ้าพนักงาน กงสุล แห่ง ชาติ ของ ผู้ที่ ถึง แก่

ความตาย ซึ่งอยู่ไกลเคียงที่สุดให้ทราบโดยพลัน เพื่อจะได้แจ้งความที่จำเป็นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องของทราบโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับฤาผลเมืองคนใดของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใด ถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตฤาดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดเดะที่ ๆ ถึงแก่ความตายนั้นมิสิทธิตามกฎหมายของบ้านเมือง ของผู้ที่ถึงแก่ความตาย ที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก ฉะนั้นให้เจ้าพนักงานกงสุลผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐของผู้ถึงแก่ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามแบบพิธีการที่จำเป็นทุกอย่างแล้ว ได้รับอำนาจเข้าพิทักษ์และจัดการทรัพย์สินมรดกนั้นโดยนัยยะและข้อชี้แจงซึ่งกฎหมายของบ้านเมืองที่ทรัพย์สิน ของผู้ถึงแก่ ความตายตกอยู่นั้นบัญญัติไว้

บทบัญญัติข้างบนนี้ จะต้องใช้บังคับด้วยเหมือนกันในกรณีเมื่อมีคนในบังคับฤาผลเมืองคนใดของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งได้ ถึงแก่ ความตาย ลงภายนอก อาณาเขตฤาดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ภายในเขตนั้นแล้วมิได้มีผู้ใดในเขตนั้นมีสิทธิที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวข้องแก่การจัดการ
ทรัพย์สินรุดคของผู้ที่ได้ถึงแก่ความตายนั้น บ้านดาสิทธิ เอก
สิทธิ ประโยชน์ที่โปรดให้ ฤๅความคุ้มกันอย่างใด ๆ ซึ่งอัคร
ภาคแห่งสัญญาณฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้ไว้แล้ว ฤๅจะได้ให้
ต่อไป แก่เจ้าพนักงานรกรงสุลของต่างประเทศใด ๆ อันนั้น
จะต้องได้แก่เจ้าพนักงานรกรงสุลของอัครภาคอีกฝ่ายหนึ่ง ดุจกัน
โดยทันที และโดยไม่มีข้อไขอย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๒๐

บทสัญญาต่าง ๆ ในหนังสือสัญญาฉบับนี้ ไม่กระทบกระทั่ง
ฤๅแทนที่ ฤๅเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ฤๅกฎ ฤๅข้อบังคับอย่าง
ใด ๆ ของอัครภาคแห่งสัญญาณฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด อันว่าด้วย
การอพยพเข้ามาในบ้านเมือง, การตำรวจ ฤๅการรักษาความ
ปลอดภัยของมหาชน ซึ่งไข้อยู่แล้วในเวลานี้ ฤๅจะได้ให้
ต่อไปในภายหน้า

อนึ่งบทบัญญัติไม่ว่าบทใดในหนังสือสัญญาฉบับนี้จะตีความ
ให้เป็นไปโดยนัยที่จะเบียดเบียนให้เสื่อมเสียประโยชน์แห่ง
อิสราฟ อันหนังสือสัญญาฉบับนี้ประสาทให้แก่กรุงสยาม
ในเรื่องการอำนาจศาลฤๅการสรรพากรนั้นหาได้ไม่

๓๘๗

ข้อ ๒๑

ตั้งแต่วันที่หนังสือสัญญาฉบับนี้ เป็นอันใช้ได้เป็นต้นไป
จะต้องใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้แทนบันดาหนังสือสัญญาและ
และอนุสัญญา และความตกลง และความยินยอม ซึ่งได้
ทำไว้แต่ก่อนในระหว่างอัครภาคีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่ายนี้ และ
ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป บันดาหนังสือสัญญาและอนุสัญญา
และความตกลง และความยินยอมแต่ก่อนในระหว่างอัครภาคี
แห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย รวมทั้งหนังสือสัญญาทางพระราช
ไมตรี, การค้าขายและการเดินเรือในระหว่างกรุงสยามกับกรุง
โปรตุเกส ซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงเทพฯ ๓๐ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๑๘๕๕ และความตกลงว่าด้วยการนำเข้ามาและการ
จำหน่ายสุรา ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๘๘๓ นั้น ต้อง
เป็นอันเลิกเป็นเครื่องผูกมัดต่อกัน

ข้อ ๒๒

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องเป็นอันใช้ได้ ในกรุงสยามและ
ส่วนสำหรับประเทศโปรตุเกสนั้น ให้เป็นอันใช้ได้ในประเทศ
โปรตุเกสเอง และในเกาะที่อยู่ใกล้เคียง (คือเกาะมะเดรา
และเกาะปอร์โตสันโต และเกาะอาซอเรส) แต่นอกจาก
ข้อ ๑๐ 11/1 และนอกจากโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลคดีท้าย

หนังสือสัญญาฉบับนี้ ซึ่งจะต้องเป็นอันพึงใช้แก่ประเทศ
โปรตุเกสและบันดาเมืองขึ้นของประเทศโปรตุเกสทั่วไปนั้น
หนังสือสัญญาฉบับนี้จะไม่เป็นอันใช้แก่เมืองขึ้นของโปรตุเกส
เมืองหนึ่งเมืองใด เว้นไว้แต่ประเทศโปรตุเกสจะได้แจ้ง
ความประสงค์ที่จะให้ใช้หนังสือสัญญานี้แก่เมืองขึ้นนั้น ๆ ให้
กรุงสยามทราบล่วงหน้าก่อนสิ้นกำหนดเวลาปีหนึ่ง นับตั้งแต่
วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาฉบับนี้

ข้อ ๒๓

หนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้เมื่อครบ
สามสิบวันภายหลังจากวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะ
ต้องเป็นอันใช้ ได้โดยชั่วกำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป
ถ้าและอัครราชที่แห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แจ้ง
เจตนาที่จะเลิกสัญญานี้ล่วงหน้าสิบสองเดือนก่อนวันสิ้นกำหนด
สิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น สัญญานี้จะต้องคงเป็นเครื่องผูกมัด
ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่อัครราชที่ฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่ทว่า เปนที่เข้าใจกันโดยชัดเจน ว่าการบอกเลิก
สัญญาเช่นวงนี้^{๕๖๖} จะมีผลพ้นหนังสือสัญญา ฎาอนุสัญญา ฎา

ความตกลง ฤๅความยินยอม ซึ่งได้ยกเลิกเสียแล้วโดย
หนังสือสัญญาฉบับนี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๒๔

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบัน
ทั้งสองฝ่ายนั้นจะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงลิสบอน ฤๅณะ
กรุงเทพฯ ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะพึงกระทำได้

หนังสือสัญญาฉบับนี้ ได้ทำเป็นภาษาอังกฤษและภาษา
โปรตุเกส ข้อความต้องกัน แต่เป็นอันตกลงกันในที่นี้ว่า ถ้า
มีปัญหาเกิดขึ้นในเรื่องการตีความแห่งสัญญานี้ไซ้ จะต้อง
ถือเอาบทสัญญาภาษาอังกฤษเป็นเครื่องหมายของความและ
ความมุ่งหมายที่แท้ของสัญญา

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ฝ่าย ได้ลง
นามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับณกรุงลิสบอน เมื่อวันที่สิบสี่เดือน
สิงหาคมคริสตศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบห้า ตรงกับวันที่สิบสี่
เดือนที่ห้า พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบแปด

(ประทับตราและลงนาม) พระยาสรรพกิจปรีชา

(ประทับตราและลงนาม) ดร. วาสุโค บอรุเกส

ข้อความคดีท้าย

โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลสำหรับใช้แก่คนในบังคับโปรตุเกสและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีสิทธิที่จะอยู่ในความอารักขาของประเทศโปรตุเกสในพระราชอาณาจักรสยาม

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่ ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งทำกันในระหว่างพระราชอาณาจักรสยาม กับ เรปูบลิกโปรตุเกสนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย ได้ยินยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ระเบียบอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมาจนบัดนี้สำหรับใช้แก่พลเมืองโปรตุเกส และบุคคลในความอารักขาของโปรตุเกส กับทั้งเอกสิทธิ, ความยกเว้น และความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งพลเมืองโปรตุเกสในกรุงสยามมีอยู่บัดนี้ เป็นส่วนหนึ่งฎาปนของสำหรับกับระเบียบอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้นสุดลงในเวลาครบสามสิบวันภายหลังจากเปลี่ยนแปลงสัตยาบันหนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้วข้างต้น และตั้งแต่นั้นสืบไป บันดาพลเมืองโปรตุเกส และ

บุคคลในความอารักขาของโปรตุเกส และองค์คณะ และ
บริษัท และสมาคมโปรตุเกส จะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจศาล
ฝ่ายสยาม

ข้อ ๒

จนกว่าจะได้ ประกาศและใช้ประมวลกฎหมายสยามแล้ว
ทั้งหมด กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกฎหมาย
แพ่งกับพาณิชย์, ประมวลกฏระบวนพิจารณา กับพระธรรมนูญ
ศาลทั้งหลายนั้น ก็มีกำหนดต่อไปอีกห้าปี แต่ไม่เกินกว่า
ห้าปี ฝ่ายประเทศโปรตุเกส ถ้าเห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อ
ประโยชน์แก่ความยุติธรรมเมื่อใด จะให้พนักงานทูตอังกฤษ
ในกรุงสยามทำคำขอเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษาแห่งศาล ซึ่ง
พิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้ว ในคดีที่พลเมืองโปรตุเกส
ถูบุคคลในความอารักขาของโปรตุเกส ฎ้องค์คณะ ฎาบริษัท
ฎาสมาคมโปรตุเกส เปนจำเลย ฎาผู้ต้องหานั้น ถอนคดีที่
ชำระค้างอยู่ในศาลฝ่ายสยามใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุด
ฎาสาลฎีกานั้น ถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้ว จะได้โอนไปให้เจ้าพนักงานทูต
อังกฤษพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่น

ว่า จะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใดๆ ที่ได้ถอนแล้วตั้ง
 พนักงานทนายสูงสุดจะได้จัดการให้สำเร็จไปตามกฎหมายโปรตุ
 เกสที่สมควรแก่กรณี เว้นไว้แต่ว่าถ้าคดีความใดตกอยู่ใน
 วิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมาย ฎกกฎหมายของพระราช
 อาณาจักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้วหรือ สิทธิและ
 ความรับผิดชอบของคู่ความนั้น จะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายไทย
 เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นว่านี้ กับทั้งที่จะบังคับ
 ให้เป็นไปตามคำพิพากษาซึ่งจะพึงมีในคดีเช่นนี้ อำนาจศาล
 ของพนักงานทนายสูงสุดโปรตุเกสในกรุงสยามจะลงมืออยู่ต่อไป
 ถ้าภายในเวลาอันสมควรภายหลังเวลาที่ได้ประกาศประมวล
 กฎหมายที่กล่าวมาแล้วนั้น ประเทศโปรตุเกสเล็งเห็นว่า
 ความที่ควรรังเกียจอย่างหนึ่งอย่างใดในประมวลกฎหมายเหล่านี้
 นั้น คือ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งกับ
 พานิชย์ ประมวลกระบวนพิจารณา และพระธรรมนูญศาล
 ทั้งหลายนั้น รัฐบาลสยามจะพยายามที่จะแก้ความที่รังเกียจ
 นั้นๆ

ข้อ ๓

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีที่พลเมืองโปรตุ
 เกส ฎกบุคคลในความอารักขาของโปรตุเกส ฎกองค์คณะ

ญาบริษัท ฤๅสมาคมโปรตุเกสเป็นคู่ความนั้น ศาลอุทธรณ์
 ณะกรุงเทพฯ ๑ จะต้องพิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ในปัญหากฎหมายนั้น จะต้องเป็นอันร้อง
 อุทธรณ์ได้จากศาลอุทธรณ์ณะกรุงเทพฯ ๑ ขึ้นไปยังศาลสูงสุด
 ฤๅศาลฎีกานั้น

พลเมืองโปรตุเกส ฤๅบุคคลในความอารักขาของโปรตุเกส
 ฤๅองค์คณะ ญาบริษัท ฤๅสมาคมโปรตุเกสที่เป็นจำเลยฤๅผู้
 ต้องหาในคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลชนบททั้งหลายนั้นจะร้องขอให้
 ย้ายศาลก็ได้ ถ้าและศาลเห็นว่าคว้าย้ายแล้วการพิจารณาคดีนั้น
 ต้องพิจารณาณะกรุงเทพฯ ๑ ฤๅต่อหน้าผู้พิพากษา
 แห่งศาลซึ่งหากจะได้พิจารณาคดีนั้นณะกรุงเทพฯ ๑

ข้อ ๔

เพื่อสำหรับป้องกันความยากลำบากอันจะพึงเกิดขึ้นใน
 การโอนอำนาจศาลตามความที่ลิดไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้ จึง
 ได้ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคดีทั้งหลายที่จะได้ฟ้องหากัน ภายหลังจากสิ้น
 กำหนดสามสิบวัน นับตั้งแต่วันแรกเปลี่ยนสัตยาบันสัญญาที่
 กล่าวมาข้างต้นนั้น จะต้องยื่นฟ้องและพิพากษาในศาลไทย

ไม่เลือกว่าเหตุที่เกิดเป็นคนนั้น จะได้มีชนก่อน ฤภายหลัง
วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันที่กล่าวมาแล้วนั้น

(ข) บันดาลคดีทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าพนักงานทเหตุ
ฎกสูงสุดโปรตุเกสในกรุงสยาม เมื่อฉะวันทีกล่าวมาแล้วนั้น
จะคงชำระต่อหน้าพนักงานนั้นอีกต่อไป จนกว่าคดีเหล่านั้น
จะได้จัดการให้สำเร็จเด็ดขาดไป และอำนาจศาลของพนักงาน
ทเหตุและกงสุลโปรตุเกสจะต้องคงมีอยู่เต็มทีเพื่อการนี้

ในการที่เกี่ยวข้องกับคดีใด ๆ ที่พนักงานทเหตุฎกสูงสุดโปรตุ
เกสต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นี้ก็ดี ฤ
ในคดีใด ๆ ที่พนักงานโปรตุเกสที่วันนั้นจะพึงถอนมาตามทีกล่าว
ไว้ในข้อ ๒ นี้ก็ดี ถ้าพนักงานทเหตุฎกสูงสุดเช่นวันจะร้องขอ
แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยเหลือในการทุกอย่าง
ที่เกี่ยวข้องกัน ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผมอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายที่นาม
ข้างท้ายนี้ได้ ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้
เป็นสำคัญ ฉะวันที่สิบสี่เดือนสิงหาคม พุทธศักราชพัน
เก้าร้อยยี่สิบห้า ตรงกับวันที่สิบสี่ของเดือนที่ห้าพระพุท
ศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด

(ลงนามและประทับตรา) พระยาสรรพกิจปรีชา

(ลงนามและประทับตรา) ดร. วาสุโค บอรุเกส

ประกาศ

ตั้งสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยแก้ไข
และตั้งกรรมการจัดการเพิ่มเติม

โดยพระราชดำริที่จะให้กิจการแห่งโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยเป็นไปสมพระราชประสงค์ยิ่งขึ้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกข้อความตามประกาศตั้งสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ ตอนซึ่งว่า “ส่วนตำแหน่งนายกและอุปนายกผู้จะดำเนินการนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า กระทรวงธรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการศึกษาแห่งชาติทั่วไปอยู่แล้ว สมควรให้มีภาระเกี่ยวข้องอยู่ด้วย เพื่อความสะดวกในวิธีการของโรงเรียนต่อไปข้างหน้า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงธรรมการเป็นนายก ปลัดทูลฉลองเป็นอุปนายกในสภากรรมการจัดการ” และใช้ข้อความต่อไปนี้เป็นแทน

“ส่วนตำแหน่งนายกและอุปนายกผู้จะดำเนินการ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นตำแหน่งซึ่งคณะกรรมการจัดการเลือกในผู้ที่เป็นกรรมการจัดการอยู่แล้วและตั้งขึ้น ตำแหน่งนายกและอุปนายกที่คณะกรรมการจัดการเลือกตั้งนี้ จะให้

ประจําหน้าที่ชั่วคราวปีเดียวหรือครบปีแล้วแต่คณะกรรมการ
จัดการจะตกลงกันกำหนด และไม่ตัดสิทธิ์ในการเลือกซ้ำ
บุคคล”

อนึ่งกระทรวงธรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว
ทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะให้เสนาบดีกระทรวงธรรมการ
เป็นกรรมการจัดการโดยตำแหน่ง เพื่อเป็นอุปกรณส่วนหนึ่ง
แห่งการจัดโรงเรียนนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
เสนาบดีกระทรวงธรรมการเป็น กรรมการจัดการโดยตำแหน่ง
ด้วยผู้หนึ่ง

กับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกรรมการจัดการเพิ่ม
ขึ้นอีกสอง คือ

๑. มหาอำมาตย์โท พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทย
ลงกรณ์

๒. มหาเสวกโท พระยาไพศาลศิลปศาสตร์

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๔๑๕)

ประกาศตั้งอุปนายกเสือป่า

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ตามประกาศ
ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๑ ตั้งตำแหน่งอุปนายก
เสือป่าขึ้นและให้ นายพลเสือป่า เจ้าพระยารามราฆพ รับ
ตำแหน่งนั้น บัดนี้เจ้าพระยารามราฆพกราบถวายบังคมลาไป
ต่างประเทศเป็นเวลานาน ส่วนกิจการของเสือป่าย่อมมีอยู่
ควรมีผู้แทน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลเสือป่า
เจ้าพระยารามราฆพพ้นจากตำแหน่งอุปนายกเสือป่า

ทรงพระราชดำริเห็นว่า นายพลเสือป่า สมเด็จพระเจ้า
พี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงชำนาญใน
กิจการของเสือป้ามามากสมควรจะฉลองพระเดชพระคุณ
ในตำแหน่งอุปนายกเสือป่าได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ นายพลเสือป่า สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวง
ลพบุรีราเมศวร์ ดำรงตำแหน่งอุปนายกเสือป่า ตั้งแต่นั้นไป
ประกาศมาณวันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม มา ๔๑๘)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
 ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ
 ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
 พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

โดยอาศัยอำนาจที่ได้มอบหมายไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ขอประกาศยกเว้นยาที่ปรุงด้วยยาเสพติดให้โทษ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ อีก ๔ ขนาน อยู่ในประเภทจำกัดตามความข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ มีลำดับเลขที่ข้อ ^{๑๕} และจำนวนยาเสพติดให้โทษดังต่อไปนี้

๔๕. Dr. Gowan's Dysentery Mixture No 11

ปรุงด้วยมอร์ฟีนไฮโดรโคลไรด์ ไม่เกินกว่า ๐.๒ กรัม
 กับไอสอสาร์อื่น ๆ

(MacBeth's Pharmacy Ltd., Bangkok.)

๔๖ Dr. Gowan's Chlorodyne No. 13

ปรุงด้วยมอร์ฟีนไฮโดรโคลไรด์ ไม่เกินกว่า ๑๐ กรัม
 กับไอสอสาร์อื่น ๆ

๓๕๕

(MacBeth's Pharmacy Ltd., Bangkok.)

๔๑ Coryza Mixture No. 31

ปรุงด้วยมอร์ฟีนไฮโดรโคลไรด์ ไม่เกินกว่า ๐.๘ กรัม
กับไอสธสารอื่น ๆ

(MacBeth's Pharmacy Ltd., Bangkok.)

๔๒ Syrup Codeine Compound.

ปรุงด้วยโคเคอีนฟอสเฟต ไม่เกินกว่า ๕ กรัม กับไอสธ
สารอื่น ๆ

(MacBeth's Pharmacy Ltd., Bangkok.)

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก ยุคล

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๔๑๕)

ประกาศเพิ่มเติมเครื่องหมาย

นางสนองพระโอษฐ์ และนางพระกำนัล

ราชเลขาธิการ รัยพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า มีพระราชประสงค์จะพระราชทานพระราชวโรกาสให้ฝ่ายนารี อันมีศักดิ์ได้รับราชการฉลองพระเดชพระคุณบ้าง เพื่อเป็นที่เชิดชูเกียรติยศแก่วงศ์สกุล แต่ราชการฝ่ายนารีไม่สู้มากนัก จึงทรงพระราชดำริเห็นสมควรให้ผลัดเปลี่ยนกันตามโอกาส อาศรัยเหตุนี้จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ตั้งนางสนองพระโอษฐ์ และนางพระกำนัลขึ้น เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ตั้งแจ้งอยู่ในประกาศเสนาบดีกระทรวงวังนั้นแล้ว โดยพระราชประสงค์ดังกล่าวมานั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้สร้างเพิ่มเติมเครื่องหมายขึ้นไว้สำหรับพระราชทาน และเพื่อจะมีให้ผู้ใดทำเทียมของพระราชทาน จึงโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศบอกลักษณะเพิ่มเติมและลักษณะที่จะใช้ ดังต่อไปนี้ -

ข้อ ๑ เพิ่มเติมเครื่องหมายนางสนองพระโอษฐ์ มีอักษรพระนามาภิไธยในสมเด็จพระบรมราชินี ย่อ ร.พ. ในวงขอบรัศมีล้อมรอบ, ประดับเพชรล้วน, อยู่บนพื้นลงขาสี่เหลี่ยม เมื่องบนมีพระชฎามหากฐินทอง สอดแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (สีชมพู) ข้างหลังผูกเป็นเงื่อนสามกะทก

ข้อ ๒ เพิ่มเติมเครื่องหมายนางพระกำนัล มีอักษรพระนามา

ภิไธย ย่อ ร.พ. ในวงขอบกระจิ่งแข็งสีงี้หล้อมรอบ ประดับเพชรลวณ, อยู่บนพนลงยาสีเขี้ยว เบื้องบนมีพระชฎามหากฐินทอง สอดแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (สีชมพู) ข้างหลังผูกเป็นเงื่อนสามกะทก

ข้อ ๓ เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ผู้ใดเป็นนางสนองพระโอฐ ฤานางพระกำนัล รัับราชการฉลองพระเดชพระคุณ ผู้นั้นจะรัับพระราชทานเพิ่มเติมเครื่องหมายดังกล่าวแล้วเป็นเกียรติยศ

ข้อ ๔ เพิ่มเติมเครื่องหมายนี้ให้ประดับที่อกเสื้อ ข้างซ้ายได้ตลอดเวลาที่ประจำการ ตามโอกาสอันสมควร

เพิ่มเติมพระราชทานให้เป็นสิทธิ์ แต่ถ้าผู้ใดออกจากประจำการแล้ว ให้ปลดแถบสีชมพูออกเสีย ให้ใช้สร้อยร้อยแต่ตัวเข็มสวมคอ (ห้ามไม่ให้ประดับที่อกเสื้อ และสอดแพรแถบ)

ข้อ ๕ ห้ามไม่ให้ผู้มิได้รัับพระราชทานเข็มตามประกาศนี้เอาไปใช้ประดับ ฤาจำลองทำเทียมขึ้นประดับเป็นอันขาด

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยามหิธร

ราชเลขาธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๔๒๑)

๔๐๒

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
พแนกบ้องกันโรคร้ายที่ ๒/๒๕๖๕

เนื่องจากประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ ๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ศกนี้ ให้ตรวจเรือที่มาจากไซ่ง่อน และเมืองไซลอนนั้น บัดนี้ปรากฏว่าอหิวาตกะโรครในสองเมืองนั้นสงบลงแล้ว ควรจะเลิกการตรวจเรือได้ ฉะนั้นให้ยกเลิกประกาศที่ ๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ศกนี้เสียตั้งแต่วันที่ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๕

นายพลเอก บุคล

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ วันที่ ๒๕ สิงหาคม หน้า ๔๒๓)

พระราชบัญญัติรถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ร. ศ. ๑๒๘ ในท้องที่หัวเมืองมณฑลต่าง ๆ เนื่องด้วยเหตุที่ได้จัดการบำรุงรักษาดนหนทางให้ดียิ่งขึ้นขึ้น จึงมีผู้ใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะรับจ้างหาผลประโยชน์สัญจรไปมาบนถนนหลวง ทำการติดต่อค้าขายระหว่างจังหวัดมากขึ้นสมควรจะให้ มีเครื่องหมายประจำจังหวัดสำหรับรถยนต์ไว้ให้ชัดเจน เพื่อสะดวกแก่การตรวจตราบังคับบัญชา และให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ ร. ศ. ๑๒๘ นั้นเสีย และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ บันดารถยนต์ที่ได้จดทะเบียนแล้ว ต้องมีเครื่องหมายจักรอักษรย่อ ประจำจังหวัด และเลขทะเบียนติดไว้ที่รถจะควรติดที่ใด และเครื่องหมายนั้นจะมีอักษรย่ออย่างไร ที่ใด ขนาดกว้าง ยาว และใช้สีใด แล้วแต่เสนาบดีจะกำหนดให้

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ นั้นเสีย และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ผู้ใดใช้รถยนต์ที่มีได้จดทะเบียนก็ดี ฤ็ได้จดทะเบียนแล้วแต่ไม่มีเครื่องหมายที่ถูกต้องติดประจำอยู่กับรถก็ดี ฤ็ใช้ตัวอักษรย่อ ฤ็ตัวเลขที่แลเห็นไม่ชัดเจนก็ดี ฤ็เอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดปิดบังเครื่องหมายเสีย แล้วขับไปมาตามถนนหลวงก็ดี ท่านว่าผู้ขับและเจ้าของรถมีความผิด ต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕๐ บาท”

ข้อ ๓. ให้แก้ความว่า เลขหมายจดทะเบียนรถหลังนั้น ในมาตรา ๑๖ เป็น “อักษรย่อประจำจังหวัดและเลขทะเบียนรถหลังนั้น”

ประกาศมาตวันที ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ
ให้ใช้พระราชบัญญัติรถจ้าง รถยนต์ และล้อเลื่อน
ในมณฑลพายัพ เฉพาะจังหวัดลำพูน ลำปาง
เชียงใหม่ และแพร่

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดัรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถจ้าง ร.ศ. ๑๒๔ พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในหัวเมือง และตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ มีว่าถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใดด้วย จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไปภายหลังนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนในท้องที่หัวเมืองมณฑลพายัพได้เจริญแพร่หลายมากกว่าแต่ก่อน และมีผู้นิยมใช้รถยนต์รับจ้างขนสินค้า และรับขนส่งคนโดยสารมากหลายเจ้าของ ถึงเวลาอันสมควรจะใช้พระราชบัญญัติเหล่านี้ เพื่อควบคุมการใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนที่สัญจรไปตามทางหลวง รักษาความปลอดภัยของประชาชน บัง

กันก่อนตราขออนจะพึงมีแก่ชีวิตบุคคลและทรัพย์สินก็ดี ทั้งให้
การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อยตามกฎหมายข้อบังคับของกรม
ทางว่าด้วยระเบียบการใช้รถยนต์ยานพาหนะบนทางหลวงของแผ่นดิน
และมณฑล ลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๖

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติจราจร
ร.ศ. ๑๒๔ พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศ
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ กับพระราชบัญญัติล้อเลื่อน
พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่จังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงราย แพร่
ในมณฑลพายัพ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้น
ไป

ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการ
กรมทางจัดตั้งเจ้าหน้าที่งานสำหรับการทะเบียนและการอื่น ๆ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
รถลาก รถจ้าง รถยนต์ ขนาดเกวียนและล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๕
ฉะ
ฉะ

ประกาศมาฉะฉานวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ
ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในมณฑลอุดร
ทั่วทุกจังหวัด

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศให้ทราบทั่วกันในหนังสือราชกิจจานุเบกษาต่อไปภายหลังจากนั้น

บัดนี้ทรงพระราชมติว่า การใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนในท้องที่หัวเมืองมณฑลอุดรได้เจริญแพร่หลายมากกว่าแต่ก่อน และมีผู้นิยมใช้รถยนต์รับจ้างขนสินค้า และรับขนส่งคนโดยสารมากรายหลายเจ้าของ ถึงเวลาอันสมควรจะใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในมณฑลนี้ เพื่อควบคุมการใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนที่สัญจรไปมาตามทางหลวง รักษาความปลอดภัยของประชาชน บังคับกันอันตรายอันจะพึงมีแก่ชีวิตบุคคลและทรัพย์สินสมบัติ ทั้งให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามกฎข้อบังคับของกรมทาง ว่าด้วยระเบียบการใช้ยาน

พาหนะบนทางหลวงของแผ่นดินและมณฑลลงวันที่ ๖ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๖๖

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ร.ศ. ๑๒๙ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่
หัวเมืองทุกจังหวัดในมณฑลอุดร ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการ
กรมทางจัดตั้งเจ้าหน้าที่งานสำหรับการทะเบียน และการอื่น ๆ
ไว้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
รถลาก รถจ้าง รถยนต์ ขนาดเกวียน และล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๕
นั้น

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๔๓๐)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ตั้งเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดินสร้างการทดน้ำไชน่า

ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเจ้าพนักงานฝ่ายผู้ปกครองท้องที่กระทรวงมหาดไทยและเจ้าพนักงานฝ่ายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดินใหม่ อำนาจและหน้าที่จัดซื้อที่ดินตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องหวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสร้างการทดน้ำไชน่าแควสุพรรณบุรีกับในบริเวณเชิงรากน้อยและบางเหี้ย ตามที่ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วนั้น เจ้าพนักงานจัดการซื้อที่ดินฝ่ายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจและหน้าที่จัดการซื้อที่ดินตลอดเขตการทดน้ำไชน่าทั้ง ๒ แห่งนี้ แต่ฝ่ายเจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ กระทรวงมหาดไทย นั้นมีอำนาจและหน้าที่ตามที่ได้ระบุนามและตำแหน่งไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้แล้ว ส่วนประกาศตั้งเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดินฉบับก่อน ๆ นั้นให้ยกเลิก

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ลงนาม) เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๔๓๒)

รายงานเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดิน
สร้างการทดน้ำไชนาแควสุพรรณบุรี

ฝ่ายกระทรวงเกษตราธิการ

๑. มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตร์ โสภณ (เจ้า ชูโต)
อธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน
๒. อำมาตย์เอก พระยาวิภาลภูวดล (ถ้วน ภูมิจิตร)
เจ้ากรมรังวัดที่ดิน
๓. อำมาตย์เอก พระยาอำนวยการทะเบียนกิจ (โบ บุญชานนท์)
ผู้ช่วยอธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน
๔. อำมาตย์ตรี หลวงชลเขตอำรุง (ตั้ง อิงคฺุทานนท์)
กรมทดน้ำ
๕. นายสมโพธิ สีนพานิช เนติบัณฑิต กรมทดน้ำ

ฝ่ายกระทรวงมหาดไทย

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัด
สุพรรณบุรี

รายนามเจ้าพนักงานจัดซื้อที่ดิน
สร้างการทดน้ำไขน้ในบริเวณเข็ยรากลน้อย
แลบางเห็ย

ฝ่ายกระทรวงเกษตรราชการ

๑. มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรเกษตร โศภน (เจือ ชูโต)
อธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน
๒. อำมาตย์เอก พระยาวิภาคภูวดล (ถ้วน ภูมิจิตร)
เจ้ากรมรังวัดที่ดิน
๓. อำมาตย์เอก พระยาอำนวยการทะเบียนกิจ (ไต้ ยุทธชา
นนท์) ผู้ช่วยอธิบดีกรมทะเบียนที่ดิน
๔. อำมาตย์ตรี หลวงชลเขตอำรุง (ตู้ อิงคุทานนท์)
กรมทดน้ำ
๕. นายสมโพธิ สีนพานิช เนติบัณฑิต กรมทดน้ำ

ฝ่ายกระทรวงมหาดไทย

๑. ปลัดบัญชาการนครบาล มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัด
พระนครและธนบุรี
๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา มีหน้าที่ตลอดเขต
จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔๑๒

๓. นายอำเภอรังสิต มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดชัยภูมิ
๔. นายอำเภอสามโคก มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดประทุมธานี
๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดนนทบุรี
๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระประแดง มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดพระประแดง
๗. ผู้รักษาพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีนบุรี มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดมีนบุรี
๙. ผู้ว่าราชการสมุทรปราการ มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก มีหน้าที่ตลอดเขตจังหวัดนครนายก

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขาย และ การเดินเรือ
ระหว่างกรุงสยาม กับ เนเธอร์แลนด์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งแก้ไขบันดาหนังสือสัญญาแต่ก่อนระหว่างกรุงสยาม กับ เนเธอร์แลนด์ ฉบับหนึ่ง กับโปรโตคอลซึ่งลงนามวันเดียวกัน ว่าด้วยอำนาจศาลที่จะพึงใช้แก่คนสังกัดชาติ (คนในบังคับและในอารักขา) เนเธอร์แลนด์ฉบับหนึ่ง และว่าด้วยวิธีตีความอีกฉบับหนึ่ง อันหม่อมเจ้าดำรงศัตำรงค่อุปทูตสยามประจำกรุงเฮกในเวลานั้น ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และท่าน จอห์น เฮนรี ฮ. อา. วัน การเนแบก เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศเนเธอร์แลนด์ ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายเนเธอร์แลนด์ ได้ลงนามกันเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้น มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน เป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชสัถยาบัน และสมเด็จพระนางเจ้าแห่งกรุงเนเตรันตุได้พระราชทานพระราชสัถยาบันหนังสือสัญญา กับทั้งโปรโตคอลสองฉบับแล้ว และพระราชสัถยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อุปทูตสยามประจำกรุงเฮก และปลัดทูตฉลองกระทรวงการต่างประเทศเนเตรันตุ ผู้มีอำนาจเต็มในการนี้ ได้แลกเปลี่ยนต่อกันที่กรุงเฮกเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว หนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับที่วานี้ จึงเป็นอันใช้ ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวงทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับที่วานี้ให้ถือตามกระทำตามความในหนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับที่วานี้จงทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่สองในรัชกาลปัจจุบันนี้

หนังสือสัญญา

ทางพระราชไมตรี การค้าขาย และการเดินเรือ
ระวางกรุงสยาม กับ เนเดรลันด์

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระนางเจ้ากรุง
เนเดรลันด์ มีพระราชประสงค์เท่าเทียมกันที่จะกระทำให้ทาง
พระราชไมตรีและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีประติษฐานอยู่แล้ว
โดยผาสุกในระวางรัฐทั้งสองนี้ให้เจริญยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่น
ว่าทางที่จะบันลึความมุ่งหมายนี้ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไข
บันดาหนังสือสัญญาที่ได้ทำไว้ต่อกันในระวางประเทศทั้งสอง
มาแต่ก่อนนั้น จึงได้ทรงตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้น โดย
จำนงความสมธรรมและอำนวยความสะดวกนี้ให้แก่กันและกันทั้ง
สองฝ่าย และเพราะฉนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งผู้อำนาจอัครบดีของ
พระองค์ คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น หม่อมเจ้าดำรงสดำรงค์
อุปทูตสยามณะกรุงเฮก

ฝ่ายสมเด็จพระนางเจ้ากรุงเนเดรลันด์นั้น ท่าน จอห์นเฮน
ธ. อา. วัน การเนเบก เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศของ
พระองค์ 11/10/2566

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากลางกัน ทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

๑ ในระวางกรุงเทพมหานครกับกรุงสยามจะต้องมีสันติภาพ ต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกันเป็นนิรันดร

๒ คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้องมีเสรีภาพเต็มที่ ในอันจะกระทำการเหล่านั้นได้คือ เข้า ไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง และอาศัยอยู่และเดินทาง ในนั้น และออกไปจากนั้น และประกอบเกษตรกรรม และการเครีเรือ และอุตสาหกรรม และการค้าขายจำนวนมาก ๆ จำนวนย่อย และปฏิบัติกิจการทางศาสนา และทางทาน การกุศล และทางศึกษา และใช้ผู้นับฐานะเป็นตัวแทนตาม ที่ตนจะเลือกตั้ง ทั้งนี้โดยมีฐานะอย่างน้อยที่สุดเสมอกัน กับคนพื้นเมือง ฤกักับคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์ อย่างยิ่ง แต่หากว่าต้องอนวัตตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้ อยู่ฤกัจะได้ใช้ต่อไปในทันที

๓ ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวแก่การลู่เอวและการจำหน่ายกรรมสิทธิการครอบครองในสังหาริมทรัพย์ทุกสิ่งทุกประการในสังหาริมทรัพย์ทุก ๆ ประเภทนั้น คนสังกัดชาติแห่งอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ตลอดทั่วไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับความปฏิบัติทุกประการ โดยมีฐานะเสมือนกับคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่หากว่าต้องอนวัตตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่จะได้อีกต่อไปในทันที

๔ คนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอัยเหตุใด ๆ เป็นอันขาด เพื่อให้เสียภาษีอากรฤค่าภาระภายในใด ๆ นอกจากฤยิ่งกว่าที่คนพื้นเมืองคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ที่ไม่ได้รับความยกเว้นจากอำนาจศาลสยามนั้น ต้องเสียอยู่จะต้องเสียต่อไปภายหลัง

๕ คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้องได้รับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความคุ้มครองมั่นคงเป็นเงื่อนไขสำหรับกายตัวและทรัพย์สินของตน และในกระบวนนี้จะต้องได้เสวยบันดาสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ได้ประสาทให้อยู่แล้ว ฤจะพึงประสาทให้ต่อไปแก่คนพื้นเมืองแก่คนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

แต่หากว่าต้องอนุวัตตามกฎหมายและกฎข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ๆ
จะได้อำนาจต่อไปในที่นี้

๖ คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญา^{นี้} แต่ละฝ่าย
จะต้องได้รับความยกเว้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจากการ
เกณฑ์ว่าเป็นทหารทุกอย่างและจากการต้องเสียพลทุกอย่างไม่ว่า
เป็นเงินค่าเป็นสิ่งของก็ดี อันบังคับให้เสียต่างและเสียแทน
การเกณฑ์เป็นทหาร และไม่ว่าในเวลาสงบศึกฤๅในเวลา
สงคราม คนเหล่านี้จะต้องบังคับให้ส่งเสียฤๅต้องเกณฑ์
ไต่ ๆ ในส่วนที่คนพื้นเมืองต้องบังคับให้ส่งเสีย ฤๅต้องเกณฑ์
นั้น ก็เฉพาะโดยประมาณและโดยหลักเกณฑ์เดียวกับที่คน
พื้นเมืองต้องบังคับเท่านั้น

๗ คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญา^{นี้} แต่ละฝ่าย
จะต้องได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตาม
กฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ๆจะได้อำนาจต่อไปในที่นี้แล้ว
จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติพิธีกรรมในทางนิกายตามลัทธิที่ตน
นับถือได้ จะเป็นการกระทำเฉพาะบุคคล ฤๅเป็นการสาธารณะ
ก็ตาม

ข้อ ๒

บันดาที่ดินและเคหะสถาน, คลังสินค้า, โรงงารหัตถกรรม, ร้านและสถานที่อันสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ของคนสังกัดชาติของ อัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่ายที่อยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่าย หนึ่ง ซึ่งไว้เพื่อเป็นที่อาศัยอุปโภคที่ทำการค้าขายนั้น จะต้อง ไม่ถูกตรวจดูค้น และสมุดและเอกสารและบัญชีซึ่งมีอยู่ในนั้นจะต้องไม่ถูกสอบดูตรวจ เว้นไว้แต่จะกระทำตาม ข้อไขและตามรูปวิธีการที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและข้อบังคับ อันจะพึงใช้แก่คนพื้นเมืองทุกแห่งคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งไม่ได้รับประโยชน์ความยกเว้นจาก อำนาจศาลสยาม

ข้อ ๓

๑ ในระวางอาณาเขตของอัครภาคแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย จะต้องถือยึดถือมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการในการค้าขาย และการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน

คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาพร้อมทั้งเรือและ สินค้าของตน พึ่งไปได้โดยเสรีภาพและปราศจากกษัตริย์ราย ทุกประการยังท่าเล็ดที่และท่าและลำน้ำทุกแห่งใน อาณาเขต

ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิด ฤๅจะได้เปิดให้มีการเดินเรือและ
การค้าขายได้กับเมืองต่างประเทศ และพักอยู่และออกไป
จากนั้นได้ ถ้าหากว่าอนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งใช้
อยู่ฤๅจะได้ใช้ต่อไปในที่นั้น แต่ทว่าอัครภาคีแห่งสัญญา
หากว่าอาศรัยมูลฐานแห่งความปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ฤๅความปฏิบัติอย่างที่ได้แก่คนพื้น
เมืองไซร์ จะต้องมื่ออำนาจที่จะออกข้อบังคับทั่วไปได้ตามที่
ตนเห็นเป็นการสมควรสำหรับการค้าขายสิ่งของบางอย่าง และ
เฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับการค้าขาย สุราณุน, สุรากลับ, สุรา
หมัก, สุราอัลกอฮอล์และน้ำอัลกอฮอล์และสำหรับฝิ่นและ
สิ่งที่ทำจากฝิ่น, โคคะอิน, เฮโรอินและยามาอื่น ๆ ซึ่งมุ่งถึง
ในอนุสัญญาระวาง ประเทศว่าด้วยฝิ่นซึ่งลงนามกันที่กรุงเฮก
ณวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๑๙๑๒ และสำหรับการค้าขายเครื่อง
อาวุธยุทโธปกรณ์

ข้อ ๔

คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญา แต่ฝ่ายจะต้อง
มีเสรีภาพที่จะเข้าไปยังบันดาศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งได้ทั้ง
เป็นโจทและจำเลย และจะต้องมื่ออำนาจโดยฐานเท่าเทียม

๔๒๑

กันกับคนพื้นเมืองอยู่กับคนสังกัดชาติที่โปรดให้ไว้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง ในอันที่จะเลือกและใช้ทนายความและเนติบัณฑิต
ผู้แทน ให้ทำการป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ และ
และในส่วนข้อไขที่คนสังกัดชาติในเดรัลันดูจะฟ้องร้องต่อศาล
ยุติธรรมในกรุงสยามได้นั้น คนสังกัดชาติเหล่านั้นจะต้องได้รับ
ผลปฏิบัติอย่างเดียวกันกับคนพื้นเมือง และถึงอย่างไรก็ดี
จะต้องได้รับผลปฏิบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุด จะต้องได้ประโยชน์
เท่าเทียมกันกับที่จะพึงได้แก่คนสังกัดของชาติที่โปรดให้ไว้
ประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งไม่ได้รับความยกเว้นจากอำนาจศาล
สยามนั้น

ข้อ ๕

คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้องได้
รับผลปฏิบัติในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งเท่าเทียมกันทุกประการ
กับคนพื้นเมืองอยู่กับคนสังกัดชาติที่โปรดให้ไว้ประโยชน์อย่าง
ยิ่ง ในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับภาษีขาเข้า, ภาษีผ่านแดน, ภาษี
ขาออก และการคลังสินค้า, การผ่อนภาษี, การให้ความสะดวก
ในทางศุลกากรและการตรวจและการตีราคาสินค้า

๔๒๒

ข้อ ๖

กรุงเนเดอร์แลนด์ยอมรับนับถือตามหลักนิยามว่ากรุงสยามมีอิสรภาพในการศุลกากรกับทั้งในการสรรพากรด้วยเหมือนกัน ฉะนั้นรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามจึงพึงตั้งเก็บภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าขาเข้าและขาออกและคืนภาษีในสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดนและตั้งเก็บภาษีคลังสินค้าและภาษีทั้งหลายที่คล้ายกัน ตามแต่จะเห็นสมควรนั้นได้โดยเสรีภาพและโดยเหตุผลซึ่งต้องมีสิทธิที่จะเพิ่มพิกัดภาษีศุลกากรที่กำหนดไว้ในวันดาความตกลง ซึ่งใช้กันมาแต่ก่อนจนบัดนั้นให้สูงขึ้นได้ แต่ทว่าเสรีภาพในการพิกัดภาษีศุลกากรนี้กรุงสยามจะใช้แก่กรุงเนเดอร์แลนด์ให้เป็นผลได้ก็แต่เมื่อวันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่จะเรียกร้องเอาประโยชน์ตามระเบียบการที่มีอยู่โดยอำนาจความตกลงก่อน ๆ นั้นได้ยินยอมอำนวยให้อย่างเดียวกันแล้วทุกชาติ โดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์ใดๆ เอกสิทธิและเพาะตนเป็นการตอบแทนอย่างไรเลย

ข้อ ๗

ในการที่ล่วงที่เกี่ยวกับเรือเข้าและเรือออก การผ่านด่านศุลกากร^{11/10}จัดเรือให้อยู่เป็นที่ และการขนสินค้าลงเรือ

๔๒๓

และเงินจากเรือค้าขายที่เมืองท่า ที่ทองนา ที่อุ ที่อ่าวทอด
สมอ ที่อ่าวจวดเรือฤๅที่ลำน้ำของอัครภาคแห่งสัตตภูษาแต่
ละฝ่ายนั้น จะต้องไม่ให้เอกสิทธิ์ใด ๆ แก่เรือค้าขายของ
ประเทศอื่นนอกจากจะได้ ให้แก่เรือค้าขายของอัครภาคอีกฝ่าย
หนึ่งนั้นโดยประมาณเท่ากันเหมือนกัน ความเจตนาของอัคร
ภาคแห่งสัตตภูษามือยู่ ว่า ในการหังปวงที่ว่าน้อยยาน้อยที่สุด
เรือค้าขายของแต่ละฝ่ายจะต้องได้รับผลปฏิบัติเหมือนกันกับ
ที่ได้ประสาทให้แก่เรือค้าขายของชาติพื้นเมือง ฤๅของชาติที่
โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๘

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัตตภูษามือยู่นี้ จะต้องไม่ใช่สำหรับ
การค้าขายตามชายทะเลของอัครภาคแห่งสัตตภูษาทั้งสองฝ่าย
และการค้าขายตามชายทะเลเช่นว่านี้จะต้องคงอยู่ในบังคับแห่ง
กฎหมาย และ ข้อ บังคับ ของ อัครภาค ทั้งสองนี้ แต่ละฝ่ายแต่
ฝ่ายเดียว

ข้อ ๙

๑ ถ้ามีเรือค้าขายลำใดของอัครภาคแห่งสัตตภูษาแต่ละฝ่าย
ได้เกยติดตื้นฤๅอับปางลงใน น้ำหน้า ฤๅในเมืองท่า ของอีกฝ่าย

หนึ่ง เรือนนพร้อมทั้งคนโดยสารและสินค้าที่บนทุกจะต้องได้รับประโยชน์ที่โปรดให้และความคุ้มกันต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่กฎหมาย และข้อบังคับ ของฝ่าย ทักกล่าวท้ายนั้น นั้น ประสาทให้ฤจะได้อรรถาธิบายให้ ในพฤติการณ์เช่นเดียวกัน แก่เรือค้าขายของชาติพื้นเมืองฤแก่เรือค้าขายของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง และนายเรือและลูกเรือจะต้องได้รับความอุปการะช่วยเหลือสำหรับตนเองและสำหรับลำเรือและคนโดยสารและเข้าของของคนเหล่านั้น และของลูกเรือ และสินค้าที่บนทุกนั้นเสมอเหมือนกับคนพื้นเมืองฤคนสังกัดชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

๒ สินค้าที่นำมาได้จากเรือค้าขายของอัครภาคแห่งสัญฐาน แต่ละฝ่าย ซึ่งได้เกิดติดตันฤอับปางนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับให้เสียภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ ในอาณาเขตของ อีกฝ่ายหนึ่ง เว้นไว้แต่เมื่อได้เอาออกไปจำหน่าย เพื่อบริโภคนภายใน อาณาเขตนั้น

ข้อ ๑๐

๑ เรือค้าขายที่ชักธงเนเดอร์แลนด์ฤธงสยาม ซึ่งมีเอกสารตามกฎหมายพื้นเมืองของเรือบังคับให้มี เพื่อ เป็น หลักฐาน

แห่งสัญชาติของเรืออยู่ในเรือด้วยไซ้ ในกรุงสยามและใน
กรุงเนเดอร์แลนด์ จะต้องถือว่าเป็นเรือเนเดอร์แลนด์และเรือสยาม
ตามกรณี

๒ ประกาศนียบัตรแห่งการตรวจเรือ ซึ่งออกให้เรือของ
ประเทศทั้งสองนี้แต่ละฝ่ายตามแบบวิธัมวรรสมันน์ แต่ละฝ่าย
จะต้องยอมรับนับถือโดยรูปวิธีการซึ่งจะได้กำหนดให้แน่นอน
ต่อไปในภายหน้า เมื่อได้แลกเปลี่ยนข้อบังคับอันพึงใช้ ใน
เรื่องนี้ต่อกันแล้ว

ข้อ ๑๑

ในการหังปวงที่เกี่ยวข้องแก่เปเตนต์ เครื่องหมายการค้า ยี่ห้อ
การค้า แบบอย่าง และตัวอย่างต่าง ๆ และบันดาสัททิตินใน
สำเนานั้น คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย
เมื่อได้อนุญาตตามพิธีการซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้อง
ได้รับความคุ้มครองในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอเหมือน
กับที่คนพื้นเมืองทุกคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
ยิ่งได้รับอยู่ก็จะได้รับต่อไปในการนั้น ๆ

ข้อ ๑๒

๑ อัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย พึงตั้งกงสุลเยเนอรัล
กงสุล รองกงสุลและพนักงานกงสุลอย่างอื่น ๆ ให้ไปอยู่ณะ

บ้านการเมืองและเมืองท่าในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งยอมให้ฤาจะได้อ้อมมาให้พนักงานารอย่างเดียวกันของประเทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

๒ แต่ทว่า พนักงานารกงสุลเช่นว่านี้ จะเข้าทำการตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่ารัฐบาลซึ่งตนจะไปประจำอยู่นั้นได้เห็นชอบและอนุมัติในการที่แต่งตั้งพนักงานารเหล่านั้นไปแล้ว

๓ พนักงานารทั้งหลายนี้จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติการได้ตามอำนาจทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศและความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่าง ซึ่งประสาทให้ ฤาจะได้อ้อมให้ต่อไป แก่พนักงานารกงสุลของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๓

๑ ถ้าคนสังกัดชาติในนครอันถึงแก่ความตายลงในกรุงสยาม ฤาคนสังกัดชาติสยามถึงแก่ความตายลงในนครอันใดโดยไม่ว่าว่ามีผู้ใดใน ประเทศ ที่ถึงแก่ ความตาย ลงนั้น เป็นทนายทฎผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้แล้ว เจ้าพนักงานารฝ่ายที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องแจ้งความให้พนักงานาร

กงสุลแห่งชาติของผู้ตาย ซึ่งอยู่ใกล้ เคียง ที่สุด ทราบโดย พลัน
เพื่อจะได้ แจ้งความที่จำเป็น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องของทราบโดยทันที

๒ ถ้ามีคนที่สังกัดชาติของอัครราชทูตแห่งสัญชาติฝ่ายใดถึง
แก่ความตายลงในอาณาเขตของ อีกฝ่ายหนึ่ง โดย มิได้ ทำ พิณัย
กรรมไว้แล้ว กงสุลเขเนอราล กงสุล รองกงสุล ฤาพนักงาน
กงสุลอื่น ๆ แห่งชาติของผู้ตายนั้น จะต้องเข้าครอบครองเข้า
ของส่วนตัวของผู้ตายนั้นไว้ เพื่อประโยชน์ของทายาทอัน
ชอบธรรมและของพวกเจ้าหนี้ ทั้งนี้เท่าที่กฎหมายของบ้าน
เมืองแต่ละฝ่ายจะยอมให้กระทำได้ และ จนกว่า จะได้ ตั้ง ผู้จัด
การทรัพย์สินมรดก และผู้นั้นจะสามารถกระทำตามหน้าที่
ของตนได้

ข้อ ๑๔

๑ เว้นไว้เสียแต่ที่กล่าวในวรรคที่ ๔ แห่งข้อ ๑ นั้น บท
บัญญัติแห่ง หนังสือ สัญญา ฉบับนี้ ที่ว่า ด้วย คน สังกัด ชาติ นั้น
ต้องเป็นอันใช้ได้แก่ บริษัทและองค์คณะและสมาคมอย่าง
อื่น ๆ อันชอบด้วยกฎหมาย ภายในขอบเขตแห่งความ
สามารถตามกฎหมายของตน ๆ นั้นด้วยเหมือนกัน

๒ บริษัท องค์กร และสมาคมอย่างอื่น ๆ อันชอบด้วยกฎหมายเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอั้งเหตุใด ๆ เป็นอันขาด เพื่อให้เสียภาษีอากรทุกประการใด ๆ นอกจากอย่างยิ่งกว่าที่บริษัท องค์กร และสมาคมอย่างอื่น ๆ อันชอบด้วยกฎหมายของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างอื่นนั้นเสียอยู่ก็จะได้เสียต่อไป

ข้อ ๑๕

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ เป็นอันใช้บังคับอาณาเขตเนเธอร์แลนด์ในยุโรป และเว้นไว้แต่ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ เป็นอันใช้บังคับเนเธอร์แลนด์อินเดีย สุรินัมและคูราเซาด้วย

ข้อ ๑๖

บัดนี้ขอพิพาทในเรื่องการตีความ การใช้ การ ปฏิบัติ ตามสัญญา ซึ่งไม่สามารถจะระงับได้ในระวางอัครภาคีแห่งสัญญานี้ ต้องเสนอต่อศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศ และศาลจะต้องมีอำนาจตัดสินข้อพิพาทนี้ได้ ในเมื่อทั้งสองฝ่ายฎฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ร้องขอให้กระทำเช่นนั้น

ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาฉบับนี้เป็นต้น
ไป จะต้องใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้แทนหนังสือสัญญาทาง
พระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือที่ลงนามกัน
ณกรุงเก่า ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๑๘๖๐ และข้อเพิ่ม
เติมหนังสือสัญญาลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๑๘๖๐ อันว่าด้วย
การนำเข้าและการจำหน่ายสุราอัลกอฮอล์ในกรุงสยาม ซึ่ง
ลงนามกันณกรุงเฮกเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๑๘๘๓
และความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนคนสังกัดชาติในเดรลันด์
ในกรุงสยาม ซึ่งลงนามกันณกรุงเทพฯ ๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม
พ.ศ. ๑๘๙๑ และบันดาความตกลง และความยินยอม
บรรณาการต่าง ๆ ซึ่งได้ทำไว้ ฤยังมีอยู่ใน ราชอาณาจักรนี้แห่ง
สัญญา และหนังสือสัญญา อนุสัญญา ความตกลง และ
ความยินยอมเหล่านี้ จะเป็นอันไร้ไม่ได้ ตั้งแต่วันนั้นสืบไป
แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า อนุสัญญาว่าด้วยการอนุมัติให้มี
พนักงานารกงสุลของกรุงสยาม ตามเมืองท่าที่สำคัญในอาณา
เขตของกรุงเนเดรลันด์ภายนอกยุโรป ซึ่งลงนามกันเมื่อวัน
ที่ ๑ เมษายน ๑๘๖๗ นั้น หนังสือสัญญาฉบับนี้มีได้ยก

เล็กเสีย และถ้ายังมีได้ยกเลิกเสียตามบทบัญญัติที่มีอยู่ใน
อนุสัญญานั้นตราบิต ก็เป็นอันยังคงใช้ได้ต่อไปตราบนั้น

ข้อ ๑๘

๑ หนังสือสัญญาฉบับนั้นจะต้องเป็นอันเริ่มใช้ได้ตั้งแต่วัน
แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่ว
กำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป

๒ ถ้าและอัครภาคีแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้ง
เจตนาที่จะเลิกสัญญานี้ให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าสิบสอง
เดือนก่อนวันสิ้นกำหนดสิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น หนังสือ
สัญญาฉบับนี้จะคงเป็นอันใช้ได้อยู่ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนด
ปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่อัครภาคีแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะ
ได้บอกเลิกสัญญานี้

๓ แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันอย่างชัดว่า การบอกเลิก
สัญญาเช่นว่านี้ จะมีผลสิ้นหนังสือสัญญา อนุสัญญา ความ
ตกลง และความยินยอมต่าง ๆ อันกล่าวในข้อ ๑๗ ข้างบน
นี้ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นไม่ได้

๔๓๑

ข้อ ๑๕

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงเฮก ฤๅณะกรุงเทพ ๆ ในทันใดที่จะพึงกระทำได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส ณะกรุงเฮกเมื่อวันที่ ๘ เดือนมิถุนายน พุทธศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบห้าตรงกับวันที่ ๘ เดือนที่สาม พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบแปด

(ลงพระนามและประทับตรา) ดำรัสดำรงค์

(ลงนามและประทับตรา) การุเนเบก

ไปร โตศลว่าด้วยอำนาจศาล
สำหรับใช้แก่คนสังกัดชาติ (คือคนในบังคับและคน
ในอารักขา) เนเดอร์แลนด์ ในพระราชอาณาจักรสยาม

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือ ซึ่ง
ทำกันระหว่างกรุงสยามกับกรุงเนเดอร์แลนด์นี้ ผู้มีอำนาจเต็ม
ของอัครภาคแห่งสัญญานทั้งสองฝ่ายได้ขียนยอมตกลงกันดังต่อ
ไปนี้

ข้อ ๑

ระเบียบอำนาจศาล ซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมา
จนบัดนี้สำหรับใช้แก่คนสังกัดชาติเนเดอร์แลนด์ กับทั้งเอกสิทธิ์,
ความยกเว้น และความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งคนสังกัดชาติเนเดร
แลนด์ในกรุงสยามย่อมได้รับอยู่บัดนี้เป็นส่วนหนึ่ง ฤ็าเป็น
ของสำหรับกับระเบียบอำนาจศาลที่กล่าววั้นนี้ จะต้องนับว่าเป็น
อันยกเลิกเพิกถอนตั้งแต่วันที่ แลกล เปลี่ยน สัตยาบัน หนังสือ
สัญญาที่ว่ามาแล้วข้างต้นนั้นเป็นต้นไป และตั้งแต่วันนั้นสืบไป
บัดนี้คนสังกัดชาติและคนในอารักขาเนเดอร์แลนด์ กับทั้งบริษัท

และองค์คณะ และสมาคมอย่างอื่น ๆ ของเนเดอร์แลนด์ใน
กรุงสยาม จะต้องขนศาลสยาม

ข้อ ๒

๑ จนกระทั่งถึงวันที่ประกาศและเริ่มใช้บันดาประมวล
กฎหมายสยาม กล่าวคือ ประมวลกฎหมายแพ่งกับพาณิชย์
ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวลกระบวนการพิจารณา, กับพระ
ธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้นหมดแล้ว ก็มีกำหนดต่อจากวันนั้น
ไปอีกห้าปี พนักงานทูล ฎาพนักงานสูงสุดเนเดอร์แลนด์ในกรุง
สยามพึงถอนคดีใดๆ ที่ก่นสังกัดชาติ ฎาคนในอารักขานเนเด
อร์แลนด์ ฎาบริษัท ฎาองค์คณะ ฎาสมาคมอย่างอื่น ๆ ของ
เนเดอร์แลนด์เป็นจำเลย ฎาเป็นผู้ต้องหาและที่ยังพิจารณา
ค้างอยู่ในศาลสยามใดๆ (เว้นไว้แต่ศาลสูงสุด ฎาสาลฎีกา)
นั้นได้ ไม่ว่าดำเนินกระบวนการถึงแค่ไหนแล้ว ถ้าหาก
ว่าเห็น เป็นการสมควรที่จะถอนไปเพื่อประโยชน์แห่งความ
ยุติธรรม แต่ต้องทำคำขอเป็นหนังสือส่งไปยังศาลซึ่งคดียัง
พิจารณาค้างอยู่นั้น

๒ บันดาคดีที่ได้ถอนแล้วตั้งว่ามาข้างต้น จะได้โอนไป
ยังทางการยุติธรรมของกงสุลเนเดอร์แลนด์ ฎาเจ้าหน้าที่เนเด

ล้นดูใด ๆ อันอันทรงอำนาจเพื่อให้พิจารณาตัดสิน และ
 อำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีนั้นจะสิ้นสุดตั้งแต่ขณะนั้นไป แล้ว
 คดีนั้นจะต้องพิจารณาพิพากษาไปตามกฎหมายของเนเธอร์แลนด์
 แต่ทว่ากฎหมายไทยยังคงเป็นอันใช้ได้ ในกรณีและเท่าที่
 เนื้อคดี (เว้นไว้แต่จะเกี่ยวกับเหตุอันต้องโทษตามประมวล
 กฎหมายอาญาของเนเธอร์แลนด์) จักต้องอยู่ในวิสัยบังคับแห่ง
 บทบัญญัติซึ่งมีอยู่ในประมวลกฎหมาย ฎีกาหมาย ฎีกาข้อ
 บังคับของสยามซึ่งได้ประกาศและใช้แล้วตามระเบียบ และ
 ได้แจ้งให้สถานทูตเนเธอร์แลนด์ และกรุงเทพฯ ทราบแล้วโดย
 ถูกต้อง

๓ อำนาจศาลของพนักงานกงสุลเนเธอร์แลนด์ในกรุงเทพฯ
 เป็นอันคงมีอยู่ต่อไปสำหรับการที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ได้ถอนมา
 แล้วตั้งใหม่ว่าข้างต้น และสำหรับการที่จะบังคับให้เป็นไป
 ตามคำพิพากษาใด ๆ ซึ่งได้มีในคดีนั้น ๆ

ข้อ ๓

๑ ถ้าหากว่าคนสังกัดชาติเนเธอร์แลนด์ ฎีกาบริษัท ฎีกองค์
 คณะ ฎีกาสมาคมอย่างอื่น ๆ ของเนเธอร์แลนด์อุทธรณ์คำพิพากษา
 ของศาลชั้นต้น จะต้องยื่นคดีอุทธรณ์นั้นต่อศาลอุทธรณ์
 นครกรุงเทพฯ

๒ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์และกรุงเทพ ฯ นั้น เป็นอันอุทธรณ์ขึ้นไปถึงชั้นฎีกาได้ การอุทธรณ์เช่นนี้พึงกระทำได้ในปัญหาว่าด้วยศาลไร้อำนาจพิจารณา และศาลใช้อำนาจผิด ๆ โดยนัยทั่วไป ในข้อปัญหาผิดกฎหมายทุกสถาน คดีอุทธรณ์เช่นนี้ ศาลสยามอันสูงสุด ศาลฎีกาจะต้องพิจารณาพิพากษา

๓ คนสังกัดชาติ ๆ คนในอารักขานเนเตรันต์ใด ๆ บริษัท ๆ องค์คณะ ๆ สมาคมอย่างอื่น ๆ ของเนเตรันต์ใด ๆ ซึ่งเป็นจำเลย ๆ เป็นผู้ต้องหาในคดีที่ได้เริ่มฟ้องในมณฑลชนบทนั้น จะร้องขอให้ย้ายคดีไปจากศาลที่ตกเป็นหน้าที่พิจารณาคดีนั้นได้เสมอไป ถ้าศาลนั้นยอมอนุมัติตามคำร้องขอนั้นแล้ว คดีนั้นจะต้องพิจารณาคัดสิน ณ กรุงเทพ ฯ ๆ ฤๅขณะที่เดิมต่อหน้าผู้พิพากษานั้น ๆ อันเป็นคณะแห่งศาลในกรุงเทพ ฯ ซึ่งจักรทรงอำนาจพิจารณาคดีนั้น

ข้อ ๔

๑ เพื่อให้เป็นความสะดวกแก่การที่จะใช้โปรโตคอลฉบับนี้ จะต้องถือตามข้อความเฉพาะกาลดังต่อไปนี้ คือ

(ก) คดีใด ๆ ที่ยังไม่ได้ฟ้องร้องกันก่อนวันแตกเปลี่ยน สัตยาบันหนังสือสัญญาที่เข้ามาแล้วข้างต้นนั้น จะต้องยื่นฟ้อง ต่อศาลสยามแม้อถึงว่าเหตุที่เกิดขึ้นนั้น จะได้เกิดขึ้น ก่อนวันที่ว่านั้น

(ข) บันดาคดีที่พิจารณาค้างอยู่ใน ทางการยุติธรรมของ กงสุลเนเดรลันดูในกรุงสยาม ณะวันที่กล่าวแล้วนั้น จะต้อง คงอยู่ใต้อำนาจของทางยุติธรรมนั้นฝ่ายเดียว และทาง การยุติธรรมนั้นจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติการไปจนกว่าการพิจารณา และการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่จะมีนั้นถึงที่สุด และ อำนาจศาลของพนักงานกงสุลเนเดรลันดูในกรุงสยามเป็น อัน คงมีอยู่สำหรับคดีจำพวกนี้

๒ เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องให้ความช่วยเหลือในการ ที่เกี่ยวแก่บันดาคดีทั้งหลายซึ่งจะได้ยื่นให้ทางยุติธรรมของ กงสุลเนเดรลันดูพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อนี้ ฤๅ บันดาคดีที่พนักงานทูต ฤๅพนักงานกงสุลเนเดรลันดูในกรุง สยามจักได้ถอนไป ตามความในข้อ ๒ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้ ความช่วยเหลือนี้จะต้องให้ตามคำร้อง ขอของพนักงานที่ว่ามา แล้วและเป็นการช่วยเหลือเนื่องด้วยการตั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่คดี นั้น ๆ 11/10/2566

ข้อ ๕

จนกระทั่งถึงวันที่บันดาประมวลกฎหมายสยามที่จารึญไว้ข้างบนนี้ เป็นอันใช้ได้ทั้งหมด รัฐบาลสยามจะคงส่งบทกฎหมายและบทข้อบังคับทั้งปวงที่ได้ประกาศใหม่นั้นไปให้สถานทูตเนเตรันดูในกรุงสยามทราบ และจะต้องพยายามที่จะคำนึงถึงความเห็นต่าง ๆ ในเรื่องบทกฎหมายและบทข้อบังคับนั้น ๆ ซึ่งสถานทูตที่วานั้นจะได้เสนอมาภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๖

คำว่า "เนเตรันดู" ซึ่งใช้ในโปรโตคลนนั้น หมายความว่าอาณาเขตเนเตรันดูในยุโรป กับทั้งเนเตรันดูอินเดีย, สุรินัม, และครุราเซาด้วย

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผมขอขางทายน ซึ่งได้รับอำนาจอันถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายเพื่อการนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคลฉบับนี้เป็นสำคัญ

ทำที่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส ณกรุงเฮกเมื่อวันที่ ๔ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า ตรงกับวันที่ ๔ เดือนที่สาม พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด

(ลงพระนามและประทับตรา) ดำรัสดำรงค์

(ลงนามและประทับตรา) การเนแบก

ไปรโตศด

ด้วยเป็นที่เข้าใจกันว่า ทุกหนทุกแห่งที่หนังสือสัญญา
ระวางกรุงสยามกับกรุงเนเดอร์แลนด์ ซึ่งได้ลงนามกันณะกรุง
เฮกเมื่อวันที่ ๘ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๑๘๒๕ ตรงกับ
วันที่ ๘ ของเดือนที่สาม พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหก
สิบแปดนี้ มีบทบัญญัติไว้ว่าอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายหนึ่งจะ
ต้องประสาทผลปฏิบัติให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกับที่
ประสาทให้แก่คนพื้นเมือง ถ้าแก่คนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้
ประโยชน์อย่างถึงนั้น อันว่าผลปฏิบัติทั้งสองอย่างนี้ อย่าง
ไหนจะให้ประโยชน์มากกว่ากัน ก็จะต้องประสาทอย่างนั้นให้

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าบันดาสิทธิและเอกสิทธิใดๆ ซึ่งอัคร
ภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายหนึ่งประสาทให้แก่ประเทศอันมิใช่ อัคร
ภาคีตาม อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายระวางประเทศผสมแนกคดีบุค
คล และตามบันดาอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยเรื่องนี้เป็นต้นนั้น
เป็นอันรวมอยู่ในจำพวกสิทธิและเอกสิทธิ อันบังเกิดจาก
บันดาอนุสัญญาซึ่งทำในระวางหลายภาคีด้วยกันเป็นการทั่วไป
ซึ่งมีประเภทเป็นอย่างที่จะเอามหาสัญญาอันบัญญัติให้ประสาท
ผลปฏิบัติอย่างคนพื้นเมือง ถ้าอย่างชาติที่โปรดให้ได้ ประ
โยชน์อย่างถึงนั้นเข้าปรับใช้หาได้ไม่

ในที่ที่สุดเป็นที่เข้าใจกันว่าบัณฑิตาบทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญา
ที่เข้ามาแล้วนี้ จะกระทบกระทั่ง ฎาเปลี่ยนแปลง ฎาแทนที่
บทกฎหมายและข้อบังคับของจักรภาคนี้แห่งสัญญานี้ ซึ่งได้
ออกใช้ฎาจะได้ออกใช้ต่อไป ว่าด้วยการอพยพเข้ามาใน
บ้านเมือง การตำรวจ และความมั่นคงของมหาชนนี้ ไม่ได้
ได้เป็นอันขาด

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผมขอขาทายนี้ ซึ่งได้รับอำนาจ
อันถูกต้องจากรัฐบาลแต่ละฝ่ายเพื่อการนี้ ได้ลงนามและ
ประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส นครงเฮค
เมื่อวันที่ ๘ เดือนมิถุนายน พระศตศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบห้า
ตรงกับวันที่ ๘ เดือนที่สาม พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหก
สิบแปด

(ลงพระนามและประทับตรา) ดำรัสดำรงค์

(ลงนามและประทับตรา) การเนแบก

๔๔๐

ประกาศตั้งกรรมการศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า นายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ สมควรจะได้รับราชการในตำแหน่งกรรมการศาลฎีกาได้อีกตำแหน่งหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ เป็นกรรมการศาลฎีกา รับราชการสนองพระเดชพระคุณแต่บัดนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๕)

๕๕๑

ประกาศตั้งผู้รั้งตำแหน่งปลัดทูลฉลอง
กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม และผู้รั้งตำแหน่ง
นายทะเบียนสหกรณ์

ด้วยมหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าฉัตรเฉลิมเสสรุ ปลัด
ทูลฉลองกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม และนายทะเบียน
สหกรณ์ ได้กราบบทวายบังคมลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑
กันยายนศกนี้เป็นต้นไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราช
ทานพระบรมราชานุญาตตามความประสงค์นั้นแล้ว

ส่วนตำแหน่งที่ยังว่างอยู่นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาพิพิธสมบัติ ผู้อำนวยการพัศดุกรม
รถไฟหลวง ไปเป็นผู้รั้งตำแหน่งปลัดทูลฉลองกระทรวง
พาณิชย์และคมนาคม และผู้รั้งตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บวรฉัตรไชยากร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๒ กันยายน น้ ๔๖๕)

ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียนยานพาหนะ
และล้อเลื่อนในหัวเมืองบางมณฑลและจังหวัด

ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติรถลาก ร.ศ. ๑๒๐ พระราชบัญญัติรถจ้าง ร.ศ. ๑๒๔ พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ กับพระราชบัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในหัวเมืองบางมณฑลและจังหวัด และกระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียน ออกใบอนุญาตประจำห้องที่ไว้แล้วนั้น

บัดนี้ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้น โอนหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น ๆ จากเสนาบดีผู้บัญชาการปกครองท้องที่มาเป็นหน้าที่ของเสนาบดีผู้บัญชาการกรมทางแล้ว เพราะฉะนั้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถลาก, รถจ้าง, รถยนต์, ขนาดเกวียนและล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๘ เสนาบดีผู้บัญชาการกรมทาง จึงประกาศตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียนออกใบอนุญาตสำหรับยานพาหนะล้อเลื่อนประจำ

๔๔๓

ท้องที่ชนแทนเจ้าหน้าที่ของหลายจังหวัดทั่วประเทศไทยได้ตั้งแตง
ไว้แต่เดิม มีรายนามท้องที่ ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนัก
งารสำหรับจดทะเบียน แจงอยู่ในบัญชีต่อท้ายประกาศนี้

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ประกาศมาณวันที่ ๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๔๖๖)

บัญชีรายนามห้องทำในหัวเมืองบางมณฑลและจังหวัด ที่ใต้ประกาศ
 ใช้พระราชบัญญัติกริดลัก. รกจ้าง. รกยนต์และลดน้อยอยู่แล้ว และตำแหน่ง
 เจ้าพนักงาน และสำนักงาน สำหรับจัดทะเบียนท้องถิ่นใหม่

11/10/2566

มณฑล และจังหวัด	พระราชบัญญัติ ที่ได้ประกาศ ไว้แล้ว	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงาน สำหรับ จัดทะเบียน (แยกเป็นจังหวัด)	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	ตำแหน่ง สำหรับ จัดทะเบียน	อักษรย่อที่ แต่ในโคตรจกร เลขหมาย เบ็ชฌภณนต ประจำจังหวัด
มณฑลนครศรีธรรม ราช (ทุกจังหวัด เว้นจังหวัดชุมพร. หลังส่วน, สุราษฎร์ ซึ่งโอนมาขึ้นตาม ประกาศรวมการ ปกครองใหม่)	รถลาก รกจ้าง รถขนที่ต่อเติม	สงขลา	นายช่างนาย दानภาคใต้	ที่ทำการกรม ทางสงขลา	ส.ช.
		นครศรี ธรรมราช	นายตรวจทาง เอก พุ่งสง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข นคร	น.ศ.
		พัทลุง	นายตรวจทาง เอก ตัง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข พัทลุง	พ.ท.

จังหวัดสตูล	รถยนต์	สตูล	นายตรวจทาง เอก ควนเนียง	ที่ทำการไปรษณีย์	ส.ต.
มณฑลปัตตานี (ทุกจังหวัด)	รถตัก รถจ้าง รถยนต์ดีเซล	ปัตตานี สายบุรี	นายช่างทาง เอก	โทรเลข สตูล ที่ทำการกรม ทางปัตตานี ที่ทำการไปรษณีย์	ป.น. ส.ย.
อำเภอเบตง	รถยนต์ดีเซล (เฉพาะรถจักร ยาน)	เบตง (อำเภอ)	นายตรวจทาง เอก	โทรเลขสายบุรี ที่ทำการกรม ทางยะลา ที่ทำการกรม ทางนราธิวาส ที่ทำการกรม ทางเบตง	ย.ล. น.ธ. บ.ต.
จังหวัดภูเก็ต	รถตัก รถจ้าง รถยนต์ดีเซล	ภูเก็ต	นายช่างทาง เอก	ที่ทำการกรม ทางภูเก็ต	ภ.ก.

ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงาน		และสำนักงานสำหรับ	
จัดทะเบียน (แยกเป็นจังหวัด)		จัดทะเบียน (แยกเป็นจังหวัด)	
มณฑล และจังหวัด	พระราชบัญญัติ ที่ใดประกาศ ไว้แล้ว	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	สำนักงาน
มณฑล และจังหวัด	พระราชบัญญัติ ที่ใดประกาศ ไว้แล้ว	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	สำนักงาน
จังหวัดเชียงใหม่	รณาง รณนต ถือเลื่อน	นายตรวจทาง เอก	ที่ทำการกรม ทางเชียงใหม่
จังหวัดนครปฐม	รณนต ดัดเดอน	นายตรวจทาง เอก บ้านโป่ง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข นครปฐม
จังหวัดราชบุรี	รณนต รตจาง	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ราชบุรี
มณฑลจันทบุรี (ทุกจังหวัด)	รณนต	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข จันทบุรี
		นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ระยอง
			ช.ม.
			น.จ.
			ร.ม.
			จ.บ.
			ร.ย.

ค.ศ.

จังหวัดปราจีนบุรี	รถยนต์	ตราด	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ตราด	ต.ต.
จังหวัดกาญจนบุรี	รถยนต์	ปราจีนบุรี	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ปราจีน	ป.จ.
จังหวัดนครนายก	รถยนต์	กาญจนบุรี	นายตรวจทาง เอก บ้านโป่ง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลขกาญจนบุรี	ก.ญ.
จังหวัดชลบุรี	รถยนต์	นครนายก	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข นครนายก	น.ย.
จังหวัดสวรรณคโลก	รถยนต์	ชลบุรี	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ชลบุรี	ช.บ.
จังหวัดสุโขทัย	รถยนต์	สวรรณคโลก	นายตรวจทาง เอก สวรรณคโลก	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข สวรรณคโลก	ส.ว.
มณฑลนครสวรรค์ (ทุกจังหวัด)	รถยนต์	สุโขทัย	นายตรวจทาง เอก สวรรณคโลก	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข สุโขทัย	จ.ท.
		นครสวรรค์	นายช่างนาย दान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ปากน้ำโพ	น.ว.

ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงาน และสำนักงานสำหรับ จดทะเบียน (แยกเป็นจังหวัด)		ตำแหน่งเจ้าพนักงาน		อำเภอที่ขาย แผลโมหะจรัลิก เภษหมยทษ เบ็ญนรตยทษ ประจึจ้งหวัด
		จังหวัด	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	
มณฑล และจังหวัด	พระราชบัญญัติ ที่ได้ประกาศ ใช้แล้ว	อุไทย	นายช่างนาย ดาน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข อุไทย
		ไชยนาท	นายช่างนาย ดาน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข ไชยนาท
		กำแพงเพชร	นายช่างนาย ดาน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข กำแพง เพชร

11/10/566

จังหวัดนครสวรรค์

รตจาง

ตาก

นครสวรรค์

นายช่างนาย

๕ ตาน ภาคกลาง

นายช่างนาย

๕ ตาน ภาคกลาง

จังหวัดอุตรดิตถ์

รตยนต์

อุตรดิตถ์

นายตรวจทาง

โทรเลข อุตฺรติฐู

โทรเลข ตาก

ต.ก.

น.ว.

อ.ด.

๕๕๗

ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียนรถจ้าง รถยนต์ และ
ล้อเลื่อน ในท้องที่จังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงราย และแพร่
ในมณฑลพายัพ

ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑
กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถจ้าง ร.ศ. ๑๒๔
พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๖๐ กับพระราชบัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๐ ใน
มณฑลพายัพ เฉพาะจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงราย และ
แพร่

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการ
กรมทางขอประกาศให้ทราบว่า ได้จัดตั้งเจ้าพนักงานทำการ
จดทะเบียน และ ออกใบอนุญาตจัดการตามพระราชบัญญัติที่
กล่าวข้างต้น ประจำท้องที่จังหวัดทั้ง ๔ มีรายนามตำแหน่ง
เจ้าพนักงาน และสำนักงานสำหรับจดทะเบียน แจงอยู่
ในบัญชีต่อท้ายประกาศนี้

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ประกาศมาณวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
เสนาบดี

๕
 บัญชีรายนามจังหวัด ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงาน และสำนักงานสำหรับจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ และต่อทะเบียนรถจักรยานยนต์ และต่อทะเบียนรถจักรยานยนต์ และต่อทะเบียนรถจักรยานยนต์

จังหวัด	พระราชบัญญัติ ที่ใด	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	สำนักงาน	สำนักงาน สำหรับ จดทะเบียน	อักษรย่อท้าย แผ่นโลหะจารึก ทะเบียนรถยนต์ ประจำจังหวัด
ฉะเชิงเทรา	รชจ. รดย. ๓๕ ต่อเดือน	นายตรวจทางเอก เชียงใหม่	นายตรวจทางเอก เชียงใหม่	สำนักงาน เชียงใหม่	ฉ.พ.
ฉะเชิงเทรา	รชจ. รดย. ๓๕ ต่อเดือน	นายช่างนายตัน ภาคเหนือ ตำบล นายช่างทาง เมืองพาน	นายช่างนายตัน ภาคเหนือ ตำบล นายช่างทาง เมืองพาน	สำนักงาน เชียงใหม่	ฉ.ป.
ฉะเชิงเทรา	รชจ. รดย. ๓๕ ต่อเดือน	นายตรวจทางเอก ตำบล	นายตรวจทางเอก ตำบล	สำนักงาน เชียงใหม่	ฉ.ร.
ฉะเชิงเทรา	รชจ. รดย. ๓๕ ต่อเดือน	นายตรวจทางเอก ตำบล	นายตรวจทางเอก ตำบล	สำนักงาน เชียงใหม่	ฉ.ร.

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียนนอกใบอนุญาต
และอัตราค่าเช่ารถจ้าง ในมณฑลพายัพ เจาะะจังหวัดลำพูน
ลำปาง เชียงราย และแพร่

โดยอาศัยอำนาจตามตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถลาก รถจ้าง รถยนต์ ขนาดเกวียน
และล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และ
คมนาคม ผู้บัญชาการกรมทาง จึงออกกฎเสนาบดีกำหนด
อัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียนนอกใบอนุญาต และอัตรา
ค่าเช่า ตามความในพระราชบัญญัติรถจ้าง ร.ศ. ๑๒๔ มาตรา ๒,
๘, ๑๕ และ ๑๘ ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑. ผู้ใดจะใช้รถเพื่อรับจ้าง ฤๅจะทำการเป็นคนขับ
รถจ้าง ให้ไปจดทะเบียนรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนใน
ปี ๑ รวม ๒ งวด งวดที่ ๑ เริ่มแต่วันที่ ๑ มิถุนายน.....งวด
ที่ ๒ เริ่มแต่วันที่ ๑ ธันวาคม.....ใบอนุญาตนั้นมิกำหนดอายุ
ใช้ได้วตละ ๖ เดือน คือ งวดที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน.....
ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน.....งวดที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม.....
ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม.....

ข้อ ๒. ให้เรียกค่าธรรมเนียมจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับรถข้าง และคนขับเฉพาะงวดหนึ่ง ๆ ตามอัตราดังต่อไปนี้ คือ

รถแท็กซี่

รถชั้นที่ ๑	รถแท็กซี่มาตรฐาน	๖ บาท
รถชั้นที่ ๒	รถแท็กซี่มาตรฐานเดี่ยว	๔ บาท
รถชั้นที่ ๓	รถแท็กซี่ ๒ ล้อ ๓ ล้อ ๔ ล้อ แท็กซี่เดี่ยว	๓ บาท
รถชั้นที่ ๔	รถแท็กซี่มาตรฐาน ใช้สำหรับบันทึกลง อย่างเดียว ไม่ใช่สำหรับคนโดยสาร	๓ บาท

คนขับ

ใบอนุญาตสำหรับคนขับฉบับละ ๑ บาท

ข้อ ๓. อัตราค่าเช่ารถข้างนั้น ให้เจ้าของ รถคนขับ กับผู้เช่าปฏิบัติกรเรียกเรื่อง และให้ค่าเช่าแก่กันดังต่อไปนี้ คือ

รถชั้นที่ ๑

ค่าเช่าชั่วโมงแรก ๓ บาท ในชั่วโมงแรก ๒ บาท ชั่วโมงต่อไป ๓ บาท

๔๕๔

รถชั้นที่ ๒

ค่าเช่าชั่วโมงแรก ฤภายในชั่วโมงแรก ๑ บาท ๕๐ สตางค์
ชั่วโมงต่อไป ฤเศษของชั่วโมง ๑๕ สตางค์

รถชั้นที่ ๓

ค่าเช่าชั่วโมงแรก ฤภายในชั่วโมงแรก ๑ บาท ชั่วโมง
ต่อไป ฤเศษของชั่วโมง ๕๐ สตางค์

รถชั้นที่ ๔

ค่าเช่าระยะทาง ๕๐ เส้น ฤภายใน ๕๐ เส้น ระยะแรก
๒ บาท ทุกระยะ ๕๐ เส้นต่อไป ฤเศษภายใน ๕๐ เส้น
๕๐ สตางค์

อนึ่งอัตราค่าเช่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๓. นี้ หากขัดขวางต่อ
การที่เจ้าของรถ ฤคนขับจะถือและกระทำตามสัญญาใด ๆ
ที่ตนยินยอมรับค่าเช่าต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ไม่

ข้อ ๔. ถ้าใบอนุญาตสำหรับรถจ้าง ฤคนขับผู้ใดเป็น
อันตรายสูญหายไป เจ้าของรถ ฤคนขับมีความประสงค์
จะรับใบอนุญาตใหม่ เพื่อได้ใช้รถรับจ้าง ฤทำการขับต่อไป
จนกว่าจะสิ้นงวดที่จดทะเบียนไว้ ให้ไปขอใบอนุญาตต่อ
นายทะเบียน ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ ใบอนุญาต

๔๕๕

ที่ออกใหม่นี้ให้มีอายุใช้ได้เพียงเท่ากำหนดเวลาซึ่งใบอนุญาต
ที่เป็นอันตรายสูญหายไปนั้นจะพึงใช้ได้ กับให้เรียกค่า
ธรรมเนียมดังนี้ คือ

ใบอนุญาตสำหรับรถจ้าง ฉบับละ ๑ ใน ๔ ของอัตราที่
กำหนดไว้ในข้อ ๒.

ใบอนุญาตสำหรับคนขับ ฉบับละ ๕๐ สตางค์
กฏให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บวรฉัตรไชยากร

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๔๗๖)

กฎเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียนนอกใบอนุญาต
สำหรับล้อเลื่อนในมณฑลพายัพ เฉพาะจังหวัดลำพูน ลำปาง
เชียงใหม่ และแพร่

โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถลาก รถจ้าง รถยนต์ ขนาดเกวียน และล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการกรมทาง จึงออกกฎเสนาบดีกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียนนอกใบอนุญาต ตามความในพระราชบัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๐ มาตรา ๓, ๔ และ ๗ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ใดจะใช้ล้อเลื่อนชนิดใด ก็จะทำการเป็นคนขับคนลากเข็น คนควบคุม ให้ไปจดทะเบียนรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนปีละครั้ง เริ่มแต่วันที่ ๑ เมษายน ทุกปีไป ใบอนุญาตนั้นมีกำหนดอายุใช้ได้จนถึงสิ้นเดือนมีนาคมของปีถัดทะเบียน

๒. ให้เรียกค่าธรรมเนียมจดทะเบียน และออกใบอนุญาตสำหรับล้อเลื่อนและคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม ตามอัตราดังต่อไปนี้ คือ

๔๕๗

รถเห่ยมด้วยม้า

รถม้า ๔ ล้อสำหรับใช้เอง	๖ บาท
รถม้า ๒ ล้อสำหรับใช้เอง	๔ บาท
รถม้าบันทุกสำหรับใช้เอง	๔ บาท

รถจักรยายน

รถจักรยายนทุกชนิด	๑ บาท
-------------------	-------

เกวียน

เกวียนสำหรับบันทุกเห่ยมด้วยสัตว์พาหนะ	๒ บาท
ล้อเลื่อน ลาก ๗๗๕๓๓ด้วยกำลังคนกว่าคนหนึ่ง ขึ้นไป	๔ บาท
ล้อเลื่อน ลาก ๗๗๕๓๓ด้วยกำลังคนคนเดียว	๒ บาท

คนขับ คนลากเข็น คนควบคุม

ใบอนุญาตสำหรับคนขับ คนลากเข็น คนขี่ควบคุม (ยก
เว้นคนขับเกวียน) ฉบับละ ๑ บาท

๓. ถ้าใบอนุญาตสำหรับล้อเลื่อนอย่างใด ๆ ที่กล่าวมาใน
ข้อ ๒. ๗๗๕๓๓ใบอนุญาตสำหรับคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม

เป็นอันตราขสญหาขไป เจ้าของ ฤกคนเหล่านั้มีความ
 ประสงคัจะรับขออนุญาตใหม่เพื่อได้ใช้ล้อเลื่อน ฤกทำการขับ
 ลากเข็นควมคุมต้อไปจนสิ้นปี ให้ไปขอขออนุญาตต้อนาย
 ทะเบี่ยน ให้นายทะเบี่ยนออกขออนุญาตให้ ขออนุญาตที่
 ออกใหม่นั้นให้ใช้ได้เพ็งเท่ากำหนดเวลาที่ขออนุญาต ซึ่ง
 เป็นอันตราขสญหาขไปนั้นจะเพ็งใช้ได้ ก็ให้เรียกค่าธรรมเนียม
 เนียมต้งต้อไปนี้ คือ

ขออนุญาตสำหรับรถม้า รถจักรยาน เกวียน ฤกล้อเลื่อน
 ฉบับละ ๑ ใน ๔ ของอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๒.

ขออนุญาตสำหรับคนขับ คนลากเข็น คนควมคุม ฉบับ
 ละ ๕๐ สตางคั

กฎให้ไว้ณวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
 เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ กันยายน น้ ๔๖๕)

๔๕๕

ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียนรถยนต์
ในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ในมณฑลอุดร

ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑
กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘
และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ ในมณฑลอุดรทั่ว
ทุกจังหวัดนั้น

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการกรม
ทางขอประกาศให้ทราบว่า ได้จัดตั้งเจ้าพนักงานทำการจด
ทะเบียน และออกใบอนุญาตจัดการตามพระราชบัญญัติที่
กล่าวข้างต้น ประจำท้องที่ทุกจังหวัดในมณฑลอุดร มี
รายนามจังหวัดตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงานสำหรับ
จดทะเบียนแจ้งอยู่ในบัญชีต่อท้ายประกาศนี้

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ประกาศมาณวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
เสนาบดี

บัญชีรายนามจังหวัด ตำแหน่งเจ้าพนักงาน
และสำนักงานสำหรับจดทะเบียน รถยนต์ประจำจังหวัดต่าง ๆ ในณฑลอุดร

จังหวัด	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	สำนักงาน	ตำแหน่งสำหรับจดทะเบียน	อภัยรายนาม แผนโลหะจาริก เดชะหมาย ทะเบียนรถยนต์ ประจำจังหวัด	หมายเหตุ
อุดร	นายตรวจทางเอกภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์	อ.ร.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย	
ขอนแก่น	"	ขอนแก่น	ข.ก.	"	"
หนองคาย	"	หนองคาย	น.ค.	"	"
นครพนม	"	นครพนม	น.พ.	"	"
สกลนคร	"	สกลนคร	ส.ก.	"	"
เลย	"	เลย	ล.ย.	"	"

ประกาศ

แก่วอชิงตันว่าด้วยการสั่งจ่ายเงินพระคลัง
ให้แก่บริษัทหรือบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหนี้รัฐบาล

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า วัวอชิงตันเสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ ว่าด้วยการสั่งจ่ายเงินพระคลัง
ให้แก่บริษัทหรือบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหนี้รัฐบาล ซึ่งได้ประกาศ
มาแต่วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ในข้อ ๑ มีความว่า
“กระทรวงหรือกรมใดเป็นหนี้บริษัทหรือบุคคลเป็นจำนวนเงิน
เกินกว่า ๑๐๐ บาทขึ้นไป แตมิได้จ่ายเงินตรงไขหนี้ไปไซ้
เมื่อถึงคราวใช้หนี้ให้ตั้งฎีกา (คำใช้สรอย หรือการจร) มายัง
กรมตรวจแลกรมสารบาญชี ตามระเบียบที่ปฏิบัติอยู่ ” นั้น
สมควรจะขยายวงเงินในข้อนี้ออกไปอีก เพราะฉนั้นให้แก้
คำว่า “ เกินกว่า ๑๐๐ บาท ” ในข้อ ๑ แห่งข้อบังคับที่ระบุนาม
มาข้างต้นเป็นว่า ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาฉวันที่ ๑๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ วันที่ ๑๕ กันยายน น้ ๔๘๕)
11/10/2566

๔๖๒

ประกาศให้รื้อถอนแ้ว

ตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๓

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดการรื้อถอนแ้ว
ตามความในพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑
หมวด ๓ ในตำบลท้ายช้าง และตำบลนาเตย ท้องที่อำเภอ
ท้ายช้าง จังหวัดพังงา มณฑลภูเก็ตแล้ว เพราะฉะนั้นตั้งแต่
วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ถ้าผู้ใดมีความ
ประสงค์จะรื้อถอนแ้วโดยกำลังคนในท้องที่ดังกล่าวแล้ว ให้
ไปขอใบอนุญาตต่อราชโลหกิจประจำท้องที่

กระทรวงเกษตรราธิการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๕

(ลงนาม) เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ กันยายน หน้า ๔๘๖)

ประกาศระเบียบการโรงเรียนนารีราษฎร์วิทยาลัย (สังเขป)
แก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยบัณฑิตสภากรรมการจัดการโรงเรียนนารีราษฎร์วิทยาลัย มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓ แห่งประกาศระเบียบการโรงเรียนนารีราษฎร์วิทยาลัย (สังเขป) ลงวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ซึ่งว่าด้วยเกณฑ์ที่จะรับนักเรียนนั้น เพื่อให้ได้ประโยชน์สมควรมุ่งหมายยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกข้อ ๓ ที่ว่านั้น และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“๓ เกณฑ์ที่จะรับนักเรียนเข้าเรียนนั้น คือ

(ก) รับเด็กอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีบริบูรณ์ ถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ ซึ่งสอบวิชาขั้นต้นของโรงเรียนได้ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปีบริบูรณ์ ไม่รับอีกต่อไป

(ข) นักเรียนเก่าของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัย แม้มีอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่มีความรู้สมแก่อายุตามเกณฑ์ของโรงเรียนก็รับ

เกณฑ์ความรู้ที่โรงเรียนถือว่าสมแก่อายุนั้นคือ

อายุเกิน ๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๘ ปีบริบูรณ์ ต้องได้อยู่ในชั้นประถมปีที่ ๒ เป็นอย่างต่ำ

อายุเกิน ๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์ ต้องได้ อยู่ในชั้นประถมปีที่ ๓ เป็นอย่างต่ำ

อายุเกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๑๑ ปีบริบูรณ์ ต้องได้ อยู่ในชั้นมัธยมปีที่ ๑ เป็นอย่างต่ำ

และเป็นลำดับขึ้นไปจนถึงอายุเกิน ๑๗ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ ต้องได้ อยู่ในชั้นมัธยมปีที่ ๘

นักเรียนที่ไม่มีความรู้สมแก่อายุตามเกณฑ์ที่กล่าวมานี้ จะ เข้าหรือจะอยู่ต่อไปในโรงเรียนไม่ได้ นอกจากผู้บังคับการ เห็นว่ามีเหตุอันสมควร ก็อนุญาตให้ผู้บังคับการเขยิบเขตต์ อายุขึ้นได้ ปีหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดี ไม่อนุญาตให้นักเรียน คนใดอยู่ในโรงเรียนจนอายุเกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นอันขาด

เขตต์อายุนับถึงวันที่ ๑ มกราคม

การสอบไล่วิชาชั้นต้นของโรงเรียนนั้น จะสอบที่โรงเรียน วิชาวุฒวิद्याลย์ในเดือนธันวาคม จะเริ่มสอบวันเวลาใดจะ ประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป ผู้ปกครองที่มีความประสงค์ จะส่งนักเรียนเข้าสอบไล่ ต้องส่งใบแจ้งความให้ผู้บังคับการ ทราบล่วงหน้าก่อนวันกำหนดสอบไล่ ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่หัวเมือง ถ้าไม่สะดวกที่จะมา สอบไล่ที่โรงเรียน ขอมเพื่อนผันให้สอบณจังหวัดที่ตั้งภูมิลำเนา

ถ้าเนาอยู่ได้ แต่ผู้ปกครองต้องแสดงความประสงค์ให้ผู้
บังคับการทราบ พร้อมกับใบแจ้งความบอกล่วงหน้าที่จะส่ง
นักเรียนเข้าสอบได้ ผู้บังคับการจะได้ส่งข้อสอบไปขอให้
เจ้าหน้าที่ศึกษาจนจังหวัดนั้น ๆ ช่วยจัดกำสอบแทนโรงเรียน
แต่การตัดสินโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินเอง

ผู้ที่ขอให้สอบณจังหวัดที่ตนตั้งภูมิลำเนาอยู่ ต้องเสียค่า
ธรรมเนียมให้โรงเรียน ๑๐ บาท และส่งพร้อมกับใบแจ้งความ
ทว่าข้างต้น

วิชาชั้นต้นที่จะสอบนั้น เพียงให้พินความรู้อะไร
สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ของโรงเรียนกระทรวงธรรมการ นักเรียน
ที่สอบได้จะได้เข้าชั้นมัธยมปีที่ ๔ ของโรงเรียนวชิราวุธ
วิทยาลัยทีเดียว

อนึ่งด้วยเหตุที่นักเรียนสมัครสอบวิชาชั้นต้น คงมีอายุ
และความรู้ต่างกัน จึงจะเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความรู้
ได้อย่างเต็มที่ เพื่อหวังที่จะได้เข้าชั้นสูง ๆ โดยวิธีดังนี้ คือ
กระดาษข้อสอบวิชาหนึ่ง ๆ จะให้มีข้อสอบสูงกว่าชั้นมัธยม
ปีที่ ๓ จำนวนราวครึ่งหนึ่ง และมีกระดาษข้อสอบพิเศษใน
วิชาพีชคณิต, ย่ออเมตรี, ภาษาอังกฤษ, ภาษาไทยอีกด้วย

๔๖๖

แต่ว่าจำนวนข้อสอบในวิชาหนึ่ง ๆ เพียงพจนความรู้นั้นมัธยมปีที่ ๓ ก็มีจำนวนพอที่นักเรียนจะสอบได้ได้ เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องทำหมดทุกข้อ และข้อสอบพิเศษ ก็ไม่จำเป็นต้องทำนอกจากตนสมัคร ในการตัดสินจะได้เอาอายุเข้าพิจารณาด้วย

กำหนดรับนักเรียนเข้าใหม่ ภาคมาจะบูชาซึ่งนับเป็นภาคต้นปีของโรงเรียน "

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
มหาเสวกโท พระยาไพศาลศิลปศาสตร์
ลงนามแทนนายกรรมการจัดการโรงเรียนนวมวิรุฬหวิทยาลัย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ กันยายน นว ๔๖๖)

ประกาศตั้งกรมรักษาสัตวน้ำ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการลงวันที่ ๒๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ จัดขึ้นหน้าที่ราชการในระวางกระทรวงพระคลังมหาสมบัติกับกระทรวงเกษตรธิการในเรื่องเพาะพืชพันธุ์สัตวน้ำ เพื่อยังราชการให้เจริญขึ้นนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรที่จะจัดราชการในแผนกนี้ให้ดียิ่งขึ้นกว่าแต่เดิม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ตั้งกรมขึ้นในกระทรวงเกษตรธิการ เรียกว่า กรมรักษาสัตวน้ำ มีหน้าที่บำรุงรักษาและเพาะพืชพันธุ์สัตวน้ำ มีหน้าที่ดูแลแนะนำในทางการที่จะขยายการหาจับสัตวน้ำ อันเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนึ่งให้ได้ประโยชน์ดีที่สุดในทางที่ให้เป็นอาหารและเป็นสินค้าภายในและภายนอกประเทศ กับมีหน้าที่รายงานต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ในกิจการที่ระบุไว้ในข้อ ๒

ข้อ ๒ การกำหนดเขตและฤดูกาลที่อนุญาต และกำหนด เครื่องมือสำหรับจับสัตว์น้ำกึ่ง การอนุญาตและออกอาญาบัตรจับสัตว์น้ำ การเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมในการจับสัตว์น้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. ๑๒๐ พระราชบัญญัติแลประกาศเพิ่มเติม และกฎเสนาบดีซึ่งได้ออกประกาศโดยอาศัยพระราชบัญญัติที่กล่าวมาที่ยังคงใช้อยู่ในเวลานี้ ฤๅที่จะออกต่อไปในภายหน้าก็ดี ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดทำ

ข้อ ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการมีอำนาจออกกฎเสนาบดี ฤๅแก้ไขกฎเสนาบดีเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศนี้ เพียงที่อยู่ในขอบอำนาจอันได้กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งประกาศนี้ อนึ่งกฎเสนาบดีที่ออกใหม่ ฤๅแก้ไขเพิ่มเติมนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้เป็นอันใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ กันยายน หน้า ๔๘๑)

๔๖๕

ประกาศตั้งอัครราชทูต

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า บัดนี้ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาประภากรวงศ์ ผู้ซึ่งรับราชการด้วยความอุตสาหะมาช้านาน พ้นจากตำแหน่ง อัครราชทูตพิเศษมีอำนาจเต็มประจำราชสำนัก เสนตฺ เจมสฺ และราชสำนักเบลเยี่ยมแล้ว ตำแหน่งอัครราชทูตพิเศษมีอำนาจเต็มทั้งสองราชสำนักนั้นจึงว่างลง ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร ปลัดทูลฉลอง กระทรวง การต่าง ประเทศ เป็นผู้สมควร จะฉลองพระเดชพระคุณในหน้าที่นี้ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้มหาอำมาตย์โท หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร เป็นอัครราชทูตพิเศษมีอำนาจเต็มประจำราชสำนักทั้งสองนั้น ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๓๓ วันที่ ๒๗ กันยายน น้ ๔๖๕)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
กำหนดจำนวนยา บันโตปน นาร์โคติน เชาอีน
และ นาร์เซอีน ให้ผู้ถือใบอนุญาตมีได้ ปีหนึ่ง ๆ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
อาศัยอำนาจที่ได้ให้ไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้เพิ่มชื่อยา บันโตปน (Pantopon)
นาร์โคติน (Narcotino) เชาอีน (Thebaine) และ นาร์
เซอีน (Narcaine) เข้าในบัญชีประเภท ก. ห้ามขายเสนาบดี
สำหรับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ และให้ผู้ถือใบอนุญาต
ประเภทต่าง ๆ มียาได้ในปีหนึ่ง มีกำหนดจำนวนดังต่อไปนี้

ประเภท ก. นักปรุงยาประกาศนียบัตร

บันโตปน (Pantopon)	๑๐๐๐ กรัม
นาร์โคติน (Narcotino)	๑๐๐ กรัม
เชาอีน (Thebaine)	๑๐๐ กรัม
นาร์เซอีน (Narcaine)	๑๐๐ กรัม

ประเภท ข. นักปรุงยาไม่มีประกาศนียบัตร

บันโตปน (Pantopon)	๑๐๐ กรัม
นาร์โคติน (Narcotino)	๑๐ กรัม

เฮบาอีน (Thebaine)	๑๐ กรัม
นาร์เซอีน (Narceine)	๑๐ กรัม

ประเภท ค. แพทย์ประกาศนียบัตร

บันโตปอน (Pantopon)	๑๐๐ กรัม
นาร์โคดีน (Narcotine)	๕ กรัม
เฮบาอีน (Thebaine)	๕ กรัม
นาร์เซอีน (Narceine)	๕ กรัม

ประเภท ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร

บันโตปอน (Pantopon)	๕๐ กรัม
นาร์โคดีน (Narcotine)	๓ กรัม
เฮบาอีน (Thebaine)	๓ กรัม
นาร์เซอีน (Narceine)	๓ กรัม

ทดลองวิทยาศาสตร์

มอร์ฟีน (Morphine)	๒๐๐ กรัม
โคคาอีน (Cocaine)	๒๐๐ กรัม
เฮโรอีน (Heroin)	๒๐๐ กรัม
โคเดอีน (Codeine)	๒๐๐ กรัม
นาร์โคดีน (Narcotine)	๒๐๐ กรัม
เฮบาอีน ⁵⁶⁶ (Thebaine)	๒๐๐ กรัม

๕๓๒

ปะปาเวรีน (Papaverine) ๒๐๐ กรัม

นาร์เซอีน (Narcaine) ๒๐๐ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรประดิษฐ์

ลงนามแทนเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๔๕๖)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องกำหนดที่ฝากศพ, ฝังศพ, แลเผาศพ
เพิ่มเติมในท้องที่จังหวัดพระนคร แลจังหวัดธนบุรี

ด้วยตามความในกฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ข้อ ๑ ว่า ท้องที่ตำบลใด อำเภอใด สมควรจะมีป่าช้าที่ฝากศพ, ฝังศพ, และเผาศพกั้แห่ง เสนาบดี จะได้กำหนดและประกาศให้ทราบ แลเสนาบดีกระทรวงนครบาลได้ประกาศกำหนดที่ฝาก, ฝัง, แลเผาศพในท้องที่จังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี เมื่อวันที่ ๑ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ครองหนึ่งแล้ว บัดนี้สมควรที่จะมีป่าช้าใน ๒ จังหวัดนี้เพิ่มเติมขึ้นอีก ๑๐ แห่งเพื่อความสะดวกแก่การฝาก, ฝัง, แลเผาศพ จึงขอประกาศกำหนดที่ฝาก, ฝัง, แลเผาศพในท้องที่จังหวัดพระนคร แลจังหวัดธนบุรี ดังนี้ คือ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓ ตุลาคม ปี ๒๔๘๒)

ท้องที่อำเภอ	นามบ่อน้ำ ที่ฝากฝัง แลที่เผา	ที่ตั้งอยู่ที่ ตำบล	อนุญาตให้ ทำการ	กำหนดเวลา ปล่อยไฟฟ้า
บ้านทวาย	จีนเซียงไฮ้	วัดไผ่ล้อม	ฝัง	ยังไม่ได้ตั้งนายบ่อน้ำ
ตลิ่งชัน	วัดไก่เตี้ย	ตลิ่งชัน	ฝาก, ฝัง, เผา	ทุกเวลา
ตลิ่งชัน	วัดมะกอก	บ้านไทร	ฝาก, ฝัง, เผา	ทุกเวลา
ตลิ่งชัน	วัดโพธิ์	บ้านไทร	ฝาก, ฝัง, เผา	ทุกเวลา
บางขุนเทียน	วัดหนึ่ง	คู่งเพ่าถ่าน	เผา	ทุกเวลา
บางขุนเทียน	วัดบางขุนเทียน นอก	บางขุนเทียน	ฝาก, เผา	ทุกเวลา
บางขุนเทียน	วัดใหม่สี่สุก	บางมด	เผา	ทุกเวลา
บางขุนเทียน	วัดกัมแพง	บางบอนใต้	ฝาก, ฝัง, เผา	ทุกเวลา

บางขุนเทียน	วัดศาลาครั้น	ทุ่งเตาถ่าน	ฝาก. เพา	ทุกเวลา
ภาษีเจริญ	วัดนิมมานรดี	หลักหนึ่ง	ฝาก. ตั้ง	ทุกเวลา

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศณวันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
 มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรบดีมนตรี

ลงนามแทนเสนาบดี

ประมวลกฎหมายอาญาทหารแก้ไขเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๕๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในประมวลกฎหมายอาญาทหาร ที่ได้ตราขึ้นไว้ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ดังต่อไปนี้

(๑) ในพระราชปรารภ ความว่า “จนบรรณเนียบฝ่ายทหาร” มีอยู่ ๓ แห่ง ใน ๒ แห่งแรกให้แก้ไขเป็น “นำที่ฝ่ายทหาร” แห่งหลังให้แก้ไขเป็น “วินัยทหาร”

(๒) มาตรา ๔ ความว่า “มาตรา ๔๘ แห่งพระธรรมนูญศาลทหารบก รัตนโกสินทรศก ๑๒๖” แก้เป็น “มาตรา ๓๘ แห่งพระธรรมนูญศาลทหารบก พระพุทธศักราช ๒๕๖๕”

(๓) มาตรา ๘ ความว่า “มาตรา ๕๓ แห่งพระธรรมนูญศาลทหารบก รัตนโกสินทรศก ๑๒๖” แก้เป็น “มาตรา ๔๐ แห่งพระธรรมนูญศาลทหารบก พระพุทธศักราช ๒๕๖๕”

(๔) มาตรา ๑๓, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๕, ๒๖ และ ๔๗ ความว่า “ของกรมทหารบก” แก้เป็น “ของทหารบก” ทุกแห่ง

(๕) มาตรา ๓๔ ความว่า “และมันนอนเสีย” แก้เป็น “และมันหลับเสีย”

(๖) มาตรา ๓๗ ความว่า “ทหารยามรักษาการอยู่ยามประจำหน้าที่” แก้เป็น “ทหารยามรักษาการที่ดี ฤๅแก้ทหารอยู่ยามประจำหน้าที่ที่ดี”

(๗) มาตรา ๔๕ คำว่า “กาละบาดแดง” แก้เป็น “กาชาด”

(๘) มาตรา ๕๑ ความว่า “ฤๅอยู่ยามประจำที่” แก้เป็น “ฤๅอยู่ยามประจำหน้าที่” กับความว่า “ท่านว่ามันโหยหนัก” แก้เป็น “ท่านว่ามันมีโหยหนัก”

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๕๐๑)

พระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์

รัชกาลที่ ๗

พุทธศักราช ๒๔๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เหรียญรัตนาภรณ์ เป็นเหรียญเครื่องหมายในส่วนพระองค์อย่างหนึ่ง สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชดำริห์สร้างขึ้นเป็นประเดิม สำหรับพระราชทานเป็นเครื่องหมายในพระมหากษัตริย์ แก่ผู้ซึ่งมีใจจงรักภักดีต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แล้วแต่จะทรงพระราชดำริห์เห็นสมควร ต่อมาถึงรัชสมัยในสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทรงอนุโลมสร้างเหรียญรัตนาภรณ์ขึ้นพระราชทานด้วยเช่นกัน ทรงพระราชดำริห์เห็นว่าเป็นแบบอย่างอันดี สมควรที่จะสร้างเหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลปัจจุบันขึ้นอีกต่อไป ไว้พระราชทานเป็นเครื่องหมายในพระมหากษัตริย์ แก่ผู้ซึ่งสวามิภักดิ์ต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทตามลำดับชั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ
เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๗ พุทธศักราช ๒๔๖๕ และให้ใช้
ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒ ลักษณะแห่งเหรียญรัตนาภรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้
ให้มีอักษรพระบรมนามาภิไธย ป.ป.ร. อยู่ในขอบวงรี
หยิกทแยงสี่แฉก มีหูสำหรับร้อยแพรแถบข้างบน ทำด้วย
ทองคำแลเงิน ลงยาฝังเพชร ชักเยื้องไว้อย่างต่างกัน มีลำดับ
เป็น ๕ ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ ๑ เรือนเงินประดับเพชรทั้งดวง หูทองคำ

ชั้นที่ ๒ อักษรพระบรมนามาภิไธยทองคำลงยาเขียว ขอบ
เรือนเงินประดับเพชร หูทองคำ

ชั้นที่ ๓ อักษรพระบรมนามาภิไธยทองคำลงยาเขียว ขอบ
เพชรสร้างเงิน หูทองคำ

ชั้นที่ ๔ อักษรพระบรมนามาภิไธยทองคำ ขอบเพชร
สร้างเงิน หูทองคำ

ชั้นที่ ๕ อักษรพระบรมนามาภิไธยเงิน ขอบเพชรสร้างเงิน
หูทองคำ

ไหม้แพรงแถบพันสี่เหล็อง มีร่วเขี้ยว ๒ ข้าง กว้าง ๒๓ มิลลิเมตร สอดร้อยหู เหมือนกันทั้ง ๕ ชั้น สำหรับพระราชทานสตรีผู้เป็นรูปแม่ป่อ สำหรับพระราชทานบุรุษไม่ผูกไซ้กลัดดอกเสื้อข้างซ้าย

มาตรา ๓ เหยี่ยญี่จะพระราชทานแก่ผู้ซึ่งมีน้ำใจจงรักภักดี เตไต่ฝ่าล่องรู้ลึพระบาท แล้วแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร โดยพระมหากษัตริย์ มีประกาศนียบัตรลงลายพระราชหัตถเลขา ประทับพระราชลัญจกรเป็นสำคัญ ถ้ากับไว้ด้วยผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหยี่ยญี่ชั้นใด จะเขียนหมายย่อไว้ท้ายข้อ ก็ให้เขียนหมายเหยี่ยญี่ชั้นนั้น ดังนี้

ชั้นที่ ๑ หมาย ป.ป.ร. ๑

ชั้นที่ ๒ หมาย ป.ป.ร. ๒

ชั้นที่ ๓ หมาย ป.ป.ร. ๓

ชั้นที่ ๔ หมาย ป.ป.ร. ๔

ชั้นที่ ๕ หมาย ป.ป.ร. ๕

มาตรา ๔ เหยี่ยญี่พระราชทานเป็น ของส่วนพระองค์จะต้องส่งคืนแต่ดวงเดิมเมื่อได้พระราชทานดวงใหม่เลื่อนเป็นชั้นสูงขึ้นไป ดวงที่ได้รับพระราชทานประจำตัวนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นสิทธิ์ แม่ผู้ซึ่งได้รับพระ

ราชทานล่องลับไปแล้ว ก็ให้ตักทอดเปนมฤตกแก้ทายาท
 ฎบุตรหลาน เพื่อจะได้เก็บไว้เป็นที่ระลึกในวงศ์ตระกูลสืบไป
 หากว่าทายาทฎบุตรหลานมีปรารถนาจะเชิดชูเกียรติคุณจะเอา
 แต่ดวงเหรียญร้อยสร้อยสวมคอ ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สวมได้ แต่จะร้อยแพรแถบเอาไปใช้ประดับไม่ได้

มาตรา ๕ ให้กรมราชเลขาธิการเป็นเจ้าหน้าที่รักษาให้เป็น
 ไปตามพระราชบัญญัตินี้จนทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๕๐๓)

สำนักหอสมุด

พระราชบัญญัติราชองครักษ์

พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระราชบัญญัติราชองครักษ์ พุทธศักราช ๒๔๕๕ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ มีข้อความบางแห่งเคลื่อนไหวคลาดเคลื่อนผิดเพี้ยน สมควรจะชำระแก้ไขเพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติราชองครักษ์ พุทธศักราช ๒๔๖๕” และให้ใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ได้อธิบายในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติราชองครักษ์ พุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้นเสีย

มาตรา ๓ เพื่อให้กิจการอันเป็นหน้าที่ของราชองครักษ์ดำเนินไปโดยเรียบร้อย ให้ตั้งกรมราชองครักษ์ขึ้นกรมหนึ่ง

มีราชองครักษ์ชั้นนายพลทหารบก ๓ นายพลทหารเรือ เป็นหัวหน้ากรม มีนามตำแหน่งว่า “สมุหราชองครักษ์” กับให้มีราชองครักษ์ชั้นนายพัน ๓ นายนาวาเป็นผู้ช่วยหนึ่ง นาย มีนามตำแหน่งว่า “ปลัดกรมราชองครักษ์” นอกจากนี้ให้มีราชองครักษ์และพนักงานประจำหน้าที่อีกตามสมควร

มาตรา ๔ ราชองครักษ์มี ๓ ประเภท คือ

- (๑) ราชองครักษ์พิเศษ
- (๒) ราชองครักษ์เวร และ
- (๓) ราชองครักษ์ประจำ

มาตรา ๕ ราชองครักษ์พิเศษเป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์ เมื่อทรงพระราชดำริเห็นสมควร จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งนายทหารบกนายทหารเรือ ซึ่งอยู่ในกองประจำการ ภายนอกประจำการเป็นที่ได้

มาตรา ๖ ราชองครักษ์เวรและราชองครักษ์ประจำนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นได้แต่เฉพาะนายทหารบกนายทหารเรือพลรบชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการอยู่ในกองประจำการเท่านั้น

มาตรา ๗ ราชองครักษ์ประจำ คือ ผู้ซึ่งเป็นราชองครักษ์เวรแต่ไม่มีหน้าที่ราชการในกรมกองอื่น นอกจากในกรมราชองครักษ์ และจำแนกตามหน้าที่เป็น

(๑) ราของครักษ์ประจำกรมราชองครักษ์

(๒) ราของครักษ์ประจำในสมเด็จพระบรมราชินี

มาตรา ๘ ผู้ซึ่งจะรับราชการในตำแหน่งราชองครักษ์ได้นั้นให้พึงเข้าใจว่า เป็นผู้ซึ่งทรงไว้วางพระราชหฤทัยในความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์สุจริตแล้วประการหนึ่ง เป็นผู้ที่มีความดีความชอบอันเนื่องแต่หน้าที่ราชการของผู้นั้น สมควรประกาศให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไปอีกประการหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ซึ่งสมควรได้รับพระราชทานพระมหากฤษฎาธิคุณเป็นพิเศษด้วย

มาตรา ๙ ผู้ซึ่งจะเป็นราชองครักษ์เวรต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติบางอย่างดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๘ และเป็นผู้สมควรจะได้รับความยกย่อง เพราะฉะนั้นเมื่อมีนายทหารบกนายทหารเรืออยู่ในลักษณะดังกล่าวมานี้ ก็ให้เสนาบดีกระทรวงกระตาศาโหม ทหารเรือแจ้งความประสงค์ไปยังสมุหราชองครักษ์ เพื่อนำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

มาตรา ๑๐ ผู้ซึ่งจะเป็นราชองครักษ์ประจำกรมราชองครักษ์ และผู้ซึ่งจะเป็นราชองครักษ์ประจำในสมเด็จพระบรมราชินีนั้น ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติบางอย่างดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๘ เพราะเป็นผู้ซึ่งจะต้องรับราชการใกล้ชิดพระองค์อยู่เป็นนิตย์ และ

ต้องเป็นผู้มีอุปนิสัยที่จะจดจำพระราชจริยวัตรและพระราชนิยมได้ดี เพื่อจะได้รับการทดลองพระเดชพระคุณให้สมกับตำแหน่งหน้าที่ เพราะเหตุนี้ให้เป็นที่ของเสนาบดีกระทรวงกระทรวงและทหารเรือเป็นผู้คัดเลือกนายทหาร แล้วส่งบัญชีรายนามพร้อมทั้งสำเนารายงานประจำตัวของบุคคลซึ่งเห็นว่าจะป็นองครักษ์ตามความในมาตรานี้ได้ ไปยังสมุหราชองครักษ์ เพื่อจะได้นำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบได้ฝ่าลองธุลีพระบาทต่อไป

มาตรา ๑๑ บันดาราของครักษ์ประจำและผู้ซึ่งทมิตำแหน่งหน้าที่ราชการประจำในกรมราชองครักษ์นั้น ให้ได้รับพระราชทานเงินเดือนเบี้ยเลี้ยง และให้มีสิทธิต่าง ๆ ทางกระทรวงต้นสังกัดนั้นทุกประการ

มาตรา ๑๒ สมุหราชองครักษ์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (ก) ปกครองและบังคับการในหน้าที่ราชองครักษ์โดยทั่วไป
- (ข) เป็นผู้นำความอันอยู่ในหน้าที่โดยตรงของสมุหราชองครักษ์ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาได้
- (ค) เป็นผู้ติดต่อและแจ้งพระราชประสงค์แก่เจ้ากระทรวงผู้ปกครองฝ่ายทหาร

(ข) เป็นผู้รับพระบรมราชโองการ ตั้ง ถอน ราชองครักษ์

(ง) ต้องประจำอยู่ใกล้ ขัตติพระองค์ทุกเมื่อ

ส่วนในทางระเบียบการทหารนั้น ให้สมุหราชองครักษ์
อนุโลมปฏิบัติการตาม กฎ ข้อมบังคับ ของกระทรวงกลาโหม
ฤๅทหารเรือแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๓ ราชองครักษ์ทั้งปวงนับว่ามีสังกัดอยู่ในกรม
ราชองครักษ์ส่วนหนึ่ง ฉะนั้นต้องฟังบังคับบัญชาของสมุหราช
องครักษ์และปฏิบัติการตามข้อมบังคับฤๅระเบียบการสำหรับกรม
ราชองครักษ์ในเรื่องเข้าเวรประจำพระองค์ฤๅเรื่องใดๆ ในหน้าที่
ราชองครักษ์และต้องถือว่าการปฏิบัติตามคำสั่งในเรื่องเหล่านี้
เป็นราชการสำคัญกว่าราชการปรกติในหน้าที่ตามตำแหน่งแห่ง
กรมกองต้นสังกัด อนึ่งในระยะเวลาที่ทำการตามหน้าที่ราช
องครักษ์ๆ ทั้งปวง ขัน อยู่ในบังคับบัญชาโดยตรง ของ สมุห
ราชองครักษ์นอกจากนี้ราชองครักษ์ทั้งปวง จักต้องปฏิบัติ การ
ตามพระราชกำหนดกฎหมายและข้อมบังคับฤๅระเบียบการของ
กระทรวงซึ่งเป็นต้นสังกัดของตนด้วยทุกประการ

มาตรา ๑๔ ราชองครักษ์พิเศษนั้น ตามปรกติไม่ต้อง
ปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ประจำของกรมราชองครักษ์ ส่วน
ราชองครักษ์เวรต้องปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ประจำของกรม
ราชองครักษ์ด้วยเสมอ

มาตรา ๑๕ ผู้ทรงราชการในตำแหน่งราชองครักษ์ ให้มี
 เครื่องหมายประกอบด้วยเครื่องแต่งกายแบบทหารให้แลเห็น
 ประจักษ์ดังต่อไปนี้ คือ

(ก) เครื่องหมายอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อสำหรับติด
 บนอินทรีบนเสื้อเบี่ยงขวา

(ข) สายโยงยศ เครื่องหมายราชองครักษ์

(ค) ปลอกแขน เครื่องหมายราชองครักษ์ประจำที่
 ราชการ

มาตรา ๑๖ เครื่องหมายอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อสำหรับ
 ติดบนอินทรีบนเสื้อเบี่ยงขวานั้น ให้ติดเสมอตลอดเวลาที่
 เปนราชองครักษ์ และมีกำหนดให้ไว้ดังนี้

(ก) ราชองครักษ์พิเศษซึ่งสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินรัชกาล
 ไตทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งแต่งขึ้น ให้ไว้อักษรพระ
 บรมนามาภิไธยย่อแห่งรัชกาลนั้น

(ข) ราชองครักษ์เวรและราชองครักษ์ประจำ ให้ไว้
 อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อแห่งรัชกาลซึ่งผู้นั้นได้เป็นขึ้น

มาตรา ๑๗ สายโยงยศเครื่องหมายราชองครักษ์นั้น ให้ไว้
 แต่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายแบบทหารตามโอกาสซึ่งระบุไว้
 ในพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งแบบทหารบกและทหารเรือ

มาตรา ๑๘ ปลอกแขนเครื่องหมายประจำนั้ราชของคร้กัษ
นั้น ให้ใช้สรวมนอกแขนเสื้อข้างซ้าย เหนือข้อศอก ใน
โอกาสที่ราชของคร้กัษทำการในนั้ที่ประจำพระองค์ฤไปในราช
การใด ๆ ในนั้ที่ราชของคร้กัษ ถ้าแม้ในขณะเดียวกันนั้นจำต้อง
ใช้ผ้าพันชนิดอื่นด้วย ให้สรวมปลอกแขนที่กล่าวนี้ทับบนผ้า
พันชนิดอื่น

มาตรา ๑๙ บันดาราชของคร้กัษซึ่งรับราชการมาโดยเรียบ
ร้อย ถ้าต้องพ้นจากตำแหน่งตามความในมาตรา ๒๑ แล้ว จะ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเข็มอักษรพระบรม
นามาภิรัชย์ย่อเพื่อเป็นเครื่องหมายที่ระลึกในการที่ได้รับราชการ
มาในตำแหน่งราชของคร้กัษ สำหรับใช้ประดับในเวลา
แต่งกายแบบราชการ เข็มเครื่องหมายที่กล่าวนี้ ถ้าผู้ใดได้
ใช้ อักษรพระบรมนามาภิรัชย์ย่ออย่างใดติดบน อินทรธนูตามที่
กล่าวไว้ ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ก็จะได้รับพระราช
ทานเข็มซึ่งมีอักษรเป็นอย่างนั้น

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเข็มแล้ว ถ้าภายหลังได้กลับเข้า
รับราชการในตำแหน่งราชของคร้กัษอีก ก็ให้งดการประดับ
ตลอดเวลาที่ยังเป็นราชของคร้กัษอยู่นั้น

มาตรา ๒๐ ผู้ซึ่งเป็นราชของครักษ์พิเศษนั้น ไม่มีกำหนดเวลาพ้นจากตำแหน่ง เว้นไว้แต่จะมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้ถอนนามออกจากตำแหน่งราชของครักษ์พิเศษ

มาตรา ๒๑ ผู้ซึ่งเป็นราชของครักษ์แเวรและราชของครักษ์ประจำเป็นอันพ้นจากตำแหน่งราชของครักษ์ โดยไม่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

(ก) เมื่อได้เลื่อนยศ
 (ข) เมื่อต้องย้ายตำแหน่งจากพลรบไปเป็นผู้ช่วยพลรบ
 (ค) เมื่อต้องปลดจากประจำการเป็นกองหนุน ฐานอกราชการ ฤย้ายไปรับราชการกระทรวงอื่น ซึ่งขาดอัตราเงินเดือนฝ่ายทหาร

(ง) เมื่อได้เป็นราชของครักษ์มาแล้วครบ ๕ ปีบริบูรณ์

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งเป็นราชของครักษ์ประจำกรมราชของครักษ์ให้อยู่ในตำแหน่งนี้ได้ไม่เกินคราวละ ๓ ปี

มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งเป็นราชของครักษ์ ถ้ามีเหตุดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

(ก) ต้องหาเป็นจำเลยในคดีอาญา ซึ่งกระทำให้เป็นที่เสื่อมเสียเกียรติยศ และขาดความไว้วางพระราชหฤทัยก็ตี

(ข) มีหนี้สินล้นพ้นตัวก็ดี

(ค) ประพฤติตนไม่สมกับตำแหน่งอันเป็นเหตุกระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศของตนจนเป็นที่พึงรังเกียจกตัญญูให้ผู้บังคับบัญชาตามสังกัดแจ้งความให้สมุหราชองครักษ์ทราบ เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระบรมราชวินิจฉัย ถ้าแม้สมควรจะปลดออกจากตำแหน่งราชองครักษ์ ก็ให้สมุหราชองครักษ์ประกาศถอนนามในราชกิจจานุเบกษาทุกคราวไป

มาตรา ๒๔ ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม กระทรวงทหารเรือ และสมุหราชองครักษ์ เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๓ ตุลาคม หน้า ๕๐๓)

พระราชกำหนด
 เรื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก
 พุทธศักราช ๒๔๖๕

พระราชปรารภ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกาศให้ทราบว่ามีอรัญนโกลสินทรศก ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓) สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนักขึ้นไว้ ครั้นกาลล่วงมากได้ทรงแก้ไขและเพิ่มเติมต่อมาตามพระราชนิยมซึ่งจะเป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติยศและประเทศ และอนุโลมตามกาลซึ่งเป็นไปได้เพื่อความสะดวก เครื่องแต่งกายนั้นก็ได้แก้ไขต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าเครื่องแต่งกายอันมีกำหนดมาแต่บัดนี้ถึงปัจจุบันนี้บางอย่างไม่สะดวกแก่กาล จำต้องแก้ไขหาความสะดวก จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้น

นามพระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้มีนามว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก พุทธศักราช ๒๔๖๕

วันใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ยกเลิกพระราชกำหนดเดิมบางข้อ

มาตรา ๓ พระราชกำหนดเดิมมาตราใดข้อใดซึ่งความตรงกับพระราชกำหนดใหม่นี้ ให้ยกเลิกมาตรานั้นและข้อนั้น คงใช้ตามพระราชกำหนดใหม่ อันจะได้กล่าวต่อไป

คงใช้พระราชกำหนดเดิม

มาตรา ๔ พระราชกำหนดเดิมทุกกฎเสนาบดีรับพระบรมราชโองการในเรื่องเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก มาตราใดข้อใดซึ่งมิได้บรรยายไว้ในพระราชกำหนดใหม่นี้ ให้ฟังถือว่ายังมีได้เล็กน้อย เช่น เครื่องกรมพระตำรวจหลวง รักษาพระองค์ ให้คงใช้ต่อไปตามเดิม และเครื่องเค็มยศข้าราชการทั่วไปในพระราชสำนักซึ่งใช้เสื่อสักกลาดบัลเล้อมและดิน ยังมีเวลาใช้ต่อไป แต่จะหมายตามคราวที่ใช่ ถ้ามิได้ระบุตรงเครื่องใดให้ฟังถือว่าเครื่องที่กำหนดใหม่ตั้งต่อไปนี้

กำหนดเครื่องแต่งกาย

มาตรา ๕ เครื่องแต่งกายมีกำหนดแปด ๕ อย่าง

(๑) เครื่องปรกติ

- (๒) เครื่องครึ่งยศ
- (๓) เครื่องเต็มยศ
- (๔) เครื่องเต็มยศใหญ่
- (๕) เครื่องเตีรับ

มีเครื่องประกอบต่างกัน คือ

เครื่องปรกติ

- (ก) เครื่องปรกติ
- (๑) เสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ
- (๒) แผ่นพื้นกำมะหยี่ (สีตามสังกัด) มีเส้นๆแผ่นทอง-เงิน ทาบบนกำมะหยี่ติดทาบที่คอเสื้อเป็นเครื่องหมายชั้น (ซึ่งจะได้กำหนดต่อไป)
- (๓) นุ่งแพรสีน้ำเงินแก่
- (๔) ถุงเท้าขาวตุ๋ดำ ถ้าใช้ถุงดำใช้แต่เฉพาะรองเท้าดำ
- (๕) รองเท้าชู ต่ำ ขาว ตุ๋สีหนึ่งเหลือง
- (๖) หมวกกันแดดหุ้มผ้าขาวมีผ้าสีขาวจับซ่อนพับพันรอบ และมีสีแถบที่ผ้าขนบนใช้สีตามหมายหมู่ มีสายรัดคางหนังสีเหลือง
- (๗) หน้าหมวกติดตราพระครุฑพาวหเชิญพระมหามงกุฎทำด้วยโลหะ

เครื่องครึ่งยศ

- (๗) เครื่องครึ่งยศ คือ
- (๑) เสื้อเช่นเครื่องปรกติ
- (๒) แผ่นพนักกำมะหยี่ทาบที่คอเสื้อ เช่นเครื่องปรกติ
- (๓) กางเกงสักหลาดขายาวสีดำติดแถบทอง และสี
นำเงินติดแถบเงินตามสังกัด
- (๔) หมวกเช่นเดียวกับเครื่องปรกติ แต่มียอดทำด้วย
โลหะรูปบัวกลุ่ม ๓ ชั้นมีดอกรอง สายรัดคางแถบทองฉลุเงิน
- (๕) กระบี่อย่างพลเรือนฝักหุ้มหนังดำ สายกระบี่และ
พู่กระบี่และเครื่องกระบี่ทองฉลุเงิน
- (๖) รองเท้าบูตหนังดำมัน

เครื่องเต็มยศ

- (๗) เครื่องเต็มยศ คือ
- (๑) เสื้อและเครื่องประกอบอื่น ๆ เช่นเดียวกับเครื่อง
ครึ่งยศ แปลกกันแต่การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องเต็มยศใหญ่

- (ก) เครื่องเต็มยศใหญ่
- (๑) เสื้อและเครื่องประกอบอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่กล่าว
มาแล้ว แต่มีต้องใช้แผ่นทาบคอเสื้อ

(๒) มีปลายข้อมือเสื้อและคอเสื้อพนักำมะหยี่ปักต้น และเลื่อมติดและสวมกับเสื้อ

เครื่องเตีรป้า

(ค) เครื่องเตีรป้า

(๑) เสื้อรูปแบบราชการสีเทามีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อขาว จะเป็นผ้าฝ้ายสักหลาดแล้วแต่กาลที่จะใช้

(๒) แผ่นพนักำมะหยีทาบบนคอเสื้อเช่นเครื่องปรกติ และครึ่งยศ

(๓) กางเกงสีน้ำเงินแก่ขาสั้นมีเขมรดีโตเข้า จะใช้ผ้าฝ้ายสักหลาดก็ได้

(๔) หมวกอย่างหมวกเครื่องปรกติแต่สีเทาเช่นสีเสื้อ

(๕) ถุงเท้าพนักำมะหยีที่โตเข้าสีเทาฝ้ายสักก่าใช้เครื่องปรกติ สีดำใช้กับเครื่องครึ่งยศและเต็มยศ

(๖) รองเท้าบูตฝ้ายหนังดำถ้างเหลือง ใช้กับเครื่องปรกติ ถ้าครึ่งยศถ้างเต็มยศใช้ซุสีดำ

เครื่องเตีรป้ามีต้องใช้กระบี่จะแต่งครึ่งยศถ้างเต็มยศและเครื่องราตรีก็เครื่องเดียวกัน เป็นแต่ระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ผิดกันตามแบบครึ่งยศและเต็มยศ

เครื่องพราหมณ์

มาตรา ๖ พราหมณ์ที่ต้องเข้ารับราชการในเวลาพระราชพิธี
ให้มีเครื่องแต่งกายดังต่อไปนี้

(๑) เสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ
(๒) แผ่นทาบบนคอเสื้อพินกำหนดหยาบขาวเครื่องประกอบ
เป็นสีทอง

(๓) ผ้าขาวนุ่งจีบชาย ๑ โจงชาย ๑ มีริมต่างกันตามชั้น
(ก) พราหมณ์สามัญ ริมเส้นแดง ๑ เส้น กว้าง ๑ เซน
ติเมตร

(ข) ชั้นตรี (รองเสวก) เส้นทองใหญ่ ๑ เส้น กว้าง
๑ เซนติเมตร

(ง) ชั้นโท (เสวก) เส้นทอง ๒ เส้น ๆ ใหญ่ กว้าง
๑ เซนติเมตรอยู่ริม เส้นทองเล็กกว้าง ๑/๒ เซนติเมตรอยู่ใน

(ค) ชั้นเอก (มหาเสวก) เส้นทอง ๓ เส้น ๆ ใหญ่
กว้าง ๑ เซนติเมตรอยู่ ๒ ข้าง เส้นทองเล็กกว้าง ๑/๒ เซน
ติเมตรอยู่กลาง

ลักษณะเครื่องประกอบหมายชั้นและยศ

มาตรา ๗ เครื่องประกอบกับเครื่องทักกล่าวมาแล้วนี้ คือ

(๑) แผ่นกำมะหยี่ กว้าง ๔ ๑/๒ เซนติเมตรรูปยาว
ปลายเสื่อมสำหรับติดทาบที่คอเสื้อ ยาวไม่เกินตะเข็บผ่า
และมีแถบเงินฤททองเป็นเครื่องหมายสังกัดและชั้น

(๒) เครื่องหมายชั้นยศมีกำหนดดังนี้

(ก) ชั้นพันเด็กษา และพันทนาย พันจ่า จ่าพันทนาย
ใช้แถบเส้นทองฤทเงิน กว้าง ๓ มิลลิเมตรติดขวางบนแผ่น
กำมะหยี่หมายชั้น

(ข) ชั้นตรี (รองเสวก) รอบแผ่นกำมะหยี่ติดแถบทอง
ฤทเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร

(ข) ชั้นโท (เสวก) รอบแผ่นกำมะหยี่ติดแถบทอง
ฤทเงินเช่นชั้นตรี แต่ทาบกลางไปทางยาวอีกเส้น ๑ กว้าง
๑/๒ เซนติเมตร

(ค) ชั้นเอก (มหาเสวก) มีแถบทองฤทเงินทาบบน
แผ่นกำมะหยี่ เว้นริมไว้ ๒ มิลลิเมตร

(ง) ข้อมือเสื้อและคอเสื้อเครื่องเต็มยศพื้นกำมะหยี่สี
ตามสังกัด ปักดุ้นและเลื่อมทองฤทเงินมีลักษณะเป็น ๓ ชั้น
คือ

(ก) ชั้นตรี (รองเสวก) ข้อมือเสื้อพนักำมะหยี่ เบื้องบนปักด้นเป็นลวดเล็กขนาดลวดใหญ่ ปักด้นซ้อนเลื่อมอยู่กลางรอบข้อมือเสื้อ คอปักแต่ลวดบนกำมะหยี่รอบคอ

(ข) ชั้นโท (เสวก) ข้อมือเสื้อปักเลื่อมและด้นบนพนักำมะหยี่ มีลวดเล็ก ๒ ข้าง ลวดกลางเป็นลายขัด ใต้ลวดล่างมีกระจิงใบเทศ ห้อยลงรอบคอปักเช่นข้อมือแต่ไม่มีกระจิง

(ข) ชั้นเอก (มหาเสวก) ข้อมือบักด้นและเลื่อมมีลวดขนาดกลางแม่ลายเป็นลายขัด ใต้ลวดมีใบเทศ ๒ ชั้นเป็นกรวยเชิงห้อยลงจวนจะเต็มพนักำมะหยี่ คอมีลวดขนาด ๒ ข้างกลางเป็นลายขัด

(๓) เสื้อทุกอย่างทุกชั้นมีคุม ๕ คุม รูปนูนมีพระมหามงกุฎบนอนุโลม ใช้เงินและทองตามสีเครื่องประดับอื่น ๆ ตามสีเครื่องประกอบ

(๔) กางเกงสักหลาดชายาวสีดำติดแถบทอง ส้นน้ำเงินติดแถบเงิน ตามสังกัดมีกำหนดเป็น ๓ ชั้น คือ

(ก) ชั้นตรี (รองเสวก) แถบกว้าง ๓ เซนติเมตร

(ข) ชั้นโท (เสวก) แถบกว้าง ๔ เซนติเมตร

(ข) ^{๑๑}ชั้นเอก (มหาเสวก) แถบกว้าง ๕ เซนติเมตร

เครื่องหมายลำดับยศ

มาตรา ๘ ให้มีเครื่องหมายชั้นและยศดังต่อไปนี้

(ก) พันเด็กษา พันทนาย พันจ่าเด็กษา จ่าพันทนาย มีเครื่องหมายชั้น คือ แถบลาดทองงาเงินขนาด ๓ มิลลิเมตร ติดขวางบนแผ่นทาบคอเสื้อดังนี้

(๑) พันเด็กษาตรี ๑ เส้น

(๒) พันเด็กษาโท ๒ เส้น

(๓) พันเด็กษาเอก ๓ เส้น

(๔) พันจ่าเด็กษา ๔ เส้น

(ข) เครื่องหมายยศข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ถ้าใช้แผ่นทาบคอติดดวงดาราทำด้วยโลหะ วัสดุศูนย์กลางกว้าง ๒ เซนติเมตรติดบนแผ่นคอ ๒ ข้าง ถ้าเครื่องเต็มยศดวงดาราโตขนาด ๒ ๑/๒ เซนติเมตรติดบนข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างมีกำหนดดังนี้

(๑) ว่าที่รองเสวกไม่มีดารา

(๒) รองเสวกตรี ติดดาราข้างละ ๑ ดวง

(๓) รองเสวกโท ติดดาราข้างละ ๒ ดวง

(๔) รองเสวกเอก ติดดาราข้างละ ๓ ดวง

- (๕) เสวกตรี ตีตดาราข้างละ ๑ ดวง
- (๖) เสวกโท ตีตดาราข้างละ ๒ ดวง
- (๗) เสวกเอก ตีตดาราข้างละ ๓ ดวง
- (๘) มหาเสวกตรี ตีตดาราข้างละ ๑ ดวง
- (๙) มหาเสวกโท ตีตดาราข้างละ ๒ ดวง
- (๑๐) มหาเสวกเอก ตีตดาราข้างละ ๓ ดวง

เครื่องหมายสังกัด

มาตรา ๕ เครื่องแต่งกายอันกล่าวมาแล้วนั้น เป็นเครื่อง
กลางใช้ทั่วไปในราชสำนัก แต่เพื่อให้เป็นที่สังเกตซึ่งต่าง
สังกัดและแผนกมีสีเป็นกำหนดดังนี้

(๑) กระทบรวงวังและกรมพระอิสวราชรวมทั้งกรมช่างต้น
พนักำมะเหยสีบานเย็น เว้นแต่พรหมมณฑลซึ่งมีแต่แผ่นทาบคอ
เสื้อสีขาว (มีบัญญัติในมาตรา ๖)

(๒) มหาดเล็ก พนักำมะเหยสีน้ำเงิน กางเกงสีกษัตราด
สีน้ำเงิน เครื่องประกอบทั้งหลายเงิน

(๓) กรมราชเลขาธิการ พนักำมะเหยสีดำ

(๔) กรมพระคลังข้างที่ พนักำมะเหยสีฟ้า

เครื่องแต่งกายในข้อ ๑ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ใช้เครื่องประดับ
ทองทั้ง ๓ แผนก กางเกงสีกษัตราดคำขาขาวติดแถบทอง

กรมพระราชพาหนะ

มาตรา ๑๐ กรมพระราชพาหนะแยกออกเป็น ๒ กรม ๔ เหล่า คือ

- (ก ๑) กรมพระอัครราช
- (๒) ข้างต้น
- (ข) กรมยานยนตร์หลวง
- (๓) รถยนตร์
- (๔) เรือยนตร์

ให้มีเครื่องแต่งกายเฉพาะในเวลาทำการตามหน้าที่ เพื่อ
สทวภแก่การอีกส่วน ๑ จะให้มีกำหนดต่อไป

ของหลวงพระราชทาน

มาตรา ๑๑ เครื่องแต่งกายราชสำนักคนที่อยู่ในประจำการ
จะได้รับพระราชทานบางอย่างตามที่เสนาบดีกระทรวงวังจะได้
วางระเบียบไว้

แต่งเครื่องยศไว้แต่เวลาประจำการ

มาตรา ๑๒ เครื่องยศทั้งปวงนั้นแต่งได้แต่ในเวลายังประจำ
การ ถ้าออกจากประจำการแล้วแต่งเครื่องไม่ได้ เว้นไว้แต่
ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งจึงแต่งได้

เครื่องพิเศษ

มาตรา ๑๓ บันดาเครื่องแต่งกายทุกอย่างนี้ ถ้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้ใดแต่ง เป็นหน้าที่ของกระทรวงวัง จะกำหนดของพระราชทานอนุมัติ้องพระราชทาน

เครื่องหมายประจำการ

มาตรา ๑๔ ผู้ที่อยู่ในประจำการมีเครื่องหมาย คือ แผ่นทำด้วยโลหะ มีอักษรพระปรมาภิไธย ป. ป. ร. เบื้องบนมีพระมหามงกุฎและอุณาโลมสำหรับติดบนแผ่นทาบคอเสื้อ ฤๅติดที่คอเสื้อเต็มยศใหญ่ ถ้าพ้นจากประจำการแล้วถึงแม้จะได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้แต่ง เครื่องราชสำนักใดก็ตาม ต้องปลดเครื่องหมายประจำการออก เว้นแต่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คงแต่งเครื่องหมายนั้นไว้จึงคงอยู่ได้

หน้าที่รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้เสนาบดีกระทรวงวังเป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชกำหนดนี้

- (๑) ให้มีรูปเขียนเครื่องแต่งกายราชสำนักนี้ไว้ทุกอย่าง เพื่อมิให้เป็นการเข้าใจผิด
- (๒) ถ้ามีผู้สงสัยด้วยข้อใด กระทรวงวังเป็นผู้ชี้แจงแก้สงสัย

- (๓) กำหนดการเบิกจ่าย ที่ควร จะจ่าย แก่ บุคคล ชั้นใด
เพียงใด ควรจ่ายสิ่งใดในเวลาช้านานเพียงไร
- (๔) ให้มีทะเบียนไว้ว่า ผู้ที่แต่ง เครื่องยศใน ประจําการ
ชั้นใดเท่าไร เป็นพิเศษเท่าไร
- (๕) ตักเตือนแก่ผู้ที่ยังมิถูก
- (๖) ถ้ามีผู้ประพฤติล่วงพระราชกำหนดนี้เป็นหน้าที่ของ
กระทรวงวังจะยกขึ้นกล่าวเป็นคดีให้ศาลพิจารณา

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๖ ผู้ที่กระทำความผิดพระราชกำหนดนี้ ถ้าเพียงแต่
ความมิสู้เอาใจใส่ท่านให้ภาคทัณฑ์ไว้ ถ้ามีเจตนาเพื่อประ
โยชน์อื่น ๆ อย่างเบาเพียงให้ไหมฐานละเมิดเป็นพินัยหลวง
ถ้ามีเจตนาร้ายท่านให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา

พระราชกำหนดตั้งไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ ตุลาคม น้ ๕๑๗)

พระราชบัญญัติป้องกันการค้าเรียกขานชื่อเหล่านี้ว่า
 ปอรุต และ มะเดรา

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

ตามความในข้อ ๑๒ แห่งหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างกรุงสยามและโปรตุเกส ซึ่งได้ลงนามกันเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ และได้สัตยาบันกันเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้น กรุงสยามยอมถือว่า เหล้าที่เรียกว่า “ปอรุต” และ “มะเดรา” หมายความว่า เหล้าที่เรียกว่า องุ่นที่ได้ทำขึ้นในเขตของกรุงโปรตุเกส คือในแคว้นคูโรและในเกาะมะเดราเท่านั้น และเป็นการสมควรจะป้องกันการค้าเรียกขานชื่อเหล่านี้ขึ้นโดยมิชอบ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นโดยบทมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการค้าเรียกขานชื่อเหล่านี้ว่าปอรุตและมะเดรา”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมาย เมื่อ
พ้นเวลาแปดเดือนนับแต่วันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ภายในพระราชอาณาจักร ห้ามมิให้ผู้หนึ่ง
ผู้ใดขาย ฤ็าเสนอจะขายเหล่าองุ่นโดยเรียกชื่อว่า “ปอร์ต”
ฤ็า “มะเตร่า” ฤ็าโดยเปลือชื่อเหล่านั้น ๆ ออกเป็นภาษาหนึ่ง
ภาษาใด เว้นแต่เหล่าองุ่นนั้น ๆ จะได้ทำขึ้นเฉพาะในเขต
ของกรุงโปรตุเกส คือในแคว้นตูโรและในเกาะมะเตร่า

การที่ต่อเติมบอกชื่อคำบลอันแท้จริงที่ทำเหล่าองุ่นเข้ากับ
ชื่อที่กล่าวมาข้างต้นก็ดี ฤ็าเพิ่มคำว่า “genre,” “facon,”
“type,” “fantaisie; ฤ็าชื่อแลลงอย่างอื่นมีทำนองเช่นเดียวกับ
กันอันสามารถจงใจให้สงสัยถึงคำบลอันแท้จริงที่ทำเหล่าองุ่น
นั้นก็ดี ทำนว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในอรรถคดีฟ้องร้อง
ตามบทพระราชบัญญัติค้นหาได้ไม่

มาตรา ๔ ผู้ใดทำลเมิดบทพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามี
ความผิดเป็นอาญา ต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกิน
พันบาท

๕๐๖

มาตรา ๕ การฟ้องร้องผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ ให้
ยกขึ้นฟ้องร้องได้แต่เมื่อเอกชนคนใด ฤๅสมาคมใด ซึ่งมี
ส่วนได้เสียได้ร้องทุกข์ขอให้ว่ากล่าว ฤๅเอกชน ฤๅสมาคม
นั้นจะฟ้องร้องเองก็ได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๔ ตุลาคม น. ๕๓๑)

ชำนาญหอสมุด

๕๐๗

พระราชบัญญัติ

การจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก
พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้
ประกาศทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นการสมควรที่จะจัดบำรุง
ท้องที่ตามชายทะเล บางแก้ว ทางทิศตะวันตก ของ พระราชอาณาจักร
เพื่อให้มีสถานสำราญอิริยาบหมากแห่งและจัดทำให้ดีขึ้น
ยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการ
จัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช ๒๔๖๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งสภาขึ้นสภาหนึ่ง เรียกว่า “สภาจัดบำรุง
สถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก” สภาเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๔ วัตถุประสงค์แห่งสถาน คือ เพื่อจัดบำรุงท้องที่
บางแห่งตามชายทะเลทิศตะวันตก ภายในเขต ที่กำหนดไว้ตั้งต่อ
ไปข้างล่างนี้ เพื่อจัดทำใหม่ขึ้นและแก้ไขบำรุงการคมนาคม
การประปา ไฟฟ้า ออกแบบวางแผนผังฤาโครงการสำหรับ
เมือง การปลูกสร้างโรงเรือนและการโยธาอย่างอื่นภายใน
เขตนั้น ๆ ให้ดีขึ้น

เขตดังกล่าวมาข้างต้น คือ หมายเอาหลักกิโลเมตรที่
๒๐๔ แห่งทางรถไฟหลวงเป็นศูนย์กลางของบริเวณที่ ๆ จะ
บำรุงจากหลักกิโลเมตรที่ ๒๐๔ ไปทางทิศเหนือถึงหลักกิโล
เมตรที่ ๑๘๒ ทิศใต้ถึงหลักกิโลเมตรที่ ๒๒๖ ทิศตะวันออกจรด
ชายทะเลตรงฤาในขณะหน้าทะเล ขึ้นสูงที่สุด อย่างปกติธรรมดา
ทิศตะวันตกยื่นจากทางรถไฟหลวงขึ้นไปเป็นระยะ ๓ กิโลเมตร
มีหลักปักไว้เป็นเขต และต้องวัดให้ได้มุมฉากกับทางรถไฟ
หลวง ดังแจ้งในแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ สถานให้มึกรรมการ ๓ นาย เป็นผู้แทนกระทรวง
มหาดไทยนายหนึ่ง กระทรวงพระคลังมหาสมบัตินายหนึ่ง
และกรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยามนายหนึ่ง ให้ตั้งกรรมการ
ในจำพวกนี้คนหนึ่งขึ้นเป็นนายก และจะตั้งที่ ปฤกษา สำหรับ
สถานไว้ด้วยก็ได้ การตั้งแต่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรด

เกล้า ๆ ประกาศ กระแสร์ พระบรมราชโองการใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ สถานี่มีอำนาจ

- ก) ทำการสำรวจและกำหนดเขตที่ต้กกล่าวไว้ในมาตรา ๔
 ข) วางโครงการ และทำแผนผัง เพื่อ การ จัดบำรุงภายในเขตนั้น ๆ
 ค) จัดทำการที่จำเป็นเพื่อบำรุงสถานที่ในเขตนั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจ ถูกรรมสิทธิ์ เช่าถ่อ และจำหน่าย โอนทรัพย์สินต่าง ๆ ได้

ในการจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์นั้น ให้นำบทพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง ว่าด้วยการจัดหาซื้อที่ดินมาใช้บังคับตามควร

มาตรา ๗ บันดาเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตที่ระบุไว้ในมาตรา ๔ นั้น ได้ขกเว้นมิต้องเสียภาษีตามประกาศภาษีเรือ โรงรำน แพ ตึก จุลศักราช ๑๒๓๒ และพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗

ให้สถานี่มีอำนาจนำความขึ้นกราบบังคมทูล พระกรุณาขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตกำหนดอัตราใหม่ในการเก็บค่าภาษีเรือ/โรงรำน กับหังวางกำหนดการเก็บภาษีอากรอย่าง

อื่นสำหรับบำรุงรักษายานหนทาง การประปา และไฟฟ้า และ
ค่าใช้จ่ายสำหรับสาธารณสุข เมื่อได้ประกาศโฆษณาพระราช
บัญญัติกำหนดอัตราค่าภาษีเช่นนี้แล้วจึงให้จัดการเก็บเป็นราย
ได้ของสภา และจะจำหน่ายเงินทั้งนี้โดยประการใด สิ้นสุดแล้ว
แต่จะสมแก่การที่จะปฏิบัติให้ไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ปี ๕๓๕)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ
ตั้งกรรมการและที่ปรึกษาสภาจัดบำรุงสถาน
ที่ชายทะเลทิศตะวันตก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในพระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตก พุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้จัดตั้งสภาจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลทิศตะวันตกขึ้นนั้น บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ที่มีพระนามและนามต่อไปนี้เป็นกรรมการสภา คือ

๑) นายพลเอก พระเจ้าฟ้าเชอ กรมหลวงกำแพงเพชร อัครโยธิน ผู้บัญชาการรถไฟหลวง เป็นนายก

๒) มหาอำมาตย์ตรี พระยาวิสุตรสาครดิษฐ์ อธิบดีกรมเจ้าท่า กระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

๓) มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุพรรณสมบัติ ผู้ทำการแทน อธิบดีกรมศุลกากร กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นกรรมการ

และโปรดเกล้าฯ ให้ เสอร์ เอ็ดวาร์ด คูก ที่ปรึกษากระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นที่ปรึกษาของสภา

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา ตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๘ ตุลาคม น้ ๕๓๘)

พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่ง โบราณ
และศิลปวัตถุออกนอกประเทศ
พุทธศักราช ๒๔๖๘

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

บันดาประเทศที่เจริญรุ่งเรืองย่อมถือว่าโบราณและศิลปวัตถุอันเนื่องในเรื่องพงสาวดาร ฤๅเนื่องในศิลปศาสตร์ของประเทศเป็นสิ่งสำคัญซึ่งรัฐบาลควรเอาเป็นธุระรักษาไว้ เพื่อประโยชน์แห่งความรู้และการศึกษาของประชาชนในประเทศนั้น ๆ จึงจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน และให้มีพนักงานตรวจตรารวบรวมรักษา โบราณและศิลปวัตถุไว้สำหรับบ้านเมือง และมีกฎหมายตั้งขึ้นไว้สำหรับการอันนั้น ในประเทศสยามนี้ก็ได้โปรด ๆ ให้จัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน สำหรับรักษาโบราณและศิลปวัตถุมาแต่ก่อน แต่ยังมีได้จัดวางการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ครั้นบัดนี้ได้ทรงตั้งราชบัณฑิตยสภาขึ้นให้เป็นพนักงานตรวจตรารักษา โบราณและศิลปวัตถุโดยมีพระราชประสงค์จะให้ประโยชน์สมบูรณ์อย่างกล่าวมาแล้ว ความปรากฏว่าตั้งแต่ก่อนมาจน

ทุกวันนี้ มีผู้ชอบหาโบราณและศิลปวัตถุในพระราชอาณาเขต
แล้วพาออกนอกประเทศไปเนื่อง ๆ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถ้า
ปล่อยให้ไปเช่นนั้น โบราณและศิลปวัตถุซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ
อันสมควรจะรักษาไว้สำหรับกับบ้านเมืองก็จะสูญเสีย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติว่าด้วย
การส่งโบราณและศิลปวัตถุออกนอกประเทศ พุทธศักราช ๒๔๖๕

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศเป็น
ต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “โบราณวัตถุ” หมายความว่า สัมหาริมทรัพย์ โบราณ
อย่างหนึ่งอย่างใดจะเป็นของเกิดในประเทศนี้เองก็ดี ฤๅได้
มาจากประเทศอื่นก็ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ให้ความรู้ฤๅประโยชน์
แก่การศึกษาในทางพงศาวดารและโบราณคดี

คำว่า “ศิลปวัตถุ” หมายความว่า สิ่งของสร้างขึ้นด้วย
ฝีมือช่างอย่างวิเศษ อันจะหาได้ยากอย่างยิ่ง

เมื่อเรียกเพียงว่า “วัตถุ” ต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ ให้
พึงเข้าใจว่า หมายความว่า โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ จะเป็น
อย่างหนึ่งอย่างใดก็เหมือนกัน

คำว่า “ส่ง” หมายความว่าให้นำออกไปเอง ฎาให้ผู้นำ
ออกไปอย่างใดก็ได้เหมือนกัน

คำว่า “สภา” หมายความว่า ราชบัณฑิตยสภา

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งโบราณวัตถุศิลปวัตถุออกนอก
ประเทศนอกจากจะได้รับอนุญาตพิเศษสำหรับวัตถุทุกชิ้นที่จะ
ส่งออกไปนั้นจากสภา ฎากรรมาการคนใดซึ่งสภาได้มอบหน้าที่
ไว้เพื่อการนี้

ถ้าจะส่งออกไปจากที่อื่นนอกจากกรุงเทพฯ แล้ว สภาอาจ
มอบหมายเจ้าพนักงานรคนใดคนหนึ่งซึ่งอยู่ในท้องที่นั้นพิจารณา
เรื่องราว และให้อนุญาตพิเศษก็ได้ เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๕ เรื่องราวขออนุญาตส่งวัตถุออกไปนอกประเทศ
นั้นต้องทำเป็นหนังสือ และเมื่อสภาฎากรรมาการ ฎาเจ้าพนักงาน
ที่มอบหมายไว้ ให้เป็นผู้ออกอนุญาตต้องการตรวจ ก็ต้องนำ
ชิ้นวัตถุที่จะส่งออกไปนั้นมาให้ตรวจ ใบอนุญาตนั้นให้ทำเป็น
หนังสือมอบให้แก่ผู้ยื่นเรื่องราวเป็นสำคัญ และต้องมีรายการ
แสดงคำอธิบายพรรณชิ้นวัตถุนั้น ตามแต่จะเห็นว่าจำเป็น
การออกอนุญาตนั้นจะออกให้โดยมีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แล้ว
แต่จะเห็นสมควร

ถ้ากรรมการฯ เจ้าพนักงานฯ ปฏิเสธไม่ยอมให้อนุญาต ก็อาจ
อุทธรณ์ข้อวินิจฉัยนั้นต่อสภา ซึ่งจะได้พิจารณาและวินิจฉัย
คำร้องอุทธรณ์ในคราวประชุมหน้า คำวินิจฉัยนี้ต้องถือเป็นที่สุด

มาตรา ๖ การให้อนุญาตเพื่อส่งวัตถุออกนอกประเทศชั่วคราว
เช่นในเรื่องส่งออกไปแสดงในพิพิธภัณฑ์ต่างประเทศเป็น
ต้นอาจทำได้โดยวิธีเดียวกัน แต่ถ้าวัตถุนั้นเป็นของเอกชน
การ ออก อนุญาตชั่วคราวนั้น สภา จะ บังคับให้วางเงินไว้ตาม
จำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ เงินที่วางไว้จะไต่กันให้แก่เจ้าของ
เมื่อพิสูจน์จนเป็นที่พอใจว่า วัตถุนั้นได้นำกลับเข้ามาใน
ประเทศสยามแล้ว

มาตรา ๗ อันโบราณฤๅศิลปวัตถุซึ่งมีผู้พยายามจะส่งออก
นอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาต ฤๅไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข
ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น พนักงานประจำท้องถิ่นอาจยึดไว้ได้
และพนักงานศุลกากรก็อาจยึดไว้ได้ ในขณะที่เมื่อตรวจค้นพบ
วัตถุนั้นในเรื่องกำปั่น ฤๅยานพาหนะอย่างอื่นเพื่อจะส่งออกไป
เพื่อประโยชน์ในการนี้ ให้มีอำนาจตรวจค้นยานพาหนะที่กล่าว
นั้นได้

มาตรา ๘ ผู้ใดส่งโบราณฤๅศิลปวัตถุ ฤๅส่งมอบแก่ผู้ขนส่ง
เพื่อให้ส่งออกนอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาต ฤๅไม่ปฏิบัติ

การตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น ท่านว่ามีความผิด
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ฎาปรับไม่เกินสามพัน
บาท ฎาทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

ศาลอาจสั่งให้ริบวัตคุณนั้นไว้ได้ โดยมีพักต้องคำนึงถึงว่า
จำเลยต้องคำพิพากษาว่ามีผิดฎาไม่

มาตรา ๙ การฟ้องร้องคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
ยกขึ้นฟ้องร้องได้แต่เมื่อสภาได้ร้องทุกข์ขอให้ว่ากล่าว

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๑ ตุลาคม น้ ๕๔๐)

ประกาศ

ผ่อนผันการเก็บเงินรัชชูปการ

พ.ศ. ๒๔๖๕ แก่ราษฎรในตำบลนางัว อำเภอ
เมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์รวม ๓๐๔ คน
ถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่ง
พระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๔ “ให้เสนาบดี
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจผ่อนผันการเสียเงิน
รัชชูปการไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้”

บัดนี้ ได้ทราบว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้เกิดเพลิงไหม้
บ้านเรือนราษฎร ตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัด
เพชรบูรณ์ ทรัพย์สินเสียหายไปเป็นจำนวนมากเป็นส่วนใหญ่
ถึงกับเจ้าพนักงานต้องเรียกรายข่าวจากราษฎรตำบลอื่นไปแจก
จ่ายเป็นทาน ครั้นต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๖๘ ฝนแล้งน้ำน้อย
กระทำให้ต้นข้าวที่เพาะปลูกไว้เสียหายได้ผลไม่บริบูรณ์ เวลา
นายฉกรรจ์ผู้มาทรมอบเสียเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๕

ได้รับความคับแค้นอดข้าว ไม่สามารถหาเงินมาเสียได้ตาม
กำหนดรวม ๓๐๔ คน

จึงให้ผ่อนผันรอการเก็บเงินรัชชูปการจำนวน พ.ศ. ๒๔๖๕
แก่ราษฎรที่ได้รับความคับแค้นอดหยากข้าวรวม ๓๐๔ คน ใน
ตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปจน
ถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน
ไว้ชั่วคราว ต่อถึงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ จึงตรวจจับ
บังคับให้เสียในอัตราที่ควร ตามพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ
พ.ศ. ๒๔๖๕ ต่อไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๕๔๕)

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขาย และ การเดินเรือ
ระหว่างสยาม กับ สวีเดน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ ระหว่างกรุงสยามกับกรุงสวีเดน ฉบับหนึ่ง ซึ่งแก้ไขบันดาหนังสือสัญญาแต่ก่อน ๆ ระหว่างประเทศทั้งสองกับโปรตุเกสว่าด้วยอำนาจศาล ที่จะพึงใช้แก่คนในบังคับสวีเดนในกรุงสยามอีกฉบับหนึ่ง ลงนามวันเดียวกัน อันหม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิวงศ์ อัครราชทูตสยามประจำกรุงสตอกโฮล์ม ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และ ท่านโบ เออสเต็น อุนเต็น เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศสวีเดน ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสวีเดน ได้ลงนามกันณะกรุงสตอกโฮล์ม เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ นั้น มีข้อสัญญากันว่าจะได้ใช้หนังสือสัญญากับโปรตุเกสนี้ ตั้งแต่วันที่ได้ออกเปลี่ยนแปลงกันสัญญาต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชลัญจกบัตร และสมเด็จพระเจ้ากรุงสเวเดนได้พระราชทานพระราชลัญจกบัตร หนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้แล้ว และพระราชลัญจกบัตรสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุงสตอกโฮล์ม และ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ สเวเดน ผู้มีอำนาจเต็มในกรณี ได้แลกเปลี่ยนต่อกัน ณ กรุงสตอกโฮล์ม เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว หนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้ จึงเป็นอันใช้ได้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวง ทบวง การ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลนี้ว่า ให้ถือตามกระทำตามความในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วานี้จนทุกข้อ ทุกประการตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่สองในรัชกาลปัจจุบันนี้

หนังสือสัญญา

ทางพระราชไมตรี การค้าขายและการเดินเรือ
ระหว่างสยามกับสวีเดน

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงสวีเดน
มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความเข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยสาทุกในระวางรัฐทั้งสองนี้ ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทางที่จะบังลุความมุ่งหมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขกันตามหนังสือสัญญาที่ใดมีต่อกันในระวางประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึงได้ทรงตกลงจะกระทำการแก้ไขนั้นให้เป็นอันสำเร็จ โดยอาศัยหลักแห่งความสมธรรม และความอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกันเป็นมรดฐาน และเพราะฉะนั้น จึงได้ทรงแต่งตั้งผู้อำนาจอเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น หม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิวงศ์
อักรราชทูตพิเศษผู้อำนาจอเต็มของพระองค์ ณระกรุงสตอกโฮล์ม

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสวีเดนนั้น ท่านโบ เออสเต็น
อนเต็น 11/10/1850 เสด็จมาที่ว่าการต่างประเทศของพระองค์

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
 ได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาตกลงกัน
 ทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ในระหว่างพระราชอาณาจักรสยาม กับ พระราชอาณาจักร
 สเวเดนจะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกัน
 เป็นนิจรันดร

ข้อ ๒

คนในบังคับของจักรภพแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย เมื่อได้
 ขอมตอนุญาตให้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่ใน
 อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว จะต้องมิเสีรภาพในอันจะ
 กระทบการเหล่านั้นได้ คือเข้าไปและเค็รทาง และอาศัยอยู่
 ในอาณาเขตของรัฐฝ่ายนั้น และมีเสีรภาพภายในอาณาเขต
 นั้นที่จะกระทำการค้า, พาณิชย์, หัตถกรรม, เกษตรกรรม
 และการเค็รเรือ และประกอบการในทางศาสนา, ทางศีกษา
 และทางทานการกศล และใช้ผู้นับชุระเป็นตัวแทน และ
 เช่าที่ดินฤาสถานที่อันสร้างขึ้น
 โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับคนในบังคับฤาพลเมืองของชาติ
 ที่โปรดให้ ^{11/19/2566}ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในการที่ปวงที่เกี่ยวข้องแก่การลุดีเอา, การเป็นเจ้าของและ
 การจำหน่ายสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์นั้น คนใน
 บังคับของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ตลอดทั่วไปใน
 อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตั้งอยู่ในฐานะอย่างเดียวก
 กันกับคนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
 อย่างอื่นนั้นทุกประการ แต่หากว่าต้องยอมตนอยู่ใต้อำนาจ
 กฎหมายและข้อบังคับซึ่งไว้สำหรับที่นั้น ๆ

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะไม่
 ต้องถูกบังคับให้เสียค่าการระฤภาษาอาการภายในอย่างใด ๆ นอก
 จากฤยักกว่าที่เรียกเก็บอยู่ในเวลานั้น ฤจะไ้เรียกเก็บต่อ
 ไปในภายหลัง จากคนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรด
 ให้ได้ประโยชน์อย่างอื่น

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย จะต้อง
 ใ้รับในอาณาเขตของ อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งความคุ้มครองนั้นคงเป็น
 เนื่องนิจสำหรับกายตัวและทรัพย์สินของตน และในกระ
 บวนนี้ จะต้องได้ส่วยบันดาสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับ
 ที่ได้ให้ไว้แล้วในเวลานั้น ฤจะไ้ให้ต่อไปในภายหลังแก่
 คนในบังคับพเนเมืองฤคนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรด
 ให้ได้ประโยชน์อย่างอื่น แต่หากว่าต้องอนวัตตามกฎหมาย
 และข้อบังคับซึ่งไว้สำหรับที่นั้น ๆ

แต่ทว่าคนในบังคับของ อัครราชที่แห่งสัตยฐธานี แต่ละฝ่าย จะต้องได้รับความชดเชยในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจากการ เกินเป็นทหารไม่ว่าทางบกทางน้ำ และไม่ว่าในกองทหาร ประจำการสามัญ ฤๅในกองทหารรักษาการประจำชาติ ฤๅใน เหล่าทหารมิลิเชีย และจากการต้องส่งเสียพลีโดยประการ ทั้งปวงอันบังคับให้เสียแทนการเกินตัวเป็นทหาร และจาก บันดาการกัษมทั้งปวงที่เป็นการบังคับ ส่วนการต้องส่งพลีฤๅ การต้องบังคับเรียกเอาอย่างอื่น ๆ เพื่อการทหารนั้น ไม่ให้ บับังคับเรียกแก่คนเหล่านี้ให้ยิ่งกว่าฤๅโดยกำหนดอย่างอื่นกว่า ที่บังคับเรียกแก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤๅแก่คนในบังคับฤๅ พลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของ อัครราชที่แห่งสัตยฐธานี แต่ละฝ่าย จะต้อง ได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งในการถือ ศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตามกฎหมาย และ กฎและข้อบังคับซึ่งใช้อยู่สำหรับที่นั้นแล้ว จะต้องมิสิทธิ์ที่ จะปฏิบัติพิธีกรรมในทางนัมัสการตามลัทธิที่ตนนับถือได้

ข้อ ๓

บันดาเคหะสถาน, คลังสินค้า, โรงงานหัตถกรรม, วัน
 ๑/10/2566 ๕ ๕
 แลสถานทอนสร้างเช่นอย่างอื่น ๆ ทั้งปวง ของคนในบังคับ

ของอัครภาคีแห่งสัตถุญานแต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขตของ
 อีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งใช้เกี่ยวเนื่องกันสำหรับ
 เป็นที่อาศัย ฉะนั้นภิกษุสงฆ์ จะต้องได้รับความยกเว้น
 จากการศึกษาและค้น และจากการสอบดูฤกษ์ตรวจสมุตฤกษ์
 เอกสารฤกษ์ชัยซึ่งมีอยู่ในนั้น เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อไข
 และตามรูประเบียบ การที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎ
 และข้อบังคับอันจะพึงใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง ฉะนั้น
 ในบังคับฤกษ์พลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง

ข้อ ๔

ในระวางอาณาเขตของ อัครภาคีแห่งสัตถุญานทั้งสองฝ่าย
 จะต้องโดยที่โดยมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการใน การค้าขาย
 และการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัตถุญานแต่ละฝ่าย พร้อมทั้ง
 เรือและสินค้าบนทุกเรือของตน จะต้องมีเสรีภาพไปได้โดย
 ปราศจากอุปสรรคและภยันตรายยังท่าเล่งที่ และเมืองท่า
 และด่านท่าทุกแห่งในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิด
 ฤกษ์จะได้เปิดต่อไปในเรือและสินค้าที่บนทุกเรือต่างประเทศไป
 ได้นั้น

๕๒๖

ข้อ ๕

อัครภาคีแห่งสัญญาฯ ตกลงกันว่า จะไม่ให้มีการห้ามฤๅการจำกัดการส่งสินค้าใด ๆ เข้าไปในเมือง, ออกจากเมือง ฤๅผ่านเมืองในระวางสองประเทศนี้ หากว่าการห้ามฤๅการจำกัดนั้น ๆ จะไม่เป็นอันพึงใช้แก่บ้านดาประเทศทั้งหลายทั่วทุกประเทศ ฤๅจะไม่เป็นอันพึงใช้แก่บ้านดาประเทศที่ตกอยู่ในลักษณะการอย่างเดียวกัน

ข้อความข้างบนนี้จะไม่เป็นอันพึงใช้สำหรับ

๑. การห้ามฤๅจำกัดเนื่องด้วยเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์
๒. การห้ามฤๅจำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัยของชาติ ฤๅของมหาชน ฤๅเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข
๓. การห้ามฤๅจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของรัฐบาล อยู่แล้วในเวลานี้ ฤๅจะได้เป็นเช่นนั้นต่อไปในภายหน้า
๔. การห้ามฤๅจำกัดเพื่อป้องกันปลุสสัตว์ฤๅพฤษยาชาติให้ปราศจากโรค ฤๅแมลงร้ายฤๅกาฝากร้าย

ข้อ ๖

คนในบังคับอัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย จะต้อง มีเสรีภาพที่จะเข้าไปยังบ้านดาศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อ

เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้ และจะต้องมีเสรีภาพ
เท่าเทียมกันกับคนในบังคับพื้นเมือง ฤๅกับคนในบังคับอา
ณานิคมของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในอันที่จะ
เลือกและใช้ผู้กฎหมาย และนายความ และผู้แทน และ
ทำการเรียกร้อง และป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ
และในการที่คนในบังคับของจักรวรรดิแห่งสัญชาติหนึ่ง แต่ฝ่าย
จะเข้าไปยังศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งตั้งแต่วันนี้ จะไม่ต้อง
ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อไขกฎหมายบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้
ไว้บังคับแก่คนในบังคับพื้นเมืองฤๅแก่คนในบังคับอาณานิคม
ของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

แต่ทว่า ข้อความเหล่านี้ ไม่กระทบกระทั่งแก่ข้อบังคับ
ที่มีอยู่แล้วที่จะได้มีขึ้นต่อไปในประเทศ ทั้งสองนี้ ฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่งซึ่งว่า ด้วยการวาง ประกันใน อันจะปฏิบัติ ตามคำพิพากษา
ของศาล และการช่วยเหลือทางกฎหมายให้เปล่า ๆ

ข้อ ๗

กรุงสเวเตนยอมรับนับถือตามหลักนิยามว่ากรุงสยามมีอิสร
ภาพในการตั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การศาลและการสรรพากร
เพราะฉะนั้นรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม ย่อมมี
สิทธิที่จะบัญญัติตั้งได้ โดยปราศจากอุปสรรคซึ่งพิกัตอิตราภาษ

อย่างใด ๆ สำหรับสินค้าขาเข้าและขาออก และารค้นภาษี
 สินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน และภาษีผ่านแดน และภาษี
 อากรและช่วยสาอากรอย่างอื่น ๆ ได้ตามแต่จะประสงค์ และ
 จะเพิ่มพิกัดภาษีศุลกากรให้สูงขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในหนังสือ
 สัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานั้นนี้ก็ได้ แต่หากว่ากรุงสยามต้องไม่
 ใช้สิทธิอันนี้แก่กรุงสเวเดน จนกว่าบัณฑิตชาติทั้งปวงซึ่งมี
 หลักฐานที่จะเรียกร้องเอาผลประโยชน์พิเศษในส่วนพิกัดภาษีศุล
 กากรในกรุงสยามตามความตกลงแต่ก่อน ๆ ได้ นั้น จักได้
 ประสาทสิทธิอย่างเดียวกันให้แก่กรุงสยาม โดยไม่เรียกร้อง
 เอาประโยชน์อื่นๆเอกสิทธิเปกการทดแทนอย่างใดเลย

ข้อ ๘

ในการนำสิ่งของใด ๆ อันได้บังเกิดขึ้นฤๅได้ทำขึ้นในอาณา
 เขตของอัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เข้ามาในอาณา
 เขตของอีกฝ่ายหนึ่ง จะมาจากแห่งใด ๆ ก็ตามนั้น ไม่ให้
 เรียกเก็บภาษีอย่างใด ๆ นอกจาก ฤๅยิ่งกว่าที่เก็บแต่สิ่งของ
 เช่นเดียวกันอันได้บังเกิดขึ้น ฤๅได้ทำขึ้นในเมืองต่างประเทศ
 ใด ๆ อันแม้ถึงว่าจะเข้ามาจากแห่งใด ๆ ก็ตาม

ส่วนสิ่งของใด ๆ ที่ส่ง จากอาณาเขตของ อัครภาคี แห่ง
 สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ออกไปยังอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง

นั้น ไม่ให้เรียกเก็บภาษีอย่างใด ๆ นอกจากภาษีงั่วที่ ต้อง
 เสียกันอยู่แล้วในเวลานี้ ภาษีจะต้องเสียต่อไปภายหน้าสำหรับ
 สิ่งของเช่นเดีวกันอันนำออกไปยังเมืองต่างประเทศใด ๆ อัน
 อัครภาคแห่งสัญญาตกลงยินยอมกันต่อไปด้วยว่า ใน
 การที่ปวงซึ่งเกี่ยวข้องด้วยการภาษีผ่านแดน การคลังสินค้า การ
 ผ่อนภาษี การให้ความสะดวกในการศุลกากร การตรวจ
 และตีราคาสินค้า และการคืนภาษีในสินค้าที่ส่งกลับออกไป
 นอกแดนนั้น แต่ฝ่ายจะให้ผลปฏิบัติแก่อีกฝ่ายหนึ่ง อย่าง
 ที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๕

ไม่ให้เก็บภาษีสรรพสามิต ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภา
 คาร ค่าด่านป้องกันโรค ภาษี ภาษีสรรพสามิตอย่างอื่น ๆ ไม่ว่า
 ประเภทใด ๆ โดยนามใด ๆ สำหรับเรือ ภาษีสินค้าที่ขึ้นทุกเรือ
 ภาษีการเดินเรือในอาณาเขตของประเทศฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จาก
 เรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าแม้ในกรณีอย่างเดียวกัน ไม่เรียก
 เก็บให้เท่าเทียมกัน และไม่เรียกเก็บโดยลักษณะอย่างเดีย
 วนจากเรือทั่วไปของชาติพื้นเมือง ภาษีของประเทศที่มีไว้
 อัครภาค การปฏิบัติเสมอภาคเช่นนี้ จะต้องถ้อยที่ถ้อยเป็น

อันพึงไว้แก่เรือของทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าเรือนั้นจะมาจากเมือง
ท่า ฤๅท่าเลออื่นที่แห่งใด และไม่ว่าจะออกไปสู่ท่าเลออื่นที่
แห่งใด

ข้อ ๑๐

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเรือเข้าและเรือออก การจัดเรือ
ให้อยู่เป็นที่ และการขนสินค้าลงเรือ และขนจากเรือที่เมือง
ท่า ท่าทองน้ำ ท่า ท่าอ่าวทอดสมอ ท่าอ่าวจอดเรือ ฤๅท่าลำ
น้ำของประเทศทั้งสองนั้น อัครภาคีแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่ง จะต้องไม่ให้เอกลิขสิทธิ์แก่เรือของประเทศที่มีให้อัครภาคี
นอกจากที่จะได้ไว้แก่เรือของอัครภาคีแห่งสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง
นั้นเหมือนกัน ความเจตนาของอัครภาคีแห่งสัญญานี้มีอยู่ว่า
เรือแต่ละฝ่ายจะต้องได้รับผลปฏิบัติคืออย่างที่เราจะกล่าวให้
ของชาติที่โปรดให้ไว้ได้ประโยชน์อย่างยั่งยืนทุกประการ

ข้อ ๑๑

การค้าขายตามชายทะเล และการจับสัตว์น้ำประจำชาติ
ของอัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจาก
บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ และจะต้องกำหนดเป็น
ระเบียบ ตามกฎหมาย และกฎ และข้อบังคับต่าง ๆ ของกรุง
สยามและกรุงสเวเดนแต่ละฝ่าย

ถ้ากำนันรบ ฤาเรอ คำชาย ลำไค ของ อัครภาคแห่งสัญญาน
 ฝ่ายใด ได้เกยติดตันฤาอัปปางลงในน่านน้ำฤาอ่าวจอดเรือ
 ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง กำนันฤาเรอนั้น ๆ พร้อมทั้งคนโดยสาร
 และสินค้าที่บนทุกจะต้องได้รับผลที่โปรดให้และความคุ้มกัน
 ต่าง ๆ อย่างเดียวกัน กับที่กฎหมายและข้อบังคับ ของรัฐนั้น
 ประสาทให้ฤาจะได้ประสาทให้ ในกรณีเช่นเดียวกันแก่เรือของ
 ชาติพื้นเมือง ฤาของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง
 และนายเรือและลูกเรือจะต้องได้รับ ความอุปการะ ช่วยเหลือ
 เสมอเหมือนกับคนในบังคับฤาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้
 ประโยชน์อย่างยิ่ง อนึ่งสินค้าที่กัมาได้จากกำนันฤาเรอคำชาย
 ลำไค ของอัครภาคแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เกย
 ติดตัน ฤาอัปปางนั้น จะไม่ต้องถูกบังคับให้ เสีย ภาษี ศุลกากร
 อย่างใด ๆ ในอาณาเขตของ อัครภาค แห่งสัญญานอีกฝ่ายหนึ่ง
 เว้นไว้แต่ที่ได้เบ็ดเตล็ดเอาออกจำหน่ายบริโภคภายในรัฐฝ่ายนั้น

เรือรบของอัครภาคแห่งสัญญาน แต่ละฝ่าย พึงเข้าไป
 และพักอยู่และทำการ ซ่อมแซมได้ใน เมืองท่า และท่าเล ดินที่
 ต่าง ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอนุญาตให้เรือรบของชาติอื่น ๆ

เข้าไปได้ และในทันที ๆ เรือรบเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามข้อ
บังคับและได้รับผลแห่งเกียรติยศ และประโยชน์ และเอก
สิทธิ์ และความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้อยู่แล้ว
ฤ็จะได้ออมให้ต่อไปภายหน้าแก่บันดาเรือรบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๑๔

ในการที่เกี่ยวแก่เปเตนต์ เครื่องหมายการค้า ญี่ห่อการค้า
และแบบอย่างต่าง ๆ นั้น คนในบังคับของอัครภากิจแห่งสัญญา
นี้แต่ละฝ่าย เมื่อได้กระทำตามแบบวิธี ซึ่งกำหนดไว้ในกฎ
หมายแล้ว จะต้องได้รับความคุ้มครองในอาณาเขตของอีก
ฝ่ายหนึ่ง เสมอเหมือนกับคนในบังคับพื้นเมือง ฤ็คนใน
บังคับฤ็พลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ใน
การนั้น ๆ

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า กรุงสยามจะอาศัยบทบัญญัติ
ข้างบนนี้ เรียกร้องเอาเอกสิทธิ์พิเศษอันกำหนดไว้ในอนุ
สัญญาระวางประเทศที่ได้แก้ไขใหม่ ว่าด้วยการป้องกัน
กรรมสิทธิ์ในอุตสาหกรรมสมบัติฉบับที่ลงนามกัน ณ กรุงวอชิง
ตันเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๑๙๑๑ และซึ่งกรุงสเวเดนได้
ประสาทให้แก่ชาติอื่น ๆ โดยมีข้อใจว่าต้องถ้อยที่ถ้อยให้ประ

โยชน์อย่างเดียวกันด้วยนั้นไม่ได้ จนกว่ากรุงสยามจะได้เข้า
เป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับที่วานี้

ข้อ ๑๕

อัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย พึงตั้งกงสุลเยเนอราล
กงสุล รองกงสุล และเจ้าพนักงานรฤพนักงารกงสุลอย่าง
อื่น ๆ ให้ไปอยู่ณดินแดนเมืองและเมืองท่าในอาณาเขตของอีก
ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นอันยอมให้เจ้าพนักงานรฤพนักงารอย่างเดียวกันของประ
เทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

แต่กระว่า เจ้าพนักงานและพนักงานรฤพนักงารกงสุลเหล่านี้ จะเข้า
ทำการตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและ
อนุมัติของรัฐบาลที่ตนจะไปประจำอยู่นั้น

เจ้าพนักงาน ทั้งหลายนี้ จะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติกิจการตาม
อำนาจได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศ
และเอกสิทธิ และความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่าง
ซึ่งประสาทให้ ฤจะได้ ประสาทให้ต่อไปแก่เจ้าพนักงานรฤพนักงารกงสุล
ของชาติที่โปรดให้ไว้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๖

ถ้าคนในบังคับคนใดของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใด ถึง
แก่ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดใน

ประเทศที่ตนถึงแก่ความตายนั้น ปราบกฏทราบกันว่าเป็นท
 ษาทฤาเป็นผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้แล้ว เจ้า
 พินัยกรรมฝ่ายหนึ่งผู้หนึ่งหรือท่านจะต้องแจ้งความแก่เจ้าพินัยกรรม
 กงสุลแห่งชาติของผู้ถึงแก่ความตาย ซึ่งอยู่ไกลเคียงที่สุด
 ให้ทราบโดยพลัน เพื่อจะได้แจ้งความที่จำเป็นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง
 ข้องทราบต่อไปโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญฐานฝ่ายใด ถึงแก่
 ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดละ
 ที่ ๆ ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตามกฎหมายของบ้านเมือง
 ของผู้ถึงแก่ความตาย ที่จะเข้า รักษา และ จัดการ ทรัพย์สินมรดก
 ฉะนั้นให้ เจ้าพินัยกรรม กงสุล ผู้ทรงอำนาจ แห่ง ราชรัฐของ ผู้ถึงแก่
 ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามแบบพิธีการที่จำเป็น
 ทุกอย่างแล้ว ได้รับอำนาจเข้าพิทักษ์และจัดการทรัพย์สินมรดก
 นั้นโดยนัยและข้อจำกัดซึ่งกฎหมายของบ้านเมืองที่มีทรัพย์สิน
 สินของผู้ถึงแก่ความตายตกอยู่นั้นบัญญัติไว้

บทบัญญัติข้างบนนี้ จะต้องใช้บังคับด้วยเหมือนกันใน
 กรณี เมื่อมีคนในบังคับคนใดของอัครภาคแห่งสัญฐานฝ่ายใด
 ได้ถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งแต่มี

ทรัพย์สินตกอยู่ในอาณาเขตนั้น และมีได้มีผู้ใดในอาณาเขตนั้นมีสิทธิที่จะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สินรตกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวแก่การจัดการทรัพย์สินรตกของผู้ที่ได้ถึงแก่ความตายนั้น บันดาสิทธิ เอกสิทธิ ประโยชน์ที่โปรดให้ ฤๅความคุ้มกันอย่างใด ๆ ซึ่งอัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้ให้ไว้แล้ว ฤๅจะได้ให้ต่อไปแก่เจ้าพนักงานกงสุลของต่างประเทศใด ๆ อันนั้น จะต้องได้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของอัครภาคอีก ฝ่ายหนึ่ง คู่กันโดยทันที และโดยไม่มีข้อไขแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๑๗

บทสัญญาในหนังสือสัญญานับนั้น ที่ว่าด้วยคนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องเป็นอันพึงใช้ภายในขอบเขตแห่งความสามารถตามกฎหมายของตน ๆ สำหรับบริษัทจำกัด และบริษัทหุ้นส่วนอย่างอื่น ๆ และองค์คณะ และสมาคมซึ่งได้จัดวางระเบียบการตามกฎหมายของฝ่ายนั้น และมีสำนักใหญ่ตั้งอยู่ในอาณาเขตของฝ่ายนั้นด้วยเหมือนกัน

บทสัญญาต่าง ๆ ในหนังสือสัญญานับนี้ ไม่กระทบกระทั่ง
 ฤๅแทนที่ฤๅเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ฤๅกฎ ฤๅข้อบังคับบ้อย่าง
 ใด ๆ ของอัครภากีแห่งสัญญานี้ ซึ่งใช้อยู่ในเวลานี้ฤๅจะได้
 บัญญัติขึ้นต่อไป อันว่าด้วยการอพยพเข้ามาในเมือง การ
 แปลงสัญชาติ การตำรวจ ฤๅการรักษาความปลอดภัยของ
 มหาชน

เป็นที่เข้าใจและยินยอมตกลงกันในที่นี้ว่า บทสัญญาใน
 หนังสือสัญญานับนี้ไม่ว่า ข้อใด อันเป็นข้อความ ซึ่งกรุงสยาม
 ให้ผลปฏิบัติอย่างชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์ยิ่งนั้น ไม่พึง
 ตีความไปโดยนัยที่ว่าเป็นการให้สิทธิ อำนาจ เอกสิทธิฤๅ
 ความคุ้มครองต่าง ๆ ซึ่งจะพึงเกิดขึ้นเฉพาะโดยเหตุที่ต่างประ
 เทศอื่น ๆ ยังคงมีสิทธิได้รับความยกเว้นจากอำนาจศาลสยาม
 อยู่

อนึ่งจะอาศัยบทสัญญาแห่งหนังสือสัญญานับนี้ เรียกร้อง
 เอาเอกสิทธิอย่างใด ๆ ซึ่งกรุงสเวเดนได้ประสาทให้ ฤๅจะได้
 ประสาทให้แก่กรุงดันมารุก ฤๅกรุงนอร์เวย์ ฤๅให้แก่ประเทศ
 ทั้งสองนั้นไม่ได้ตราบเท่าที่ยังมิได้ให้เอกสิทธิเช่นนั้น ๆ แก่
 ประเทศใด ๆ อัน

๕๓๗

ข้อ ๑๕

ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้แทนบันดาหนังสือสัญญา อนุสัญญา และความตกลงซึ่งได้ทำไว้แต่ก่อนใน ราชอาณาจักรแห่งสัญญานี้ ทั้งสองฝ่าย และตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือระหว่างสยามกับ สเวเดนและนอร์เวย์ ซึ่งลงนามกันที่กรุงลอนดอน ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๘๖๘ และความตกลงระหว่างสยามกับ สเวเดนและนอร์เวย์ กำหนดระเบียบการค้าสุรา ซึ่งได้ลงนามกันที่ กรุงสตอกโฮล์ม ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๑๘๘๓ นั้น ต้องเป็นอัน เลิก เป็น เครื่องผูกมัดต่อกันใน ราชอาณาจักรแห่งสัญญานี้

ข้อ ๒๐

ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นใน ราชอาณาจักรแห่งสัญญานี้ ใน เรื่องการตีความ ฤๅการใช้ ฤๅการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา ฉบับนี้ ฤๅโปรโตคอลติดท้ายนี้ ซึ่งไม่สามารถจะระงับให้แล้วเสร็จกันได้โดยทางทูตไซร์ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอขึ้น และมีได้มีความยินยอมพร้อมกันให้ เป็นอย่างอื่นแล้ว จะต้องเสนอข้อพิพาทนั้นต่อศาล ประจำ ยุติธรรม ราชอาณาจักร

ณกรุงเฮล และทั้งสองฝ่ายรับรองในทันทีว่า จะยอมรับเอา คำพิพากษาของศาลนี้เป็นเครื่องผูกมัดแห่งตน

ข้อ ๒๑

หนังสือสัญญาฉบับนี้ จะต้องได้รับ พระราชทาน สัตยาบัน จากสมเด็จพระเจ้ากรุงสวีเดน โดยมีข้อไข่ว่า สภารีกสติก จะต้องยินยอมด้วย และจาก สมเด็จพระเจ้า กรุงสยาม และ หนังสือสัญญานี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยน สัตยาบันซึ่งจะต้องกระทำกันที่กรุงสตอกโฮล์ม โดยเร็วที่สุด ที่จะพึงเป็นไปได้ และจะต้องเป็นอันใช้ได้ชั่วกำหนดเวลา สิบปีนับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป

ถ้าและอิครากีแห่งสัญญา ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แจ้ง เจตนา ที่จะเลิก สัญญา ล่วงหน้า สิบสองเดือนก่อน วันสิ้นกำหนดสิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น สัญญาจะต้องคงเป็นเครื่องผูกมัดต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อิครากีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การบอกเลิก สัญญาเช่นว่านี้ จะมีผลเพียงหนังสือสัญญา ฎาอนุสัญญา ฎา ความตกลง ฎาความยินยอม ซึ่งได้ยกเลิกเสียแล้วโดย หนังสือสัญญาฉบับนี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย ได้ลง
นามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญาฉบับนี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ที่กรุงสตอกโฮล์ม
ณวันที่สิบเก้าของเดือนที่เก้า พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อย
หกสิบแปด ตรงกับวันที่ สิบเก้า เดือนธันวาคม พุทธศักราช
พันเก้าร้อยยี่สิบห้า

(ประทับตราและลงพระนาม) วิบูลย์สวัสดิวงศ์

(ประทับตราและลงนาม) เออสเต็น อุนเต็น

ข้อความคดีทำย

โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล สำหรับใช้แก่คนในบังคับ
สเวเดน ในพระราชอาณาจักรสยาม

ในขณะเมื่อจะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือซึ่ง
ทำกันในระหว่าง พระราชอาณาจักรสยาม และพระราชอาณาจักร
สเวเดนนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของอิครากีแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย
ได้ยินยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ระเบียบอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมาจน
บัดนี้ สำหรับใช้แก่คนในบังคับสเวเดน กับทั้งเอกสิทธิ
ความยกเว้นและความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งคนในบังคับสเวเดนใน
กรุงสยามมีอยู่บัดนี้ เป็นส่วนหนึ่ง ฤ็เป็นของสำหรับกับ
ระเบียบอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาด และสิ้นสุด
ในวันที่เลิกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้วข้างต้น
และตั้งแต่นั้นสืบไปบัณฑิตกนในบังคับสเวเดนและบริษัทและ
องค์คณะและสมาคมสเวเดน จะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจศาลฝ่าย

ถึงแม้ว่ามีบทบัญญัติในข้อข้างต้นนี้ก็ดี แต่จนกว่าจะได้ประกาศและใช้ประมวลกฎหมายสยามแล้วทั้งหมด กล่าวคือประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งกับพาณิชย์ประมวลกระบวนพิจารณา กับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น ก็มีกำหนดต่อไปอีกห้าปี แต่ไม่เกินกว่าห้าปี ฝ่ายกรุงสเวเดน ถ้าเห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์แก่ความยุติธรรมเมื่อใด จะให้พนักงานทูตอังกฤษสุททำคำขอเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษาแห่งศาล ซึ่งพิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้ว ในคดีที่คนในบังคับสวีเดน ฤาบริษัท ฤาองค์คณะ ฤาสมาคม สเวเดนเป็นจำเลยฤาผู้ต้องหา นั้น ถอนคดีที่ชำระค้างอยู่ในศาลฝ่ายสยามใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุดฤาศาลฎีกานั้น ถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้ว จะได้โอนไปให้พนักงานทูตอังกฤษสุทพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่นนั้น จะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใด ๆ ที่ได้ถอนแล้วดังนี้ พนักงานทูตอังกฤษสุทจะได้จัดการให้สำเร็จไปตามกฎหมายสวีเดน ซึ่งสมควรใช้สำหรับคดีนั้น เว้นไว้แต่ว่าถ้าคดีความใดตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมายฤากฎหมายของพระราชอาณา

จักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้ว สิทธิและความ
รับผิดชอบของคู่ความนั้นจะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายสยาม

เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นนั้น กับทั้งที่จะบังคับให้
เป็นไปตามคำพิพากษา ซึ่งจะพึงมีในคดีเช่นนั้น อำนาจศาลของ
พนักงานทูตและกงสุลสวีเดน ในกรุงสยามจะคงมีอยู่ต่อไป

ถ้าภายในเวลาอันสมควรตั้งแต่วันประกาศบันดา ประมวล
กฎหมายที่กล่าวมาแล้ว กรุงสวีเดนสังเกตเห็นข้อรังเกียจอย่าง
ใด ๆ ในประมวลกฎหมายเหล่านั้น คือประมวลกฎหมายอาญา
ประมวลกฎหมายแพ่งกับพาณิชย์ ประมวลกระบวนการพิจารณา
และพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น รัฐบาลสยามจะพยายาม
ที่จะแก้ไขข้อรังเกียจนั้น ๆ

ข้อ ๓

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีที่คนในบังคับ
ญابริมีท์ ญากองคคณะ ญาสมาคมสวีเดนเป็นคู่ความนั้น ศาล
อุทธรณ์ณะกรุงเทพฯ จะต้องพิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ในปัญหากฎหมายนั้น จะต้องเป็นอันร้อง
อุทธรณ์ได้จากศาลอุทธรณ์ณะกรุงเทพฯ ขึ้นไปยังศาลสูงสุด
ญาศาลฎีกานั้น

คนในบังคับ ฤาบริษัท ฤาองค์คณะ ฤาสมาคมสเวเดนที่
 เป็นจำเลยฤาผู้ต้องหา ในคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลชนบทนั้น
 จะร้องขอให้ย้ายศาลก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การ
 พิจารณาคดีนั้นจะต้องพิจารณาณะกรุงเทพฯ ฤาต่อหน้าผู้พิพาก
 ษาแห่งศาล ซึ่งหากจะได้พิจารณาคดีนั้น ณ กรุงเทพฯ ฤา

ข้อความในข้อนี้จะต้องยังคงใช้อยู่ ตราบเท่าที่สิทธิอน
 คดียังคงมีอยู่ตามความในข้อ ๒

ข้อ ๔

เพื่อสำหรับป้องกันความยากลำบาก อันจะพึงเกิดขึ้นใน
 การโอนอำนาจศาลตามความที่คิดไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้ จึง
 ได้ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคดีทั้งหลายที่ฟ้องหากัน ภาย หลัง วันที่ แลก
 เปลี่ยนสัตยาบันแห่งสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะต้องยื่น
 ฟ้องและพิจารณาพิพากษาในศาลไทย ไม่เลือกกว่าเหตุที่เกิดขึ้น
 เป็นคดีนั้นจะได้มีขึ้นก่อนฤาภายหลังวันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบัน
 ดังว่ามาแล้วนั้น

(ข) บันดาคดีทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าพนักงานทูต
 ฤากงสุลสเวเดนในกรุงเทพฯ เมื่อณวันที่กล่าวแล้วนั้น จะคง
 ชำระต่อหน้าพนักงานนั้น ๆ อีกต่อไปจนคดีเหล่านั้น จะได้ จัด

การให้เป็นอันแล้วกันถึงที่สุด และอำนาจศาลของพนักงาน
ทูตและกงสุลสวีเดนจะต้องคงมีอยู่เต็มทึ่เพื่อการนี้

ในการที่เกี่ยวข้อกับคดีใด ๆ ที่พนักงานทูตจากสวีเดน
ต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นกัคิ ฎาใน
คดีใด ๆ ที่พนักงานที่วานนี้จะฟังถอนมา ตามที่กล่าวไว้ในข้อ
๒ กัคิ ถ้าพนักงานทูตจากสวีเดนเช่นวานนี้จะร้องขอแล้ว เจ้า
พนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยเหลือในการ ทุกอย่าง ที่เกี่ยว แก่
คดีนั้น ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้อำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายทนาม
ข้างทำนนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคฉบับนี้
เป็นสำคัญ ณวันที่ สิบเก้า ของเดือน ที่เก้า พระพุทธศักราช
สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด ตรงกับวันที่ สิบเก้า ธันวาคม จริศต
ศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า

(ประทับตราและลงพระนาม) วิบูลย์สวัสดิวงศ์

(ประทับตราและลงนาม) เออสเต็น อุนเต็น

ประกาศยกการเรือนจำไปขึ้นกระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรงสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า
 บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นสมควร จะยกการเรือนจำ สังกัด
 ขึ้นในกระทรวงมหาดไทย เพื่อสะดวกแก่การบังคับบัญชาและ
 ควบคุม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้โอนการเรือนจำ
 จากกระทรวงยุติธรรมไปขึ้นกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันประ
 กาศนี้

ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ มีอำนาจไป ตรวจ เรือนจำได้ตาม
 ระเบียบ

ประกาศมาณวันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ พฤศจิกายน มา ๕๗๔)

ประกาศ

ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในท้องที่หัวเมืองบาง
มณฑลและจังหวัด

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศให้ทราบทั่วกันในหนังสือราชกิจจานุเบกษาต่อไปภายหลังนั้น

บัดนี้ทรงพระราชมดำริเห็นว่า การใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนในท้องที่หัวเมืองตามมณฑลและจังหวัด ได้เจริญแพร่หลายกว่าแต่ก่อนโดยมีผู้นิยมใช้รถยนต์ ได้รับจ้าง haul ประโยชน์ในทางรับส่งสินค้าและคนโดยสารมากขึ้น เนื่องด้วยเหตุที่ถนนหนทางไปมาสะดวก แต่การบังคับบัญชายังหาทั่วถึงกันไม่ เพราะบางมณฑลก็ยังมีได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ บางมณฑลก็ได้ประกาศใช้เฉพาะเป็นจังหวัด ๆ ถึงเวลาอันสมควร จะประกาศใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในท้องที่หัวเมืองนั้น ๆ ทุกแห่ง เพื่อควบคุมการใช้ยานพาหนะล้อเลื่อนที่สัญ

จรไปมาตามทางหลวง รักษาความปลอดภัยของประชาชน
 บังคับกั้นอันตราย อันจะพึงมี แก่ชีวิต บุคคล และ ทรัพย์สินสมบัติ
 ทั้งให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบ เรียบร้อย ตามกฎ ข้อบังคับ
 ของกรมทางว่าด้วยระเบียบการให้ยวดยานพาหนะบนทางหลวง
 ของแผ่นดินและมณฑลลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ และ
 สดวกแก่การตรวจตรารถยนต์เคเบิ้ลทางคาบเกี่ยวระวางจังหวัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใ้พระราชบัญญัติรถยนต์
 ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ กับพระ
 ราชบัญญัติรถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๕ ในท้องที่หัวเมือง
 มณฑลและจังหวัดตามรายนามที่มีแจ้งอยู่ในบาณูชิต่อท้ายประ
 กาศนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นต้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการ
 กรมทาง จัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับทำการทะเบียนและอื่น ๆ
 ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถ
 ลาก รถจ้าง รถยนต์ขนาดเกวียนและล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

บัญชีรายนามมณฑลและจังหวัดที่ประกาศให้ใช้
พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๖๐ กับตามพระราชบัญญัติรถยนต์แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๕

มณฑลและจังหวัด	หมายเหตุ
มณฑลอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี	
มณฑลนครไชยศรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสมุทรสาคร	จังหวัดนครปฐมได้ประกาศใช้ แล้ว
มณฑลนครราชสีมา	ทุกจังหวัด
มณฑลนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดหลังสวน จังหวัดชุมพร	จังหวัดอื่นนอกนั้นได้ประกาศใช้ แล้ว

มณฑลและจังหวัด	หมายเหตุ
มณฑลปราจีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา	จังหวัดอื่นนอกนี้ได้ประกาศใช้แล้ว
มณฑลพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร	จังหวัดอุดรธานี สุโขทัย สวรรคโลกได้ประกาศใช้แล้ว
มณฑลภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัดตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่	จังหวัดภูเก็ตได้ประกาศใช้แล้ว
มณฑลราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	จังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรีได้ประกาศใช้แล้ว

ประกาศ

เรื่องขยายเวลาหวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสำหรับ
 สร้างการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเข็ยรากลน้อยและบางเหี้ย
 ออกไปอีก ๘ ปี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องหวงห้ามและจัดซื้อที่ดิน สำหรับสร้างการทดน้ำไขน้ำในบริเวณเข็ยรากลน้อยและบางเหี้ย พุทธศักราช ๒๔๖๗ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๔๑ หน้า ๘๕ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๗ นั้น

ความทรงทราบได้ผลออกสู่พระบาทว่า ตั้งแต่มีประกาศมาแล้ว กระทรวงเกษตรราธิการได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ในกรมทดน้ำดำเนินการเป็นลำดับมา ส่วนกิจการที่จัดกระทำไปแล้ว ในสั้มการทดน้ำไขน้ำบริเวณเข็ยรากลน้อยและบางเหี้ยถึงเวลานั้น คือ

๑. คลอง ๑-๒ แต่คลองรังสิตฯ ลงไปถึงคลองหกวาสายล่าง ๑๑/๑๑/๒๕๖๖ ๑๑/๑๑/๒๕๖๖

๒. คลองถนนต่อจากคลอง ๒ และคลองหกวาสายล่าง
ลงไปตอนใต้ถึงสามแยกคลองบางเขน การขุดลอกคลอง
เสร็จแล้ว

๓. ตั้งแต่สามแยกคลองบางเขนลงไปตอนใต้ถึงคลอง
แสนแสบ การรั้งวัดปักหลักหินกันเขตต์คลองและกรุยทาง
ทำเสร็จแล้ว

๔. คลอง ๑๖ แต่คลองรังสิต ฯ จุดคลองหกวาสายล่าง
และคลอง ๑๗ แต่คลองหกวาสายล่างลงไปจุดคลองพระองค์
ไชยา การขุดลอกคลองทำเสร็จแล้ว

๕. คันถนนกันน้ำตอนใต้แต่คลอง ๑๖ จุดคลอง ๑๐ การ
รั้งวัดปักหลักหินกันเขตต์กรุยทางและทำคันถนนเสร็จแล้ว

๖. คลองพระองค์ไชยา การขุดลอกคลองต่อจาก
คลอง ๑๗ ลงไปตอนล่างถึงคลองประเวศทำเสร็จแล้ว

๗. ต่อจากคลองพระองค์ไชยา แต่คลองประเวศถึง
คลองบางม้อ การรั้งวัดปักหลักหินกันเขตต์และกรุยทางทำ
เสร็จแล้ว

ส่วนการรั้งวัดปักกรุยและจัดซื้อที่ดินเพื่อขุดคลอง ลอก
คลอง ซ่อมคลอง ก่อสร้างสถานที่ทำการและประตูปิดเปิด
ทน้ำโขงน้ำซึ่งกำลังดำเนินยังไม่สำเร็จตลอดไป เพราะมี

อุปสรรคบางอย่าง และประกาศกระแสร์พระบรมราช
โองการ เรื่องห้ามและจัดซื้อที่ดินจะครบกำหนด ๒ ปี
วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวลาหวงห้ามและ
จัดซื้อที่ดิน สร้าง การทดน้ำไขน้ำใน บริเวณเขียง รากน้อยและ
บางเหี้ยออกไปอีก ๘ ปี ตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเป็นต้นไป

ประกาศมาวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน หน้า ๔๘๐)

ประกาศกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม
ตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียนรถยนต์
ในท้องที่หัวเมืองบางมณฑลและจังหวัด

ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ และประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ กับพระราชบัญญัติรถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๕ ในท้องที่หัวเมืองบางมณฑลและจังหวัดนั้น

เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ผู้บัญชาการกรมทาง ขอประกาศให้ทราบว่า ได้จัดตั้งเจ้าพนักงานทำการจดทะเบียน และออกใบอนุญาตจัดการตามพระราชบัญญัติที่กล่าวข้างต้น ประจำท้องที่ในหัวเมืองจังหวัดต่าง ๆ มีรายนามจังหวัด ตำแหน่งเจ้าพนักงาน และสำนักงานสำหรับจดทะเบียนแจ้งอยู่ในบัญชีต่อท้ายประกาศนี้

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
นายพลเอก บุรฉัตรไชยากร
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๕๕๕)

บัญชีรายนามมณฑลและจังหวัด ตำแหน่งเจ้าพนักงาน
และสำนักงานสำหรับจดทะเบียนที่ ในท้องที่หัวเมือง
ประจำจังหวัดต่าง ๆ

มณฑล และ จังหวัด	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	สำนักงาน สำหรับ จดทะเบียน	อักษรย่อที่ชาย แผ่นทะเบียน ทะเบียนรถยนต์ ประจำจังหวัด	หมายเหตุ
มณฑลอยุธยา จังหวัดอยุธยา	นายช่างนายด่าน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ อยุธยา	อ.ย.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
จังหวัดลพบุรี	"	ที่ทำการไปรษณีย์ ลพบุรี	ล.บ.	"
จังหวัดสระบุรี	"	ที่ทำการไปรษณีย์ สระบุรี	ส.ร.	"

จังหวัดสิงห์บุรี	นายช่างนายदान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ สิงห์บุรี	ส. ห.	นายไปรษณีย์ แปนผู้ช่วย
มณฑลนครราชสีมา	นายตรวจทางเอก บ้านโป่ง	ที่ทำการไปรษณีย์ สุพรรณบุรี	ส. พ.	"
จังหวัดสมุทรสาคร	"	ที่ทำการไปรษณีย์ สมุทรสาคร	ส. ก.	"
มณฑลปราจีนบุรี	นายช่างนายदान ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ ฉะเชิงเทรา	ฉ. ช.	"
จังหวัดนครราชสีมา	"	ที่ทำการไปรษณีย์ นครราชสีมา	น. ม.	"
จังหวัดไชยภูมิ	"	ที่ทำการไปรษณีย์ ไชยภูมิ	ช. ย.	"

มณฑล และ จังหวัด	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	สำนักงาน สำหรับ จดทะเบียน	อักษรย่อที่ขาย แผ่นโตะจารึก เครื่องหมาย ทะเบียนรถยนต์ ประจำจังหวัด	หมายเหตุ
จังหวัดบุรีรัมย์	นายช่างนายด่าน ภาคกลาง	ทำการไปรษณีย์ บุรีรัมย์	บ.ร.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
จังหวัดอุบลราชธานี	"	ทำการไปรษณีย์ อุบลราชธานี	อ.บ.	"
จังหวัดอุษัณห์	"	ทำการไปรษณีย์ อุษัณห์	ข.จ.	"
จังหวัดสุรินทร์	"	ทำการไปรษณีย์ สุรินทร์	ส.ท.	"
จังหวัดร้อยเอ็จ	"	ทำการไปรษณีย์ ร้อยเอ็จ	ร.อ.	"

จังหวัดมหาสารคาม	นายช่างนายตาน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ มหาสารคาม	ม. ต.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
จังหวัดกาฬสินธุ์	"	ที่ทำการไปรษณีย์ กาฬสินธุ์	ก. ส.	"
นครพนม	นายตรวจทางเอก ทุ่งสง	ที่ทำการไปรษณีย์ สุราษฎร์ธานี	ส. น.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	"	ที่ทำการไปรษณีย์ หลังสวน	ต. ส.	"
จังหวัดหลังสวน	"	ที่ทำการไปรษณีย์ ชุมพร	ช. พ.	"
จังหวัดชุมพร	นายตรวจทางเอก สวรรคโลก	ที่ทำการไปรษณีย์ พิศณุโลก	พ. ต.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
มณฑลพิศณุโลก	นายช่างนายตาน ภาคกลาง	ที่ทำการไปรษณีย์ พิจิตร	พ. จ.	"
จังหวัดพิศณุโลก				
จังหวัดพิจิตร				

มณฑล และ จังหวัด	ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน	ตำแหน่ง สำหรับ จดทะเบียน	อักษรย่อทนาย แม่ไม้ตระกูล เดชะหมาย ทะเบียนรถยนต์ ประจำจังหวัด	หมายเหตุ
มณฑลภูเก็ต จังหวัดระนอง	นายช่างทาง ภูเก็ต "	ที่ทำการไปรษณีย์ ระนอง	ร. น.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย
จังหวัดตะกั่วป่า	นายตรวจทางเอก โคกกลอย	ที่ทำการไปรษณีย์ ตะกั่วป่า	ต. ป.	"
จังหวัดพังงา	นายตรวจทางเอก โคกกลอย	ที่ทำการกรมทาง โคกกลอย	พ. ง.	--
จังหวัดตรัง	นายตรวจทางเอก ตรัง	ที่ทำการกรมทาง ตรัง	ต. ร.	--
จังหวัดกระบี่	นายช่างทาง ภูเก็ต	ที่ทำการไปรษณีย์ กระบี่	ก. ร.	นายไปรษณีย์ เป็นผู้ช่วย

มณฑลราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี	นายช่างทาง เพชรบุรี	ที่ทำการไปรษณีย์ เพชรบุรี	พ.บ.	นายไปรษณีย์ เป็น ผู้ช่วย
จังหวัดสมุทรสงคราม	นายตรวจทางเอก บ้านโป่ง	ที่ทำการไปรษณีย์ สมุทรสงคราม	ส.ส.	"
จังหวัดประจวบ คีรีขันธ์	นายช่างทาง เพชรบุรี	ที่ทำการไปรษณีย์ ประจวบคีรีขันธ์	ป.ช.	"

ประกาศ

เลื่อนชนทนาตำบลบ้านสวน อำเภอกุหาสวรรค์
จังหวัดพัทลุง ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลควมระพร้าว ๕ หมู่บ้าน
ตำบลตำนาน ๔ หมู่บ้านขึ้นเป็นนาฟางลอยชั้นตรี

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราชโองการ
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ทนาตำบลบ้านสวน
อำเภอกุหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง ซึ่งได้จัดเก็บเงินอากรค่านา
เป็นนาฟางลอยชั้นตรีอยู่นั้น ยังไม่เหมาะแก่การปกครอง
ได้ยุบลงแลแยกหมู่บ้านไปรวมกับตำบลควมระพร้าว ๕ หมู่บ้าน
ตำบลตำนาน ๔ หมู่บ้าน ซึ่งได้กำหนดค่านาเป็นนาฟางลอย
ชั้นตรีไร่ละ ๘๐ สตางค์ในอำเภอเดียวกัน การทำนาในหมู่บ้าน
ที่ยุบไปรวมได้ผลคล้ายคลึงกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เลื่อนชนทนาในหมู่บ้านที่ยุบมารวมขึ้นจัดเก็บเป็นนาฟางลอย
ชั้นตรีอัตราไร่ละ ๘๐ สตางค์ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ต้นไป

หอรทัยภากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศกโยคเกษม

เสนาบดี

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลสนามแย้ ท้องที่อำเภอท่ามะกา จังหวัด
ราชบุรี ซึ่งแยกออกจากตำบลยางม่วง และตำบล
ดอนชะเอม ซึ่งแยกมาจากตำบลพระแท่น
กับตำบลท่าเรือ ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลราชบุรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้แยก
ตำบลยางม่วง อำเภอท่ามะกา จังหวัดราชบุรี ออกเป็น ๒
ตำบล เรียกว่าตำบลยางม่วง และตำบลสนามแย้ กับแบ่ง
หมู่บ้านจากตำบลพระแท่น ตำบลท่าเรือ มารวมตั้งขึ้นเป็น
อีกตำบลหนึ่ง เรียกว่าตำบลดอนชะเอม ท้องที่อำเภอเดียว
กัน ตำบลยางม่วงและตำบลพระแท่นได้ประกาศใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ และตำบลท่าเรือก็ได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าตำบลสนาม
แย้ซึ่งแยกออกจากตำบลยางม่วง และตำบลดอนชะเอมซึ่ง
แบ่งหมู่บ้านมาจากตำบลพระแท่น กับตำบลท่าเรือ ก็ได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว
ด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกโท พระยาไพศาลศิลปศาสตร์

11/10/2566

ลงนามแทนผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๕ ธันวาคม หน้า ๕๕๑)

ประกาศ

ผ่อนผันรอกการเก็บเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘
แก่ราษฎรในท้องที่อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
ถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระ
ราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ “ให้เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจผ่อนผันรอกการเก็บเงินรัชชูปการ
ไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้”

บัดนี้ได้ทราบว่า ราษฎรทุกตำบลในท้องที่อำเภอท่าปลา
จังหวัดอุตรดิตถ์ เกิดอัตรัดขาดแคลนข้าวสำหรับบริโภคมา
๕ พ.ศ. แล้ว โดยเหตุการณ์ทำนองของราษฎรได้ผลข้าวไม่
เต็มภาคภูมิ เนื่องจากฝนฟ้าอากาศไม่บริบูรณ์ และใน
พ.ศ. ๒๔๖๘ นี้ได้เพิ่มความอดอยากมากขึ้น เพราะข้าวสาร
ที่จำหน่ายซื้อขายกันในท้องที่อำเภอท่าปลาเวลานี้ราคาแพง
เป็นเงิน ๔ บาท ๕๐ สตางค์ ทั้งต้องไปซื้อข้าวจากท้องที่
อำเภอบางโพธิ์จังหวัดอุตรดิตถ์มาบริโภค ไม่ใช่ว่ามีข้าวซื้อขาย

ในเขตร้ออำเภอท่าปลา ราษฎรโดยมากเป็นคนป่าดอน หวัง
พึ่งแต่การทำไร่ข้าว

จึงให้พ่อค้าคนรอกการเก็บเงินรัชชูปการจำนวน พ.ศ. ๒๔๖๕
แก่ราษฎรที่ได้รับความคับแค้นอดอยากในท้องที่อำเภอท่าปลา
จังหวัดอุตรดิตถ์ ไปจนถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อ
บรรเทาความเดือดร้อนไว้ชั่วคราว ต่อถึงวันที่ ๑ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ จึงตรวจจับบังคับให้เสียเงินในอัตราที่ถูกต้องตาม
พระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๕ ต่อไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๒ ธันวาคม น้ ๕๘๒)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลบางกะจะ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ซึ่งโอนไปขึ้นท้องที่อำเภอเมืองจันทบุรี

มณฑลจันทบุรีแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้โอน
ตำบลบางกะจะจากอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี ไปขึ้นสังกัด
ท้องที่อำเภอเมืองจันทบุรี ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคมศกนี้แล้ว
และตำบลบางกะจะนี้ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติ ประถม
ศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว
เหตุฉะนั้น เป็นอันว่า การใช้พระราชบัญญัติ ประถม ศึกษาใน
ตำบลบางกะจะ ก็ได้ไปรวมขึ้นสังกัดท้องที่อำเภอเมือง
จันทบุรี ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครอง
แล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
มหาเสวกโท พระยาไพศาลศิลปศาสตร์
ลงนามแทนผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

ประกาศ

แก้ไขประกาศลงวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๘
 เนื่องในหนังสือสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง
 กรุงเทพมหานครกับกรุงอังกฤษ ลงวันที่ ๔ มีนาคม
 รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ด้วยความตามประกาศลงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘ เนื่องในหนังสือสัญญาว่าด้วยส่งผู้ร้ายข้ามแดน ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ตอนบัญญัติผู้ว่าราชการจังหวัดในกรุงเทพฯ และเจ้าพนักงานอังกฤษ ซึ่งมีอำนาจที่จะมีโทรเลขขอร้องให้จับกุมผู้ร้ายที่หลบหนีข้ามเขตแดนไปไว้ได้พลางนั้น ยังบกพร่องอยู่ และบัดนี้ได้ตกลงกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอังกฤษที่จะแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะแก่การ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

๑. ให้แก้ไข ๒ แห่งประกาศลงวันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ เนื่องในหนังสือสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุงเทพฯ กับ อังกฤษ ที่ตกลงทำกันไว้ ณ กรุงเทพฯ ฯ

เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕. (พ.ศ. ๒๔๕๓)
ให้มีข้อความดังต่อไปนี้

“เมื่อได้รับคำขอร้องทางโทรเลขเช่นนี้แล้ว ทางพระม
แดนพม่า ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่, เชียงใหม่, แม่
ฮ่องสอน, ตาก, ผู้ว่าราชการอำเภอแม่สอด, ผู้ว่าราชการ
จังหวัดกำแพงเพชร, กาญจนบุรี, ราชบุรี, เพชรบุรี, ประ
จวบคีรีขันธ์, ชุมพร, และระนอง; ทางพระมณฑลยา ให้ผู้
ว่าราชการจังหวัดสงขลา, ยะลา, นราธิวาส, บัตตานี, สตูล
และผู้ว่าราชการอำเภอเบตง ทั้งนี้ปฏิบัติการโดยพลัน เพื่อ
ให้ออกหมายจับและให้สำเร็จผลในการที่จะจับกุมผู้ร้ายที่หลบ
หนีเข้ามาตามที่ว่าไว้ในโทรเลขนั้นไว้พลาง”

๒. ให้แก่อ. ๔ แห่งประกาศดังกล่าวแล้วนั้น มีข้อความ
ดังต่อไปนี้.

เจ้าพนักงานอังกฤษซึ่งกล่าวถึงในข้อ ๑ มีดังนี้

พระมแดนพม่า

(๑) ผู้กำกับราชการและข้าหลวงเมืองเงียวผ่ายไต ณ เมือง
ตองยี (The Superintendent and Political Officer, Southern
Shan States, Taunggyi)

- (๒) ผู้ช่วยกำกับราชการเมืองเชียงตุง (The Assistant Superintendent, Kengtung)
- (๓) ผู้ช่วยกำกับราชการภาคตะวันออกเฉียงใต้ (The Assistant Superintendent, South-Eastern Subdivision)
- (๔) ผู้ช่วยกำกับราชการและผู้ช่วยข้าหลวงภาคเกรียงแดง (The Assistant Superintendent and Assistant Political Officer, Karenni Subdivision)
- (๕) ตุลาการจังหวัด จังหวัดสะละวิน (The District Magistrate, Salween District)
- (๖) ตุลาการจังหวัด จังหวัดสะเท็น (The District Magistrate, Thaton District)
- (๗) ตุลาการจังหวัด จังหวัดแฮมเฮิสต์ (The District Magistrate, Amherst District)
- (๘) ตุลาการจังหวัด จังหวัดทวาย (The District Magistrate Tavoy District)
- (๙) ตุลาการจังหวัด จังหวัดมะริด (The District Magistrate, Mergui District)
- (๑๐) ตุลาการแขวง วิคตอเรียพอยนต์ (The Subdivisional Magistrate, Victoria Point)

๕๖๘

พรมแดนไทรบุรี

ที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับรัฐบาลเมืองไทรบุรี (The British Adviser to the Government of Kedah) ผู้บังคับการตำรวจ และผู้ช่วยผู้บังคับการตำรวจเมืองไทรบุรี (The Commissioner of Police and Assistant Commissioners of Police of Kedah)

พรมแดนปลีส

ที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับรัฐบาลเมืองปลีส (The British, Adviser to the Government of Perlis)

พรมแดนเประ

หัวหน้านายตำรวจเมืองเประ (The Chief Police Officer, Perak) นายอำเภอเประเหนือ (The District Officer, Upper Perak) ปลัดอำเภอ อำเภอโคระ (The Assistant District Officer, Kroh)

พรมแดนกะลันตัน

ที่ปรึกษาและผู้ช่วยที่ปรึกษาอังกฤษสำหรับรัฐบาลเมืองกะลันตัน และหัวหน้านายตำรวจเมืองกะลันตัน (The British Adviser and Assistant Adviser to the Government of Kelantan and the Chief Police Officer of Kelantan)

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เปนปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ ธันวาคม น้ ๕๕๕)

ประกาศ

เปลี่ยนแปลงขนาด อัตราค่าภาคหลวง
และเพิ่มเติมชนิดไม้ประเภทหวงห้ามในมณฑลพิษณุโลก
และมณฑลนครศรีธรรมราช ฉะเพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี
หลังสวน และชุมพร รวม ๓ จังหวัด

ตามความในพระราชบัญญัติรักษาป่า พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
มาตรา ๘ และ ๙ ว่า เมื่อได้กำหนดชนิดและขนาดไม้ กับ
อัตราค่าภาคหลวงแล้ว ให้เสนาบดีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลง
หรือเพิ่มเติมไม้ประเภทหวงห้ามได้ตามแต่จะเห็น
สมควรนั้น

บัดนี้ปรากฏว่าขนาดอัตราค่าภาคหลวงสำหรับไม้บางชนิด
ในมณฑลพิษณุโลก และมณฑลนครศรีธรรมราช ฉะเพาะ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังสวน และชุมพร ซึ่งได้ประกาศ
มาแล้วแต่เดิมเป็นเวลานานหาเหมาะแก่กาลสมัยไม่ เพราะ
ราคาไม้ที่ซื้อขายกันในท้องตลาดย่อมเปลี่ยนแปลงไป จึง
สมควรจะแก้ไขขนาดและอัตราค่าภาคหลวงไม้บางชนิดเสีย
กับมีไม้บางชนิดที่ยังมิได้ประกาศเป็นไม้หวงห้าม สมควร
จะประกาศเสียในคราวเดียวกันด้วย

๕๗๐

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงขนาด และ
อัตราค่าภาคหลวง กับเพิ่มเติมไม้บางชนิดเป็นไม้ประเภท
หวงห้าม ตามบัญชีท้ายประกาศนี้ แต่บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๖๐๐)

(๕๗๐ ก.)

บัญชีเปลี่ยนแปลงขนาดอัตราค่าภาคหลวง และเพิ่มเติมไม้ประเภทหวงห้าม
ในมณฑลพิษณุโลกและนครศรีธรรมราช

มณฑล	ไม้หวงห้ามประเภทชนิดที่		ชื่อไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัดโดยรอบตรงลำต้นสูงจากพื้นดิน ๑๕๐ ซม. เป็นจำนวนเส้นติเมตร		อัตราค่าภาคหลวงเมตรสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ละ				หมายเหตุ
	เดิม	แก้ไขใหม่		เดิม	แก้ไขใหม่	เดิม		แก้ไขใหม่		
						บาท	สต.	บาท	สต.	
พิษณุโลก	-	-	ไม้ชิงชัน	๑๗๕	๒๐๐	๖	-	๘	-	แก้ไขขนาดและอัตราค่าภาคหลวง
	-	-	ไม้ประดู่	๑๗๕	๒๐๐	๘	-	๘	-	
	-	-	ไม้สีเสียดอ้ม	๑๐๐	๑๕๐	๑	-	๒	-	
	-	-	ไม้อินทนิล	๑๗๕	๑๕๐	-	-	-	-	แก้ไขขนาด
	-	-	ไม้มะค่า	๑๕๐	๑๐๐	-	-	-	-	
	-	-	ไม้ตะแบก	-	-	๒	-	๓	-	แก้ไขอัตราค่าภาคหลวง
	-	-	ไม้เต็ง	-	-	๑	-	๒	-	
	-	-	ไม้รัง	-	-	๑	-	๒	-	"
	-	-	ไม้ยาง	-	-	๑	๕๐	๒	-	
	-	-	ไม้พลวง	-	-	๑	-	๑	๕๐	"
	-	๒	ไม้บนนาค	-	๑๗๕	-	-	๓	-	
	-	๒	ไม้มรก	-	๑๗๕	-	-	๓	-	เพิ่มเติมชนิดใหม่
	-	๓	ไม้ส้มกบ	-	๑๕๐	-	-	๑	-	
	-	๓	ไม้ตะเคา	-	๑๕๐	-	-	๑	-	
-	๓	ไม้คางคาก	-	๑๕๐	-	-	๑	-		
-	๓	ไม้จันทนา	-	๑๐๐	-	-	๑	-		
นครศรีธรรมราช แก้ไขเฉพาะจังหวัด สุราษฎร์ธานี หลัง- สวน และชุมพร รวม ๓ จังหวัด	-	-	ไม้ยางเสี้ยน	-	-	๑	-	๑	๕๐	แก้ไขอัตราค่าภาคหลวง

สำนักหอสมุด

ประกาศ

ผ่อนผันขยายเวลาการเก็บเงิน

รัฐชู้ปการ พ.ศ. ๒๔๖๕ แก่ราษฎรจำพวก

แม่่ว, เข้า, มุเซอร์, พลีซอ, ฉะเพาะซังตั้งบ้าน

เรือนอยู่บนดอยบนเขาในท้องที่มณฑลพายัพ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินรัฐชู้ปการ พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจผ่อนผันรอกการเก็บเงินรัฐชู้ปการไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้ขึ้น

บัดนี้สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพมีใบบอกมาว่า มีราษฎรจำพวกแม่่ว, เข้า, มุเซอร์, พลีซอ, ซึ่งอาศัยตั้งบ้านเรือนอยู่บนดอยบนเขาในท้องที่มณฑลพายัพได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการที่จะนำเงินรัฐชู้ปการมาเสียในอัตราปรกติภายในกำหนดเวลาแห่งพระราชบัญญัติเงินรัฐชู้ปการ พ.ศ. ๒๔๖๕ ไม่ได้ โดยเหตุว่าตามกำหนดเวลาที่จะเสียได้ในอัตราปรกติ นั้น เป็น ประเพณีบุคคลจำพวกนี้ไม่เดิน ทาง ลงสู่พื้น ที่ราบต่ำ

เพราะในฤดูร้อนหรือฤดูฝนมักจะเกิดโรคล้มตายกัน การเสียเงินรัชชูปการของบุคคลจำพวกนี้ตามที่เคยเป็นมา มักจะลงมาเสียในฤดูหนาว ซึ่งเป็นเวลาที่พ้นกำหนดการเสียเงินในอัตราปกติตามพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ ไปเสียแล้ว ถ้าจะจัดการบังคับให้เสียเงินในอัตราวิเศษเพราะเหตุที่ล่วงเลยกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติ ก็จะได้รับความสะดวก

จึงให้ผ่อนผันขยายเวลา การ เก็บ เงินรัชชูปการ แก่ราษฎรจำพวกนี้ ไปจนถึงสิ้นเดือนธันวาคมทุก ๆ พ.ศ. นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป ต่อถึงวันที่ ๑ มกราคม จึงตรวจจับบังคับให้เสียในอัตราวิเศษตามพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ ต่อไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๖๐๓)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลบ้านสวน อำเภอคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง
ซึ่งยุบและโอนท้องที่ไปขึ้นตำบลควนมะพร้าว ๕ หมู่บ้าน
และตำบลตำนาน ๔ หมู่บ้าน

มณฑลนครศรีธรรมราชแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้ยุบตำบลบ้านสวน อำเภอคูหาสวรรค์ และ โอนท้องที่
ไปขึ้นตำบลควนมะพร้าว ท้องที่กิ่งอำเภอลำปำ ซึ่งขึ้นอำเภอ
คูหาสวรรค์ ๕ หมู่บ้าน และไปขึ้นตำบลตำนาน ท้องที่อำเภอ
คูหาสวรรค์อีก ๔ หมู่บ้าน ตำบลทั้งนี้ได้ประกาศให้ใช้พระ
ราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าการ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบลบ้านสวนเดิม ก็ได้
แยกไปรวมขึ้นตำบลควนมะพร้าวและตำบลตำนาน ตรงกับทำ
เนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกโท ชานันวัด

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

๕๗๔

ประกาศห้าม

ข้าราชการในพระราชสำนักทำการเรียไร

ด้วยการเรียไรเพื่อซื้อทำสิ่งของทุกอย่าง ๗ ถวายนั้น มีคนผู้ทุจริตคิดมิชอบถือโอกาสแอบอ้างหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นทางที่จะให้ขุนเคืองใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๗ ให้ผู้รับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง ประกาศเป็นพระราชนิยมไว้แต่บรรดาข้าราชการในพระราชสำนักว่า ถ้าผู้ใดคิดจะเรียไรไม่ว่าจะด้วยประการใด ๆ หรือด้วยประสงค์อย่างไร ให้ทำเรื่องราวเสนอขึ้นมา ตามลำดับชั้นแห่งการปกครองจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดพิจารณา ถ้าเป็นการที่จะเกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยประการใด ๆ ก็ดี ก็ให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเรียนพระราชบัญญัติก่อน เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้วจึงให้ทำได้ นอกนั้นสมควรหรือไม่สมควรเพียงไรก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดกำหนดอนุญาต

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาวรวงศาพิพัฒน์

ผู้รับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง

ประกาศ

เปลี่ยนแปลงและยุบตำแหน่งราชการในกระทรวงวัง

เจ้าพระยาวรพงศ์พิพัฒน์ ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้รวมกรมมหาดเล็กเข้ามาในกระทรวงวัง ความแจ้งตามประกาศลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้วนั้น เมื่อได้รับพระราชทานพิจารณาการทุกแผนกเพื่อให้การดำเนินไปตามกระแสพระราชดำริห์ ก็เห็นว่าตำแหน่งราชการที่มีอยู่เดิม บางตำแหน่งไม่เหมาะสมแก่หน้าที่ นอกจากนั้นก็ยังมีชื่อที่ยุบรวมกันตัดลดให้น้อยลงได้ทั้งคนและเงินในงบประมาณ จึงได้กำหนดโครงการนำขึ้นทูลเกล้า ๆ ถวายได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้ยุบตำแหน่งหน้าที่ราชการและรวมกิจการกรมกองต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อมหาดเล็กได้มารวมในกระทรวงวังแล้ว ก็ให้เลิกตำแหน่งผู้บัญชาการมหาดเล็กเสีย
๒. ให้ยุบตำแหน่งต่าง ๆ ในกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ที่ได้มีขึ้นใหม่ นอกทำเนียบเก่า ยกกิจการตำรวจ

หลวงมารวมในสังกัดกรมวัง ในบังคับบัญชาสมุหพระราช
มณฑลเข็ญ

๓. ให้แพนทะเบียนในพระราชสำนักไปรวมอยู่ในความ
รับผิดชอบกรมบัญชีพระราชสำนัก ให้ผู้กำกับการกรมบัญชี
มีตำแหน่งเทียบชั้นอธิบดีเป็นกรมใหญ่

๔. แพทย์ชาวต่างประเทศให้ย้ายมาสังกัดในกรมบัญชาการ

๕. กรมช่างต้น ให้ไปรวมในสังกัดกรมพระราชพาหนะ

๖. พิณพาทย์ฝ่ายใน ให้ยกมารวมกับฝ่ายหน้า เป็นกรม
พิณพาทย์และโขนหลวง

๗. ให้รวมกรมรองงานกระทรวงวัง, แพนทสุขาวัง, แพนท
สุบนำ, แพนทไฟฟ้าชาวที่, เรียกว่า กรมวังนอก มีเจ้ากรม
เป็นผู้รับผิดชอบ

ตามที่ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตเปลี่ยนแปลงตั้ง
ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

กระทรวงวัง

วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาวรรพศ

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว
พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ เห็นอกระหม่อมสั่งว่า

โดยที่พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้กำหนดเวลาให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจถอนเงินสำรองธนบัตรไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบห้าแห่งราคาธนบัตรทั้งปวงที่คงออกไข้อยู่ไปลงทุนหาผลประโยชน์ และกำหนดเวลานี้ได้ขยายต่อไปโดยพระราชบัญญัติเพิ่มเติมชั่วคราว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๖๓ และมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๕ และพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๗ จนถึงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นหมดเขต

และโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรจะขยายเวลาใช้พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๖๐ ต่อไปอีก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กล่าวข้างต้นนั้น ให้คงไว้ช้อยู่ต่อไปอีกหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๘ มกราคม น้ ๖๐๕)

ประกาศ

ยกเลิกประกาศ

ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

และตั้งให้นายช่างและเจ้าหน้าที่ในท้องที่ต่าง ๆ ใน
กรมรถไฟหลวง เป็นเจ้าพนักงานสำรวจและเก็บ
เงินรัชชูปการแก่กุฎีและคณงานของกรมรถไฟหลวงแทน

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า ตามประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ลง
วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้ประกาศในหนังสือราช
กิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ ตอนที่ ๓๐ วันที่ ๒๔ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๕๖๕ ตั้งให้นายช่างและเจ้าหน้าที่ในท้องที่ต่าง ๆ ใน
กรมรถไฟหลวง ตามบัญชีท้ายประกาศ เป็นเจ้าพนักงานมี
หน้าที่สำรวจ และเก็บเงินรัชชูปการแก่กุฎีและคณงานของ
กรมรถไฟหลวง ซึ่งทำงานอยู่ในเวลาที่สำรวจเก็บเงิน ตั้ง
แต่ พระพุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นต้นไปโดยอาศัยความตาม
พระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พระพุทธศักราช ๒๕๖๕ แห่ง
มาตรา ๖ (๑) นั้น

บัดนี้ เห็นว่าเจ้าหน้าที่และท้องที่ที่จะให้เก็บเงินรัชชูปการ ตามที่ประกาศแล้วนั้น สมควรจะแก้ไขใหม่ เพื่อสะดวกแก่ ท้องที่ที่จะปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ให้ยกเลิกประกาศลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้นเสีย และตั้งให้นายช่างทาง นายช่าง บำรุงทาง นายช่างก่อสร้างเอก นายตรวจทาง นายตรวจเอก นายช่างภาคกองแปลมราง ผู้ช่วยนายช่างภาคกองแปลมราง เสมียนบำรุงทาง นายตรวจทางเอก นายช่างด้าน นายช่าง ภาคสะพานพระราม ๖ ในกรมรถไฟหลวง ซึ่งรับราชการอยู่ใน ท้องที่ต่าง ๆ ตั้งแจ้งอยู่ในบัญชีท้ายประกาศนี้ เป็นเจ้า พนักงานมีหน้าที่สำรวจ และเก็บเงินรัชชูปการแก่คูน้ำและ คนงานของกรมรถไฟหลวง ซึ่งทำงานอยู่ในเวลาที่สำรวจ เก็บเงินนั้นแทนประกาศฉบับลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาฉวันที่ ๔ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๖๑๕)

๕๘๑

บัญชีตำแหน่งเจ้าพนักงานที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งให้เป็นผู้เก็บเงินรัชชูปการแก่กุลและคนงานของกรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม ซึ่งทำงานอยู่ในเวลานั้นและท้องที่ ๆ เก็บเงิน ดังแจ้งต่อไปนี้ -

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๑	นายช่างบำรุงทางกรุงเทพ ฯ	<u>จังหวัดพระนคร</u> อำเภอปทุมวัน อำเภอบางเขน อำเภอบางซื่อ กิ่งอำเภอพญาไท <u>จังหวัดธนบุรี</u> อำเภอบางกอกน้อย อำเภอดลิ่งชัน อำเภอบางพลัด <u>จังหวัดนนทบุรี</u> อำเภอบางใหญ่ จังหวัดพระประแดง อำเภอพระโขนง
๒	นายช่างบำรุงทางแก่งคอย	<u>จังหวัดพระนคร</u> อำเภอบางเขน

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
		<p><u>จังหวัดปทุมธานี</u></p> <p>อำเภอบางกะเจ้า</p> <p><u>จังหวัดอยุธยา</u></p> <p>อำเภอบางปะอิน</p> <p>อำเภอกรุงเก่า</p> <p>อำเภอนครหลวง</p> <p>อำเภอวังน้อย</p> <p><u>จังหวัดสระบุรี</u></p> <p>อำเภอเสาไห้</p> <p>อำเภอปากเพรียว</p> <p>อำเภอแก่งคอย</p> <p><u>จังหวัดนครราชสีมา</u></p> <p>อำเภอจันทัก</p> <p>อำเภอสูงเนิน</p> <p>อำเภอเมืองนครราชสีมา</p> <p>อำเภอเมืองพิมาย</p> <p>กิ่งอำเภอท่าช้าง</p> <p><u>จังหวัดบุรีรัมย์</u></p> <p>อำเภอนางรอง</p> <p>อำเภอเมืองบุรีรัมย์</p>

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๓	นายช่างก่อสร้างเอก สาย ตะวันออกเฉียงเหนือ	<u>จังหวัดสุรินทร์</u> อำเภอเมืองสุรินทร์ <u>จังหวัดนครราชสีมา</u> อำเภอเมืองนครราชสีมา <u>จังหวัดบุรีรัมย์</u> อำเภอเมืองบุรีรัมย์ <u>จังหวัดศรีนคร</u> อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอศีขรภูมิ <u>จังหวัดอุทัยธานี</u> อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอศีขรเกษ
๔	นายช่างบำรุงทางปราจีน บุรี	<u>จังหวัดพระนครศรี</u> อำเภอบางกะปิ <u>จังหวัดพระประแดง</u> อำเภอพระโขนง <u>จังหวัดฉะเชิงเทรา</u> อำเภอแสนเสบ <u>จังหวัดฉะเชิงเทรา</u> อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๕	นายช่างบำรุงทางบ้านเขาทอง	<p>อำเภอบางน้ำเปรี้ยว <u>จังหวัดนครนายก</u></p> <p>อำเภอปากพลี <u>จังหวัดปราจีนบุรี</u></p> <p>อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอกระบี่นทร์บุรี <u>จังหวัดอุทัยธานี</u></p> <p>อำเภอนครหลวง อำเภอท่าเรือ <u>จังหวัดสระบุรี</u></p> <p>อำเภอหนองโดน <u>จังหวัดลพบุรี</u></p> <p>อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอบ้านเช่า <u>จังหวัดนครสวรรค์</u></p> <p>กิ่งอำเภอตาคลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอปากเก้าโพ</p>

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
		อำเภอชุมแสง <u>จังหวัดพิจิตร</u> อำเภอบางมูลนาก อำเภอท่าหลวง <u>จังหวัดพิษณุโลก</u> อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอบ้านหมาก
๖	นายช่างบำรุงทางอุดรดิฐ	<u>จังหวัดอุดรดิฐ</u>
๗	เสมียนบำรุงทางอุดรดิฐ	<u>จังหวัดอุดรดิฐ</u>
๘	นายตรวจเอกเด่นชัย	<u>จังหวัดแพร่</u>
๙	นายตรวจทางบ้านดารา	อำเภอสูงเม่น <u>จังหวัดอุดรดิฐ</u>
๑๐	นายตรวจทางท่าเสา	อำเภอเมืองพิไชย <u>จังหวัดอุดรดิฐ</u>
๑๑	นายตรวจทางบ้านโคก	อำเภอบางโพ <u>จังหวัดอุดรดิฐ</u>
		อำเภอเมืองพิไชย

11/10/2566

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๑๒	นายตรวจทางบ้านดารา	<u>จังหวัดอุดรธานี</u> อำเภอเมืองพิไชย
๑๓	นายตรวจทางวังหิน	<u>จังหวัดอุดรธานี</u> อำเภอเมืองพิไชย
๑๔	นายตรวจทางบ้านด่าน	<u>จังหวัดอุดรธานี</u> อำเภอถ้ำกล
๑๕	นายตรวจทางสวรรคโลก	<u>จังหวัดสวรรคโลก</u> อำเภอวังไม้ขอน
๑๖	นายตรวจทางแม่พุก	<u>จังหวัดแพร่</u> อำเภอสงเม่น
๑๗	นายตรวจทางบ้านกล้วยวง	<u>จังหวัดพิษณุโลก</u> อำเภอพรหมพิราม
๑๘	นายตรวจทางแควน้อย	<u>จังหวัดพิษณุโลก</u> อำเภอพรหมพิราม
๑๙	นายตรวจทางนครปฐม	<u>จังหวัดนครบุรี</u> อำเภอตลิ่งชัน <u>จังหวัดนครปฐม</u> อำเภอนครชัยศรี อำเภอเมืองนครปฐม

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๒๐	นายตรวจทางเพชรบุรี	<u>จังหวัดราชบุรี</u> อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอปากท่อ <u>จังหวัดเพชรบุรี</u> อำเภอเขาย้อย อำเภอกลองกระแซง อำเภอท่าช้าง อำเภอหนองจอก
๒๑	นายตรวจทางวังพิกุล	<u>จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</u> กิ่งอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี อำเภอเกาะหลัก
๒๒	นายตรวจเอกบ้านกรด	<u>จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</u> อำเภอบางสะพาน อำเภอเกาะหลัก <u>จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</u> อำเภอเกาะหลัก

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๒๓	นายตรวจเอกชุมพร	<u>จังหวัดชุมพร</u> อำเภอท่าตะเภา อำเภอปะทิว <u>จังหวัดหลังสวน</u> อำเภอสะวี
๒๔	นายตรวจเอกคันธุลี	<u>จังหวัดหลังสวน</u> อำเภอหลังสวน อำเภอสะวี <u>จังหวัดสุราษฎร์ธานี</u> อำเภอเมืองไชยา อำเภอท่าโรงช้าง อำเภอบ้านดอน
๒๕	นายช่างบำรุงทางทุ่งสง	<u>จังหวัดสุราษฎร์ธานี</u> อำเภอท่าข้าม อำเภอบ้านนา <u>จังหวัดนครศรีธรรมราช</u> อำเภอฉวาง อำเภอทุ่งสง อำเภอร่อนพิบูล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๒๖	นายตรวจเอกเทพา	<u>จังหวัดตรัง</u> อำเภอเขาขาว อำเภอกันตัง อำเภอกันตัง <u>จังหวัดสงขลา</u> อำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา <u>จังหวัดปัตตานี</u> อำเภอมะกรูด
๒๗	นายตรวจเอกตันหยงมัส	<u>จังหวัดยะลา</u> อำเภอสะเตง อำเภอโกตาบารู <u>จังหวัดนราธิวาส</u> อำเภอดันหยงมัส
๒๘	รองนายตรวจเอกบางแก้ว	อำเภอสุไหงปาดี <u>จังหวัดพัทลุง</u> อำเภอกวนขนุน

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๒๕	นายตรวจเอกหาตใหญ่	อำเภอคูหาสวรรค์ อำเภอปากพูน <u>จังหวัดสงขลา</u> อำเภอกำแพงเพชร อำเภอหาดใหญ่ <u>จังหวัดสงขลา</u> อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสะเตา อำเภอหาดใหญ่
๓๐	นายช่างด้าน	<u>จังหวัดลำปาง</u> อำเภอเมืองลำปาง
๓๑	นายช่างทาง	<u>จังหวัดลำปาง</u> อำเภอเมืองงาว
๓๒	นางช่างทาง	<u>จังหวัดเชียงราย</u> อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเมืองพาน อำเภอเมืองพะเยา <u>จังหวัดเชียงราย</u> อำเภอเชียงแสน กิ่งอำเภอเชียงแสน

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๓๓	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดเชียงใหม่</u> ทุกอำเภอ
๓๔	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดสวรรคโลก</u> อำเภอวังไม้ขอน
๓๕	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดอุดรธานี</u> อำเภอบางโพ
	นายตรวจทางเอก	อำเภอลับแล
	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดแพร่</u> อำเภอเมืองแพร่
๓๖	นายช่างทาง	อำเภอสูงเม่น
	นายช่างทาง	<u>จังหวัดจันทบุรี</u> อำเภอเมืองจันทบุรี
	นายช่างทาง	อำเภอท่าใหม่
	นายช่างทาง	<u>จังหวัดอุบล</u> อำเภอพิบูลมังสาหาร
	นายช่างทาง	<u>จังหวัดราชบุรี</u> อำเภอท่ามะกา
	นายช่างทาง	อำเภอบ้านโป่ง
	นายช่างทาง	<u>จังหวัดนครปฐม</u> อำเภอเมืองนครปฐม

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
	นายช่างทาง	<u>จังหวัดขอนแก่น</u>
๓๗	นายช่างทาง	อำเภอนาพอง <u>จังหวัดเพชรบูรณ์</u>
๓๘	นายช่างด้าน	อำเภอคลองกระแซง <u>จังหวัดสงขลา</u>
๓๙	นายตรวจทางเอก	อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเตา <u>จังหวัดสงขลา</u>
๔๐	นายช่างทาง	อำเภอท่าแพงเพชร <u>จังหวัดนครศรีธรรมราช</u>
๔๑	นายตรวจทางเอก	อำเภอร่อนพิบูล อำเภอทุ่งสง <u>จังหวัดสะตุน</u>
๔๒	นายช่างทาง	อำเภอมำบัง กิ่งอำเภอตะลุง <u>จังหวัดภูเก็ต</u>
๔๓	นายช่างทาง 11/10/2566	ทุกอำเภอ <u>มณฑลปัตตานี</u> ทุกจังหวัด. ทุกอำเภอ

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๔๔	รั้งนายช่างด้านสายตะวัน ออก	จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอกระบินทร์บุรี อำเภออรัญประเทศ
๔๕	นายช่างบำรุงทางลำปาง	จังหวัดลำปาง อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแม่ทะ อำเภอหางสัตว์ อำเภอเมืองลอง จังหวัดลำพูน กิ่งอำเภอแม่ทา อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดแพร่ อำเภอสบน้ำ จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอสารภี อำเภอเมืองเชียงใหม่
๔๖	นายช่างภาคกองแปลงรง	จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง อำเภอเมืองลำปาง

11/10/2566

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๔๗	ผู้ช่วยนายช่างภาคกอง แปลมราง	<u>จังหวัดตอตรดิตถ์</u> อำเภอบางโพ <u>จังหวัดสวรรคโลก</u> อำเภอวังไม้ขอน <u>จังหวัดนครราชสีมา</u> อำเภอเมืองนครราชสีมา <u>จังหวัดสระบุรี</u> อำเภอแก่งคอย
๔๘	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดลำพูน</u> อำเภอเมืองลำพูน
๔๙	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดสโขทัย</u> อำเภอธานี อำเภอคลองตาล กิ่งอำเภอลานหอย
๕๐	นายตรวจทางเอก	<u>จังหวัดตาก</u> อำเภอระแหง
๕๑	นายช่างทาง	<u>จังหวัดกาญจนบุรี</u> อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังนาย

เลขที่	ตำแหน่งเจ้าพนักงาน	ท้องที่ ๆ เก็บเงิน
๕๒	นายช่างทาง	จังหวัดพัทลุง กิ่งอำเภอลำปำ อำเภอควนขนุน
๕๓	นายช่างทาง	จังหวัดตรัง อำเภอกันตัง อำเภอทับเที่ยง อำเภอเขาขาว
๕๔	นายช่างทาง	จังหวัดพังงา อำเภอท้ายช้าง อำเภอท้ายเหมือง อำเภอทุ่งมะพร้าว อำเภอตะกั่วทุ่ง
๕๕	นายช่างภาคสะพานพระ รวม ๖	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กิ่งอำเภอพญาไท อำเภอบางซอ จังหวัดนครปฐม อำเภอตลิ่งชัน จังหวัดนนทบุรี อำเภอบางใหญ่

ประกาศ

ผ่อนผันรอการเก็บเงินรัชชูปการ

พ.ศ. ๒๔๖๕ แก่ราษฎร ในตำบลสองพี่น้อง
อำเภอบางหย่อง จังหวัดเพชรบุรี รวม ๔๘ คน
ถึงวันสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเห็นเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วยตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๔ “ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจผ่อนผันรอการเก็บเงินไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้”

บัดนี้ ได้ทราบว่า การทำไร่ข้าวของราษฎรชาวเกรียง ซึ่งอยู่ตำบลสองพี่น้อง อำเภอบางหย่อง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ และ พ.ศ. ๒๔๖๕ นี้ ได้ผลไม่บริบูรณ์ ได้รับความคับแค้นขาดแคลนไม่มีข้าวบริโภค ถึงกับทางราชการต้องช่วยเหลือเรียกรายทรัพย์ซื้อข้าวไปแจกจ่ายให้รับประทาน จึงให้ผ่อนผันขยายเวลาให้ราษฎรชาวเกรียงในตำบลสองพี่น้อง อำเภอบางหย่อง จังหวัดเพชรบุรี ได้เสียเงินรัชชูปการ

๕๕๗

จำนวน พ.ศ. ๒๔๖๕ ตามอัตราปกติไปจนถึงวันสิ้นเดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อบັນเทาความเดือดร้อนไว้ชั่วคราว
ต่อถึงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ จึงตรวงจับ
บังคับให้เสียในอัตราที่ควรตามพระราชบัญญัติ เงินรัฐอุปการ
พ.ศ. ๒๔๖๔ ต่อไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑๔ มกราคม หน้า ๖๒๘)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลน้ำท่วม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
 ซึ่งยุบและแบ่งหมู่บ้านไปรวมเข้ากับตำบลด่านซ้าย
 ตำบลนาหอ และตำบลหนองผือ ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มททลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
 น้ำท่วม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และแบ่งเอาหมู่บ้าน
 ไปรวมเข้ากับตำบลด่านซ้าย ตำบลนาหอ และตำบลหนอง
 ผือ ท้องที่อำเภอเดียวกันตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนพฤศจิกายน
 ศกนี้แล้ว ตำบลทั้งนี้ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ตั้ง
 แต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุ
 ฉะนั้น เป็นอันว่า การใช้พระราชบัญญัติ ประถมศึกษาใน ตำบล
 น้ำท่วมเดิมก็ได้ ไปรวมอยู่ในตำบลด่านซ้าย ตำบลนาหอ และ
 ตำบลหนองผือ ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่าย
 ปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕

มหาเสวกโท ธานีวัต

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลท่าไผ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
ซึ่งยุบไปรวมตำบลโนนใหญ่ ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลนครราชสีมาแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้
ยุบตำบลท่าไผ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ไปรวม
ตำบลโนนใหญ่ ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ตำบลทั้งสองนี้ได้
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้ว
คือ ตำบลท่าไผ่ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ตำบล
โนนใหญ่ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ เหตุฉะนั้น
เป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ในตำบลท่าไผ่
เดิม ก็ได้รวมกับตำบลโนนใหญ่ตรงกับทำเนียบท้องที่ของ
ทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

มหาเสวกโท ธานีนิวัด

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ออกโดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว
พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ ฉบับที่ ๔

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุภโยคเกษม เสนาบดี
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศตามความในพระราช
บัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ ฉบับ
ที่ ๔ ให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยตามความในประกาศลงวันที่ ๖ ธันวาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๑ มีว่า เมื่อมีผู้นำธนบัตรมาแลกเงินที่กรม
ธนบัตร ให้เจ้าพนักงานงดจ่ายเงินตราตามจำนวนเงินที่แจ้ง
ในธนบัตรนั้นต่อไปอีกสองปี นับแต่วันที่ ๒๗ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นต้นไป

และด้วยเหตุว่า เป็นการสมควรที่จะขยายกำหนดเวลา
ทั้งดจ่ายเงินตรารับแลกธนบัตรต่อไปอีก

เพราะฉะนั้น เมื่อมีผู้นำธนบัตรมาแลกเงินที่กรมธนบัตร
ให้เจ้าพนักงานงดจ่ายเงินตราตามจำนวนเงินที่แจ้งในธนบัตร
นั้นต่อไปอีก จนถึงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๑

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

สุภโยคเกษม

11/10/2566 เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๓ มกราคม หน้า ๖๓๒)

ประกาศกรมสาธารณสุข
กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งจะต้องใช้ใน
พระพุทธศักราช ๒๔๗๐

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ อธิบดีกรมสาธารณสุขขอประกาศโดยอนุมัติของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งเห็นว่าจะต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ ดังต่อไปนี้

มอร์ฟีน (Morphine) พันกรัม (๑,๐๐๐ กรัม)

ในของปรุ่ดต่อไปนี้

ทาร์เตรต (Tartrate)

ผง (Powder)

ซัลเฟต (Sulphate)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกินแรงเม็ดละ ๐.๐๑๑ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ
๐.๐๐๕๔ กรัม ๐.๐๐๘ กรัม ๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๕ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม
๐.๐๒ กรัม ๐.๐๒๕ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate) แรงเม็ดละ
 ๐.๐๐๕๔ + ๐.๐๐๐๒๖ กรัม ๐.๐๐๘ + ๐.๐๐๐๓๒ กรัม ๐.๐๐๘ +
 ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๔๓ กรัม
 ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๑๐๘ กรัม ๐.๐๒ +
 ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓๒ + ๐.๐๐๐๖๕ กรัม

กับสตรีกนิน ซัลเฟต (Strychnine Sulphate) แรง
 เม็ดละ ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๑๐๘ กรัม

กับเออร์กอติน ไซเตรต (Ergotine Citrate) แรงเม็ดละ
 ๐.๐๑๑ + ๐.๐๐๐๖๕ กรัม

น้ำبنจุ่มปูลส์ (Solution in Ampoules) แรงอัมปูลละ
 ๐.๐๐๘ กรัม ๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๕ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม ๐.๐๒ กรัม
 และ ๐.๐๓ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate) แรงอัมปูลละ
 ๐.๐๐๘ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๓๒ กรัม ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๖ กรัม
 ๐.๐๑๕ + ๐.๐๐๐๓๒ กรัม ๐.๐๑๕ + ๐.๐๐๐๔ กรัม ๐.๐๑๕ +
 ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๔ กรัม ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๖ กรัม
 ๐.๐๒ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓ + ๐.๐๐๐๖๕ กรัม

ไฮโดรโคโลไรด์ (Hydrochloride)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกินแรงเม็ดละ ๐.๐๑ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ
 ๐.๐๐๘ กรัม ๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๑ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม และ
 ๐.๐๓๒ กรัม

อะโทรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate) แรงเม็ดละ
 ๐.๐๐๘ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑๑ + ๐.๐๐๐๕ กรัม
 ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๒ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓ + ๐.๐๐๐๖ กรัม

น้ำบันจุ่มปูลส์ (Solution in Ampoules) แรงอัมปูลละ
 ๐.๐๐๕ กรัม ๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๕ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม ๐.๐๒ กรัม
 และ ๐.๐๓๒ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (Atropine Sulphate) แรงอัมปูลละ
 ๐.๐๘ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๖ กรัม
 ๐.๐๒ + ๐.๐๐๐๓ กรัม ๐.๐๒ + ๐.๐๐๐๖ กรัม ๐.๐๓ + ๐.๐๐๐๖
 กรัม

กับสะโคโปลามีน (Scopolamine) แรงอัมปูลละ ๐.๐๑๕ +
 ๐.๐๐๐๑๒ กรัม

โคเคอีน (Cocaine) ห้าร้อยกรัม (๕๐๐ กรัม)

ในของปรุ๋งต่อไปนี้

ไฮโดรโคโลไรด์ (Hydrochloride)

ผง (Powder)

ติงเจอร์โคคา (Tincture Coca)

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ

๐.๐๐๖๕ กรัม ๐.๐๑๑ กรัม ๐.๐๑๖ กรัม ๐.๐๒ กรัม และ
๐.๐๓๒ กรัม

น้ำมันจุ่มปูลส์ (Solution in Ampoules) แรงอัมปูลละ

๐.๐๑ กรัม ๐.๐๒ กรัม ๐.๐๓ กรัม และ ๐.๐๕ กรัม

เฮโรอิน ไฮโดรโคโลไรด์ (Heroin Hydrochloride)

สองร้อยห้าสิบกกรัม (๒๕๐ กรัม)

ในของปรุ๋งต่อไปนี้

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกินแรงเม็ดละ ๐.๐๐๒๖ กรัม ๐.๐๐๒๗ กรัม

๐.๐๐๕๔ กรัม ๐.๐๐๖๕ กรัม ๐.๐๐๘ กรัม ๐.๐๑ กรัม ๐.๐๑๑ กรัม
๐.๐๑๕ กรัม และ ๐.๐๑๖ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ

๐.๐๐๒๖ กรัม ๐.๐๐๒๗ กรัม ๐.๐๐๖๕ กรัม ๐.๐๑๕๔ กรัม
๐.๐๐๘ กรัม/20๑๑๑๑ กรัม และ ๐.๐๑๖ กรัม

ฝิ่นยา (Medicinal Opium) สองหมื่นกรัม (๒๐,๐๐๐ กรัม)

ในของปรุ่ดต่อไปนี้

ผง (Powder) ดิงเจอร์ (Tincture)

เอ็กสแตร์กัต (Extract) เลาดานุม (Laudanum)

ลิวิดเอ็กสแตร์กัต (Liquid Extract)

โคเดอีน (Codeine) ห้าร้อยกรัม (๕๐๐ กรัม)

ในของปรุ่ดต่อไปนี้

อัลกาลอยด์ (Alkaloid)

ซัลเฟต (Sulphate)

ฟอสเฟต (Phosphate)

ไฮโดรโคลไรด์ (Hydrochloride)

คริสตัล (Crystal)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับแทงฉีดยา (Hypodermic Tablets) แร่เม็ดละ

๐.๐๑๖ กรัม

ปุลโมเซรัม (Pulmoserum Bailly) แร่ขวดละ ๐.๑๘ กรัม

กัญชา (Cannabis Indica) ร้อยห้าสิบกกรัม (๕๕๐ กรัม)

ในของปรุ่ดต่อไปนี้

ดิงเจอร์ (Tincture)

บันโตปอน (Pantopon) ร้อยกรัม (๑๐๐ กรัม)

ในของปรุ่่งต่อไปนี้

ผง (Powder)

ไดโอนีน (Dionine) ห้ากรัม (๕ กรัม)

ในของปรุ่่งต่อไปนี้

ผง (Powder)

ปะปาเวรีน (Papaverine) หกกรัม (๖ กรัม)

ในของปรุ่่งต่อไปนี้

น้ำบันจุ่มปูลส์ (Solution in Ampoules)

เฟรนิกซ์ (Freinix) แร่งอัมปูลละ ๐.๐๔ กรัม

กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

พระโกษะภิจนิตเศ

เซ็นแทนอธิบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ มกราคม หน้า ๖๓๓)

๖๐๗

ประกาศแก้ไขระเบียบการแต่งกาย
นายทหารรักษาวัง ฯ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้แก้ไขระเบียบการแต่งกายนายทหารรักษาวังใหม่ ดังนี้

๑. เวลาแต่ง เต็มยศให้ สรววมหวก กันแดด อย่าง เครื่องครึ่งยศแทนหมวกค็อกแฮตแบบฝรั่งเศส หมวกค็อกแฮตแบบฝรั่งเศสคงใช้แต่เวลาแต่งเต็มยศใหญ่อย่างเดียว

๒. ให้เลิกใช้กระบี่สั้นแบบไทย ใช้กระบี่ยาวฝักโลหะ ขาวแบบทหารบกสำหรับเครื่องแต่งกายทุกชนิด
ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๕

เจ้าพระยาวรวงศา

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ มกราคม ปี ๒๕๖๕)

พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือ
แก้ไขเพิ่มเติม

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความในมาตรา ๕ ข้อ ๒ อย่างที่ ๒ และมาตรา ๑๗ ข้อ ๓ แห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายทหารเรือที่ได้ตราไว้เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ดังต่อไปนี้

๑) มาตรา ๕ ข้อ ๒ อย่างที่ ๒ “เสื่อใหญ่ประเทศร่อน” ซึ่งตามปกติให้เรียกว่า “เสื่อใหญ่” เฉย ๆ เป็นเสื่อผ้าขาวชนิดคอปัดแบบราชการ เหมือนอย่างที่ได้ไว้ไว้ในมาตรา ๗ ข้อ ๓ อย่างที่ ๒ ที่คอเสื่อมีปลอกคอพันสักลาดสีน้ำเงินดำ ขอบล่างขลิบแถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ขอบบนขลิบแถบทองต่างกันเป็นสองขนาด คือ ชั้นนายพลเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๓๒ มิลลิเมตร ชั้นนายนาวาและนายเรือ ขลิบแถบทองขนาด ๒๕ มิลลิเมตร กับที่ปลายแขนเสื่อทั้งสองข้าง มีปลอกแขนพันสักลาดสีน้ำเงินดำ ประดับแถบทองบ่งหมายยศและสอดคล้องตามพรรคและจำพวก ดังที่ได้บรรยายไว้ในมาตรา ๑๒ และ ๑๗

๒) มาตรา ๑๗ ข้อ ๓ เครื่องหมายยศที่แขนเสื้อตั้งได้กำหนดไว้ในข้อ ๑ แห่งมาตรานี้ ให้มีระเบียบตามชั้นยศดังนี้

ชั้นนายพลเรือ มีแถบทองขนาด ๕๐ มิลลิเมตร ๑ บั้ง และ
มีแถบทองขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ประดับเป็นบั้งเหนือชั้นขึ้นไป
โดยจำนวนต่างกัน คือ

จอมพลเรือ	๔ บั้ง
นายพลเรือเอก	๓ บั้ง
นายพลเรือโท	๒ บั้ง
นายพลเรือตรี	๑ บั้ง

นายพลเรือจัตวา มีแถบขมวดเป็นวงกลม ไม่เป็นบั้ง
ชั้นนายนาวและนายเรือ มีแถบทองเป็นขนาดและ
จำนวนบั้งโดยระเบียบอันเดียวกันกับอินทร์ชั้นน้อย

การประดับแถบทองบั้งหมายถึงศัพท์แขนเสื้อทั้ง ๒ ข้างนั้น
บั้งล่างที่สุดให้ห่างจากปลายแขนเสื้อเป็นระยะ คือ ชั้นจอมพล
เรือและนายพลเรือเอก ๒ เซนติเมตร นอกนั้น ๖ เซนติเมตร
และระหว่างบั้งทุกชั้นไว้ระยะช่องไฟตามสมควร แต่ไม่ให้
ห่างเกินกว่า ๘ มิลลิเมตร

ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

พระราชกำหนดนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ มกราคม น้ ๖๔๐)

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม
 เครื่องแต่งกายผู้ตำแหน่งเจ้า
 พุทธศักราช ๒๔๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภว่า แต่เดิมมาบรรดามุขผู้
 ตำแหน่งเจ้าจะเข้าเฝ้าทูลลอองธุลีพระบาทในโอกาสใด ๆ ก็
 ย่อม แต่งกาย ตามแบบ อย่าง อันเป็น พระราชนิยมใน ราชการ
 ตามยุคตามสมัย ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี
 เครื่องแบบสำหรับข้าราชการทุกระดับกระทรวงทบวงกรม และข้าราชการ
 ที่เข้าไปเฝ้าทูลลอองธุลีพระบาท ก็ย่อมเป็นผู้มีตำแหน่ง
 ประจำในกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เป็นส่วนมาก เครื่องแต่ง
 กายอย่างเก๋จึงตกเป็นอันล้นสมัย บัดนี้ผู้ที่มีตำแหน่งเจ้า
 แต่หากมิได้มีตำแหน่งประจำการในกระทรวงทบวงกรมใด แม้
 ปรารถนาจะเข้าไปเฝ้าทูลลอองธุลีพระบาทด้วยน้ำใจจงรักภักดี
 ก็บังเกิดข้อขัดข้องในเรื่องเครื่องแต่งกาย มีอาจเข้าไปเฝ้าทูล
 ลอองธุลีพระบาทได้ ทรงพระราชดำริเห็นเหตุดังนี้ จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งกาย
 สำหรับผู้ที่มีตำแหน่งเจ้าอื่นอีกแบบหนึ่งนั้น บัดนี้เป็นการ

สมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องเต็มยศชนอีก ให้เป็นที่
สังเกตตามทำนองเครื่องยศเครื่องแบบพระนิคือน มีข้อความ
ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยนามและกำหนดให้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งกายผู้ดำรงตำแหน่งเจ้า พุทธศักราช ๒๔๖๕

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศ
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม
เป็นต้นไป ให้ยกเลิกพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายผู้
ดำรงตำแหน่งเจ้า ลงประกาศวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๕
นั้นเสีย

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยสิทธิแต่งเครื่องแบบ

มาตรา ๔ บรรดาผู้ที่อยู่ในฐานะมีตำแหน่งเจ้าให้มีสิทธิ
แต่งเครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ได้กล่าวคือ

(๑) พระบรมวงศานุวงศ์

(๒) ข้าราชการที่ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์
ผู้มีตำแหน่งยศเทียบชั้นสัญญาบัตร

(๓) ข้าราชการประจำการที่ไม่มียศ ตามพระราชบัญญัติระเบียบภูษานันดรศักดิ์ แต่โดยตำแหน่งมีหน้าที่เข้าทูลฉลองรับพระบาท มีสิทธิแต่งตั้งได้ชั่วคราวที่ยังคงประจำการตำแหน่งเช่นนั้น

(๔) ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ขึ้นไป

มาตรา ๕ บุคคลใด ๆ นอกจากที่กล่าวมาในมาตรา ๔ เช่น กฤหบดีผู้ฐานะอันสมควร จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งเครื่องแบบนี้ และเข้าสู่ฐานะเป็นผู้ตำแหน่งเผ่าก็ได้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ได้ให้แต่งได้

มาตรา ๖ โดยนัยที่กล่าวมาในมาตรา ๔ ข้าราชการในประจำการ แม้ถึงว่าเป็นผู้มีเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัดอยู่แล้ว ก็มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ได้ แต่เมื่อเข้าเข้าทูลฉลองรับพระบาทตามตำแหน่ง มีพระราชนิมิตให้แต่งเครื่องแบบตามกระทรวงสังกัด

มาตรา ๗ ผู้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบนี้ได้ตามความในมาตรา ๔ อนุมาตรา (๒) และ (๔) นั้น ถ้าผู้ใดถูกถอดจากยศบรรดาศักดิ์ ฤๅถูกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นเกียรติให้ไว้ได้

สิทธิแต่งเครื่องแบบนี้ไซ้ ผู้นั้นเป็นอันขาดจากสิทธิที่จะแต่งเครื่องแบบนี้ได้สืบไป

มาตรา ๘ ผู้ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งเครื่องแบบนั้นตามความในมาตรา ๔ นั้น ถ้าผู้ใดประพฤติตนไม่สมควรแก่ฐานะที่ได้รับพระมหากรุณาที่ยกย่อง จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาถอนสิทธิแต่งเครื่องแบบนั้นเสียก็ได้

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยลักษณะ และประเภทเครื่องแบบ

มาตรา ๕ เครื่องแบบตามพระราชกำหนดนี้ มีลักษณะและแต่งได้เป็น ๔ ประเภท ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ก. เครื่องปรกติ

(๑) หมวดกันแดดหม้อผ้าขาวพันผ้าขาว มีตราพระครุฑพ่าห์ติดหน้าหมวดตามตัวอย่าง

(๒) เสื้อผ้าขาวแบบราชการ ทึบและข้อมือเสื้อติดแถบขาวขนาด ๒ เซนติเมตร มีลวดขาวขนานกับแถบตามตัวอย่าง

(๓) ดุมทองเกลี้ยง

(๔) เข็มทองสีน้ำเงิน ฤกษ์กางเกงขาขาวแบบราชการ

(๕) ผู้ทรงผ้าสวมรองเท้านวมสีน ขาว ญาติ ถ้าสวม
รองเท้าขาวใช้ ได้แต่ถุงเท้าขาวอย่างเดียว ผู้สวมกางเกง
สวมรองเท้าบูตหนังดำ

ข. เครื่องครึ่งยศ

(๑) หมวก เหมือนเครื่องปรกติ แต่เพิ่มยอดทรงบัวตูม
กาไหล่ทอง

(๒) เสื้อ คุม เหมือนเครื่องปรกติ

(๓) กางเกง สักหลาดดำ ขาว แบบราชการมีแถบดำ

(๔) รองเท้าบูตหนังดำ

ข. เครื่องเต็มยศ

(๑) หมวกเหมือนเครื่องครึ่งยศ

(๒) เสื้อ คุม เหมือนเครื่องปรกติ

(๓) แผ่นทาบคอพื้นสักหลาดสีดำ รูปปลายเว้าเป็น ๓
มุมติดแถบและลวดทอง และตราครุฑ ขนาดของแผ่นกว้าง
ไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร

(๔) กางเกงเหมือนเครื่องครึ่งยศ

(๕) รองเท้าบูตหนังดำ

ค. เครื่องเต็มยศใหญ่

(๑) หมวกเหมือนเครื่องครึ่งยศและเต็มยศ

(๒) เสื้อขาวแบบราชการ ติดแผ่นทับคอรอบคอและ
ข้อมือเสื้อ พินสักหลาดสีดำ และติดลวดและแถบทองขนาด
เดียวกับเครื่องปรกติ

มาตรา ๑๐ เครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนดนี้ ให้แพนท
ทะเลเบียนกระทรวงวังจัดทำตัวอย่างขึ้นไว้เป็นแบบ เมื่อมีกรณี
สงสัยให้ถือเอาตามตัวอย่างนั้นเป็นแบบอันถูกต้อง

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยหน้าที่รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๑๑ ให้เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวงวังรักษาและ
ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกำหนดนี้จนทุกประการ
ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ปี ๒๔๖๓)

ข้อบังคับเงินค่าเช่าบ้านเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๑

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ ประกาศแก้ไข เพิ่มเติมข้อบังคับเงิน
ค่าเช่าบ้าน พ.ศ. ๒๔๖๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งข้อบังคับ
เงินค่าเช่าบ้าน พ.ศ. ๒๔๖๑ ทั้ง ๒ ข้อ และให้ใช้ข้อความ
ใหม่ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ข้าราชการซึ่งควรได้ค่าเช่าบ้านตามข้อบังคับนี้ ต้อง
ประกอบด้วยลักษณะดังจะกล่าวต่อไปนี้

ก. เป็นผู้ซึ่งเจ้ากระทรวงส่งออกไปประจำตำแหน่งนอก
เขตต์อำเภอชั้นใน หรือ ทางราชการส่งย้ายจากอำเภอหนึ่ง
ไปประจำตำแหน่งอยู่อีกอำเภอหนึ่งนอกเขตต์อำเภอชั้นใน

ข. ในเขตต์อำเภอที่ต้องไปประจำตำแหน่งอยู่นั้น ไม่มี
บ้านหลวงให้อยู่ และ ผู้นั้นไม่มีเคหะสถานของตนเอง

ค. จำเป็นต้องเช่าที่พักอาศัย

ข้อ ๕ อัตราค่าเช่าบ้านให้กำหนดจ่ายดังต่อไปนี้เป็นอัตรา
ตายตัว คือ

(ก) ข้าราชการซึ่งรับพระราชทานเงินเดือนตั้งแต่เดือน
ละ ๑๐๐ บาทขึ้นไป ให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ร้อยละ ๑๐ ของ
เงินเดือน

(ข) ข้าราชการซึ่งรับพระราชทานเงินเดือนต่ำกว่าเดือน
ละ ๑๐๐ บาท ให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ร้อยละ ๑๕ ของเงินเดือน
แต่ในรายหนึ่ง ๆ ไม่นอญญาติให้เบิกเกินกว่าเดือนละ ๑๐ บาท '

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับเงินค่าเช่า
บ้าน พ.ศ. ๒๔๖๑ และให้ใช้ข้อความใหม่ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ ในวันประกาศใช้ข้อบังคับนี้ ข้าราชการผู้ใดได้รับ
อนุญาตให้เบิกเงินค่าเช่าบ้านเกินอัตราที่กำหนดข้างต้นนี้ ให้
เบิกจ่ายเกินอัตราต่อไปได้เพียงสิ้นปี พ.ศ. ๒๔๗๐ เท่านั้น”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๘ แห่งข้อบังคับเงินค่าเช่าบ้าน
พ.ศ. ๒๔๖๑ และให้ยกเลิกประกาศเพิ่มเติมข้อบังคับเงิน
ค่าเช่าบ้าน พ.ศ. ๒๔๖๒ นั้นเสีย

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ หน้า ๖๔๕)

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
และการค้าขาย และการเดินเรือ ระหว่าง
สยามกับนอร์เวย์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งได้แก้ไขขึ้นตามหนังสือสัญญาแต่ก่อน ๆ ระหว่างกรุงสยามกับนอร์เวย์ ฉบับ ๑ กับข้อความติดท้ายสัญญา อันลงนามวันเดียวกันสามฉบับ ว่าด้วยอำนาจศาล ที่จะพึงใช้แก่คนในบังคับนอร์เวย์ ในกรุงสยามเป็นการ เฉพาะกาล ฉบับ ๑ ว่าด้วยปลาซารุดินนอร์เวย์ฉบับ ๑ กับว่าด้วยผลปฏิบัติ อย่างชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งอีกฉบับ ๑ ซึ่งอัครราชทูตสยามประจำกรุงออสโลผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม กับ อัครมหาเสนาบดีและเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศนอร์เวย์ ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายนอร์เวย์ ได้ลงนามกันไว้ ณ กรุงออสโล เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ตรีศตศักราช ๑๙๒๖ นั้น มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญากับ

ทั้งข้อความติดท้ายสามฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยน
สัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่หนังสือสัญญาทั้งข้อความติดท้ายที่ว่านี้ ได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และ
สมเด็จพระเจ้ากรุงนอร์เวย์ได้พระราชทานพระราชสัตยาบัน
และพระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำ
กรุงออสโลกับอัครมหาเสนาบดีและเสนาบดีกระทรวงการต่าง
ประเทศนอร์เวย์ ผู้มีอำนาจเต็มในการนี้ได้แลกเปลี่ยนต่อกัน
ณกรุงออสโล เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
แล้ว หนังสือสัญญากับทั้งข้อความติดท้ายสามฉบับนี้ จึงเป็น
อันใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้ เจ้าพนักงานทุกกระ
รวงทบวงการ และบันดาพนักงานที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่
กล่าวไว้ในหนังสือสัญญากับทั้งข้อความติดท้ายสามฉบับนี้ ว่า
ให้ถือตามกระทำตามความในหนังสือสัญญากับทั้งข้อความติด
ท้ายสามฉบับที่ว่านี้ จึงทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๕
กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาฉะวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

๖๒๐

หนังสือสัญญา

ทางพระราชไมตรี การค้าขายและการเดินเรือ

ระวางกรุงสยามกับกรุงนอร์เวย์

ลงนามกันณะกรุงออสโล ณะวันที่ ๑๖ กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันณะกรุงออสโล

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕

คำปรารภ

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและสมเด็จพระเจ้ากรุงนอร์เวย์
มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและความ
เข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยผลในระวางรัฐทั้งสองนี้
ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทางที่จะบันลือความมุ่ง
หมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบันดาหนังสือสัญญา
ที่ได้มีต่อกันในระวางประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึงได้
ทรงตกลงกระทำกรแก้ไขนั้นให้เป็อันสำเร็จ โดยอาศัย
หลักแห่งความสมธรรม และความอำนวยประโยชน์ให้แก่กัน
และกันเป็นมูลฐาน และเพราะฉะนั้น จึงได้ทรงแต่งตั้งผู้มี
อำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น หม่อมเจ้าวิบูลย์สวัสดิวงศ์
อัครราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ ณ กรุงออสโต
และ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงนอร์เวย์นั้น ท่านอัวร์ ลิกเก อัคร
มหาเสนาบดี และเสนาบดีว่าการต่างประเทศของพระองค์
ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากล
กันทำสัญญาเป็นข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ใน ราชอาณาจักรสยาม กับ ราชอาณาจักร
นอร์เวย์จะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกัน
เป็นนิจนิต

ข้อ ๒

อัครภาคแห่งสัญญานี้ตกลงกันว่า ถ้ามีข้อพิพาทอย่างใดๆ
เกิดขึ้นในระหว่างสองฝ่าย ซึ่งไม่สามารถจะระงับได้ด้วยทำ
ความตกลงปรองดองกันอย่างธรรมดาโดยทางทูตไซริ ทั้ง
สองฝ่ายจะต้องเสนอข้อพิพาทนั้น ให้อนุญาโตตุลาการ จะ
เป็นคนเดียวฤหลายคนที่ตาม ซึ่งทั้งสองฝ่ายจักได้เลือกสรร
ขึ้น ฤให้ศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศนครเฮกนั้น
ตัดสิน ศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศนี้จะพึงมีอำนาจ

เหนือคตินั้น โดยความยินยอมพร้อมกันระหว่างทั้งสองฝ่าย
 ฤๅเมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงพร้อมกันไม่ได้ ก็ให้ศาลมีอำนาจ
 เช่นนั้นได้ โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำคำร้องขอฝ่ายเดียว

ข้อ ๓

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญา แต่ละฝ่าย เมื่อได้
 ยอมตนอยู่ใต้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่ใน
 อาณาเขตนั้นแล้ว จะต้องมีเสรีภาพในอันจะกระทำการเหล่านี้ได้ คือ เข้าไปและเค็รทางและอาศัยอยู่ในอาณาเขตของ
 อีกฝ่ายหนึ่ง และนอกจากนี้ จะต้องมีสิทธิในอันที่จะประกอบ
 การในทางศาสนา ทางศึกษาและทางทานการกุศล ให้ผู้อื่นรับ
 ฐานะเป็นตัวแทนตามที่ตนจะเลือกตั้ง และเช่าที่ดินฤๅสถานที่
 อันสร้างขึ้นสำหรับใช้เป็นที่อยู่ ฤๅสำหรับพาณิชย์การ อุตสาหะ
 กรรม การศาสนา และทานการกุศลและการอย่างอื่น ๆ ที่ชอบ
 ด้วยกฎหมาย โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับคนในบังคับฤๅ
 พลเมืองของชาติที่โปรดให้ไว้ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่ต้อง
 ยอมตนอยู่ใต้อำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งตั้งขึ้นไว้
 ในอาณาเขตนั้นด้วย

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวแก่ทางประกอบพาณิชย์การ, การเรือ,
 อุตสาหะกรรม, ภาครัฐกรรม และทางทำมาหากิน และวิชา

ซึ่งหลาย ๆ กับทั้งการลู่เอื้อเอา. การเป็นเจ้าของและ
 จำหน่ายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทุกประเภทด้วยนั้น คนใน
 บังคับของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย ตลอดทั่วไปใน
 อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตั้งอยู่ในฐานะอย่างเดียวก
 กันกับคนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่งนั้นทุกประการ

คนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอ่างเหตุใด ๆ เป็นอันขาด
 เพื่อให้เสียค่าการระงับอากรภายในอย่างใด ๆ นอกจากฤ
 ยิ่งกว่าที่เรียกเก็บอยู่ฤจะจะได้เรียกเก็บต่อไป จากคนในบังคับ
 พื้นเมืองฤจากคนในบังคับ ฤพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้
 ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ แต่ละฝ่าย จะต้อง
 ได้รับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งความคุ้มครองมั่นคงเป็น
 เนื่องถึงสำหรับกายตัว และทรัพย์สินของตน และในกระ
 บวนนี้จะต้องได้เสวยบันดาสีทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่
 ได้ให้ห้อยแล้ว ฤจะได้อีกต่อไปแก่คนในบังคับพื้นเมืองฤแก่
 คนในบังคับฤพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง
 แต่ต้องยอมตนอยู่ใต้ อำนาจบันดากฎหมาย และข้อบังคับ ซึ่ง
 ใช้สำหรับท้องถิ่นนั้นด้วย

แต่คนเหล่านี้จะต้องได้รับความยกเว้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจากการเกณฑ์ทหาร ไม่ว่าจะทางบกทางน้ำ ทางอากาศ และไม่ว่าในกองทหารประจำการสามัญ ฤๅในกองทหารรักษาการประจำชาติ ฤๅในเหล่าทหารมิลิเชีย และจากการต้องส่งเสียเงินพลีโดยประการทั้งปวง อันบังคับให้เสียต่างการเกณฑ์เป็นทหาร และจากบันดาการกั้มทุกอย่างที่เป็นการบังคับ นอกจากนี้คนเหล่านี้จะต้องได้รับความยกเว้นจาก บันดา การบังคับให้ ออกเงินฤๅให้ ส่งเงินพลี เพื่อ การทหาร เว้นไว้แต่ที่จะบังคับให้ กระทำโดยกำหนดอย่างเดียวกันกับที่บังคับแก่คนในบังคับพื้นเมืองฐานที่เป็นเจ้าของ ฤๅผู้เช่า ฤๅผู้ปกครองอสังหาริมทรัพย์ ฉนั้น แต่หากในการนี้ คนเหล่านี้จะต้องได้รับปฏิบัติอย่างเดียวกันกับคนในบังคับพื้น เมือง ฤๅคนใน บังคับ ฤๅ พลเมือง ของ ชาติ ที่ โปรตให้ ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนในบังคับของจักรภคิแห่งสัตยฐานี้ แต่ละฝ่าย จะต้องได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอันวัตตามกฎหมาย และกฎและข้อบังคับ ซึ่งใช้อยู่สำหรับที่นั้นแล้วจะต้องมีสิทธิที่จะปฏิบัติพิธีกรรมในทางนัมัสการตามลัทธิที่ตนนับถือได้ จะเป็นการกระทำเฉพาะบุคคลฤๅเป็นการสาธารณก็ตาม

ข้อ ๔

บันดาเคหะสถาน. คลังสินค้า. โรงงานหัตถกรรม. ร้าน และสถานอื่นสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ทั้งปวงของคนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งใช้เกี่ยวเนื่องกัน สำหรับการต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นจากการตรวจและค้นและจากการสอบดู ฤๅตรวจสมุด ฤๅเอกสาร ฤๅบัญชีซึ่งมีอยู่ในนั้น เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อไขและตามระเบียบการที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎ และข้อบังคับอื่นจะพึงใช้แก่คนในบังคับพื้นเมือง ฤๅแก่คนในบังคับฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๕

ในระวางอาณาเขตของอัครราชที่แห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย จะต้องถ้อยที่ถ้อยมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการ ในการค้าขาย และการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาแต่ละฝ่าย พร้อมทั้งเรือและสินค้าบนทุกระเรือของตน จะต้องมีเสรีภาพไปได้โดยปราศจากอุปสรรคและภยันตรายยังท่าเล็ดที่และท่าและทางน้ำทุกแห่งในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดฤๅจะ

ได้เปิดต่อไปให้มีการค้าขายและการเดินเรือได้กับเมืองต่าง
ประเทศ

ข้อ ๖

อัครภาคีแห่งสัญญาตกลงกันว่าจะไม่ให้มีการห้ามการ
จำกัดการส่งสินค้าใด ๆ เข้าไปในเมือง, ออกจากเมืองผ่าน
เมืองในระหว่างสองประเทศนี้ หากว่าการห้ามการจำกัด
นั้น ๆ จะไม่เป็นอันพึงใช้แก่บ้านดาประเทศทั้งหลายทั่วทุก
ประเทศ ฤจะไม่เป็นอันพึงใช้แก่บ้านดาประเทศที่ตกอยู่ใน
ลักษณะการอย่างเดียวกัน

ข้อความข้างบนนี้จะไม่เป็นอันพึงใช้สำหรับ

๑. การห้ามการจำกัดเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์
๒. การห้ามการจำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัยของ
ชาติฤาของมหาชนเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข
๓. การห้ามการจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของ
รัฐบาลอยู่แล้วในเวลานี้ ฤจะได้เป็นเช่นนั้นต่อไปในภายหน้า
๔. การห้ามการจำกัด เพื่อมองกันปลุสสัตว์ฤาฤาพฤกษาชาติ
ให้ปราศจากโรคฤาแมลงร้ายฤากาฝากร้าย

ข้อ ๗

คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้องมี
เสรีภาพที่จะเข้าไปยังบ้านดาศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ

เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้ และจะต้องมีเสรีภาพ
เท่าเทียมกับคนในบังคับพื้นเมือง ฤๅกับคนในบังคับอาณานิคม
เมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในอันที่จะเลือก
และใช้ผู้รุกราน และทนายความ และผู้แทน ให้ทำการ
เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ และใน
การที่คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญาน แต่ละฝ่าย จะเข้า
ไปยังศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งตั้งว่า จะไม่ต้องถกบังคับ
ให้ปฏิบัติตามข้อไขฤๅความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ใช้บังคับ
แก่คนในบังคับพื้นเมืองฤๅแก่คนในบังคับอาณานิคมเมืองของชาติ
ที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

แต่ทว่า ข้อความเหล่านี้ไม่กระทบกระทั่งแก่ข้อบังคับที่
มีอยู่ ณะเวลาใด ๆ ในประเทศทั้งสองนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง
ว่าด้วยการวางประกันในอันจะปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล
และการช่วยเหลือทางกฎหมายให้เปล่า ๆ

ข้อ ๘

บริษัทที่ทำการค้าขาย, การอุตสาหกรรม, การเงิน และ
การรับประกันภัย และบริษัทอื่น ๆ ทั้งปวงอันมีลักษณะประกอบ
การเศรษฐกิจ ซึ่งตั้งขึ้นถูกต้องตามกฎหมายของอัครภาค
แห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และมีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขต
ของฝ่ายนั้นเป็นอันได้รับอำนาจในอาณาเขต ของอีกฝ่ายหนึ่ง

เพื่อดำเนินสิทธิของตน และเป็นโจทก์เป็นจำเลยในศาล
ของฝ่ายนั้นได้ หากว่าอนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับของ
ฝ่ายนั้นด้วย

บริษัทเช่นนี้ ถ้าหากว่าอนุวัตตามข้อไขที่วางไว้ในบท
กฎหมายของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง และได้รับอำนาจอันจำเป็น
ในกรณีซึ่งกฎหมายของประเทศนั้นบัญญัติไว้ว่าต้องได้รับก่อน
แล้ว จะต้องมีส่วนที่ จะตั้งสำนักหลักแหล่งที่ตั้งสาขา
ที่ตั้งสำนักตัวแทน และดำเนินกิจการต่าง ๆ ของตน ใน
ประเทศนั้นได้

ในส่วนการดำเนินกิจการ และการมีสิทธิที่จะถือเอาฤ
เป็นเจ้าของ ฤเช่าถือสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์
นั้น บริษัทเช่นนี้ เมื่อได้ให้เข้าไปอยู่ในประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง
แล้ว จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างเดียวกันกับที่ได้ยอมให้
ฤจะได้ยอมให้แก่บริษัทเช่นเดียวกันของชาติที่โปรดให้ได้
ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในส่วนกิจการฤทรัพย์สินของบริษัท บริษัทเหล่านี้จะ
ไม่ต้องถูกบังคับให้เสียค่าช่วยสาอากร ฤภาษีอากร ฤค่า
การระสรรพากรประเภทใดๆ นอกจากที่พึงใช้เก็บอยู่ฤจักพึง
ใช้เก็บต่อไปจากบริษัทของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่าง
ยิ่ง และกรณีที่จะต้องถูกเรียกเก็บค่าช่วยสาอากร ฤภาษี

อาคาร ฤกษ์การะสรรพากรเช่นนั้น จะต้องถูกเรียกเก็บ
 ณะเพาะ แต่ส่วน ฤกษ์การของบริษัทเหล่านี้ที่ดำเนินอยู่ในอาณา
 เขตของอัครภาคอีกฝ่ายหนึ่ง และแต่ส่วนทรัพย์สินของ
 บริษัทนั้น ๆ อันมีอยู่ในอาณาเขตนั้น โดยแท้เท่านั้น

ข้อ ๕

อัครภาคแห่งสัญญาให้กำนัสัญญาต่อกันและกันว่า ใน
 บันดาการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่การผ่านแดนนั้น ต่างฝ่ายต่างจะ
 ให้ผลปฏิบัติแก่กันและกันอย่างชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่ง

แต่ทว่า สัญญาข้อนี้จะไม่เป็นเครื่องผูกมัดให้อัครภาค
 แห่งสัญญานฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จำต้องยอมให้สินค้าผ่านแดน
 หากว่าสินค้านั้นเป็นอันต้องห้ามมิให้นำเอาเข้ามาในเมือง เพื่อ
 เป็นการป้องกันรักษาความปลอดภัยของมหาชน ฤกษ์ความมั่นคงแห่งรัฐ
 ฤกษ์เพื่อเป็นการสุขาภิบาล ฤกษ์เพื่อป้องกันโรคร้าย
 แก่สัตว์ฤกษ์ฤกษ์ทุกชาติ

สินค้าที่ส่งผ่านแดนนั้น จะไม่ต้องถูกเรียกค่าการะสรรพา
 กรพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดในส่วนที่ผ่านแดนนั้น (รวมทั้ง
 ขาเข้ามาและขาออกไป) เว้นไว้แต่ค่าการะสรรพากรที่มี
 เจตนาจะเก็บณะเพาะสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการควบคุมและ

การปกครองที่จะต้องกระทำเนื่องในการส่งสินค้าผ่านแดนนั้น และค่าภาระสรรพากรที่เก็บสำหรับธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินค้านั้น ในตอนที่พักอยู่ในคลังสินค้าฤกษ์กำลังบันทุกไป

สำหรับประโยชน์แห่งสัญญาข้อนี้ คำว่า “ผ่านแดน” และคำว่า “สินค้าที่ส่งผ่านแดน” นั้น ให้ตีความตามบทวิเคราะห์ที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ แห่งกฎว่าด้วยเสรีภาพแห่งการส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งที่ชุมนุมคณะเมืองบาร์เซโลนาได้ตกลงกันเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๑๙๒๑

ข้อ ๑๐

อัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย ยินยอมตกลงจะให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่คนพื้นเมือง ฤาอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการตั้งปรองที่เกี่ยวแก่การ ขนบบุคคล และหีบห่อเข้าของ และสินค้าในอาณาเขตผ่านอาณาเขตของตน

สินค้าทุกประเภท ที่มีกำเนิดในอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายหนึ่ง และนำเข้าไปในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องไม่ถูกเสียภาษีภายใน ฤาภาษีผ่านด่านภายใน ฤาภาษีเครื่องบริโภคนะหนักที่สูง ยิ่งกว่าที่เรียกเก็บ ฤาจะได้เรียกเก็บต่อไปแก่สินค้าอย่างเดียวกันของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๑

พระราชอาณัติจรัลนอร์เวย์ยอมรับนับถือว่า หลักนิยมแห่งอิสรภาพ ประชาชาตินั้นจักต้องได้แก่พระราชอาณัติจรัลสยามในการห้ปวง ซึ่งเกี่ยวข้องกับพิกัต อัตรากาษาสำหรับ สิ้นค้าขาเข้า และขาออก, การกั้นกาษาสิ้นค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน, การกาษาผ่านแดน และการกาษาอากรและการส่วยสาอากรอย่างอื่น ๆ ทั้งปวง และโดยมีข้อไขอยู่ว่า จะต้องได้รับผลปฏิบัติเสมอเหมือนกับชาติอื่น ๆ ในการเหล่านี้ไซ้ กรุงนอร์เวย์ยินยอม ที่จะให้ กรุงสยามเพิ่ม พิกัดกาษาสุลกากรให้ สูงขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานี้ แต่หว่ามีข้อไขต่อไปด้วยว่า บันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่จะเรียกร้องเอาผลปฏิบัติพิเศษในส่วนพิกัดกาษาสุลกากรในกรุงสยามได้นั้น จักได้ยินยอมให้เพิ่มได้เช่นนี้ด้วยเสรีภาพ และโดยไม่เรียกร้อง เอา ประโยชน์ ฤฯ เอกสิทธิ์ เป็น การทดแทนอย่างใดเลย

ข้อ ๑๒

สิ่งของอันได้เกิดขึ้น ฤฯ ได้ทำขึ้นในกรุงสยาม และสิ่งของอันได้เกิดขึ้น ฤฯ ได้ทำขึ้นในกรุงนอร์เวย์นั้น เมื่อนำเข้าไปในอาณาเขตของภาคอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ในการห้ปวง

ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษีขาเข้า, ภาษีอากรฤๅค่าภาระสรรพากรทุกอย่างนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็เป็นประโยชน์ดีเท่ากับที่ได้ให้ ฤๅจะได้ให้ต่อไปสำหรับสิ่งของของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

สิ่งของต่าง ๆ ที่ส่งจากกรุงสยามไปยังกรุงนอร์เวย์และที่ส่งจากกรุงนอร์เวย์ไปยังกรุงสยามนั้น ในการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษีขาออก ฤๅภาษีอากร ฤๅค่าภาระสรรพากรทุกอย่างนั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติซึ่งอย่างน้อยที่สุดก็เป็นประโยชน์ดีเท่ากับที่ได้ให้ ฤๅจะได้ให้ต่อไปสำหรับสิ่งของซึ่งส่งออกไปยังชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งดังที่ว่มานี้ ต้องกินความครอบคลุมถึงระเบียบการศุลกากรแบบวิธีศุลกากรทั้งปวง, การคืนภาษีสินค้าซึ่งส่งกลับออกไปนอกแดน, การใช้คลังสินค้าซึ่งเจ้าของจะต้องให้ใบประกันว่าจะเสียค่าภาษีศุลกากร และใบสำคัญบอกถิ่นเดิมของสิ่งของต่าง ๆ นั้นด้วย

บันดาสั่งทั้งปวงอันเป็นของซึ่งนำเข้าไปได้ ฤๅจะนำเข้าไปได้ต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ยังทำไว้ในอาณาเขตของพระราชอาณาจักรสยามโดยเรือสยาม ฤๅเรือ ของประเทศ

อันนั้น พึงนำเข้าไปโดยเรือนอร์เวย์ยังทำเรือเหล่านั้นได้ดุกกัน โดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร ฤกว่าการสรรพากรไม่ว่าโดยนามใด ๆ อย่างอื่น ฤยังกว่าที่เก็บจากของอย่างเดียวกันอันนำเข้าไปโดยเรือสยาม ฤเรือของประเทศอื่น และโดยถ้อยที่ถ้อยให้ประโยชน์เสมอกัน บันดาสิ่งทั้งปวงอันเป็นของซึ่งนำเข้าไปได้ ฤจะนำเข้าไปได้ต่อไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ยังทำเรือในอาณาเขตของ พระราชอาณาจักรนอร์เวย์ โดยเรือนอร์เวย์ ฤเรือของประเทศอื่นนั้น ก็พึงนำเข้าไปโดยเรือสยามยังทำเรือเหล่านั้นได้ดุกกัน โดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร ฤกว่าการสรรพากรไม่ว่าโดยนามใด ๆ อย่างอื่น หรือยิ่งกว่าที่เก็บจากของที่นำเข้าไปโดยเรือนอร์เวย์ ฤเรือของประเทศอื่น การที่ถ้อยที่ถ้อยให้ประโยชน์เสมอกันเช่นนี้ จะต้องเป็นอันใช้ได้ โดยไม่เลือกว่า สิ่งของเหล่านั้น ตรงมาจากถิ่นเดิมของ สิ่งของนั้น ๆ ฤมาจากแห่งใด ๆ อัน

โดยนัยอย่างเดียวกันนี้ ในการเกี่ยวข้องด้วยการนำของ ออกไปนอกประเทศก็จะต้องปฏิบัติให้ เสมอภาคบริบูรณ์ เพื่อว่าภาษีชั้นในและภาษีขาออกก็ดี, การผ่อนภาษีและการคืน ภาษีสินค้าอันส่งกลับออกไปนอกแดนก็ดี ที่จะต้องเสียและ

ได้รับในอาณาเขต ของอัครภาคีแห่งสัญญา นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
เนื่องด้วยการนำส่งของใด ๆ อันจะพื้งนำออกไปได้ โดยชอบ
ด้วยกฎหมาย ในเวลานั้นฤๅต่อไปภายหน้านั้น จะได้เป็นอัน
ไว้ให้เสียและให้ได้รับเป็นอัตราสม่ำเสมออย่างเดียวกัน ไม่ว่า
การที่นำออกไปนั้น จะได้ นำออกไปโดยเรือสยามฤๅเรือ
นอกรเว์ฤๅเรือของประเทศอื่น และไม่ว่าจะนำออกไปสู่ท่า
เรือแห่งใด จะเป็นท่าเรือของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่ง ฤๅจะเป็นท่าเรือของประเทศอื่นก็ตาม

ข้อ ๑๓

เรือค้าขายของอัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย ที่บนทุก
อับฉะถี ฤๅสินค้าที่ ๔ ซึ่งมาถึงฤๅออกไปจากท่าเรือของอีก
ฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับสิทธิ, เอกสิทธิ, เสรีภาพ, ประโยชน์
ที่โปรดให้, ความคุ้มกันและความยกเว้นต่าง ๆ ในการที่เกี่ยว
ด้วยการเดินเรือเช่นเดียวกันกับที่เรือ ของชาติพื้นเมือง ฤๅเรือ
ของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่าง ยิ่งได้รับ อยู่ใน เวลานั้น
ฤๅจะได้รับต่อไปในภายหน้า ไม่ว่าเรือ นั้นจะมาจากแห่งใด
ฤๅจะไปยังแห่งใด

ไม่ให้เก็บภาษีค่าระวางเรือ, ค่าท่า, ค่านำร่อง, ค่าประภา
การ, ค่าด่านขี้อังกัณโรค ฤๅภาษีอื่น ๆ ที่คล้ายๆกันองเดียว

กัน ไม่ว่าประเภทใด ๆ โดยนามใด ๆ ซึ่งจะเรียกเก็บในนาม
 ฤๅเพื่อประโยชน์ของรัฐบาล, ฤๅข้าราชการ, ฤๅบุคคลเอกชน,
 ฤๅองค์สมาคม, ฤๅสถานใด ๆ ณะท่าเรือในอาณาเขตของ
 ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจากเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าแม้การที่เก็บนั้น
 ในกรณีอย่างเดียวกันไม่เรียกเก็บให้เท่าเทียมกัน ฤๅไม่เรียก
 เก็บโดยลักษณะอย่างเดียวกัน จากเรือของชาติพื้นเมือง ฤๅเรือ
 ของประเทศอื่น

ในการที่ปวงที่เกี่ยวกับเรือเข้าและเรือออก, การจัดเรือให้
 อยู่เป็นที่และการขนสินค้าลงเรือและขึ้นจากเรือที่เมืองท่า, ที่
 ท้องน้ำ, ที่อู่, ที่ทอดสมอ, ที่อ่าวกำบังฤๅที่ทางน้ำของประเทศ
 ทั้งสองนี้ จะต้องไม่ให้เอกสิทธิ์แก่เรือของชาติพื้นเมือง ฤๅ
 เรือของประเทศอื่น นอกจากที่จะได้ให้แก่เรือของประเทศ
 อีกฝ่ายหนึ่งนั้นเหมือนกัน ความเจตนาของอัครภาคีแห่ง
 สัญญานี้มีอยู่ว่า ในกระบวนที่ว่านี้ ตั้งใจจะให้เรือแต่ละฝ่าย
 ได้รับผลประโยชน์อย่างที่ได้ ประสาทให้แก่เรือของชาติพื้นเมือง
 ฤๅแก่เรือของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๔

การค้าขายตามชายทะเลและการจับสัตว์น้ำประจำชาติของ
 อัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจากบท

บัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ และจะต้องกำหนดเป็นระเบียบ ตามกฎหมาย และกฎ และข้อบังคับต่าง ๆ ของกรุงสยามและกรุงนอร์เวย์แต่ละฝ่าย

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า คนในบังคับและเรือสยามในอาณาเขตและดินแดนของพระราชอาณาจักรนอร์เวย์และคนในบังคับและเรือนอร์เวย์ ในอาณาเขตและดินแดนของพระราชอาณาจักรสยามจะต้องมีสิทธิในการอันนี้เหมือนกันกับคนในบังคับฤพลเมืองฤเรือของชาติอื่น ๆ ได้รับฤจะได้ออกไป ตามกฎหมายและกฎและข้อบังคับเหล่านั้น

ข้อ ๑๕

เรือค้าขายลำใดของจักรภักแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่ายซึ่งถูกกำลังพายุฤมีเหตุทุกขภัยอย่างใดอัน บังคับให้ เข้ากำบังอาศัยในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่งไซ้ จะต้องมีเสรีภาพที่จะแต่งเรือใหม่ณที่นั้น และหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทุกอย่าง และออกเรือเคิระทะเลต่อไปอีกได้ โดยไม่ต้องใช้ค่าภาษีศุลกากรอันใดยิ่งกว่าที่เรือของชาติพื้นเมือง ฤเรือของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งจักต้องไซ้ แต่ทว่าในกรณีที่ นายเรือค้าขายจักมีความจำเป็นจะต้องจำหน่ายสินค้าเสียส่วนหนึ่ง เพื่อที่จะได้เงินมาให้เป็นค่าโสหุ่ยแล้ว นายเรือจะต้อง

อนวัตตามข้อบังคับและพิกัตภายในท่าเล ที่นายเรือ จักได้ เข้า
มาอยู่^๕นั้น

ถ้าเรือค้าขายลำใดของอัครภาคแห่งสัญญาณแต่ละฝ่ายได้
เกยติดตันฤอัปปางสงตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าพนักงาน
งารฝ่ายท้องที่ จะต้องรับบอกเหตุที่เกิดขึ้นนั้น แก่เจ้าพนักงาน
กงสุลของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ในตำบลนั้น ฤที่อยู่ในใกล้
เคียงที่สุด

กำปั่นฤเรือที่เกยติดตันฤอัปปางเช่นนั้น และส่วนใด ๆ
ของกำปั่นฤเรือนั้น กับทั้งเครื่องตกแต่งใช้สอยทั้งปวง
และเครื่องเรือทุกอย่าง ซึ่งเป็นของประจำกำปั่นฤเรือนั้น
กับบันดาสิ่งของและสินค้าที่กู่มาได้จากกำปั่นฤเรือนั้น ทั้ง
สิ่งของใด ๆ ซึ่งหากได้ทิ้งทะเล ฤเงินที่ได้จากการขายของ
นั้น ๆ ถ้าหากได้ขาย กับทั้งเอกสารทั้งปวงที่ค้นพบบนกำปั่น
ฤเรือซึ่งได้เกยติดตันฤอัปปางเช่นนั้น จะต้องส่งคืนให้แก่
เจ้าของกำปั่นฤเรือนั้น ฤตัวแทนเจ้าของนั้น ๆ ในเวลาที่
มาเรียกร้องเอา ทั้งนี้ภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย
และกฎและข้อบังคับของประเทศที่เรือมาอัปปางฤเกยติดตัน
อยู่นั้น และเจ้าของฤตัวแทนเช่นนั้น จะต้องใช้เงินแต่เพียง
เป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาทรัพย์สินทั้งค่าเรือและค่าใช้จ่าย

อื่น ๆ เท่าที่จักต้องใช้ ถ้าหากว่าเรือแห่งประเทศพื้นเมืองนั้นจักอับปางลง

สิ่งของและสินค้าที่ก่มาไต่จากการอับปางนั้น จะต้องงดเว้นไม่เก็บภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ เว้นไว้แต่ที่ได้เบ็ดเตล็ดเอาออกจำหน่ายบริโภค จึงจะต้องเสียภาษีตามธรรมดา

ในกรณีที่กำปั่น ฤเรือ ของคนในบังคับของจักรภพแห่งสัญชาติฝ่ายหนึ่งได้ถูกพายุพัดเข้าไปเกยติดตื้นฤอับปางลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของฤตัวแทนเจ้าของไม่ได้ยู่ณที่นั้น ฤอยู่แต่เรียกร้องให้ทำเช่นนั้น เจ้าพนักงานกงสุลผู้ทรงอำนาจของจักรภพที่เป็นเจ้าสังกัดของเรือนั้น จะต้องได้รับอำนาจที่จะเข้าช่วยเป็นธุระ เพื่อจะได้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือที่จำเป็นให้แก่คนในบังคับแห่งรัฐของตน

ข้อ ๑๖

เรือรบของจักรภพแห่งสัญชาติแต่ละฝ่าย พึงเข้าไปและพักอยู่และทำการซ่อมแซมได้ในเมืองท่าและท่าเล็ดที่ต่าง ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอนุญาตให้เรือรบของชาติอื่น ๆ เข้าไปได้ และในที่นั้น ๆ เรือรบเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและได้รับผลแห่งเกียรติยศ และประโยชน์ และเอกสิทธิ์ และความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ยอมให้อยู่แล้วฤจะไต่ยอมให้ต่อไปภายหน้าแก่บันดาเรือรบของชาติใด ๆ อื่น

๖๓๘

ข้อ ๑๓

อัครภาคีแห่งสัญญา^{นี้}แต่ละฝ่าย^{นี้} พึงตั้งกงสุลเยเนอรัล และกงสุล และรองกงสุล และเจ้าพนักงานรฤพ^{นี้}นักรงกงสุล อย่างอื่น ๆ ให้ไปอยู่ณะบันดาเมืองและเมืองท่าในอาณาเขต และดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นอันยอมให้เจ้าพนักงาน อย่างเดียวกันของประเทศอื่น ๆ ไปอยู่นั้นได้

แต่ที่ระว่า เจ้าพนักงานและพนักงานรกงสุลเช่นว่า^{นี้} จะเข้าทำการตามหน้าที่ไม่ได้ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบ และอนุมัติของรัฐบาลที่ตนจะไปประจำอยู่นั้น

เจ้าพนักงานทั้งหลาย^{นี้} จะต้อง มีสิทธิ ที่จะ ปฏิบัติ การตาม อำนาจได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศ และเอกสิทธิ์ และความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่างซึ่ง ประสาทให้ฤจะ^{นี้}ได้ประสาทให้ต่อไปแก่เจ้าพนักงานรกงสุลของ ชาติที่โปรดให้^{นี้}ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๔

กงสุลเยเนอรัล, กงสุล, รองกงสุล และเจ้าพนักงาน รฤพ^{นี้}นักรงกงสุลอื่น ๆ ของอัครภาคีแห่งสัญญา^{นี้}ทั้งสองฝ่าย ก็ดี ฤบุคคลซึ่งได้รับอนุมัติโดยถูกต้องให้เข้าทำการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานเหล่านั้นก็ดี จะต้องรับเป็นธุระในการรักษา

ความสงบ เรียบร้อย ภายในบ้านตาเรือค้าขาย ของชาติ ของตน
ซึ่งอยู่ภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีต้องให้เจ้า
พนักงานฝ่ายห้องที่เข้าเกี่ยวข้องอย่างใดเลย และจะต้องรับ
รู้ข้อพิพาททั้งปวง และเป็นผู้เดียวที่จะต้องตัดสินในข้อแตก
ต่างทั้งปวงอันจะได้เกิดขึ้นในระหว่างที่เรือเดินทะเล ฤจะพึง
เกิดขึ้นณะห้องท่า ในระหว่างนายเรือ, พนักงานและคนประจำ
เรือ รวมทั้งข้อพิพาทในเรื่องเงินค้ำจ้าง และเรื่องการปฏิบัติ
ตามสัญญาซึ่งแต่ละฝ่ายได้ทำไว้ต่อกัน อนึ่งศาลยุติธรรมฤ
เจ้าพนักงานอื่น ๆ ของประเทศฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแต่ละฝ่ายจะเข้า
เกี่ยวข้องในข้อพิพาทเช่นว่านด้วยเหตุใด ๆ ไม่ได้เป็นอันขาด
เว้นไว้แต่เมื่อข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในเรือนั้น ๆ มีลักษณะที่จะ
กระทำให้เป็นที่เสียความสงบเรียบร้อย ของมหาชนบนบกฤ
ในที่ซึ่งท่านนั้นจึงทำได้

ข้อ ๑๕

กงสุลเยนอรัล กงสุล รองกงสุล และเจ้าพนักงานฤ
พนักงานกงสุลอื่น ๆ ของอัครภาคแห่งสัญญานทั้งสองฝ่ายนั้น
จะพึงจัดการให้จับพนักงานเรือ ฤลูกเรือ ฤบุคคลใด ๆ อัน
อันอยู่ในฐานะเป็นคนประจำเรือรบ ฤเรือค้าขาย แห่งชาติของ
เจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ ซึ่งหากหลบหนีหน้าท่าในเมืองท่าแห่ง
ใดแห่งหนึ่งของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น แล้วและส่งกลับลงเรือ ฤ

จัดให้ส่งกลับเมืองเดิมได้ หากแต่ว่ามีข้อสงวนไว้ซึ่งระเบียบ
การอำนาจศาล อันจะพึงใช้ในกรณีแต่กรณีนั้นในกรุงสยาม

เพื่อการนี้เจ้าพนักงานรกงสุลนั้น ๆ จะต้องทำคำขอเป็นลาย
ลักษณ์อักษร มาขัง เจ้าพนักงาน ของชาติ พนเมือง ฤ็เจ้าหน้าที
ฝ่ายท้องที่ผู้ทรงอำนาจเพื่อให้ได้ตัวคนที่หลบหนีหน้าทีนั้นกลับ
คืนและแสดงหลักฐานโดยนำสมุดทะเบียนสำหรับเรือ บัญชี
คนประจำเรือ ฤ็เอกสารสำคัญอย่างอื่นสำหรับเรือ ฤ็
สำเนา ฤ็ความคัดจากเอกสารนั้น ๆ อันมีรับรองว่าถ้องแท้
มาแสดงว่าบุคคลที่ขอให้ส่งตัวนั้นเป็นคนของบริษัทของกำนัน
ฤ็เรือหัวนั้น เมื่อมีคำร้องขอเช่นนั้นแล้ว จะต้องให้ความ
ช่วยเหลือทุกประการใน อันจะสืบหา และจับตัว คนที่หลบหนี
หน้าทีนั้น และเมื่อกงสุลเขเนอราล กงสุล รองกงสุล ฤ็
เจ้าพนักงาน ฤ็พนักงานรกงสุล ร้องขอให้ทำและเป็นผู้ออก
เงินค่าใช้จ่ายในการนี้ให้ จะต้องกักและคุมตัวคนหลบหนี
หน้าทีนั้นไว้ต่อไปในเรือนจำของบ้านเมือง จนกว่าเจ้าพนักงาน
รกงสุลนั้นจะมีโอกาสส่งตัวคนที่หลบหนีหน้าทีนั้นกลับไปยัง
บ้านเมือง

แต่ทว่า ถ้าภายในระยะเวลา ๒ เดือนตั้งแต่วันจับกุมนั้น
ไม่มีโอกาสเช่นว่านี้แล้ว จะต้องปล่อยตัวคนที่หลบหนีหน้าที

นั้นสู่เสรีภาพ และจะจับกุมตัวเพราะเหตุอันเดียวกันนั้นอีกไม่ได้

ถ้าคนที่หลบหนีหน้าที นั้นได้กระทำความผิดทางอาญาทุกทาง ละเมิดใด ๆ ภายในประเทศที่ได้พบตัวนั้น จะต้องไม่มอบตัว แก่เจ้าพนักงานरणนังการกงสุลจนกว่าศาลที่ทรงอำนาจเหนือ คดีนั้นจะได้พิพากษาคดี และคำพิพากษานั้นจะได้เป็นอัน ปฏิบัติตามแล้ว

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า บทสัญญาในข้อนี้ไม่เป็นอันพึงใจ แก่บุคคลที่เป็นคนในบังคับของประเทศ ซึ่งเป็นท้องที่ที่ได้มี คำร้องขอนั้นเกิดขึ้น

ข้อ ๒๐

ถ้าคนในบังคับคนใดของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดถึงแก่ ความตายลงในอาณาเขตที่ดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีผู้ ใดในประเทศที่ตนถึงแก่ความตายนั้น ปราบกฏทราบกันว่า เป็นทายาทฯเป็นผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายท้องที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องแจ้งความแก่ เจ้าพนักงานกงสุลแห่งชาติของผู้ถึงแก่ความตาย ซึ่งอยู่ใกล้ เกียงที่สุดให้ทราบโดยพลัน เพื่อจะได้แจ้งความที่จำเป็นให้ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไปโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับคนโตของอัครภาคีแห่งสัญญาสี่ฝ่ายใดถึง
แก่ความตายลงในอาณาเขตฤๅดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง โดย
ไม่มีผู้ใดคนที่ ๆ ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตามกฎหมายของ
บ้านเมืองของผู้ถึงแก่ความตายที่จะเข้ารับรักษาและจัดการทรัพย์สิน
มรดก ฉะนั้นให้เจ้าพนักงานรังสฤษดิ์ผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐของผู้
ถึงแก่ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามแบบพิธีการ
ที่จำเป็นทุกอย่างแล้ว ได้รับอำนาจเข้าพิทักษ์และจัดการ
ทรัพย์สินมรดกนั้นตามวิธีการและข้อจัดขึ้น ซึ่งกฎหมายของบ้าน
เมืองที่ทรัพย์สินของผู้นั้นถึงแก่ความตายตกอยู่นั้นบัญญัติไว้

บทบัญญัติข้างบนนี้ จะต้องใช้บังคับเหมือนกันในกรณี
เมื่อมีคนในบังคับคนโตของอัครภาคีแห่งสัญญาสี่ฝ่ายใด ได้
ถึงแก่ความตายลงภายนอกอาณาเขตและดินแดน ของอีกฝ่าย
หนึ่ง แต่มีทรัพย์สินอยู่ภายในอาณาเขตฤๅดินแดนนั้น และ
มิได้มีผู้ใดในอาณาเขตฤๅดินแดนนั้นมีสิทธิที่จะเข้ารับรักษาและ
จัดการทรัพย์สินมรดกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวแก่การจัดการ
ทรัพย์สินมรดกของผู้ถึงแก่ความตายนั้น บันดาสิทธิ เอก
สิทธิ ประโยชน์ที่โปรดให้ ฤๅความคุ้มครองกันอย่างไร ๆ ซึ่งอัคร
ภาคีแห่งสัญญาสี่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้ไว้แล้ว ฤๅจะได้ให้ต่อ

ไปแก่เจ้าพนักงานกงสุลของต่างประเทศใด ๆ อันนั้น จะต้อง
ได้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของอัครราชที่แห่งสัญญา^๕ อีกฝ่ายหนึ่ง
คู่กันโดยทันที และโดยไม่มีข้อไขแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๒๑

บทสัญญาต่าง ๆ ในหนังสือสัญญาลับนี้ไม่กระทบกระทั่ง
ฎาแทนที่ ฎาเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ฎากฎข้อบังคับ ใดๆ
ของอัครราชที่แห่งสัญญา^๕ ซึ่งให้อยู่ในเวลานี้ฎาจะได้บัญญัติ
ขึ้นต่อไปอันว่าด้วยการอพยพเข้ามาในบ้านเมือง การแปลง
สัญชาติ การตรวจและการรักษาความปลอดภัยของมหาชน

บทบัญญัติไม่ว่าบทใดในหนังสือสัญญาลับนี้ จะมีความ
ให้เป็นไปได้โดยนัยที่จะลดหย่อนผลอันจะพึงได้รับแต่อิสรภาพ
อันหนังสือ สัญญาฉบับนี้ ประสาทให้แก่กรุงสยามในเรื่องการ
อำนาจศาลฎาการสรรพากรนั้นหาได้ไม่

อนึ่งจะอาศัยบทสัญญาแห่งหนังสือสัญญาลับนี้เรียกร้อง
เอาเอกสิทธิอย่างใด ๆ ซึ่ง กรุงนอร์เวย์ได้ ประสาท ฎาจะได้
ประสาทให้แก่กรุงดัตช์ ฟินแลนด์ อีสลันด์ ฎากรุงสวีเดน
นั้นไม่ได้ ฎราบเท่าที่ยังมิได้ให้เอกสิทธิเช่นนั้น ๆ แก่ประเทศ
ใด ๆ อื่น

อัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ไม่มีสิทธิอย่างใดโดย
อาศัยบทบัญญัติ แห่ง หนังสือ สัญญา ฉบับนี้ ที่จะเรียกร้องเอา
ประโยชน์ที่ได้ประสาทให้แล้ว ฤจะได้อีกต่อไปในภายหน้า
แก่ประเทศที่ใกล้เคียงกัน เพื่อความสะดวกแห่งการไปมาค้า
ขายตามชายแดนใกล้เคียงกัน นั้น

ข้อ ๒๒

ตั้งแต่วันที่ลงมือใช้เป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือสัญญา
ฉบับนี้แทนบันดาหนังสือสัญญา อนุสัญญาและความตกลง
ซึ่งได้ทำไว้แต่ก่อนในระหว่าง อัครภาคแห่ง สัญญา ทั้งสองฝ่าย
และตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
และการค้าขายและการเดินเรือระหว่างสยามกับนอร์เวย์และสวี
เดน ซึ่งลงนามกันที่กรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม
พ.ศ. ๑๘๖๘ และความตกลงระหว่างสยามกับนอร์เวย์และสวี
เดน กำหนดระเบียบการค้าสำราซึ่งได้ลงนามกันที่กรุงสตอกค
โฮล์ม เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๑๘๘๓ นั้น ต้องเป็นอัน
เลิกเป็นเครื่องผูกมัดต่อกันในระหว่างอัครภาคแห่งสัญญา

ข้อ ๒๓

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยา
บันทั้งสองฝ่ายนี้จะต้องแลกเปลี่ยนกันณกรุงออสโลฤจะ
กรุงเทพ ฯ โดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

หนังสือสัญญาจะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันที่แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่วกำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป

ถ้าและอัครราชก็แห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกสัญญาล่วงหน้าสิบสองเดือนก่อนวันสิ้นกำหนดสิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น สัญญาจะต้องคงเป็นเครื่องผูกมัดต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัครราชฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญา

แต่ที่ว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การบอกเลิกสัญญาเช่นว่านี้ จะมีผลพบนางหนังสือสัญญา ฤ็อนสัญญา ฤ็ความตกลง ฤ็ความยินยอม ซึ่งได้ยกเลิกเสียแล้วโดยหนังสือสัญญาลับนี้ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญาลับนี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ที่กรุงออสโล ณวันที่สิบหกของเดือนที่สี่ พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่สิบหกเดือนกรกฎาคม ตรีศตศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) วิบูลย์สวัสดิวงศ์
11/10/2566
(ลงนามและประทับตรา) อีวาร์ ลิกเก

ข้อความติดท้ายฉบับที่ ๑

โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาล สำหรับใช้แก่คนในบังคับ
นอร์เวย์ ในพระราชอาณาจักรสยาม

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่ว่า
ด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ ใน
ระหว่างพระราชอาณาจักรสยามกับพระราชอาณาจักรนอร์เวย์นี้
ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคแห่งสัญญานทั้งสองฝ่ายได้ยินยอม
ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ระเบียบอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมาจน
บัดนี้ สำหรับใช้แก่คนในบังคับนอร์เวย์ กับทั้งเอกสิทธิ
ความยกเว้นและความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งคนในบังคับนอร์เวย์ใน
กรุงสยามมีอยู่บัดนี้เป็นส่วนหนึ่ง ฎาเป็นของสำหรับกับ
ระเบียบอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้น
สุดในวันที่เริ่มใช้หนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้วข้างต้น และตั้ง
แต่นั้น สืบไป บันดาคนใน บังคับนอร์เวย์ และบุคคล และองค์
คณะและบริษัทและสมาคมนอร์เวย์ในกรุงสยามจะต้องขึ้นอยู่กับ
ในอำนาจศาลฝ่ายสยาม

จนกว่าจะได้ประกาศและใช้ประมวลกฎหมายสยามแล้ว
ทั้งหมด กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมาย
แพ่งกับพาณิชย์ ประมวลกระบวนพิจารณา กับพระธรรมนูญ
ศาลทั้งหลายนั้น ก็มีกำหนดต่อไปอีกห้าปี แต่ไม่เกินกว่า
ห้าปีฝ่ายกรงนอร์เวย์ ถ้าเห็นสมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์
แก่ความยุติธรรมเมื่อใด จะให้พนักงานทูตอังกฤษสุททำคำขอ
เป็นหนังสือถึงผู้พิพากษา แห่งศาล ซึ่งพิจารณาคำความ ค้างอยู่ ยัง
ไม่แล้วในคดีที่คนในบังคับนอร์เวย์ถูกคุกคามองค์คณะ ฎาบริ
ษัที่ฎาสมาคมนอร์เวย์เป็นจำเลยฎาผู้ต้องหา นั้น ถอนคดีที่
ชำระค้างอยู่ในศาลฝ่ายสยามใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุด
ฎาศาลฎีกานั่นถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้นเมื่อถอนแล้ว จะได้โอนไปให้พนักงานทูตอังกฤษ
สุทพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่นนั้น
จะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใด ๆ ที่ได้ถอนแล้วดังนี้ เจ้า
พนักงานทูตอังกฤษสุทจะได้จัดการให้สำเร็จไปตามกฎหมายนอร์
เวย์ ซึ่งสมควรใช้สำหรับคดีนั้น เว้นไว้แต่ว่าถ้าคดีความใด
ตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมายฎาฎหมายของพระ
ราชอาณาจักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้ว และ

บทกฎหมายนั้นได้แจ้งให้ผู้แทน กรุงนอร์เวย์ และกรุงเทพฯ ฯ
ทราบแล้ว และไม่ได้ตกอยู่ในวิสัยบังคับแห่งประมวลกฎหมาย
อาญาของนอร์เวย์ไซ้ร์ สิทธิและความรับผิดชอบของความ
นั้น จะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายสยาม

เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นนั้น กับที่จะบังคับให้
เป็นไปตามคำพิพากษาซึ่งจะพึงมีในคดีเช่นนั้น อำนาจศาลของ
เจ้าพนักงานทูตและกงสุลนอร์เวย์ในกรุงเทพฯ จะคงมีอยู่ต่อไป
จนกว่าถึงวันที่ประมวลกฎหมายสยาม ซึ่งจรรยาไว้ข้างบน
นี้จะได้เป็นอันเริ่มใช้แล้ว รัฐบาลสยามจะคงแจ้งข้อความใน
บันดาบทกฎหมายและข้อบังคับใหม่ซึ่งได้ประกาศแล้วนั้นให้
ผู้แทนกรุงนอร์เวย์ในกรุงเทพฯ ทราบต่อไป และรัฐบาล
สยามจะพยายามพิจารณาข้อรังเกียจในข้อความนั้น ๆ ซึ่งผู้แทน
ที่ว่านี้ได้เสนอมาภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๓

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีที่คนในบังคับ
ญานุกอล ญานุกีคณะ ญานุกีบริษัท ญานุกีสมาคมนอร์เวย์เป็นคู่
ความนั้น ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ฯ จะต้องพิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ในปัญหากฎหมายนั้น จะต้องเป็นอันร้องอุทธรณ์ได้จากศาลอุทธรณ์ณะกรุงเทพ ฯ ขึ้นไปยังศาลสูงสุดฤๅศาลฎีกานั้น

คนในบังคับ ฤๅบุคคล ฤๅองค์คณะ ฤๅบริษัท ฤๅสมาคมนอกระยะ ที่เป็นจำเลยฤๅผู้ต้องหาในคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลชนบทนั้น จะร้องขอให้ย้ายศาลก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การพิจารณาคดีนั้นจะต้องพิจารณาณะกรุงเทพ ฯ ฤๅต่อหน้า ผู้พิพากษาแห่งศาล ซึ่งหากจะได้ พิจารณา คดีนั้นณะกรุงเทพ ฯ

บทบัญญัติในข้อนี้จะต้องยังคงใช้อยู่ตราบเท่าที่สิทธิถอนคดียังคงมีอยู่ตามความในข้อ ๒

ข้อ ๔

เพื่อสำหรับป้องกันความยากลำบาก อันจะพึงเกิดขึ้นได้ในการโอน อำนาจศาลตามความที่คิดไว้ใน โปรโตคอลฉบับนี้ จึงได้ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคดีทั้งหลายที่ฟ้องหากัน ตั้งแต่วันที่เริ่มใช้หนังสือสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนั้น จะต้องยื่นฟ้องและพิจารณาพิพากษาในศาลไทย ไม่เลือกว่าเหตุที่เกิดเป็นคดีนั้นจะได้มีขึ้นก่อนฤๅภายหลังวันเริ่มใช้หนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้ว

(ข) บันดาคดีทั้งหลายที่ชำระค้างอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงาน
 ทูตฤกษ์สุคนธ์นอร์เวย์ ในกรุงสยามเมื่อณวันทีกล่าวแล่นั้น จะ
 คงชำระต่อหน้าพนักงานนั้น ๆ อีกต่อไปจนคดีเหล่านั้นจะได้
 จัดการให้เป็นอันแล้วกันถึงที่สุด และอำนาจของเจ้าพนักงาน
 ทูตและกงสุลนอร์เวย์ต้องมีอยู่เต็มทีเพื่อการนี้

ในการที่เกี่ยวข้องกับคดีใด ๆ ที่เจ้าพนักงานทูตฤกษ์สุคนธ์
 นอร์เวย์ต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นี้ก็ดี
 ฤกษ์ในคดีใด ๆ ที่เจ้าพนักงานที่ว่านั้นจะพึงถอนมาตามที่กล่าวไว้
 ในข้อ ๒ นี้ก็ดี ถ้าเจ้าพนักงานทูตฤกษ์สุคนธ์เห็นว่าน่าจะร้องขอ
 แล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องช่วยเหลือในการทุกอย่างที่
 เกี่ยวแก่คดีนั้น ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งฝ่ายที่หมนาม
 ท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็น
 สำคัญณวันที่สิบหกของเดือนที่สี่ พระพุทธศักราชสองพัน
 สี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่สิบหกเดือนกรกฎาคม พุทธศั
 กราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) วิบูลย์สวัสดิวงศ์

(ลงนามและประทับตรา) อีวาร์ ลิกเก

ข้อความตีพิมพ์ฉบับที่ ๓

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่ว่า
ด้วยทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือในระหว่าง
พระราชอาณาจักรสยามและพระราชอาณาจักรนอร์เวย์ ผู้
อำนาจเต็มของ อัครราชที่แห่ง สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ยินยอม
ตกลงกันดังต่อไปนี้

ปลาชารุดินนอร์เวย์ที่ทำขึ้นจากปลาชนิด คลุเปอา สะปรัสตุส
(บริสลิง) ฤ คลุเปอา ฮาเร็งกุส (สิลด์) นั้น เมื่อนำเข้า
มาในพระราชอาณาจักรสยาม จะต้องไม่เสียค่าภาษีอัตรา
สูงกว่าปลาชารุดินที่ทำจากปลาชนิด คลุเปอา "ปลัซารุดุส"
ซึ่งได้นำเข้ามาจากประเทศใด ๆ อื่น

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้อำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายทมนาม
ข้างทำยนี้ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้
เป็นสำคัญ

ทำที่กรุงออสโลณะวันที่สิบหกของเดือนที่สี่ พระพุทธ
ศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่สิบหกเดือน
กรกฎาคม พุทธศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) วิบูลย์สวัสดิวงศ์

(ลงนามและประทับตรา) อีวาร์ ลิกเก

ข้อความตีพิมพ์ฉบับที่ ๓

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือใน
ระวางพระราชอาณาจักรสยาม กับ พระราชอาณาจักรนอร์เวย์นี้
ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคแห่งสัญญานทั้งสองฝ่าย ได้ยินยอม
ตกลงกันดังต่อไปนี้

ในการที่จะใช้ข้อความที่บัญญัติไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งได้
ลงนามกันวันนี้ อันว่าด้วยผลปฏิบัติอย่างชาติที่โปรดให้ได้
ประโยชน์อย่างยิ่งก็ดี และในการทิ้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่พาณิชย์
การ และการเดินเรือและการอุตสาหกรรมนั้น นอกจาก
จะได้บังคับไว้เป็นอย่างอื่นในหนังสือสัญญานฉบับนี้แล้ว อัครภาค
แห่งสัญญานแต่ละฝ่ายจะไม่เลือกกระทำการใด ๆ อันจะพึงให้
รัฐบาลเอกชนชาติฤก่าบ้านของประเทศใด ๆ อันได้เปรียบและ
ให้รัฐบาลเอกชนชาติฤก่าบ้านของอัครภาคแห่งสัญญานอีกฝ่าย
หนึ่งเสียเปรียบเป็นอันขาด

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย
นามทำย่นได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในที่นี้เป็นสำคัญ

ทำที่กรุงออสโลณะวันที่สิบหกของเดือนที่สี่ พระพุทธ
ศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่สิบหกเดือน
กรกฎาคม พุทธศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) วิบูลย์สวัสดิวงศ์

11/10/2566

(ลงนามและประทับตรา) อิวาร์ ลิกเก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ มีนาคม มา ๖๖๖)

ประกาศใช้อนุสัญญาทางอนุญาโตตุลาการ
ระวางสยาม กับ อังกฤษ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ
สั่งว่า

โดยที่อนุสัญญาระวางกรุงสยามกับกรุงอังกฤษ ว่าด้วยการเสนอข้อพิพาทให้พิจารณาตัดสินโดยทางอนุญาโตตุลาการฉบับหนึ่ง ซึ่งพระยาประกาศรวงศ์ อัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอนในเวลานั้น ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และ เซอร์ ออสเตน เชมเบอร์เลน เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายอังกฤษ ได้ลงนามกันณะกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ คริสตศักราช ๑๙๒๕ นั้น มีข้อความให้เป็นอันใช้อนุสัญญานี้ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ ก็ได้พระราชทานพระราชสัตยาบันอนุสัญญาที่วานี้แล้ว และพระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอน และ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ ผู้มีอำนาจ

เต็มในการนี้ ได้แลกเปลี่ยนต่อกันณะกรงลอนดอน เมื่อ
วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว ฉะนั้น
อนุสัญญาฉบับนี้ จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์
พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งให้เจ้าพนักงาน กระทรวง
ทบวงการ บันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ใน
อนุสัญญาฉบับนี้ ให้ถือตามกระทำตามความในอนุสัญญาที่
ว่านี้ จึงทุกข้อทุกประการตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาฉะวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

คำแปล

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนและไอร์แลนด์อันรวมกัน และประเทศราชอังกฤษที่อยู่พ้นทะเล และเป็นพระเจ้าราชาธิราชแห่งประเทศอินเดียองค์ภาคีแห่งโปรโตคอล ประติญาณ ศาลประจำ ยุติธรรมระวางประเทศ ซึ่งได้ลงนามกันณเมืองเจเนวา เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๑๙๒๐ นั้น มีพระราชประสงค์จะทำอนุสัญญาฉบับหนึ่ง เพื่อสำหรับเสนอให้พิจารณาตัดสินโดยทางอนุญาโตตุลาการ บันดาปัญหาที่ปวง ซึ่งจะพึงทรงเห็นว่าอาจที่จะนำสู่วิธีการสำหรับระงับให้เสร็จกันเช่นนั้นได้ จึงทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ :-

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น

พระยาประภากรวงศ์ อัครราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็ม

ของพระองค์ณราชสำนักของสมเด็จพระเจ้ากรุงอังกฤษ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนและไอร์แลนด์อันรวมกันและประเทศราชอังกฤษที่อยู่พ้นทะเล และเป็นพระเจ้าราชาธิราชแห่งประเทศอินเดีย นั้น

ไรท์ดิว ออเนอร์เบอล โจเซฟ ออสเต็น เซมเบอร์เลน

สมาชิกแห่งสภาปาร์ล้เมนต์ เสนาบดีกระทรวงการ

ต่างประเทศของพระองค์

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน และเห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ตกลงกันตั้งต่อไปนี้ :-

ข้อ ๑

บันดาความแตกต่างอันมีประเภทเนื่องในทางกฎหมาย ซึ่งจะพึงเกิดขึ้นในระหว่างภาคทั้งสองแห่งสัญญานี้ และซึ่งไม่พึงสามารถที่จะระงับให้แล้วเสร็จกันได้โดยทางทศนั้น ถ้าหากมิได้มีความตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นและเมื่อฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งร้องขอขึ้นไซ้ จะต้องเสนอความแตกต่างนั้นต่อศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศ อันได้ประดิษฐานขึ้นโดยโปรโตคอลลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ. ศ. ๑๙๒๐ ตามกระบวนวิธีอันได้กำหนดไว้ในกฎแห่งศาลนั้น และในข้อบังคับศาล ซึ่งได้ตกลงตั้งขึ้นตามความในกฎนั้น แต่หากว่าความแตกต่างนั้นต้องไม่กระทบ กระทั่ง แก่ สวรรค์ตประโยชน์ ฤๅสภาพ เอกราช ฤๅเกียรติของภาคทั้งสองแห่งสัญญานี้ และต้องไม่เกี่ยวแก่ประโยชน์ของฝ่ายที่เป็นผู้อื่น ภาคแห่งสัญญานี้ตกลงพร้อมกันว่า จะ ยอม รับ เอา คำตัดสิน ของศาล นี้ เป็น เครื่องผูกมัดแห่งตน

ข้อ ๒

อนุสัญญาฉบับนี้ ซึ่งจะต้องมีสัตยาบันต่อกัน ได้ทำไว้สำหรับกำหนดเวลาห้าปี นับตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน ซึ่งจะต้องแลกเปลี่ยน กันณกรุงลอนดอนโดยเร็วที่สุดที่พึงจะเป็นได้ ถ้าภายในสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดห้าปีที่วันภาคีแห่งสัตยาบัน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกอนุสัญญานี้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้ว อนุสัญญาฉบับนี้จะต้องคงเป็นที่ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ภาคีแห่งสัตยาบันฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้บอกเลิกอนุสัญญานี้

เพื่อเป็นพยานหลักฐานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในอนุสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำกันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ ๒๕ เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๖ พันเก้าร้อยยี่สิบห้าตรงกับวันที่ ๒๕ ของเดือนที่แปด พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบแปด

(ลงนามและประทับตรา) ประภากรวงศ์

(ลงนามและประทับตรา) ออสเต็น เชมเบอร์เลน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๖)

ประกาศให้ ใช้ความในโปรโตคอล
แก้ไขความข้อ ๕ และข้อ ๓๔ แห่งสัญญานานาประเทศ
ว่าด้วยการเดินในอากาศ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

ตามที่ได้มีประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้ ใช้สัญญานานาประเทศ ว่าด้วยการเดินในอากาศ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ (พ.ศ. ๒๔๖๕) แล้วนั้น ในคราวประชุมครั้งที่ ๒ ณ กรุงลอนดอน คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการเดินในอากาศได้ตกลงกัน ทำโปรโตคอลลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ (พ.ศ. ๒๔๖๕) ฉบับหนึ่ง แก้ไขความข้อ ๕ แห่งสัญญาที่ว่านี้ ซึ่งอัครราชทูตสยามประจำกรุงปารีส ผู้แทนและผู้มีอำนาจในการนี้ฝ่ายสยามได้ลงนามไว้แล้ว และโปรโตคอลฉบับนี้ได้มีพระราชสัตยาบันแล้ว แต่วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ซึ่งอัครราชทูตสยามกรุงปารีสได้มอบไว้กับกรรมการนานาชาติว่าด้วยการเดินในอากาศ แต่

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๖ แล้วประการหนึ่ง และ
 อีกประการหนึ่ง ในคราวประชุมครั้งที่ ๔ ณ กรุงลอนดอน
 คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการเดินในอากาศได้ตกลง
 กันทำโปรโตคอลลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๓ (พ.ศ. ๒๔๖๖)
 อีกฉบับหนึ่ง แก่ไขความข้อ ๓๔ แห่งสัญญาที่วานู ซึ่ง
 อัครราชทูตสยามประจำกรุงปารีสผู้แทนและผู้มีอำนาจในการ
 ฝายสยามได้ลงนามไว้แล้ว และได้ทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้า ฯ พระราชทานพระราชสัตยาบันแล้วแต่วันที่ ๒๘
 ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ซึ่งอัครราชทูตสยามกรุงปารีสได้มอบ
 ไว้กับกรรมการนานาชาติว่าด้วยการเดินในอากาศแต่วันที่
 ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ แล้ว

อนึ่งในตอนท้ายแห่งโปรโตคอล ๒ ฉบับที่กล่าวนี้ มีความ
 ว่าโปรโตคอลฉบับนั้นๆ ให้ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่บันดา
 ประเทศที่เป็นภาคีแห่งสัญญาฉบับนี้ ได้มอบสัตยาบันให้เก็บ
 ไว้แล้วสิ้น

บัดนี้เลขาธิการกรรมการนานาชาติว่าด้วยการเดินใน
 อากาศ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ บอก
 กล่าวแก่อัครราชทูตสยามกรุงปารีสว่าบันดาประเทศที่เป็นภาคี
 แห่งสัญญาฉบับนี้ ได้มอบสัตยาบันโปรโตคอล ๒ ฉบับที่วานู

ให้เก็บไว้แล้วสิ้น แต่วันที่ได้ออกกล่าวมานั้นแล้ว เพราะ
ฉนั้น โปรโตคล ๒ ฉบับที่วางจึงเป็นอันใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔
ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ข้อความในโปรโตคล
แก้ไขความข้อ ๕ และข้อ ๓๔ แห่งสัญญานานาชาติว่าด้วย
การเดินทางในอากาศ ในกรุงสยามตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป และให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวง
ทบวงการและบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้
ในโปรโตคล ๒ ฉบับนี้ ถือตามกระทำตามความในโปรโตคล
ที่ว่านทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ได้อธิบายในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ มา ๖๕๒)

ประกาศ

จัดเก็บเงินรัชชูปการแก่ราษฎรใน
ตำบลท่ากุ่มหมู่ที่ ๘ ท้องที่อำเภอบางพระ
จังหวัดตราดมณฑลจันทบุรี

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราช
โองการเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า ราษฎรในตำบลท่ากุ่มหมู่ที่ ๘ ที่ ๘ ท้องที่อำเภอ
บางพระจังหวัดตราด ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยก
เว้นการเก็บเงินรัชชูปการไว้ชั่วคราว โดยประกาศลงวันที่ ๒๕
มกราคม พ. ศ. ๒๔๕๕ เพราะการทำมาหาเลี้ยงชีพกันดาร
ราษฎรได้รับความอดกตขัดสนนั้น บัดนี้เจ้าพนักงานฝ่ายปก
ครองได้รวมหมู่บ้านทั้ง ๒ นี้เข้าเป็นหมู่เดียวกันเรียกว่าหมู่ที่ ๘
และความทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การทำมาหาเลี้ยง
ชีพของราษฎรหมู่ที่ ๘ มีความเจริญเหมือนอย่างหมู่อื่น ๆ ใน
ตำบลเดียวกัน

๖๖๓

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดจัดเก็บเงินรัชชูปการแก่ราษฎรในตำบลท่ากุ่มหมู่ที่ ๘ ท้องที่อำเภอบางพระ จังหวัดตราดในอัตราปีหนึ่งคนละ ๔ บาท ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๐ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ปี ๒๕๕)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลหนองไผ่ อำเภอธาตุเชิงชุม จังหวัด
 สกลนคร ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลต่างย่อยและ
 ตำบลห้วยยาง ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
 หนองไผ่ ท้องที่อำเภอธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร ไปรวม
 ขึ้นตำบลต่างย่อย และตำบลห้วยยาง ท้องที่อำเภอเดียวกัน
 ตั้งแต่เดือนกันยายน ศกนี้ แล้ว ตำบลทั้งสามนี้ได้ประกาศ
 ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.
 ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าการใช้
 พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบลหนองไผ่เดิม ก็ได้ไป
 รวมอยู่ในตำบลต่างย่อย และตำบลห้วยยาง ตรงกับทำเนียบ
 ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ชานีวัต มหาเสวกโท

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ น้ ๖๕๖)

กฎเสนาบดีเพิ่มเติม

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ ว่าด้วย
ระเบียบวิธีการเก็บเงินค่าภาคหลวงแร่ต่าง ๆ
ที่มีตั้งสะตึกแอซิด (TUNGSTIC ACID)
ณ บัดลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๗

เนื่องจากกฎเสนาบดีลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๗
ซึ่งมีความว่า บรรดาแร่ต่าง ๆ ที่มีตั้งสะตึกแอซิด (TUNG-
STIC ACID) เช่น แร่วุลแฟรม, ซีไลต์, วุลแฟรมปนดีบุก
หรือแร่เหล่านี้ปนกันก็ตาม ซึ่งนำมาจะเสียค่าภาคหลวง ให้
เจ้าพนักงาน ชั้น หัวหน้าการ ด้านภาษี เก็บเงิน ค่าภาคหลวงที่มี
อัตราชั้นสูงสุดซึ่งกำหนดให้เก็บอยู่ในเวลานั้น เช่นในเวลา
นั้นเก็บตามอัตราค่าภาคหลวงแร่ดีบุกซึ่งมีอัตราสูงสุด ความ
แจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ ปรากฏว่าราคาแร่วุลแฟรมเวลานี้ตกต่ำมาก และ
แร่ที่ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศนั้น บางรายเป็นแร่วุลแฟรม
ล้วน และบางรายเป็นแร่วุลแฟรมปนดีบุก จำหน่ายได้ราคา
น้อย แต่ในชั้นต้นเจ้าของแร่ต้องเสียเงินค่าภาคหลวงเป็น

จำนวนมากเท่าอัตราค่าภาคหลวงแร่ต่อบุคคลรายดังนี้ เป็น
 ความเดือดร้อนแก่ผู้ทำแร่วุฒแฟรมหรือแร่วุฒแฟรมปนต่อบุ
 คอยู่ ถึงแม้ว่าตามกฎหมายเสนาบัตถ์ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม
 พ.ศ. ๒๔๖๗ จะให้โอกาสให้ร้องขอคืนเงินที่เก็บเกินไว้นั้น
 ได้ในภายหลังก็ดี แต่ก็เป็เวลาานานกว่าจะได้คืน จึงเป็
 การสมควรต้องออกกฎเพิ่มเติม กฎเสนาบัตถ์ กระทรวงเกษตรา
 ธิการ ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๗
 ขึ้นตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑. ถ้าหากผู้ใดขอให้แยกธาตุแร่ ที่ตนจะต้องเสียค่า
 ภาคหลวงนั้นเสียก่อน และเมื่อทราบผลแห่งการแยกธาตุ
 แล้ว จึงจะเสียค่าภาคหลวงภายหลังตามผลที่ได้จากการแยก
 ธาตุนั้น ก็ให้เจ้าพนักงานชั้นหัวหน้าการด้านภาษีชักตัวอย่างแร่
 ตามวิธีการที่กล่าวไว้แล้วในข้อ ๒ แห่งกฎหมายเสนาบัตถ์กระทรวง
 เกษตราธิการ ว่าด้วยระเบียบวิธีการเก็บเงินค่าภาคหลวงแร่
 ต่าง ๆ ที่มีตั้งสะตึกแอซิด ฉบับลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ.
 ๒๔๖๗ นั้น ส่งไปยังกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาโดยตรง
 เพื่อจัดการแยกธาตุ และเมื่อได้รับทราบผลแห่งการแยกธาตุ
 จากกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาแล้ว จึงให้คิดเก็บค่าภาค
 หลวงตามันนี้

ข้อ ๒. แร่ที่นำมาจะเสี้ยค่าภาคหลวงดังกล่าวแล้วในข้อ
๑. นั้น นับแต่เวลาที่เจ้าพนักงานด้านภาษีได้ชักตัวอย่างเร่งส่ง
ไปแยกธาตุจนกว่าจะได้เก็บค่าภาคเสร็จ ให้เป็นหน้าที่ของ
เจ้าพนักงาน ชั้น หัวหน้า การด้านภาษีนั้น ๆ รับผิดชอบในการ
อารักขา อย่าให้มีการสับเปลี่ยนแร่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๓. ให้เรียกค่าธรรมเนียมในการแยกธาตุแร่จากเจ้า
ของแร่ที่ส่งมาขอให้แยกธาตุรายละ ๑๕ บาท

กระทรวงเกษตรราชการ

กฎเพิ่มเติมไว้เมื่อวันที่ ๑๕ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘)

ประกาศเปลี่ยนแปลงอัตราค่าภาคหลวง
ไม้พุง ในจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชุกฉินธุ์ จังหวัด
สุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ง จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหา
สารคาม ในมณฑลนครราชสีมา

ตามความใน พระราชบัญญัติรักษาป่า พระพุทธศักราช
๒๔๕๖ มาตรา ๕ ว่า “เมื่อได้กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้แล้ว
ให้เสนาบดีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามแต่ จะเห็นสม
ควร” นั้น

บัดนี้ปรากฏว่า เนื่องด้วยความเจริญแห่งสินค้าไม้ และ
ความสดวกแห่งการคมนาคม ในจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัด
ชุกฉินธุ์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ง จังหวัดกาฬสินธุ์
จังหวัดมหาสารคาม การตัดฟันซ้กกลางไม้พุงได้แพร่หลาย
มากขึ้น อัตราค่าภาคหลวงที่เก็บอยู่แต่เดิมนั้นหาเหมาะกับ
กาลสมัยไม้ เพราะราคาไม้ที่ซื้อขายกันได้เปลี่ยนไปมาก สม
ควรจะแก้อัตราค่า ภาคหลวง เสียใหม่ ตามความมุ่งหมายแห่ง
พระราชบัญญัติรักษาป่า พ.ศ. ๒๔๕๖

๖๖๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนอัตราค่าภาคหลวง
ไม้พยูงในท้องที่จังหวัดที่กล่าวข้างต้นนี้ เป็นเมเตอร์ลูกบาศก์
ละ ๑๐ บาท ตั้งแต่วันที่ขึ้นเป็นต้นไป

กระทรวงเกษตรราชการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๖๖๐)

ประกาศ

สมทบกรมตรวจเงินแผ่นดินและกรมพระคลัง
มหาสมบัติเข้ากับกรมบัญชีกลาง และตั้งกรม
รักษาที่หลวงและกัลปนา

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า กรมราชการในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ คือ กรมบัญชีกลาง ๑ กรมตรวจเงินแผ่นดิน ๑ และกรมพระคลังมหาสมบัติ ๑ ได้จัดแยกกันไว้ เพราะแต่เดิมกรมทั้ง ๓ นั้นหน้าที่ต่างหากกัน มาถึงกาลบัดนี้กิจการได้เกี่ยวพันกันมาก และเป็นคุณูปการซึ่งกันและกัน สมควรจะจัดวางระเบียบการใหม่ โดยสมทบเข้าให้อยู่ในบังคับบัญชาของหัวหน้าคนเดียวกัน เพื่อให้ราชการดำเนินสะดวกและดียิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมทบกรมตรวจเงินแผ่นดิน และกรมพระคลังมหาสมบัติเข้ากับกรมบัญชีกลาง ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นผู้บังคับบัญชากรมทั้งสองนั้นด้วย

อนึ่งกรมเจ้าจำนวนและกรมกัลปนา ซึ่งเวลานี้รวมอยู่กับกรมตรวจเงินแผ่นดินนั้น หน้าที่ของกรมเจ้าจำนวนที่มีอยู่

๖๗๑

เวลาน^๕และหน้าที่ของกรมกัลปนามีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ต่างประเภทกันมาก กับ กรมทั้ง สามซึ่ง ระบุนามมาในตอนต้นสมควรจะแยกไว้ต่างหาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมงานในกรมเจ้าจำนวน และ กรมกัลปนาเข้าด้วยกันตั้งขึ้นเป็นกรมชั้นเจ้ากรมในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เรียกว่า “กรมรักษาที่หลวงและกัลปนา”

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ นว ๖๖๒)

ประกาศ

ผ่อนผันขยายเวลาการเก็บเงินรัชชูปการ
แก่ราษฎรในตำบลด่านช้าง ห้วยขมิ้น องค์พระ
ทองที่อำเภอเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี มณฑลนครไชยศรี

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจผ่อนผันรอการเก็บเงินรัชชูปการไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้ขึ้น

บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรีมีใบบอกมาว่า ในตำบลด่านช้าง ห้วยขมิ้น องค์พระ ทองที่อำเภอเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี รวม ๓ ตำบลนี้ ราษฎรเป็นคนป่าคนดอยอาศัยอยู่ในดงและบนเขา ระยะทางไปมากับอำเภอหนทางไกลกันดาร และเป็นประเพณีที่ราษฎรในตำบลเหล่านี้ไม่เดินทางลงมาสู่พื้นที่ราบทางอำเภอในฤดูฝนและฤดูหนาวโดยเกรงความบว้ยเจ็บ มักจะลงมาแต่ในเวลาฤดูร้อนซึ่งเป็นเวลาที่พื้นที่กำหนดประกาศเก็บเงินรัชชูปการตามอัตราปกติเสียแล้ว

ถ้าจะตรวจจับบังคับให้เสียในอัตราทวีคูณ ก็ย่อมเป็นการ
เดือดร้อน

จึงให้ผ่อนผันขยายเวลาการเก็บเงินรัชชูปการแก่ราษฎรใน
ตำบลด่านช้าง หัวขม้น องค์พระ ท้องที่อำเภอเดิมบาง
จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เก็บในอัตรารปกติไปจนถึงสิ้นเดือน
กุมภาพันธ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป ต่อถึงวันที่ ๑
มีนาคม จึงตรวจจับบังคับให้เสียในอัตราทวีคูณตามพระราช
บัญญัติเงินรัชชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ น้ ๖๖๒)

ประกาศตั้งกรรมการราชบัณฑิตยสภาเพิ่มเติม

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ทรงสังเกตเห็นว่าเวลานี้ราชการในหน้าที่ราชบัณฑิตยสภามีมากขึ้นกว่าแต่ก่อนสมควรจะมีกรรมการเพิ่มเติมขึ้นอีก เพื่อยังประโยชน์ให้ราชการแพนกันดำเนินธุระแห่งความเจริญของบ้านเมืองยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ตั้งกรมพระจันทบุรีนฤนาถ กับพระสาสนโสภณเป็นกรรมการในราชบัณฑิตยสภาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๖ ปีม.ค.ม. หน้า ๗๐๕)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
เรื่องหน้าที่ราชการคลังในมณฑลพายัพ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศยุบเลิกคลังมณฑลทั้ง ๑๓ มณฑลลงเป็นคลังจังหวัด ตั้งแจ้งในประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วนับตั้งแต่วันที่ทรงพระราชดำริหว่า เมื่อได้ยุบคลังมณฑลเหล่านั้นลงเป็นคลังจังหวัดแล้ว ควรให้คลังจังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการเป็นระเบียบเดียวกันหมด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิก กฎเสนาบดีหน้าที่ ข้าราชการพระคลัง มณฑลพายัพ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๔๗) อันเป็นกฎวางระเบียบการจำเพาะมณฑลนั้นเสีย และให้ดำเนิน การคลังจังหวัดต่าง ๆ ในมณฑลพายัพทำนองเดียวกับการคลังจังหวัดในมณฑลอื่น ๆ

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดี

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

เรื่องคำบ่วยการผู้นำประกาศไปปิดในที่ดิน

ฉบับที่ ๓๒/๖๕๕๖

ด้วยการนำประกาศมฤตก ประกาศออกใบแทนใบอนุญาตไปปิดในที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินได้อำรัยกำนันเป็นผู้นำไปแต่กำนันไม่ได้ คำบ่วยการสำหรับการนำประกาศไปปิดเช่นอย่างไปช่วยการรังวัดที่ดิน เป็นเหตุให้การปิดประกาศไม่ได้รับผลเต็มที่ เพราะกำนันอาจฝากเจ้าของที่ดินไปปิด ถ้าไม่ปิดเสียเลย เพื่อจะให้ได้รับผลในการปิดประกาศเต็มที่สมควรจะให้กำนันมีโอกาสได้คำบ่วยการ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ จึงออกกฎเสนาบดี ตามอำนาจซึ่งมีอยู่ในพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๗๕ ดังต่อไปนี้

ตั้งแต่วันที่ได้อำรัยกฎฉบับนี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้เจ้าพนักงานที่ดินเรียกคำบ่วยการจากผู้ขอจ่ายให้แก่กำนัน ถ้าผู้นำประกาศเรื่องที่ดินไปปิดในที่ดินรายละเอียด

กระทรวงเกษตรราชการ

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ

พระราชบัญญัติจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน
สำหรับพระนคร

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ได้ทรงพระราชดำริห์จัดตั้งพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครขึ้น เป็นที่รวบรวมเก็บรักษาโบราณและศิลปวัตถุต่าง ๆ เพื่อจะให้ เป็นประโยชน์แก่มหาชนในการศึกษาหาความรู้และให้เป็นเกียรติยศแก่บ้านเมือง และบัดนี้พิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครได้จัดตั้งสำเร็จตั้งพระราชประสงค์แล้ว

และโดยที่ทรงพระราชดำริห์ว่า ควรจะมีพระราชบัญญัติตั้งขึ้นไว้ เพื่อ พิทักษ์รักษา สิ่งของใน พิพิธภัณฑสถาน สำหรับพระนครให้มั่นคง และวางระเบียบการบำรุงพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครให้เจริญต่อไปภายหน้า

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไป ดังนี้

หมวด ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร พุทธศักราช ๒๔๖๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑสถานที่ตั้งจัดตั้งขึ้นตามกระทรวงอื่น สำหรับสิ่งของแต่ละบางประเภท ฤ็ณะเพาะการแต่ละบางอย่าง

มาตรา ๔ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ณะเพาะพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพฯ ฯ ต่อไปเมื่อได้ประกาศตั้งพิพิธภัณฑสถานขึ้นตามหัวเมืองมณฑลใด และถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้สำหรับพิพิธภัณฑสถานที่ตั้งขึ้นนั้นด้วย ก็จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไปภายหลัง

หมวด ๒

ว่าด้วยการปกครองพิพิธภัณฑสถาน

มาตรา ๕ ให้ราชบัณฑิตยสถานมีหน้าที่และรับผิดชอบจัดการบำรุงรักษาพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร และให้มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการ บรรดา มีตำแหน่งใน พิพิธภัณฑสถาน ฯ ได้ทั้งสน

มาตรา ๖ พนักงานรักษาพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร ให้มีตำแหน่งภัณฑการักษ์ผู้จัดการเป็นหัวหน้าคน ๑ และ

มีข้าราชการตำแหน่งชั้นรองลงไปตามสมควร ล้วนสังกัดชั้น
ในราชบัณฑิตยสภา ระเบียบตำแหน่งหน้าที่ให้จัดอนุโลมตาม
กระทรวงราชการพลเรือน

มาตรา ๗ เงินซึ่งรัฐบาลจ่ายบำรุงรักษาพิพิธภัณฑ์สถาน
สำหรับพระนครนั้น โดยปกติให้จ่ายเป็นจำนวนเงินอุดหนุน
ประจำปี แล้วแต่ราชบัณฑิตยสภาจะจัดจ่าย เป็นรายการ
อย่างไร ถ้าในปีหนึ่งไร้เงินที่รัฐบาลอุดหนุนไม่หมด มีจำนวน
เงินเหลืออยู่เท่าใด ก็ให้ราชบัณฑิตยสภามีอำนาจที่จะสงวน
เงินนั้นไว้ใช้เพิ่มเติมในปีอื่นได้ต่อไป

มาตรา ๘ เงินซึ่งได้จากค่าธรรมเนียมมดุกุพิพิธภัณฑ์สถาน ฯ
ก็ดี ฤเงินที่มดุกุแม่ใจบริจาคช่วยบำรุงพิพิธภัณฑ์สถาน ฯ
ก็ดี ฤเงินซึ่งราชบัณฑิตยสภาหาได้เพื่อประโยชน์แห่งพิพิธ
ภัณฑ์สถาน ฯ ก็ดี มิให้โอนเอาไปใช้ในการอย่างอื่น

มาตรา ๙ ให้กระทรวงพระคลัง ฯ มีอำนาจและหน้าที่ที่
จะตรวจตราการรับและจ่ายเงิน ทั้งการทำบัญชีเงินสำหรับ
พิพิธภัณฑ์สถาน ฯ เช่นเดียวกันกับที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจ
กระทรวงอื่น ๆ

หมวด ๓

ว่าด้วยสิ่งของในพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร

มาตรา ๑๐ สิ่งของในพิพิธภัณฑสถานนั้น ให้กำหนดต่าง
กันเป็น ๓ ประเภท คือ ของหลวงสำหรับพระนครประเภท ๑
ของขี้มประเภท ๑ ของฝากประเภท ๑ มีลักษณะผิดกันตั้ง
กล่าวต่อไปนี้

๑) สิ่งของซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งประจำ
ในพิพิธภัณฑสถาน ฯ ก็นั้น สิ่งของซึ่งมีผู้ให้เป็นสิทธิ์แก่พิพิธ
ภัณฑสถาน ฯ ก็นั้น ฤๅสิ่งของซึ่งซื้อหาได้มาเป็นสิทธิ์แก่
พิพิธภัณฑสถาน ฯ ก็นั้น เหล่านี้กำหนดว่าเป็นของหลวงสำหรับ
พระนคร

๒) สิ่งของซึ่งราชบัณฑิตยสภา ขอยืม ผู้อื่น มาตั้งไว้ใน
พิพิธภัณฑสถาน ฯ เพื่อให้มหาชนได้ชมก็นั้น ฤๅของหลวง
สำหรับใช้ราชการ แต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้มาตั้ง
ไว้ในพิพิธภัณฑสถาน ฯ เพื่อให้มหาชนได้ชมก็นั้น เหล่านี้
กำหนดว่าเป็นของขี้ม

๓) สิ่งของซึ่งมีผู้ฝากพิพิธภัณฑสถาน ฯ เพื่ออารักขา
และราชบัณฑิตยสภารับตั้งไว้ในให้มหาชนได้ชมก็นั้น สิ่งของซึ่ง
บุคคลนำมาตั้งอุดหนุนกัน และราชบัณฑิตยสภาขอม

อนุญาตให้ตั้งไว้อวดในพิพิธภัณฑสถาน ฯ กีดกันเหล่านั้นกำหนด
ว่าเป็นของฝาก

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้โอน กรรมสิทธิ์ใน บรรดาของหลวง
สำหรับพระนครที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถาน ฯ เว้นแต่
ในพฤติการณ์ต่อไปนี้ คือ

๑) เมื่อผู้จัดการพิพิธภัณฑสถาน ฯ ได้รับความขอและได้รับความ
ยินยอมของราชบัณฑิตยสภา ที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในของ
นั้น ฤ

๒) เมื่อราชบัณฑิตยสภา เห็นว่าจะเป็นการได้ผลดีในอัน
ที่จะเอา สิ่งของ ที่มีอยู่มากเกิน ต้องการ มาแลกเปลี่ยน กับสิ่ง
ของอย่างอื่นที่เป็นคุณ ฤจะจำหน่ายสิ่งของที่มีอยู่เป็นจำนวน
มากฤหาได้ไม่ยาก เพื่อประโยชน์ของพิพิธภัณฑสถาน ฯ

มาตรา ๑๒ ถ้าหากมีราชการอันสมควร จะเอาของหลวง
สำหรับพระนครไปจากพิพิธภัณฑสถาน ฯ ชั่วคราวแล้วกลับ
ส่งคืน กรรมการ ราชบัณฑิตยสภา ผู้มีหน้าที่ กำกับ พิพิธภัณฑ
สถาน ฯ แต่เพียงคนเดียวอาจออกใบอนุญาตได้ แต่กรรมการ
ผู้อนุญาตนั้นต้องรับผิดชอบเฉพาะตัว จนกว่าราชบัณฑิตย
สภาจะได้ให้สัตยาบัน

อนึ่งในการ ที่อนุญาตให้เอาของหลวงสำหรับพระนครไป จากพิพิธภัณฑสถาน ฯ ชั่วโมงนั้น ต้องมีกำหนดวันซึ่งจะ ส่งคืนปรากฏอยู่ในใบอนุญาต และกรรมการผู้อนุญาตต้อง นำความแจ้งต่อราชบัณฑิตยสภาทราบโดยเร็ว

ห้ามมิให้ผู้จัดการพิพิธภัณฑสถาน ฯ ส่งมอบของหลวง สำหรับพระนคร อันเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถาน ฯ แก่ผู้ หนึ่งผู้ใดก่อนได้รับอนุญาตของราชบัณฑิตยสภา กรรมการ ราชบัณฑิตยสภาดังกล่าวมาเป็นอันขาด

มาตรา ๑๓ ของยืมฎาของฝากไว้ในพิพิธภัณฑสถาน ฯ นั้น ถ้าเจ้าของก็ดี ฎาในส่วนของหลวงสำหรับพระนคร ถ้า เจ้าพนักงานผู้ซึ่งอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ก็ดี จะขอรับเอาไป เมื่อใด ผู้จัดการพิพิธภัณฑสถาน ฯ อาจส่งมอบให้ไปได้ แต่ผู้จัดการพิพิธภัณฑสถาน ฯ ต้องรับผิดชอบในการส่งมอบ นั้น จนกว่าจะได้รับสัตยาบันของนายกราชบัณฑิตยสภา และต้องนำความขึ้นเสนอต่อนายกราชบัณฑิตยสภาให้ทราบ โดยเร็วด้วย

อนึ่งสิ่งของหลวงสำหรับพระนครซึ่งถอนไปใช้ราชการชั่วคราวนั้น ถ้ายังมีได้มีรับส่งโปรดเกล้า ฯ ให้โอนไปขาดจาก พิพิธภัณฑสถาน ฯ ทราบใด เมื่อใช้ราชการในคราวนั้นเสร็จ

แล้ว ให้เจ้าพนักงานส่งของนั้นคืนยัง พิพิธภัณฑสถาน ฯ
เหมือนอย่างขี้มไปใช้ราชการจงทุกคราว

มาตรา ๑๔ ในการที่จะเรียกถวายรับของไปจากพิพิธภัณฑสถาน ฯ นั้น ไม่ว่าจะเป็โดยประการใด ๆ ให้มีบัตรหมาย
ฤๅจดหมายลายลักษณ์อักษรเป็นสำคัญ และผู้รับมอบต้องทำ
ใบรับให้ แล้วจึงจะรับของไปได้ ห้ามมิให้ผู้จัดการพิพิธภัณฑ
สถาน ฯ ส่งมอบของให้แต่โดยฟังถ้อยคำและไม่มีใบรับเป็น
สำคัญ

มาตรา ๑๕ การที่จะเลือกหาสิ่งของตั้ง พิพิธภัณฑสถาน
สำหรับพระนครนั้น ให้ราชบัณฑิตยสภาที่มีอำนาจที่จะขอ ฤๅ
จะรับในนามของรัฐบาล เมื่อมีผู้สนใจให้สิ่งของไว้สำหรับ
พระนคร ฤๅจะขี้มและรับฝากไว้ชั่วคราวได้ตามเห็นสมควร

มาตรา ๑๖ ให้ราชบัณฑิตยสภาจัดให้มีบัญชีสิ่งของสำหรับ
พิพิธภัณฑสถาน ฯ ไว้ทุกประเภท และต้องให้ตรวจตราสิ่ง
ของสอบกับบัญชีปีละครั้ง ๑ เป็นอย่างน้อย

อนึ่งสิ่งของซึ่งตั้งให้มหาชนชมในพิพิธภัณฑสถาน ฯ นั้น
ให้แสดงประเภทไว้ที่สิ่งของ ถ้าและเป็ของมีผู้ใดให้ ฤๅ
ให้ขี้ม ฤๅฝาก ให้ปรากฏชื่อผู้นั้นด้วย

หมวด ๔

ว่าด้วยการเปิดพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร

มาตรา ๑๗ ให้ราชบัณฑิตยสภา มีอำนาจที่จะกำหนดวัน และเวลาเปิดพิพิธภัณฑ์สถาน ฯ จะเปิดให้มหาชนชมได้ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในวันใด ฤ็จะเรียกค่าธรรมเนียมสำหรับบำรุงพิพิธภัณฑ์สถาน ฯ ในวันใด กำหนดได้ตามเห็นสมควร

มาตรา ๑๘ ให้ราชบัณฑิตยสภา มีอำนาจที่จะอนุญาตให้มีการประชุม ฤ็ให้ตั้งของอวดประกวดกัน ในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร เมื่อเห็นว่าการนั้น ฯ เป็นประโยชน์ แก่ กุลวิชา ความรู้ และ เป็น ประโยชน์ แก่ พิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร

มาตรา ๑๙ ให้ราชบัณฑิตยสภา มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และทำรายงานประจำปีขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย รายงานนี้ให้ประกาศโฆษณาทุก ๆ ปี

ให้ราชบัณฑิตยสภา มีอำนาจออกกฎข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎข้อบังคับนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้เป็นอันใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศตั้งผู้แทนเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ในระหว่าง
ที่นายพลเรือเอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมขุนสิงหวิกรมเกรียงไกร
เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ กราบถวายบังคมลาไปราชการ
และรักษาพระองค์ณประเทศยุโรปนั้น สมควรจะต้องมีผู้แทน
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จอมพล สมเด็จพระเจ้าพี่
ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต เสนาบดีกระทรวง
กระลาโหม ทรงทำการแทนในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวง
ทหารเรืออีกตำแหน่ง ๑ จนกว่านายพลเรือเอก พระเจ้าพี่ยาเธอ
กรมขุนสิงหวิกรมเกรียงไกรจะเสด็จกลับ

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๑๓ มีนาคม นี ๒๒๓)

ประกาศตั้ง

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เสนาบดีกระทรวงวัง
และเสนาบดีกระทรวงธรรมการ กับอธิบดีศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการตั้ง มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาพิชัยญาติ เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มหาอำมาตย์โท พระยาจินดาภิรมย์ ราชสภาพดี เป็นผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกา ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ตั้งมหาเสวกเอก เจ้าพระยาวรวงศ์ พีพัฒน์ เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงวัง ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ และตั้งมหาเสวกโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ความพิสดารแจ้งอยู่แล้ว

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ผู้รั้งตำแหน่งทั้งนี้ได้รับราชการ สนองพระเดชพระคุณมาเป็นที่เรียบร้อย สมควรจะตั้งเป็น เสนาบดีและอธิบดีได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ

ให้ มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาพิชัยญาติ เป็นเสนาบดี
กระทรวงยุติธรรม

ให้ มหาเสวกเอก เจ้าพระยาวรพงศ์พิพัฒน์ เป็นเสนาบดี
กระทรวงวัง

ให้ มหาเสวกโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีวัต
เป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

ให้ มหาอำมาตย์โท พระยาจินดาภิรมย์ราชสภบดี เป็น
อธิบดีศาลฎีกา

ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ มีนาคม หน้า ๗๒๒)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

บอกเขตตัดทางหลวง ตำบลวัดแค อำเภอประทุมวัน

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการ
 ไล่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
 กันว่า ท้องที่ตำบลวัดแคหรือวัดดวงแข อำเภอประทุมวัน
 ที่เกิดเพลิงไหม้ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศั
 ราช ๒๔๖๕ นั้น ท้องที่ในย่านนั้นมีได้มีทางหลวงขนาดใหญ่
 และมีบ้านเรือนคับคั่งหนาแน่น มีตรอกเล็ก ๆ เป็นทางสัญจร
 ไปมาเข้าออก เป็นที่ซึ่งจะปฏิบัติ และเวลามีเหตุอัคคีภัย
 เกิดขึ้น เช่นในคราวเพลิงไหม้ครั้งนี้ กองดับเพลิงต่าง ๆ
 จะเข้าไปทำการช่วยเหลือ ก็ขัดข้องด้วยไม่มีช่องทางที่จะนำ
 เครื่องใช้เข้าไปช่วยเหลือได้โดยสะดวกทันทั่วทั้งที่เป็นเหตุ
 มีอันตรายเกินสมควร

เพราะฉะนั้น ควรที่จะจัดการตัดทางหลวงในบริเวณตำบล
 นี้ต่อเชื่อมให้เป็นทางใหญ่ขึ้น แต่เพราะเหตุว่าการกะตัดทาง
 ในครั้งนี้จะต้องสำรวจแผนที่รายละเอียดให้ครบถ้วน แล้วจึง
 จะกำหนดเขตตัดประกาศพระราชกฤษฎีกาได้

เพราะฉะนั้น ผู้ใดจะทำการก่อสร้างสิ่งใดหรือซื้อขายให้
บัน แลกเปลี่ยน จำนอง ฯลฯ ที่ดินในบริเวณตำบลวัดแค
หรือวัดดวงแข อำเภอประทุมวัน ตามแผนที่ระวาง ๑ ท
๑ อ ๑๑

๑ ท ๑ ท ๑ ท ๑ ท ๑ บ ให้มารับ อนุญาตและทำความ
๑ อ ๑๒ ๑ อ ๑๕ ๑ อ

ตกลงกับกระทรวงมหาดไทยเสียก่อน ถ้าผู้ใดกระทำโดยพล
การมิได้รับอนุญาต แม้ที่นั้นจะได้ตกอยู่ในเขตตัดตัดทาง จะ
เรียกรื้อรื้อค่าปลูกสร้างหรือราคาที่ดินเป็นพิเศษแต่อย่างใดมิได้
เป็นอันขาด

ประกาศมาณวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก ยุกต
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ มีนาคม หน้า ๓๒๔)

ชำนาญหอสมุด

เรื่องตั้งอธิบดีกรมนคราทรและผู้รั้งสมุหเทศาภิบาล
มณฑลนครศรีธรรมราช

ด้วยมหาอำมาตย์ตรี พระยาประชากรกิจวิจารณ์ อธิบดี
กรมนคราทร มีความชราทุพพลภาพ ไม่สามารถจะรับราช
การสนองพระเดชพระคุณโดยปรกติต่อไปได้ จึงทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทาน พระบรมราชา
นุญาตให้ปลดจากตำแหน่งอธิบดีกรมนคราทร ออกรับพระ
ราชทานเบี้ยบำนาญตามพระราชบัญญัติ

ส่วนตำแหน่งอธิบดีกรมนคราทร นับว่าเป็นตำแหน่ง
สำคัญ มีหน้าที่ต้องจัดการทะนุบำรุงกิจการให้มีความเจริญย้ง
ขึ้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์โท พระยา
สุรินทราชา สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช มีคุณ
วุฒิความสามารถสมควร จะรับราชการสนอง พระเดช พระคุณ
ในตำแหน่งอธิบดีกรมนคราทรให้เป็นประโยชน์แก่ราชการต่อ
ไปได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ย้าย
มหาอำมาตย์โท พระยาสุรินทราชา สมุหเทศาภิบาลมณฑล
นครศรีธรรมราช มารับราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมนคราทร
และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ย้ายอำมาตย์

๖๕๑

เอก พระยาทุยยันต์รังสฤษดิ์ อธิบดีศาลมณฑลนครศรี
ธรรมราช เป็นผู้รั้งตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรี
ธรรมราช รัชราชการสนองพระเดชพระคุณตั้งแต่วันที่ ๑
เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลเอก ยุคล

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๐ มีนาคม ปี ๒๔๖๕)

ประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษ
แก่

บริษัทไฟฟ้าสยามคอปอเรชั่นจำกัด

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า
พระยาบริบูรณ์ราชสมบัติ (หม่อมราชวงศ์มูล ตราคร ฌอยุธยา)
นายดับลิว. แอล. กรุต นายเอล. บิสการ์ด นายอี. รอนเลซ์
นายเค. เอ. มุลเลอร์ นายอี. กรุต นายเอฟ. บี. เตเชซุซ์
ได้ทำฎีกาขอลเกล้าฯ ๑ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ตั้งบริษัทขึ้น เพื่อประกอบกิจการในแผนกไฟฟ้า การเดิน
รถด้วยใช้กำลังกระแสไฟฟ้า จำหน่ายกระแสไฟฟ้า และ
เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ กับเครื่องยนตร์ทุกชนิด และ
ประกอบกิจการอื่น ๆ ด้วย

ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้ที่กล่าวนามมา
แล้ว และบรรดาผู้ที่สืบต่อการของบริษัทแทนคนเหล่านั้น
ญาติที่จะเข้าเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทร่วมกับคนเหล่านั้นต่อไป
ภายใต้ ^{๗11/๙0๕2566} ๕ หนึ่ง มีนามว่า บริษัทไฟฟ้าสยาม

คอปอเรชั่นจำกัด ตามวิธีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์อันว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท และตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้บริษัทนั้นทำการได้แต่เฉพาะกิจการเช่นพรรณนาไว้ในหนังสือบริคณสนธิของบริษัทต่อท้ายประกาศนี้ และเพียงเฉพาะในเขตที่ซึ่งได้ระบุไว้ในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตทุกราย

ข้อ ๒ ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ไม่ผูกมัดรัฐบาลอย่างหนึ่งอย่างใดในกิจการทั้งปวงที่บริษัทกระทำ

ข้อ ๓ ประกาศพระราชทาน พระบรมราชานุญาตพิเศษนี้จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เลิกถอนเสียได้

(๑) เมื่อกรรมการของบริษัทได้ดำเนินการพยายามจะดำเนินการซึ่งเป็นการผิดต่อกฎหมายอาญา ฤ

(๒) เมื่อ กรรมการ ของ บริษัท ผ่าฝืน กระทำ ผิดต่อกฎหมายประมวลแพ่งและพาณิชย์ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตั้งเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ฤ

(๓) เมื่อ กรรมการ ของบริษัท กระทำผิดต่อข้อความในหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตั้งเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ฤ

(๔) เมื่อบริษัทมีหนี้สินมากมายจนไม่สามารถจะชำระ
 ไปได้

เมื่อถอนพระบรมราชานุญาตพิเศษนี้แล้ว ต้องให้บริษัท
 ชำระบัญชีเลิกบริษัททันที และห้ามมิให้คิดค่าเสียหายแก่
 รัฐบาลในเหตุที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกถอนพระ
 บรมราชานุญาตพิเศษนี้

ข้อ ๔ สารประโยชน์ที่จะพึงได้จากประกาศนี้บริษัทจะได้อ
 รับต่อเมื่อ บริษัทได้จดทะเบียนเสร็จแล้วที่ กระทรวงพาณิชย์
 และคมนาคม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 พ.ศ. ๒๔๖๓

ข้อ ๕ ถ้าบริษัทจะจำหน่ายงานของฎาเอาทรัพย์สินสมบัติของตน
 เป็นประกัน แก่ผู้ใดให้ จด ทะเบียนไว้ที่ หอทะเบียน หุ้นส่วน
 บริษัทกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ภายในกำหนด ๑๔ วัน
 นับตั้งแต่วันที่บริษัทได้จำหน่ายงานของฎาเอาทรัพย์สินของบริษัทเป็น
 ประกันแก่ผู้ใด การจดทะเบียนต้องแสดงรายการให้ชัดเจน
 กล่าวคือ ทรัพย์สินอะไรที่จำหน่ายงานของฎาเอาเป็นประกัน เป็น
 จำนวนเงินเท่าใด และชื่อเจ้าหนี้

ถ้าบริษัทละเลยไม่ประพฤติดังกล่าวนี้ให้ปรับไม่เกินวันละ
 ๑๐๐ บาทจนกว่าจะได้ประพฤติให้ถูกต้อง

ข้อ ๖ ห้ามไม่ให้บริษัทลดทุนน้อยกว่าครั้งที่ได้กำหนดไว้
เดิม

ข้อ ๗ ให้บริษัทมีเงินสำรองไว้จำนวนหนึ่งซึ่งชักจากกำไร
แก่ อย่างน้อยที่สุดร้อยละ ๕ ของกำไรนั้นทุกครั้งมาตั้งเป็น
เงินสำรองจนเงินนั้นมีจำนวนเท่า ๑ ใน ๔ ของเงินทุน เป็น
อย่างน้อย

ข้อ ๘ ถ้าบริษัทตกลงจะแก้ไขหนังสือบริคณเสนาบดีคดี จะ
แก้ไขข้อบังคับคดี จะออกหุ้นกู้คดี จะเพิ่มทุนลดทุนคดี จะ
เอาทรัพย์สินสมบัติของบริษัทไปจำนำ จำนอง ฤ็เป็น ประกันคดี
จะควบเข้ากับบริษัทอื่นคดี ต้องได้รับอนุญาตของเสนาบดี
กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน จึง
ให้ถือว่าความที่ตกลงอันนั้นใช้ได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๙ หน้าที่ของบริษัทนอกจากต้องปฏิบัติตามประกาศ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตพิเศษนี้แล้ว บริษัทต้องอยู่
ใต้พระราชกำหนดกฎหมายของบ้านเมืองด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัตยุบัน

หนังสือบริคณห์สนธิ

ข้อ ๑

บริษัทจะได้ชื่อว่า บริษัทไฟฟ้าสยามคอปอเรชั่น จำกัด

ข้อ ๒

สำนักงานของบริษัทซึ่งจะจดทะเบียนนี้ ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๓

วัตถุประสงค์ของบริษัท คือ

(๑) เพื่อซื้อ, ฤกษ์กันยหนึ่งจัตรบถ้อสิทธิ และเพื่อ
ดำเนินการทั้งหมดฤกษ์แต่บางส่วน ในกิจการ, สิ้นทรัพย์, หนี้
สินและความรับผิดชอบของบริษัทอันมีนามต่อไปนี้ คือ

บริษัทไฟฟ้าสยาม จำกัด

บริษัททรราชไทย จำกัด

ฤกษ์บริษัทหนึ่งบริษัทใดใน ๒ บริษัทนี้ ตามข้อจัดขึ้นและ
เงื่อนไขและตามข้อความที่จะได้ตกลงกัน

(๒) เพื่อดำเนินการ ทำการให้ดีขึ้น และขยายกิจการ
เพื่อจำหน่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับแสงสว่างและสำหรับใช้แรง
สำหรับบรรดาในจังหวัดพระมหานคร และบริเวณที่ใกล้เคียง
และทำการต่าง ๆ ในพระราชอาณาจักรสยามซึ่งใช้ไฟฟ้าเป็น

ส่วนใหญ่ และกระทำการอื่น ๆ ตามที่กรรมการและที่ประชุมเห็นพร้อมกันว่าควรจะทำเพื่อประโยชน์อันจะพึงมีขึ้นแต่วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของบริษัท

ข้อ ๔

ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นทั้งหมดมีจำกัดเพียงมูลค่าหุ้นที่ตนถือและยังส่งไม่ครบ

ข้อ ๕

เงินทุนของบริษัทเป็นจำนวนเงินยี่สิบสองล้านห้าแสนหกหมื่นสามพันสองร้อยบาท (๒๒,๕๖๓,๒๐๐ บาท) แบ่งออก เป็น สองแสนสองหมื่นห้าพัน หกร้อยสามสิบสอง หุ้น (๒๒๕,๖๓๒ หุ้น) มีมูลค่าหุ้นละร้อยบาท (๑๐๐ บาท) บริษัทข้อมทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะเพิ่มทุนที่กล่าวแล้วได้อีกโดยออกหุ้นใหม่จำหน่าย โดยราคาเท่ากับมูลค่าของหุ้น ฤๅสูงกว่ามูลค่าของหุ้น โดยรวมค่าเงินพิเศษด้วยก็ได้ ในทุกเมื่อที่คราวที่บริษัทต้องการจะเพิ่มทุนเพื่อดำเนินการ และเพื่อให้การสำเร็จได้โดยสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาข้างบนแต่บางสิ่ง ฤๅทั้งหมด

ข้าพเจ้าทั้งหลายซึ่งมีนาม, สำนัก, และอาชีพฯ ดังแจ้ง
 ต่อไปข้างล่างนี้ ได้พร้อมใจกันมีความประสงค์ที่จะตั้งเป็น
 บริษัทขึ้นตามข้อความที่ได้บ่งไว้ในหนังสือบริคณสนธิฯ และ
 ข้าพเจ้าได้ตกลง จะรับ เป็นผู้ออกหุ้นในเงินทุน ของบริษัทตาม
 จำนวนหุ้นซึ่งได้แจ้งไว้ด้วยแล้วข้างท้ายนี้

	นามผู้เริ่มก่อการบริษัท	สำนัก	อาชีพฯ	จำนวนหุ้น ซึ่งเขาขอ ซื้อไว้คนละ
๑	พระยาบริบูรณ์ราช สมบัติ (ม.ร.ว. มูล ดารากร ฌอยุธยา)	ถนนพระ สุเมรุ	รับราชการ	๑
๒	นายดับลิว. แอล. กรุด	คลองเตย	กรรมการ บริษัทไฟฟ้า สยาม จำกัด	๑
๓	นายเอล. บีสการ์ด	ถนนชิดลม	กรรมการ บริษัททรานง ไทย จำกัด	๑
๔	นายอี. รอนเลซ	คลองเตย	ช่างกล	๑
๕	นายเค. เอ. มูลเลอร์	ถนนกรง เกษม	ค้าขาย	๑
๖	นายอี. กรุด	คลองเตย	ค้าขาย	๑
๗	นายเอฟ. บี. เดเยซุส	ถนนสีม่วง	ค้าขาย	๑

พระราชบัญญัติพิทักษ์ตราภาษีศุลกากร

พ.ศ. ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ค่าภาษีศุลกากรสำหรับของอันนำเข้ามา หรือของอันส่งออกนั้น ในเวลานี้เก็บตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๕ และตามพิกัตอัตราอันได้ใช้ตลอดมาหลายจำนวนปี มิได้มีแก้ไข จึงไม่ต้งด้วยความประสงค์และความเจริญแห่งพระราชอาณาจักร ในบัดยุคบันกาล และไม่เหมาะแก่การค้า และการอุตสาหกรรมของชาติ ซึ่งได้เผยแผ่ออกไปในสมัยนี้ สมควรที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงพิกัตอัตรานั้นเสียใหม่

และโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ค่าภาษีขาเข้าสำหรับน้ำตาล เหล้าไวน์ และเหล้าเบียร์ ซึ่งในเวลานี้เก็บตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีชั้นใน ^{พ.ศ. ๒๔๕๘} ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระ

ราชบัญญัติภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๖๐ และ
 พุทธศักราช ๒๔๖๗ นั้น สมควรต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง
 เสียใหม่เช่นเดียวกัน และรวมไว้ในพิกัดอัตราภาษีศุลกากร
 ใหม่ด้วย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้
 โดยบทมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติพิกัด
 อัตราภาษีศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘

มาตรา ๒ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘
 สืบไป ค่าภาษีศุลกากรสำหรับสิ่งของต่าง ๆ อันนำเข้า
 หรือส่งออก รวมทั้งค่าภาษีศุลกากรสำหรับน้ำสุรา เหล้าไวน์
 และเหล้าเบียร์ที่นำเข้ามานั้น ให้เรียกเก็บและใช้ตามพิกัด
 อัตราอันได้จำแนกไว้ในใบแนบแสดงพิกัดอัตราต่อท้ายพระ
 ราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ บันดาค่าภาษีศุลกากรสำหรับสิ่งของอันนำเข้า
 หรือส่งออก รวมทั้งน้ำสุรา เหล้าไวน์ และเหล้าเบียร์ ที่นำ
 เข้ามา ซึ่งได้ระบุไว้ในพิกัดอัตรา หรือในใบแนบ หรือใน
 ประกาศใด ๆ ^{๒๕๖}นับถึงวันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้

๗๐๑

ให้เป็นอันยกเลิกเสียทั้งสิ้น และให้ใช้อัตราค่าภาษีอันได้
ระบุไว้ในใบแนบแสดงพิกัดอัตราต่อท้ายนี้แทน

มาตรา ๔ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นผู้
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นที่
ที่ ๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๗๓๕)

๗๐๒

ใบแนบ

แสดง

พิกัดอัตราภาษีศุลกากร

(๑) ภาษีขาเข้า

อัตราค่าภาษี

๑. เหล้าเบียร์	ตามราคาร้อยละ ๑๒
๒. เหล้าไวน์	ตามราคาร้อยละ ๑๒
๓. นำสุราทุกชนิด นอกจากเหล้าเบียร์
เหล้าไวน์	ตามจำนวนแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
ลิตรละ ๒ บาท
๕๐ สตางค์

หมายเหตุ ให้เรียกค่าภาษีตามส่วน
ร้อยละของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ที่ชั้นสุตรได้
ด้วยเครื่องแอลกอฮอล์เมตรของ

เกลุสส์ค แต่ค่าภาษีที่เรียกเก็บอย่าง
ต่ำที่สุดนั้น ต้องไม่น้อยกว่า ๗๐ สตางค์
ต่อหนึ่งลิตรของน้ำสุรา

๔. น้ำมันเคอโรซิน กาลัน (๔.๕๔๖ ลิตร)

๕. น้ำมันเบนซิน กาลัน (๔.๕๔๖ ลิตร)
ละ ๒๐ สตางค์

๖. ไม้ขีดไฟทุกชนิด

(ก) ถ้ายันจุกสักขีดตัวสักหนึ่ง

มีจำนวนไม่เกินร้อยอัน ร้อยกลัก
๓๐ สตางค์

(ข) ถ้ายันจุกสักขีดตัวสักหนึ่ง

มีจำนวนเกินกว่าร้อยอัน ร้อยกลัก
๓๐ สตางค์

กับ คิดค่าภาษีเพิ่มชนิดนี้ คือ
จำนวนไม้ขีดที่เกินกว่าร้อยอัน

ในถักหนึ่ง เพิ่มค่าภาษีขึ้น

ทุก ๆ ๕๐ อันหรือเศษ

ของ ๕๐ อัน ร้อยกลัก ๑๕ สตางค์

๗. น้ำตาลรวมทั้งกลุโกส แต่ไม่

รวมสัมรินเข้าด้วย กิโลกรัมละ ๓ สตางค์

๘. ภาพยนตร์ (ชนิดปอสีตีฟ)
มีภาพซึ่งจะได้ล้างแล้วหรือไม่
ก็ตาม และนำเข้ามาเพื่อ
แสดงภาพ หรือเพื่อแสดงให้คนดู กว้างตามขนาดนิยม
ด้วยประการใด ๆ โดยอาศัย ๓.๔๕๒๕ เซนติเมตร
เครื่องฉายภาพหรือเครื่องอย่างอื่น (๑ $\frac{3}{8}$ นิ้วฟุต)
ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ๓๐.๔๘ เมตร (ร้อยฟุต)
ต่อ ๓๐ สตางค์
๙. ยาซิกาเรตต์สี่ ยาซิการ์ และ
ยาสูบที่ได้ทำขึ้นทุกชนิด ตามราคาร้อยละ ๒๕
๑๐. รถยนต์และรถจักรยานยนต์
ซึ่งตั้งขึ้นสำหรับรถ ซึ่งนำ
เข้ามาพร้อมกับตัวรถ และ
บันดาของสำหรับใช้เป็นส่วนแห่ง
รถยนต์และรถจักรยานยนต์
รวมทั้งยางนอกและยางใน ตามราคาร้อยละ ๑๐
๑๑. บันดาของอย่างอื่นซึ่งมิได้กล่าว
ไว้ข้างต้น และมีได้รวมอยู่ใน
บัญชีของทัยกเว้นค่าภาษีซึ่ง
กำหนดไว้ต่อไปนี้ ตามราคาร้อยละ ๕

ของซึ่งยกเว้นค่าภาษีขาเข้า

๑. ชั้รุม วัคคิน และแอนติตอกซิน
๒. ควินิน และ แอลกาลอยด์อื่นของเปลือกซิงโกนา
๓. น้าอ้อย
๔. ตัวอย่างสินค้าซึ่งใช้ได้เฉพาะเป็นตัวอย่างเท่านั้น
๕. ของที่ใช้ในการแสดงละคร หรือการแสดงอย่างอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้แสดงที่ห้องเที่ยวนำเข้ามาในประเทศไทยสยามเป็นครั้งคราว
๖. สมุดหนังสือ หนังสือซึ่งออกตามเวลากำหนด หนังสือพิมพ์ แบบเพลงที่พิมพ์ขึ้น แผนที่ทะเล แผนที่ และใบพิมพ์ประกาศแจ้งความ
๗. เนื้อเงินเนื้อทอง เหรียญเงินเหรียญทอง และทองใบ
๘. หีบห่อของคนโดยสารซึ่งนำเข้ามาพร้อมกับตนสำหรับใช้ส่วนตัว (นอกจากน้าสุราและล้อเลื่อนที่ใช้กำลังเดินด้วยเครื่องยนต์)

หมายเหตุ ข้อยกเว้นนี้ให้รวมของที่ใช้แล้ว และเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้โดยสารโดยแท้ ซึ่งส่งเข้ามาจาก

ท่าหรือจากเมืองที่ผู้โดยสารได้อยู่ก่อนที่เข้ามาในประเทศไทย
สยาม และเข้ามาถึงภายหลังตัวผู้โดยสาร ไม่เกิน
กำหนดเวลาดังต่อไปนี้ คือ

ถ้ามาจากประเทศเสตรตเสตเติลเมนต์

สำหรับหมู่เกาะ และอินโดจีน กำหนด ๒ สัปดาห์

ถ้ามาจากภาคอื่นในทวีปเอเชีย กำหนด ๕ สัปดาห์

ถ้ามาจากท่าหรือประเทศอื่น ๆ กำหนด ๑๐ สัปดาห์

๕. ไหมคืบ สำหรับใช้ทำเป็นเส้นไหม หรือใช้ทำเป็นเครื่อง
ทอต่าง ๆ ได้

๑๐. ของส่งออกซึ่งนำกลับเข้ามาภายในเวลา ๕ ปี โดยไม่
เปลี่ยนรูปแลลักษณะ และในเวลาที่ส่งออกนั้น ได้รับ
ใบรับรองสำหรับการนำกลับเข้ามา

หมายเหตุ ถ้าของซึ่งได้ยกเว้นค่าภาษีตามความแห่งข้อ ๕
ข้างต้นนี้ ได้ขายหรือได้จำหน่ายไปในประการใด ๆ อัน
มีต้องด้วยลักษณะแห่งการยกเว้นค่าภาษีแล้วไซ้ ของ
นั้น ๆ จะต้องเป็นของที่ต้องด้วยพิกัดภาษีซึ่งใช้อยู่ในเวลา
ที่ได้ขายหรือจำหน่ายไปนั้น

๓๐๗

(๒) ภาษีขาออก

อัตราค่าภาษี

๑. ข้าวเปลือก..... หาบละ ๑๓ สตางค์
๒. ข้าวกล้อง..... หาบละ ๑๘.๕ สตางค์
๓. ปลายข้าวกล้อง..... หาบละ ๕.๕ สตางค์
๔. ไร่ข้าวกล้อง..... หาบละ ๕.๕ สตางค์
๕. ข้าวขาว..... หาบละ ๑๗.๕ สตางค์
๖. ไร่ข้าวขาว..... หาบละ ๑๗.๕ สตางค์
๗. ปลายข้าวขาว..... หาบละ ๑๗.๕ สตางค์

พระราชบัญญัติภาษีเงินได้แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๖๕

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
 ประกาศงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ค่าภาษีสุทธากกรสำหรับน้ำ
 สุรา เหล้าไวน์ และเหล้าเบียร์อื่นนำเข้ามา และค่าภาษีเงิน
 สำหรับน้ำสุรา เหล้าไวน์ และเหล้าเบียร์นั้น แต่เดิมมาได้
 เรียกเก็บและใช้ตามพิกัดอัตราอันเดียวกัน ปรากฏในแบบ
 ที่ ๑๗ ต่อท้ายพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พุทธศักราช ๑๒๕๘ ซึ่ง
 ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีเงินได้เพิ่มเติม พุทธ
 ศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้แก้ไขเพิ่มเติม
 พุทธศักราช ๒๕๖๗ แต่ค่าภาษีสุทธากกรสำหรับน้ำสุรา เหล้า
 ไวน์ และเหล้าเบียร์อื่นนำเข้ามา นั้น บัดนี้ได้กำหนดขึ้นใหม่
 ในพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสุทธากกร พุทธศักราช ๒๕๖๕
 นั้นแล้ว

และโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ค่าภาษีเงินได้สำหรับ
 น้ำสุรา เหล้าไวน์ และเหล้าเบียร์นั้น สมควรจะกำหนด
 ขึ้นใหม่เช่นเดียวกัน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราเสียด้วย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้
โดยบทมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ
ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๖๕ และให้ใช้
ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ สืบไป

มาตรา ๒ ค่าภาษีชั้นในสำหรับน้ำสุรา เหล้าไวน์ และ
เหล้าเบียร์นั้น ให้เรียกเก็บและใช้ตามปริมาณแห่งแอล
กอฮอล์บริสุทธิ์ลิตรละ ๒ บาท ๒๕ สตางค์ และตามส่วน
ร้อยของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชั้นสุตรได้ด้วยเครื่องแอล
กอฮอล์เมตรของเกลสส์ค แต่ค่าภาษีที่เก็บอย่างต่ำที่สุดนั้น
ต้องไม่น้อยกว่า ๖๓ สตางค์ต่อหนึ่งลิตร

มาตรา ๓ อัตราค่าภาษีชั้นในสำหรับน้ำสุรา เหล้าไวน์
และเหล้าเบียร์ อันได้ระบุไว้ในแบบที่ ๑ และแบบที่ ๑๗
ต่อท้ายพระราชบัญญัติภาษีชั้นในเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๖๐
นั้น ให้เป็นอันยกเลิก และให้ใช้อัตราอันได้กำหนดไว้ใน

มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นผู้
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

11/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ วันที่ ๒๖ มีนาคม มา ๓๔๔)

กฎเสนาบดี

กำหนดและให้อนุมัติทำ ที่ และเขตรสูกการ
เพื่อการนำของเข้าและการส่งของออก

ด้วยตามพระราชบัญญัติรสูกการ พ.ศ. ๒๔๖๘ มาตรา ๑๒๒
มีความว่า เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจออก
กฎเสนาบดี เพื่อ ปฏิบัติ และดำเนิน การ ตาม พระราชบัญญัติ
กฎเสนาบดีนี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเป็นอัน
ใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศเป็นต้นไป

และตามความมาตรา ๔ มีความว่า เสนาบดีจะกำหนด
และให้อนุมัติเขตรสูกการลงท้าวใดหรือที่ใด ๆ ก็ได้ในพระ
ราชอาณาจักรสำหรับกรนำของเข้า ๆ การส่งของออก

อาศัยความตามมาตรา ๒ ดังกล่าวแล้ว เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติได้กำหนดและให้อนุมัติเขตรสูกการ
ตามทำและที่ต่าง ๆ เพื่อการนำของเข้า และการส่งของออก
ดังต่อไปนี้

เขตรสูกการท่ากรุงเทพฯ ฯ

ด่านเหนือ ตั้งแต่เสาหิน ที่สร้างไว้เหนือ ปาก คลอง บาง
กระบือที่ฝั่งแม่น้ำตรงกันข้าม

ด้านใต้ เขตที่ทอดจอต เรือนอกสันดอน ตามความตั้ง
กล่าวไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำ
สยาม พ.ศ. ๒๔๕๖

เขตเศรษฐกิจนอกจากท่ากรุงเทพ ฯ

มณฑลนครศรีธรรมราช

๑. บ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒. หลังสวน
๓. ชุมพร
๔. สงขลา
๕. ปากพื้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๖. เกาะยาว จังหวัดสตูล

มณฑลปัตตานี

๑. ปัตตานี
๒. นราธิวาส
๓. สายบุรี

มณฑลภูเก็ต

๑. ภูเก็ต^๘ 10/2566
๒. ระนอง

๗๑๒

๓. กันทิง จังหวัดศรี
๔. กระบี่
๕. บ้านยาว จังหวัดตะกั่วป่า
๖. พังงา

เขตรภายนอก ที่ตั้งด่านตรวจเรือกำปั่นเข้าออกโดยปรกติ
เขตรภายใน ทำเทียบ ทำเรือ สำหรับขนของขึ้นและขน
ของลง

ที่ทอดจอดเรือภายนอกของท่ากรุงเทพ ฯ

เขตที่ทอดจอดเรือ เกาะสี่ช้าง ตามความตั้ง กล่าวไว้
ใน มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดินเรือ ใน น่านน้ำสยาม
พ.ศ. ๒๔๕๖

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศุภโยคเกษม

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๖ มีนาคม น้ ๑๔๗)

พระราชบัญญัติงบประมาณ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๔๗๐

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า
ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธ
ศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า “เมื่อได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต
งบประมาณประจำปีไปเรียบร้อยแล้ว ให้อรรถการในงบประมาณอันได้รวบรวมแล้ว ตรา
เป็นพระราชบัญญัติประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา” นั้น
บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้อรรถการพระราชบัญญัติตั้ง
ต่อไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า ‘พระราชบัญญัติงบ
ประมาณประจำปีพุทธศักราช ๒๔๗๐’ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑
เมษายนตลอดไป ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้และรายจ่ายอันได้รับพระราช
ทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ตั้งรับและจ่ายในปีพุทธ
ศักราช ๒๔๗๐ นั้น มีรายการและจำนวนเงินดังนี้

๗๑๔

เงินรายได้ ๑๐๐,๕๕๐,๔๑๖ บาท

เงินรายจ่าย ๑๐๐,๐๑๖,๓๓๒ บาท

เงินรายได้สูงกว่าเงินรายจ่าย ๕๓๔,๒๘๔ บาท

เงินจ่ายพิเศษ

จ่ายจากเงินคงพระคลัง ๗,๘๐๗,๖๗๘ บาท

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรักษา
ราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๗ มีนาคม หน้า ๗๕๐)

ประกาศกระทรวงธรรมการ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
เพิ่มเติมในท้องที่กรุงเทพมหานคร

โดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
ซึ่งว่า “ เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจที่จะทำบัญชีเพิ่ม
เต็ม เพื่อขยายการใช้ในอำเภอและตำบลอื่น ๆ ได้ อีกรำไป
เมื่อเห็นว่าเป็นกาลสมควรที่จะทำดั่งนั้น ” นั้น บัดนี้สมควร
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ในท้องที่กรุงเทพ
พระมหานครเพิ่มขึ้นอีก ๗ ตำบล จึงทำบัญชีเพิ่มเติมขยายการ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตามท้ายประกาศ
นี้ และกำหนดให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕
เป็นต้นไป

ประกาศแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ธานีวัต มหาเสวกโท

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๑๕๒)

๗๑๖

บัญชีเพิ่มเติมห้องที่ใต้พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
กรุงเทพมหานคร	พระประแดง สมุทรปราการ	พระประแดง พระโขนง สมุทรปราการ บางเหี้ย	ทรงคนอง บ้านเชิงใหม่ พระโขนง ท้ายบ้าน คลองสาขลา บางเหี้ย บางบ่อ

ประกาศ

ผ่อนผันงดการเก็บเงินรัชชูปการพระพุทธศักราช ๒๔๖๕
แก่ราษฎรในหมู่บ้านจำป่าตำบลบงเหนือ ท้องที่อำเภอ
บ้านหัน จังหวัดสกลนครมณฑลอุดรซึ่งถูกเพลิง
ไหม้บ้านเรือนและทรัพย์สินสมบัติรวม ๒๑ คน

ด้วยตามความในมาตรา ๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเงิน
รัชชูปการ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ซึ่งให้เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติมีอำนาจผ่อนผันการเสียเงินรัชชูปการโดย
งดไม่ต้องให้กระทำตามความรับผิดชอบในบางปีที่ได้นั้น

บัดนี้ สมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดรมีใบบอกมาว่า เมื่อ
วันที่ ๑๒ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เกิดเพลิงไหม้
บ้านเรือนและยุ้งข้าวของราษฎรหมู่บ้านจำป่า ตำบลบงเหนือ
ท้องที่อำเภอบ้านหัน จังหวัดสกลนคร คือ เรือน ๓๔ หลัง
ยุ้งข้าว ๓๓ หลัง และทรัพย์สินสมบัติอย่างอื่นคิดเป็นเงิน
๗,๗๗๕ บาท ๕๕ สตางค์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเห็น
สมควรที่จะงดการเก็บเงินรัชชูปการแก่บุคคลที่ถูกเพลิงไหม้นี้
จึงสั่งผ่อนผันงดการเก็บเงินรัชชูปการ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕
ให้แก่ชายฉกรรจ์ในหมู่บ้านจำป่า ตำบลบงเหนือ ท้องที่อำเภอ

๓๑๘

บ้านหัน จังหวัดสกลนคร ซึ่งถูกเพลิงไหม้บ้านเรือนและ
ทรัพย์สินสมบัติเสียหายรวม ๒๑ คนไว้ในพระพุทธศักราช ๒๕๖๕
พระพุทธศักราชหนึ่ง เพื่อเป็นการบำรุงราษฎร

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๕

สุภโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ วันที่ ๒๗ มีนาคม น. ๓๕๔)

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
การค้าขาย และ การเดินเรือ
ระหว่างสยาม กับ อิตาลี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญา ว่าด้วยทางพระราชไมตรี การค้าขายและการเดินเรือ ซึ่งได้แก่ ไซยบันดาหนังสือสัญญาแต่ก่อน ๆ ระหว่างกรุงสยาม กับ กรุงอิตาลีฉบับ ๑ กับโปรโตคลว่าด้วยอำนาจศาลสำหรับใช้แก่คนในบังคับอิตาลี ในกรุงสยามฉบับ ๑ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อัครราชทูตสยามประจำกรุงโรม ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และท่านเบนีโต มุสโสลินี อัครมหาเสนาบดี และเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอิตาลี ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายอิตาลี ได้ลงนามกันที่กรุงโรม เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ คริสตศักราช ๑๙๒๖ นั้น มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญากับโปรโตคลนั้น ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และสมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลี ได้พระราชทานพระราชสัตยาบัน หนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วันแล้ว และพระราชสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนี้ อัครราชทูตสยามประจำกรุงโรม และอัครมหาเสนาบดี เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศอิตาลี ผู้มีอำนาจเต็มในกรณี ได้แลกเปลี่ยนต่อกัน เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ แล้ว หนังสือสัญญากับโปรโตคอลที่วัน จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวงทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลนี้ว่า ให้ถือตามกระทำตามความในหนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่วันจึงทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณะวันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๑ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕)

คำแปล
หนังสือสัญญา
ทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือ
ระวางกรุงสยาม กับ กรุงอิตาลี

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลี
มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรี และความ
เข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่แล้วโดยผาสุกในระวางรัฐทั้งสอง
นี้ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทางที่จะบันลือความ
มุ่งหมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขขบขันคาน้ำส้ม
สัญญาที่ได้มีต่อกันในระวางประเทศทั้งสองมาแต่ก่อนนั้น จึง
ได้ทรงตกลงจะ กระทำการแก้ไขขบขันนี้ให้เป็นอัน สำเร็จโดย
อาศัยหลักแห่งความสมธรรม และความอำนวยการประโยชน์
ให้แก่กันและกันเป็นมูลฐาน และเพราะฉะนั้นจึงได้ทรง
แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ
ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น
พระยาสรรพกิจปรีชา อัครราชทูตพิเศษ ผู้มีอำนาจเต็ม
ของพระองค์ ฌราชสำนักของสมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลี
ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงอิตาลีนั้น

ท่าน เบเนโต มุสโสลินี ประธานแห่งรัฐบาล และ
อัครมหาเสนาบดี ๆ กระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ซึ่งเมื่อได้ ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากัน
กันทำสัญญาเป็นข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

ในระวางพระราชอาณาจักร อิตาลี กับพระราชอาณาจักร
สยามจะต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกัน
เป็นนิจนิตน

ข้อ ๒.

อัครภาคแห่งสัญญานี้ยินยอมตกลงกันว่า ถ้ามีความแตก
ต่างกันเกิดขึ้นในระวางสองฝ่าย ซึ่งไม่สามารถจะระงับให้
แล้วเสร็จกันได้ด้วยทำความตกลงปรองดองกัน ฤๅโดยทาง
ทูตไשר ทั้งสองฝ่ายจะเสนอความแตกต่างกันนั้นต่ออนุญาโต
ตุลาการ จะเป็นคนเดียวกับฤๅหลายคนก็ตาม ซึ่งทั้งสองฝ่าย
จักได้เลือกสรรขึ้น ฤๅต่อศาลประจำยุติธรรมระวางประเทศ
นครกรุงเฮก ศาลนี้จะให้มีอำนาจเหนือคดีนั้น โดยความ
ยินยอมพร้อมกันทั้งสองฝ่าย ฤๅถ้าทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงพร้อม

ใจกันได้ ศาลก็จะได้อำนาจเช่นนั้นโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ทำคำขอแต่ฝ่ายเดียว

ข้อ ๓.

คนในบังคับของอัครราชทูตแห่งสัญชาติหนึ่ง แต่ละฝ่ายพร้อม
ทั้งครอบครัวแห่งตน จะต้องมีเสรีภาพเต็มที่ ในอันจะ
กระทำการเหล่านี้ได้ คือ เข้าไปและเดินทางและอาศัยอยู่ใน
อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ฤ็ออกไปจากนั้น และจะต้อง
ได้รับความคุ้มครองและป้องกันในนั้น สำหรับกายตัวและ
ทรัพย์สินของตนเหมือนกันกับที่ให้แก่คนใน บังคับ พื้นเมือง
หากว่าอนุวัติตามกฎหมายบ้านเมืองและมีข้อสวณไว้ ในอันจะ
ถือ ตามและใช้ ตามบันดากฎหมายการตำรวจสำหรับห้องที่ซึ่ง
เกี่ยวแก่คนต่างด้าวในด้วย

คนในบังคับของอัครราชทูตแห่งสัญชาติหนึ่ง แต่ละฝ่าย เมื่อ
อนุวัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ฟังกระทำการเหล่านี้ตลอด
ทั่วอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งได้ คือ ปฏิบัติตามทางวิชาชีพ
และปฏิบัติตามทางทำมาหากินที่ชอบ และประกอบพาณิชย์
การฤ็อุตสาหกรรม และทำการค้าจำนวนใหญ่ฤ็ค้าย่อย ใน
บันดาผลและมูลเหตุซึ่งค้าขายกันได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย จะ

ทำด้วยตนเอง ฤๅด้วยอาศัยผู้แทน จะทำโดยลำพังฤๅโดย
 เข้าส่วนสมาคมกับคนต่างด้าว ฤๅกับคนพื้นเมือง จะเป็น
 คนในบังคับฤๅเป็นพลเมืองก็ได้ และพึงเลือกหาเอาคน
 เข้าทำการรารของตนในหน้าที่ที่พึงปรารถนาได้ และภายในวงแห่ง
 ข้อไขที่มีกำหนดไว้ในกฎหมายพื้นเมืองพึงกระทำการเหล่านี้
 ๒ คือ ลุ้เออา และถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของและครอบ
 ครองและปกครองและขายและโอนต่อไปโดยทางสืบสมบัติ
 และโดยทางพินัยกรรมและโดยให้ และโดยทางใด ๆ อื่น
 และให้เข้าฤๅเข้าซึ่งบันดาอสังหาริมทรัพย์ จะเป็นที่ดินฤๅ
 สถานที่อันสร้างขึ้นก็ดี ที่มีไว้สำหรับใช้เป็นที่อยู่ฤๅสำหรับ
 ใช้ในการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม ฤๅ
 การอื่นที่ขอมด้วยกฎหมาย หากแต่มีข้อสงวนไว้ซึ่งบท
 บัญญัติอันกฎหมายว่าด้วยการพักอยู่ และการตั้งสำนักหลัก
 แהל่วของคนต่างด้าวนั้น จักได้กำหนดหมายไว้สำหรับท้องที่
 บางปริมณฑล ฤๅบางแห่งเพื่อประโยชน์แก่การรักษาความ
 มั่นคงของชาติ อนึ่งคนในบังคับของจักรภพแห่งสัญฐาน
 แต่ละฝ่าย พึงกระทำการเหล่านี้ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง
 ได้ คือ ลุ้เออาและครอบครองและโอนต่อไปโดยทางสืบ

สมบัติ ทางพินัยกรรม ทางให้ญาติทางใด ๆ อันซึ่งมั่นคงแท้
ของ และของส่วนตัว และสังหาริมทรัพย์ทุก ๆ ชนิด

ข้อ ๔.

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้อง
ได้ช่วยเหลือรักษา บริบูรณ์ ตลอดทั่วอาณาเขต ของอีก ฝ่ายหนึ่ง
ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตาม
กฎหมายและกฎและข้อบังคับของบ้านเมืองไซร์ ฟังกระทำ
การเหล่านี้ได้ คือ สร้างและบำรุงโรงเรียนมัธยมและปฏิบัติพิธี
กรรมในทางมัธยมตามลัทธิที่ตนนับถือ จะเป็นการกระทำ
จะเพาะบุคคลฤๅเป็นการสาธารณที่ตาม และสร้างและบำรุง
สุสานไว้ตามศาสนประเพณีของตน กับทั้งตั้งสถานการ
ศึกษา สถานการศาสนา สถานการทานกุศลและโรง
พยาบาล

ข้อ ๕.

คนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะ
ไม่ต้องถูกบังคับใน อาณาเขต ของอีกฝ่าย หนึ่งให้เสีย ค่าภาษี
ศุลกากรฤๅค่าภาระ ฤๅภาษีอากรอย่างใด ๆ ฤๅประเภทใด ๆ

นอกจากหญิงกว่าที่เรียกเก็บอยู่ก็จะได้รับเรียกเก็บต่อไปจากคน
ในบังคับพื้นเมืองจากคนในบังคับอาณานิคมของชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๖.

คนในบังคับของจักรวรรดิแห่งสัญญา แต่ละฝ่าย จะต้องได้รับความยกเว้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจากบันดา
การเกณฑ์ทหารทุกอย่าง ในทางบกทางทะเล ไม่ว่า
ในกองทหารประจำการสามัญ ฤๅในกองทหารรักษากรุง ประจำ
ชาติฤๅในเหล่าทหารมิลิเชีย และจะต้องได้รับความยกเว้น
จากการเกณฑ์ทหารราชการ ทหารเกณฑ์ให้ทำงาน
กรรมกรในทางทหารทุกประการ หากว่าจะต้องเสียก็เสีย
เฉพาะแต่ค่าภาระที่บังคับเรียกเก็บ เพราะเหตุที่เป็นผู้ครอบ
ครองฤๅผู้เช่าอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น และจะต้องบังคับก็
บังคับเฉพาะสำหรับบันดา การเกณฑ์ให้ทำงาน กรรมกร ในทาง
ทหาร และบันดาการเกณฑ์ทหารราชการซึ่งเรียกเก็บ
จากคนในบังคับพื้นเมืองทั้งหมดโดยเท่าเทียมทั่วหน้ากันเพราะ
เหตุที่เป็นเจ้าของ ฤๅเป็นผู้ครอบครอง ฤๅเป็นผู้เช่าอสังหาริม
ทรัพย์เท่านั้น²⁵⁶⁶

๗๒๗

คนเหล่านี้จะต้องไม่ถูกบังคับให้เสียค่าภาษีอากรใด ๆ อัน
บังคับให้เสียต่างการเกินตัวเป็นทหาร และจะต้องได้รับความ
ยกเว้นจากบันดาการกุ่มที่เป็นการบังคับและบันดาการ
ออกเงินพลพิเศษซึ่งจะเรียกเก็บเอาในเวลาสงคราม

ข้อ ๗.

บันดาเคหะสถาน คลังสินค้า โรงงานหัตถกรรม ร้าน
และบันดาสถานที่อันสร้างขึ้นอย่างอื่น ๆ ของคนในบังคับของ
อัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย ที่อยู่ในอาณาเขตของฝ่าย
หนึ่ง รวมทั้งบันดาสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่อง และซึ่งใช้
สำหรับเป็นที่อาศัย ๆ สำหรับการค้าขาย ๆ สำหรับอุตสาหกรรม
กรรมนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นจากการตรวจและค้น
และจากการสอบดู ๆ ตรวจสมุด ๆ เอกสาร ๆ บัญชีซึ่งมีอยู่ใน
นั้น เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อโทษ และตามระเบียบ
การที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎและข้อบังคับอันพึงใช้แก่
คนในบังคับพื้นเมือง

ข้อ ๘.

ภายในอาณาเขตของอัครภาคแห่งสัญญา ฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่งนั้น คนในบังคับของอัครภาคอีกฝ่ายหนึ่ง พึงกระทำ

การดังต่อไปนี้ได้ โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับคนในบังคับ
พื้นเมือง และโดยปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งข้อ ๓ ของ
หนังสือสัญญาฉบับนี้ และปฏิบัติภายในวงข้อไขอันมีกำหนด
ไว้ในกฎหมาย และกฎและข้อบังคับของประเทศพื้นเมืองนั้น
คือ ดำเนินกิจการต่าง ๆ ทุกอย่าง ตั้งการอุตสาหกรรม
เปิดโรงงาร ทำการตรวจหาแร่และการบ่อแร่และทำการ
เกษตรกรรมและการป่าไม้ และในการต่าง ๆ เหล่านี้ คน
เหล่านี้จะต้องได้รับผลปฏิบัติ อย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้
ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่เป็นที่เข้าใจกันว่า ความในข้อนี้
จะตีความให้เป็นไปโดยนัยที่จะลดหย่อนความอิสรภาพ อัน
หนังสือสัญญาฉบับนี้ประ สาทให้ แก่ กรุง สยามใน เรื่อง การ
สรรพากรและเรื่องอำนาจศาลนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๘.

คนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย จะต้อง
มีเสรีภาพที่จะเข้าไปยังบันดาศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ
เรียกร้องและป้องกันสิทธิของตน และจะต้องมีเสรีภาพเท่า
เทียมกับคนในบังคับพื้นเมือง และกับคนในบังคับฤาพลเมือง
ของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในอันจะเลือกและใช้

ผู้รุกรานกฎหมายและทนายความและผู้แทนให้ทำการเรียกร้องและ
 บังคับสิทธิของตนต่อหน้าศาลชั้น ๆ และเนื่องในการที่คนใน
 บังคับของอัครภาคแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายจะเข้าไปยังศาล
 ของอีกฝ่ายหนึ่งดังเช่นว่านั้น จะต้องไม่ใช่ข้อไข่ขอยุติความ
 บังคับอย่างใด ๆ แก่คนเหล่านั้นซึ่งมิได้ใช่แก่คนในบังคับพื้น
 เมือง ฎาแก่คนในบังคับฎาพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้
 ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๐.

บันดาบริษัทและสมาคมที่ทำการค้าขาย การอุตสาหกรรม
 และการเงิน (รวมทั้งบริษัทรับประกันชีวิตและสาธารณสภา
 ทำการรับประกันชีวิต) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอาณาเขตของอัคร
 ภาคแห่งสัญญาฝ่ายหนึ่ง และได้ตั้งขึ้นในนั้นโดยสมบูรณ์
 ตามกฎหมายซึ่งมีอยู่ในนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามรูปแบบ
 การทุกอย่างที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในนั้น และหาก
 ต้องอยู่ในบังคับแห่งข้อจัดขึ้นอันกำหนดไว้ในกฎหมายเหล่านี้
 นั้นด้วยไซ้ จะต้องเป็นอันนับถือว่า มีความตั้งอยู่โดย
 ชอบด้วยกฎหมายภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งและบริษัท
 และสมาคมเหล่านั้นทั้งสาขาและสำนักตัวแทน ฟังดำเนริงกิจ

สำนักหอสมุด

11/10/2566

การและสิทธิต่าง ๆ ของตนได้ในนั้น และจะต้องเข้าไปยัง
 บันดาศาลยุติธรรมเพื่อเรียกร้องญาบ้องกันสิทธิของตนได้ด้วย
 เสรีภาพและโดยฉบับพลัน

ในกรณีทุกอย่าง บริษัทและสมาคมที่กล่าวมาแล้ว จะ
 ต้องได้รับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งสิทธิอย่างเดียวกัน
 กับที่ได้ประสาทให้ ญาจะได้ประสาทให้ต่อไปแก่บริษัทและ
 สมาคมเช่นเดียวกันของประเทศใด ๆ อื่น

เพื่อดำเนิร กิจการ พาณิชย์ ญาอุตสาหกรรมใน อาณาเขต
 ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น บริษัทและสมาคมที่กล่าวมาแล้วจะไม่
 ต้องถูกบังคับให้เสี่ยส่วยสาอากรญาสุทธการญาภาษีอากรอย่าง
 ใด ๆ นอกจากญาซึ่งกว่าที่ได้เรียกเก็บอยู่ญาจะได้เรียกเก็บต่อ
 ไปจากบันดาบริษัทญาสมาคมเช่นเดียวกันของชาติพื้นเมือง ญา
 ของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๑.

อักษรภาคีแห่งสัญญาี้ ตกลงกันว่าจะไม่กระทำความขัด
 ขวางต่อการพาณิชย์ซึ่งกันและกันในระวางสองประเทศนี้ โดย
 ให้มีการห้าม ญาการจำกัดการส่งสินค้าชนิดใด ๆ เข้าไปใน
 เมืองญาออกจกเมืองญาผ่านเมือง เว้นแต่การห้ามและการ

จำกัดดังต่อไปนี้ ซึ่งจะต้องเป็นอันพึงใช้แก่ประเทศทั้งหลาย
เหมือนกันทุกประเทศ ฤๅใช้เฉพาะแก่บ้านตาประเทศที่ตก
• อยู่ในลักษณะการอย่างเดียวกัน คือ

๑. การห้ามฤๅจำกัดเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์และยุทธสัมภาระ
ต่าง ๆ

๒. การห้ามฤๅจำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัยของมหา
ชนฤๅเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข

๓. การห้ามฤๅจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของรัฐบาล
อยู่แล้วในเวลานั้น ฤๅจะได้เป็นเช่นนั้นต่อไปในภายหน้า

๔. การห้ามฤๅจำกัดเพื่อป้องกันสัตว์ ฤๅพฤกษชาติให้
ปราศจากโรค ฤๅแมลงร้าย ฤๅกาฝากร้ายต่างๆ

๕. การห้าม ฤๅจำกัดเกี่ยวแก่สิ่งของที่คล้ายกันกับสิ่งของ
ในบ้านเมือง หากว่าการบังเกิดฤๅการขายฤๅการขนส่งสิ่งของ
เช่นนั้น เป็นอันต้องห้ามฤๅต้องจำกัดโดยทำนองเดียวกัน

• ตามกฎหมายพื้นเมือง

แต่ที่ว่า เป็นที่เข้าใจกันว่า แต่ละฝ่ายจะต้องมีสิทธิใน
ระวางชั่วคราวซึ่งมีเหตุการณ์พิเศษบังคับ และเฉพาะชั่วเวลา
ที่จำเป็นโดยเท่านั้น ในอันจะให้คงมีฤๅตั้งการห้ามฤๅการ
จำกัดพิเศษ สำหรับการ นำสิ่งของ เฉพาะ บางอย่าง เข้ามาใน

บ้านเมืองฤาออกไปจากบ้านเมือง ถ้าและฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะ
 ต้องใช้การห้ามฤการจำกัดขึ้นใหม่สำหรับการนำสินค้าเข้าออก
 แล้ว เป็นอันตกลงกันว่า เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งร้องขอมา ก็จะต้อง
 ต้องพิจารณาหาทางเพื่อจะให้การใช้ซึ่งการห้ามฤการจำกัดนั้น
 มีผลร้าย น้อยที่สุด แก่การค้าขาย ที่มีติดต่อ อยู่ใน ระวังสอง
 ประเทศนั้น

ข้อ ๑๒.

พระราชอาณาจักรอิตาลีเลี่ยยอมรับนับถือว่า หลักนิยม
 แห่งความอิสรภาพประจำชาตินั้น จะต้องได้แก่พระราชอาณาจักร
 จักรสยามในการทั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับพิกัดอัตราภาษีสำหรับสิน
 ค้าขาเข้าและขาออก การคั้นภาษีสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอก
 แดน การภาษีผ่านแดนและการภาษีอากรและการช่วยสา
 อากรอย่างอื่น ๆ ทั้งปวง และโดยมีข้อไข้อยู่ว่า จะต้องได้
 รับผลปฏิบัติเสมอเหมือนกับชาติอื่น ๆ ในการเหล่านั้นไซ้
 กรุงอิตาลียินยอมที่จะให้กรุงสยามเพิ่มพิกัดภาษีศุลกากรให้
 สูงขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาซึ่งมีอยู่ในเวลานี้ แต่
 ทะว่ามีข้อไขต่อไปด้วยว่า บันดาชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่
 จะเรียกร้อง เอาผล ปฏิบัติพิเศษใน ส่วน พิกัด ภาษีศุลกากรใน

กรุงเทพฯ ได้นั้น จะยินยอมให้เพิ่มเติมเช่นนี้ด้วยเสรีภาพและ
โดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์ ฤๅเอกสิทธิ เป็นการทดแทน
อย่างใดเลย

ข้อ ๑๓.

ในส่วนการให้สัญญายอมรับเสียด่าน และกรเรียก
เก็บภาษีขาเข้าและขาออก (รวมทั้งภาษีเสริมและส่วนคุณ
ภาษีและ การเพิ่มภาษี ซึ่งอาศัยฤๅจะได้อาศัยภาษีขาเข้าขาออก
นั้น ๆ เป็นหลัก) และการภาษีผ่านแดน การส่งสินค้ากลับ
ออกไปนอกแดน การวางหลักทรัพย์ พิธีการศุลกากรและ
การขนสินค้าถ่ายเรือ นั้น อัครราชทูตแห่งสัญญานแต่ละฝ่าย
ยินยอมว่าจะประสาทสิทธิ เอกสิทธิและความคุ้มกัน ให้แก่
อีกฝ่ายหนึ่งอย่างเดียวกันกับที่ได้ประสาทให้อยู่แล้ว ฤๅจะ
ได้ประสาทให้ต่อไปแก่ประเทศอื่น ๆ

ตามหลักการอันนี้ บันดาสินค้าที่ได้บังเกิดขึ้นฤๅทำขึ้นใน
กรุงเทพฯ และนำเข้าไปในกรุงอิตาลีและบันดาสินค้าที่ได้
บังเกิดขึ้น ฤๅทำขึ้นในกรุงอิตาลีและนำเข้าไปในกรุงเทพฯ
สำหรับเพื่อบริโภคฤๅเพื่อเก็บไว้ ฤๅเพื่อส่งกลับออกไปนอก
แดน ฤๅเพื่อผ่านแดนก็ดี จะต้องได้รับผลปฏิบัติเหมือนกัน
และจะต้องเสียด่านศุลกากร ไม่สูงกว่าฤๅนอกไปกว่าที่เรียก

เก็บจากสินค้า ที่มี กำเนิดมาจาก ชาติที่โปรดให้ ใต้ ประโยชน์
อย่างยิ่ง

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า หลักการที่วางไว้ในสองวรรค
ข้างต้นนั้น จะใช้บังคับสำหรับประโยชน์ที่โปรดให้เป็น
พิเศษซึ่งได้ประสาทให้ ฤๅจะได้ประสาทให้แก่รัฐที่ใกล้เคียง
เพื่อความสะดวกแห่งการค้าขายตามชายแดนนั้นไม่ได้

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันอีกด้วยว่า บทบัญญัติในสัญญาข้อ
ที่เกี่ยวแก่พิกัดอัตราภาษีขาเข้าและขาออก และส่วนคุณภาษี
และการเพิ่มภาษีสำหรับภาษีขาเข้าขาออกนั้น ๆ เป็นอันไม่ใช้
บังคับสำหรับประโยชน์ที่โปรดให้ ซึ่งอัครภาคแห่งสัญญานี้ฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่ง ประสาทให้ฤๅจะได้ประสาทให้แก่ประเทศใด ๆ
อื่น โดยเหตุที่ได้มีการร่วมสหศุลกากรกับประเทศนั้น ฤๅ
สำหรับ อรรถประโยชน์อันเลือกให้ ซึ่งอัครภาคแห่งสัญญานี้
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ประสาทให้ฤๅจะได้ประสาทให้แก่บ้านดาเมือง
ขึ้นและเมืองในอารักขา และดินแดนของตน

ข้อ ๑๔.

โดยไม่เป็นภาระเสื่อมเสียแก่บทบัญญัติที่มีอยู่ในข้อ ๑๒ และ
ข้อ ๑๓ และในชั่วเวลาไม่เกินกว่าสิบปีนับตั้งแต่วันที่หนังสือ
สัญญานับนับผลอันใช้ได้นั้น บ้านดาสิงของที่ระบุต่อไปนี้

- ซึ่งมีกำเนิดในกรุงอิตาลีและมาจากกรุงอิตาลีนั้น ในเวลาที่นำเข้ามาในกรุงสยามไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร เกินกว่าอัตรา คิดตามราคาสิ่งของ เป็นจำนวนดังต่อไปนี้ คือ สิ่งของที่ทำขึ้นจากผ้ายัตราร้อยละ ๖ หมวกยัตราร้อยละ ๑๐ รถยนต์หนึ่งและรถยนต์อื่นทุกยัตราร้อยละ ๑๐ นมคันมันจุกะป่องยัตราร้อยละ ๑๐ เหล้าองุ่นและแวมมูยัตราร้อยละ ๑๒

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในส่วนสิ่งของเฉพาะบางชั้นในจำพวกที่กล่าวมาแล้วข้างบนนั้น จะเรียกเก็บภาษีศุลกากรโดยปริมาณนิยมก็ได้ถ้าหากว่าภาษีที่เรียกเก็บโดยปริมาณนิยมเช่นนี้ในกรณีใด ๆ ก็ดี ไม่เป็นจำนวนเงินเกินกว่าจำนวนภาษีคิดตามราคาสิ่งของ ดังที่ได้ระบุมาแล้วนั้น

ข้อ ๑๕.

- ในระวางอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญา^{๕๕}ทั้งสองฝ่ายจะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการ ในการเดินเรือไปมาถึงกันและกัน คนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญา^{๕๕}แต่ละฝ่ายพร้อมทั้งเรือและสินค้าบนทุกเรือของตน จะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ที่จะไปยังท่าเล่งที่และท่าในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งได้ โดยไม่กำหนดอย่างเดียวกับคนในบังคับพื้นเมือง ๓๖

กับคนใน บั คับ ฤพลเมือง ของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่ง แต่หากต้องอนุวัตตามกฎหมายของบ้านเมืองที่ไป
 นั้นเสมอ

เรือค้าขายที่ชักธงของอัครภาคแห่งสัญญา นี้ แต่ละฝ่าย
 ทั้งลูกเรือและคนโดยสารและสินค้าที่บนทุกเรือนั้น เมื่อได้
 มาถึงอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าเรือนั้นจะตรงมาจาก
 ประเทศของตน ฤมาจากประเทศใดๆ อื่น และไม่ว่าคน
 โดยสารฤสินค้าที่บนทุกเรือนั้นจะมาจากท่าเล่งไหนที่ใด และ
 จะไปยังที่ใดก็ตามจะต้องได้รับสิทธิ เอกสิทธิ เสรีภาพ
 ประโยชน์ที่โปรดให้ความคุ้มกันและความยกเว้นต่างๆ อย่าง
 เดียวกันกับที่ใด แก่เรือของชาติพื้นเมืองพร้อมทั้งลูกเรือและ
 คนโดยสารและสินค้าที่บนทุกเรือนั้นๆ ฤแก่เรือของชาติ
 ที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างอื่น

อนึ่งคนในบังคับของอัครภาคแห่งสัญญา นี้ แต่ละฝ่ายจะ
 ต้องได้รับความปฏิบัติอย่างเดียวกันกับที่ว่าน ในการที่ตนจะ
 โดยสาร และขนส่ง เข้าออก และสินค้า ของคนโดยทาง รถไฟ
 ด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๑๖.

ในการท้าวที่เกี่ยวแก่เรือค้าขายมาถึง ฤพักอยู่ ฤ
 ออกไป ฤขนสินค้าลงเรือ ฤขึ้นจากเรือในเมืองท่า ฤท่า

ญาอยู่ ญาท้องถิ่น ญาอ่าวของอัครภาคแห่งสัญญาหนังสือฝ่าย
นั้น บันดาเอกสิทธิ์และความสดวกทั้งหลายซึ่งอัครภาคฝ่าย
หนึ่งพึงประสาทให้แก่เรือของชาติพื้นเมือง ญาแก่เรือของ
ประเทศอื่นไซ้ จะต้องให้แก่เรือของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นด้วย
เหมือนกัน

ข้อ ๑๗.

ไม่ให้เก็บภาษีค่าระวางเรือ ค่าท่า ผ่านแดนทางน้ำ, ค่า
นำร่อง ค่าประภาคาร ค่าด่านป้องกันโรคภัยอื่น ๆ ที่
คล้ายๆกันของเดียวกันไม่ว่าประเภทใด ๆ ญาโดยนามใด ๆ
ซึ่งจะเรียกเก็บในนามญาเพื่อประโยชน์ของรัฐบาลราชการ
ญาบุคคลเอกชนญาองค์คณะญาสถานอย่างใด ๆ ณะเมืองท่า
ในอาณาเขตของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จากเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง
ถ้าแม้การที่เก็บนั้นในกรณีอย่างเดียวกันไม่เรียกเก็บให้เท่า
เทียมกัน ญาไม่เรียกเก็บโดยลักษณะอย่างเดียวกันจากเรือของ
ชาติพื้นเมืองทั่วไป ญาจากเรือของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง การปฏิบัติเสมอๆกันเช่นนี้ จะต้องเป็นอันถ้อยที่
ถ้อยใช้ได้กับบันดาเรือของทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าเรือนั้นจะมาจาก
เมืองท่าญาท่าเล่งที่แห่งใดญาจะไปยังท่าเล่งที่แห่งใด

เรืออิตาลีและเรือสยามพึงออกจากเมืองท่าของอัครภาค
แห่งสัญญาฝ่ายหนึ่งไปยังเมืองท่าของฝ่ายเดียวกันนั้นได้ จะ
เป็นแห่งเดียวหลายแห่งก็ตาม ทั้งนี้เพื่อขนส่งสินค้าทั้งหมด
ๆ แต่ส่วนหนึ่ง ลงบนทุกเรือ นำไปส่งยัง เมือง ต่าง ประเทศ
ประการหนึ่ง ฤ็เพื่อขนส่งสินค้าทั้งหมดๆ แต่ส่วนหนึ่งซึ่งนำมา
จากต่างประเทศนั้น ขึ้นจากเรืออีกประการหนึ่ง

เรือเช่นว่านี้ เมื่ออนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับของแต่ละ
ประเทศแล้วจะเก็บสินค้าที่นำมาจากต่างประเทศเฉพาะ
ส่วนที่จะต้องนำไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่งไม่ว่าในประเทศ
เดียวกัน ฤ็แม้ในประเทศอื่นนั้นไว้ในเรือก็ได้และจะนำเอา
สินค้าส่วนนั้นกลับออกไปนอกแดนก็ได้ โดยไม่ต้องถูกบังคับ
ให้เสียค่าภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าส่วนนั้นอย่างใด นอกจาก
ค่าภาระในการเก็บรักษาให้ปลอดภัย แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจ
กันว่าค่าภาระเช่นว่านี้ จะต้องไม่สูงไปกว่าที่เรียกเก็บในกรณี
เช่นเดียวกันจากเรือของชาติพื้นเมือง ฤ็ๆ ของชาติที่โปรด
ให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

๗๓๕

ข้อ ๑๕.

ผลปฏิบัติสำหรับชาติพื้นเมืองภาษาที่โปรดให้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่งในอันที่เกี่ยวแก่เรือนั้น จะต้องเป็นอันให้ไม่ได้
สำหรับบันดาการที่กล่าวต่อไปนี้ คือ

๑. การค้าขายตามชายทะเล ซึ่งจะต้องคงกำหนดเป็น
ระเบียบตาม กฎหมายซึ่งใช้อยู่ฤจะได้อีกต่อไปใน อาณาเขต
ของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย

๒. การให้ความเกื้อหนุนแก่พาณิชย์นาวีของชาติพื้นเมือง
ซึ่งได้ให้อยู่ในเวลานี้ ฤจะได้อีกต่อไปข้างหน้า

๓. การจับสัตว์น้ำในน่านน้ำของอัครภาคแห่งสัญญา
และการดำเนินอุปการทางทะเลในเมืองท่า ในอ่าวและตาม
ฝั่งทะเล อุปการทางทะเลนี้ครอบคลุมถึงการจูงเรือ การช่วยเหลือ
และช่วยกู้ชีวิตและเรือและสินค้าเรือ

ข้อ ๒๐.

ถ้าเรือรบฤเรือค้าขายลำใดของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่ง ได้เกิดติดตันฤอับปางลงในน่านน้ำฤอ่าวลำบาง
ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง ตัวเรือและคนโดยสารและสินค้าที่บนทุก
ในเรือนั้น จะต้องได้รับ ประโยชน์ที่โปรดให้และความคุ้มกัน
ต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่กฎหมายและข้อบังคับของรัฐฝ่ายนั้น

ฤๅก่อนสัญญาของฝ่ายนั้นพึงประสาทในกรณีเช่นเดียวกันให้
แก่เรือของชาติพื้นเมืองฤๅของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง นายเรือและลูกเรือจะต้องได้รับความอุปการและช่วย
เหลือเท่าที่จะพึงได้แก่คนในบังคับพื้นเมืองฤๅแก่คนในบังคับ
ฤๅพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ส่วน
สินค้าที่ก่มาได้จากรือค้าขายฤๅเรอรบของอัครภาคแห่งสัญญานี้
ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เกิดขึ้นตั้งฤๅอับปางนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับ
ให้เสียภาษีศุลกากรในอาณาเขตของอัครภาคแห่งสัญญานี้
ฝ่ายหนึ่ง เว้นไว้แต่จะได้เบิกค่านเอาออกจำหน่ายบริโภคน
ในรัฐฝ่ายนั้น

ข้อ ๒๑.

อันว่าสัญชาติของเรือนั้นจะต้องกำหนดตามกฎหมายของ
บ้านเมืองแห่งเรือนั้น ด้วยเอกสารและหนังสือสำคัญ
ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจได้ออกให้และมีอยู่ในเรือนั้น และ
นอกจากเมื่อต้องขายเรือตามคำสั่งของศาลแล้ว เรือของอัคร
ภาคแห่งสัญญานี้จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้ เว้นไว้แต่ผู้ขายจะ
ได้รับใบอนุญาตโอนชงเป็นอันถูกต้องก่อนแล้ว โดยเจ้าหน้าที่
ผู้ทรงอำนาจของรัฐเจ้าสังกัดแห่งเรือนั้นได้ออกให้

ข้อ ๒๒.

เรือรบของอัครราชที่แห่งสัญญานแต่ละฝ่าย พึงเข้าไปและ
 พักอยู่และกระทำการซ่อมแซมได้ในบ้นตมำเมืองท่าและท่าเล
 อื่น ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่ยอมให้เรือของชาติใด ๆ อื่นเข้าไป
 ได้ และในทันทีนั้น เรือรบเหล่านั้นจะต้องอยู่ได้อำนาจข้อบังคับ
 และได้รับผลแห่งเกียรติยศและประโยชน์และเอกสิทธิ์และ
 ความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ได้ประสาทให้ ฤจะได
 ประสาทให้ต่อไปแก่เรือรบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๒๓.

อัครราชที่แห่งสัญญานแต่ละฝ่าย จะต้องมีสิทธิที่จะตั้ง
 กงสุตเยเนอรำล กงสุต ร่องกงสุตและพนักงานร่องสุตณะ
 เมืองและเมืองท่าของอีก ำยหนึ่งได้ทุกแห่งตามที่เห็นว่าจะเป
 ประโยชน์ แต่ทว่าอัครราชที่ทั้งสองฝ่ายสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะ
 กำหนดบางตำบลให้เป็นอันยกเว้นจากการใช้บทบัญญัติในข้อนี้
 หากว่าการที่ยกเว้นนั้นเป็นอันใช้บังคับบ้นตมำประเทศอื่น ๆ ทั่ว
 ทุกประเทศด้วยเหมือนกัน

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า กงสุตเยเนอรำล กงสุต ร่อง
 กงสุตและพนักงานร่องสุตเช่นว่านี้จะเข้าทำการตามตำแหน่งไม่ได้
 จนกว่าจะได้รับอนุมัติจากรัฐบาลของประเทศที่ตนไปประจำ

อยู่นั้น และรัฐบาลของประเทศนั้นจะต้องออกอนุมัติบัตร
อำนวยความสะดวกให้เจ้าพนักงานทั้งหลายปฏิบัติกิจการตามหน้าที่
ของตนได้ด้วยเสรีภาพ ทั้งนี้ให้ออกให้โดยไม่ชักช้าและไม่
เรียกร้อยค่าธรรมเนียมอย่างใดเลย

เจ้าพนักงานเหล่านี้ จะต้องปฏิบัติตามอำนาจและ
หน้าที่ได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศ
เอกสิทธิ์ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งกฎหมาย
ระวางประเทศยอมประสาทให้ ฤๅซึ่งรัฐบาลที่ว่านั้นจะได้
ประสาทให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๔.

ถ้าเมื่อถึงแก่ความตายลงแล้ว - คนในบังคับอิตาลีถึง
ทรัพย์สินไว้ในกรุงสยาม ฤๅคนในบังคับสยามถึงทรัพย์สิน
ไว้ในกรุงอิตาลี ถ้าและผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับมรดกนั้นไม่มี
ตัวปรากฏก็ดี ฤๅไม่อยู่ ฤๅเป็นผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย
และไม่มีผู้แทนตัวมาก็ดี เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
จะต้องมีสิทธิที่จะร้องขอให้ประทับตราทงให้ปลดตราประจำ
บันดาสังหาริมทรัพย์และเจ้าของและเอกสารของผู้ตายนั้นได้

และพึงกระทำการชำระบัญชีมรดกด้วยตนเอง ฤๅตั้งผู้จัดการให้กระทำการนั้นได้ ในกรณีทุกอย่างที่เกิดมีการคัดค้านกันขึ้นด้วยประการใด ๆ ก็ดี การที่คัดค้านกันนั้นจะต้องให้ศาลอินทรวงอำนาจแห่งประเทศที่ทรัพย์สินตกอยู่นั้น พิจารณาตัดสินอนึ่งการที่เจ้าพนักงานรังสูลเข้าเกี่ยวข้องเช่นนั้น จะอนุมัติให้ทำต่อไปอีกไม่ได้ ในเมื่อปรากฏว่าไม่มีผู้ใดที่เป็นคนชาติของเจ้าพนักงานรังสูลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับมรดกนั้น

เมื่อคนในบังคับของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่อยู่ ฤๅเป็นผู้ใดที่มีความสามารถตามกฎหมายและไม่มีผู้แทนตัวมานั้น มีประโยชน์เกี่ยวข้องในมรดกที่ยังไม่ได้ตกลงกันในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งไซ้ร้ ถ้าหากว่าผู้ตายมิได้เป็นคนชาติของเจ้าพนักงานรังสูลนั้น ๆ เจ้าพนักงานรังสูลผู้หนึ่งผู้หนึ่งที่เกี่ยวข้องมีอำนาจที่จะร้องขอให้ประทับตราประจำบันดาสังหาริมทรัพย์ และเข้าของและเอกสารของผู้ตาย และที่จะไปช่วยทำบัญชีทรัพย์สิน และที่จะเป็นธุระให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่สองผู้หนึ่งผู้หนึ่งตั้งผู้จัดการมรดก ผู้จัดการมรดกนั้นจะต้องเลือกจากรายนามที่เจ้าพนักงานรังสูลนั้น ๆ จักเสนอในเจ้าพวกบุคคล ซึ่งกฎหมายฤๅขนบธรรมเนียมกำหนดสรร อธิบดีเจ้าพนักงานรังสูลนั้น ๆ จะต้องมีสิทธิที่จะร้องขอ

ให้ผู้จัดการมรดกนั้นแจ้งมีนดาข้อความที่เกี่ยวข้องแก่การจัดการมรดกนั้นให้ทราบได้ทุกประการ การที่เจ้าพนักงานรังสูลเข้าเกี่ยวข้องนี้ จะยอมให้ทำต่อไปอีกไม่ได้ ในเมื่อมีนดาผู้ซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับมรดก ซึ่งเป็นคนชาติเดียวกับเจ้าพนักงานรังสูลนั้นได้มาอยู่เอง ฤๅได้มีผู้แทนตัวมาอยู่แล้ว

เมื่อคนในบังคับของอัครภาคแห่งสัตตญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีประโยชน์เกี่ยวข้องในมรดกของ คนในบังคับ ของ ประเทศอื่นที่มีได้เป็นอัครภาคแห่งสัตตญานนี้ไซ้ บทสัตตญานในวรรคก่อนนี้ จะต้องไม่เบียดเบียฬสิทธิซึ่งรัฐบาลในท้องถิ่นที่จักได้รับรองให้แก่เจ้าพนักงานรังสูลแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ตายนั้น ให้เสื่อมเสียไปได้

ข้อ ๒๕.

บทสัตตญานต่างๆ ในหนังสือสัตตญานฉบับนี้ จะต้องไม่กระทบกระทั่งฤๅแทนที่ฤๅเปลี่ยนแปลง แม้แต่อย่างหนึ่งอย่างใดเลย ซึ่งบังคับตามกฎหมายข้อบังคับฤๅกฎหมายของ อัครภาคแห่งสัตตญานซึ่งใช้อยู่แล้วในเวลานี้ ฤๅจะได้บัญญัติขึ้นต่อไปภายหน้า อันว่าด้วยการรักษาความมั่นคงของชาติและ ความสงบเรียบร้อยของมหาชนและการสาธารณสุข การแปลงชาติและการอพยพเข้ามาในบ้านเมือง

ข้อ ๒๖.

ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน เป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือสัญญาฉบับนี้แทนบันดาหนังสือสัญญา อนุสัญญาและความยินยอมตกลงที่ได้ทำกันไว้แต่ก่อนในระวางอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย และตั้งแต่วันนั้น เป็นต้นไป บันดาหนังสือสัญญา และ อนุสัญญา และความยินยอมตกลงซึ่งมีอยู่แล้วแต่ก่อนในระวางอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย รวมทั้งหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งลงนามกันณะกรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๘๖๘ และความตกลงว่าด้วยการนำเข้ามา และการจำหน่ายสุรา ซึ่งลงนามกันณะกรุงโรมเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๑๘๘๔ และอนุสัญญาเพิ่มเติมหนังสือสัญญาปี พ.ศ. ๑๘๖๘ ซึ่งลงนามกันณะกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๑๘๐๕ นั้นต้องเป็นอันเลิกเป็นเครื่องผูกมัดต่อกัน

ข้อ ๒๗.

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้ชั่วกำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป

ถ้าอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้แจ้ง
เจตนาที่จะเลิกสัญญา^๕ล่วงหน้าสิบสองเดือน ก่อนสิ้นกำหนด
สิบปีที่ผ่านมาแล้วนั้น สัญญา^๕จะต้องเป็นอันคงเป็นเครื่องผูก
มัดต่อกันไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัคร
ภาคีแห่งสัญญา^๕ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญา^๕

แต่ที่เห็นว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยแน่ชัดว่า การบอกเลิกสัญญา^๕
เช่นว่านี้ จะมีผลฟันหนังสือสัญญา^๕อนุสัญญา^๕ความตกลง
ทุกความยินยอมอย่างใด ๆ ที่ได้ยกเลิกเสียแล้วโดยหนังสือ
สัญญานับนั้นให้เป็นอันกลับใช้^๕ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๒๘.

หนังสือสัญญานับนั้นจะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบัน
ทั้งสองฝ่ายนั้นจะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงโรมทุกกรุงเทพ ฯ
โดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

หนังสือสัญญานับนั้นได้ทำไว้เป็นภาษา อังกฤษและภาษา
อิตาเลีย ทั้งสองภาษามีความหมายอย่างเดียวกัน และเป็น
อันยินยอมต่อกันใน^๕ที่นี้ว่า ถ้าแม้ข้อพิพาทเกิดขึ้นในเรื่อง
ความหมายในหนังสือสัญญา^๕อย่างใด ๆ จะต้องวินิจฉัยความ
หมาย และความมุ่งหมายใน หนังสือ สัญญา^๕ด้วยบทสัญญา^๕
ฉบับภาษาอังกฤษ

๗๕๓

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่าย ได้ลงนามและประทับตราไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ

- ทำคู่กันเป็นสองฉบับณะกรุงโรม เมื่อวันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม จริสตศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก ตรงกับวันที่เก้าของเดือนที่สอง พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า
(ลงนามและประทับตรา) พระยาธรรมกิจปรีชา
(ลงนามและประทับตรา) เบนีโต มุสโสลินี

๓๔๘

ไปรษณีย์

ว่าด้วยอำนาจศาล สำหรับใช้แก่คนในบังคับอิตาลี
ในกรุงสยาม

ในขณะที่จะลงนามกันวันนี้ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรีและการค้าขายและการเดินเรือ ซึ่ง
ทำกันในระหว่างพระราชอาณาจักรอิตาลีกับพระราชอาณาจักร
สยามนี้ ผู้มีอำนาจเต็มของจักรภพแห่งสัญญาทั้งสองฝ่าย
ได้ยินยอมตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

วิธีอำนาจศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยามแต่ก่อนมาจนบัดนี้
สำหรับใช้แก่คนในบังคับอิตาลี กับทั้งเอกสิทธิ, ความ
ขกเว้นและความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งคนในบังคับอิตาลีในกรุง
สยาม เคยได้มีอยู่บัดนี้ เป็นส่วนฎาเปนของสำหรับกับวิธี
อำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกขาดและสิ้นสุดในวันที่
แลกเปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาที่ว่ามาแล้วข้างต้น และ
ตั้งแต่นั้นสืบไปบัดคนในบังคับอิตาลี และองค์คณะและ
บริษัทและสมาคมอิตาลีในกรุงสยามจะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจ
ศาลฝ่ายสยาม

จนกว่าจะได้ประกาศและใช้ประมวลกฎหมายฝ่ายสยาม
แล้วทั้งหมด กล่าวคือ ประมวลกฎหมายอาญา, ประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์, ประมวลกฎหมายกระบวนพิจารณา
กับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น กับมีกำหนดต่อไปอีกห้าปี
แต่ไม่เกินกว่าห้าปี ฝ่ายพระราชอาณาจักรอิตาลี ถ้าเห็น
สมควรที่จะกระทำเพื่อประโยชน์ในทางยุติธรรมเมื่อใด จะ
ให้พนักงานทูตอังกฤษยื่นคำขอเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษา
แห่งศาล ซึ่งพิจารณาความค้างอยู่ยังไม่แล้ว ในคดีที่คนใน
บังคับ อิตาลี ฤ องค์กร คณะ ฤ บริษัท ฤ สมาคม อิตาลี เป็น
จำเลยและผู้ต้องหานั้น ถอนคดีที่ค้างอยู่ในศาลฝ่ายสยาม
ใด ๆ ก็ได้ เว้นไว้แต่ศาลสูงสุด คือ ศาลฎีกาถอนไม่ได้

คดีเช่นนั้น เมื่อ ถอน แล้ว จะได้โอนไปให้พนักงาน ทูต ฤ
กงสุลนั้นพิจารณาตัดสิน และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่น
นี้จะยุติสิ้นแต่ขณะนั้นไป คดีใด ๆ ที่ได้ถอนแล้วดังนี้
พนักงานทูต ฤ กงสุล จะได้ว่ากล่าวให้สำเร็จไปตามกฎหมาย
ของพระราชอาณาจักรอิตาลี เว้นไว้แต่ว่าถ้าคดีความใด
ตกอยู่ในวิสัยบังคับ แห่ง ประมวลกฎหมาย ฤ กฎหมาย ของ
พระราชอาณาจักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้ว และ

บทกฎหมายนี้ได้แจ้งให้สถานทูตอิตาลีและกรุงเทพฯ ฯ ทราบ
แล้วไซ้ร อำนาจหรือกรรมสิทธิ์ที่คู่ความจะได้ฤจะเสียนั้น
จะต้องเป็นไปตามบทกฎหมายไทย

เพื่อประโยชน์ที่จะชำระคดีเช่นว่านี้ถ้าหากจะบังคับตาม
คำพิพากษาซึ่งได้มีในคดีเช่นนี้ อำนาจศาลของทูตอิตาลี
อิตาลีในกรุงเทพฯ จะคงมีอยู่ต่อไป

จนกระทั่งถึงวันที่ บันดา ประมวล กฎหมาย ฝ่ายสยาม ซึ่ง
จรรยาไว้อย่างบนนี้จะได้เป็นอันเริ่มใช้แล้วทั้งหมด รัฐบาล
สยามจะคงแจ้งบทแห่งบันดากฎหมายและข้อบังคับใหม่ซึ่งได้
ประกาศแล้วนั้น ให้สถานทูตอิตาลีในกรุงเทพฯ ทราบต่อไป
และรัฐบาล สยามจะ พยายามพิจารณา ข้อรังเกียจ เนื่องใน บท
กฎหมายและข้อบังคับนั้น ๆ ซึ่งสถานทูตที่ว่านี้จะพึงเสนอมา
ภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๓.

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลที่พิจารณาชั้นต้นในคดีที่คน
ในบังคับอิตาลี ฤ องค์คณะ ฤ บริษัท ฤ สมาคมอิตาลีเป็น
คู่ความและร้องอุทธรณ์นั้น ศาลอุทธรณ์ในกรุงเทพฯ ฯ จะต้อง
พิจารณาพิพากษา

การอุทธรณ์ในปัญหากฎหมายนั้น ให้ร้องอุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ต่อศาลสูงสุด คือ ศาลฎีกา คนในบังคับ ฎອງคือคณะฎาบรียัฎ ฎาสมาคคมอิตาเลียที่เปันจ้มาเลียฎผู้ต้อหาในคตที่เกิตขมในมณฑลชนบทนั้น จะร้องขอย้ายศาลก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าควรย้ายแล้ว การพิจารณาคดีนั้น ต้องพิจารณาละกรุงเทพฯ ฎาต่อหน้าผู้พิพากษาแห่งศาลในกรุงเทพฯ ซึ่งหากจะได้พิจารณาคดีนั้น

ในส่วนสิทธิทังปวงที่สัญญาข้อนี้ประสาทาให้มัน กรุงอิตาเลีย จะต้อได้ เสวยผล ปฏิบัติอย่าง ที่ได้ ให้แก่ชาติ ที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๔.

เพื่อสำหรับป้องกันความยากลำบาก อันจะพึงเกิดมันขึ้น ได้ในการโอน อำนาจ ศาลตามความ ที่หมายไว้ในโปรโตคลันนี้ จ้ได้ ยินยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดา คดี ทั้งหลาย ที่ฟ้อง หากัน ภายหลัง วันที่ แลก เปลี่ยนสัตยาบันหนังสือสัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนั้น จะต้อง ยื่นฟ้องและพิพากษาในศาลสยาม ไม่เลือกว่าเหตุที่เกิตเปัน คดีนั้นจะมาก่อน ฎาภายหลังวันแลกเปลี่ยน สัตยาบันสัญญา ทว่ามาแลวนน

(ข) บันดาลคดีทั้งหลายที่จำระคังอยู่ต่อหน้าพนักงานทูล
ฎกงสุลอิตาเลียในกรุงสยามเมื่อตะวันหักแล้วนั้น จะ
คงจำระต่อหน้าพนักงานนั้นอีกต่อไปจนกว่าคดีเหล่านั้นจะได้อ
กล่าวให้แล้วกันถึงที่สุด และอำนาจของพนักงานทูลและ
กงสุลอิตาเลียต้องมีอยู่เต็มที่เพื่อประโยชน์

ในการที่เกี่ยวข้องกับคดีใด ๆ ที่พนักงานทูลฎกงสุลอิตา
เลียต้องพิจารณาตามความในวรรค (ข) ของข้อ ๔ นี้ก็ดี ฎ
ในคดีใด ๆ ที่พนักงานอิตาเลียที่วานั้นจะฟังถอนไปตามที่กล่าว
ไว้ในข้อ ๒ นี้ก็ดี ถ้าพนักงานทูลฎกงสุลเช่นว่านี้จะขอร้อง
แล้วพนักงานฝ่ายสยาม จะต้องช่วยในการทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
คดีนั้น ๆ

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายที่นาม
ข้างท้ายนี้ ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับ
นี้เป็นสำคัญ ณ วันที่เก้าเดือนพฤษภาคม พุทธศักราชพัน
เก้าร้อยยี่สิบหก ตรงกับวันที่เก้าเดือนที่สองพระพุทธศักราช
สองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า

(ลงนามและประทับตรา) พระยาสรรเพชญ์ปรีชา

(ลงนามและประทับตรา) เบนีโต มุสโสลินี

ประกาศใช้หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
ระวางกรุงสยาม กับ สหปาลีเศรษฐกิจ เบลเยี่ยม
และ ลุกซัมบวร์ค

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่หนังสือสัญญาระวางกรุงสยาม กับ สหปาลีเศรษฐกิจ เบลเยี่ยม และ ลุกซัมบวร์ค ซึ่งได้แก้ไขฉบับตราหนังสือสัญญาแต่ก่อนๆ ซึ่งได้มีอยู่ต่อกันนั้นฉบับหนึ่ง กับโปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลที่จะพึงใช้แก่คนสังกัดชาติเบลเยี่ยม และ ลุกซัมบวร์ค ฉบับหนึ่ง ซึ่งเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยาม และอุปทูตเบลเยี่ยม ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายเบลเยี่ยม ได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้น มีข้อสัญญากันไว้ว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญาและโปรโตคอลที่ว่านี้ ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และสมเด็จพระราชาแห่งชาวเบลเยี่ยมได้พระ

ราชทานพระราชสัถยาบันแล้ว และพระราชสัถยาบันทั้งสอง
ฝ่ายนี้ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ และอุปทูตเบลเยียม
ณกรุงเทพร ฯ ผู้มีอำนาจเต็มในการนี้ ได้แลกเปลี่ยนต่อกัน
ที่กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธ
ศักราช ๒๔๖๕ แล้ว หนังสือสัญญาทั้งนี้โปรดเกล้าฯ ให้
เป็นอันใช้ได้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานทุก
กระทรวงทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อความที่
กล่าวไว้ในหนังสือสัญญา และโปรดเกล้าฯ ให้ถือตาม
กระทำตามความในหนังสือสัญญาและโปรดเกล้าฯ ให้
ข้อทุกประการ ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕
เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๓ วันที่ ๓๐ มีนาคม หน้า ๗๕๑)

๗๕๕

หนังสือสัญญา

ระวางกรุงสยาม กับ สหปาลีเสรีรัฐกิจ เบลเยี่ยม
และลุกซัมบวร์ค

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม ฝ่ายหนึ่ง กับ สมเด็จพระราชา
แห่งชาวเบลเยี่ยม ในพระนามขอพระองค์ กับในพระนาม
ของพระนางนาถกษัตริย์แห่งลุกซัมบวร์ค ด้วยอาศัยอำนาจแห่ง
ความตกลงซึ่งมีอยู่ต่อกันนั้น อีกฝ่ายหนึ่ง มีพระราชประสงค์
เท่าเทียมกัน ที่จะ กระทำให้ความเกี่ยวพันในทางพาณิชย์ และ
ทาง พระราชไมตรี ซึ่ง ผู้พันธ กรุงสยาม กับ สหปาลีเสรีรัฐกิจ
เบลเยี่ยม และลุกซัมบวร์คอยู่โดยผาสูกถึงปานนั้น ให้มัน
คงยังขึ้น

และทรงตระหนักว่า ทางที่จะบันลึความมุ่งหมายนี้ ไม่มี
อย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขขบับตาหนังสือสัญญาที่บังคับใช้มา
จนบัดนี้ จึงได้ทรงตกลงจะกระทำหนังสือสัญญาเพื่อการนี้
และได้ทรงแต่งตั้งผู้มอำนาจเต็มของพระองค์ คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์
เจ้าไทรทศประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศของ
พระองค์ 11/10/2566

ฝ่ายสมเด็จพระราชาแห่งชาวเบลเยียนั้น มองลีเออร์
 มารุเสล ไปแลง อุปุตตเบลเยียม นครกรุงเทพฯ
 ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและกัน
 และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากัน
 กันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

ในระวางอัครภาคแห่งสัญญานี้ จะต้องมีสันติภาพต่อกัน
 เป็นนิรันดร และมีไมตรีต่อกันเป็นนิจ คนสังกัดชาติของ
 อัครภาคแห่งสัญญานี้แต่ละฝ่าย เมื่อได้ขอมตนอยู่ใต้อำนาจ
 กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งให้อยู่ในอาณาเขตของอีก
 ฝ่ายหนึ่งนั้นแล้ว จะต้องมีเสรีภาพตามข้อไข้อย่างเดียวกัน
 กับคนสังกัดของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในอันจะ
 กระทำการเหล่านี้ได้ คือ เข้าไปและเคจรทางและอาศัยอยู่
 ในอาณาเขตนั้น และกระทำการค้าจำนวนใหญ่และค้าย่อย
 และกระทำการอุตสาหกรรมจะทำได้ด้วยตนเอง ๆ โดยใช้ผู้
 อื่นทำการแทนก็ได้ และประกอบการทางศาสนา ทางกร
 ศึกษา และทางทานการกุศล และเพื่อการเหล่านี้ ถือ
 กรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของ และเช่าและเช่าอยู่ในที่ดิน, บ้าน
 เรือน โรงการ^{11/10/2566} คลังสินค้าและร้านได้ อนึ่งในการใช้สุสาน,

จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่งนั้น โดยเท่าเทียมกันและโดยมีข้อไข้อย่างเดียว
 • กันทุกประการ

นอกจากนี้คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาแต่ละฝ่าย
 ถ้าหากว่าต่างฝ่ายต่างให้ประโยชน์เสมอกันไซ้ จะต้องได้รับ
 อำนาจตามข้อไข้อย่างเดียวกัน กับ คนชาติพื้นเมือง แห่งรัฐ
 นั้น ๆ ในอันจะถู้อเอา และครอบครองสังหาริมทรัพย์
 และอสังหาริมทรัพย์ และจำหน่ายเสียซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์
 นั้น ๆ โดยทางขาย ทางแลกเปลี่ยน ทางให้ ทางพินัยกรรม
 ฤๅทางอื่น ๆ ก็บ้ทั้งรับมรดกจากผู้ที่มีได้ทำพินัยกรรมไว้ ฤๅ
 โดยทางพินัยกรรมก็ได้

คนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอ่างเหตุใด ๆ ให้เสียค่า
 ภาษีอากร ค่าศุลกากร ฤๅ ค่าช่วยสาอากรอย่างใด ๆ นอก
 • จากถุ่ยิ่งกว่าที่จะได้เรียกเก็บ จากคน สังกัดชาติที่โปรดให้ได้
 ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๒.

คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญา แต่ละฝ่ายจะต้อง
 ได้แสวงเสรีภาพวิบุรณะใน อาณาเขต ของอีกฝ่ายหนึ่งในการ

ถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตามกฎหมาย และกฎ และข้อบังคับของบ้านเมืองแล้ว จะต้องมีสติที่จะ ปฏิบัติพิธีกรรมในทางนัมัสการ ตามลัทธิที่ตนนับถือได้ จะเป็น การกระทำอะเพาะบุคคล ฤ็เป็นการสาธารณแก่ตาม

ข้อ ๓.

คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญา^{นี้} แต่ละฝ่ายจะ ต้องได้รับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความคุ้มครองมั่นคงเป็นเนืองนิจ และบริบูรณ์สำหรับกายตัวและทรัพย์สินของตน และในกระบวน^{นี้}จะต้องได้เสวยสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกับที่ได้ให้อยู่แล้ว ฤ็จะได้ให้ต่อไปแก่คนสังกัดชาติที่โปรดให้^{ได้}ประโยชน์อย่างยิ่ง

คนเหล่านี้ จะต้องได้รับความ ยกเว้นในอาณาเขตของอีก ฝ่ายหนึ่ง จากการเกณฑ์ทหารทุกอย่าง ทั้งในกองทหาร ประจำการสามัญ และในกองทหารรักษาการประจำชาติ และในเหล่าทหารมิลิเชีย และโดยนัยเช่นเดียวกัน คนเหล่านี้ จะต้องได้รับ ความยกเว้น จากการต้องเสียพล^{ด้วย}ประการ ทั่วไป อันบังคับให้เสียต่างเสียแทนการเกณฑ์เป็นทหาร และจะไม่ต้องถูกบังคับ ทั้งในเวลาสงบศึก และในเวลา สงครามให้^{ตั้ง}เสียฤ็ต้องเรียกเกณฑ์^{ให้}ออกหนุนราชการ

ทหาร นอกจากที่บังคับแก่คนชาติพื้นเมือง และจะต้อง
 ถ้อยทีถ้อยอาศัยที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนซึ่งกฎหมายทำให้
 อยู่ในประเทศ แต่ละฝ่าย บัญญัติ ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์แห่งคน
 ชาติพื้นเมือง อนึ่งในการเหล่านี้ คนสังกัดชาติของอัครภาคี
 แห่งสัญญาันแต่ละฝ่าย จะต้องได้รับผลปฏิบัติในอาณาเขต
 ของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างดีไม่น้อยกว่าที่ได้อยู่แล้วฤจะพึงได้
 ต่อไปแก่คนสังกัดของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๔.

บันดาเคหะสถาน คลังสินค้า โรงงานหัตถกรรมและ
 ร้านและสถานที่ซึ่งเกี่ยวเนื่อง ทั้งทรัพย์สินอย่างใด ๆ อื่น
 ของคนสังกัดชาติของอัครภาคี แห่งสัญญาันแต่ละฝ่ายที่อยู่ใน
 อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องเป็นที่ยำเกรง และจะ
 ต้องเป็นอันไม่อนุญาตให้เข้าตรวจ ฤกษ์ค้นสถานที่เหล่านั้น
 ฤชสอบดู ฤชตรวจสมุด ฤชเอกสาร ฤชบัญชีในนั้น เว้นไว้
 แต่จะกระทำตามข้อไขและตามระเบียบการ ที่มีบัญญัติไว้
 ในบทบัญญัติอันพึงใช้แก่คนชาติพื้นเมืองนั่นเอง

ข้อ ๕.

ในระวางอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญาันนี้ จะต้องมี
 เสรีภาพบริบูรณ์แก่ประการในการค้าขายและการเดินเรือไปมา

ถึงกันและกัน คนสังกัดชาติของแต่ละฝ่าย พร้อมทั้งเรือ และสินค้าบนทุกเรือของตน จะต้องมิเสรีภาพเต็มที่อย่าง เดียวกันกับคนสังกัดชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง ใน อันจะไปได้ยังท่าเล่งหนี่ และท่า และลำน้ำทุกแห่งในอาณา เขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดฤจะเปิดให้มีการค้าขาย ได้กับเมืองต่างประเทศ และหากว่าอนุวัตตามกฎหมายของ ประเทศที่ตนไปถึงนั้น จะต้องได้รับสิทธิ และประโยชน์ที่ โปรดให้ และเสรีภาพ และความคุ้มกันและการยกเว้นต่างๆ ในการค้าขายและการเดินเรือ เหมือนกันกับที่คนชาติพื้น เมืองนั้นเองได้รับอยู่ฤจะได้รับต่อไป

ข้อ ๖.

คนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาณี้ แต่ละฝ่ายจะต้อง มีเสรีภาพเช่นเดียวกับคนชาติพื้นเมือง ในอันจะเข้าไป ยัง ศาลยุติธรรมน้อยใหญ่ของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ เรียกร้อง และ บำรุงกันสิทธิของตน คนเหล่านี้จะต้องมีอำนาจเช่นเดียวกับ กับ คนชาติพื้นเมืองใน อันจะ เลือก ทนยความ ฤ ผู้รับ มอบ ฉันทะแห่งตนได้ด้วยเสรีภาพ อนึ่งถ้าหากว่าล้อยที่ล้อยให้ ประโยชน์เสมอกันแล้ว คนเหล่านี้จะต้องได้รับสิทธิและ

๗๖๑

เอกสิทธิในการทรงที่ดินที่ประสาทให้แก่คนชาติพื้นเมือง และจะต้องอยู่ใต้บังคับแห่งข้อไขอย่างเดียวกันด้วย

ข้อ ๗.

หุ้นส่วนบริษัทพาณิชย์ ฤๅสมาคมอย่างอื่น ๆ ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และมีสภาพเป็นนิติบุคคล ที่มีสำนักแห่งตนตั้งอยู่ในอาณาเขตของฝ่ายนั้น จะต้องได้รับอำนาจในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ในเมื่อได้อนุญาตตามกฎหมายของฝ่ายนี้แล้ว สำหรับดำเนินกิจการของตน และตั้งสาขา และชั้นศาลฐานเป็นโจทฤๅเป็นจำเลยก็ได้

ข้อ ๘.

สินค้าซึ่งมีกำเนิดมาจากอัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และนำผ่านอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมืองนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นโดยฐานถ้อยทีถ้อยไต่ประโยชน์เสมอกัน จากภาษีค่าผ่านแดนทุกอย่าง ไม่ว่าสินค้านั้นจะผ่านตรงไปฤๅในระวางที่ผ่านนั้นจะได้ขนออกจาก บันทุกักไว้ ในคลังสินค้า แล้วกลับบันทุกใหม่

การปลดจากภาระที่จะต้องเสียภาษีผ่านแดนนี้ ไม่มันย
 หมายความว่า เป็นอันปลดจากภาระที่จะต้องเสียภาษีต่าง ๆ ซึ่ง
 ทบวงการศุลกากรจักเรียกเก็บเพื่อคุ้มค่าใช้จ่ายในการควบคุม
 ฤๅการปกครอง ซึ่งอาจมีขึ้น เนื่องในการส่งสินค้าผ่านแดน ฤๅ
 พักอยู่ในคลังสินค้านั้น ฤๅเป็นอันปลดจากภาระที่จะต้อง
 เสียภาษีสรรพากรต่าง ๆ อันเนื่องแต่บันดาธุระการอันจักพึง
 ปฏิบัติ แก่สินค้าในตอน ที่พัก อยู่ในคลังสินค้า ฤๅกำลัง ขนส่ง
 ไปนั้น

ข้อ ๕.

สหปาลีเศรษฐกิจเบลเยียมและลุกซัมบวร์ค ยอมรับนับถือ
 เสรีภาพของกรุงสยามว่ามีอิสรภาพเต็มที่ ๆ จะกำหนดตั้งพิกัด
 อัตราภาษีศุลกากรสำหรับ สินค้าขาเข้า และขาออก และ
 กำหนดการคืนภาษีสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน และตั้ง
 ภาษีฤๅอากรและช่วยสาอากรอย่างอื่น ๆ ได้ทุกประการ

ณนั้นสหปาลีเศรษฐกิจเบลเยียมและลุกซัมบวร์ค อนุมัติให้
 กรุงสยามเพิ่มภาษีศุลกากรสูง พิกัดอัตราสูง ขึ้นกว่าที่ได้กำหนด
 ไว้ ในบันดาความตกลงซึ่งใช้มาจนบัดนี้ในระวางกรุงเบลเยียม
 กับกรุงสยาม และในระวาง กรุงลุกซัมบวร์ค กับกรุงสยาม นั้นได้
 แต่ห่าก็มีข้อไข้อยู่ว่าบันดาประเทศอื่น ๆ ซึ่งมีความผูกพันธ์

อยู่กับกรุงสยามโดยสัญญาอย่างเดียวกันนั้น จะต้องอนุมัติให้มีการเพิ่มเช่นนั้นได้เหมือนกัน โดยไม่เรียกร้องเอา

- ประโยชน์ ฤๅเอกสิทธิเป็นการตอบแทนอย่างหนึ่งอย่างใดเลย
 หนึ่งเป็นที่เข้าใจกันด้วยว่าสหปาลีเศรษฐกิจเบลเยียมและ
 ลุกซัมบูร์ก จะต้องได้รับประโยชน์โดยพลันและโดยไม่มีข้อ
 ไขอย่างใด ๆ ในบันดการลดภาษีศุลกากร ฤๅในประโยชน์
 ทุกอย่างที่กรุงสยามจักได้ประสาทให้แก่ประเทศ นอกสัญญา
 ใด ๆ อื่น ในการนำสินค้าเข้าและสินค้าออก การส่งสินค้า
 ผ่านแดน การคืนภาษีสินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน และ
 โดยนัยทั่วไป ก็ในการตั้งปวงซึ่งเกี่ยวแก่การเรียกเก็บภาษีศุล
 กากรและพิธีการศุลกากร ในกระบวนนี้กรุงสยามจะต้องได้
 รับผลปฏิบัติในฐานะที่ล้อยให้ประโยชน์เสมอกัน

อัศวภาคแห่งสัญญานี้ ประสาทผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่
 ชาติที่โปรดให้ได้ ประโยชน์อย่างยิ่ง นั้นให้แก่กันและกันใน
 การตั้งปวงที่เกี่ยวแก่การห้าม ฤๅการตั้ง ข้อบังคับ ซึ่งมีอยู่แล้ว
 ฤๅ ซึ่งจะได้ตั้งขึ้นในภายหน้าในเรื่องการนำสินค้าเข้า ฤๅนำสิน
 ค้าออกขณะนั้น

ข้อ ๑๐.

คำศุลกากรและคำช่วยสาอากรภายในซึ่งเก็บเพื่อประโยชน์
 แห่งรัฐบาล ฤๅเทศบาล ฤๅประชาบาล ฤๅสาธารณสภา

อย่างอื่น ๆ อันเรียกเก็บอยู่ ฤๅจะได้เรียกเก็บต่อไปจากการ
 บังเกิด ฤๅการประกอบ ฤๅการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ภายใน
 อาณาเขตของอัครภากัแห่งสัญญา^๕ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น จะ
 ต้องไม่กระทบกระทั่งแก่พืชผลฤๅสินค้า ฤๅสิ่งของ ของอีก
 ฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างที่เก็บแรงกว่า ฤๅอย่างที่หนักหน่วงยิ่งกว่า
 ที่กระทบกระทั่งแก่พืชผลฤๅสินค้า ฤๅสิ่งของอย่างเดียวกัน
 อันมีกำเนิดเป็นของชาติพื้นเมือง ฤๅมีกำเนิดมาจากชาติที่
 โปรตให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๑.

บันดาพาณิชย์และหัตถกรและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีบัตร
 สำคัญอันเจ้าพนักงานแห่งประเทศของตนได้ออกให้ แล้ว
 นำมาแสดงเป็น หลัก พิสูจน์ ว่าตนได้รับอำนาจ เพื่อ ประกอบ
 อุตสาหกรรมในรัฐซึ่งตนตั้งภูมิลำเนาอยู่นั้นได้ไซ้ พึงทำ
 การเหล่านั้นด้วยตนเอง ฤๅโดยอาศัยผู้รับจ้างเดินทางเพื่อ
 พาณิชย์ในอาณาเขตของ อัครภากัแห่งสัญญา^๕อีกฝ่ายหนึ่งได้
 คือ ทำการซื้อต่าง ๆ และแสวงหาสินค้า^๔ต่าง ๆ แม้
 ถึงว่าจะนำตัวอย่างสินค้าไปกับตนด้วยก็ได้ แต่หากต้อง
 อนุวัตตามกฎหมายและข้อบังคับของบ้านเมือง รวมทั้งบท
 บัญญัติในเรื่องภาษีอากรด้วย

- อุตสาหะกร (ผู้รับจ้างเดินทางเพื่อพาณิชย์) ซึ่งมีบัตรสำคัญประจำตน พึ่งมีตัวอย่างสินค้าไปกลับตนได้ แต่จะมีสินค้าไปด้วยไม่ได้

อัครภาคนี้แห่งสัญญาชั้น ยินยอมตกลงกันว่าในเรื่องนี้จะใช้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญาพระราชประเทศ เพื่อจัดพิธีการศุลกากรในฝ่ายขึ้น ซึ่งได้ทำกันณะเมืองเยเนวาเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๑๙๒๓ นั้นบังคับปรับบท แต่ทว่าต่างฝ่ายต่างยังสงวน สิทธิที่จะได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างอื่นไว้เป็นมั่นคง

ข้อ ๑๒.

- เรือใหญ่น้อยต่าง ๆ ที่ชักธงของอัครภาคนี้แห่งสัญญาชั้นฝ่ายหนึ่ง ซึ่งขึ้นทุกอับเฉา ฤๅสินค้าเข้าไปในน่านน้ำอาณาเขต ฤๅเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง ฤๅซึ่งออกไปจากที่นั้น ๆ ไม่ว่าจะออกไปจากที่ใด ๆ ฤๅจะไปยังที่ใด ๆ ในเวลาที่เข้าไป ฤๅออกไป ฤๅผ่านไปนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับให้เสียค่าภาษีศุลกากร ฤๅค่าภาระใด ๆ ไม่ว่าจะโดยนามใด ๆ ซึ่งเรียกเก็บในนามและเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล ฤๅเทศบาล ฤๅประชาบาล ฤๅสาธารณสภา ฤๅองค์คณะใด ๆ นอกจาก ฤๅยิ่งกว่าที่ได้เรียกเก็บอยู่ ฤๅจะได้เรียกเก็บต่อไปจากเรือ

ของชาติพื้นเมือง สินค้าที่มันทุกเรือนั้น ไม่ว่าจะมันกำเนิดจาก
 แห่งใด จะไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรสำหรับการที่เข้ามาในฤ
 เสียค่าภาระอย่างอื่น ๆ นอกจากอุ้งกว้างที่จะต้องเสีย หาก
 ว่าสินค้ามันได้มันทุกเข้ามาโดยเรือที่ชักธงชาติพื้นเมือง ทั้งนี้
 เป็นที่เข้าใจกันด้วยว่า บ้านค้าสิ่งของทุกอย่าง ซึ่งนำเข้าไป
 ได้ อยู่ แล้วฤอาจนำเข้าไปได้ต่อไปโดย ชอบด้วยกฎหมายยัง
 เมืองท่าของอิครากะแห่งสัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเรือของ
 ชาติพื้นเมืองนั้น อาจนำเข้าไปในเมืองท่าอื่น ๆ โดยเรือของ
 อีกฝ่ายหนึ่งได้เหมือนกัน และคนโดยสารและเจ้าของของ
 คนโดยสารเรือนั้น ๆ จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างเดียวกันกับ
 ประหนึ่ง ว่าเดินทางไปในเรือที่ชักธงชาติพื้นเมืองเหมือนกัน

ในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับการจัดเรือใหญ่น้อยให้จอดอยู่เป็น
 ที่ และการขนสินค้าลงเรือและขึ้นจากเรือ ในเมืองท่า
 ณะที่ทอดสมอ ณะที่อ่าวกำบัง และที่ท้องน้ำ และโดยนัย
 ทั่วไปในการตั้งปวงที่เกี่ยวแก่พิธีการและบทบัญญัติใด ๆ ซึ่ง
 เรือค้าขาย และลูกเรือ และสินค้าที่มันทุกเรืออาจต้องบังคับ
 นั้น ในการเหล่านี้เป็นที่ยินยอมตกลงกันว่า จะต้องไม่ให้
 เอกสิทธิฤประโยชน์ที่โปรดให้อย่างใด ๆ แก่เรือของชาติพื้น
 เมืองที่มีได้ ให้เท่าเทียมกันแก่เรือของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง ความ

ประสงค์ของอัครภาคีแห่งสัตตญานนี้มีอยู่ว่า ในกระบวนการนี้เรื่องของตน จะต้องได้รับผล ปฏิบัติโดยฐานอันเท่าเทียม กันอย่างบริบูรณ์

เรือใหญ่น้อยที่ซักซง ของ อัครภาคีแห่งสัตตญานนี้ฝ่ายหนึ่ง และถือหนังสือประจำเรือและเอกสารตามระเบียบบังคับแห่งกฎหมายของประเทศที่ใช้ชงนั้น จะต้องเป็นที่นับถือเป็นสิทธิขาดว่ามีสัตตชาติเป็นเรือของประเทศนั้น ในน่านน้ำอาณาเขตและในย่านน้ำภายใน และในเมืองท่าของอัครภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมิต้องนำหลักพิสูจน์อย่างอื่นมาแสดง

ข้อ ๑๓.

การค้าขายตามชายทะเลนั้น เป็นอันยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งหนังสือสัตตญานฉบับนี้ และระเบียบการในเรื่องนี้เป็นอันคงอยู่ใต้อำนาจกฎหมายของอัครภาคีแห่งสัตตญานนี้แต่ฝ่าย

แต่ที่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกระบวนการนี้ เรือของอัครภาคีแห่งสัตตญานนี้ จะต้องได้รับผลแห่งสิทธิและประโยชน์อย่างที่ได้ประสาทให้ ฉะนั้นพึงประสาทให้ต่อไปแก่เรือของประเทศใด ๆ อื่น

หากว่าสงวนหลักกฎหมายระวางประเทศอันพึงใช้ในเวลา
สงครามนั้นไว้ เรือรบฤเรือค้าขายลำใดของอัครภาคีแห่ง
สัญญานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งถูกบังคับโดยอากาศร้าย ฤด้วย
เหตุภัยอันตรายใด ๆ อันให้ต้องเข้าหาที่กำบังอาศัยในเมือง
ท่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมิเสรีภาพในที่นั้นที่จะให้
ซ่อมแซมเรือ และหาเครื่องพัสดุที่จำเป็นทุกอย่างมาในเรือ
และกลับออกทะเลไปอีก โดยไม่ต้องใช้ค่าการอย่างใด ๆ
นอกจากที่เรือของชาติพื้นเมืองจักต้องเสีย แต่ทว่าใน
กรณีที่น่ายเรือของเรือค้าขายลำใด ๆ จักมีความจำเป็นจะต้อง
จำหน่ายสินค้าที่บนทุกในเรือนั้นเสียส่วนหนึ่ง เพื่อจะได้เงิน
มาใช้ค่าไส้ห่วยในเหตุนี้ไซ้ นายเรือนั้นจำเป็นจะต้องอนุญาต
ตามข้อบังคับและพิกิตภายในสำหรับท้องถิ่น

ถ้าเรือรบฤเรือค้าขายลำใดของอัครภาคีแห่งสัญญานฝ่าย
หนึ่ง ได้เกิดติดตัญอับปางลงตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่ง
เจ้าพนักงานฝ่ายท้องถิ่นจะต้องแจ้งเหตุนั้น แก่กงสุลเขเนอราล
ฤกงสุล ฤรองกงสุล ฤพนักงานกงสุล สำหรับท้องถิ่นซึ่ง
เหตุเกิดขึ้นนั้น ถ้าไม่มีพนักงานเช่นนั้นก็จะต้องแจ้งเหตุ
แก่กงสุลเขเนอราล ฤกงสุล ฤรองกงสุล ฤพนักงานกงสุล
ที่อยู่ในตำบลที่ใกล้เคียงที่สุด

การกระทำทุกอย่างในการกู้เรือสยามที่ได้อุปปางฤกษ์ติด
ต้นในน่านน้ำอาณาเขตของเบลเยียมนั้น จะต้องดำเนินตาม
กฎหมาย และกฎและข้อบังคับของกรุงเบลเยียม และโดย
ถ้อยที่ถ้อยให้ประโยชน์เสมอกัน วิธีการทุกอย่างในการกู้
เรือเบลเยียม ที่ได้อุปปางฤกษ์ติดต้นในน่านน้ำอาณาเขต
สยามนั้น จะต้องดำเนินตามกฎหมาย และกฎและข้อบังคับ
ของกรุงสยาม

บันดากำปั่นเรือที่เกยติดต้นฤกษ์อุปปางเช่นนี้ และบันดา
เศษที่เหลือจากแตกสลายและเครื่องอุปกรณ์และบันดาพัสดุ
สำหรับเรือและเข้าของและสินค้าทุกอย่างที่กู้มาได้จากกำปั่น
ฤกษ์เรือนั้นรวมทั้งสิ่งของใด ๆ ที่ได้โยนลงทะเล ฤกษ์เงินที่ได้
จากการขายวัตถุนั้น ๆ ถ้าหากได้ขาย กับทั้งเอกสารทั้งปวง
ที่ค้นพบในกำปั่นเรือซึ่งได้เกยติดต้นฤกษ์อุปปางที่วันนั้น จะ
ต้องมอบให้แก่เจ้าของกำปั่นเรือเรือนั้น ฤกษ์ผู้แทนเจ้าของ
นั้น ๆ ในเวลาที่มาเรียกร้องเอา ถ้าและเจ้าของฤกษ์ผู้แทน
เจ้าของที่วันนั้นไม่อยู่ณที่นั้น เงินที่ได้จากการขายวัตถุฤกษ์บันดา
วัตถุที่วามาแล้วนั้น จะต้องมอบให้แก่กงสุลเขเนอราล ฤกษ์
กงสุล ฤกษ์รองกงสุล ฤกษ์พนักงานกงสุลซึ่งเกี่ยวข้อง เมื่อได้มา

เรียกเรื่องเอาภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายของบ้านเมืองนั้นและพนักงานรกงสุล ฤ็เจ้าของ ฤ็ผู้แทน เช่นว่าน จะต้องใช้เงินละเพาะแต่เพียงค่าใส่หุ้ยในการรักษาวัตถุเหล่านั้นไว้กับทั้งค่าใช้จ่ายในการก่อเรือให้ปลอดภัย ฤ็ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งจักต้องใช้ ในกรณีที่เรือของชาติพื้นเมืองจักได้อับปางลง

สิ่งของและสินค้าที่กู้มาได้จากการอับปางนั้น จะต้องยกเว้นไม่เก็บภาษีศุลกากรอย่างใด ๆ เว้นไว้แต่เมื่อเบิกด่านศุลกากรเอาออกจำหน่ายเพื่อบริโภคภายในเมืองนั้น ในกรณีเช่นนั้นจึงจะต้องเสียภาษีตามธรรมดา

ในกรณีที่กำนันของคนในบังคับของอัครราชที่แห่งสัญญาณฝ่ายหนึ่ง จักได้อับปางลง ฤ็เกยติดตื้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของเรือฤ็นายเรือ ฤ็คนอื่นที่เป็นผู้แทนเจ้าของเรือไม่ได้อยู่ณะที่นั้น ลงสูลเยเนอราล ฤ็กงสุล ฤ็รองกงสุล ฤ็พนักงานรกงสุลซึ่งเกี่ยวข้องจะต้องได้รับอำนาจที่จะให้ความอดหนุนทางราชการเพื่อกำความช่วยเหลือที่จำเป็นทุกประการไว้ให้แก่คนในบังคับแห่งรัฐของตน ในกรณีที่เจ้าของเรือ ฤ็นายเรือ ฤ็คนอื่นที่เป็นผู้แทนเจ้าของเรืออยู่ณะที่นั้น และได้ขอความช่วยเหลือเช่นนั้นไซร์ ก็ให้เป็นไปอย่างเดียวกัน/2566

๗๗๑

ข้อ ๑๕.

หากว่าสงวนบทกฎหมายระหว่างประเทศ อันพึงใช้ในเวลาสงครามนั้นไว้ เรือรบของอัครภาคีแห่งสัญญาตั้งแต่ฝ่ายหนึ่งเข้าไป และพักอยู่ และกระทำการซ่อมแซมในบ้นดาเมืองท่า และท่าเล็ดันท์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรือรบของชาติอื่น ๆ พึงเข้าถึงนั้นได้ และในทีนั้น ๆ เรือรบเหล่านั้นจะต้องอยู่ได้อานาจข้อบังคับ และได้ผลแห่งเกียรติยศและประโยชน์และเอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ได้ประสาทให้ ฉาจักพึงประสาทให้ต่อไปแก่เรือรบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๑๖.

อัครภาคีแห่งสัญญาตั้งแต่ฝ่ายยินยอมกันว่า จะอนุมติให้ กงสุลเบเนอรอล กงสุล รองกงสุล และพนักงานกงสุลของอีกฝ่ายหนึ่งเข้าอยู่ได้ในเมืองท่า และเมือง และถิ่นที่ทุกแห่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นไว้แต่ในตำบลซึ่งจักเปนที่ติดขัดในอันจะอนุมติให้พนักงานเช่นนั้นเข้าอยู่ได้

แต่ทะว่า ข้อที่สงวนไว้เช่นนั้นจะต้องไม่ใช่แก่อัครภาคีแห่งสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าหากมิได้ใช้แก่บ้นดาประเทศอื่น ๆ ด้วยเหมือนกัน

กงสุลเยเนอราล กงสุล รองกงสุล และพนักงานกงสุล
 ของอัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐฝ้ายไผ่ฝ้ายหนึ่ง ในอาณาเขตของ
 อีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องถ้อยที่ถ้อยได้รับผลแห่งเอกสิทธิ
 และความยกเว้น และความคุ้มกันทั้งปวง ซึ่งได้แก่พนักงาน
 อันมียศและฐานะเช่นเดียวกันของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์
 อย่างยิ่ง และพนักงานเหล่านั้น ก่อนที่จะได้รับอนุมัติให้เข้า
 ทำการตามตำแหน่ง และก่อนที่จะได้รับความคุ้มกันอันเนื่อง
 กับหน้าที่นั้น จักต้องแสดงตราตั้งตามรูปแบบการซึ่ง
 กฎหมายบ้านเมืองของตนได้กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ดี
 พนักงานเหล่านั้น จะเข้าทำการตามตำแหน่งได้ก็ต่อเมื่อได้รับ
 ความยินยอมของรัฐบาลแห่งประเทศที่ตนจะไปประจำอยู่นั้น
 และรัฐบาลของประเทศนั้นจะต้องออกอนุมัติบัตร อำนาจ
 ความมั่นคงให้พนักงานนั้น ๆ ปฏิบัติการตามหน้าที่ของตนได้
 ด้วยเสรีภาพ ทั้งนี้ให้ออกให้โดยไม่ชักช้า และไม่เรียกร้อ
 ค่าธรรมเนียมอย่างใดเลย และเมื่อได้สำแดงอนุมัติบัตรนั้น
 แล้ว พนักงานเหล่านั้นจะต้องได้รับผลแห่งสิทธิ และเอกสิทธิ
 และความคุ้มกันตามที่หนังสือสัญญาฉบับนี้ประสาทให้

ข้อ ๑๗.

ในการที่เกี่ยวข้องแก่เปเตนต์ เครื่องหมายการค้าและแบบ
 อย่างต่าง ๆ นั้น คนสังกัดชาติของอัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐ แต่

จะฝ่ายเมื่อได้กระทำตามแบบพิธีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับความคุ้มครองในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง เสมอเหมือนกับคนสังกัดชาติของบ้านเมืองนั้น

ข้อ ๑๘.

ถ้ามีคนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาฝ่ายใดถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าพนักงานฝ่ายท้องที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องแจ้งความแก่กงสุลเนอรัล ฤกกงสุล ฤรองกงสุล ฤพนักงารกงสุลแห่งชาติของผู้ถึงแก่ความตาย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงที่สุดให้ทราบโดยพลัน ส่วนพนักงารกงสุลเหล่านี้ถ้าได้ทราบเหตุขึ้นก่อนก็ต้องแจ้งความนั้นแก่เจ้าพนักงานฝ่ายท้องที่ให้ทราบด้วยเหมือนกัน

เมื่อพนักงารกงสุลที่เกี่ยวข้องขอร้องแล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายท้องที่ผู้ทรงอำนาจจะต้องบรรณาความที่แจ้งไปนั้นโดยส่งใบสำคัญมรณเหตุซึ่งทำถูกต้องตามแบบ ทั้งนี้โดยมิได้คิดค่าภาระประการใดเลย

ถ้าผู้รับมรดกไร้ความสามารถ ฤไม่อยู่คดี ฤไม่มีผู้จัดการพินัยกรรมคดี พนักงารฝ่ายการกงสุลพร้อมเพรียงกันกับเจ้าพนักงานฝ่ายท้องที่ผู้ทรงอำนาจ จะต้องมีสิทธิโดยอนัตตามกฎหมายแห่งประเทศของตนและเท่าที่กฎหมายฝ่ายท้องที่

จะอนุญาตให้ทำได้นั้นในอันจะกระทำกิจการทุกอย่าง ที่จำเป็น เพื่อปกป้องรักษาและจัดการทรัพย์สินมรดกนั้นได้ เป็นต้นว่า ประทับตรา และปลดตราประจำสิ่งของ ทำบัญชีทรัพย์สิน และจัดการและชำระบัญชีมรดกกว่าโดยย่อก็ดำเนินวิธีการที่ จำเป็นทุกอย่างเพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของผู้รับมรดก เว้นไว้แต่ในกรณีที่มีข้อพิพาทกันเกิดขึ้น

บทบัญญัติข้างบนนี้จะต้องเป็นอันใช้ได้เหมือนกันในกรณี ที่มีคนสังกัดชาติของอัครภาคแห่งสัญญาณฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ได้ถึงแก่ความตายลง นอกอาณาเขตของฝ่ายนั้นโดยไม่มีผู้ใดคนหนึ่ง ทรัพย์สินของตน ตกอยู่นั้น มีฐานะอันสมควรที่จะเข้าพิทักษ์รักษาและจัดการ ทรัพย์สินมรดกนั้นได้

ข้อ ๑๕.

เฉพาะแต่พนักงานกงสุลผู้ทรงอำนาจของ อัครภาคแห่ง สัญญาณแต่ละฝ่ายเท่านั้นจึงจะมีหน้าที่ในอาณาเขตของอีกฝ่าย หนึ่งสำหรับรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเรือค้าขายแห่งชาติ ของตน และเฉพาะแต่พนักงานกงสุลเหล่านี้เท่านั้น จึงจะมี อำนาจตัดสินข้อพิพาทต่าง ๆ อันจักพึงเกิดขึ้นณะท้องทะเลฤ ในน่านน้ำอาณาเขตฤในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง ระวางนาย

เรือ พนักงานเรือ และคนประจำเรือ มีละเพาะอย่างยิ่งใน
เมื่อข้อที่เกี่ยวข้องแก่การ กำหนดเงินค่าจ้าง และการ ปฏิบัติตาม
สัญญา แต่ทว่าในกรณีเมื่อมีเหตุการณ์ไม่เรียบร้อยเกิดขึ้น
ในเรือค้าขายของอัครภาคแห่งสัญญาณ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในน่าน
น้ำอาณาเขตและเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่าย
ท้องถิ่นผู้ทรงอำนาจจักวินิจฉัยเห็นว่าเป็นเหตุชนิดที่จะนำมาฤอาจ
จะนำมาซึ่งความระส่ำระสายแก่ความสงบฤความเรียบร้อยใน
น่านน้ำอาณาเขตฤบนบกนั้นไซ้ อำนาจศาลจะต้องตกอยู่
แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง

ข้อ ๒๐.

ถ้าลูกเรือคนใดหลบหนีหน้าที่ ฤไปเสียโดยผิดระเบียบ
จากเรือค้าขายลำใดที่ชักธงของอัครภาคแห่งสัญญาณฝ่ายหนึ่ง
ในน่านน้ำภายในของอีกฝ่ายหนึ่งไซ้ เมื่อได้รับคำขอร้องอัน
พึงมีมาจากพนักงานกงสุลผู้ทรงอำนาจของประเทศเจ้าสังกัด
แห่งเรือที่เกี่ยวข้องว่าให้กระทำดังนี้แล้ว เจ้าพนักงานฝ่าย
ท้องถิ่นจำเป็นจะต้องให้ความช่วยเหลือเต็มตามอำนาจที่จะทำได้
ภายในขีดชั้นแห่งกฎหมาย เพื่อจับกุมและส่งตัวลูกเรือคน
นั้นกลับคืน อนึ่งได้ใช้จ่ายเงินไปทำไต่ในกรณี ก็ให้พนักงาน
กงสุลที่วันนั้น นำเงินไต่คืน

ถ้าหากลูกเรือที่เวลานั้นได้กระทำความผิด กฎหมายขึ้นอย่างใด ๆ ฉะนั้นต้องหน่วงการที่จะส่งตัวกลับคืนนั้นไว้จนกว่าศาลซึ่งมีสิทธิจะพิจารณาคดีนั้นได้ออกคำพิพากษา และได้มีการบังคับตามคำพิพากษานั้นแล้ว

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า บทบัญญัติในวรรคต้นนั้น จะต้องไม่ใช่แก่คนสังกัดชาติของประเทศ ซึ่งการหลบหนีหน้าที่จากการทิ้งเรือไปเสียดังที่เวลานั้นได้เกิดขึ้น

ข้อ ๒๑.

ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันเป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือสัตยาบันนั้นแทนหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้าขายที่ลงนามกันณะกรุงลอนดอน ในระหว่างกรุงเบลเยียมกับกรุงสยามเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๑๘๖๘ รวมทั้งข้อเพิ่มเติมต่อหนังสือสัตยาบันนั้น ซึ่งได้ลงนามกันณะกรุงบรัสเซลส์ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๑๘๘๓ ว่าด้วยการนำเข้าไปและจำหน่ายสุราในกรุงสยาม และในส่วนอาณาเขตแห่งลุกซัมบูร์กนั้น ให้ใช้แทนหนังสือสัญญาอันได้ทำระหว่าง “สหปาลีสตุลกากร” เยอรมันกับกรุงสยามที่ลงนามกันณะกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๘๖๒ และตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป บันดาหนังสือสัญญาที่ว่าจะต้องเป็นอันเล็ก ไม่เป็นเครื่องผูกพันแก่กันอีกสืบไป

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ เป็นอันไม่ใช้กรอบ
ถึงเมืองขึ้นและอาณาเขตที่อยู่บนทะเล อันอยู่ใต้อิสรเสรี
ญาอำนาจของกรุงเบลเยียม จนกว่าจะหมดเวลาสองเดือนนับ
ตั้งแต่วันที่รัฐบาลเบลเยียมจะได้แจ้งระบอบความในนามของ
เมืองขึ้นและอาณาเขตเหล่านั้น ว่ายอมเข้าด้วยในหนังสือ
สัญญา

ข้อ ๒๒.

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้จะตีความให้เป็นไป
โดยนัยที่จะเบียดเบียนให้เสื่อมเสียอิสรภาพ อันหนังสือ
สัญญาฉบับนี้ประสาทให้แก่กรุงสยามในเรื่องการศุลกากร และ
การสรรพากรและการอำนาจศาลนั้นหาได้ไม่

ข้อ ๒๓.

หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วัน
แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่ว
กำหนดเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป

ถ้าภายในสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดห้าปีที่ว่านี้ อัคร
ภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกสัญญา

นี้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้ว สัญญานี้จะต้องคงเป็นที่บังคับต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัครภักดีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่จะว่าเป็นที่เข้าใจกันโดยบังชี้ควา การบอกเลิกสัญญา เช่นว่า นี้ จะมีผลพ้นหนังสือสัญญาอย่างใด ๆ ที่ว่าไว้ในข้อ ๒๑ แห่งหนังสือสัญญานี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๒๔.

หนังสือสัญญานี้จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงเทพฯ โดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้อำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศสณะกรุงเทพฯ เมื่อวันที่สิบสาม เดือนที่สี่ พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า ตรงกับวันที่สิบสาม เดือนกรกฎาคม พุทธศักราชพันเก้าร้อยยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) ไตรทศประพันธ์

(ลงนามและประทับตรา) ม. โปแตง

โปรดเกล้าฯ ด้วยอำนาจศาล

อันพึงไว้แก่คนสังกัดชาติเบลเยี่ยมในพระราชอาณาจักรสยาม

ในขณะเมื่อจะลงนามกันในหนังสือสัญญาฉบับใหม่ว่าด้วย
ทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือระหว่าง
กรุงสยาม กับสหปาลีเศรษฐกิจเบลเยี่ยม และลุกซัมบูร์กนี้
ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคแห่งสัญญานี้ ได้ยินยอมตกลงกัน
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑.

อำนาจศาลซึ่งพนักงานกงสุลเบลเยี่ยมในกรุงสยามได้เคย
ไว้แต่ก่อนมาจนบัดนี้ กับทั้งเอกสิทธิและความยกเว้น
และความคุ้มกันต่าง ๆ ซึ่งคนในบังคับเบลเยี่ยมและหุ้นส่วน
บริษัทพาณิชย์และสมาคมเบลเยี่ยมเคยได้มีมาจนบัดนี้ เป็น
ส่วนเนื่องมาจากอำนาจศาลที่กล่าวนั้น ต้องเป็นอันเลิกและ
สิ้นสุดลงในวันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันของสัญญาที่กล่าวมา
แล้วข้างต้น

ตั้งแต่วันนั้นสืบไป บันดาคนในบังคับเบลเยี่ยมและ
ลุกซัมบูร์ก^{1/10/2566} และหุ้นส่วนบริษัทพาณิชย์และสมาคมเบลเยี่ยม

และลูกจ้างบุคคลในกรุงเทพมหานคร จะต้องขึ้นอยู่กับอำนาจศาล
ฝ่ายสยาม

ข้อ ๒.

จนกว่าจะครบกำหนดห้าปีนับตั้งแต่วันที่ประกาศและใช้
ประมวลกฎหมายฝ่ายสยามแล้วทั้งหมด กล่าวคือ ประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวล
กฎหมายกระบวนพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมาย
กระบวนพิจารณาความอาญากับพระธรรมนูญศาลทั้งหลายนั้น
กรุงเบลเยียมจะต้องมีสิทธิที่จะถอนคดีใด ๆ ที่คนสังกัดชาติ
เบลเยียม ฤห็นส่วนบริษัทพาณิชย์ ฤสสมาคมเบลเยียม
เป็นคู่ความโดยเป็นจำเลยฤผู้ต้องหาและที่ชำระค้างอยู่ยังไม่
แล้วในศาลฝ่ายสยามนั้นได้ เว้นแต่ในศาลสูงสุดถอนไม่ได้

สิทธิสำหรับถอนคดีนั้น พนักงานทูลฎกสูงสุดเบลเยียม
จะได้ใช้ในคดีทั้งปวง ซึ่งดำริเห็นเป็นการสมควรเพื่อ
ประโยชน์แห่งความยุติธรรม และจะได้ดำเนินการโดยทำ
คำขอเป็นหนังสือถึงผู้พิพากษา ซึ่งได้รับเสนอก่อนนั้นไว้
พิจารณา

ถ้าใช้อำนาจนี้เมื่อใด พนักงานทูลฎกสูงสุดจะต้องพิจารณา
พิพากษาคดีนั้นไป ตาม กฎหมาย เบลเยียม ทั้งใน กระบวน

พิจารณา และในการบังคับตามคำพิพากษาซึ่งสมควรใช้สำหรับคดีนั้น ๆ และอำนาจศาลฝ่ายสยามในคดีเช่นว่านั้น จะต้องเป็นอันสุดสิ้นลง แต่ทว่าพนักงานรูดฎกสูงสุดจะต้องใช้บทกฎหมายฝ่ายสยามในการทั้งปวงอันตกอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมาย ฎกกฎหมายของพระราชอาณาจักรสยามซึ่งได้ประกาศและใช้ถูกต้องแล้ว และได้แจ้งบทกฎหมายนั้น ๆ ให้สถานทูตเบลเยียมกรุงเทพฯ ฯ ทราบแล้ว

ข้อ ๓.

คดีที่คนสังกัดชาติเบลเยียม ฎกหุ้นส่วนบริษัทพาณิชย์ ฎกสมาคมเบลเยียมอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลสยามชั้นต้นนั้น จะต้องส่งให้ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ฯ พิจารณาพิพากษาการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ฯ ในปัญหากฎหมายนั้น จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลสูงสุด คือ ศาลฎีกา

ข้อ ๔.

จนกระทั่งถึงวันที่สิ้นเขตการใช้สิทธิสำหรับถอนคดี กล่าวคือ กำหนดห้าปีภายหลังที่ได้เริ่มใช้บังคับประมวลกฎหมายสยาม ซึ่งจรรยาไว้อย่างบนนั้น คนสังกัดชาติเบลเยียม ฎกหุ้นส่วนบริษัทพาณิชย์ ฎกสมาคมเบลเยียมใด ๆ ที่มีชื่อเป็น

จำเลย ฎผู้ต้องหาในคดีใดที่ฟ้องกันในมณฑลชนบทนั้น
 ฟังร้องขอได้เสมอ ให้ย้ายคดีไปจากศาลอันทรงอำนาจในคดี
 นั้น ถ้าและเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการในท้องที่ยอมตามคำขอนั้น
 แล้ว คดีนั้นจะต้องพิจารณาณะกรุงเทพ ฯ ฎณะที่เดิมนั้น
 โดยให้ผู้พิพากษาที่เป็นคณะศาลซึ่งหากจักทรงอำนาจสำหรับ
 พิจารณาในกรุงเทพ ฯ นั้นเป็นผู้พิจารณา และการทမ်းคำ
 ขอร้องเช่น นั้นจะต้อง แจง ความให้พนักงานกงสุลเบลเยี่ยม
 ทราบด้วย

ข้อ ๕.

จนกระทั่งถึงวันที่บันดาประมวลกฎหมายสยามซึ่งจารนัยไว้
 ข้างบนนี้ จะได้เป็นอันเริ่มใช้แล้วทั้งหมด รัฐบาลสยามยัง
 จะต้องแจงบันดาบทกฎหมายและบทข้อบังคับซึ่งประกาศใหม่
 นั้น ให้สถานทูตเบลเยี่ยมณะกรุงสยามทราบต่อไป และจะ
 พยายามคำนึงถึงความเห็นต่าง ๆ เนื่องด้วยบทกฎหมายและ
 บทข้อบังคับนั้น ๆ ซึ่งสถานทูตที่ว่านี้จะได้เสนอมายภายใน
 เวลาอันสมควร

ข้อ ๖.

เพื่อป้องกันความยากลำบาก อันจักพึงเกิดขึ้นได้ ใน
 การโอนอำนาจศาลตาม ความที่หมายไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้
 จึงได้ขียนยอมตกลงกันว่า

(ก) บันดาคัดทั้งหลายที่ยื่นภายหลังวันแลกเปลี่ยนสัตยาบันแห่งหนังสือสัญญาฉบับนั้น จะต้องนำมาต่อหน้าศาลสยามให้ศาลนั้นพิจารณา ไม่เลือกว่าเหตุที่เกิดเป็นคดีนั้นจะมีขึ้น ก่อนหรือภายหลัง วันที่ แลก เปลี่ยน สัตยาบัน สัญญาที่วันนั้น

(ข) อำนาจศาลเบลเยียมใน กรุง สยามใน ส่วน คดีและกระบวนการพิจารณาแห่งฎาอาญา ซึ่งยังคงอยู่ต่อหน้าศาลที่วามาแล้วในเวลาหนังสือสัญญาซึ่งได้ลงนามกันวันนี้เป็นอันใช้ได้นั้น ให้เป็นอันคงใช้อำนาจศาลนั้นได้ต่อไปจนกว่าจะได้พิพากษาเด็ดขาดและถึงที่สุด

ถ้าพนักงานทูตอังกฤษสูลเบลเยียมขอร้องแล้ว เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะต้องให้ความช่วยเหลือในการทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องแก่คดีต่างๆ ที่ได้เสนอต่อพนักงานทูตอังกฤษสูลนั้น ตามความในวรรค (ข) ของข้อนี้ กับทั้งบันดาคัดซึ่งได้มีเหตุต้องให้สิทธิถอนคดีตั้งได้บัญญัติไว้ในข้อ ๒ นั้นด้วย

ข้อ ๗.

ประโยชน์ของโปรโตคอลฉบับนี้ จะต้องเป็นอันได้แก่คนในสังกัดชาติทุกซัมบูร์กเท่าเทียมกันกับคนสังกัดชาติเบลเยียมเหมือนกัน

๗๘๔

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายได้ลง
นามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศส ณ กรุงเทพมหานคร ฯ
วันที่สิบสาม เดือนที่สี่ พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบเก้า
ตรงกับวันที่สิบสาม เดือนกรกฎาคม คริสต์ศักราช พันเก้าร้อย
ยี่สิบหก

(ลงพระนามและประทับตรา) ไตรทศประพันธ์

(ลงนามและประทับตรา) ม. โปแดง.

